

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**ZELİMHAN YAKUP’UN “MEN SENİN ĞELBİNE NECE YOL
TAPIM” ADLI ESERİNİN DİL VE ÜSLUP YÖNÜNDEN
İNCELENMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

GÜLCAN ARSLAN

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET MALİK BANKIR

KASTAMONU 2019

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ZELİMHAN YAKUP’UN “MEN SENİN ĞELBİNE NECE YOL
TAPIM” ADLI ESERİNİN DİL VE ÜSLUP YÖNÜNDEN
İNCELENMESİ**

GÜLCAN ARSLAN

Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Malik BANKIR
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Şahmurat ARIK
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Enver KAPAĞAN

KASTAMONU-2019

TEZ ONAYI

Gülcan ARSLAN tarafından hazırlanan "Zelîmhan Yakup'un Men Senin Gelbine Neye Yol Tapım Adlı Eserinin Dil Ve Üslup Yönünden İncelenmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği / oy çokluğu ile Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman (Jüri Üyesi) Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Malik BANKIR

.....

Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi Prof. Dr. Şahmurat ARIK

.....

Kastamonu Üniversitesi

Jüri Başkanı Doç. Dr. Enver KAPAĞAN

.....

Karabük Üniversitesi

26/08/2019

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU

.....

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İmza
Gülcan ARSLAN

ÖNSÖZ

Zelimhan Yakup, çağdaş Azerbaycan şiirinin en önemli isimlerindendir. Kaleme aldığı şiirler geçmişimize ait geleneklerimizi, tarihimizi, manevî değerlerimizi alıp günümüz insanına ulaştırma vazifesini yüklenmiştir. Dolayısıyla biz bu tezde şairin şiirlerinden Türkiye’de yaşayan insanların da beslenmesini, benliğine sahip çıkmasını arzuladığımızdan anlam aktarması yolunu tercih ettik. Zelimhan Yakup’un şiirleri lirizmin sanatsallığıyla okuyucuya seslense de gerçekleri yansıtan bir ayna niteliği taşımaktadır.

Çalışmamızda şaire ait olan “Men Senin Gelbine Nece Yol Tapım” adlı eserinin Türkiye Türkçesine anlam olarak aktarımı yapıldıktan sonra dil ve üslup yönünden belirlenen kriterler doğrultusunda incelemesi yapılmıştır. Tezimiz üç bölümden oluşmuştur. Çalışmamızın ilk bölümü olan giriş bölümünde Zelimhan Yakup’un hayatı ve eserleri başlığı altında şairin hayatına, edebî yönüne ve eserlerine değinilmiştir. Şairin edebî yönünden bahsedilirken incelemiş olduğumuz eserden örnekler verilmiştir. Metin ve aktarma bölümünde Mən Senin Qəlbinə Necə Yol Tapım adlı eserin Türkiye Türkçesine aktarımı yapılmıştır. Bu aktarım yapılırken dize sonlarındaki ses uyumunun bozulmaması için ağızlarda yaşayan kelimelerden de istifade edilmiştir. Dil ve üslup bölümünde şairin şiir dili hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra incelemiş olduğumuz eserdeki üslup tarzlarına değinilmiştir.

Zelimhan Yakup hakkında hazırlamış olduğum bu tez aşamasında benden maddi manevî desteğini esirgemeyen, çalışmalarında bana rehberlik eden danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Malik BANKIR’a teşekkür ederim. Bu konudaki bilgi deneyim ve tecrübelerinden faydalandığım çok kıymetli hocalarım Prof. Dr. Şah Murat ARIK’a, Doç. Dr. Enver KAPAĞAN’a, Doç. Dr. Abdullah AYDIN’a ve Yılmaz BACAKLI’ya şükranlarımı sunarım. Tez aşamasında benden yardımını esirgemeyen kıymetli kardeşim Vurgun BABAYEV’e teşekkür ederim. Son olarak da eğitim hayatım boyunca maddî ve manevî desteklerini benden esirgemeyen aileme her türlü fedakarlıklarından dolayı teşekkür ederim.

Gülcan ARSLAN Kastamonu, Ağustos, 2019

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ZELİMİHAN YAKUP’UN MEN SENİN ĞELBİNE NECE YOL TAPIM ADLI ESERİNİN DİL VE ÜSLUP YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Gülcan ARSLAN
Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Malik BANKIR

Bu çalışmada muasır Azerbaycan şairi Zelimhan Yakup’un Men Senin Ğelbine Nece Yol Tapım adlı eseri Türkiye Türkçesine aktarıldıktan sonra dil ve üslup yönünden incelenmiştir. Zelimhan Yakup muasır Azerbaycan edebiyatının önemli şahsiyetlerinden birisidir. Onun yaşadığı dönemde kaleme aldığı şiirleriyle dikkat çekmesinin başında saza, irfana, Mekke’ye, Kur’an’a, Türklüğe ayrı ayrı değil de bütünüyle sarılması gelmektedir. Şair, yaşadığı dönemde bütün edebiyat dünyasının hafızası olarak bilinir. Yazmış olduğu şiirlerde bahsettiği edipler ve eserler dolayısıyla şiirleri antoloji niteliği taşımakla beraber, tarih, coğrafya, felsefe, sosyoloji, hukuk, edebiyat, mitoloji gibi sosyal bilimlere de kaynaklık eder. Zelimhan Yakup saz, söz ve ses ile yoğrulmuş bir şairdir. Azerbaycan dilinin inceliklerini çok iyi bilen şair şiirlerinde bu yönünü ustaca kullanmıştır. O söz ustasıdır. Saz şairi olan Zelimhan Yakup’un yazmış olduğu poeziyalar ve bayatılar folklorik anlamda büyük önem arz etmektedir.

Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde; Zelimhan Yakup’un hayatı ve edebî yönü eserleri ve şiirleri üzerinden anlatılmıştır. İkinci şairin şiir dili özelliklerine ve eserin üslup yönünden incelemesine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde bölüm incelemiş olduğumuz eserin Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarımından oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zelimhan Yakup, şiirleri, dil ve üslup

2019, 551 Sayfa

ABSTRACT

Msc. Thesis

ZELİMİHAN YAKUP’S “MEN SENİN GELBİNE NECE YOL TAPIM” POEM OF
THE BOOK TO BE TRANSLATED INTO TURKEY TURKISH and BE
EXAMINED IN TERMS OF LANGUAGE and STYLE

Gülcan ARSLAN
Kastamonu University
Institute of Social Sciences
Department of Turkish Language and Literature

Assit.Prof: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Malik BANKIR

In this article that poetry had been analyzed “I’ve worshipped all the ways to your heart” for the contemporary Azarbaijanian poet Zalemخان Khan Yaqub. Zalemخان Khan Yaqub is one of the most important literary figures in our meantime. In the period that Zalemخان Khan lived he was talking in his poetries mostly about Al irfan, Mecca, The holy Quran and the Turkish nationalism all of them together and not separated . In the time that Zalemخان Khan lived he was known for his strong memory skill. In addition to his mention of the literary choices, he was talking about other sources such as history, geography, philosophy, sociology, laws and mythology. Zalemخان Khan is a poet spent his life for studying the oud, the sound, the pronunciation and the words. He was using Azerbaijani language very well since he knew every single detail of it. He is the master of word.

The first part of this work (which includes 3 parts) speaks about Zelimخان’s life in letreture way in his poems and works. The second part it has been given space for his special language in poems and for the way he works. In the third part of the anaylsed work tells about how he shifted from the Azerbaijani Accent to the Turkish Accent.

Key Words: Zalemخان Khan Yaqub, poems, language and style

2019, 551 Pages

İÇİNDEKİLER

TAAHHÜTNAME	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	x
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	xi
1.GİRİŞ	1
1.2. ŞAİR HAKKINDA	1
1.2.1. Hayatı.....	1
1.2.2. ZelimhanYakup'un Ruhi Portresi ve Fikir Anlayışı.....	3
1.2.3. Zelimhan Yakup'un Sanat Anlayışı.....	5
1.2.4. Zelimhan Yakup'un Eserleri.....	7
1.2.4.1. Könlümün Sesi.....	7
1.2.4.2. Yolum Elden Başlanıb	7
1.2.4.3. Od Aldığım Ocaklar	7
1.2.4.4. Biz Bir Eşgin Butasıyığ	8
1.2.4.5. Ziyaretin Kabul Olsun.....	8
1.2.4.6. Şair Harayı.....	8
1.2.4.6. Bir Eli Toprakta Bir Eli Hakta.....	8
1.2.4.7. Le Destin Du Poete	9
1.2.4.8. Söz Camı	9
1.2.4.9. Şairin Taleyi	9
1.2.4.10. Bu Yaşıl Ağacın Altı Bizimdir	9
1.2.4.11. Seni Sevmek İçin Geldim Dünyaya	9
1.2.4.12. Zelimhan Yakup.....	9
1.2.4.13. Büyük Ömrün Dastanı.....	10
1.2.4.14. Zelimhan Yakup'dan Yazılanlar.....	10
1.2.4.15. Men Senin Gelbine Nece Yol Tapım.....	10
1.2.4.16. O Qızın Gözyaşları.....	10
1.2.4.17. Gözlerimin Nurudu Doğulduğum Bu Torpaq	10
1.2.4.18. Gayıdag Evvelki Hatıralara.....	11
1.2.4.19. Men Bir Dağ Çayıyam	11
1.2.4.20. Seçilmiş Eserleri	11
1.2.4.21. Hüseyin Saraçlı Dastanı	11
1.2.4.22. Ebediyyet Destanı	11
1.2.4.23. Sığazı Saza	11
1.2.4.24. Dünya Türk'ün Dünyası.....	12
1.2.4.25. Peyğember.....	12

1.2.4.26. <i>Men Öz Dastanımı Yazıb Gelmişem</i>	12
1.2.4.27. <i>Milletde, Devletde, Senetde</i>	12
1.2.4.28. <i>Düşüncelerin Simfoniyası</i>	12
1.2.4.29. <i>Özün Basdırdığın Ağaca Söyken</i>	13
1.2.4.30. <i>Gel</i>	13
1.2.5. <i>Zelimhan Yakup Hakkında Yazılanlar</i>	13
1.2.5.1. <i>Şair hakkında yazılan eserler</i>	13
1.2.5.2. <i>Zelimhan Yakup hakkında yazılan şiirler</i>	13
1.2.5.3. <i>Zelimhan Yakup hakkında söylenen sözler</i>	15
2. DİL VE ÜSLUP İNCELEMESİ	27
2.1. <i>DİL</i>	28
2.1.1. <i>Azerbaycan Türkçesi</i>	30
2.1.2. <i>Modern Azerbaycan Türkçesinin Dil Özellikleri</i>	31
2.1.2.1. <i>Ses bilgisi</i>	31
2.1.2.2. <i>Şekil bilgisi</i>	34
2.1.3. <i>Zelimhan Yakup'un Şiir Dili</i>	52
2.2. <i>ÜSLUP</i>	55
2.2.1. <i>Azerbaycan Şiirinde Üslup</i>	56
2.2.2. <i>Eserin Üslup Yönünden Değerlendirilmesi</i>	57
2.2.3. <i>Üslubu Etkileyen Unsurlar</i>	57
2.2.3.1. <i>Nazım Birimi</i>	57
2.2.3.2. <i>Kafiye</i>	58
2.2.3.3. <i>Ölçü</i>	58
2.2.3.4. <i>Ses Unsurları</i>	59
2.2.3.5. <i>Kelime Kadrosu</i>	59
2.2.3.6. <i>Cümle Yapısı</i>	60
2.2.3.7. <i>Deyimler-Atasözleri</i>	60
2.2.3.8. <i>Muhteva</i>	60
2.2.3.8.1. <i>Saz - Söz- Ses</i>	60
2.2.3.8.2. <i>Manevî Değerlerin Bütünlüğü</i>	63
2.2.3.8.3. <i>Şiirlerinin Kapsamlılığı</i>	63
2.2.3.8.4. <i>Şiirlerinden İstifade Ettiği Edipler</i>	2
2.2.3.8.5. <i>İsmen Zikrettiği Şairler</i>	67
2.2.3.8.6. <i>İthafta Bulunduğu İsimler</i>	68
2.2.3.8.7. <i>Vatan- Millet Sevgisi</i>	69
2.2.3.8.8. <i>Şiirlerinde Geçen Edebî Eserler</i>	70
2.2.3.8.9. <i>Folklorik Unsurlar</i>	70
2.2.3.8.10. <i>Tarihi Olaylar Ve Şahsiyetler</i>	70
2.2.3.8.11. <i>Dinî Duygular</i>	72
2.2.3.8.12. <i>Aile Fertleri</i>	74
2.2.3.8.13. <i>Mekânlar</i>	74
2.2.3.8.14. <i>Sevgi</i>	76
2.2.4. <i>Eserde Geçen Üslup Türleri</i>	77

2.2.4.1. Tasviri Üslup.....	77
2.2.4.2. Tahkiye Üslubu	77
2.2.4.3. Hiciv Üslubu	78
2.2.4.4. Hitabet Üslubu	79
2.2.4.5. İç Konuşma Üslubu.....	79
2.2.4.6. Karşılıklı Konuşma Üslubu.....	80
2.2.4.7. Lirik Üslup	81
2.2.4.8. Övgü Üslubu	82
2.2.4.9. Yakarış Üslubu.....	82
2.2.5. Şiirlerde Kullanılan Edebî ve Söz Sanatları	82
2.2.5.1. Teşbih	83
2.2.5.2. Tezat.....	84
2.2.5.3. Teşhis	85
2.2.5.5. Telmih.....	85
2.2.5.6. İktibas.....	86
2.2.5.7. Tenasüp	87
2.2.5.8. Cinas	87
3. METİN VE TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIMI	89
SONUÇ.....	550
KAYNAKLAR	551
ÖZGEÇMİŞ.....	556

KISALTMALAR

as.	Aleyhisselam
ATET	Avrupada Tehlikesizlik ve Emekdařlık Teřkilatı
AzT.	Azerbaycan Türkçesi
BM	Birleřmiř Milletler
BMT	Birleřmiř Milletler Teřkilatı
dt	Doktora Tezi
s.	Sayfa
S.	Sayı
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birlięi
TT	Türkiye Türkçesi
Vs.	Ve saire
ylt	Yüksek Lisans Tezi
yy.	Yüzyıl

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

AZERİ- LATİN

TÜRKİYE TÜRKÇESİ KARŞILIĞI

A a

A a

B b

B b

C c

C c

Ç ç

Ç ç

D d

D d

E e

E e

Ə ə

Ə ə

F f

F f

G g

G g

Ğ ğ

Ğ ğ

H h

H h

X x

X x (ħ)

I ı

I ı

İ i

İ i

J j

J j

K k

K k

Q q

Ğ ğ

L l

L l

M m

M m

N n

N n

O o

O o

Ö ö

Ö ö

P p

P p

R r

R r

S s

S s

Ş ş

Ş ş

U u

U u

V v

V v

Y y

Y y

Z z

Z z

1.GİRİŞ

1.2. Şair Hakkında

1.2.1. Hayatı

Zelimhan Yakup, 21 Ocak 1950’de Gürcistan’da Borçalı’nın Bolnis ilçesinin Kepenekçi köyünde, soyunda şairlerin bulunduğu bir aileye mensup olarak dünyaya gelmiştir. Şairin gerçek adı Selimhan Yusifoğlu Yakubov’dur. Şairin babası 1930’lu yıllarda bir kitap okumuştur ve bu kitapta geçen “Selimhan” adlı kahramanı çok beğenmiştir. Bunun üzerine “Oğlum olursa adını Selimhan koyacağım.” demiştir. Selimhan, “selamet olan” demektir. Kökü Arapça olan bu kelime Borçalı ve Kepenekçi’de Fakat bu isim “Zelimhan” olarak telaffuz edilmiştir. Şair Azerbaycan’a gittiğinde Azerbaycan’ın kıymetli şairi Neriman Hasanzade ile karşılaşmış ve Neriman Hasanzade şaire “Bu Zelimhan değil, Zəlimhan’dır.” diyerek şairin bugünkü ismini vermiştir.

Zelimhan Yakup’un babası Yusuf Efendi, bazı kaynaklara göre fen öğretmeni bazı kaynaklara göre de matematik öğretmeni olmasına rağmen Yusuf Efendi edebiyatla da ilgilenmiştir. Annesi Güllü Hanım Türk folkloruna hakim olmakla beraber bayatılar, ninniler, masallar, destanlar alanında bilgisi olan bir kişidir. Dedesi âşık meclislerinde deyişleriyle meşhur Alhas Ağa’dır (Onk, 1988:418). Anne tarafından dedesi Emin Ağa ise Türkiye’nin bağımsızlık mücadelesinde kurulan ilk Kars Millî Şura’nın reisidir (Onk, 1997: 132). Dolayısıyla Zelimhan Yakup’un geçmişten gelen bir edebî yönü ve vatan sevgisi vardır (Onk, 2003:1). Şair ailenin en büyük evladıdır. Kendisinden sonra Cengiz, Bayram ve Lale adlarında kardeşleri dünyaya gelmiştir. Şairin eşi kendisiyle aynı mahallede olup görücü usulü ile evlenmişlerdir. Eşi Sahibe Hanım’dan Behlül, Şehriyar, Aygün, Günay adlarında çocukları dünyaya gelmiştir. Şairin dedesi, torunlarından en çok Zelimhan Yakup’u sevmiştir. Bunun sebebini ise dedesi şair hakkında; “İş denildiğinde yorulmaz, yediğinde doymaz yani az yemek yer, konuştuğunda mızıldamaz.” diyerek dile getirmiştir. Muallim ailesinde dünyaya gelen şair, hayatı zorluklarla yaşamıştır. Evde üzerine düşen, büyüklerinin buyurduğu her işi yapmıştır. Yeri geldiğinde ot biçmiş, yeri geldiğinde odun taşımış, yeri geldiğinde de çapa yapmıştır. Babası nerde zor bir iş varsa onların hepsini Zelimhan Yakup’a

buyurmuştur. Şair bu durumdan asla şikayetçi olmamış ve kendisinden istenen işlerin hepsini memnuniyetle yapmıştır. Şairin çocukluk yıllarında karşılaştığı bu zorluklar hayatının ilerleyen devrelerini kolay bir şekilde yaşamasına vesile olmuştur. Bu durumu şair kendisi ile yapılan röportajlarında şöyle dile getirmiştir: “Ben her türlü işi yaptım. Odun da yardım, yer de kazdım, tırnak da kestim, çeper de düzelttim, ev de diktim, taş da çıkarttım, kum da eledim. Babamın bana armağan ettiği en büyük iyilik; her yerde, nerde çetin iş varsa oraya beni göndermekti. O zahmetin altında, çetinliğin altında bir güzellik vardı. Onlar da bizi dayanıklı ve sağlam eyledi. Yani o sağlıklı vakitte, gençlik vaktinde çekilen zahmet çok lazımlı zahmet. Adam o zahmeti gördükten sonra büyüyünce öyle bir zorluk yaşamıyor.” .

Zelimhan Yakup birinci sınıftan onuncu sınıfa kadar Kepenekçi'nin muhtelif yerlerinde eğitim almıştır. Yedinci sınıftan sonra Kepenekçi'de yol üstünde bulunduğunu belirttiği okulda tahsil görmüştür. O okulda, şairlik yönü bulunan çok iyi öğretmenleri ve çok çalışkan arkadaşları olmuştur. 1967 yılında Kepenekçi'de orta öğrenimini tamamladıktan sonra Bakü'de üniversiteye gitmiştir. Şair, üniversiteye ilk gittiğinde filologya fakültesi olduğundan okumayıp Kepenekçi'ye dönmüştür. Bir yıl sonrasında kütüphanecilik bölümünü tercih edip Azerbaycan Devlet Üniversitesi'nin Kütüphanecilik Bölümü'nde okumaya başlamıştır. Öğrencilik yıllarında maddî sıkıntılar çeken şair, sıkıntılarını hiçbir şekilde ailesine bildirmemiştir. Çünkü ailesinin, sıkıntılar çektiğini, aç kaldığını bilmesini istememiştir. O süreçte üniversitenin iki numaralı yatakhanesinin on üç numaralı odasında kalmıştır. Onun en çok yanında kalan arkadaşı Nerimanov olmuştur. Yurtta her zaman yemek pişiren Zelimhan Yakup olmuştur, temizlik yapan ise arkadaşları. Şair bu hatıralarını anlatırken çok lezzetli yemekler yaptığını ifade etmiştir.

1968'de Bakü'ye yerleşmiş olan şair, üniversiteden sonra da yaşamını orada sürdürmeye devam etmiştir. 1972 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra üç yıl boyunca işsiz kalmış ve bu süreçte de maddî sıkıntılar çekmiştir. 1973 ve 1978 yılları arasında “Azerkitap” sisteminde ilk olarak satıcılık ve daha sonraları ise idarî vazifeleriyle çalışmıştır. Satıcılık yaptığı yıllarda işini sevmemiş kitap taşımak, hamallık yapmak istememiştir. Çünkü şair çocukluğundan beri kitap okumakla meşgul olmuştur. Onun deyimiyle kitap taşıma, kitap satma işini herkes yapabilmektedir. O,

okumak ve yazmak istemiştir. İş yerinde karşılaştığı kırıcı sözler, küçük düşürülme gibi durumlar onun kendisini öldürmek istemesi gibi psikolojik bunalımlara sevk etmiştir. Çalıştığı kitapçıya şairin üniversiteden hocaları da sık sık ziyarette bulunmuştur. Zelimhan Yakup'un buhranlı halini gören hocası Abbas Zamanov şaire: "Biz de buna ders diyoruz. Sana ders veren adamların hepsi seninle gurur duyuyor. Bu kadar büyük şahsiyetlerin, ziyalıların, alimlerin muhabbeti seni yaşatmıyor? Vefasız seni. Öldürmek istersen git öldür. Böyle kim kazanacak?" diyerek sitemde bulunmuştur. Şair bu sözler üzerine çok düşünmüş ve kendisine çeki düzen vermiştir.

Kitapseverler kurumunda ve birçok yayınevinde görevler yapmıştır. 1992 ve 2000 yılları arasında sanatsal faaliyetlerde bulunmuştur. Bu etkinlikler sonucunda başarıları dolayısıyla çok takdir görmüştür (Memmedli, 2016:4-17). 1994'ten ölümüne kadar Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın Af Örgütü komisyonunda yer almıştır. 1995 yılında ve 2000 yılında Azerbaycan Meclisi'ne iki defa Bakü milletvekili seçilmiştir (Onk:2003:2). 2005 yılında "Azerbaycan Halk Şairi" onursal unvanına layık görülmüştür. 2008 yılında Azerbaycan Âşıklar Birliği'nin başkanlığını üstlenmiştir. Azerbaycan'ın en yüksek ödülü olan "Şöhret" devlet nişanını, Gürcistan'ın "Liyakat" devlet nişanını almıştır. Uluslararası Nazım Hikmet Şiir Ödülü'nü kazanmıştır. 6 Haziran 2009'da Türk Dünyası Araştırmaları Uluslararası Bilimler Akademisi'nin "Türk Dünyasına Hizmet" ödülüne layık görülerek bu akademinin fahri doktoru seçilmiştir. 2010 yılında, şair Gürcistan-Azerbaycan Eğitim Üniversitesi fahri doktora unvanıyla şerefelenmiştir. Kıymetli şair Zelimhan Yakup, hayatının son yıllarında böbrek hastalığından dolayı sağlık problemleri yaşamıştır. Tedavisi için Almanya'ya gittiğinde böbreğini aldırarak zorunda kalmıştır. Azerbaycan'a döndüğünde diyalize girmiştir. 9 Ocak 2016 tarihinde yaşamının 66. yılında geçirdiği ağır hastalıklar sonucunda hayatını kaybetmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.2. ZelimhanYakup'un Ruhi Portresi ve Fikir Anlayışı

Şairin aile çevresine bakıldığında geleneklerin sahip çıkıldığı geniş bir aile ile karşılaşılacaktır. Vatan ve millet için kendisini hizmete adanmış, gerek asker gerek öğretmen olan aile fertlerinin bulunması; aile büyüklerine hürmet, onların

sözlerine itaat ve nasihatlerini dikkate alma gibi saygı değerlerinin olması şairin şiirlerini etkileyen unsurların en başında gelenleridir. Şair ailesinin ona aşlamış olduğu vatan-millet, memleket sevgisini ölümüne kadar zirvelerde yaşamıştır. Hatta öldükten sonra bile vatan sevgisinin devam edeceğini “Ölende de gabrim gadar Borçalı toprağıyam.” mısrasıyla dile getirmiştir. O, hayatının son dönemlerinde Borçalı’da yaşamak ve orada ölmek, tabiatın içinde olmak istemiştir.

Şairin çocukluk yaşlarında karşılaştığı duygulardan en önemlisi sevgidir. Onun insanlara ve tabiata olan sevgisi aile ortamında tanıştığı ilk duygulardan biridir. Şairdeki sevgi duygusu; onun hayatı boyunca derinden yaşadığı, dilini şikayetden alıkoyduğu, Allah’a karşı olan muhabbetini artırdığı en kıymetli hazinesidir. Zelimhan Yakup’u annesi akrabalarına, komşularına karşı duyarlı bir insan olarak yetiştirmiştir. Dolayısıyla şair bu müşfik tabiatını en başta annesine borçludur. Zelimhan Yakup, ailesinden gelen bu manevi değerlerini kendi çocuklarına da kazandırarak nesilden nesile aktarmayı başarmıştır.

Zelimhan Yakup hayatında iki büyük sarsıntı geçirmiştir. Birincisi babası öldüğünde, ikincisi Şuşa elden gittiğinde. Şair bu iki duruma da çok üzölmüştür. Yusuf muallimin ölmeden önce baş ucunda olan oğlu Zelimhan’a son nasihati şu olmuştur: “Her zaman iyilik yap. Yardımsever ol. Herkese karşı cömert ol. Misafirperver ol. İnsanları yetiştirmeye çalış. Hiç kimsenin hakkında bir söz söyleme. Herkesle ilgili iyi konuş, iyi düşün. O zaman kendin de iyi olacaksın.”. Şair babasının nasihatini ömür boyu kulağında küpe gibi taşımış ve hayatına geçirmiştir. Zelimhan Yakup’un sevgisi halktan ona geri dönen bir sevgi olmuştur.

Şair, insanlara her zaman şu üç şeyi bahşettiğini söylemiştir: “Derdimi konuşmadım, sevincimi konuştum. İyi şeyler hakkında konuştum, iyi şeyler hakkında düşündüm. Öyle güzel yaşadım. Bu dünyadan da öyle güzel gideceğim inşallah.”.

Zelimhan Yakup, dünyayı çok sevse de hayatının son dönemlerinde geçirmiş olduğu ağır hastalıklar nedeniyle ölümü daha çok tefekkür eder olmuştur. Dünyayı ne kadar

sevse de ölümden nefret etmemiştir. Ölüm hakkında da güzel düşünmüş ve ölümü yokluk olarak değil, Allah’a kavuşma olarak tasavvur etmiştir.

1.2.3. Zelimhan Yakup’un Sanat Anlayışı

Şair ve yazarların ne fikir anlayışı ne de sanat anlayışı hayatlarından bağımsızdır. Fikirler yaşanan hayattan beslenir, şairin ve yazarın sanatı fikirlerine göre şekillenir. Şair ve yazarların sanat anlayışı ortaya konurken hem hayat hikayesinden hem de fikirlerinden faydalanılır.

Zelimhan Yakup içinde âşıkların olduğu bir sülaleye mensuptur. Dedesi Âşık Alhas, babası âşık meclislerinin iştirakçısı, annesi dilinde ninniler, masallar, bayatılar olan biridir. Şairin annesi Güllü Hanım evlendiğinde yetim imiş. Annesine ve babasına olan hasretinden dolayı dili şiir söylemiş böylece şairliğini ortaya koymuştur. Zelimhan Yakup gözünü dünyaya açtığında önce annesinin ninnili, masallı, bayatılı dili ile tanışmıştır. Şair, ailesinden gelen bu yeteneği şöyle ifade etmiştir: “Anamın babası âşıklar seviyesinde yurt sevgisi, halk muhabbeti kazanan bir adam olduğuna göre ve onun hasreti, özlemi, derdi anamın varlığına geçtiğine göre anam öyle bir şair olmuştur. Kendi kendine bayatı söylerdi, şiir okurdu. Bazı cümlelerine şahit olurdum şiir gibi söylerdi. Kandan geçti, sütten geçti nerden geldi bilmiyorum. Ben ayakta yürüdüğümde, az çok aklım erdiğinde evde süpürge, maşa, oklava, balta elime ne geçerse saz gibi sineme basıp başlıyordum çalmaya, kendi kendime okumaya.”

Şairin büyüklerinden gelen yeteneğinin üzerine ailesinin halk şairlerine, âşıklarına değer vermesi ve evlerinde âşık meclislerinin kurulup sazlı, sözlü zamanların çok olması da eklenmiştir. Şair çocuk yaşlardan itibaren gerek evlerinde gerek Kepenekçi mahalinde kurulan meclislerde çok kıymetli âşıklarla, şairlerle tanışmıştır. Onların şiirleriyle, sözleriyle, saz havalıyla büyümüştür. Şair, sanatsal yönünün kuvvetli olmasında babasının tesirinde olduğunu şu şekilde ifade etmiştir: “Babamın güzel bir haysiyyeti var idi. Okuduğu eserleri bana masal gibi anlatırdı. Ne kadar sanatsal eserler okuduysa onların hepsini bana masal gibi anlatırdı. Çünkü bende bir merak görürdü, parıltı görürdü, ışıık görürdü. Beni edebiyat ruhunda büyütürdü.”

Zelimhan Yakup’un şair ruhu küçük yaşlarda büyükleri tarafından farkedilmiştir. Şairin annesi Güllü Hanım oğlu hakkında şu hatırasını anlatmıştır: “Evimize Raşit

muallim gelmişti. Zelimhan elimdeydi ve daha yeni yeni konuşuyordu. Hemen orda konuşmaya başladı: ‘Önümüzde dağlı arpa/Arpalar gelir garp garpa.’. Raşit muallim bunu duyunca şaşırıp tekrar söyletti. Zelimhan tekrarladi. Raşit muallim bana: ‘Ay gızım vallah bu şair olacag.’ dedi.” . Sonraları Zelimhan Yakup Raşit Muallim’e ‘İlk Kafiye’ler’ adındaki şiirini yazmıştır.

Zelimhan Yakup Âşık Emrah’ı, Hüseyin Saraçlı’yı, Kemender’i ilk defa yakınlarının evinde görmüştür. Onun çocukluğunun üzerinde dört klasik şairin tesiri büyüktür: Emrah, Kemandar, Hüseyin Saraçlı, Hudu Mehmed. Bu dört üstad aşıklar Keppenekçi’de meclisler kurmuş, Zelimhan Yakup çocukluk devrinde babasıyla birlikte bu meclislere iştirak etmiştir. Onlar sazlarını bıraktığında şair gizli gizli onların saz tellerine dokunup her ses çıkışıında mutluluktan havalara uçmuştur.

Zelimhan Yakup’un yaşadığı eve gelen büyük şairlerden biri de Halil Rıza Ulutürk’tür. Halil Rıza, Zelimhan Yakup’u Azerbaycan matbuatında yazan, onu tanıtan ilk kişidir.

Şairin çocukluk yıllarında ailesine karşı itaatkâr bir fitrata sahip olduğunu ifade etmiştik. Şairin ailesine düşkün ve ailesini çok seven bir yapısı vardır. 15 yaşlarında iken kış ayı dolayısıyla evlerinde yakacak odunu olmayan şair, odun toplamak için ormana doğru yol almıştır. Tam ormana vardığı sırada elinde tüfeği olan meşebeyi ile karşılaşmıştır. Durumunu arz eden şaire, meşebeyi odun toplaması için müsaade etmemiştir. Şair bunun üzerine sinirlenip meşebeyine hiciv niteliğinde yazdığı “Meşebeyi” adlı lirik şiiriyle sanat faaliyetlerine başlamıştır. 1966 yılında “Kalebe Bayrağı” gazetesinde 12. Yüzyılda yaşamış Gürcü asıllı saray şairi Şota Rustaveli’ye ithafen yazdığı “Şota Rustaveliye” adlı şiirinin yayınlanmasıyla matbu dünyasına adım atmıştır (Onk, 2003:2).

Şairin ilk kitabı otuz yaşındayken çıkmıştır. Şiirlerimi yazıcılar hanesine götürdüğünde Osman Servelli ve Hüseyin Arif’le karşılaşmıştır. Osman Servelli Zelimhan Yakup’a şiir yazarken kelimelerin tenasüplüğünün ve tezatlığının nasıl olması gerektiğini anlatmıştır. O an Zelimhan Yakup sözün İlahî kudret, sözün Allah olduğunu anlamıştır. İkinci defa onların yanına gittiğinde şair; âşık edebiyatından, sazdan, folklordan, tarihten ve etimolojiden gelen Hüseyin Arif’e, Osman Servelli’ye bağlanmış, onları üstadı olarak görmüştür.

Zelimhan Yakup'un yetiştiği muhitte sufi hocalar, efendiler, derviş gönüllü şairler, ozanlar hiçbir rejimin baskısına aldırmandan ululardan kalma inançlarla yaşamış, üstadlardan işittiklerini çalıp söylemişlerdir. Bu çevre Zelimhan Yakup'u Yunus Emre ile ilgili destan yazmak için harekete geçirmiştir

(https://www.watchyoutube.pro/video/_98YoErTJ2o/shaheddin-eyvazov.html, 2019).

Zelimhan Yakup çevresinde olan siyasî ve toplumsal olayları da şiirlerinde konu olarak işlemiştir. Ermenilerin, Rusların Azerbaycan'a uyguladıkları zulmü, toprak işgallerini inleye inleye, haykıra haykıra dile getirmiştir. Millet Vekilliği sırasında halkı bilinçlendirmek için devlet sarayında meclisler kurmuştur. Sazıyla sözüyle halka seslenmiş, halkı yaşatmıştır.

1.2.4. Zelimhan Yakup'un Eserleri

1.2.4.1. Könlümün Sesi

Zelimhan Yakup'un okuyucularıyla bulunduğu ilk eseridir. 1980 yılında Bakü'de basılmıştır. Eser kiril harfleriyle kaleme alınmıştır
(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.2. Yolum Elden Başlanıb

Zelimhan Yakup'un okuyucularıyla bulunduğu ikinci eseridir. 1981 yılında kaleme alınan eser; toprağa muhabbet, insanları yücelten kadir emeğin terennümü, tabiata vurgunluk, halk edebiyatına, aşık poeziyasına bağlılık, elin, obanın dede ve ninelerine ihtiram şiirlerin esas mevzusunu teşkil eder
(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.3. Od Aldığım Ocaklar

Şairin 1986'da Bakü'de yayımlanan bu eserinde; halkın âdet ve ananesine, onun millî kaynaklarına, saz-söz sanatına, ana tabiata derin saygı ile yazılmış şiirleri toplanmıştır. Ayı ayrı saz havalarının poetik terennümünde kendi yansımaları bulan "Saz" poeması

da kitaba dahil edilmiştir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.4. Biz Bir Eşgin Butasıyığ

1989 yılında Bakü’de yayımlanan eserde; şairin yüksek insanî hislerle kaleme aldığı şiirleri vardır. Bu şiirlerin mayasını sözlü halk edebiyatına bağlılık ve folklor kaynakları teşkil eder. Kitaba büyük Azerbaycan saz aşığı Aşık Alesger’in talihinden bahseden “Göyçe’den Gelen Sesler” ve halk şairi Samed Vurğun’a hasrolunmuş “Borçalı’da Kalan İzler” poemaları da dahil edilmiştir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.5. Ziyaretin Kabul Olsun

Huzursuz dünyamızın ağırlı, acılı duygularıyla yoğrulan bu kitap 1991 yılında Bakü’de yayımlanmıştır. Şiirlerin hangi mısrasına el vursanız, başımızın üstünde ters değirmen gibi korkunç, uğursuz talihin şikâyetçisi kulağımızda çınlar. Bu eserde şairin okuyucusu ile bu yeni buluşma “yerinde”: Göyçe’nin bel büken gamı: devrin itibarsızlığından gözü korkmuş kadim Borçalımızın, tedirgin Kepenekçi’nin sancılı ağrıları, İstanbul ziyareti sonrasında sahip olunan duygular dile getirilmiştir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.6. Şair Harayı

1995 yılında Bakü’de basılan bu eser, Zelimhan Yakup’un okuyucularıyla buluştuğu altıncı kitabıdır. Üşüyüp donan, tutuşup yanan, tarihi, talihi imtihana çekilen bir halkın huzursuz bu günü, poetik ve samimi bir dille okuyuculara takdim olunur. “Sizi Gınamıram”, “Vatan Yaraları”, “Seslerin Görüşü”, “Şairin Harayı” poemaları, büyük Türk şairi Yunus Emre’ye hasr olunmuş “Yunus Emre Destanı” da şairin yeni kitabına dahil edilmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.6. Bir Eli Toprakta Bir Eli Hakta

1997 yılında Bakü’de basılan bu eser 488 sayfalık bir hacme sahip olup kiril alfabesiyle yazılmıştır. Eser ilk olarak kiril alfabesi ile daha sonra 1999 yılında latin alfabesi ile basılmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.7. *Le Destin Du Poete*

1998 yılında yayınlanan bu eser Fransızcadır. Eseri tercüme eden Şamil Zaman’dır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.8. *Söz Camı*

1998 yılında Azerbaycan’da basılan eser Gürcü dilindedir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.9. *Şairin Taleyi*

Eser 1998 yılında Bakü’de Latin alfabesiyle yayımlanmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.10. *Bu Yaşıl Ağacın Altı Bizimdir*

2000 yılında neşrolunan eser kiril alfabesi ile yazılmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.11. *Seni Sevmek İçin Geldim Dünyaya:* 2003 yılında İstanbul’da yayımlanan eser Latin harfleriyle yazılmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.12. *Zelimhan Yakup*

2003 yılında Ankara’da basılan eser Nizamettin Onk tarafından Türkiye Türkçesine uyarlanmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.13. Böyük Ömrün Dastanı

2004 yılında Bakü'de neşredilmiştir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.14. Zelimhan Yakup'dan Yazılanlar

Kitapta Zelimhan Yakup'un yaratıcılığı hakkında makaleler toplanmıştır. Eser 2004 yılında Bakü'de neşredilmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.15. Men Senin Gelbine Nece Yol Tapım

2004 yılında Bakü'de neşrolunan bu eser, şairin bu zamana kadar neşredilen kitaplarının hiçbirinde yer almayan poetiknumuneleridir. Şair yaratıcılık ananelerine sadık kalarak ilahi aşktan, insan sevgisinden, tabiat güzelliklerinden, doğduğu toprağa vurgunluğundan, hayatımızın ağırlı, acılı taraflarından, ulu ozanlarımıza ve büyük şahsiyetlerimize bağlı mukaddes duygulardan hüznölene hüznölene, durula-durula sohbet açar, okuyucuyu da durultur, saflaştırır (

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.16. O Qızın Gözyaşları

Zalimhan Yakup bu küçücük poemasında Hocalı faciasından, Hocalı kadar derdimizden konuşur. Poema 2005 yılında Bakü'de neşredilmiştir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.17. Gözlerimin Nurudu Doğulduğum Bu Torpaq

2005 yılında Bakü'de yayımlanan bu eser; şairin muhtelif yıllarda yazdığı, dillerde ezber olan şiirler tertip olunmuştur

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.18. Gayıdag Evvelki Hatıralara

2005 yılında basılan eserdeki şiirler şairin muhtelif yıllarda kaleme aldığı lirik şiirlerinden oluşmaktadır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.19. Men Bir Dağ Çayıyam

Kitaba halk şairi Zelimhan Yakup'un 2002'den itibaren yazdığı bazı poema ve şiirleri dahil edilmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.20. Seçilmiş Eserleri

İki ciltten oluşan bu eser 2006 yılında Bakü'de basılmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.21. Hüseyn Saraçlı Dastanı

2007 yılında Bakü'de yayınlanan bu eser; sadece Borçalı aşık mektebinin değil, Azerbaycan aşık sanatının en büyük simalarından biri olan Aşık Hüseyn Saraçlı'nın meraklı hayatından, engin yaratıcılığın, sahip olduğu yüksek değerlerden ve diğer sanatkarlarla samimi alakalarından bahseder (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.22. Ebediyyet Destanı

“Ebediyyet Destanı” adlı bu kitaba halk şairi Zelimhan Yakup'un iki poeması dahil edilmiş: “Büyük Ömrün Destanı”, “Büyük Ömrün Devamı”. Poemalar, Haydar Aliyev'in hayatına ve titanik faaliyetine hasr olunmuştur. Eser 2008 yılında Bakü'de neşredilmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.23. Sığazı Saza

Şairin Kiril alfabesi ile kaleme aldığı eserlerinden biridir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.24. Dünya Türk'ün Dünyası

2009 yılında Bakü'de neşrolunan eser Azad Ağaoğlu tarafından Türkiye Türkçesine uyarlanmıştır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.25. Peyğember

Halk şairi Zelimhan Yakup'un "Peyğember" poemasında Allah'ın sonuncu elçisi Hz. Muhammed'in örnek hayatı, islam dininin yer yüzünde devamlı olması uğrunda kendi yoldaşları ile birlikte verdiği mücadele, bu yolda çektiği meşakkatler ve kazandığı uğurlar elvan poetik boyalarla tasvir olunmuştur. Derin araştırmaların, nüfuzlu din emektarları ile müzakereleri ve üstad şair tahayyülünün mahsülü gibi ortaya çıkan bu muhteşem eser 2009 yılında Bakü'de neşredilmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.26. Men Öz Dastanımı Yazıb Gelmişem

2009 yılında Bakü'de neşrolunan bu eserinde şair, doğduğu toprağa vurgunluğundan, vatan muhabbetinden, hayatımızın ağırlı-acılı taraflarından, tabiat güzelliklerinden, insan sevgisinden vs. sohbet açar (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.27. Milletde, Devletde, Senetde

Halk şairi Zelimhan Yakup'un kamusal ve gazetecilik faaliyetini aksettiren bu kitapta onun muhtelif devlet tedbirlerinde ve görkemli şahsiyyetlerin jübilelerindeki çıkışları, şair ve yazarlara, sanat adamlarına açık mektupları, hatıraları, kitaplara yazdığı önsöz, saz-söz sanatı ile ilgili fikirleri ve hayatımızın diğer sahalarına hasrolunmuş güncel yazıları toplanmıştır. Eser 2009 yılında Bakü'de neşredilmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.28. Düşüncelerin Simfoniyası

2010 yılında neşredilen bu eser halk şairi olan Zelimhan Yakup'un zengin mütalâa ürünüdür. Bu kitapta şairin muhtelif yıllarda Azərbaycan ve dünya klasiklərinin eserlərindən tuttuğu notlar toplanmışdır

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.29. *Özün Basdırdığın Ağaca Söyken*

2010 yılında Bakü'de neşredilən bu eser iki ciltlik bir hacme sahiptir. Zelimhan Yakup bu kitabında halka ait mənəvi dəyərləri, folklor yaradıcılığı kaynaklarından süzülüp gələn ənənələri koruyup saxlayan, edebiyatımızda irsilik ideyasını tərənnum edən şiirlərindən seçmələr və dörd poeması daxil edilmişdir (

<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.4.30. *Gel*

Editörlüğünü Musa Nebioğlu'nun yaptığı eser yazarın okuyucularıyla buluştuğu son eserlərindən olup Bakü'de neşredilmişdir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018).

1.2.5. Zelimhan Yakup Hakkında Yazılanlar

1.2.5.1. *Şair hakkında yazılan eserlər*

Zelimhan Yakup'un eserləri, kadirşinas yazarlar tərəfindən fərqli dillərə çevrilmişdir. Ülkəmizdə Zelimhan Yakup'u bizə tanıtan kişi Nizaməttin ONK'tur. Azərbaycan'da isə bir çox yazar və şair tərəfindən onun haqqında şiirlər, məqalələr və kitablar yazılmışdır. Şair haqqında kalemə alınan eserlər şunlardır: Zəlimxan Özü Var Xatələrdə, Sözün Zəlimxan Zirvəsi, Zaman Bu Kəsiri Bitiməliydi, Zelimhan Yakup, Uca Sözün İşığında, Zelimhan Yakup – 60, Zelimhan Yakup Ədəbi Düşüncədə I – II – III , Əzəl – Axır Dünya Türkün Dünyası, Olimpə Gedən Yolda, Zelimhan Yakupdan yazılanlar, Zelimhan Yakup Yaradıcılığı Tərbiyə Anlamında, Zelimhan Yakup Yaradıcılığında Vətənpərvərlik Tərbiyəsi, Ölməzlik Nəğməsi.

1.2.5.2. *Zelimhan Yakup haqqında yazılan şiirlər*

Nəriman Həsənzadə: O Həqq Aşıqqıydı

Fikrət Qoca: Zəlimxan

Musa Ələkbərli: Zəlimhan Yakupun Xatirəsinə

Aşıq Mahmud Məmmədov: Zəlimxan Gedir

Yunus Oğuz: Dedi

Elçin Mirzəbəyli: Saz Yaşat Allah

Oruc Nikbin Faxralı: Ölməzdi... Tarixdə Yaşar Zəlimxan - Necoldu

Səadət Buta: Ay Buta, Zəlimxan Öldü Dedilər

Nizami Saraçlı: Zəlimxanı

Şakir Nadiroğlu: Zəlimxan Köçdü Dedilər

Ziyatxan Sərdarov: Gedir

Salman Qazi: Zaman Dəyişsə Də, Zəlimxan Ölməz - Gedirsən

Hidayat Hüseynli: Dünya

Əlixan Yəhyaoğlu: Zəlimxansız Qoydun, Dünya

Kamandar Eyvazlı: Zəlimxan

Şöhlət əfşar: Ölüm

Rəşid Hacılar: Vida Günü

Vilayət Ovçuyev: Ölməz Şair

Təbriz İman: Hayıf Sənnən - Zəlimxanın Getdi, Dağlar – Torpaq, Gözün Aydın Olsun

– Bir Aşıq Ömrünü Sona Yetirdi - Səni Gözləyək – Torpaq, Şair Amanatı

Vəli Qaraçaylı: Zəlimxan Köçür

Səadət Novruzqızı: İtirdik – Ay Ustad

Tural Qul: Qanlı Dualar

Minarə Bağırılı: İtirdik

Musa Ərdənər: Söz Qoydu Getdi

Altay Məmmədov: Getdi

Məmməd İbadi Alışiq: Ay Zəlimxan

Əkbər Əlyar: Getdi

Behbud Muradi (Elçibəy): Zəlimxan Köçdü

Əli Ellər (Abdullahi): Zəlimxan

Sabir Rəhimi Hamamlı (Nisgil): Zəlimxan

Həmdulla Mədədi (Yetim): Zəlimxan

Əfrasiyab Qaffari: Belə Gördüm

Aqşin Hacızadə: Zəlimhan Yakupun Ölməz Əbədi Ruhuna – Bağışladı

Sabir Nərimanoğlu: Zəlimxan

Sərdar Məmmədov: Allah – Yatıram – Getdi – Getdi - Fəxri Xiyabanın Fəxri Zəlimxan

Şakir Bəkirli: Sənət Dünyasından Zəlimxan Köçdü

Zöhrə Qaraqızı: O, Tarixdə Qalacaqdır

Mahirə Hüseynova: Zəlimxan

Elbəyi Cəlaloğlu: Gəlibdi

Rahilə qaralova: Zəlimxan Köçəndə

Elbrus Qəmgin: Zəlimxan Gedir

Məhəmməd Xəyal: Bu Gün Son Mənzilə Bir Şair Gedir

Tapdıq Əlibəyli: “Bu Yaşıl Ağacın Üstü” Nə Qalxıb

Telli Sənəm: Zəlimxan Gedir

Əmrah Qorçiyev: Türk Dünyasının Ağır Günü

Sabir Sadaxlı: Bu Dünya Belə Dünyadı

İlqar Yusifov: Pəygəmbər Yaşında Zəlimxan Getdi

Səyavuş Uyğun: Xalq şairi Zəlimxan Yakup'un vəfatı xəbərini eşidərkən yazılmış bayatılar

Sənəm Səbayel: Getdi

Şəlalə Dağlarqızı: Bir Dünya İtirdik Zəlimxan Adlı

Dağlar Səfərov: Zəlimxan

Pirverdi Dağlaroğlu: Gedir

Şükür Müseyiboğlu: Bir Zirvədir Zəlimxan

Nazilə Mahmudi: Zəlimxan Ata

Famil Laçınlı: Zəlimxan

Musa Aslanxanlı: Tutub Sözü Əlindən

Həmzə Əvəzoğlu: İtirdik

Əlixan Ziya: Heyif Sənnən, Zəlimxan...

İlham Borçalı: Zəlimxan

Rəhim Qurbani: Çox Vaxtsız İtirdik Biz Zəlimxanı!

Əkbər Ağə oğlu Səttari: Ya Haqq (Nəbioğlu, 2017: 199-298).

1.2.5.3. Zəlimxan Yakup haqqında söylənen sözlər

Zelimhan'ın sesinde bizim kahramanımız Mete dile gelir. Türkistan dünyası dile gelir...Ona göre biz Zelimhan'ı yalnız bir er gibi değil, sosyal bir yürek gibi tanımalı, ondan ders almalıyız (Turan, 2009:176).

Halil Rıza ULUTÜRK

Zelimhan yegane şairdir ki, Azerbaycan'da hiçbir tebligata ihtiyacı yoktur. Çünkü kendi hem aktördür, hem şairdir, hem aşıktır, hem de, küller içinde ansiklopedik lügattir. Konuşmacıdır, büyük devlet memurudur. O, bütün sanat türlerini kendinde birleştiren kudret ehlidir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Ben Zelimhan'ı şiirimizin, poeziyamızın, Azerbaycan halkının gururu olarak görüyorum. Onun sazında Babek kudreti, Yunus Emre kudreti, Şeyh Şamil kudreti yaşıyor.

Zaman bu kesiri bitirmeliydi,

Vakıfı bu güne getirmeliydi,

Sazla şiirimizi öpüştürmeye

Bir şair Zelimhan yetirmeliydi.

Zelimhan Yakup sadece şair değil, poeziya hükümdarıdır

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Halil Rıza ULUTÜRK

Sinesinde alev alev duygular parlayan Zelimhan Yakup Türkçüdür. O öz ırkının köklü medeniyete sahip olduğuna inanmış, gönlünü buna vermiştir (Turan, 2009:176).

Nizamettin ONK

Zelimhan'ın şiirlerinde vatan konusu belirli ölçülerde tasvir olunmuyor, ölçsüzlüğe çevrilir (Turan, 2009:176)

Hudu MEHMETOV

Zeimhan'ın elimize, el sanatımıza büyük sevgisi ve borç hissi onu hiç kimseyle karşılaştıramayan bir yüksekliğe getirmek arefesindedir.

Zelimhan'ın şiirlerinde vatan mevzusu mutlak ölçülerde tasvir olunmuyor, ölçüsüzlüğe çevriliyor.

Onun ne şiir yazdığını, ne de halk edebiyatına eşsiz vurgun olduğunu bilmeseydim de tekçe poeziyamızın güzel tebligatçısı gibi inanırdım

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Hudu MEHMETOV

Zelimhan geleceğimizin, sabahımızın şairidir. Halkı mehz hakikat siyasiliğine çağırıyor (Turan, 2009:177).

İsa MUĞANNA

Sabit, mutlak değerlerin ebediliğini...Zelimhan bize yeniden hatırlattı. Ananelerin diriliği ve irsiliği ülküsünü terennüm etti (Turan, 2009:177).

Yaşar KARAYEV

Nevai'ye göre, söz cevher değerindedir, her kelimenin kendi kıymeti var. Fuzuli'ye göre ise "söz-candır" ve şiirin her kelimesi ile gönül candan, can ise cefadan kendine yuva kurar. Zelimhan Yakup, şiirin "can evi"ne kıymetini değil, canını getirip gelen şairlerdendir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Yaşar KARAYEV

Zelimhan Türklük senin kanına öyle işlemiştir ki, sen Türk demediğinde de onun dünyasından haber verirsin (Turan, 2009:176).

Tofik HACIYEV

Kolları azıcık yorulduğunda Zelimhan'ın imdad dileyen sesini işitmişim. Yardıma Azerbaycan'ı çağırıp, ana yurdu, el obası kanat açamayanda kahırlanmış. Ancak kendine, kendi talihine kimseye yanmaya, en yakın bir adam böylece ağlamaya bırakmamıştır. Ve bir kere de olsa kendi sesinden aşağı inmemiştir(Turan, 2009:177)

Vakıf SAMETOĞLU

Zelimhan Yakup asıl sözün manasında milli şairimizdir (Turan, 2009:177).

Fikret SADIK

Yeni bir edebiyat ve sanat mekanında artık Zelimhan Yakup gibi şairler, yazarlar bu mekanın meydana gelmesinde çok önemli temel taşlarıdır. Zelimhan Yakup'a açtığı yolun daha da genişletilerek, uzanarak, 21.yüzyılda yeni Türk rönesansının yollarına ışık saçacağı bizi umutlandırır, geleceğe şevkle bakmamıza sebep olur (Turan, 2009:177).

İrfan ÜLKÜ

Zelimhan Yakup, güneyde orduların yapamayacağı işi gördü (Turan, 2009:177).

Mevlüt SÜLEYMANLI

Siz muasır edebiyatımızda Azerbaycan'ın zengin şiir ananelerini yaşatan şairler nesline mensup olan sanatkarlardansınız. Halkımızın yüksek insanî keyfiyetlerini, ahlakî değerlerini, manevi meziyetlerini tecessüm ettiren şifahi halk yaratıcılığından ustalıkla davranmakla siz Azerbaycan poeziyasının incileri seviyesine kalkabilen nazım eserleri yaratmışsınız (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Haydar ALİYEV

Sizin şiirleriniz bizde, anadan doğduğunuz, ilk adımlarınızı attığınız toprakta büyük okuyucu merakı ile karşılanır. Sizin poetik eserlerinizin Gürcü diline tercüme edilmesi buna delildir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Eduard ŞEVARDNADZADE

Zelimhan Azerbaycan poeziyasının birbirinden ayrı, her biri de bağımsız, farklı ve el yetişmez zirve teşkil eden kutuplarını – Fuzuli'yi ve Sabir'i, Cavid'i ve Samed Vurgun'u, Yunus Emre'yi ve Bahtiyar Vahabzade'yi kendi içinde birleştirerek poeziyamıza yeni yeni yazı getirmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Hasan HASANOV

Genç şair coşkundur, kendi şiir yaratıcılığında geleceklidir. Ben yürekten inanıyorum ki, Zelimhan genç şairler içerisinde kendi liyakatli yerini tutmaktadır ve tutmuştur (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Süleymen RAHİMOV

Zelimhan'ın şiirleri, esasen, halkımızın hayat, geçim anelerinden, onun yaratıcılığından, şiir dilinden beslenir. Müellifin halk yaratıcılığına büyük muhabbeti, dil, ifade, ruh yakınlığı, şekil yakınlığı folklörün, aşık şiirinin asla körü körüne taklit ve tekrarı değildir. Yetenekli genç şairin eserleri mevzuları, fikir ve önerileri, arzu ve dilekleri itibarıyla tamamıyla orjinaldir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Osman SARIVELLİ

Zelimhan'ın külü de soğuk değil. O, koynunda kor saklayan küldür. Bir az üflesen, kıvılcımlaşacak (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Mirvarid DİLBAZİ

Zelimhan hem klasik edebiyatımızı, hem de folklörümüzü bilir desem, çok az olur. Her ikisi ile nefes alır, yaşar. Buna göre de onun şiirlerinde hem yazılı edebiyatımızın, hem de şifahi edebiyatımızın ruhu kol koladır.

Zelimhan'ın şiiri halk yaratıcılığına, sazın tellerinden süzülüp durulan aşık poeziyasına yaslandığı için onun dili kasisten uzak, akıcı ve şeffaftır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Bahtiyar Vahabzade

Zelimhan'ın mayası sazla yoğrulmuş. Sazın bağrından kopan ateşi alevi, tellerden süzülen terennümü onun şiirlerinde işitmek olur. Sazla Zelimhan baş başa verip fısıldaşınca, bana öyle geliyor ki, iki şiir sanat vurgunu birbiriyle dertleşir, tadına varır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Hüseyin ARİF

Stalin baskılarının olduğu yıllar hakkında şiirimizde, nesrimizde, piyeslerimizde bir dizi değerli eserler yazılmış, ama Kazakistan'a, Kırgızistan'a sürgün edilmiş

soydaşlarımız hakkında, Ahıska Türklerinin facievi talihleri hakkında yazılmış ilk kapsamlı eser Zelimhan'ın yeni poemasıdır. Bu eser hem de ara sıra matbuat sayfalarında, o cümleden kendi kalem meslektaşlarımız tarafından söylenen– “Son yıllar Azerbaycan edebiyatında ciddi mevzularda merak doğuran eserler yazılmamış” söze tutarlı cevaptır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Anar

Senin sanatkar kalemin dilimizin değerini yalnız apaçık bir şekilde göstermiyor, hem de bu değeri kanıtlıyor ve içimizdeki bu ağır “endişeli” hissiyatı dağıtıyor (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Elçin

Musikimizde olduğu gibi, şiirimizde de zilhanlar, peshanlar var. Tabiatımızda gördüğümüz kadardır sinemizden çıkan sözlerin renkleri. Yalnız, kendi sesin olsun. Kendi sesinde yüzebilen şairlerin olsun. Zelimhan Yakup gibi! (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Vakıf SAMETOĞLU

Zelimhan Yakup en kamil insanın yüreğini, vicdanını, tefekkürünü temsil eden SES-ÜNDür. Göklerden gelip, yerde en kamil de kamilleştirmeye kabil olan üstadıdır. Zelimhan Yakup Azerbaycan'a hediye gönderilmiş yüce insandır.

Zelimhan Yakup Nesimi'nin, Fuzuli'nin, Ali'nin, Alesker'in, varisidir, hem de adi, sade varis yok, öyle bir varistir ki, onun yarattığı miras öncekilerin mirası kadar tekrar olunmazdır. Ebediyetten gelen ses, yeryüzünün ebedi sesidir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

İsa MUĞANNA

Borçalı çökekliyinin bütün dert ağrısı Zelimhan poeziyasının canına yerleşmiştir. Ancak Borçalı halkının hayat aşkı, sevinci, mutlu ruhu da bu şiirle daima yakın, bitişik seslenmiştir. Zelimhan sazla şiirin ruhunu, mayasını birleştiren şairdir. Bu iki sanat dünyasının vahdeti Zelimhan şahsiyetinde Azerbaycan'ı temsil eder (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Kemal TALİPZADE

Zelimhan'ın nefesinin değdiği yerde hayır bereket yeşermelidir. Çünkü bütün vatansever şairler gibi o da kanı canına çekilmiş ana toprağın yetiştirdiği oğullardan biridir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Budag BUDAGOV

Azerbaycan poeziyasının geniş semasında bir yıldırım çaktı, bir güneş parladı... gür sesi, etrafı bir anda nura gark eden poetik enerjisi ile şiiri geniş meydanlara, büyük auditoriyalara çıkardı... Ve kendi içine kapılmış, ferdi hislerin mahbusuna çevrilmekte olan edebiyatı dar sinelerin hapsinden kurtararak binlerin, milyonların manevi istifadesine verdi.

Şairleri muhtelif mekteplere, cereyanlara, hatta “grup”lara bölmekle onların değerini muayyenleştirmeye alışmış edebi tenkit Zelimhan Yakup fenomeni karşısında mat kaldı.

Zelimhan Yakup Azerbaycan'ın, ümumiyetle Türk dünyasının dünyaya bahş ettiği o büyük şairlerdendir ki, onun yaratıcılığının cevherinde, mayasında ilahi istidadın enerjisi, Tanrı'dan gelen güç, kudret var, eğer böyle olmasaydı o, Zelimhan Yakup olmazdı (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Nizami CAFEROV

Bugün çok az adam bulunabilir ki, millî tarihi çağdaş seviyeye getirilmesi sahasında Zelimhan'la mukayese olunabilsin.

Zelimhan Yakup Dede Şemşir'den Dede Korkut'a doğru gider. Gider ve geri döndüğünde artık kendi saldığı yolla tarihle muasırlığın vahdeti ile ışıqlanan yeni bir yolla döner.

Zelimhan Yakup'un yaratıcılığı öyle bil ki, şiirle yazılmış millî poeziya tarihidir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Salahattin HALİLOV

Zelimhan, tepeden tırnağa için-dışın millîdir.

Kardeşim Zelimhan, yükün millet derdidir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Penah HALİLOV

Zelimhan Yakup bin yıllık poeziyamızı olağanüstü hafızasında gezdiren fevkalâde bir söz hazinesidir. Onun şairliği de şüphesiz bu halk çeşmesinden, klasik geleneğimizden mayalanır(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Şamil GURBANOV

Zelimhan Yakup Azərbaycan muhiti və şiiri için gerekli olduğu belli olan Borçalı muhiti ananelerini Kür'ün o tarafından, bir bölgeden bütün vatan muhiti seviyesine çıkarmayı ve yaşatmayı becermiştir. Zelimhan Yakup'un koşma tarzının arka planındaki merâğının ve bu bedîî şekilde kazandığı uğurların mayasında Borçalı aşık sanatı ananeleri durur. Lakin Zelimhan'ın koşması aşık edebiyatındaki malum “güzelleme” çerçevesinden çıkarıp, ona yeni içtimai mazmun getirmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

İsa HABİBBEYLİ

Azizim Zelimhan, seni defalarca şiir meclislerinde, radyo ve televizyonda, konferans salonlarında selis avazla şiir okurken gördüm. Eserlerindeki akıcılık, revanlık, dil ve ifade yetkinliği, en başlıcası ise halkı ruh bana hoş geldi ve düşündüm ki, senin hakkında doğrudan da fikir söylemeye değer

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Kulu HALİLOV

Halk şairi Zelimhan Yakup bugün şairsever okuyucuların derin sevgisini kazanmış sanatkardır. Onun poetik yaratıcılığı folklörümüzden, aşık şiirinden kaynaklandığına göre millî ruhu, rengi yaşatır. Ne kadar farklı mevzulardan yazsa bile halk başlangıcına bağlılık onun esas ölçüsüdür

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Cemal MUSTAFAYEV

Zelimhan, Türklük senin kanına öyle işlemiş ki, sen “Türk” demediğinde de onun dünyasından haber verirsin (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Tofik HACIYEV

Şairlik Tanrı’ya kavuşmaya en büyük çaba, şiir bu çabayı gerçekleştiren vasıta, bu vahdete götüren yoldur. Zelimhan bu yolun kararlı yolcusudur. Bu yolu o, güçlü istidadının ışığında gider (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Nizamettin ŞEMSİZADE

Şahsen ben Gurbani, Abbas, Ali, Alesker gibi yaratıcı aşıkların her birini istidatlı şair gibi kabul ediyorum. Ve bu silsilenin mantıkî devamı gibi, bugün Zelimhan Yakup’u görüyorum (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Nüsret KESEMENLİ

Azerbaycan şiirinin muasır devirdeki en parlak simalarından olan Zelimhan Yakup halkımızın manevi dünyasının poetik tezahürüdür (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Emirhan HALİLOV

Karşı dağın karşısında bir top tabak gibi lale öyle acayip dalgalanırdı ki! Yok, bu, öyle böyle rüzgarın tesiri ile çırpınıp değildi. Onlar bu güzellikten vecde gelmiş Zelimhan’ın bağrında deli divane olmuş sazdan kopmuştu (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Memmed ASLAN

Zelimhan sinesi dolu şaidir.

Üstad aşıklarımızın hikmet dolu söz kaynakları, büyüklerimizin hafızasında yaşayan ve hangi yollaradaysa Anadolu’dan akıp gelen türküler, Yunus Emre ruhuna belenmiş klasik Türk-Azeri şiiri- bütün bunlar Zelimhan’ı duygulandırıp, onun sinesini doldurmuş (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Musa YAKUP

Zelimhan, belki de, yegane şairdir ki, klasik edebiyatımızın, el sanatkarlarımızın en yüksek yaratıcılık incilerini, muasırı olan şairlerin en güzel şiirlerini ezber bilir. Belki de, yegane şairdir ki, kendi kaleminden çıkan bütün şiirleri hafızasına hakketmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Gazanfer KAZIMOV

Büyük Yaradan Zelimhan Yakup'a ne vermişse, ne verirse, istidadından, zahmetseverliğinden başka bir de şüphesiz yüreğine göre vermiş ve verir- hiç kimseye haset etmiyor, kalem dostlarının uğurlarına millî sözümüzün uğuru gibi sevinmeyi, ölüye hürmet, diriye kaygı, dedeye, nineye, saygı göstermeyi, gençlerin yaşlanmadan, öyle gençken istidadlarını ve potansiyellerini gerçekleştirmeye maddî-manevî imkânlar yaratılmasını istemeyi ve bunun için elinden geleni yapmayı becerir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Arif EMRAHOĞLU

Zaman zaman sözümüzün Nizami, Fuzuli, Sabir, Cavid, Samed Vurgun, Şehriyar ve diğer yüce zirveleri olmuş ve bugün de sözümüz zirvededir: Zelimhan Yakup zirvesinde. Ve sözün Zelimhan zirvesi, Zelimhan mucizesi ona göre yakıştı, söz bu zirveye ona göre yüceldi ki, O, sözünü zamana cesaretle, adam gibi demeyi becerdi (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Musa NEBİOĞLU

Tanrı Zelimhan'ı şair yaratmakla onu mükafatlandırmış, bununla da şairle kendi arasında manevi yakınlık alakalarının mevcutluğunu tasdik etmiş. Tanrı payı Zelimhan Yakup'un en büyük mükafatıdır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Mürşüd MEMMEDLİ

“Peygamber” poeması sadece Zelimhan Yakup'un şahsî yaratıcılığının değil, bütün çağdaş Azerbaycan poeziyasının uğurudur (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Yavuz AHUNDULU

Zelimhan Yakup'un poeziyası anne ninnisi gibi şirin, göz yaşı gibi dupduru, dualarımız gibi kapsamlıdır: belki buna göredir ki, o şiirleri hafızasına yazdığından dolayı tekrar tekrar okumak olmuyor, aksine, ona göre tekrar tekrar okursan, sözün sihrini, şiirin musikisini duyarsın (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Neriman ABDULRAHMANLI

Zelimhan dünyası şiirle musikinin birleşimidir. Şiir ve musiki, ilham ve samimiyet bir insanın şahsında birse, o, artık insanların kalbine hakimdir, gönüller tercümanıdır, hislerin mütercimidir. Zelimhan'ın ilhamı Allah'ın hediyesidir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Hacı İmamverdi EBİLOV

Zelimhan dünya yaratıldığından beri durula durula, nağmelene nağmelene gelen, ecdatlarımızın “göz bebeği gibi koruyun” diye bize emanet verdiği dilimizin büllur gözünden su içen, onu varlığına, ruhuna işleyen ve bu dilin nelere kadir olduğunu, bu dilde nice mucizeler yaratmanın mümkün olduğunu ve onun güzel numunelerini ortaya koyan, sözden heykel yapan bir sanatkardır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Nahid HACIZADE

Zelimhan yakub'un şiirlerinde Türk'ün genetik hafızası dipdiridir.

İtiraf etmeliyiz ki, Azerbaycan'da musikinin derki hususunda edebiyatın misalinde Bahtiyar Vahapzade'nin “Muğam” poeması hangi işi görmüşse, Zelimhan Yakup'un “Saz” poeması da saz havalarının derki hususunda aynı işi görmüştür.

Zelimhan Yakup sızlayan Fuzuli mısralarının, yeni Azerbaycan'ın şairidir ve öyle buna göre de gelecek tarihimizin sabah çağında uyananlar çağdaş devrimizin niceliğini bilmekten ötürü aynı zamanda, bugün Zelimhan'ın kopardığı EDEBİ FERYADIN izine düşecekler, sızlayan mısraların içindeki, içi de çoğu dehşetlerle dolu rüyaların kitabına Zelimhan'ın yazdıklarına bakacaklar (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Azer TURAN

Azerbaycan zulmet içindedir diyen adamlara üzüliyorum. Zelimhan Yakup mumgibi bu karanlığın içinde yanıyor. Görmüyor musunuz?

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Rüstem BEHRUDİ

Zelimhan Yakup şaire Yunus Emre'den tutmuş Aşık Alesker'e kadar bin yıllık Türk-İslam edebiyatı üzerine gelmiş. Buna göre onun şiirleri son derece millî olduğu kadar hem de beşeridir. Türklük onun şiirlerine millilik, islâmî düşünce ise beşerilik getirir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Esed CAHANGİR

Zelimhan millet sözcülerinin birçoğundan farklı, cesaretli yer tutmuş, çünkü halkın sırasından ayrılmış, halkın içerisine dönmüş, hayrına- şerrine yaramış. Bugün de üzerine düşen vazifesini ağır ağır, salınmış omuzlarında taşımaktadır (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Akif AŞIRLI

Zelimhan Yakup bayatı dilinde, ninni dilinde, okşama dilinde yürekten kaleme, kaleminden varağa süzülen poetik fikirlerini, yaralı duygularını etnik folklor düşüncesi, folklor mantığı seviyesinde çağdaş Azerbaycan insanına ulaştırıyor(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Rüstem KAMAL

Kendi büyüklüğünü hisseden sanatkar kıskanç olamaz. Zelimhan Yakup gibi. O, Samet Vurgun cömertliği ile becerdiği kadar yeni nesle arka durmaya çalışır, onlar hakkında matbuatta söz diyor. Çünkü o, çok kadimden gelen bir şecerenin halkasıdır ve millî ruhun taşıyıcısı olarak iyi bilir ki, bu şecere zinciri hiçbir zaman kıyamet gününe kadar kırılmayacak (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Elhan Zal KARAHANLI

Zelimhan Yakup, şahsiyeti şiirlerinde çok bariz dikkat çeken şairdir. Onun şiiri ile şahsiyeti arasında hiçbir uçurum yoktur

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Vagif YUSUFLİ

Zelimhan Hocayı yakından tanıyanlara, o cümleden bana da bu acayip geldi. Çünkü Zelimhan Yakup o kadar samimi bir insandır ki, onunla temasları olan her bir insan onu kendisinin yaşıtı sayar. Belki de bu, şair talihidir. Tanrı’dan keramet alan şair her zaman gençtir, herkesin yaşıtıdır. Zelimhan Yakup da böylelerindendir

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

İBRAHİM HALİL

Bu insanın şair kalbinde hiç kimseye karşı zerre kadar olsa kin, kırgınlık, cimrilik hissi yoktur. Bazen düşünüyorum ki, eğer 30’uncu yıllarda rehberimizin “edebiyat üzere baş müşaviri” Zelimhan Yakup hıslı bir adam olsaydı, bir tek şairimiz de güllelenmez, sürgüne gönderilmezdi

(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Mahir KARAYEV

Zelimhan Yakup ne kadar ritorik, emosional konuşsa bile samimidir. Çünkü bazen yanma ile konuşur. Yanan ise onun cismi değil, ruhudur. Bu yangı onun maneviyatının atributudur. Okuyucu onu okumaktan yorulmaz: nasıl ki dinleyici dinlemekten usanmaz(<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 2019).

Alirza ZALOĞLU

2. DİL VE ÜSLUP İNCELEMESİ

Dil ve üslup birbirinden ayrılmayan iki unsurdur. Üslup dildeki kelimelerden, kelime gruplarından, cümlelerden oluşarak kendine has şekillerle anlamı ifade eden bir yöntemdir. Dil ise üsluba göre ifade edilir, üsluba göre kelimenin dildeki manası yerine oturur. Çalışmamızda daha iyi anlaşılması açısından önce teorik olarak dil hakkında genel bilgiler verdikten sonra dili şekillendiren, ifade etmeye yarayan üslup konusundan bahsedeceğiz.

2.1. Dil

Dil; insanlar arasında iletişimi sağlayan tabii bir vasıta, kendi kuralları içerisinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık, seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen dönemlerde atılmış gizli bir anlaşma, söz ve sözleşmeler sistemidir (Ergin, 2013:3). Dil bir anda düşünilemeyecek kadar çok yönlü, farklı açılardan bakılınca değişik değişik nitelikleri ortaya çıkan, bazı gizemli yönlerini hala daha çözemediğimiz büyümlü bir varlıktır. O, insan ve toplumla ilgili olan bilim, teknik, sanat gibi bütün alanları oluşturan bir kurumdur (Aksan, 2009:11).

Dünyada yaşayan dil sayısı 6500'den fazladır. Dünya dilleri kaynakları ve yapıları bakımından sınıflara ayrılır. Kaynakları bakımından dünya dilleri şunlardır:

- i. Hint-Avrupa Dilleri
- ii. Çin-Tibet Dilleri
- iii. Hami-Sami Dilleri
- iv. Altay Dilleri
- v. Bantu Dilleri
- vi. Kafkas Dilleri
- vii. Fin-Ugor Dilleri
- viii. Avusturonezya Dilleri
- ix. Yerli Amerika Dilleri (Akar, 2005:13)

Yapıları bakımından dünya dilleri gramer yapıları ile ilgilidir. A. von Schlegel'in yaptığı sınıflandırmaya göre dünya dilleri şu şekilde üç kısma ayrılmaktadır:

- i. Eklemeli Diller
- ii. Çekimli Diller
- iii. Tek Heceli Diller (Akar, 2005:18-19)

Yapılan araştırmalara göre Türkologlar Türk dilini kaynağına göre Altay Dil Grubuna, yapısına göre de eklemeli diller grubuna dahil etmiştir. A. Bican Ercilasun'un aktardığı bilgilere göre: "Altay Dilleri Teorisi; Türk, Moğol, Tunguz, Kore ve Japon dillerinin ortak bir kökten çıktığını ve bunların akraba olduğunu kabul eden teorinin adıdır." (Ercilasun, 2011:17).

Altay Dil Grubu içerisinde yer alan Türkçe, Türklerin konuştuğu dile verilen addır. Türkçede kavim adlarının sonuna getirilen +cA/+çA ekleri ile dil adı yapılır. Dolayısıyla Türkçe Türk sözcüğünün kapsadığı bütün boy, soy, oymak ve aşiretlerin konuştukları dildir. Bu topluluklar aynı dil ailesine mensup olduğu için aradaki farklılıklar lehçe, şive ve ağız terimleri ile ifade edilir. Yakutça, Çuvaşça ve Türkçe Türk dilinin uzak lehçeleridir (Buran ve Alkaya, 2012:28).

Türkologlar Türkçeyi üç grupta incelemiştir:

- I. Kıpçak/Kuzey Grubu: Kırgız, Kazak, Tatar, Başkurt, Nogay, Kumuk, Karaçay-Balkar, Karaim Türkçeleri.
- II. Karluk/Doğu Grubu: Özbek ve Uygur Türkçeleri
- III. Oğuz/Batı Grubu: Türkiye, Azerbaycan, Türkmen ve Gagavuz Türkçeleri.

Sovyetler, Türk cumhuriyetleri üzerinde “Azeri/Azerbaycan dili, Kazak dili, Kırgız dili...” gibi adlandırmalar yaparak uyguladıkları dil politikalarıyla Anadolu’da yaşayan Türkleri “Türk” adı ile anmış ve Türkçeyi de sadece bu coğrafyadaki insanların dili olarak sınırlandırmıştır. Maalesef dünya üzerinde Türkçe denildiği zaman akıllara sadece “Türkiye Türkçesi” gelmekte ve diğer Türk lehçeleri Türkçe’den başka bir dilmiş gibi gösterilmektedir (Aliyeva, 2005:206).

Köken bakımından Altay Dilleri grubuna mensup olan Türk Dillerinin lehçe tasnifi şu şekildedir:

Tarihi Türk Lehçeleri

1. Orhun/Göktürk
2. Peçenek
3. Kuman/Kıpçak
4. Eski Uygur
5. Çağatay
6. Bulgar
7. Hazar

Çağdaş Türk Lehçeleri

1. Türkiye Türkçesi

2. Azerbaycan Türkçesi
3. Gagavuz Türkçesi
4. Türkmen Türkçesi
5. Horasan Türkçesi
6. Özbek Türkçesi
7. Yeni Uygur Türkçesi
8. Salar Türkçesi
9. Tatar Türkçesi
10. Başkurt Türkçesi
11. Kazak Türkçesi
12. Nogay Türkçesi
13. Kumuk Türkçesi
14. Karaçay-Balkar Türkçesi
15. Kırım-Tatar Türkçesi
16. Karaim Türkçesi
17. Kırgız Türkçesi
18. Altay Türkçesi
19. Yakut Türkçesi
20. Tuva Türkçesi
21. Hakas Türkçesi
22. Fu-Yu Kırgız Türkçesi
23. Sarı Uygur Türkçesi
24. Halaç Türkçesi
25. Çuvaş Türkçesi (Tekin ve Ölmez, 2003:168-169)

2.1.1. Azerbaycan Türkçesi

Azerbaycan Türkçesi, kavim adlarına göre Türk dilinin Oğuz grubu, yön isimlerine göre de Güney-Batı, Batı grubu içerisinde yer alan Türk lehçesidir.

Azerbaycan Türkçesinin konuşulduğu sahalara: Azerbaycan Cumhuriyeti, İran(Güney Azerbaycan), Türkiye, Gürcistan ve Ermenistan'da yaşayan Azerbaycan Türklerinin bulunduğu yerlerdir. Bu lehçeyi konuşan insan sayısı 35 milyona yakındır (Doğan, Durmuş ve Durmuş, 2007:33-34).

Çağdaş Azerbaycan Türkçesinin ağızları coğrafi konumlara göre dört gruba ayrılmıştır:

- a. Doğu Grubu Ağızları
- b. Batı Grubu Ağızları
- c. Kuzey Grubu Ağızları
- d. Güney Grubu Ağızları (Buran ve Alkaya, 2012:74)

Ağız özelliklerine göre farklılıkları bulunan Azerbaycan Türkçesinin yazı dili Bakü diyalektidir (Ergin, 1981:IX).

Azerbaycan Türkçesinin söz varlığı Oğuzca karakterli kelimelerin yanı sıra Türklerin islamiyeti kabul etmesinden dolayı Arapça, coğrafi konumu sebebiyle de Farsça kelimelerden oluşmaktadır. Bolşevik İhtilalinden sonraki süreçte Rus politikaları dolayısıyla diğer Türkî devletlerde olduğu gibi Türkçenin Azerbaycan lehçesi de Rusça kelimeleri içinde barındırmaya başlamıştır.

Azerbaycan Türkleri 1929 yılında Arap alfabesinden Latin alfabesine geçmiştir. 1940 yılında Sovyet rejimi dolayısıyla alfabede bulunmayan harflerin eklenmesi bahanesiyle Kiril alfabesinin kullanılması karar alınmıştır. 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan yeni düzenlemelerle Latin alfabesini tekrar kullanmaya başlamıştır. Günümüzde Güney Azerbaycan Türkçesi kullanan Azerbaycan Türkleri ise İran'da olduklarından dolayı Arap alfabesi kullanmaktadırlar (User, 2006:140-141).

2.1.2. Modern Azerbaycan Türkçesinin Dil Özellikleri

2.1.2.1. Ses bilgisi

Azerbaycan Türkçesinde 9 ünlü, 23 ünsüz olmak üzere 32 harf mevcuttur.

Ünlüler

Çağdaş Azerbaycan Türkçesinde dokuz ünlü harf (a, e, ə, ı, i, o, ö, u, ü) bulunmaktadır. Türkiye Türkçesinden farklı olarak iki e sesi bulunmaktadır. “e” harfi Türkiye Türkçesindeki “e” sesinden daha açık ve geniş olarak telaffuz edilir. “ə” sesi ise daha kapalı ve dar telaffuz edilir. Azerbaycan Türkçesinde kelime başında “ı” ünlüsü bulunmaz, “i” sesi ile telaffuz edilir.

Büyük Ünlü Uyumu

Azerbaycan Türkçesinde ünlülerin kalınlık ve incelik yönünden uyumu oldukça sağlamdır.

AzT. ordulardan (s.141) ~TT ordulardan

AzT. isindi (s.127) ~TT ısındı

AzT. ömrüdü (s.127) ~TT ömrüdür

Bu lehçede kelime başında “ı” sesi bulunmadığından ünlü uyumu bozulabilmektedir:

AzT. ıldırım (s.128) ~TT yıldırım

AzT. ilan (s.273) ~TT yılan

AzT. ışığ (s.128) ~TT ışık

Farklı dillerden alınan bazı kelimeler kalınlık-incelik bakımından ünlü uyumuna girer.

AzT. peygəmbərlik (s.360) ~TT peygamberlik

AzT. novruz (s.149) ~TT nevrüz

AzT. gərib (s.205) ~TT garip

Küçük Ünlü Uyumu

Azerbaycan Türkçesinde kelimeler genellikle düzlük yuvarlaklık uyumuna uyar.

AzT. soruşan (s.358) ~TT soran

AzT. çatmadı (s.278) ~TT yetmedi

AzT. odun (s.403) ~TT odun

Ünsüzler

Azerbaycan Türkçesinde yirmi üç tane ünsüz harf vardır: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, ħ, j, k, ğ, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z.

Türkiye Türkçesinden farklı olarak kelime sonlarında “b, c, d, g” yumuşak ünsüzleri kullanılabilmektedir.

AzT. ağaç (s.105) ~TT ağaç

AzT. dad (s.135) ~TT tat

AzT. dırnağ (s.289) ~TT tırnak

Azerbaycan Türkçesinin edebî dilinde kelime başında “y” sesi kullanılmaz. Çoğu zaman bu harften sonra gelen “ı” sesi “i” sesine dönüşür.

AzT. ilan (s.273) ~TT yılan

AzT. il (s.145) ~TT yıl

AzT. ıldırım (s.114) ~TT yıldırım

Kelime başındaki kalın “k” sesi Azerbaycan Türkçesinde “ğ” olur.

AzT. ğara (s.287) ~TT kara

AzT. ğız (s.295) ~TT kız

AzT. ğorhu (s.153) ~TT korku

Türkiye Türkçesinde “n” sesi ile biten tek heceli kelimelerin başındaki “b” sesi Azerbaycan Türkçesinde “m” sesine dönüşür.

AzT. min (s.317) ~TT bin

AzT. mən (s.10) ~TT ben

Azerbaycan Türkçesinde göçüşme olayı çok vardır.

AzT. körpü (s.143) ~TT köprü

AzT. arvad (s.551) ~TT avrat

AzT. torpağ (s.158) ~TT toprak

Türkiye Türkçesinde bazı kelime başı “p”ler Azerbaycan Türkçesinde “b” dir.

AzT. barmağ (s.411) ~TT parmak

AzT. bazar (s.265) ~TT pazar

Türkiye Türkçesinde bazı kelimelerde “b” ünsüzü korunurken Azerbaycan Türkçesinde “p”ye dönüşmüştür.

AzT. palçığ (s.354) ~TT balçık

Azerbaycan Türkçesinde ünsüz ikizleşmesi oldukça fazladır.

AzT. yeddi (s.491) ~TT yedi

AzT. addım (s.491) ~TT adım

AzT. doğğuz (s.277) ~TT dokuz

Türkiye Türkçesine Arapça ve Farsçadan giren kelimelerde iki ünsüz arasına ünlü girerek türeme olayı görülür. Azerbaycan Türkçesinde ise kelimeler asıl hallerini korumaktadır.

AzT. hökm (s.504) ~TT hüküm

AzT. üzr (s.406) ~TT özür

AzT. vaht (s.276) ~TT vakit

Türkiye Türkçesinde “d” ve “t” ile başlayan ekler Azerbaycan Türkçesinde sadece d’lidir.

AzT. getdi (s.404) ~TT gitti

Azt. sədi (s.93) ~TT sestir

AzT. beşikdən (s.349) ~TT beşikten

Çok heceli kelimelerin sonunda bulunan “k” sesi kendisinden sonra ünlü ile başlayan bir ek alıp iki ünlü arasında kaldığında “y” sesine dönüşür.

AzT. ürək > ürəyi (s.364) ~TT yüreği

AzT. çiçək > çiçəye (s.438) ~TT çiçeğe

2.1.2.2. Şekil bilgisi

Kelime Yapımı

İsimden İsim Yapma Ekleri

+lığ, +lik, +luğ, +lük: Bir şeyin toplu olarak bulunduğu yer isimleri; meslek, uğraşı isimleri; rütbe, makam isimleri; soyut isimler ve nesne adları türeten işlek bir ektir. ayrıca isimden sıfat yapar.

AzT. saf+lığ (s.107) ~TT saflık

AzT. mən+lik (s.62) ~TT benlik

AzT. gözəl+lik (s.96) ~TT güzellik

+sız, +siz, +suz, +süz: Yokluk ve eksiklik bildiren olumsuz anlamda kullanılan bir ektir. İsimden sıfat yapar.

AzT. gərəksiz (s.349) ~TT gereksiz)

AzT. kəfənsiz (s.469) ~TT kefensiz)

AzT. vətənsiz (s.241) ~TT vatansız)

+lı, +li, +lu, +lü: Bir yere bağlı olma, bir şeye sahip olma anlamı katan işlek bir ektir. Eklendiği ismin var olduğu anlamına gelerek sıfat yapar.

AzT. saz+lı (s.174) ~TT sazlı

AzT. naz+lı (s.174) ~TT nazlı

AzT. görkəmli (s.174) ~TT görkemli

+çı, +çi, +çu, +çü: Azərbaycan Türkçesinin ünsüz uyumuna girmeyen işlek eklerinden biridir. Bir meslek ve uğraşısı olan şahısları ifade eder.

AzT. ov+çu (s.136) ~TT avcı

AzT. oğ+çu (s.448) ~TT okçu

AzT. süpürgə+çi (s.299) ~TT süpürgeci

+ça, +çə: Küçültme eki olarak kullanılmaktadır.

AzT. bağ+ça (s.246) ~TT küçük bahçe

+daş: Eklendiği kelimeye ortaklık, birliktelik anlamı katan bir ektir.

AzT. sir+daş (s.36) ~TT sırdaş

AzT. vətən+daş (s.158) ~TT vatandaş

AzT. yol+daş (s.32) ~TT yoldaş

+(i)nci, +(ı)ncı, +(u)ncu, +(ü)ncü: Sayı isimlerine eklenerek sıra sayı sıfatlarını türetir. Bazı zarflara eklenerek de sıralama ifade eder.

AzT. iki+nci (s.506) ~TT ikinci

AzT. gırğ+ıncı (s.33) ~TT kırkıncı

AzT. bir+inci (s.74) ~TT birinci

+lağ, +lək: Yer isimleri ve sıfat yapar. Azərbaycan Türkçesinde işlek olmayan bir ektir.

AzT. yay+lağ (s.99)	~TT yayla
AzT. par+lağ (s.270)	~TT parlak
AzT. oy+lağ (s.544)	~TT meydan

+cıl, +cil, +cul, +cül: Eklendiği kelimeye düşkünlük, bağımlılık, benzerlik, alışkanlık anlamları katar.

AzT. ölüm+cül (s.497)	~TT ölümcül

+sul: Olumsuzluk anlamında kullanılan bu ek Azərbaycan Türkçesinde birkaç örnekte görülmektedir.

AzT. yoğ+sul (s.52)	~TT yoksul

+CA: Azərbaycan Türkçesinde işlek olarak kullanılan bu ek “küçültme, karşılaştırma, benzerlik” anlamlarında kullanılır.

AzT. rahat+ca (s.347)	~TT rahatça
AzT. hırda+ca (s.31)	~TT küçücük
AzT. bala+ca (s.524)	~TT küçücük

+İltİ, +UltU: Yansımali kelimelerden tekrar yansımali kelimeler türeten bir ektir.

AzT. hış+ıltı (s.25)	~TT hışirtı
AzT. gur+ultu (s.121)	~TT gürültü
AzT. pıç+ıltı (s.92)	~TT fısıltı

+kİ, +ki, +ku, +kü: Zaman ve mekan bildiren kelimelere eklenerek sıfat yapar.

AzT. sabah+kİ (s.288)	~TT sabahki
AzT. torpağda+kİ (s.16)	~TT topraktaki
AzT. sonra+kİ (s.331)	~TT sonraki

Bilindiği üzere coğrafi konumu itibariyle Azərbaycan Türkçesi Farsça kelimeleri de bünyesinde barındıran bir lehçedir. Azərbaycan Türkçesinde görülen Farsça kökenli isim yapım ekleri şunlardır:

+ger, +kar: Eklendiği isme “yapan” anlamı katar.

AzT. günah+kar (s.53) ~TT günahkâr

AzT. sənət+kar (s.412) ~TT sanatkâr

AzT. xilas+kar (s. 259) ~TT halaskâr

+ban: Meslek ismi yapar. Bir şeyi koruyan anlamında da kullanılan bir ektir.

AzT. bağ+ban (s.9) ~TT bahçıvan

+(I/U)stan: Yer bildiren isimler ve ülke isimleri yapar.

AzT. gəbr+istan (s.301) ~TT kabristan

AzT. gül+üstan (s.337) ~TT gül bahçesi

AzT. Ermeni+stan (s.485) ~TT Ermenistan

+həna: Eklendiği kelimeyi birleşik isim yapar.

AzT. gəm+həna (s.260) ~TT gamhane

AzT. kitab+həna (s.523) ~TT kütüphane

AzT. yas+həna (s.373) ~TT matem evi

+dar, +der: Eklendiği kelimeye “tutan” ve “sahip” anlamları katar.

AzT. həbər+dar (s.315) ~TT haberdar

+dan: Alet ismi yapar.

AzT. şam+dan (s.523) ~TT şamdan

na+: Ön ek olarak kullanılan bu ek olumsuzluk anlamı taşır.

AzT. na+kes (s.271) ~TT hiç kimse

AzT. na+mərd (s.333) ~TT namert

AzT. na+hağ (s.375) ~TT boşuna

Fiilden İsim Yapma Ekleri

-mağ+, -mek+: Fiili isim haline getirir. Bu ek kalıcı isimler türetme açısından Azərbaycan Türkçesinde fazla işlek değildir.

AzT. vurul-mağ (s.12) ~TT vurulmak

AzT. sev-mək (s.12) ~TT sevmek

AzT. yaşa-mağ (s.62) ~TT yaşamak

-ma+, -mə+: Fiilden isim yapan bu ek aynı zamanda kalıcı isimler de türetir.

AzT. böl-mə (s. 509) ~TT bölme

AzT. sev-mə (s. 69) ~TT sevmə

AzT. öl-mə (s.193) ~TT ölme

-ş+,-(y)Iş, -(y)Uş: Fiilin tarzını bildiren isimler türetir.

AzT. baħ-ış (s.76) ~TT bakış

AzT. gör-üş (s.28) ~TT görüş

AzT. gəl-iş (s.363) ~TT geliş

-Im+, -Um+: Azərbaycan Türkçesinde işlek olan bu ek genellikle soyut isimler türetir.

AzT. öl-üm (s.97) ~TT ölüm

AzT. doğ-um (s.293) ~TT doğum

-ğ+, -k+, -ağ+, -ək+: Eklendiği fiile uygun nitelikleri barındıran nesne, alet ve yer isimleri yapar. Ayrıca sıfat durumunda olan isimler türetir.

AzT. istə-k (s.68) ~TT istek

AzT. gəç-ağ (s.393) ~TT kaçak

AzT. yat-ağ (s.84) ~TT yatak

-(I/U)ğ+, -(I/U)k+: Fiilin belirttiği hareketin sonunda meydana gelen sıfatları ve isimleri ifade eden işlek bir ektir.

AzT. sın-ığ (s.243) ~TT kırık

-ğI+, -ğU+, -ki+, -kü+: Nesne isimleri ve soyut isimler türetir.

AzT. it-ki (s.490) ~TT yitik

AzT. vur-ğu (s.17) ~TT vurgu

-ğIn+, -ğUn+, -kin+, -kün+, -gin+, -gün+: Çoğunlukla tek heceli fiillere gelerek isim türeten bir ektir.

AzT. kes-kin (s.116) ~TT keskin

-tİ+, -tU+: Azərbaycan Türkçesinde işlek olarak kullanılan bu ek sıfat ve isim yapar.

AzT. ğaral-tı (s.281) ~TT karartı

-Intİ+, -UntU+: Sıfat ve isim türeten bir ektir.

AzT. üz-üntü (s.494) ~TT üzüntü

-İcİ+, -UcU+: Eklendiği fiili yapanların isimlerini ve meslek isimleri yapar.

AzT. yırt-ıcı (s.375) ~TT yırtıcı

AzT. oħucu (s.219) ~TT okuyucu

-ca+, -cə+ : Soyut isimler yapar.

AzT. düşün-cə (s.235) ~TT düşünce

-İ+, -U+: Fiilin sonucunda meydana gelen varlık ya da kavramın adını yapar.

AzT. yaz-ı (s.547) ~TT yazı

AzT. ölç-ü (s.22) ~TT ölçü

AzT. ğorħ-u (s.60) ~TT ğorħu

-İn+, -Un+: Fiilin sonucunda meydana gelen olayın adını karşılar.

AzT. aħ-ın (s.93) ~TT akın

AzT. ək-in (s.93) ~TT ekin

İsimden Fiil Yapma Ekleri

+İa-, +İə-: Azərbaycan Türkçesinde işlek olan bu ek “yapma” bildiren geçişli fiiller; “olma” bildiren geçişsiz fiiller türetir.

AzT. bağ+İa- (s.375) ~TT bağla-

AzT. təmiz+İə- (s.408) ~TT temizle-

AzT. baş+İa- (s.93) ~TT başla-

Bu ek işteş ve dönüşlülük ekleriyle beraber de kullanılır.

+İan-, +İən-: AzT. səs+İən- (s.235) ~TT seslen-

AzT. boy+İan- (s.379) ~TT boylan-

AzT. yara+İan- (s.391) ~TT yaralan-

+İaş-, +İəş-: AzT. uzağ+İaş- (s.379) ~TT uzaklaş-

AzT. gucağ+laş- (s.143) ~TT kucaklaş-

AzT. yaħın+laş- (s.158) ~TT yakınlaş-

+r-, +ar-, +ər-: İsimlere gelerek “yapma” bildiren geçiřli fiiller türetir. Sıfatlara ve renk isimlerine gelerek “olma” bildiren geçiřsiz fiiller türetir.

AzT. yař+ar- (s.408) ~TT yaşar-

AzT. göy+ər (s.502) ~TT yeřer-

+l-, +al-, +əl-: Olma ifade eden fiiller türetir.

AzT. az+al- (s.183) ~TT azal-

AzT. dinç+əl- (s.137) ~TT dinlen-

AzT. gısa+l- (s.331) ~TT kısal-

+ıldA-: Çoğunlukla yansımalı kelimelerden yansımalı fiiller türetir.

AzT. mız+ılđa- (s.281) ~TT mızılđa-

AzT. pıç+ılđa- (s.396) ~TT fıılđa-

+ğır- (+ğur-, +ħır-, +yur-): Yansımalı köklerden geçiřli ve geçiřsiz fiiller türetir.

AzT. hıç+ğır (s.284) ~TT hıçkır-

Fülden Fiil Yapma Ekleri

-ıl-, -ul-: Geçiřli ve geçiřsiz fiillerden edilgen anlamalı fiiller türeten işlek bir ektir.

AzT. yaz-ıl- (s.91) ~TT yazıl-

AzT. doğ-ul- (s.91) ~TT doğ-

AzT. as-ıl- (s.104) ~TT asıl-

-n-, -In-, -Un-: Genellikle geçiřli fiillerden dönüşlü fiiller türetir. Ayrıca edilgenlik işlevi de vardır.

AzT. daran- (s.404) ~TT taran-

AzT. öy-ün- (s.551) ~TT övün-

AzT. sev-in- (s.61) ~TT sevin-

-ř-, -Iř-, -Uř-: Azerbaycan Türkçesinde işlek olarak kullanılan işteř fiiller türeten bir ektir.

AzT. gör-üş- (s.110) ~TT görüş-

AzT. gül-üş- (s.476) ~TT gülüş-

AzT. sor-uş- (s.35) ~TT sor-

-t-, -It-, -Ut-; -dIr-, -dUr-; -Ir-, -Ur-, -Ar-: Ettirgenlik fiili kuran işlek bir ektir.

AzT. böyü-t- (s.82) ~TT büyüt-

AzT. uç-ur- (s.451) ~TT uçur-

AzT. bas-dır- (s.373) ~TT göm-

İsim Çekimi

İsim İşletme Ekleri

1. Çokluk Kategorisi ve Çokluk Eki

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Azerbaycan Türkçesinde de çokluk eki +lar, +lər ekidir. Bu ek ünlü uyumuna uymaktadır.

AzT. acı+lar (s.42) ~TT acılar

AzT. fəsil+lər (s.108) ~TT mevsimler

AzT. sual+lar (s.200) ~TT sorular

2. İyelik Kategorisi ve İyelik Ekleri

Azerbaycan Türkçesinde iyelik ekleri şunlardır.

	Teklik	Çokluk
1. şahıs	+(ı, i, u, ü)m	+(ı)mız, +(i)miz, +(u)muz, +(ü)müz
2. şahıs	+(ı, i, u, ü)n	+(ı)nız, +(i)niz, +(u)nuz, +(ü)nüz
3. şahıs	+(s)ı, +(s)i, +(s)u, +(s)ü	+ları, +ləri

İyelik eklerinin metinde kullanımına örnekler: anam (annem/s.438), yüküm (yüküm/s.527), işim (işim/s.527), saçım (saçım/s.528), yurdum (yurdum/s.538); varlığın (varlığın/s.526), güzelliğin (güzelliğin/s.526), büyüklüğün (büyüklüğün/s.526), ruhun (ruhun/s.530), kapısı (kapısı/s.557), cilvesi (cilvesi/ s.465), uğultusu (uğultusu/s.456), körpüsü (köprüsü/s.449), adı (adı/s.461), yönü (yönü/s.442), gışmeti

(kısmeti/s.557), ruhu (ruhu/s.422); ruhumuz (ruhumuz/s.550), kökümüz (kökümüz/s.550), papağımız (papağımız/s.550), çekimiz (yükümüz/s.550), ziyamız(ziyamız/s.530), kendimiz(kendimiz/s.459), özümüz(kendimiz/s.425).

Aitlik Eki

İyelik veya aitlik bildiren eklerden biri de +kI ekidir. Azerbaycan Türkçesinde bu ek Türkiye Türkçesinden farklı olarak ünlü uyumuna girmektedir.

AzT. sonra+kı (s.331) ~TT sonraki

3. Hâl Kategorisi ve Hâl Ekleri

Yalın Hâl : İsmi yalnızca çokluk ve iyelik ekleri alabildiği durumudur.

AzT. gül (s.15) ~TT gül

AzT. ocağ (s.40) ~TT ocak

AzT. dərş (s.67) ~TT ders

İlgi Hâli : İlgi hâli eki ünsüzle biten isimlerden sonra +**In**/**Un**; ünlüyle biten isimlerden sonra +**nIn**, +**nUn** biçimindedir.

AzT. başım+ın (s.465) ~TT başımın

AzT. gapı+nın (s.33) ~TT kapının

AzT. kişilər+in (s.513) ~TT adamların

Yönelme Hâli: Ek, ünsüzle biten isimlerden sonra +**A**; ünlüyle biten isimlerden sonra +(y)**A** şeklinde kullanılır.

AzT. oğlan+a (s.133) ~TT oğlana

AzT. od+a (s.146) ~TT ateşe

AzT. dəftər+ə (s.155) ~TT deftere

Yükleme Hâli: Azerbaycan Türkçesinde yükleme hâli eki ünsüz harfle biten kelimelerden sonra Türkiye Türkçesinde olduğu gibi +**I**, +**U** şeklindedir. Ancak ünlüyle biten isimlerden sonra birkaç örnek haricinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak +**nI** / +**nU** biçimde kullanılır.

AzT. dünya+nı (s.175) ~TT dünyayı

AzT. dil+i (s.336) ~TT dili

AzT. can+ı (s.442) ~TT canı

Bulunma Hâli: Bu ek Türkiye Türkçesinden farklı olarak sadece tonlu şekilleriyle kullanılır.

İsim bulunma hâlinde “Kimdə?, Nədə?, Harada?” sorularına cevap verir.

AzT. tabut+da (s.297) ~TT tabutta

AzT. yuğu+da (s.296) ~TT uykuda

AzT. ölüm+də (s.348) ~TT ölümde

Ayrılma Hâli: Ayrılma hâli eki Azərbaycan Türkçesinde **+dAn** ekidir. Bu ek bulunma hâli gibi tonsuz şekilde kullanılmamaktadır.

İsim çıkma hâlinde “Kimdən? Nədən? Haradan?” sorularına cevap verir.

AzT. mən+dən (s.397) ~TT benden

AzT. batağlıg+dan (s.252) ~TT bataklıktan

AzT. məhəbbət+dən (s.199) ~TT muhabbetten

Vasita Hâli: İsmin belirttiği varlığın fiilin gerçekleşmesinde bir vasıta olduğunu ya da birliktelik olduğunu ifade eder. Bu ek Türkiye Türkçesindeki gibi **+(y)IA** şeklindedir.

AzT. sevgi+y+lə (s.250) ~TT sevgiyle

AzT. şam+la (s.246) ~TT mumla

Eşitlik Hâli: Eklendiği isim ile cümlelerin herhangi bir ögesi arasında eşitlik, yakınlık, karşılaştırma gibi anlam ilişkileri kurar. Türkiye Türkçesinden farklı olarak sadece tonlu şekli **+cA** şeklinde kullanılır.

AzT. bir+cə (s.528) ~TT bir tek

4. Soru Eki

Azerbaycan Türkçesinde soru eki Türkiye Türkçesinde olduğu gibi **+mı, +mi, +mu, +mü** soru edatıdır. Türkiye Türkçesinden farklı olarak bu ek kelimeye bitişik olarak yazılır.

AzT. vardin+mı (s.540)	~TT vardin mı
AzT. var+mı(s.167)	~TT var mı
AzT. işidir+mi (s.302)	~TT işi midir
AzT. mümkündür+mü (s.318)	~TT mümkün müdür

Zamirler

Zamirler, isimlerin yerini anlam ve fonksiyon olarak temsil veya işaret eden gramer kategorisidir. Çağdaş Azerbaycan dilinde zamirlerin çeşitleri şu şekildedir:

1. Şahıs Zamirleri: Şahıs zamirleri üç şahıs altında toplanır: mən kişisi ile kendini, sən kişisi ile dinleyeni, o kişisi ile hakkında konuşulan şahsı ifade eder(Hüseynzadə, 2007:97). Şahıs zamirleri tekil ve çoğul olmak üzere iki grupta toplanır:

teklik	1. şahıs: mən (ben/s.503)	çoğluk	1. şahıs: biz (biz/s.489)
	2. şahıs: sən (sen/s.506)		2.şahıs: siz (siz/s.432)
	3. şahıs: o (o/s.544)		3. şahıs: onlar (onlar/s.328)

Şahıs zamirleri isimlerin yerini tutsa da bazı yapım eklerinin dışındaki ekleri üzerine alamaz. Fakat şahıs zamirleri isimlere gelen bütün hâl eklerini üzerine alabilir.

AzT. məni (s.233)	~TT beni
AzT. mənə (s.253)	~TT bana
AzT. məndən (s.253)	~TT benden
AzT. səni (s.253)	~TT seni
AzT. sənle (s.253)	~TT senle
AzT. onda (s.252)	~TT onda

İlgi zamiri: Türkiye Türkçesinde olduğu gibi yalın hâlde bulunan şahıs zamirlerinin kendisinden sonra ilgi eki alması ile oluşturulur.

AzT. mənim (s.386)	~TT benim
AzT. sənin (s.404)	~TT senin
AzT. onun (s.457)	~TT onun
AzT. bizim (s.446)	~TT bizim
AzT. sizin (s.368)	~TT sizin
AzT. onların (s.162)	~TT onların

Dönüşlülük zamiri: Azərbaycan Türkçesinde dönüşlülük zamiri “öz” kelimesinin üzerine iyelik eklerini almasıyla gerçekteşir. Dönüşlülük zamirleri üzerine her hangi bir hâl eki alarak cümle içinde kullanılabilir.

AzT. özümə (s.54)	~TT kendime
AzT. özümüzü (s.256)	~TT kendimizi
AzT. özü (s.321)	~TT kendi
AzT. özün (s.365)	~TT kendin

2. İşaret Zamirleri: Nesneleri işaret yoluyla karşılayan kelimelerdir. Bu zamirler aynı zamanda neslerin yerini de bildirir. Edebî dilde en çok kullanılan işaret zamirleri şunlardır: bu, o, belə, elə, həmin, həməən vs. O işaret zamiri üçüncü şahıs zamiri ile aynıdır ve onun gibi şekillenir. Belə, elə işaret zamiri anlamca “o” işaret zmirine yakın olsa da bir çok yönden farklılıklar vardır. Həmin, həməən işaret zamirleri “bu” ve “o” zamirlerinin karşılığı olarak kullanılır. Həmin sözü yakını, həməən sözü ise uzağı bildirir.

AzT. belə (s.108)	~TT böyle
AzT. elə (s.181)	~TT öyle
AzT. hemin (s.380)	~TT aynı
AzT. bu (s.475)	~TT bu
AzT. o (s.496)	~TT o

3. Soru Zamirleri: Bir şahsın veya nesnenin yerini soru kelimeleri yoluyla tutan zamirlerdir. Azərbaycan dilinde işlek olan soru zamirleri şunlardır: kim (kim/s.81),

nə(ne/s.318), hara (nere/s.386), hansı (hangi/s.405), haçan (ne zaman/s.131), neçə (kaç/s.132), necə (nasıl/s.365) vs. Bunlardan kim, nə, hara, hansı, neçə soru zamirleri isimlerden farklı değildir ve isimlerin almış olduğu hal eklerini, eşitlik eklerini üzerlerine alabilirler: kimlər (kimler/s.512), nələr (neler/s.427), kimin (kimin/s.130), nəyin (neyin/s.114), kimə (kime/s.112), nəyə (neye/s.18), nəyi (neyi/s.132), kimdə (kimde/s.318), kimdən (kimden/s.318).

4. Belirsizlik Zamirleri: Cümle içinde belli olmayan şahsın ya da başka eşyaların adlarını bildiren zamirlerdir. Bu zamirlerin bir kısmı “kim” soru kelimesinin çekimlenmesiyle meydana gelir: kimi, kimisi, kimsə, kim isə, hər kim vs. Bu zamirlerin hepsi hal ekleriyle birlikte kullanılabilir. Belirsizlik zamirlerinden bazıları ne sözünün isə edatı ile ya da hər sözü ile birlikte kullanılmasıyla oluşturulur. Bunların haricinde “biri” kelimesinin hâl ekleriyle çekimlenmesi; “kəs” sözünün kelimelerin öncesinde veya sonrasında kullanılması; “hər” kelimesinin “kim” sözü ile birleştirilmesiyle belirsizlik zamirleri oluşturulmaktadır.

AzT. kimi (s.363)	~TT kimi
AzT. heç kəs (s.372)	~TT hiç kimse
AzT. her kim (s.221)	~TT her kim
AzT. biri (s.364)	~TT biri

5. Tayin Zamirleri: Türkiye Türkçesinde “kendi” kelimesiyle yapılan dönüşlük zamiri Azerbaycan Türkçesinde “öz” kelimesi ile yapılır. Fakat Azerbaycan Türkçesinde dönüşlülük zamirleri “öz” kelimesinin üzerine iyelik ekleri almasıyla gerçekleşir. Dolayısıyla kendi başına bulunan “öz” kelimesi kendisinden sonra iyelik eki almış bir kelimeyle bir araya gelip birbiri arasında alaka kurduğunda Azerbaycan Türkçesinde “tayin zamiri” olarak adlandırılır (Hüseynzadə, 2007:115). Öz (kendi/s.227) kelimesinin dışında tayin zamiri olarak bütün (bütün/s. 469), hər bir (her bir/ s.121), filan (filan/s.272) vs. gibi ifadeler de kullanılır.

6. İnkâr Zamirleri: Türkiye Türkçesinde belgisiz zamirler adı altında toplanan olumsuz manadaki zamirler Azerbaycan Türkçesinde inkar zamirleri olarak nitelendirilir. Bu zamirler həç sözünün kim, kəs, nə, bir, şey sözleri ile birleşmesinden

meydana gelir (Hüseynzadə, 2007:116): həç kimlə (hiç kimseyle/ s.157), həç kəs (hiç kimse/s.372), həç bir kəs (hiçbir kimse/s.120), həç bir şey (hiçbir şey/s.555).

Sıfatlar

Bir varlığın rengini, şeklini, hacmini, miktarını, durumunu kısacası öncesinde bulunan ismin herhangi bir özelliğini anlatan kelimere sıfat denir. Bu kelimeler kendisinden sonra gelen isme “neçə, hansı, nə gədər” sorularına cevap verir. Azərbaycan Türkçesinde sıfatlar yapılarına göre əslı(basit), düzəltmə(türemiş) ve mürəkkəb(birleşik) sıfatlar olmak üzere üç grupta toplanır. Əslı sıfatlar, Türkiye Türkçesinde niteleme ve belirtme olarak adlandırdığımız əlamət ve keyfiyyət sıfatlarıdır (Hüseynzadə, 2007:64). Sıfatların önüne gelerek çok anlamı taşıyan; lap (çok/s.134), ən (en/s.166), çox(çok/s.175), sözleri ile derecelendirme yapılır.

AzT. böyük (s.349)	~TT büyük
AzT. gözəl (s.149)	~TT güzel
AzT. ǧarlı (s.133)	~TT karlı

Zarflar

İş ve hareketin icra tarzını, zamanını, yerini, miktarını bildiren sözlere zarf denir. Azərbaycan Türkçesinde zarflar Türkiye Türkçesinden farklı değildir. Zarflar yapısı bakımından basit, türemiş ve birleşik olarak; anlam bakımından tarz- hareket zarfı, zaman zarfı, yer-yön zarfı, miktar zarfı, soru zarfı olarak kısımlara ayrılır.

AzT. niyə (s.174)	~TT niye
AzT. ǧüvenende (119)	~TT ǧüvenince
AzT. ne vaht (s.46)	~TT ne vakit
AzT. içeri (s.524)	~TT içeri

Fiiller

Fiil Çekimi

Azerbaycan Türkçesinde fiilleri çekimlemek için Türkiye Türkçesinde olduğu gibi şahıs çekim ekleri vardır. Bu ekler birkaç farklılık dışında iki lehçede de biçimsel olarak aynıdır. Fiil çekiminde üç tür şahıs eki kullanılır (Doğın, Durmuş ve Durmuş, 2007:33-34).

Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Belirsiz geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman, gereklilik ve istek kiplerinin çekiminde kullanılır.

teklik 1. şahıs:	-am, -əm	çokluk 1. şahıs:	-ığ/-uğ, -ik/-ük
2. şahıs:	-san, -sən	2. şahıs:	-sInIz/-sUnUz
3. şahıs:	(-dIr)	3. şahıs:	-(dIr)lAr

Zamir kökenli şahıs eklerine eserden örnekler: bilirəm (bilirim/s.54), gəlirsən (geliyorsun/s.78), yorulmaz (yorulmaz/s.78), bölürük (böleriz/s.117), verirsiniz (verirsiniz/s.68), vururlar (vururlar/s.108).

İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman, şart ve gereklilik kiplerinde kullanılır.

teklik 1. şahıs:	-m	çokluk 1. şahıs:	-ğ/-k
2. şahıs:	-n	2. şahıs:	-nIz/-nUz
3. şahıs:	-Ø	3. şahıs:	-lAr

İyelik kökenli şahıs eklerine eserden örnekler: sahlasam (saklasam/s.119), bahsan (baksan/s.136), çətinləşsə (zorlaşsa/s.156), getdik (gittik/s.307), görsəniz (görseniz/s.29), atdılar (attılar/s.374).

Emir Kökenli Şahıs Ekleri

Emir kipinde kullanılan bu ekler Türkiye Türkçesinde birinci şahıs için kullanılmazken Azerbaycan Türkçesinde birinci şahıs için de kullanıldığı görülmektedir.

teklik 1. şahıs:	-Im	çokluk 1. şahıs:	-ağ/-ək
2. şahıs:	-Ø	2. şahıs:	-In/-Un
3. şahıs:	-sIn	3. şahıs:	-sInlAr/-sUnlAr

Emir kökenli şahıs eklerine eserden örnekler: deyim (diyeyim/s.341), dincəl (dinlen/s.137), göstərməsin (göstərməsin/s.23), görək (görelim/s.150), çağırın (çağırın/s.29), bağışlasınlar (bağışlasınlar/s.320).

Bildirme Kipleri

1. Görülen geçmiş zaman

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Azerbaycan Türkçesinde de görülen geçmiş zaman eki olarak **-dI/-dU** kullanılır. Azerbaycan Türkçesinde bu ekin tonsuz hâli yoktur. Fiil görülen geçmiş zaman eki ile çekimlenirken iyelik kökenli şahıs ekleri kullanılır. Fiilin olumsuz şekli **-ma, -mə** eki ile gösterilir.

AzT. bitmedi (s.375)	~TT bitmedi
AzT. yedi (s.375)	~TT yedi
AzT. çevirdim (s.246)	~TT çevirdim
AzT. çağırdım (233)	~TT çağırdım

2. Belirsiz Geçmiş Zaman

Azerbaycan Türkçesinde belirsiz geçmiş zaman cümleleri iki şekilde oluşturulur. Fiil çekimi yapılırken zamir kökenli şahıs ekleri kullanılır. Olumsuz şekilde çekimlenirken **-ma, -mə** ekleri kullanılır.

a) -mİş/-mUş eki ile oluşturulur.

AzT. gəlmışəm (s.243)	~TT kalmışım
AzT. gəlmışik (s.243)	~TT gelmişiz
AzT. tökülmüş (s.75)	~TT dökülmüş
AzT. görmemişik (s.537)	~TT görmemişiz

b) (I/U)b ekiyle oluşturulur. Ünlü ile biten fiillere eklendiğinde araya bir yardımcı ünsüz girer. Birinci şahıslarda kullanılmaz ikinci ve üçüncü şahıslarda kullanılır. Bu ek Azerbaycan Türkçesinin Türkiye Türkçesinden farklı bir özelliğidir.

AzT. alıb (s.49)	~TT almış

AzT. götürüb (s.49)	~TT götürmüş
AzT. ölüb (s.229)	~TT ölmüş
AzT. görməyib (s.211)	~TT görmemiş

3. Şimdiki Zaman

Şimdiki zaman ekleri Türkiye Türkçesinde olduğu gibi iki şekildedir.

a) **-(y)I/Ur** eki ile çekimlenir. Olumsuz çekimi yapılırken **-ma, -mə** veya kalıp halde olan **-mIr, -mUr** kullanılır.

AzT. deyirəm (s.322)	~TT diyorum
AzT. istəyirəm (s.333)	~TT istiyorum
AzT. bilmirəm (s.334)	~TT bilmiyorum
AzT. düşür (s.364)	~TT düşüyor
AzT. baħır (s.364)	~TT bakıyor

b) **-mağda, -məkdə** eki ile çekimlenir.

AzT. yaralamağda (s.238)	~TT yaralamakta
AzT. bitirməkdə (s.146)	~TT bitirmekte

Gelecek Zaman

Azerbaycan Türkçesinde gelecek zamanlı cümleler **-acağ/-əcək** eki ile kurulur. Ünlü ile biten fiillerden sonra kullanıldığında araya “-y-” ünsüzü girer. Gelecek zaman ekinden sonra teklik ve çokluk 1. şahıs ekleri geldiğinde, iki ünlü arasında kalan ğ sesi ğ’ye, k sesi y’ye döner.

AzT. galacağ (s.208)	~TT kalacak
AzT. susacağam (s.95)	~TT susacağım
AzT. basacağam (s.95)	~TT basacağım
AzT. gedəcəyəm (s.109)	~TT gideceğim

Geniş Zaman

Azerbaycan Türkçesinde geniş zaman şekil ve mana bakımından Türkiye Türkçesinden farklıdır. Bu zaman Azerbaycan Türkçesinde belirsiz gelecek zaman olarak ifade edilir. Ek olarak –ar, -ər, -r şekilleri kullanılır.

AzT. ölmərəm (s.247)	~TT ölmem
AzT. demerem (s.362)	~TT demem
AzT. uzaqlaşırıg (s.425)	~TT uzaklaşırız
AzT. tapammazsan (s.28)	~TT bulamazsan

Tasarlama Kipleri

1. Emir Kipi

Azerbaycan Türkçesinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak birinci şahıslar da dahil olmak üzere bütün şahıslar emir kipi ile kullanılabilir.

AzT. açsın (s.98)	~TT açsın
AzT. danışsın (s.99)	~TT konuşsun
AzT. danışma (s.99)	~TT konuşma
AzT. bağışlasınlar (s.320)	~TT bağışlasınlar
AzT. almasın (s.320)	~TT almasın

2. İstek Kipi

Azerbaycan Türkçesinde istek eki **–(y)a, –(y)ə** ile karşılanır.

AzT. səpəm (s.527)	~TT sepeyim
AzT. gələk (s.219)	~TT gelelim
AzT. gəlməyək (s.219)	~TT gelmeyelim

3. Şart Kipi

İyelik kökenli şahıs ekleriyle kullanılan bu kipte fiiller –sa, -sə ekiyle çekimlenir.

AzT. vurursa (s.519)	~TT vurursa
AzT. dönürse (s.519)	~TT dönerse
AzT. tapılmırsa (s.519)	~TT bulunmuyorsa
AzT. ağlayırsa (s.520)	~TT ağlıyorsa

Gereklilik Kipi

Azerbaycan Türkçesinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak gereklilik kipi üç şekilde oluşturulur. Şairin bu kiplerden ikisini kullandığı görülmektedir.

a) –malı, -məli eki ile oluşturulan gereklilik kipi:

AzT. oturmalı (s.483)	~TT oturmalı
AzT. durmalı (s.483)	~TT durmalı
AzT. gürməli (s.483)	~TT kurmalı
AzT. yarmalıyığ (s.515)	~TT yarmalıyız
AzT. aparmalıyığ (s.515)	~TT götürməliyiz
AzT. ölçməliyik (s.515)	~TT ölçməliyiz

b) gərək+fiil kökü+-A istek eki+şahıs eki yapısı ile oluşturulan gereklilik kipi:

Şair bu kipi şiir diliyle kullandığı için gramer ifadeleri arasına farklı kelimelerin girdiği veya kipi devrik olarak kullandığı görülmektedir.

AzT. gərək hağğa inanasan (s.53)	~TT gerek hakka inanasın
AzT. gərək həlg özü çəkə (s.515)	~TT gerek halk kendi çeke
AzT. atağ gərək (s.544)	~TT atsak gerek
AzT. çatağ gərək (s.544)	~TT yaksak gerek
AzT. yatağ gərək (s.544)	~TT yatsak gerek
AzT. gatağ gərək (s.544)	~TT katsak gerek

2.1.3. Zelimhan Yakup'un Şiir Dili

Zelimhan Yakup'un yetiştiği dönem Azerbaycan Türklerinin diğer Türkî milletler gibi Sovyet Rusya'nın Ruslaştırma politikalarına maruz kaldığı bir dönemdir. O dönemde her ne kadar Sovyet Rusya'nın Azerbaycan'daki komünist partisinin dil üzerindeki faaliyetlerine karşı Azerbaycan Türkçesinin önemini göstermek için Neriman Nerimanov gibi ünlü edipler olsa da okullarda ana dilin yanında Rus dili eğitimi verilmiştir. Hatta uygulanan ders programlarında Rus dili öğretimi ana dil öğretimi ders saatinin iki katı daha fazladır. Okullarda Rus dilinin yanı sıra sosyalizm içerikli

dersler ve Sovyet anayasası da okutulmuştur (Hasanov, 2013:39). Sovyet Rusya rejimi kurulan üniversitelerde yüksek lisans ve doktora tezlerinin Rusça yazılması zorunluluğunu getirmiştir. Rus dil politikaları resmî olarak Azerbaycan Türkçesine önem verdiğini gösterse de bu kanunlar sadece yazıda kalmıştır. O dönemde bütün Türkî devletlerin dilleri ayrılmış kendine has bir yerel dil haline gelmiştir. Bu devletlerin birlik ve beraberlik içerisinde olmaları ise Sovyet Rusya adı altında olmuştur. Dolayısıyla Sovyet Rusya Türkî devletlerin bir çatı altında toplanıp anlaşabilmeleri için Rus dili öğretiminin şart olduğunu beyan ederek Ruslaştırma politikasını gerçekleştirmiştir. Devlet dairelerinde resmî yazışmaları Rus dili ile yapmış bu nedenle halkın devlet dairelerinde çalışması için Rus dili öğrenmelerinin gerekli olduğunu göstermiştir. Halk kendi ana dilini merkezi şehirlerden uzakta sadece kendi aralarında kullanarak yaşatabilmiştir. Sovyet Rusya rejimi Azerbaycan Türkleri'nin etkisi altında kaldığı Arapça ve Farsça kelimelerin yerine 1800'lü yıllardan itibaren uyguladığı politikalarla ya yerine Türkçe olarak değil de Azerbaycan Türkleri'nin yerel konuşmasına göre ya da Rusça kelimelerle karşılık bulmuştur. Türk dili Arapça ve Farsçanın etkisinden kurtulmuş olsa da ya diğer Türk topluluklarından farklı ibareler kullanımına ya da Rusçanın tesirinde kalmaya mahkûm olmuştur (Aliyeva, 2005:205).

Sovyet Rusya rejiminin dil faaliyetlerine karşılık Azerbaycanlı edipler yazdıkları edebî eserlerde ve gazetelerde Azerbaycan Türkçesinin inceliklerine dikkat ederek yazılarını kaleme almıştır. Azerbaycan Türkçesinin dil kurallarını ezip çiğneyen farklı dilleri abartılı bir şekilde kullanarak Azerbaycan Türkçesinin özelliklerini yansıtamayan yazarlara karşı millî bilinci olan yazarlar tarafından tepkiler gösterilmiştir. Zelimhan Yakup Azerbaycan Türkçesinin inceliklerini çok iyi bilen bir söz ustasıdır. İlham Əliyev şairin ölümünün ardından yazdığı taziye yazısında, Zelimhan Yakup'un şiirlerini yazarken dilin bütün imkânlarından faydalandığını dile getirmiştir (<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 2018). Şairin şiirlerinde lirizm etkilidir. Bu durum onun sazla bütünleşik bir şair olmasıyla alakalıdır. Şairin incelemiş olduğumuz şiir kitabındaki şiirlerini Azerbaycan'ın bağımsızlığından sonra kaleme almış olsa da ne Rus dilinin tesirinde kaldığını ne de çok olmamakla beraber 1800'lü yılların öncesinde Azerbaycan Türkleri tarafından kullanılmış fakat sonraki süreçlerde kullanılmayan Farsça kökenli kelimelerden istifade ettiğini söylemek mümkündür.

Öyle ki yazdığı şiirlerde kafiyeyi uydurmak amacıyla Farsça gramer eklerinden faydalandığını da görmekteyiz. Fakat şair bunları yaparken millilikten asla uzaklaşmamıştır. Onun şiirleri hem dil hem muhteva açısından millî bir hazine niteliğindedir, onun şiirleri yaşayan Azerbaycan’dır. Şairin bu derece vatan sevdalısı olmasında aile üyelerinin komutan, şair, öğretmen gibi kutsal vazifelerde görev almış olduğundan çocukluğundan beri bu vatanî duygularla yaşamasından dolayı olduğunu söyleyebiliriz.

Zelimhan Yakup bir çok kişi tarafından söz ustası, dil işleyicisi olarak tanınır. Şairin sahip olduğu hafıza onun şiirlerinde kullandığı kelimeler ve gramatikal şekiller açısından ispatlanabilir niteliktedir. Şairin “Men Senin Gelbine Nece Yol Tapım” adlı eserinde yukarıda bahsettiğimiz modern Azerbaycan Türkçesinin dil özellikleri içerisinde yer almayan kendine özgü dil husiyetlerinden tespit ettiklerimiz şunlardır.

Zelimhan Yakup’un eserinde karşılaştığımız ilk özellik vasıta ekini iki şekilde kullanmasıdır. Şair şiirlerinde hem modern dile ait +(y)lA vasıta ekini hem de Türkiye Türkçesinde ağızlarda kullanılan, Kırım Türkçesinde mevcudiyetini koruyan “+nan” şekli de kullanılmıştır. Bu durum şairin dilinde farklı lehçelerin veya ağızların etkisinin olduğunun göstergesidir.

AzT. sazı+y+nan (s.12)	~TT sazıyla
AzT. süd+nən (s.13)	~TT sütle
AzT. ozan+nan (s.13)	~TT ozanla
AzT. saz+la (s.97)	~TT sazla
AzT. bahar+la (s.97)	~TT baharla
AzT. nəfəs+lə (s.97)	~TT nefesle
AzT. Adəm+nən (s.12)	~TT Adem’le
AzT. yaz+la (s.97)	~TT yazla

Metinde haber bildirme kipi hem “-dlr” şeklinde hem de “-dl” şeklinde kullanılmıştır. “-dl” şekli daha çok ağızlarda kullanılmaktadır. Bu durum şairin şiirlerinde Azerbaycan ağız özelliklerini yaşattığının bir göstergesidir. Şairin şiirlerini kaleme alırken kullanmış olduğu modern yazı dilinin haricindeki konuşma dilinin özellikleri

onun hakkında söylenen “saray şairi” atfının doğru olmadığına kanıttır. Şaire ait bu dil özellikleri onun halkın diliyle şiirler kaleme alıp halka seslendiğinin en güzel ispatıdır.

AzT. yalan+dır (s.45)	~TT yalandır
AzT. pəşəm+dir (s.62)	~TT mesleğimdir
AzT. ölü+dür (s.119)	~TT ölüdür
AzT. yoh+dur (s.152)	~TT yoktur
AzT. böyük+dü (s.227)	~TT büyüktür
AzT. yazda+dı (s.128)	~TT yazdadır
AzT. qışda+dı (s.128)	~TT kıştadır
AzT. atəş+di (s.129)	~TT ateştir

2.2. Üslûp

Üslup sözlüksel anlam olarak “anlatma, oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz” kelimelerinin yerine kullanılan bir sözcüktür. Yirminci yüzyıla beraber çağdaş dil ve edebiyat ürünleri araştırmacılar tarafından incelemelere tabi olup üslup bakımından değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu değerlendirmeler çok yönlü olmakla birlikte kesin bir kurala dayanmayarak araştırmacıların her biri farklı metodlarla kendilerince üslup yolu belirlemiştir. Günümüzde hâlâ eserlerin üslup yönünden inceleme yöntemi netleşmemiş olsa da ünlü dilbilimciler tarafından üsluba dair bazı tanımlar mevcuttur (Karahancı, 2016:154-161). Celalettin Divlekci üslupla ilgili yazmış olduğu bir yazısında üslûbu şöyle tanımlar: “Üslup, hedef birime vermek istediği mesajı en etkili şekilde aktarabilmek için, kaynak birimin dilin ifade imkânlarını özgün ölçütlerle seçip kullanmak suretiyle anlatıma kattığı kişisel nitelikteki özelliklerin bütünüdür.” (Divlekci, 2008:251). Joseph DeVITO’ya göre ise üslup, “tercihe açık olan dilbilimsel özelliklerin seçimi ve düzenlemesidir” (DeVito, 1967:249). İsmail Çetişli’ye göre üslup: “Sanatkarın, ferdî bir duyuş tarzı ve kompozisyona sahip muhtevayı, kelimedenden cümleye kadar uzanan dil unsurları aracılığıyla ve belli bir kalıp/yapı içinde, ferdî ve orijinal bir biçimde ifade etmesidir.”(Çetişli, 2010:63).

Edebî metinlerin anlaşılabilmesi ve yorumlanabilmesi için bir çok araştırmacı üslup incelemesine başvurmuştur (Tutaş, 2006:169-170). Üslup incelemesinde dil ile üslup birbirini tamamlayan iki unsurdur (Karahancı, 2017:749-768). Şerif Aktaş üslup incelemesini tanımlarken dilbilimden çok edebiyat araştırmasına, edebiyat

araştırmasından çok dilbilime yakın bir çalışma alanı olduğunu söyler. Aktaş, üslup incelemelerini yapılan çalışmalara bakarak tasvirî ve tekevvünî üslup olarak ikiye ayırır (Aktaş, 1998:61-62). “Tasvirî üslup incelemesi, bir kavramı, bir fikri, bir duyguyu veya bir hâli ifadeyle vazifeli dil unsurlarının sahip olduğu değerleri incelemektedir. Yani metnin veya ifâdenin anlamını şekillendiren duygusal, estetik, öğretici değerlerin araştırılması ve gözler önüne serilmesinden ibârettir.” (Aktaş, 1998: 82). “Tekevvünî üslup ferdiyetle ifâde arasındaki ilişkileri incelemeyi hedef alır. Metinde karşımıza çıkan ifâde şekil ve kalıplarının ferdî planda, yani yazan ve konuşan insan seviyesinde sebepleri üzerinde durmak ister.” (Aktaş, 1998:62). Üslubu bir kişinin duygu, düşünce ve hayallerini sözle ya da yazıyla kendine has bir tarzda dile getiriş, ifade ediş biçimi olarak tanımlayan (Çetin,2014:197) Nurullah Çetin üslubu on üç başlık altında türlerine ayırmıştır. Bu üslup çeşitleri şunlardır: Gerçeküstücü üslup, hiciv üslubu, hitabet üslubu, iç konuşma üslubu, karşılıklı konuşma üslubu, lirik üslup, mizah üslubu, övgü üslubu, soyutlama üslubu, şaşırtma üslubu, tasvirî üslup, yakarış üslubu, yalın üslup (Çetin, 2014: 199-233).

2.2.1. Azerbaycan Şiirinde Üslûp

Azerbaycan şiirinde ferdî bazı çalışmaların haricinde yirminci yüzyılın başlarına kadar iki üslûp varlığını göstermiştir. Birincisi klasik üslup olan edebî anlayış yedinci yüzyılda başlamış olup devam eden, ikincisi de halk şiiri üslubudur (Erol, 2007: 261).

18. ve 19. yüzyıllardan itibaren gerek Türkiye Türkçesi Edebiyatında gerekse Azerbaycan edebiyatında yeni edebî türde verilen ürünlerin yapısal değişikliğinin yanı sıra üslup açısından da değişiklikler söz konusudur. Bu dönemde Molla Nasreddin dergisi etrafında toplanan edipler halk için edebiyat anlayışıyla realist üslupta eserler kaleme almaya çalışırken diğer cihette Füyûzât dergisi etrafında bir araya gelen şairler ise sanat için edebiyat anlayışıyla romantik üslupta eserler meydana getirmişlerdir. Şairler ve yazarlar arasındaki bu kutuplaşma Tanzimat ve Servet-i Fünûncular topluluklarının Azerbaycan edebiyatındaki benzer şeklidir. Molla Nasreddin dergisi toplumsal sorunları dile getirip buna çözüm arayışında olması nedeniyle halkın dilini kullanmayı hedeflemiş ve sade bir dil anlayışını benimsemiştir. Romantizm akımının ürünü olan Füyûzat dergisi ise ne kadar toplumsal sorunları dert edindiğini söyleyen yazarların elinden çıksa da sanatsal üslubun esiri olmuştur. Dilin sanatsal oluşu bu

derginin sadece belli bir kesime hitap etmesiyle sınırlı kalmıştır (Erol: 2018:417-430). Romantik üslup anlayışıyla eserler veren şairlerin başında Hüseyin Cavid, Abdulla Şaik gibi isimler gelmekle birlikte Zelimhan Yakup'da Hüseyin Cavid'in izinden giderek romantik üslûp anlayışıyla şiirlerini yazmıştır. Romantizm akımına bağlı olarak yazılan şiirlerin başlıca temaları şunlardır; vatan ve hürriyet, eğitim, sosyal adalet, hümanizm, tabiat, kadın hakları(Erol, 2007:197-254).

2.2.2. Eserin Üslup Yönünden Değerlendirilmesi

2.2.3. Üslubu Etkileyen Unsurlar

Üslup sestten kelimeye, kelimedenden kelime grubuna, kelime grubundan cümleye şairin diğer şairlerden ne tür farklı olduğunu anlamakla ilgilidir. Şairin üslubu sahip olduğu kelime hazinesini kendine has bir biçimde ifade etmesinin yanında edebî açıdan bağlı olduğu gelenekle de yakından alâkalıdır. Şairi diğer şairlerden ayıran unsurlar kullandığı nazım biçimleri ve nazım birimleri, edası, cümle kuruşu, ahengi sağlamak amacıyla ritmini sağlayan sesler, kullandığı deyim ve atasözleri gibi kalıp ifadelerle birlikte şiirlerinin muhtevasıdır.

Zelimhan Yakup'un bağlı olduğu geleneğin sazıyla, sözüyle halk şiirinin âşıklık geleneğine, işlediği konular açısından romantik şiir akımına bağlı olduğunu ifade edebiliriz. Bilindiği üzere şairin kelime hazinesi oldukça fazladır. Biz çalışmamızın bu kısmında şairin sahip olduğu üslubunu yukarıda bahsetmiş olduğumuz unsurlara göre inceleyeceğiz.

2.2.3.1. Nazım birimi

Şair incelemiş olduğumuz bu eserinde dörtlük, bent, beyit, üçlük, serbest müstezad, serbest şiir, destan gibi birbirinden çok farklı nazım biçimleri kullanmıştır. Eserde toplam 373 şiir bulunmaktadır ve bu şiirlerden 188 tanesi sadece dörtlüklerden oluşmuş halk şiiri geleneğinin unsurudur. Şiirlerden on dokuz tanesi hem dörtlük hem de bent nazım biçimlerinin bir arada kullanılması ile oluşturulmuştur. 36 tane şiir dörtten fazla mısrası olan bentlerden meydana getirilmiştir. Şiirlerin 97 tanesi serbest müsezzat değimiz tarzda kaleme alınmıştır. Şiirlerin iki tanesi beyit, iki tanesi üçlüklerden oluşmaktadır. Şairin geriye kalan şiirleri serbest biçimlerden

oluşmaktadır. Bu değerlendirmelerden de anlaşılacağı üzere şair kullandığı dörtlülüklerle halk edebiyatı geleneğini yaşatırken; serbest şiir, serbest müstezat, üçlük gibi şekil kullanımı onu modern şiire, beyit ve bent kullanımı ise divan şiiri geleneğine yaklaştırmıştır. Şairin farklı nazım birimlerini aynı şiir içerisinde kullanması da bağlı olduğu âşıklık geleneğinden ayrı bir yönünü, diğer şairlerden olan farkını göstermektedir.

2.2.3.2. Kafiye

Şairin kafiyeleleri nasıl kurguladığı, kafiyeyle olan hassasiyeti bize onun kelime hazinesi hakkında bilgi verir. Genel anlamda şairin şiirlerinde redif ağırlıklı bir kafiye yapısı bulunmaktadır. Bu yönüyle şair halk şiiri özelliği göstermektedir. Şairin kafiye kullanımı zayıf olsa da redif kullanımı oldukça kuvvetlidir. Bunun sebebi ise şairin, şiirlerinde halkın kullandığı günlük dili kullanıyor olmasıdır. Redifi kullanan şairlerin redifi kullanmayan şairlerden farkı şudur ki: oluşturulan şiir usta çırak ilişkisiyle gelişmiştir. Yani şair daha çok doğaçlama diyebileceğimiz kendi içinden ve kulağından beslendiği kelimelerle şiir kuruyor demektir. Şair üslup olarak ahenkten vazgeçmemiştir. Tam kafiye de kullansa redifi ihmal etmemiş sözleri mutlaka redife yaslanmıştır. Hayali ve muhtevası bakımından ne kadar zengin olursa olsun biçim bakımından şairin eksik olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü alışageldiğimiz zengin kafiye kullanımı şairin ihmal ettiği bir yöndür. Şair hangi nazım birimini kullanırsa kullansın üslubunda ahenk olarak asla kafiye ve rediften vazgeçmemiştir.

2.2.3.3. Ölçü

Kafiyeyle benzer bir hassasiyet daha vardır ki şairin üslubunu kuran ölçü, vezn. Şair, yaygın olarak yedi, sekiz, on bir hece kalıbını kullanmış olsa da nadir olarak on iki ve on dörtlü hece ölçüsünü de kullanmıştır. Yani şairin hem kafiye hassasiyeti hem de vezin hassasiyeti vardır. Bu durum şairin geleneğe bağlılığından kaynaklanmaktadır. Şairin az da olsa ölçüsüz, serbest şiirleri de vardır bu onun bağlı olduğu geleneğin dışında kendini yenileştirmeye çalışması ile alakalı bir durumdur. Modern şiire yaklaşan yönlerinden biri de hece ölçüsünü uzatması, 14'lü hece ölçüsü kullanmasıdır. 14'lü hece ölçüsü kullanan bir şairin modern şiire öykündüğünü ve kısmen kendini

geliştirdiğini söyleyebiliriz. Şairin on dördlülük hece ölçüsüyle şiir yazabilmesi için kelime hazinesinin iyi olması gerekir. Şair, kendini halk şairlerinden bu yönüyle ayırıp kendini geliştirip farklı bir noktaya koymuştur. 14'lülük şiirde şair kullanmasa bile aruza yaklaşır. Çünkü 14'lülük hece ölçüsü bizim halk şiiri geleneğimizde alıştığımız bildiğimiz bir kalıp değildir. 7, 8, 11 kalıplarının üzerine çıkanlarda biz yenileşme çabası görürüz. Zelimhan Yakup için de bunu söylemek mümkündür.

2.2.3.4. Ses unsurları

Sesin ahengini oluşturan tekrarlar aliterasyon ve asonans unsurlarıdır. Şair ünlü yoğun bir şiir kurmuştur. Bu da şairin, en çok Dadaloğlu'nda, Koroğlu'nda karşılaştığımız epik olmamakla beraber lirizmin biraz üzerinde yüksek tonda bir ses kudretine sahip olduğunu, yani pes bir sesi olmadığını göstermektedir. Şairin hatiplere natıklara yüksek sesle konuşan bir söyleyişi vardır. Bu anlamda sesi oldukça gürdür. Üslubunu ünlüler üstüne kurmuştur. Asonansta da özellikle ı, kapalı e (ə) sesleri üzerine yoğunlaşmış, genellikle ü ve ö seslerini tercih etmemiş ve şiirlerinde kalın ünlüleri tercih etmiştir. Halk şiirinde özellikle yüksek perdeden söyleyen şairlere has ünlülerin daha yoğun olduğu, sesin daha çok ya da akustığın daha çok öne çıktığı şiirler kurmuştur. Bu anlamda da şairin, seslerin kullanımında ünlü geleneğine bağlı olduğunu söyleyebiliriz. Aliterasyon üzerinden değerlendirdiğimizde k ve l seslerinin diğer seslere nazaran daha fazla kullandığını söylemek mümkündür.

2.2.3.5. Kelime kadrosu

Şair şiirlerinde günlük dili kullanmıştır. Karmaşık sentetik bir dil kullanmamıştır. Sade, halkın kullandığı dili açık bir şekilde şiirlerini kaleme almıştır. Çünkü yaslandığı gelenek ona bunu öğretmiştir. Şairin kelime kadrosu şiirlerinde işlediği konularla da yakından alakalıdır. Çünkü kelime hazinesine göre ihtiyaç duyulan kelime kadrosu da değişmektedir. Muhteva açısından çok felsefik şeyler olmaması da halk dilinden uzaklaşmasını engellemiştir. Halkın hayatına yansıyan problemlerin şiirini yazmış, toplumsal sorunlardan bahsetmiştir. Bireysel sorunlarda baskın olarak aşk temasını işleminin yanında ayrılık, ızdırıp, ölüm gibi temaları da ele almıştır. Hem bağlı

olduğu gelenek hem de işlediği konular hakkında şairin işlediği kelime kadrosunun günlük hayattan alınmış, sade kelimelerden alınmış olması; şairin sanat anlayışının kolayca sanat toplum içindir anlayışına yakın bir yerde durduğunun ve üslubunun da bu anlayışa göre kurulduğunun göstergesidir.

2.2.3.6. Cümle yapısı: Şairin kullanmış olduğu cümle yapısı kurallı cümleye has yargının sonda olduğu, devrik cümlelerin çok az bulunduğu bir yapıyı arz ediyor. İki sebeple bu şekilde yazdığını söyleyebiliriz; şiir anlayışı, kelime kadrosu açısından halk şiiri geleneğine bağlıdır. Üslubunda halk şiiri cümle yapısını benimsediği, kurallı cümle kurduğu, zaman zaman devrik cümleye bir ahenk unsuru olarak saptığını söylemek mümkündür.

2.2.3.7. Deyimler-Atasözleri

Şairin üslubunu etkileyen diğer bir unsur halkın kullandığı deyim ve atasözlerine şiirlerinde yer vermesidir. Deyim ve atasözleri şairin hitap ettiği kesimin dili ile alakalı olup üslubun bir parçası durumundadır. Şairin şiirlerinde kullandığı deyimler ve atasözleri şunlardır; tükünü tərptmək (kılını kıpırdatmak/s.540), əl-qol bağlamaq (eli kolu bağlı olmak/s.537), tükleri biz biz olmak (tüyləri diken diken olmak/s.499), güvəndiyi dağlara qar yağmaq (güvəndiyi dağlara kar yağmaq/s.490), imana gəlmək (imana gəlmək/s.184), ağlını başına yığmaq (aqlını başına toplamak/s.99), yaxanda iki əlli olmaq(iki eli yakasında olmak/s.33), qaş çatmaq (kaş çatmaq/s.32), çiyinlərində yük olmaq(omuzlarında yük olmak/s.29), ətəyindən əl üzmək (eteğinden el çekmek/s.29), dərddli deyingən olar (Dertli konuşkan olur./s.533).

2.2.3.8. Muhteva

2.2.3.8.1. Saz - söz- ses

Zelimhan Yakup, edebiyat dünyasına girdiğinden beri dikkatleri üzerine çeken bir şairdir. Ona göre, şairin şiirindeki hayat hakikatten daha hayati bir meseledir. Onun şiirlerinin önem arz etmesinin sebebi ise milli şuura ve milli uyanışa hizmet etmesidir. Bu yüzden Zelimhan Yakup, söze can veren, sözleri ve mısraları yüreklere mehlem olan kişinin gerçek şair olduğunu söyler:

Allah tek olanda,
 yalqız olanda,
 Tanrıya yardıma,
 köməyə gəldim (Yakup, 2004:18).

Puşkin'in bir ifadesine göre, "Tarih şaire hastır!". Şairlerin tarihe sahip çıkmaları zamana değer vermekle olmuştur. Şairler şiirlerinde ecdatlarını, geçmiş zamanı hafızalarda yaşatarak tarihe sahip çıkmıştır. Kendi yaşadığı zamanla, ecdatlarının yaşadıkları zamanları şiirlerinde birleştirip kuşaklar arasında köprüler kurmuştur (Turan, 2009:6). Zelimhan Yakup da yukarıdaki şiirinde bahsettiği veçhile, üzerine düşen vazifesini yapmaya, zamana sözünü söyleyerek tarihe sahip çıkmaya, Allah'ın yeryüzündeki halifesi olmaya gelmiştir.

Şairin vazifesini gerçekleştirmesinde sözler aracı olmuştur. Söyleyeceklerini ifade etmede konuştuğu kelimeler ve sesi kadar ona en fazla yardım eden unsur da sazı olmuştur. Âşıklık geleneğinde müşterekliği sağlayan saz ile bütünleşir ve şiirlerini onunla söyler (Kaya, 2010:645). Onun için saz, anne ninnisi, beşikten mezara ömür yolunun yoldaşı, gönül sırdaşı ve hayatın varlığıdır. Şair adeta sazla sözün bir araya gelmesiyle yoğrulmuştur. Kendi meramını da şiir diliyle şöyle ifade etmiştir:

Sən varsan həyatda mən varam demək,
 Səsimi hər yana yetir, ay sazım.
 (Sen varsan hayatta ben varım demek, / Sesimi her tarafa duyur, ey sazım.)

Fuat Köprülü'ye göre sazı olmayan bir âşıktan bahsetmek mümkün değildir (Durbilmez, 2010). Âşık halk şairi Zelimhan Yakup sazıyla bütünleşmiş, adeta kendisi sustuğu zaman sazı konuşmaya başlamıştır. Şair, 'Səs' adlı şiirinde kendisini şöyle tanıtır:

"Zəlimxanı tanıyanda bilərsən
 Yarı sazdı, yarı sözdü, yarı səs." (Yakup, 2004:147).

‘Saza Baxsın Tarihimi Yazanlar’ adlı şiirinde de şair, olan biten her şeyi kendisine sorulmasını değil de sazına sorulmasını söyler. Her şeyi sazının anlattığını ifade eder. Aslında saz şairin konuşan dili, yazan eli, işiten kulağıdır; saz, Zəlimxan’dır.

2.2.3.8.2. Manevî değerlerin bütünlüğü

Zelimhan Yakup’u çağdaşlarından ayıran en önemli özelliği çoğu kimsenin ayrı ayrı tutunduğu değerlere; saza, irfana, Mekke’ye, Kur’an’a, Turan’a, ruha ve hafızaya ayırmadan bütünlükle yaklaşmasıdır. Şair, Allah’a hesap gününde yazdıklarının hesabını verme düşüncesinde olduğundan, şiirlerinde ağırlıklı olarak; tasavvufi düşüncelere ve şahıslara, tarihe, millete, vatana ve özellikle de insan sevgisine yer vermiştir. Bunu da ‘Haqqa Hesabat’ adlı şiirinde şöyle dile getirmiştir:

Bir əsəri başladısa,

Allah! Allah! – deyər dili.

Bir kitaba nöqtə qoysa,

haqqa hesabatları var (Yakup, 2004:19).

2.2.3.8.3. Şiirlerinin kapsamlılığı

Zelimhan Yakup, Türk Edebiyatının bütün şairlerinden, yazarlarından tutun da Dünya Edebiyatını da kapsayan bir hafızaya sahiptir. Zannolunur ki tüm edebiyat dünyası onun hafızasında yer edinmiştir. Onun şiirleri, Türk edebiyatının en eski örneklerinden tutun da Yunan mitolojisinden Çağdaş Türk ve dünya edebiyatının şairlerinin ve edebi ürünlerin içinde yer aldığı bir antoloji niteliğindedir. Bu sebeple şairin zaman ve mekân tanımadan bütün insanlığa hitap edebilme gücünün olduğunu söyleyebiliriz. İncelemiş olduğumuz eserden şairin bu önemli özelliğini birkaç örnekle şu şekilde anlatabiliriz:

Bilindiği üzere dünya öykücülüğünün ustalarından biri olan Maupassant, gerçekçi çizgi üzerinde geliştirdiği gözlemci yeteneğiyle hikâyelerini kaleme almıştır. Yaşadığı çağa göre farklı bir görünüm sergileyerek okuyucularını etkilemeyi başarmıştır (Tarhan Gündag, 2009:10). Dolayısıyla kendi edebiyat dünyasında model alınmakla kalmayıp Türk edebiyatındaki yazarları da etkilemiş, onlar tarafından model alınmış ve Maupassant tarzı hikâyecilik ile edebiyatımızda yer edinmiştir. Sadece

öykücülerimizin değil, şairlerimizin de Maupassant'tan etkilenecek şiirler yazdığını, Zelimhan Yakup'un da bu şairler arasında olduğunu ifade edebiliriz. Maupassant'ın “Bir Mucizedir Yaşamak” adlı eserinde geçen “Sevdi, Sevildi, Öldü” başlıklı hikâyesi Zelimhan Yakup'u derinden etkilemiş olmalı ki; incelemiş olduğumuz eserde “Sevdi, Sevildi, Gitti” başlıklı bir şiir kaleme almasıyla dikkat çekmiştir. Maupassant'ın hikâyesindeki olay kısaca şöyledir: Kahraman bakış açısı ile kaleme alınan hikâyede anlatıcı serim bölümünde sevgilisini ne kadar çok sevdiğini anlatır. Hikâyenin düğüm bölümünde gelişen olay ise kahramanın sevgilisinin yağmura tutulması sonucunda hastalanıp ölmesidir. Kahramanın, sevgilisinin mezarlığına gitmesi ve görevlilerden saklanarak geceyi mezarlıkta geçirmeye karar vermesi ile çözüm bölümüne geçiş yapılır. İşte Zelimhan Yakup'un hikâyenin etkisinde kaldığı çözüm bölümünde ise olay şöyledir: Kahraman mezarlar arasında sevgilisinin mezarını aramakla meşgulken hiç beklenmedik olay gerçekleşir. Bütün ölümler mezar taşlarında yazılı olan güzel sözleri silerek kendileri hakkındaki acı gerçekleri mezar taşlarına kazır. Hikâyenin kahramanı sevgilisini merak eder ve sonunda onu görür. Sevgilisinin mezar taşında yazılı olan ifade şudur:

“Sevdi, sevildi, öldü.”

Fakat sevgilisi kendisiyle ilgili gerçeği, “Sevgilisini aldatmak için evden çıktı, yağmura tutuldu, soğuk aldı ve öldü.” olarak değiştirir (Maupassant, 2007:30-37).

Zelimhan Yakup, ahret inancında olduğundan ve ölümün ölüm olmadığını, Allah'a kavuşmak olduğunu bildiğinden olsa gerek şiirin başlığında ölmek yerine gitmek fiilini tercih etmiştir. Yine aşağıda görüldüğü üzere, Maupassant'ın hikâyesini sonlandıran mezar taşı ve yazıları arasındaki benzerliği, şairin şiirinin sonunda mezar taşında yazılacak olan ifade ile ilişkilendirilebilir.

Sevdi Sevildi Gitti

*Doğduğum mekanın
Yurdu yuvası belli,
Suyu, havası belli.
Öldüğüm yerin adı*

*Ne olacak bilmiyorum.
Zaman zaman dert gibi,
İçeride kavrulan,
Küle dönmüş ümidi*

*Rüzgârlarda savrulan,
Belki Tebriz olacak?
Belki Göyçe, Borçalı,
Belki Derbend olacak?
Belki şehir meydanı,
Belki bir kanlı siper,
Belki bir köy olacak?
Ne olacak bilmiyorum,
Bildiğim bir tek şey var:
Bir ustanın eliyle*

*Nakış nakış kazılmış,
Mezarımın üstünde
Mezar taşı yazılmış
Şöyle bir bent olacak:
Yeryüzünde kulun,
Gökyüzünde Allah'ın
Kadrini bildi gitti.
Işık ömür yaşadı,
Sevdi, sevildi gitti. (s.91)*

2.2.3.8.4. Şiirlerinden istifade ettiği edipler

Zelimhan Yakup'un hafızasında yer ettiği ve fikirlerini benimsediği ediplerden birisi de modern edebiyatımızın önemli şairlerinden Nazım Hikmet'tir. Şair, insanlığın derdiyle dertlenirse şairdir. Halkı bilinçlendirmek ve millet için fedakârlık yapmak şairin omuzlarının yüküdür. Zelimhan Yakup, "Tanı Məni Amerika!" adlı şiirinde Amerika'da gerçekleşen bir kongrede Ermenistan'ın Azerbaycan'a yapmış olduğu zulmü haykırmıştır. Bu haykırışlarını dile getirirken şair, Nazım Hikmet'in; "Sen yanmasan, ben yanmasam, biz yanmasak, nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa?" dizeleriyle meramını dile getirmiştir. Şairin, eserinde "Benim bir tek dinim var, dinimin adı sevgi" başlıklı şiiri ve kıtaların tekrarı olan bu ifade ile Nazım Hikmet'in "Bir tek kaynak istiyorum adı sevgi" ifadelerinin de iki şair arasındaki dünya görüşünün ortak yönünü işaret eder.

Zelimhan Yakup, Amerika'daki kongre esnasında artık hakikatlerin ortaya çıkıp dünyadaki zulümlerin sona ermesini talep ederken Tevfik Fikret'in 1908 ihtilalinden önce yazmış olduğu "Millet Şarkısı"nın bir bölümünü de seslendirir (Kaplan, 2013:155). Bu şiir zulme karşı isyan duygusu aşılayan bir muhteva içerir (Fuat, 1995:53).

"Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakk'ın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır." (Parlatır ve Çetin, 2004:488).

Zelimhan Yakup, divan şairlerinden Seyyid Nesimi'yi de eserinde çoxça zikretmiş. “Ruhum” adlı şiirinde şair, ruhunun iki cihanda olduğunu söylərkən Nesimi'nin “Mende sığar iki cihan men bu cihana sığmazam.” (Ayan, 2002/II:518) dizesine yer vermişdir. Şair aynı zamanda “Məndədi” adlı şiirini “Ulu Nəsiminin ruhuna salam olsun!” nidasıyla Nesimî'ye ithaf etmişdir. 14. yy şairi Nesimî, akla və şəriata uyğun olmayan gizlenmesi gereken sözleri açıqlaması səbəbiylə Hələp'te şəriat və tarikat imamlarının fətvəsi üzərinə katledilmişdir (Ayan, 2002/I:4). Zelimhan Yakup, kaleme aldığı şiiriylə sanki Nesimi'nin yüzillər əvvəlindəki sesini duyurmaya çalışmışdır.

Azərbaycan'ın kadim şairlərindən Hüseyn Arif'e böyük özlem duyan Zelimhan Yakup, Hüseyn Arif üçün şiirlər kaleme almış və zaman zaman kıymətli şairi ismen zikretmişdir. Hüseyn Arif'in təbiət şairi olması hasebiylə Zelimhan Yakup təbiət şiirlərində onun dizesindən alıntı yapmışdır. Eserdə keçən “Ayağın Tutduqca Gəz Təbiəti” adlı şiirində, Hüseyn Arif'in “Ollam” şiirindəki “Bir zərrə şəfəqlə, bir damcı suyla” (Arif, 2004:76) dizesinə yer vermişdir.

Bilindiği üzere təbiət, şairlərin ilham kəynəğıdır. Təbiətin şairlər üzərində bıraktığı hayranlığın nəticəsində izlənen nəfis mənzərlərin şiirlərə əynə misali yansıdığı görüldür (Yıldız, 2002:4). Şair təbiətin coşkusunu şiirləriylə okuyucuya da hissettirir. Hüseyn Arif kimi təbiət aşığı olan Zelimhan Yakup, “Mən Bir Dağ Çayıyam” adlı şiir kitabıyla da təbiətə olan hayranlığını və təbî unsurlar ilə özü arasında kurduğu əlakayı dillə gətirmişdir.

Şair dağ çayıldı,
başı bəlalı,
Özünü o daşa,
bu daşa çırpır.
Olmaqçün dünyanın
dərindən həli,
Başını tarixə
yaddaşa çırpır. (Yakup, 2006:3)

Zelimhan Yakup'un sınır konulamayan hafızasının şiirlerine konu olduğunu gösteren diğer bir şair Aşık Qurbani'dir. Aşık Qurbani, 16.yüzyılda Azərbaycan aşık edebiyatının başlatıcısı olarak kabul edilmiştir (Akman, 2008:193). Zəlimhan Yakup “İlahi, Bu Dünya Nə Balacadı” adlı şiirinde, kâinatı derk eyleyen insanoğlunun gözünde dünyanın küçüldüğünü ifade etmek için Aşık Qurbani'nin “Ustadnamə” şiirinin “Gələn bəzircandı, gedən xocadı.” (İsmayılov, 2010:3) mısrasından istifadə etmiştir.

2.2.3.8.5. *İsmen zikrettiği şairler*

Zelimhan Yakup, ‘Bir Daşa Söykənmişəm’ adlı şiirinde; Edebiyatımızın Azərbaycan lehçesiyle şiirler kaleme alan en büyük lirik şairi Fuzuli'den (Mengi, 2010:153), tasavvufi düşünceleriyle dünyayı etkileyen Mevlânâ'dan ve Yunus Emre'den, yazdığı eserleriyle Azərbaycan'da Türklük bilincini uyandıran Şehriyar'dan (Karayev ve Akpınar, 2010: 471-472) bahsetmiştir.

“Fuzuli bağçasından
şirin bardı gələnlər,
İlahiyə qonşudu,
Hakka yardı gələnlər
Yunusdu, Mövlanadı,
Şəhriyardı gələnlər
Qalx ayağa, Zəlimxan, qalx,
müqəddəslər gəlir.” (s.14)

Zelimhan Yakup'un gerçek bir şair olduğunu kanıtlayan en önemli yönü eserlerinde bu gibi görkemli şahsiyetlere, tanınmış edebiyat ve sanat adamlarına yer vermesidir. İncelediğimiz eserde şairin bahsettiği diğer isimler şöyledir: Ələsgər, Müşfik, Hüseyn Cavit, Rəşid Emin, Həsə Qasım, Dilgəm, Vaqif, Vurgun, Sabir, Hüseyn Arif, Üzeyir, Qaran, Təvfik Fikret, C. Məmmədquluzadə, Ali Fəhmi, Cavad, Salman Mümtaz, İsa Muğanna, Hacı Vəsim Məmmədəliyev, Səməd Mənsur, Vahid, Səyid Əzim, Şəhriyar, Cəbir Novruz, Qabil, Məmməd Aslan, Güllü Nənə, Qəmbər, Vədadi, Qədir, Mahmudəli Çöhrəqanlı, Səadət Buta, Aşık Şəmşir, Məmməd Araz, Aqıl Abbas, Aşık Sadıq, Qədir, Alim, Məhəmməd Əmin, Almas İldırım, Mirzə Cəlil, Əhməd Cavad,

Həydər Hüseynov, Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza, Şəhriyar, Fuzuli, Yunus Emre, Mevlana, Nesimi, Veysel, Aşık Avdı, Qurbani, Hallac-ı Mansur, Abbas, Qarib, Hafiz, Köroğlu, Mısıri, Cengi, Şekspir, Bethoven, Kristof Kolomb, Xətai, Məhsəti Gəncəvi.

2.2.3.8.6. İthafı bulunduğu isimler

Şair yaşadığı çevrede bulunan kadim isimlerin bazılarını ithaflarda bulunmuş ve bazıları için de hususi olaraq şiirler kaleme almıştır. Şairin bu anlamda ele aldığı isimlər şunlardır:

Nesimi: Məndədi

Rəşid Əmin: İnsan

Hüseyn Arif: Hüseyn Arif Məclisi, Hüseyn Arif Sağ Olaydı

İsa Hüseynov: Muğannadan Gələn Səs, Muğanna Saz Çalır,ı,

Hacı Vasim Məmmədəliyev: Haqq Adamı

Cabir Novruz: Günlərin Ağsaqqalı

Məmməd Aslan: Ay Məmməd Aslan

Ramiz Quliyev: Ramiz'in Övladı

Barat Vüsal: Barat Vüsalla Zəlimhan Yakupun Deyişməsi

Mahmudali Çöhrəqanlı: Mahmudali Çöhrəqanlıya

Səadət Buta: Səadət Butaya

Mais Səfərli, Səyyad Aran, Mixail Zabelin: Üç Çəşmə

Zəlimhan Yakup, bütün mevcudata qarşı muhabbetlə bəkmışır. Sevdığı şairlərə ithaflarda bulunduğı şiirlerin dışında bir de şiir kitəpləri vardır. Şairin Böyük Ömrün Dastanı isimli eseri, Haydar Aliyev'i konu edinir. Haydar Aliyev son bin yılın yitirdiğı en büyük vatan evlatlarından birisidir. SSCB'nin Azərbaycan'a yapmış olduğı baskınların karşısına çıkmışır. Şair, Haydar Aliyev gibi bir kahramanın ölümünden büyük həzin duymuşır ve onun için eser kaleme almışır.

“Xəbər vərtilər, ata,

köçdü Həydər Əliyev,

Vida dedi həyata!”

Bu söz başımın üstə

çaxdı ildırım kimi
Parçaladı sinəmi
dağıtdı şırım kimi” (Yakup, 2004:14)

Göydəki qadir Allah,
Yerdəki Quran, balam! (s.430)

2.2.3.8.8. Şiirlerinde geçen edebî eserler

Zelimhan Yakup, şiirlerinde edebiyat dünyasının meşhur yapıtlarına da değinmiştir. Bunlar Orhon, Yenisey, Hamlet, Faust, Oğuznâme, Kutadgu Bilig, Şahnâme, Hamse, Anamın Kitabı, Vücutnâme gibi eserlerdir. Bunların haricinde şair Samed Vurgun'un Rengdir ve Fuzuli'nin Şeb-i Hicran şiirlerini de nazarda tutmuştur.

2.2.3.8.9. Folklorik unsurlar

Halk şairi olan Zelimhan Yakup, halk edebiyatı terimlerini, halk hikâyelerini ve kahramanlarını da şiirlerinde zikretmiştir. Leyla ve Mecnun, Aslı ile Kerem, Ferhat ile Şirin, Tahir ile Zühre, Şahsenem ile Âşık Garip, Şah İsmail Destanı, Dede Korkut onun eserlerinde zikrettiği folklor ürünleridir.

2.2.3.8.10. Tarihi olaylar ve şahsiyetler

Zelimhan Yakup şiirlerinde tarihi şahsiyetlere, olaylara, teşkilatlara da yer vermiştir. Dolayısıyla şairin şiirleri edebî bir ürün niteliğinde olmasının yanında tarihe ışık tutan bir kaynak vasfı da taşımaktadır. Şairin zikrettiği tarihî isimler şunlardır: Nadir Şah, Sultan Selim, Şahmar, Stalin, Beriya, Şaumyan, Mikoyan, Mötəsim, Atilla, Mete, Oğuz Han, Bilge Kağan, Osman Gazi, Fatih Sultan Mehmet, Atatürk, Babek, Sehl ibn Sumbat, Şah İsmail.

Eserde geçen tarihi olaylardan biri Bağırğan Dağı olayıdır. 1905 yılından evvel İbrahim Han'ın zamanında Avan Koha adında bir Ermeni yaşarmış. Avan Koha kendi tebaasına nerede bir Müslüman görse onu yakalayıp huzuruna getirmesini emredermiş. Avan Koha'nın huzuruna getirilen Müslüman soyulup yüz üstü yere yatırılmış. Boynundan kalçasına kadar dört parmak eninde iki taraftan hat çekilmiş. Sonra bir ağacın dalını eğilip o derinin ucuna takılmış ve deri tamamen kalkarmış. Zulme uğrayan Müslüman kişinin sesinin herkes duyarmış ve herkesin bağı üzüntüden kan olurmuş. Bu yüzden vahşetin gerçekleştiği o kayalık yere "Bağırkan" adını vermişler. (Zahidov, 2013:33-34; 1905-1906-cı İllərdə Erməni-Müsəlman Davası, 1993: 8)

Görüldüğü üzere şair şiirlerinde Ermenilerin Azərbaycan halkına yapmış olduğu zulmü dile getirmiştir. Azərbaycan'ın kan ağlayan gözleri olmuştur. Onun acıları, inleyen mısralarında; haksızlığa karşı isyanları haykıran dizelerinde saklıdır. 2005 yılında basılan ve Hocalı katliamını konu edinen “O Qızın Göz Yaşları” adlı poeması da, onun yaşanan haksızlıklara ve zulümlere duyarsız kalmadığının, avaz avaz hakikatleri kalemiyle haykırdığının da göstergesidir.

O gün qan üstündə açıldı səhər,
O gün Xocalıda yer qırmızıydı.
Qırmızı-qırmızı üzümə durdu,
İblis görkəmində şər qırmızıydı.

Doğrandı dayağı, kəsildi soyu,
Qan oldu bayramı, yas oldu toyu.
Qarı ağ görmüşdük ömrümüz boyu,
O gün Xocalıda qar qırmızıydı (Yakup, 2005:1).

Şairin, Ermenilerin yapmış olduğu soykırımın hesabının sorulması için Nürnberg Mahkemesinden de bahsettiği görülmektedir. 8 Ağustos 1945'te Almanya'nın Nürnberg şehrinde kurulan mahkeme Nazi katliamının cezalandırılması için kurulmuştur. Mahkeme heyeti ABD, İngiltere, Fransa ve Rusya tarafından oluşturulmuştur (Şahin, 2010). Şair, yapılan zulümlere, katliamlara, soykırımlara sessiz kalan insan hakları savunucusu teşkilatlarından da yakınmıştır.

Ey insan haqlarına dəm tutub, dəm verenlər,
Dərdə salıb milləti, bu xalqa qəm verənlər,
İnsan haqları deyib, bağırən təşkilatlar,
Dünyanı həqiqətə çağırən təşkilatlar,
Niyə qorumadınız bir millətin haqqını?
Niyə bizə gələndə kar oldu bu dünyanın
eşidən qulaqları?
Budur insan haqları?! (s.499)

Zelimhan Yakup, II. Dünya Savaşı sırasında Almanların kurduğu zehirli gazla Yahudilerin öldürüldüğü toplama kampı olan Auschwitz'den ve yine büyük toplama kampı olan Buchenwald kampından da dem vurmuştur (German Bundestag: 1989).

Şair Azərbaycan'a yapılan haksızlıqlara son verilmesini isterken Avropa Güvenlik ve İşbirliyi Təşkilatı ilə Birləşmiş Məilletlər Təşkilatı'nı da şiirində zikretmişdir.

2.2.3.8.11. Dinî duygular

Zelimhan Yakup, Allah'a inancı və güveni tam olan birisidir. O Azərbaycan'da Sovyet Rusya'nın Müslüman halk üzərində uyguladığı politikalara rağmen şiirlerinde peyğambərlərə, kutsal kitaplara və mukaddəs mekənlərə, âlim zatlara da yer vermiş cesaretini göstərmişdir. Sovyet Rusya Azərbaycan üzərində hâkimiyet kurduğundan beri halkın gözdesi olan âşıklar üzərindən gerçəkləşdirmişdir. Âşıklardan Sovyet rejimin öven, millî və İslâmî dəyərləri yozlaşdıran şiirler yazmalarını istemişdir. Bu talebi reddedip halka millî şuur və İslâmî inancı aşılamağa çalışan şairlər isə zulüm görmüş və öldürülmüşlərdir (Buran, 2016:121-123). Zelimhan Yakup'un şiirlerinden anlıyoruz ki o əsla sahip olduğu dəyərlərdən ödənməmişdir. Bulunduğu bir mecliste Haydar Aliyev'in;

“Sovət hakimiyyəti illərində 70 il Məkkənin Kəbənin yollarını üzümüzə, bağladılar. Peyğəmbərimiz, Quranımız bizə yasaq adıldı. Məscidləri uçurdular, şeyxləri sürgün elədilər, mollaları güllələdilər. İbadətimizi əlimizdən aldılar. Ancaq xalqımızın böyüklüyü ondan ibarət oldu ki, nə qədər sıxsalar, əzsələr, qadağalar qoysalar da, Allah sevgisini, Peyğəmbər eşqini onun ürəyindən çıxara bilmədilər.

Bu gün tale bizə Azərbaycanın müstəqilliyi kimi bir nemət bəxş edib. Mən istəyirəm ki, azadlığın və müstəqilliyin qədrini, qiymətini bilib ondan öz yaradıcılığınızda layiqincə istifadə edəsiniz.

Tahir, sən bizim xalqımızın böyük rəssamısan. Gözəl əsərlərin var, bunlara görə çox sağ ol. İndi istəyirəm islam dini ilə bağlı Azərbaycan incəsənətinə yeni töhfələr verəsən. Arif, sən də böyük sənətkarımız kimi çox iş görmüsən, indi fürsətdi, gördüyün, duyduğun, düşündüyün məqamlarla bağlı yeni musiqi əsərləri yaratmalısən. Zəlimxan, sən də öz öhdənə düşən vəzifənin böyüklüyünü, yaradıcılıq məsuliyyətini yaxşı dərk etməlisən, gözəl əsərlər yaratmalısən. Ədəbiyyatımızın dini dəyərlərlə bağlı mövzusu Cavidin “Peyğəmbər”i ilə qapanıb. Uzun illərdi bu sahə şumlanmamış xam torpaq kimi qalıb.

O qara torpağı şumlamaq və o şumlara sağlam mənəviyyat toxumları səpmək siz yaradıcı gənclərin boynuna düşür. İndi o toxumları səpməyin vaxtı gəlib...” (Yakup, 2009:5-6).

sözleri üzerine “Peyğəmbər” adlı poemasını yazmışdır. Zelimhan Yakup bu eserinde ayetlərə və hadisələrə də yer vermişdir. Eser, birçok okuyucu tərəfindən benimsənmiş və təqdir görmüşdür.

Şair incelemiş olduğumuz bu eserində isə; Kur’an, İncil, Zəbur, Təvrat, İsrail, Azrail, Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. Âdem, Hz. Havva, Hz. Süleyman, Hz. Nuh, Hızır Aleyhisselam, Hz. Muhammed, Mərac, Məkkə, Kâbe, kible, məscid, minarə, ezan kimi müqəddəs isimləri zikr edərək xalqın kəybətməyə yüz tuttuğu dəğərləri kəzəndirməyə çalışmışdır.

Şair, ‘Allahə Qəytməq Üçün’ adlı şiirində Hz. Ləkman(a.s)’ın isminə də yer vermişdir. Allah’ın hikmət və bilgi verməsiylə Kur’an’da zikr edilən Hz. Ləkman(a.s), 3700 yıllık uzun bir ömür sürmüşdür (Tabəri, 1991:510).

Bizə Loğman ömrü gərək
ömlərləri uzatmağa, (s.21)

Kitapta, Hz. Davud’u səsi yönündən “Lehni Davud əvəzi” şəklində zikr etmişdir. Hz. Davud peyğəmbər səsinin güzəlliyi ilə məşhurmüş. O dərəcə ki Hz. Davud Zəbur’u okurkən kəndindən gəcip ruhunu təslim ədənler dahi olurmuş (Pala, 2004:108).

Şair “Könlü Haqdan Yayındırma” adlı şiirində dərvişliyi ənlətir. Şiirdekə son ifadə bizə Məvləna’nın “Hamdım, piştim, yəndım.” sözünü hatırlətməktədir.

Könlü haqdan yayındırma
İş içindən iş çıxar.
Tanrıya əğız büzənin
Boğazından şiş çıxar.

Hamı dəyərlə mən dərvişəm
Dərk ələməz Allahı.

Min ildən bir el içindən
Yunustək dərviş çıxar.

Dəlilik də, aşqlıq də,
Ozanlıq da bizdədir.
Şair qəlbi haqq evidi
Çiy gələn bişmiş çıxar. (s.43)

2.2.3.8.12. Aile fertleri

Zelimhan Yakup'un aile efradına da şiirler yazdığı görülmektedir. Şairin bu şiirleri, ailesi hakkında bilgiler edinmemize vesile olmaktadır.

Şair babası için, “Atamın Məzarı Başında” adlı şiiri kaleme almıştır. Diğer aile bireylerine ithafları şu şiirlerdir:

Saxibə Xanım(Zelimhan Yakup'un eşi): Nəvələr Böyüdən Vaxtımız Gəlir,
Telefon Danışığı

Bəhlul, Şəhriyar, Aygün, Günay (Zelimhan Yakup'un çocukları):
Övladlarıma

Turan(Zelimhan Yakup'un torunu): Nəvəm Turana, Turanın şerini Turanda
Yazdım, Turanıma

Fatəh (Zelimhan Yakup'un torunu): Nəvəm Fatehə

2.2.3.8.13. Mekânlər

Zelimhan Yakup, birçok seferlerde bulunmuş, seyahat ettiği yerler hakkında kaleminin mürekkebinı akıtmıştır. Çünkü ona göre, şairler boş bir yolculuk içinde olmaz; gittiği memleketlerin tarihini, kültürünü, sanatını, coğrafyasını alır ve kitaplarına konu edinir. Şair, kendisi hakkında;

“Borçalı mahalından, Bolnis – Kəpənəkçidən başlanan yollar Bakıdan keçdi, Alatau dağlarına qədər uzandı, Tyan-Şan meşələrinə qalxdı, Alma-Atanın seyrinə çıxdı, İstanbula qovuşdu, Təbrizə, Tehrana yetişdi, Pekindən, Şanxaydan keçdi, Çin səddindən aşdı, Mekkəni, Mədinəni, Ciddəni dolaşdı, ‘Manas’ dastanının min yaşından keçdi, qırğız torpağını qucaqladı, Avropaya pəncərə açdı, Almaniyanın ilahi səliqə - sahmanına, Tanrı gözəlliyinə malik olan yollarına birləşdi, axırda yenə gəlib Kəpənəkçiyə - Borçalıya – Bakıya qovuşdu.” (Yakup, 1999:3).

diyərək səyahət güzərgahlarını bildirmiş və bu yerlər haqqında yazdığı şiirlərlə şairlərin səyir halində bir gəzgin olmadığını kanıtlamışdır.

Şairin incelemiş olduğumuz kitabındakı yer isimləri şunlardır: Kâbe, Məkkə, Tur və Sina Dağı, Hira, Savalan, Derbent, Tebriz, Borçalı, Göyçə, Araz, Kür, Sibir, Merend, Gence, Tiflis, Erzurum, Lelver, Ağlağan, Lök, Sınık Köprü, Azərbaycan, Kars, Yağlıca, Loru, Şuşa, Karabağ, Kerkük, Boyat, Erbil, Musul, Kepez, Goşgar, Ağrı Dağı, Kerbelə, Hazar, Şuşter, Cıdır Düzü, Terter, Karkar, Laçın, Kelbecer, Zengilan, Nahçıvan, Gədəbəy, Tovuz, Kehriz, Hocalı, Çöhrekanlı, İstanbul, Beşikdağı, Sarab, Gülablı, Şahbulağı, Güllüce, Kengerli, Bağrıkan, Daşaltı, Oğuldere, Çalbayır, Kubadlı, Bergüşad, Hekeri, Baharlı, Diridağ, Cəbrayıl, Geyen Düzü, Karakaya, Şişkaya, Tahta Düzü², Bağanis Ayrum, Eksipara, Musul, Revan, Çukur Sedd, Başgeçit, Erdebil, Erk Kalesi, Babək Kalesi, Dilcan, Delidağ, Ağdaban, Terter, Zengezur, Basarkeçer, Mehri, Palandöken, Sarıyal, Çadırdas, Kirs, Salvartı, Berk Dere, Urud, Okçu Deresi, Nüvedi, Ağbulak, Dereçiçək, Zengibasar, Vədi, Mıhtöken, Alagöllər, Sarıyer, Eyricə, Tekedonduran, Arpaçay, Kesemen, Dereleyez, Soğanlı, Vers, Amerika, Bakü, Böyük Okyanus, Çin, Ermenistan, Kafkas, Paris, New York, Moskova, Eriyan, Kızıl Koç, Hamamlı, Düzkənd, Eçmiyazin, Şamahı, Lenkeran, Gence, Göyçay, Kuba, Şeki, Şirvan, Cənub, Babək, Kepenekçi, Çin Seddi, Bolu, Avropa, Mısır, Halep, Şam, Ankara, Vietnam, Vaşington, Rusya, Fransa, Amazon, Mississippi, Filistin, Keşmir.

² Aslında Tahta Düzü adında olan bu yer eserde kafiyyəyi uydurmaq amacı ilə Taht Düzü olaraq kullanılmıştır.

2.2.3.8.14. Sevgi

Zelimhan Yakup'un şiirlerindeki yolculuğu görüldüğü üzere tarih ve mekânla sınırlı kalmamıştır. O, bütün varlıkları, bütün insanlığı ayırmaksızın Allah'ın insanoğluna bahşettiği sevmeye gücünü sonuna kadar yaşayıp tüm mevcudatı severek tabiata doğru bir sefere de çıkmıştır. 13. yy'da "Ben gelmedim kavga için / Benim işim sevi için" diyen Yunus Emre'nin, 21.yy'da "Benim bir tek milletim var, milletimin adı insan / Benim bir dinim var dinimin adı sevgi" diyerek yaşayan halidir Zelimhan Yakup. O, bir güzeli sevmemiştir, bütün güzelleri sevmiştir. Dağı, taşı, Allah'ın yarattığı her şeyi sevmiştir. Tabiata doğru olan seferiyle yetinmemiş, içindeki sevgi gücüyle tüm bu güzelliklerin cem olduğu Allah'a, sürekli olan bir yolcuğu, kopmayan bir bağı olmuştur.

Senden sana arz eyleyen dilimi kes,
Sana doğru uzattığım elimi kes.
Sustur beni, pesimi kes, tizimi kes
Tek ruhumun bağlarını kesme, Tanrım. (s.9)

Zelimhan Yakup, vatanına olan sevgisini hem yazdığı eserlerde hem de kaleme aldığı şiirleri seferlerde bulunduğu şehirlerde okumakla dile getirmiştir. Gittiği memleketlerde Azerbaycan'ın konuşan dili olmuştur.

"Deməsinlər gəldi – gedər,
Keçirmərəm ömrü hədə.
Öləndə də qəbrim qədər
Azərbaycan torpağıyam!" (Yakup, 1999:94).

Bundan dolayıdır ki Zelimhan Yakup, sadece Azerbaycan için değil tüm dünya için özellikle de Türk Dünyası için sadece hafızalara değil yüreklere de kazınması gereken bir şairdir. Çünkü o yüreğiyle yazmış, yüreğiyle yaşamıştır.

Azerbaycan şiirini Zelimhan Yakup kadar tebliğ eden bir şair bulmak oldukça zordur. Bu durum onun güçlü hafızası, yürek genişliği ve Azerbaycan şiirine olan bağlılığı ile alakalıdır. O, edebiyat camiası tarafından halkın, Türk'ün, Türk dünyasının hatta

dünyanın hafızası olarak nitelendirilir. Sahip olduğu olağanüstü zekâsı ve ansiklopedik hafızası sayesinde dünya klasiklerinden tutun çağdaş şair ve yazarların eserlerini ezbere bilen; okuduğu, gördüğü ne varsa hafızasına nakış nakış işleyen bir edebî şahsiyettir. Bu durum onun saza, söze, kitaba, okumaya olan sevgisinin bir neticesidir.

2.2.4. Eserde Geçen Üslup Türleri

Yukarıda bahsettiğimiz unsurların bir araya gelmesi ile şair kendi söyleyiş tarzını, üslubunu oluşturmuştur. Çok farklı birimlerin kullanılması, farklı ölçülerin kullanılması, muhtevanın çeşitliliği şairin üslubunun da çeşitlenmesinde etkili olmuştur. Ağırlıklı olarak hitap ve lirik üslubu benimseyen şair bunlarla yetinmemiş ihtiyacına göre şiirlerini gerek muhatabı gerek yapısı gerek teması itibarıyla farklı üsluplarla ifade etmiştir.

2.2.4.1. Tasviri üslup

Şairin tabiata ait unsurları hislerini anlatmak için kullandığı üsluptur (Kapağan, 2010: 159). Tabiat şairi olan Zelimhan Yakup duygu ve düşüncelerini okuyucuya aktarmak için tasviri üsluptan da faydalanmıştır. Tasviri üslubunu genellikle tabiata olan hayranlığını dile getirirken, gezip gördüğü yerleri anlatırken veya bir milleti, bir insanı betimlerken kullanmıştır. Şair bu üslubunu betimleme anlatım tekniğinden faydalanmış, teşbih, teşhis ve intak sanatlarına başvurmuştur. Örnek teşkil etmesi açısından şairin Haqq-Adalet adlı şiirinde Ermenileri tasvir edişini şu dört dizelik kısımla gösterelim:

Pərpətöyün toxumudur,
Səhra bilməz, çəmən bilməz,
Qürbət bilməz, vətən bilməz,
Hara atsan, orda bitər! (481)

2.2.4.2. Tahkiye üslubu

Zelimhan Yakup, şiirlerinde hikayeleştirme tekniğini kullanarak tahkiyeli anlatıma da başvurmuştur. Şairin Qurtuluş Dastanı adlı şiirinde bu üslubu açıkça görmekteyiz. Şair

destanlarında kullandığı tahkiye üslubunu kullanırken betimleme tekniğini çok iyi bir şekilde kullanmıştır. Hikayeletirdiği anlatımı gözler önünde canlandırmak hiç de zor değildir. Şairin bu şiirindeki üslup bize aynı zamanda vatan şairimiz Mehmet Akif ERSOY'un "Çanakkale Şehitlerine" adlı şiirini de hatırlatmaktadır. Qurtuluş Dastanı adlı şiirin bir kısmı şu şekildedir:

Qocaman bir millətın haqqını, nahaqqını?!
 Hər daş altda bir fitil, her dağ altda bir lağım,
 Məmləkət min yerindən dağılır dağım-dağım.
 Hərə bir yana dartır, hərə bir yana çəkir.
 Biri Talışa dartır, bir Muğana çəkir.
 Dağılır Nizaminin, Cavad xanın Gəncəsi,
 Qardaşı rüsvay edir qardaşın işgəncəsi.
 Azərbaycan can verir ölümcül bir can kimi,
 Yapışır boğazından xəyanətin pəncəsi.
 Qızıqdır başları vəzifənin havası, (s.497)
 Gündə bir ev dağıdır kürsülərin davası.
 Gündə bir şəhər keçir erməninin əlinə,
 Nə uşağa hay çatır, nə qıza, nə gəlinə.
 Qarabağ bir tərəfdən hey alına alına
 Dönür yağı malına.(s.498)

2.2.4.3. Hiciv üslubu

Zelimhan Yakup'un şiirlerindeki hicivler genellikle Amerika, Ermenistan ve Azərbaycan Türklərinə yapılan zulümlərə ses çıkarmayan insan hakları kuruluşlarına dairdir. Şair Amerika'nın yaşam tarzını, hayvana değer verdiği kadar insana değer vermediğini eleştirir. Ermenilerin yaptığı zulümlərə ses çıkarmayan sözde insan hakları savunucularının bir sağır gibi yapılan zulümlərə karşı koymamalarını şiirlerinde eleştirmiştir. Bu eleştirilerini yaparken alaycı üslubundan da taviz vermemiştir. Şair hiciv üslubunu daha çok toplumsal temalara bağlı olarak kullandığından sesini hep birilerine duyurma ihtiyacındadır. Bu durum onun, şiirlerini yüksek perdeden söylemesine, zilinın kuvvetli olmasına sebep olmuştur. Şairin

Amerika ziyarəti sırasında kaleme aldığı “Bu Da Amerikadır” adlı şiirində Amerikayı
şu hicviylə okuyucularına tanıtır:

Sevgisini duymuram
gözdən oxunur kini,
Yazıq bir kökə düşüb,
yaman bir gündə yatır.
Dünyanı qucaqlayan
bir ölkənin sakini
İtini qucaqlayıb
daşın üstündə yatır. (s.471)

2.2.4.4. Hitabet üslubu

Zelimhan Yakup şiirlerinde söylev niteliğinde olan hitabet usulüne de yer vermiştir. Şair bu üslubunu genellikle toplumsal sıkıntıları dile getirirken kullanmış sesini gür edasıyla dünyaya duyurmaya çalışmıştır. Bu üslubunu kullanırken hitap ettiği kesime aynı zamanda bir hesap sorma havası içerisinde bulunmuştur. Şairin Amerika ziyaretinde iken bulunduğu bir senatoya Azərbaycan'ın uğradığı haksızlıkları dile getirmek için kaleme aldığı Tanı Məni, Amerika adlı şiiri hitabet üslubunu kullandığı şiirlerin en güzəlidir. Örnek olması açısından şiirin bir kısmı şöyledir:

Amerika dövləti!
Çin ölkəsi deyilsən
söz qoşam gözəlinə,
İran deyilsən səni
Bürüyəm başdan-başa
Sədinin hikmətinə,
Hafizin qəzəlinə. (s.535)

2.2.4.5. İç Konuşma üslubu

Zelimhan Yakup şiirlerinde kendisiylə dertleşiyormuş gibi bir üslup kullanarak iç konuşma tarzını kullanmıştır. Bunu yaparken şair genellikle kendi dünyasına

yönelmiş, kendini dinlemiş ve kendisine seslenmiştir. Şairin incelemiş olduğumuz bu eserinde “Ürəyim, Ay Ürəyim” adlı şiiri iç konuşma üslubuna bir örnektir. Şair bu şiirinde yüreğiyle dertleşir bir vaziyettedir.

Fərhad külüngü kimi,
qayaları yarardım,
Gözəllər görüşünə
məni sən aparardın,
Ürəyim, ay ürəyim. (s.324)

2.2.4.6. Karşılıklı konuşma üslubu

Zelimhan Yakup, şiirlerin büyük bir kısmını karşılıklı konuşma üslubu ile kaleme almıştır. Bu konuşma tarzı şiirlerinin kimisini sanki karşısında biri varmış gibi, kimisini ithaf, kimisini ise bir cevap olarak yazmıştır. Şairin aynı zamanda sesini duyurma isteğinin neticesi de karşılıklı konuşma üslubunun oluşum sebebidir. Şairin Barat Vüsal'ın şiirine yıllar sonra cevap vermesi ile sanki iki şairin de karşılıklı olarak atıştığını hayal etmek mümkündür. Şiirin bir kısmını şu şekilde gösterebiliriz:

Barat Vüsal:

Hayıf İsa bulağından, Zəlimxan,
Cıdır düzü, Şuşa deyib ağlarsan!
Qəbri indi viran olub Vaqifin,
Topxanada meşə deyib, ağlarsan!..

Zelimhan Yakup:

Allah mənə bir dərd verib, ay Barat,
Səhər deyib, axşam deyib ağlaram.
Qaranlıqdan aydınlığa çıxmağa
Yox mum deyib, yox şam deyib, ağlaram! (s.413)

Şairin eşi Sahibe Hanım'a yazdığı şiirinde ise eşiyle karşılıklı konuşuyormuş havası vardır. "Nəvələr Böyüdən Vaxtımız Gəlir" adlı bu şiirin bir kısmı şöyledir:

Dünən yaz günüydük, səhər mehiydik,
Dünən dağ küləyi, çəmən şəhiydik.
Dünən iki ömrün, iki talenin,
İki xoşbəxtliyin cavabdehiydik.
Bu gün yavaş-yavaş dağdan aşırıq,
Qarşıdan bir kövrək qocalıq baxır,
Ömrün gəncliyiylə sağollaşırıq.
Nənəli-babalı baxtımız gəlir,
Nəvələr böyüdən vaxtımız gəlir. (s.424)

2.2.4.7. Lirik üslup

Zelimhan Yakup, saz şairi olması hasebiyle şiirlerini lirizme uyğun bir şəkildə kaleme almıştır. Şairin en çok kullandığı üslup türüdür. Şair bu üslubunu özellikle aşk ve tabiat temalarını işlerken kullanmıştır. Şiirlerinde hep bir coşku, hep bir heyecan vardır. Yaşama sevincinin psikolojisini şair lirizmiyle şiirlerine de rahatlıkla uyarlayabilmiştir. Onun bu yönünü örnek teşkil etmesi açısından "Öpdüm Gül Yanaqları" adlı şiirini gösterebiliriz.

Havalandım səsiylə,
İsindim nəfəsiylə.
Bülbülün nəğməsiylə
Sevgimi dilə saldım.

Bağ çiçəkdi, mən arı,
Baldı bağbanın barı.
Öpdüm gül yanaqları,
Meylimi gülə saldım. (s.233)

2.2.4.8. Övgü üslubu

Zelimhan Yakup, Azərbaycan halkı tərəfindən meddax şair olaraq da bilinir. Şair övgü üslubunu istifadə edərkən mübalağa sənətindən faydalanmışdır. Yazdığı şiirlərdə övgülərə də yer vermiş olan şairin bu yönünü bir səyahət esnasında kendinə yoldaşlıq edən Hacı Vasim üçün yazmış olduğu Haqq Adamı adlı şiiriylə nümunələndirəlim:

Nə gözəl səfərdi, ay Hacı Vasim
Səfər adamısan, yol adamısan.
Gəl, səni ürəklə bağrıma basım,
Sən haqqın işığı, bol adamısan.

Şirin məclislərdə, bəlkə, min dəfə,
Sən məni yandırıb, kül eyləmişən.
Misralar dilində düzülüb səfə,
Sevginlə tikanı gül eyləmişən. (s.401)

2.2.4.9. Yakarış üslubu

Zelimhan Yakup'un bu tarzda ələ aldığı şiirləri Allah'a münacat şəklindədir. Şair bu üslubunu dilə gətirərkən həmişə bir şey istəmə halindədir. Bu vəziyyət onun yakarış üslubunu istifadə edərkən əmri cümlələri qurmasına səbəb olmuşdur. Şairin "Ruhum-Tanrım" adlı şiirlərində Allah'a etdiyi dua və niyələri həmişə bir yakarıştır.

Səndən sənə ərz eləyən dilimi kəs,
Sənə sarı uzatdığım əlimi kəs.
Sındır məni, pəsimi kəs, zilimi kəs
Tək ruhumun bağlarını kəsmə, Tanrım. (s.9)

2.2.5. Şiirlərdə Kullanılan Edebî və Söz Sənətləri

2.2.5.1. Teşbih

Sözü daha etkili bir biçimde ifade etmək için aralarında çeşitli yönlerden alaka kurulan iki unsurdan, benzerlik yönünden nitelikçe düşük olanı daha güçlü olana benzetme sanatıdır. (Dilçin, 2009:405)

Şairin şiirlerinde teşbih sanatı oldukça fazladır. Şair ömrünün hızlıca keçip gittiğini ifade etmək için Ömür-Zaman adlı şiirində zamanın seller gibi aktığını, yılların balık gibi kayıp gittiğini söyler.

Çağladı sellər kimi,
ömrümdən axdı.
Zamanın qarşısında
duruş gətirəmmədi,
Axdı, fəsillər axdı
Cilovlaya bilmədik
ayları, fəsiləri.
Dayandıra bilmədik
Balıq kimi sürüşüb
əldən çıxan illəri. (s.31)

Şair, saz ve sözden yoğrulmuş inleyen nağmələrin işitilən sesidir. Zəlimhan Yakup, Azərbaycan poeziyasının söz ustasıdır. Söz onun ruhudur. O, Söz adlı şiirini kaleme alırken sözü hisləri olması yönündən insana, kırıcı olması yönündən silaha, nur gibi aydınlətici olması yönündən də sehərə bənzətməşdir.

Söz canlıdı insan kimi,
Sözün sevinən, qəmlənən,
Sözün ağrıyan yeri var.
Söz güclüdü silah kimi,
Asan, kəsən, qıran, tökən,
Sözün doğrayan yeri var.
Söz kəskindi qılınc kimi,
Sərrast vuran oğul gərək,

Qəbzəsində qan yeri var.
 Söz nurludu səhər kimi,
 Yolda qoymaz yolçuları,
 Işığında dan yeri var. (s.90)

Şair, hayatı boyunca birçok seferlerde bulunmuştur. Yirmi üç günlük sefer yoldaşlarına ithafen yazmış olduğu Üç Çeşme şiirinde bu güzel dostları keşfetme hissini anlatırken kendisini Kristof Kolomb'a benzetmiştir.

Sağlamdır özülü, möhkəmdir himi,
 Ömrümü verərdim onlara bu dəm. (s.472)
 Kolumb Amerika kəşf edən kimi
 Mən də bu dostları kəşf eləmişəm. (s.473)

2.2.5.2. Tezat

Zelimhan Yakup'un şiirlerinde duygularını ve düşüncelerini ifade etmek için en çok faydalandığı söz sanatlarından biri de tezat sanatıdır. Tezat iki zıt kavramın, duygunun veya düşüncenin bir arada kullanılmasıdır.

Şair şiirlerinde dert- derman, gece-gündüz, gül-diken, ak-kara, dost-düşman, gelecek-geçmiş, yer-gök, sevgi-nefret, sabah-akşam, yakın-uzak, yaz-kış, genç-yaşlı, oğul-kız, ateş-buz, var-yok, hayır-şer, sahra-derya, doğum-ölüm, karanlık-ışık, sağ-sol, helal-haram, yas-düğün, ağlamak-gülmek, yaz-kış, günah-sevap, savaş-barış, ana-baba, öldürür, gelmek-gitmek, gençleşmek-ihytiarlamak, cennet-cehennem, gibi ifadeleri bir arada kullanarak duygularını ve düşüncelerini ifade etmiştir.

Zelimhan Yakup'un yazmış olduğu milli şiirlerini dikkate aldığımızda onun bir vatan şairi olduğunu söyleyebiliriz. Ermenilerin ve Sovyet Rusya'nın zulümlerini şiirlerinde haykırarak üzüntüsünü ifade etmiştir. Berat Vüsal'ın 1993 yılında yazmış olduğu şiirine 2001 yılında cevap veren şairin şiiri eserde Berat Vüsal'le deyişme olarak yer almıştır. Şair Berat Vüsal'e Azərbaycan'ın bulunduğu içler acısı durumdan dolayı üzüntüsünü ifade ederken seher-akşam, karanlık-aydınlık gibi tezatlıklara yer vermiştir.

Allah mənə bir dərd verib, ay Barat,
Səhər deyib, axşam deyib ağlaram.
Qaranlıqdan aydınlığa çıxmağa
Yox mum deyib, yox şam deyib, ağlaram! (s.413)

2.2.5.3. Teşhis

Zelimhan Yakup tabiat şairidir. O dünyaya geldiğinden beri her şeyi sevdiğini ve tabiata vurgun olduğunu birçok röportajında dile getirmiştir. Şair tabiata olan hayranlığını ifade ederken kişileştirme sanatından faydalanarak sözün manasını kuvvetlendirmiştir.

“Danışar” adlı şiirinde şair, tabiat unsurlarına konuşma vasfını yüklemiştir. Şair, çiçeğe, yıldıza, sehere bir insan gibi konuşması yönüyle mısralarında yer verir.

Ulduzlarla pıçıldaşar,
sökülən danım danışar.
Məni görüb sevincindən
yər də, göy də şərə döner,
Hər çiçəyin bir nazı var,
olar bir xanım, danışar. (s.115)

Şair, şiirlerinde insana ait fiilleri eşyalar üzerinden anlatarak sözün manasına değer kazandırmıştır. “Gecədə” adlı şiirinde şama ağlama, deftere gülme vasfını yüklemiştir.

Şam ağlayır, dəftər gülür,
qələm yazır, əl sevinir,
Həmsöhbətəm bir şairlə
baş başa qalmış gecədə. (s.87)

2.2.5.5. *Telmih*

Zelimhan Yakup birçok edip tarafından Türk ve Dünya Edebiyatının hafızası olarak nitelendirilir. Şair, öyle bir hafızaya sahiptir ki, onun şiiriyatı antoloji niteliğindedir.

Sadece edebiyatla sınırlı kalmayan şiirleri tarihî gerçeklere de ışık tutmaktadır. Şairin bu yönünü yazmış olduğu şiirlerde kullandığı telmih sanatı ile tespit etmek oldukça kolaydır. Şair, Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Leyla ile Mecnun, Şahsenem ve Garip, Tahir ile Zühre hikâyelerine; Hz. Nuh, Hz. Adem, Hz. Süleyman, Hz. Davud, Hz. Lokman ve Hz. Muhammed peygamberlerimize ve kıssalara; Hocalı Katliamı, Bağırğan Olayı, Nazi olayları, İstanbul'un Fethi gibi bir çok tarihi olaylara da telmihte bulunmuştur.

Zelimhan Yakup "İlahi Sevgilər" adlı şiirinde Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Leyla ile Mecnun halk hikâyelerini hatırlatan dizelere yer vermiştir. Şair şiirinin son kıtasında ise Bektaşilik inancının kırk makamına işaret etmiştir.

Qəlbində ocaq var, əlində od var
Mənə öz qəlbini, öz əlini ver.
İlahi sevgidə ilahi dad var
Mənə sevgilərin gözəlini ver.

İlahi sevginin qanadları var
Yaranıb yüksəklər, dərinlər üçün.
Külüngə güvənən Fərhadları var
Süd arxı çəkdirər Şirinlər üçün.

İlahi sevgilər coşar, çağlayar,
Çayların səddinə, bəndinə baxmaz.
Yalnız Allahına könül bağlayar,
Qara keşişlərin fəndinə baxmaz.

İstəyim işıqlı, eşqim əbədi,
Gözəlim, olmadım sevgidən dayaz.
Məcnundu, Fərhaddı, Kərəmdı, nədi,
Məni də onların cərgəsinə yaz!

İlahi sevgilər yaxar, yandırar,
Ahından yer mələr, göy mələr, gözəl.
Alovu göyləri işıqlandırar,
Açılmaz yenə də düymələr, gözəl.

İlahi sevgilər eşqə can verib,
Özünü Allahda görənlərindi.
Otuz doqquz dəfə imtahan verib,
Qırxıncı qapıdan girənlərindi! (s.162)

2.2.5.6. İktibas

Yazılan edebî üründe ayet veya hadislerin kullanılmasına iktibas denir (Saraç, 2000:240). Zelimhan Yakup şiirlerinde iktibas sanatını da kullanmıştır. Şair "Tanrıyla Görüş" adlı şiirinde "Ben yere göge sığmam, mümin kulunun kalbine sığarım." hadisine telmihte bulunmuştur.

Yerə baxma, göyə baxma,
 Nə kitabda, nə dində göz.
 Uzaqlarda tapammazsan
 Tanrını öz içində göz. (s.28)

2.2.5.7. *Tenasüp*

Tenasüp, aralarında mana bakımından ilişkisi bulunan ifadelerin bir arada kullanılmasıdır. Zelimhan Yakup, şiirlerindeki manayı güçlü kılmak için tenasüp sanatından oldukça istifade etmiştir. Yağış-kar-bulut-kış, ocak-kor-kül-od, kalem-varak, bağ-gül, zil-pes-avaz-ahenk-nağme-ses, ay-mevsim, komşu-dost-yoldaş-kardeş-bacı, mescit-minare-ezan, günah-suç, iblis-fitne-şeytan-şer, çimen-gül-çiçek-koku-arı, namaz-dua-kible, dalga-deniz, kum-sahra, başak-tarla-tane, kefen-kible, nefret-kin, dert-gam gibi kelimeleri bir arada kullanmıştır.

Şairin bu sanatı kullanmasına “Sevmək Haqqı” adlı şiiriyle örnek verebiliriz:

Dalğanı dənizdən,	İşığı atəşdən
qumu səhradan,	ayırmaq olmaz.
Zərrəni Günəşdən	Ləngəri buluddan,
ayırmaq olmaz.	axarı seldən,
Ulduzu qoparıb	Sərtliyi qayadan
Göyün üzündən,	ayırmaq olmaz. (s.194)

2.2.5.8. *Cinas*

İki lafzın ses yönüyle birbirine benzemesi sanatına cinas denir (Saraç, 2000:240). Zelimhan Yakup’un en çok kullandığı sanatlardan biri olan cinas, şairin şiir dilini ustaca kullanma kabiliyetine sahip olduğunun kanıtıdır. Şair “Haqq-Ədalet” adlı şiirinde Ermenistan’ın Azərbaycan halkına yaptığı haksızlıkları ifade ederken Ermenistan’ı cellat olarak değerlendirmiş ve bunu da cinas sanatından faydalananarak dile getirmiştir.

Nə zamandır ara vermir
 qanıma susayan cəllad,
 Özünü bir qalib sayır

qanımı su sayan cəllad! (s.482)

3. METİN VE TÜRKiYE TÜRkÇESİNE AKTARIMI

Bir İnsan Sevgisi Bir Allah Eşqi

Bulanmaz zamanın fırtınasında,
Axarı dumduru bulağım olar.
Hər şeyi tanıyar, hər şeyi görər,
Hər şeyi eşidən qulağım olar.
Özüylə yaşadar Zəlimxanı da
Bir insan sevgisi, bir Allah eşqi.

Ruhum- Tanrım

Bir İnsan Sevgisi Bir Allah Aşkı

Bulanmaz zamanın fırtınasında,
Akarı dupduru bulağım olur.
Her şeyi tanır, her şeyi görür,
Her şeyi işiten kulağım olur.
Kendisiyle yaşatır Zəlimhan'ı da
Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.

Ruhum- Tanrım

Səndən sənə arz eləyən dilimi kəs,
 Sənə sarı uzatdığım əlimi kəs.
 Sındır məni, pəsimi kəs, zilimi kəs
 Tək ruhumun bağlarını kəsmə, Tanrım.

Duyğuların bağbanı sən, bağı mənəm,
 Ruhum varsa, eşqin uca dağı mənəm.
 Ruhum varsa, min illərin sağı mənəm,
 Ruhum üstən acı yeltək əsmə, Tanrım!

Ruhsuz qalan baş- bədəni neyləyirəm,
 Key baxışı, daş bədəni neyləyirəm,
 Mən yoxamsa, onda səni nəyləyirəm,
 Özündən küs, onda məndən küsmə,
 Tanrım!

26 mart, 2002.

Senden sana arz eyleyen dilimi kes,
 Sana doğru uzattığım elimi kes.
 Sustur beni, pesimi kes, tizimi kes
 Tek ruhumun bağlarını kesme, Tanrım.

Duyguların bağbanı sen bağı benim,
 Ruhum varsa, aşkın yüce dağı benim.
 Ruhum varsa, bin yılların sağı benim,
 Ruhum üzerinden acı rüzgar gibi esme, Tanrım!

Ruhsuz kalan baş- bedeni neyleyeyim,
 Manasız bakışı, taş bedeni neyleyeyim.
 Ben yoksam, o zaman seni neyleyeyim,
 Kendinden küs, o vakit benden küsme,
 Tanrım!

26 Mart 2002.

Mən Üzümü Sənə Tutub Yazıram

Mən üzümü sənə tutub yazıram,
Mən üzümü sənə kimi varlığa,
Sənə kimi dinə tutub yazıram.
Tanıyıram öz səmtimi, qibləmi,
Yönsüzləri gətirmək üçün bir yönə
Mən yönümü yönə tutub yazıram.
Saflığından götürmüşəm mayamı,
Qüdrətindən binə tutub yazıram.

Özbaşına ələnmir ki, başıma,
Göydən enir, yerdən çıxır sözlərim.
Gecə-gündüz əlimdəki qabardan,
Alnımdakı tərdən çıxır sözlərim.
Şair könlü ziyarətə çevrilir,
Ocaq olur, pirdən çıxır sözlərim.
Tufanlarla hey çarpışan gəmidir,
Hərdən batır, hərdən çıxır sözlərim.
Göndərən kim, yazdıran kim, yazan kim,
Möcüzədən, sirdən çıxır sözlərim.

Uzaq yollar bəzircanlı, xocalı,
Bu yolların söz sahibi ozanlar.
Bahar vaxtı tər çiçəklər açılır,
Payız vaxtı ömrə düşür xəzanlar.
Nədən bilsin çiçək nədir, xəzan nə,
İlahinin düz yolundan azanlar.
Günahkara qıl körpünün altı var,
Gecə- gündüz qır qaynadır qazanlar.
Allahsız qovuşdurmaz Allaha
Nə dualar, nə çəkilən əzanlar.

Ben Yüzümü Sana Tutup Yazıyorum

Ben yüzümü sana tutup yazıyorum,
Ben yüzümü senin gibi varlığa,
Senin gibi dine tutup yazıyorum.
Biliyorum kendi yolumu, kiblemi,
Yönsüzleri getirmek için bir yöne
Ben yönümü sana tutup yazıyorum.
Saflığından almışım mayamı,
Kudretinden iyi tutup yazıyorum.

Kendiliğinden gelmiyor ki, aklıma,
Gökten iner, yerden çıkar sözlerim.
Gece gündüz elimdeki nasırdan,
Alnımdaki terden çıkar sözlerim.
Şair gönlü ziyarete çevrilir,
Ocak olur, pirden çıkar sözlerim.
Tufanlarla daima çarpışan gəmidir,
Bazen batar, bazen çıkar sözlerim.
Gönderen kim, yazdıran kim, yazan kim,
Mucizeden, sırdan çıkar sözlerim.

Uzak yollar tüccarlı, rehberli
Bu yolların söz sahibi ozanlar.
Bahar vakti taze çiçekler açılır,
Güz vakti ömre düşer hazanlar.
Niçin bilsin çiçek nedir, hazan ne,
İlahinin düz yolundan azanlar.
Günahkâra sırat köprüsünün altı var,
Gece gündüz zift kaynatır kazanlar.
Allahsız kavuşturmaz Allaha
Ne dualar, ne okunan ezanlar.

Bəxtəvərdir ömrü boyu haqq deyib,
 Haqq çağırıb, haqq eşqinə yazanlar.
 İman yerim, güman yerim, dərd yerim.
 Təbib yerim, dərman yerim, dərd yerim.
 Səndən başqa kimdi mənim pənahım,
 Bir gün sənsiz açılmasın sabahım.
 İlhamım da, qələmim də, sözüm də,
 Nəfəsim də səninkidir, Allahım.
 Mən üzümü sənə tutub yazıram,
 Mən üzümü səndən gələn sədaya,
 Səndən gələnünə tutub yazıram.

24 fevral, 2000

Bahtiyardır ömür boyu doğru konuşup,
 Hakikati söyleyip, hak aşkına yazanlar.
 İman yerim, ümid yerim, yurt yerim,
 Tabip yerim, derman yerim, dert yerim.
 Senden başka kimdir benim limanım,
 Bir gün sensiz doğmasın sabahım.
 İlhamım da, kalemim de, sözüm de,
 Nefesim de seninkidir, Allah'ım.
 Ben yüzümü sana tutup yazıyorum,
 Ben yüzümü senden gelen sedaya,
 Senden gelen sese tutup yazıyorum.

24 Şubat 2000.

Bir İnsan Sevgisi, Bir Allah Eşqi

Işığ, neməti boldu, tükənməz,
 Min ildı gəldiyim yoldu, tükənməz.
 Yerin işığıynan, göyün nuruynan,
 Qəlbimə ömürlük doldu, tükənməz
 Bir insan sevgisi, bir Allah eşqi.

Ruhuma Tanrının saziynan gelib,
 Bəxtimə gözəlin nazıynan gəlib.
 Enib göy üzündən mələk donunda,
 Dünyanın ən gözəl qızıynan gəlib.
 Qardan, qasırğadan keçib yolları,
 Fəslin baharıynan, yazıynan gəlib.
 Alın yazısı tək çıxıb qarşıma,
 Allahın yazdığı yazıynan gəlib
 Bir insan sevgisi, bir Allah eşqi.

Bir İnsan Sevgisi Bir Allah Aşkı

Işığ, nimeti boldu, tükenmez,
 Bin yıldı geldiğim yoldu, tükenmez.
 Yerin ışığıyla, göğün nuruyla,
 Kalbime ömürlük doldu, tükenmez
 Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.

Ruhuma tanrının saziyla gelmiş,
 Bahtıma güzelin nazıyla gelmiş.
 İnip gök yüzünden melek kılığında
 Dünyanın en güzel kızıyla gelmiş.
 Kardan kasırgadan geçip yolları,
 Mevsimin baharıyla, yazıyla gelmiş.
 Alın yazısı gibi çıkıp karşıma
 Allahın yazdığı yazıyla gelmiş
 Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.

“İncil”i yazdırır İsa dilində,
 “Tövrat”ı yazdırır Musa dilində.
 Cansız canlıya çevirə bilər,
 Musa əlindəki əsa dilində.
 Məhəmməd yaradır Quran dilində.
 Fəth danışdırar Quran dilində
 Varlığı, həyatı gözəlləşdirər,
 Bütün kainatı gözəlləşdirər
 Bir insan sevgisi, bir Allah əşqi.

İlk qadın Həvvədi, ilk kişi Adəm,
 İlk sevgi Adəmnən, Həvvədən gəlir.
 İnsana vurulmaq, Allahı sevmək
 Bu sudan, torpaqdan, havadan gəlir.
 Dünya sevgisinə, dünya seyrinə
 Hər kəs öz qurduğu yuvadan gəlir.
 Duyana ürəkdi, baxana gözdü,
 Yazana kitabdı, deyənə sözdü
 Bir insan sevgisi, bir Allah əşqi.

Oğullar qəlbinə salır yangını,
 Sürməni qızların qaşına çəkir.
 Can verir, qan verir yaratdığına,
 Görün, yaradanın başı nə çəkir.
 Ürəyi yananda bir dolça su tek
 Dənizi qaldırır başına çəkir
 Bir insan sevgisi, bir Allah əşqi.

Deməklə dəftərə, qələmə gəlməz,
 O, südnən yağrulub, sümükənən gəlib.
 O, mənim könlümə dağlardan ağır,
 Dağlardan çəkili bir yükənən gəlib.
 Süzülüb ruhuma, damarlarıma

“İncil”i yazdırır İsa dilində,
 “Tevrat”ı yazdırır Musa dilində,
 Cansız canlıya çevirə bilər,
 Musa elindəki əsa dilində.
 Muhammed yaradır Kur’an dilində,
 Fəth danışdırar Kur’an dilində.
 Varlığı, həyatı güzəlləşdirir,
 Bütün kainatı güzəlləşdirir
 Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.

İlk qadın Havva’ydı, ilk erkek Adem,
 İlk sevgi Adem’dən, Havva’dan gəlir.
 İnsana vurulmaq, Allah’ı sevmək
 Bu sudan, topraktan, havadan gəlir.
 Dünya sevgisinə, dünya seyrinə
 Hər kəs öz kurduğu yuvadan gəlir.
 Duyana yürektir, bakana gözdür,
 Yazana kitaptır, diyene sözdür
 Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.

Oğullar kalbine salır yangını,
 Sürməni qızların qaşına çeker.
 Can verir, kan verir yaratdığına,
 Görün, yaradanın başı nə çeker.
 Yüreği yanarkən bir tas su gibi
 Dənizi kaldırır kafaya diker
 Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.

Deməklə dəftərə, kalemə gəlməz,
 O, sütle yağrulmuş, kemikdən gəlmiş
 O, benim gönlümə dağlardan ağır,
 Dağlardan çəkili bir yükə gəlmiş.
 Süzülüb ruhuma, damarlarıma

Ozannan, ustadnan, böyükənən gəlib.
Qəbir evində də izləyər məni.
Min ildən sonra da gözləyər məni.
Gələn sabahlara, gələn günlərə
Çatan səsim olar, sorağım olar.

Bulanmaz zamanın fırtınasında,
Axarı dumduru bulağım olar.
Hər şeyi tanıyar, hər şeyi görər,
Hər səsi eşidən qulağım olar.
Özüylə yaşadar Zelimxanı da
Bir insan sevgisi, bir Allah eşqi.
7 iyun, 2000.

Bir Daşa Söykənmişəm

Bir daşa söykənmişəm
bir dağın ətəyində,
Ürəyimə, beynimə
qəribə hisslər gəlir.
Gah gün doğur üstümə
İşıqlanır varlığım,
Gah da işığa qənim
dumanlar, sislər gəlir.

Dağa baxdım, ruhumda
dağ kimi ləngər oldu,
Zirvələr Allah evi,
qayalar səngər oldu.
Bu yerdə kimi şair,
kimi peyğəmbər oldu
Gözlərimin önünə
ən uca kəslər gəlir.

Ozandan, üstaddan, böyükten gelmiş.
Kabir evində de izlər beni,
Bin yıldan sonra da gözler beni.
Gelen sabahlara, gelen günlərə
Varan sesim olur, haberim olur.

Bulanmaz zamanın fırtınasında,
Akarı dupduru bulağım olur.
Her şeyi tanır, her şeyi görür,
Her şeyi işiten kulağım olur.
Kendisiyle yaşadır Zelimhan'ı da
Bir insan sevgisi, bir Allah aşkı.
7 Haziran 2000.

Bir Taşa Yaslanmışım

Bir taşa yaslanmışım
bir dağın eteğinde,
Yüreğime, beynime
garip hislər geliyor.
Kah gün doğar üstümə
ışıklanır varlığım,
Kah da işığa düşman
dumanlar, sisler geliyor.

Dağa baktım, ruhumda
dağ gibi ləngər oldu,
Zirvelər Allah evi,
kayalar siper oldu.
Bu yerde kimi şair,
kimi peyğəmbər oldu
Gözlerimin önünə
en yüce kişiler geliyor.

Ömrümüzü uzadan
 yerin- göyün ətridi,
 Yaradanın bizlərə
 hörmətidi, xətridi.
 Ya Quranın ayəsi,
 ya şerimin sətridi
 Qulağıma Tanrıdan
 ilahi səslər gəlir.

Ömrümüzü uzatan
 yerin göğün ıtrıdır,
 Yaradanın bizlere
 hürmetidir, hatrıdır.
 Ya Kura'ın ayeti,
 ya şiirimizin satırındır
 Kulağıma Tanrıdan
 ilahi seslər geliyor.

Füzuli bağçasından
 şirin bardı gələnlər,
 İlahiyə qonşudu,
 haqqa yardı gələnlər.
 Yunusdu, Mövlanadı,
 Şəhriyardı gələnlər
 Qalx ayağa, Zelimxan, qalx,
 müqəddəslər gəlir.
 20 noyabr, 2000.

Fuzuli bəhçesindən
 tətlı meyveydir gələnlər,
 İlahiyə komşudur,
 Həkk'a yərdır gələnlər.
 Yunus'tur, Mevlana'dır,
 Şəhriyardır gələnlər
 Kalk ayağa, Zelimhan, kalk,
 mukaddeslər geliyor.
 20 Kasım 2000.

Quranı Səhv Oxuma

Biz ona ilahidən
 verilən dərş demişik,
 Biz ona ilahidən
 süzülən səs demişik.
 Biz ona yaranışdan
 Pak, müqəddəs demişik.
 Quranı səhv oxuma,
 Allahə ağır gedər.

Onun dərkinə varmaq

Kur'an'ı Yanlış Okuma

Biz ona İlahiden
 verilen dərş demişik,
 Biz ona İlahiden
 süzülen ses demişik.
 Biz ona yaratılıştan
 pak, mukaddes demişik.
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

Onun idrâkine varmak

ər oğlu ər işidir,
 Zərgərlik sənətidir
 fikirlər zər işidir.
 O Tanrı möcüzəsi,
 o, peyğəmbər işidir.
 Quranı səhv oxuma,
 Allaha ağır gedər.

Nə ucadı məqamı,
 nə şirindi əzabı,
 Tilsimlərin dilidi,
 sualların cavabı.
 Dürüst oxu, gözəl de,
 birə mindi savabı,
 Quranı səhv oxuma,
 Allaha ağır gedər.

İlqar- iman sahibi
 ocaq olar, kül olmaz,
 İmansız bir ürəkdə
 tikan bitər, gül olmaz.
 Allaha ağır gedən
 bəndəyə yüngül olmaz,
 Quranı səhv oxuma,
 Allaha ağır gedər.

Quran nə bütperəstin,
 nə də ki, bir bütündü,
 Yoxdu onu yandıran,
 onu danan büt indi.
 Yerlə-göy arasında
 dağılmaz bir sütundu
 Quranı səhv oxuma,

er oğlu er işidir,
 Sarraflık sanatıdır
 fikirlər altın işidir.
 O, Tanrı mucizesi,
 O, peyğəmbər işidir.
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

Ne yücedir makamı,
 ne şirindir azabı,
 Tılsımların dilidir,
 sualların cavabı.
 Dürüst oku, güzel de,
 bire bindir, sevabı,
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

Din-iman sahibi
 ocak olur, kül olmaz,
 İmansız bir yürekte
 diken biter, gül olmaz.
 Allah'a ağır giden
 kuluna hafif olmaz,
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

Kur'an ne putperəstin,
 ne de bir putundur,
 Yoktur onu yakan,
 onu inkâr eden put şimdi.
 Yerle gök arasında
 dağılmaz bir sütundur
 Kur'an'ı yanlış okuma,

Allaha ağır gedər.

Allah'a ağır gider.

Dəryadaki damlada
 səhradaki qumdadı,
 Torpaqdakı toxumda,
 tarladakı tumdadı.
 Gündüzlər xəyalımda,
 gecələr yuxumdadı,
 Quranı səhv oxuma,
 Allaha ağır gedər.

Deryadaki damlada,
 sahradaki kumdadır,
 Topraktakı tohumda,
 tarladakı tohumdadır.
 Gündüzler hayalimde,
 geceler uykumdadır,
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

Üstündə haqqın əli,
 yaradanın zəhmi var,
 Bir sözdə min aləmin
 düşüncəsi, fəhmi var.
 Demə ki, bağışlayar,
 o, rəhmandı, rəhmi var,
 Quranı səhv oxuma,
 Allaha ağır gedər.

Üstünde Hakk'ın eli,
 Yaradanın reddi var,
 Bir sözde bin alemin
 düşüncəsi, fehmi var.
 Deme ki, bağışlar,
 O, Rahmandır, rahmi var,
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

Yeri ucadan –uca,
 yaşı uludan- ulu,
 Hər nöqtəsi, vergülü,
 İlahidən vurğulu.
 Övliya da, şeyx də,
 imam da onun qulu,
 Hər qəlbə o kitabdən
 yol gedər, cığır gedər
 Quranı səhv oxuma,
 Allaha ağır gedər.

Yeri yücedən yüce,
 yaşı uludan ulu,
 Her noktası, virgülü,
 İlahiden vurgulu.
 Evliya da, şeyh de,
 İmam da onun kulu,
 Her kalbe o kitaptan
 yol gider, iz gider
 Kur'an'ı yanlış okuma,
 Allah'a ağır gider.

15 noyabr, 2000.

15 Kasım 2000.

Gəldim

Geldim

Dünya mənim idi,
mən olmamışdan.
Bilirəm dünyaya
mən nəyə gəldim
Yazıldı alınma
sözün qisməti,
Sözümü zamana
deməyə gəldim.

Dünya benim idi,
ben olmadan.
Biliyorum dünyaya
ben niye geldim
Yazıldı alnıma
sözün kısmeti,
Sözümü zamana
demeye geldim.

Yamac buz olanda,
yal buz olanda,
Yer üzü başabaş
sal buz olanda,
Allah tək olanda,
yalqız olanda,
Tanrıya yardıma,
köməyə gəldim.

29 sentyabr, 2000.

Yamaç buz olunca,
yar buz olunca,
Yeryüzü büsbütün
taş buz olunca,
Allah tek olunca,
yalnız olunca,
Tanrıya yardıma
desteğe geldim.

29 Eylül 2000.

Haqqa Hesabat

Şair qəlbı bütöv olmaz,
yüz yerindən çatları var.
Daşdığı qayğılının
dərin-dərin qatları var.

Ruhu təmiz, eşqi böyük,
yolu uzun, ömrü qısa,
Yerdə durmaz, göyə sığmaz,
çırpınan qanadları var.

Hakk'a Hesaplar

Şair kalbi bütün olmaz
yüz yerinden çatlağı var.
Taşdığı kaygıların
derin derin katları var.

Ruhu temiz, aşkı büyük,
yolu uzun ömrü kısa,
Yerde durmaz, göğe sığmaz,
çırpınan kanatları var.

Şair hər gün şair olmur,
gündə bir kitab yarada,
İlhama, Tanrıya bağlı
anları, saatları var.

Şair her gün şair olmuyor,
günde bir kitab yaratsın,
İlhama, Tanrıya bağlı
anları, saatleri var.

Bir əsəri başladısa,
Allah! Allah! – deyər dili.
Bir kitaba nöqtə qoysa,
haqqa hesabatları var.

Bir esere başladıysa,
Allah! Allah! - söyler
dili.
Bir kitaba nokta koysa,
Hakk'a hesablari var.

Uca şəri yaradanlar
yeri göyə bağladılar.
Yaradana yaxın olan
imzaları, adları var.
27 aprel, 2003.

Yüce şiiri yaratanlar
yeri göge bağladılar.
Yaradana yakın olan
imzaları, adları var.
27 Nisan 2003.

Can Yerin Payıdı

Baxdığım üfüqə, gördüyüm göyə
Ürəyimi verdim, beynimi verdim.
Göylər ucalıqdan enməsin deyə
Göylərin altına çiynimi verdim.

Yerimək çətindi yolda, yoxuşda
Dizlərin qüvvəti, heyi yoxdusa.
Yazıqdı insan da, böcək də, quş da,
Göylərin qoynunda göyü yoxdusa.

Bölüb bölüşdürüb bu qismət bizi,
Can yerin payıdı, ruh göylərindi.
Beləcə yaradıb təbiət bizi
Ağrı torpağındı, ah göylərindi.
10 aprel, 2003.

Can Yerin Payıdır

Baktığım ufuğa, gördüğüm göge
Yüreğimi verdim, beynimi verdim.
Gökler yücelikdən inmesin diye
Göklerin altına omzumu verdim.

Yürümək zordur yolda, yokuşta
Dizlərin kuvveti, gücü yoksa.
Masumdur insan da, böcek de, kuş da,
Göklerin koynunda göğü yoksa.

Bölüb bölüşdürmüş bu kısmet bizi,
Can yerin payıdır, ruh göklerindir.
Böylece yaratmış tabiat bizi
Ağrı toprağındır, ah göklerindir.
10 Nisan 2003.

Allaha Qaytarmaq Üçün

Tanrı gücü, Allah eşqi,
yaradana inam gərək,
Təkcə külüng bəs eləmir
qayaları yarmaq üçün.

Bizə Loğman ömrü gərək
ömürləri uzatmağa,
Bir şeytanın fəndi yetər
min ümidi qırmaq üçün.

Ruhumda bir dönməz ərlək,
qanımda bir səfərbərlik.
Yol gedirəm yaradanın
dərgahına varmaq üçün.

Çılğın, qaynar bir həyatam,
Ömrüm boyu narahatam,
Allahdan aldığım ömrü
Allaha qaytarmaq üçün.
7 yanvar, 2000, Altıağac.

Allah'a Dönmək İçin

Tanrı gücü, Allah aşkı,
Yaradana güvən gerek,
Yalnız külünk yetmez
kayaları yarmak için.

Bize Lokman ömrü gerek
ömürləri uzatmaya,
Bir şeytanın hilesi yeter
bin ümidi kırmak için.

Ruhumuzda bir dönmez erlik,
kanımda bir seferberlik.
Yol giderim Yaradanın
dergahına varmak için.

Çılğın kaynar bir hayatım.
ömür boyu huzursuzum,
Allah'tan aldığım ömrü
Allah'a dönmek için.
7 Ocak 2000, Altıağaç.

Bu Xalqı Ölçüdən Eləmə, Allah

Mən getdiyim elin ölçüləri çox,
Mən dərdiyim gülün gülçüləri çox.
Mən vardığım yolun yolçuları çox,
Gördüyüm şəhərin, gəldiyim kəndin
Nizami, qaydası, ölçüləri çox.

Daha da süzəlsün süzgün qaşları,

Bu Halkı Bundan Aşağı Etme Allah'ım

Benim gittiğim ilin ölçüleri çok,
Benim derdiğim gülün gülçüleri çok.
Benim vardığım yolun yolcuları çok,
Gördüğüm şehrin, geldiğim köyün
Nizamı, kuralı, ölçüleri çok.

Daha da süzəlsün süzgün kaşları,

Qızların sevinçdən axsın yaşları.
Hər gün çiçəkləsin elçi daşları
Bu eli elçidən eləmə, Allah.

Saçın qarası da, ağı da gülsün,
Bağbanı da gülsün, bağı da gülsün.
Güllərin kökü də, tağı da gülsün
Bu gülü gülcüdən eləmə, Allah.

Bəzirgan da keşsin, xoca da keşsin,
Uşaq da, cavan da, qoca da keşsin.
Peyğəmbər yerisin nur səpə- səpə,
Eşqi fələklərdən uca da keşsin.
Bu yolu yolçudan eləmə, Allah.

Ölçüdü, nizamdı bu dağ, düz, dərə,
Ölçüsüz dağ yoxdu, ölçüsüz dərə.
Özün ölçü götür ölçüsüzlərə
Bu xalqı ölçüdən eləmə, Allah.

21 mart, 2000.

Mənə Yuxarıdan Yol Göstərən Var

Ömrün yollarında arxalanmağa,
Kişi var, dedə var, ər var, ərən var.
Yazda toxumları səpən, göyərdən,
Payızda əl atıb barı dərən var.

Ağlayar yığılan, sevinər yıxan,
Yıxılmaz Allahın əlini sıxan.
Sərsəm qasırgadan salamat çıxan,
Dəli tufanlara sinə gərən var.

Kızların sevinçten aksın yaşları.
Her gün çiçəklənsin elçi taşları
Bu ili elçisiz bırakma, Allah'ım.

Saçın karası da akı da gülsün
Bağbanı da gülsün, bağı da gülsün.
Güllərin kökü de, dalı da gülsün
Bu gülü gülcüsüz bırakma, Allah'ım.

Vəzir de keçsin, hoca da keçsin,
Uşak da, civan da, yaşlı da keçsin.
Peygamber yürüsün nur serpe serpe,
Aşkı feleklerden yüce de keçsin.
Bu yolu yolcusuz bırakma, Allah'ım.

Ölçüdür, nizamdır bu dağ ova, dere,
Ölçüsüz dağ yoktur, ölçüsüz dere.
Kendin ölçü götür ölçüsüzlərə
Bu halkı bundan aşağı etme, Allah'ım.

21 Mart 2000.

Bana Yukarıdan Yol Gösteren Var

Ömrün yollarında arxalanmaya,
Adam var, dede var, er var, eren var.
Yazın tohumları serpen, yeşerten,
Güzün el atıp meyveyi deren var.

Ağlar yıkılan, sevinir yıkan,
Yıkılmaz Allah'a el açan.
Sersem kasırgadan selamətle çıkan,
Deli tufanlara göğüs geren var.

Bilirəm qədrini zilinən, pəsin,
 Avazın, ahengin, nəğmənin, səsin.
 Heç kəs mənim üçün yol göstərməsin
 Mənə ilahidən yol göstərən var.

12 aprel, 2000.

Bilirim kadrini tizin, pesin,
 Avazın, ahengin, nağmenin, sesin.
 Hiç kimse benim için yol göstermesin
 Bana İlahi'den yol gösteren var.

12 Nisan 2000.

Tanrım, Sənə Şükürlər

Tanrım, sənə çox şükür,
 Sənə tapınmaq üçün
 Din və iman yaratdın.
 Düşüncələr qanadı
 Ruh verdin, can yaratdın.
 Bir bəşər övladını
 Yüz il yaşatmaq üçün
 Canda təpər, gözdə nur,
 Damarda qan yaratdın.
 Qaşlarım çatılanda
 Dərdimi tək qoymadın,
 Dərdə dərman yaratdın.
 Tanrım, sənə şükürlər
 Məni insan yaratdın.
 Dili təmiz dualı,
 Qəlbi isti yuvalı,
 Könlü şirin havalı,
 Tanrıdan qüvvət alan,
 Tanrı sazını çalan,
 Bir ozanı səslədin,
 Bir Zəlimxan yaratdın!

24 aprel, 2000, Ankara.

Tanrım Sana Şükürler

Tanrım sana çok şükür
 Sana tapmak için
 Din ve iman yarattın.
 Düşünceler inandı
 Ruh verdin, can yarattın.
 Bir beşer evladını
 Yüz yıl yaşatmak için
 Canda sefa, gözde nur,
 Damarda kan yarattın.
 Kaşlarım çatılırken
 Dərdimi tek koymadın,
 Derde dərman yarattın.
 Tanrım, sana şükürler
 Beni insan yarattın.
 Dili saf dualı,
 Kalbi sıcak yuvalı,
 Gönlü şirin havalı,
 Tanrı'dan kuvvet alan,
 Tanrı sazını çalan,
 Bir ozanı sesledin,
 Bir Zelimxan yarattın!

24 Nisan 2000, Ankara.

Səslər

Eşidə bilirsənmi göydən gələn səsləri?
 Yağışın da, qarın da, buludun da səsi var.
 Dilini başa düşsən, daşlara lal deməzsən
 Eşitsən, biləcəksən sükutun da səsi var.

Alışan ocağın da, sönən qığılcımın da,
 Yanıb sönən qorun da, boz külün də səsi
 var.

Bülbüllərin səsini eşitməyə nə var ki,
 Açılan qönçənin də, tər gülün də səsi var.

Eşidə bilirsənmi zərif xışıltıları?
 Yazdığın vərəqin də, qələmin də səsi var.
 Tarixin keçmişinə sükuta dalmış dəmə,
 Tamam səssiz bildiyin aləmin də səsi var.

Hamı duymaz səsi, hamıya çatmaz bu
 səs,

Yüz minlərin içində bilər arif olanlar.
 Bir səsi eşitməyə qırx il hazırlıq gərək,
 Duyar məni sudan saf, güldən zərif
 olanlar.

Get, durula- durula, qal, vurula- vurula,
 Ucal Tanrıya sarı, çağır müqəddəsləri.
 Qəlbin qulağı varsa, qulağa nə ehtiyac,
 Hər gün eşidəcəksən eşidilməz səsləri!

25 aprel, 2000, Ankara.

Desəm Ki...

Göylərin qapısı üzümə açıq,

Sesler

İşitebiliyor musun gökten gelen sesleri?
 Yağmurun da, karın da, bulutun da sesi
 var.

Dilini anlarsan, taşlara lal demezsin
 Duyarsan, bileceksin sükutun da sesi var.

Tutuşan ateşin de, sönen kıvılcımın da,
 Yanıp sönen korun da, boz külün de sesi
 var.

Bülbüllerin sesini duymakta ne var ki,
 Açılan goncanın da, taze gülün de sesi
 var.

İşitebiliyor musun zarif hışıltıları?
 Yazdığın vərəqin da, kalemin de sesi var.
 Tarihin geçmişine sükuta dalmış deme,
 Bütün sessiz bildiğin alemin de sesi var.

Herkes duymaz o sesi, herkese varmaz
 bu ses,

Yüz binlerin içinde bilir arif olanlar.
 Bir sesi işitmeye kırk yıl hazırlık gerek,
 Duyar beni sudan saf, gülden zarif
 olanlar.

Git, durula durula, kal, vurula vurula,
 Yücel Tanrı'ya doğru, çağır mukaddesleri.
 Kalbin kulağı varsa, kulağa ne gerek,
 Her gün duyacaksın işitilmez sesleri!

25 Nisan 2000, Ankara.

Desem Ki

Yerlərin qapısı üzümə açıq.

Desəm ki, Allahı görə bilmirəm,

Haqqa ağır gələr, Allaha acıq.

30 iyun, 2000.

Göklerin kapısı yüzümə açık,

Yerlerin kapısı yüzümə açıq.

Desem ki, Allah'ı göremiyorum,

Hakk'ın zoruna gider, Allah'a kusur.

30 Eylül 2000.

Tanrının Dərgahı

Haqqı gör, haqqa bax, haqq ilə din- danış,

Şairsən, üzünü günə tut, Aya tut.

Tanrının dərgahı işıqsız keçinməz,

Saflıqdan, işıqdan ruhuna maya tut.

26 sentyabr, 2000.

Tanrının Dergahı

Hakkı gör, Hakk'a bak, Hakk ile konuş,

Şairsin, yüzünü güneşe tut, aya tut.

Tanrı'nın dergahı nurdan geçilmez,

Saflıktan, nurdan ruhuna maya tut.

26 Eylül 2000.

Mələk Kimi

Ömrün boyu haqqa tapın, haqqa güvən,

Gülcü nə var, haqqı sevən ürək kimi.

Tükənməzdi ilahinin bərəkəti,

Sünbül kimi, zəmi kimi, çörək kimi.

Melek Gibi

Ömür boyu Hakk'a inan, Hakk'a güven,

Güçlü ne var, Hakk'ı seven yürek gibi.

Tükenmezdir, İlahi'nin bereketi,

Başak gibi, harman gibi, ekmek gibi.

Qayaların duruşunu yadına sal,

Qartal kimi zirvələrə qonsun xəyal.

Bu quzeyin yaddaşında qar kimi qal,

Bu güneyin yaddaşında çiçək kimi.

Kayaların duruşunu hatırla,

Kartal gibi zirvelere konsun hayal,

Bu kuzeyin hatırında kar gibi kal,

Bu güneyin hatırında çiçek gibi.

Ürəyində Allah verən nuru saxla,

İçrini bu şəh kimi duru saxla.

Odu saxla, közü saxla, qoru saxla

Köçəndə də köç dünyadan mələk kimi.

10 yanvar, 2001,

Altıağac.

Yüreğinde Allah'ın verdiği nuru tut,

İçini bu çiy gibi duru tut,

Odu tut, közü tut, koru tut

Göçtüğünde göç dünyadan melek gibi.

10 Ocak 2001, Altıağac.

Tanrıyla Görüş

Canı haqdan əziz bildik,
Can vermədik Tanrıya, can.
İnsan onda yıxıldı ki,
Yol getmədi Tanrıyacan.

İştahının cazibəsi
Göyü çəkdi, yeri çəkdi.
Tamah tutdu ətəyindən,
Var gücüylə geri çəkdi.

Gözümüze görünmədi
Baxdıq, Tanrını görmədik.
Dolaşdıq ondan bəridə,
Ondan anrını görmədik.

Din dünənin söhbətidi
Tanrı sığmaz dünənlərə.
Allahlar da qibtə edir
O dergaha dönənlərə.

Yerə baxma, göyə baxma,
Nə kitabda, nə dində göz.
Uzaqlarda tapammasan
Tanrını öz içində göz.

Atıb mənəm mənəmliyi
İt nəfsi tərk etmək üçün,
Tanrıyla görüşmək üçün
İnsanı dərk etmək gərək.

Tanrı'yla Görüş

Canı Hakk'tan aziz bildik,
Can vermedik Tanrı'ya, can.
İnsan o an yıkıldı ki,
Yol varmadı Tanrı'ya kadar.

İştahının cazibesi
Göğü çəkdi, yeri çəkdi.
Tamah tuttu eteğindən,
Var gücüyle geri çəkdi.

Gözümüze görünmedi
Baktık, Tanrı'yı görmedik.
Dolaştık ondan beride,
Ondan öte görmedik.

Din dünün sohbetidir
Tanrı sığmaz dünlere.
Allah da gıpta eder
O dergaha dönenlere.

Yere bakma, göğe bakma,
Ne kitapta, ne dinde ara.
Uzaqlarda bulamazsan
Tanrı'nı kendi içinde ara.

Bırakıp benden benliği,
İt nefsi terk etmek için,
Tanrı'yla görüşmek için,
İnsanı derk etmek gerek.

11 Ocak 2001, Altıağaç.

11 yanvar, 2001,
Altıağac.

Köməyə Haqqı Çağırın

Kəmisi darda qalanlar,
Zəmisi qarda qalanlar,
Namusu torda qalanlar,
Köməyə haqqı çağırın.

Halal haqqı əzilənlər,
Düzü tərsə yozulanlar,
Bəxti qara yazılanlar,
Köməyə haqqı çağırın.

Güldən çox alaq görsəniz,
Xeyrə şər calaq görsəniz,
Çarmıx, daşqalaq görsəniz,
Köməyə haqqı çağırın.

Əl üzməyin ətəyindən,
Balı süzün pətəyindən.
Çəkinməyin kötəyindən
Köməyə haqqı çağırın.

Var- dövlət də, ad da yalan,
Damaqdakı dad da yalan,
Dost da yalan, yad da yalan
Köməyə haqqı çağırın.

Çiyinləri əyəndə yük,
Başda biz- biz duranda tük,
Eşqi uca, səbri böyük

Yardıma Hakkı Çağırın

Eksiği darda kalanlar,
Tarlası karda kalanlar,
Namusu zorda kalanlar,
Yardıma Hakk'ı çağırın.

Helal hakkı ezilenlər,
Doğrusu terse yorulanlar,
Bahtı kara yazılanlar,
Yardıma Hakk'ı çağırın.

Gülden çok diken görsəniz,
Hayra şeri aş görsəniz,
Çarmıh, taşlayan görsəniz,
Yardıma Hakk'ı çağırın.

El çekmeyin eteğinden,
Balı süzün peteğinden.
Çekinmeyin köteğinden
Yardıma Hakk'ı çağırın.

Varlık da, şöhret de yalan,
Damaktaki tat da yalan,
Dost da yalan, el de yalan
Yardıma Hakk'ı çağırın.

Omuzları eğdiğinde yük,
Başta diken diken durduğunda tüy,
Aşk yuce, sabrı büyük

Köməyə haqqı çağırın.

Yardıma Hakk'ı çağırın.

Bəndənin verdiyi ahı,

Bedenin çəkdiyi ahtır,

İşi- gücü suç- günahdı.

İşi gücü suç günahdır.

Haqqın ünvanı Allahdı

Hakkın yolu Allah'tır.

Köməyə haqqı çağırın.

Yardıma Hakk'ı çağırın.

25 noyabr, 2001.

25 Kasım 2001.

Nəzarət

Bekçi

İlahi çox gözəl bilir

İlahi çok güzel bilir

Kimin harda nə zibili,

Kimin nerde ne çeri var,

nə zəri var.

ne çöpü var.

Yerə girsən, göyə çıxsan

Yere girsən, göğe çıksan

Elə bilmə gizlənmisən,

Öyle sanma saklanmışsın,

Hər zərrədə yaradanın

Her zerrede Yaradanın

nəzarəti, nəzəri var.

görüşü var, bakışı var.

2 iyul, 2001.

2 Temmuz 2001.

Tək Olmamışam

Tek Olmamışım

Səsimi həmişə

Sesimi her zaman

eşidib zaman,

işitip zaman

Mən zərin şeşiyəm,

Ben zarın şeşiyim

yek olmamışam.

tek olmamışım.

Ruhumda Allah var,

Ruhumda Allah var,

qəlbimdə insan,

kalbimde insan,

Həç yerdə, həç zaman

hiçbir yerde, hiçbir zaman

tək olmamışam.

tek olmamışım.

30 sentyabr, 2002.

30 Eylül 2002.

Ömür- Zaman

Çağladı sellər kimi,
ömrümdən axdı.
Zamanın qarşısında
duruş gətirəmmədi,
Axdı, fəsillər axdı
Cilovlaya bilmədik
ayları, fəsiləri.
Dayandıra bilmədik
Balıq kimi sürüşüb
əldən çıxan illəri.
Bu duyğular içində
qəlbimdən qanlar axdı.
Qara sevdalar kimi,
Başımın üzərindən
qara dumanlar axdı.
Həsrətli şerlərin
gəlhagəli başladı,
Qələmimdən mürəkkəb,
gözümdən yaşlar axdı.
Sal qayalar yenə də
qaldı qayalığında,
Bizi elə əritdi
zaman öz axarında,
Sanki dağ çaylarında
xırdaca daşlar axdı.
18 yanvar, 2002.

Ömür- Zaman

Çağladı seller gibi
ömründen aktı.
Zamanın karşısında
karşı duramazdı,
Aktı, mevsimler aktı
Yönetemedik
ayları, mevsimleri.
Durduramadık
Balık gibi kayan
elden çıkan yılları.
Bu duygular içinde
kalbimden kanlar aktı.
Kara sevdalar gibi,
Başımın üzerinden
kara dumanlar aktı.
Hasretli şerlerin
gelişleri başladı,
Kalemimden mürekkep,
gözümden yaşlar aktı.
Taş kayalar yine de
kaldı kayalığında,
Bizi öyle eritti
zaman öz akışında,
Sanki dağ çaylarında
küçücük taşlar aktı.

Vur- Tut, Bu Dünyada Bir Ömrümüz Var

Vur- tut, bu dünyada bir ömrümüz var,
O da küləklərlə sovrulub gedir.
Qışın şaxtasında üstə yağır qar,
Yayın alovunda qovrulub gedir.

Xal düşür ürəyə, od yağır başa,
Ağrıya, acıya veririk onu.
Qohuma, qonşuya, dosta, yoldaşa,
Qardaşa, bacıya veririk onu.

Bir əli bir başa çatdırmaq olmur,
Bir işi görürsən, min işin qalır.
Qaşın çatılanda canın sağ olmur,
Yoxuşu qalxırsan, enişin qalır.

Ayları, illəri sovrub göyə,
Xəstə dolanırıq, xəstə gəzirik.
Ömür şüşə kimi qırılar deyə,
Ağır yeriirik, asta gəzirik.

Yüz də iç dərmanı, ömrə nə xeyri,
Ağrı başımızın tükü qədərdir.
Qəddimiz bükülü, belimiz əyri,
Qaygılar dağların yükü qədərdir.

26 yanvar, 2002.

Dünya, Aç Üzümə Qapılarını

Yollarım tilsimdi, bənddi, bərədi,
Eşqim bir zirvədi, dərdim dərədi.

Topu Topu Bu Dünyada Bir Ömrümüz Var

Topu topu bu dünyada bir ömrümüz var,
O da rüzgarlarla sovrulub gider.
Kışın ayazında, üstə yağar kar,
Yazın alevinde kavrulub gider.

Ben düşer yüreğe, ateş yağar başa,
Ağrıya, acıya veririk onu.
Konuya komşuya, dosta, yoldaşa,
Kardeşe, bacıya veririk onu.

Bir eli bir başa koymak olmuyor,
Bir işi görürsün, bin işin kalır.
Kaşın çatıldığında canın sağ olmuyor,
Yokuşu çıkarsın, inişi kalır.

Ayları yılları savurup göğe,
Hasta dolanırız, hasta gezeriz.
Ömür cam gibi kırılır diye,
Ağır yeriz, yavaş gezeriz.

Yüz de iç dermanı, ömre ne fayda
Ağrı başımızın tüyü kadardır.
Belimiz bükülü, belimiz eğri,
Kaygılar dağların yükü kadardır.

26 Ocak 2002.

Dünya, Aç Yüzüme Kapılarını

Yollarım tilsimdir, benttir, arktır,
Aşkım bir zirvedir, derdim deredir.

Hələ ki, baxdığım dar pəncərədi,
Dünya, aç üzümə qapılarını.

Gələcək ümidli, keçmiş təsəlli,
Yaş əlli oldusa, iş oldu bəlli.
Tutmuşam yaxandan mən iki əlli,
Dünya, aç üzümə qapılarını.

Əcəl at üstündə, fərmanı hazır,
Kim beşik düzəldir, kim qəbir qazır.
Görək alnımıza tale nə yazır,
Dünya, aç üzümə qapılarını.

Göstər, boşu göstər, dolunu göstər,
Yolların sağını, solunu göstər.
Qırxıncı qapının yolunu göstər,
Dünya, aç üzümə qapılarını.

Eşqinlə alışdıq, odunla yandıq,
Varlıqda nə varsa sevdik, inandıq.
Zər dolu xəznəsən, sirr dolu sandıq,
Dünya, aç üzümə qapılarını.

Şəriət, təriqət qapıları var,
Mərifət, həqiqət qapıları var.
Dünyanın məhəbbət qapıları var,
Dünya, aç üzümə qapılarını.

14 yanvar, 2002.

Göylər Başımın Üstündə

Bu həyatdı sevən məni,

Hâlâ baktığım dar penceredir,
Dünya, aç yüzümə kapılarını.

Gelecek umuttur, geçmiş teselli,
Yaş əlli olduysa, iş oldu belli.
Tutmuşum yakandan ben iki əlli,
Dünya, aç yüzümə kapılarını.

Ecel at üstündə, fermanı hazır,
Kimi beşik düzeltir, kimi mezar kazar.
Görelim alnımıza talih ne yazar,
Dünya, aç yüzümə kapılarını.

Göster, boşu göster, doluyu göster,
Yolların sağını, solunu göster.
Kırkıncı kapının yolunu göster,
Dünya, aç yüzümə kapılarını.

Aşkınla tutuştuk, odunla yandık,
Varlıkta ne varsa sevdik, inandık.
Nur dolu haznesin, sır dolu sandık,
Dünya, aç yüzümə kapılarını.

Şeriat, tarikat kapıları var,
Marifet, hakikat kapıları var.
Dünyanın muhabbet kapıları var,
Dünya, aç yüzümə kapılarını.

14 Ocak 2002.

Gökler Başımın Üstünde

Bu hayattır seven beni,

Müqəddəs dərgahım kimi.
Eşqi könlümün sultanı,
Məhəbbəti şahım kimi.

Qəhimlə çatılar qaşı,
Səvgimlə uclar başı.
Yağışları gözümlə yaşı,
Yağışları gözümlə yaşı,
Buludları ahım kimi.

Ocağı yanıb sönenim,
Keçmiş küle dönenim.
Xatirəsi xoş dünənəm,
Ümidi sabahım kimi.

Yaz var qışımın üstündə,
Gül var daşımın üstündə.
Göylər başımın üstündə
Dayanıb Allahım kimi.

13 noyabr, 2001.

Bu Yeli Bir Əsdirən Var

Niyə tez soldu deyirsən,
Çiçək özbaşınadımı?
Bu yeli bir əsdirən var,
Külək özbaşınadımı?

İçindədi hisin- pasın,
Ovcundadı dərdin- yasın.
Könül necə ağrıməsən,
Ürək özbaşınadımı?

Mukaddes dergahım gibi.
Aşkî gönlümün sultanı,
Muhabbeti şahım gibi.

Gamımla çatılır kaşı,
Sevgimle yücelir başı.
Yağmurlar gözümlə yaşı
Yağmurlar gözümlə yaşı
Bulutları ahım gibi.

Ocağı yanıp sönenim,
Geçmiş küle dönenim.
Hatırası hoş dünüm,
Ümidi sabahım gibi.

Yaz var kışımın üstündə,
Gül var taşımın üstündə.
Gökler başımın üstündə
Durmuş Allah'ım gibi.

13 Kasım 2001.

Bu Yeli Bir Estiren Var

Neden tez soldu diyorsun,
Çiçek kendi başına mı?
Bu yeli bir estiren var,
Rüzgar kendi başına mı?

İçindedir isim-pasım,
Avucundadır derdin yasın.
Gönül nasıl ağrıməsən,
Yürek kendi başına mı?

Ağrı nədir, candan soruş,
Zəhər nədir, qandan soruş,
Soruş, Zəlimxandan soruş
Görək, özbaşınadımı?

14 dekabr, 2001.

Varsansa, Bu Dünyada

Yox demə həç bir zaman
yaradanın varına,
İnsan oğlu nə desə,
hər şey löyün- löyün var.
Gördüyün hər nə varsa,
hamısı var deməkdi,
Çəkməyə qayğıların,
yaşamağa öyün var.
Könül vermə şeytana,
könül sırdaşım mənəm
Uçmaq üçün qanadın,
süzmək üçün göyün var.
Həç nə yoxdur deyənlər
qoy, səni aldatmasın,
Varsansa, bu dünyada
dünyada hər şeyin var.
23 mart, 2001.

Allah Verir

Baharın da, qışın da
ixtiyarı ondadı,
Ömrə çökən payızı,
xəzanı Allah verir.
Harda dəniz, harda dağ,

Ağrı nedir, candan sor,
Zehir nedir, kandan sor,
Sor, Zəlimhan'dan sor
Bakalım, kendi başına mı?

14 Aralık 2001.

Varsan, Bu Dünyada

Yok deme hiçbir zaman
Yaradanın varına,
İnsanoğlu ne derse,
her şey döke saça var.
Gördüğün her ne varsa
hepsi var demektir,
Çekmeye kaygılarını,
yaşamağa öğün var.
Gönül verme şeytana,
gönül sırdaşım benim
Uçmak için kanadını,
süzülmek için göğün var.
Hiçbir şey yoktur diyenler
bak, seni aldatmasın,
Varsan bu dünyada
dünyada her şeyin var.
23 Mart 2001.

Allah Verir

Baharın da kışın da
yetkisi ondadır,
Ömre çöken güzü,
hazanı Allah verir.
Nerde deniz nerde dağ,

harda səhra yerləşib
 Yer üzünə qaydanı,
 mizanı Allah verir.
 Vəhy gəlir peyğəmbərə,
 ilham gelir şairə,
 Göydən yerə ensə də,
 yerdən göyə qayıdır,
 Məscidə, minarəyə
 əzanı Allah verir.
 Tamahının əsiri, nəfsinin
 qulu insan.
 Günahı sən tutursan,
 cezanı Allah verir.
 9 yanvar, 2002.

nerde sahra yerleşmiş
 Yeryüzüne döneni,
 mizanı Allah verir.
 Vahiy gelir peygambere,
 ilham gelir şaire,
 Gökten yere inse de,
 yerden göğe çıkıyor,
 Mescide, minareye
 ezanı Allah verir.
 Şehvetinin esiri, nefsinin
 kulu insan.
 Günahı sen işlersin ,
 cezayı Allah verir.
 9 Ocak 2002.

Səməvi Kitablar

Səməvi kitablar göylərdən gələndi
 Ruhunda ucalıq, eşqinlə qanad var.
 Ürəkdən su içir müqəddəs duyğular
 Fikirdə, xəyalda coşqun bir həyat var.
 Tanrıya qovuşmaq imtahan yoludur,
 Qarşıda sual var, mizan var, sirat var.
 Qarşıda sual var, mizan var, sirat var.
 Boşuna ötüşmür zamanın axarı
 Hər əsrin içində dolu bir saat var.
 Allahı insana güzgütək göstərən,
 Zəbur var, İncil var, Quran var, Tövrət
 var.

10 fevral, 2002.

Ey Mənim Yaradanım!

Semavi Kitaplar

Semavi kitaplar göklerden gelendir
 Ruhunda yücelik aşkında kanat var.
 Yürekten su içer, kutsal duygular
 Fikirde, hayalde coşkun bir hayat var.
 Tanrı'ya kavuşmak imtahan yoludur,
 Karşıda sual var, mizan var, sirat var.
 Karşıda sual var, mizan var, sirat var.
 Boşuna geçmiyor zamanın akışı
 Her asrın içinde dolu bir saat var.
 Allah'ı insana ayna gibi gösteren,
 Zebur var, İncil var, Ku'an var, Tevrat
 var.

10 Şubat 2002.

Ey Benim Yaratanım

Ey mənim yaradanım,
 eşit mənim səsimi,
 Sevinc, kədər bağışla,
 ağrı- acı ver mənə.
 Ulu söz qəlbin nuru,
 İlham başımın tacı,
 Qızıl yox, ilham adlı
 qızıl tacı ver mənə.

Şərim ürəkdən gəlib,
 ürəklə axmasa,
 Duymasa, duyulmasa,
 yandırmasa, yaxmasa,
 Al qələmi əlimdən,
 toyumu döndər yasa.
 Üstümdə ağlamağa
 ana-bacı ver mənə.

İlahidən gələn söz
 göz nurum, göz dərmanım.
 Söz beşiyim, məzarım,
 söz dərdim, söz dərmanım.
 Söz sözümə baxmasa,
 ölüm olsun fərmanım.
 Son hökmü, son qərarı,
 son əlacı ver mənə.
 23 mart 2002.

Gəl

İlahi, eşit məni,
 Ün salmışam ərzə, gəl!

Ey benim Yaradanım,
 duy benim sesimi,
 Sevinç, keder bağışla,
 ağrı, acı ver bana.
 Ulu söz kalbin nuru,
 ilham başımın tacı,
 Altın yok, ilham adlı
 altın tacı ver bana.

Şiirim yürekten gelip,
 yüreklə akmasa,
 Duymasa, duyulmasa,
 yandırmasa, yakmasa,
 Al kalemi elimden,
 düğünümü döndür yasa.
 Üstümdə ağlamaya
 ana bacı ver bana.

İlahiden gelen söz
 göz nurum, göz dərmanım.
 Söz beşiğim, mezarım,
 söz derdim, söz dərmanım.
 Söz sözümü dinlemezse,
 ölüm olsun fərmanım.
 Son hükmü, son kararı,
 son ilacı ver bana.
 23 Mart 2002.

Gel

İlahi, duy beni,
 Nam salmışım arza, gel!

Niyə sənə yetişmir,
Mən yazdığım ərzə, gəl!

Ayran coşdu, yağ itdi,
Düz əridi, dağ itdi.
Bizi yedi, dağıtdı.
İlan, əqrəb, gürzə, gəl!

Yel kimi yollarda əs,
Tələs, gəlməyə tələs.
Öz əlinlə özün kəs
Bitsin hədyan, hərzə, gəl!

Baxıb, seyrə gəlməsən,
Xeyrə-şərə gəlməsən,
Enib yerə gəlməsən
Sallam göyə lərzə, gəl!

Çoxdu zəhər içirən,
Çoxdu ocaq keçirən.
Sən deyən, mən köçürən
Olum haqqa mirzə, gəl!

31 mart, 2002.

Neden sana ulaşmaz,
Benim yazdığım arza, gel!

Ayran coştı, yağ yitti,
Ova eridi, dağ yitti.
Bizi yedi, dağıttı
Yılan, akrep, engerek, gel!

Yel gibi yollarda es,
Telaş, gelmeye telaş.
Kendi elinle kendin kes
Bitsin hezeyan, herze, gel!

Bakıp, seyre gelmesen,
Hayra şerre gelmesen,
İnip yere gelmesen
Sallayayım göğe titremeye, gel!

Çoktur zehir içiren,
Çoktur ocak söndüren.
Sen söyleyen, ben yazan
Olayım Hakk'a kâtip, gel!

31 Mart 2002.

Yorulmanın Haqq Yolunda Yeriyan

Kara bulud, örtmə Ayın üzünü,
Göyə baxım, işıq görüm, nur görüm.
Dəli tufan, çalkalama dənizi,
Qoy, dibində inci görüm, dürr görüm.

Yorğun salıb daşa salma yolumu,
Tez yağdırma yağışımı, dolumu.

Yorulmanın Hak Yolunda Yürüyen

Kara bulut, örtme ayın yüzünü,
Göge bakayım, ışıq göreyim, nur göreyim.
Deli tufan, çalkalama denizi,
Dur, dibinde inci göreyim, dürr göreyim.

Yorğun düşürüb taşa salma yolumu,
Tez yağdırma yağmurumu, dolumu.

Qoca dünya, qandallama qolumu,
Tilsim qırım, xəznə tapım, sirr görüm.

Yorulmasın haqq yolunda yeriyən,
Yarımасыn ruh sındıran, ər əyən.
Nifrətləri toza dönüb əriyən,
Sevgiləri qaynar görüm, gur görüm.
22 iyun, 2002.

Koca dünya, kelepçeleme kolumu,
Tılsım kırayım, hazne bulayım, sır göreyim.

Yorulmasın Hak yolunda yürüyən,
Yürütmesin ruh kirletən, ər eğən.
Nefretləri toza dönüb eriyen,
Sevgileri kaynar göreyim, gur göreyim.
22 Haziran 2002.

Ümid Yerim Tək Allahdı

Gözlərimi açan gündən
ağlamışam ömrümə.
Bu dünya bir qəm dənizi,
qəlbim onun adası.
Ürək varsa, çəkməlidir
qayğıların yükünü,
Damaq varsa, qəm suyunu
dadasıdır, atası.

Kuruca bir təsəllidir,
desəm, “ahın dağlara”
Ahın dağda nə işi var,
cana gəlir qadası.
Nə yaxşı ki, acıların
baldan şirin şeri var,
Dərimizin dərmanıdı,
ruhumuzun qidası.
Sevinci də mənə xoşdu,
həsrəti də, qəmi də,
Ümid yerim tək Allahdı,

Ümit Yerim Tek Allah'tır

Gözlerimi açtığım günden
ağlamışım ömrüme.
Bu dünya bir gam denizi,
kalbim onun adası.
Yürek varsa, çekmelidir
kaygıların yükünü,
Damak varsa, gam suyunu
tatmalıdır, tatmalı.

Kuruca bir tesellidir,
desem “ahın dağlara”
Ahın dağda ne işi var,
cana gelir acısı,
Ne güzel ki, acıların
baldan tatlı şeri var,
Derdimizin dərmanıdır,
ruhumuzun gidası.
Sevinci de bana hoştur,
hasreti de, gamı da,
Ümit yeri tek Allah'tır,

canım onun fədası.

3 yanvar, 2003.

canım onun fədası.

3 Ocak 2003.

Könlü Haqdan Yayındırma

Könlü haqdan yayındırma

İş içindən iş çıxar.

Tanrıya ağız büzenin

Boğazından şiş çıxar.

Hamı deyər mən dərvişəm

Dərk eləməz Allahı.

Min ildən bir el içindən

Yunustək dərviş çıxar.

Dəlilik də, aşılıq də,

Ozanlıq da bizdədir.

Şair qəlbi haqq evidi

Çiy gələn bişmiş çıxar.

21 iyul, 2002.

Gönlü Hak'tan Uzaklaşdırma

Gönlü Hak'tan uzaklaşdırma

İş içindən iş çıxar.

Tanrıya ağız büzenin

Boğazında şiş çıxar.

Herkes der ben dərvişim

Dərk etmez Allahı.

Bin yılda bir yurt içinden

Yunus gibi dərviş çıxar.

Delilik de, aşıklık da,

Ozanlık da bizdedir.

Şair kalbi Hak evidir

Çiğ gelen pişmiş çıkar.

21 Temmuz 2002.

Heç Zaman Allaha Qovuşmaq Olmur

Əllərin yetişmir əl eyləyəsən,

Səsini eşitmir gəl eyləyəsən,

Axan göz yaşını göl eyləyəsən

Yenə də Allaha qovuşmaq olmur.

Zərrəcə yer vermə şübhəyə-şəkkə,

Yüz dəfə Kəbə gör, min dəfə Məkkə.

Qaya balınc olsun, daş da mütəkkə

Yenə də Allaha qovuşmaq olmur.

Hiçbir Zaman Allah'a Kavuşmak Olmaz

Ellerin yetişmez el sallasan,

Sesini işitmez gel söylesen,

Akan gözyaşını göl eylesen

Yine de Allah'a kavuşmak olmaz.

Zerrece yer verme şüpheye şekke,

Yüz defa Kâbe gör, bin defa Mekke.

Kaya yastık olsun, taş da yastık

Yine de Allah'a kavuşmak olmaz.

İşimiz amana, aha çıxs da,
 Gedib gileyimiz şaha çıxs da,
 Astarı üzündən baha çıxs da,
 Yenə də Allaha qovuşmaq olmur.

Ustad ol, dərviş ol, ozan ol, pir ol,
 Mələklə, fələklə görüş, əlbir ol,
 Lap belə cəldlikdə şir oğlu şir ol
 Yenə də Allaha qovuşmaq olmur.

Məni bağışlasın Məhəmməd, İsa,
 Məni bağışlasın məscid, kəlisə,
 Meraca qalxasan yol basa – basa
 Yenə də Allaha qovuşmaq olmur.

Axtarma kiminsə getdiyi yolda,
 Axtarma kiminsə vurduğu xalda,
 Ancaq arzudadı, ancaq xəyalda
 Heç zaman Allaha qovuşmaq olmur.

Qismət

Tanrı nəzərini səndən kədisə,
 Qapının ağzından girməz içəri,
 Çörəyin qayıdar, duzun qayıdar.
 Dənlikdən dənini sovurar külək,
 Qismətin qayıdar, ruzun qayıdar.
 Buz vurur, qar döyər, ocaq yandırır,
 Evinə əliboş gələn kişinin
 Əli ətəyindən uzun qayıdar.

6 avqust, 2001.

İşimiz amana, aha çıksa da,
 Gidip gelmemiz şaha kalksa da,
 Astarı yüzündən paha çıksa da,
 Yine de Allah' kavuşmaq olmaz.

Üstat ol, dərviş ol, ozan ol, pir ol,
 Melekke, felekke, görüş birlik ol,
 Öyle olsa bile, çabuklukta aslan oğlu aslan ol
 Yine de Allah'a kavuşmaq olmaz.

Beni bağışlasın Muhammed, İsa,
 Beni bağışlasın məscit, kilisə,
 Miraca kalkasın yol gide gide
 Yine de Allah'a kavuşmaq olmaz.

Arama, kiminse gittiği yolda,
 Arama kiminse vurduğu benekte,
 Ancak arzudadır, ancak hayalde
 Hiçbir zaman Allah'a kavuşmaq olmaz.

Kismet

Tanrı nazarını senden kestiysə,
 Kapının ağzından girməz içəri,
 Ekmeğin döner, tuzun döner,
 Yemlikten yemini savuran rüzgar,
 Kismetin döner, rızkın döner.
 Buz vurur, kar döyər, atəş yakar,
 Evinə eli boş gelen adamın
 Eli etəgindən uzun döner.

6 Ağustos 2001.

Bütün Əbədlər Müvəqqətidir

Bütün əbədlər müvəqqətidir,
Yalandır Allahın özündən özgə.
Əzəldən axıra, əvvəldən sona,
Kim gördü Allahın gözündən özgə?

Solub getməyi var bütün üzlərin
Üz yoxdur Allahın gözündən özgə.
Tanrının sözüdür bütün şairlər
Söz yoxdur Allahın sözündən özgə.
8 iyul, 2002.

Şair Xoşbəxtliyi

Şair nə vaxt xoşbəxt olur?
Sözü gültək dərən günü.
Duyğuları ürəklərdə
Çiçək kimi sərən günü.

Şair nə vaxt xoşbəxt olur?
Haqqa könül verən günü.
Sinəsini tufanlara
Qaya kimi gərən günü.

Şair nə vaxt xoşbəxt olur?
Yaradanı görən günü.
Onun könül dünyasına
Tanrı söz göndərən günü.

Şair nə vaxt bədbəxt olur?
Fikrin pərən – pərən günü.

Bütün Ebedilər Geçicidir

Bütün ebedilər geçicidir,
Yalandır Allah'ın kendindən başqa.
Ezelden ahire, evvəldən sona,
Kim gördü Allah'ın gözündən başqa?

Solub gitmesi var bütün yüzlərin
Yüz yoxdur Allah'ın yüzündən başqa.
Tanrı'nın sözüdür bütün şairlər
Söz yoxdur Allah'ın sözündən başqa
8 Temmuz 2002.

Şair Mutluluğu

Şair ne zaman mutlu olur?
Sözü gül gibi derdiği günde.
Duyğuları yüreklerde
Çiçək gibi serdiği günde.

Şair ne zaman mutlu olur?
Hakk'a gönül verdiği günde.
Sinesini tufanlara
Kaya gibi gerdiği günde.

Şair ne zaman mutlu olur?
Yaradanı gördüğü günde.
Onun gönül dünyasına
Tanrı söz gönderdiyi günde.

Şair ne zaman mutsuz olur?
Fikrin dağınık günü.

Dəftər, qələm əldən düşüb,
İlham üz döndərən günü.

11 aprel, 2002.

Ruhnamə

Gəl, səni bağrıma basım,
Təravət ol, ruhum mənim.
Bütün sərvətlərin başı,
Bir sərvət ol, ruhum mənim.

Çətin anda bərki, sərtləş,
Körpəsənsə yetiş, mərdləş.
Harda dərddli varsa dərddləş,
Həmsöhbət ol, ruhum mənim.

Dost gələndə meh kimi əs,
Düşmən gəldi, qılınc ol, kəs.
Canda tükənməz bir həvəs,
Cəsarət ol, ruhum mənim.

İblislərin burnunu ov,
Şeytanları ürəkdən qov.
Başda tufan, qanda alov,
Hərərət ol, ruhum mənim.

Hərə bir fürsətdə, çəmdə,
Kimi dəmdə, kimi qəmdə.
Pisi yandır cəhənnəmdə,
Bir cənnət ol, ruhum mənim.

Sən də alış yanan görsən,
Hayqır haqqı danan görsən.

Defter, kalem elden düşüp
İlham yüz döndüğü günde.

11 Nisan 2002.

Ruhnâme

Gel, seni bağrıma basayım,
Taravet ol, ruhum benim.
Bütün servetlerin başı,
Bir servet ol, ruhum benim.

Zor anda katılaş, sertleş,
Körpeysen yetiş, mertleş.
Nerde dertli varsa dertleş,
Hem-sohbet ol, ruhum benim.

Dost gelince yel gibi es,
Düşman geldi, kılıç ol, kes.
Canda tükenmez bir heves,
Cesaret ol, ruhum benim.

İblislerin burnunu ov,
Şeytanları yürekten kov.
Başta tufan, kanda alev,
Hararet ol, ruhum benim.

Herkes fırsatta, çıkış yolunda,
Kimi demde, kim gamda.
Kötüyü yak cehennemde,
Bir cennet ol, ruhum benim.

Sen de tutuş yanan görürsen,
Haykır Hakk'a inkâr görürsen.

Bir ruhu çığnanan görsən,
Şikayət ol, ruhum mənim.

Bir ruhu ezilen görürsən,
Şikayət et, ruhum benim.

Əldən alsalar nurunu,
Tapdasalar qürurunu,
Çal İsrafilin surunu,
Qiyamət ol, ruhum mənim.

Elden alsalar nurunu,
Ezseler gururunu,
Çal İsrafil'in surunu,
Kıyamət ol, ruhum benim,

“Vücudnamə” vücuddadı,
Öldün, qəlbin sükutdadı.
Ruhun başı buluddadı,
Uç, heyrət ol, ruhum mənim.

“Vücudnâme”, vücuttadır,
Öldün, kalbin sükuttadır.
Ruhun başı buluttadır,
Uç, hayret ol, ruhum benim.

Aşıqlərdi sevib- seçən,
Məcnunlardı candan keçən.
Sevgililər alıb içən,
Bir şərbət ol, ruhum mənim.

Aşıqları sevip seçən,
Mecnunlardır candan geçen.
Sevgililər alıp içən,
Bir şərbət ol, ruhum benim.

Qəlbimin odu sevgidi,
Ağzımın dadı sevgidi.
Allahın adı sevgidi,
Məhəbbət ol, ruhum mənim.

Kəlbimin alevi sevgidir,
Ağzımın tadı sevgidir.
Allah'ın adı sevgidir,
Muhabbet ol, ruhum benim.

Yeri çağır, göyü səslə,
Sabahlara inam bəslə.
Bu nəşildən gələn nəslə,
Əmanət ol, ruhum mənim.

Yeri çağır, göğü seslə,
Yarınlara inam beslə.
Bu nəşildən gələn nəslə,
Emanet ol, ruhum benim.

16 yanvar, 2002.

16 Ocak 2002.

Ruhum

Bulutla yağış kimidir
ruhdə canım, canda ruhum,

Ruhum

Bulutla yağış gibidir
ruhta canım, canda ruhum,

Can heç nədi, bədən heçdi,
çırpınmasa qanda ruhum.

Can hiçbir şeydir, beden hiçtir,
çırpınmasa kanda ruhum.

Uçuş yeri üfüqlərdir,
bəzədiyi şəfəqlərdir,
Bir nəğmədi, bir əsərdir,
hər çırpınan anda ruhum.

Uçuş yeri ufuklardır,
bezediği şafaklardır,
Bir nağmedir, bir eserdir,
her çırpındığında ruhum.

Çiçəklərin ətrindədi,
sevənlərin xətrindədi,
Şərimin hər sətrindədi,
xalis baldı, şandı ruhum.

Çiçəklərin kokusundadır,
sevenlərin hatrındadır,
Şiirimizin satırındadır,
halis baldır, şandır ruhum.

Qarın rəngindəki ağdan,
torpaqdakı yaşıl tağdan,
Rəng alıb, nişan götürüb,
qalib bu nişanda ruhum.

Karın rengindəki aktan,
topraktakı yeşil dağdan,
Renk almış, nişan almış,
kalmış bu nişanda ruhum.

Göylər kimi meydanı var,
neçə- neçə heyranı var,
Zəncirlənməz, buxovlanmaz
qəfəsdə, zindanda ruhum.

Gökler gibi meydanı var,
nice nice hayranı var,
Zincirlenmez, engellenmez
kafeste, zindanda ruhum.

Yuva qurar, yuvalanar,
hava duyar havalanar,
Özünə bir sırdaş tapar,
hər duyan insanda ruhum.

Yuva kurar, yuvalanır,
hava alır havalanır,
Kendine bir sırdaş bulur,
her duyan insanda ruhum.

Görüşdüyü mələklərdir,
qovuşduğu fələklərdir,
Həlak olmaz qasırgada,
sarsılmaz tufanda ruhum.

Görüşdüğü meleklerdir,
kovuştuğu feleklerdir,
Helak olmaz kasırgada,
sarsılmaz tufanda ruhum.

Turi- Sinada Musadı,
 çarmıxda Həzrət İsadı,
 Həra dağda Məhəmməddi
 dolaşır Quranda ruhum.

Məcnun kimi səhradadı,
 Tahir kimi dəryadadı,
 Min illərdi qanad çalır
 nağılda, dastanda ruhum.

Tamahları yox eləyər,
 gözü-könlü tox eləyər,
 Nə dərd olsa əlac tapar,
 şəfadı dərməndə ruhum.

“Məndə sığar iki cahən”,
 bu bir Tanrı nidasıdı,
 Əbədilik hökməndi
 hər iki cahəndə ruhum.

“Ləhni Davud avazı”dı,
 Vaqif, Ələsgər sazıdı,
 Ölümə meydan oxuyar,
 yaşar Zəlimxanda
 ruhum.

3 aprel, 2003.

Ölümsüzlük Allahın

İştah diş altındadır,
 Əsiriyəm iştahın.
 Girovuyam ömürlük
 Nəfsin, suçun, tamahın.

Tur dağında Musa’dır,
 çarmıhta Hazreti İsa’dır,
 Hira dağında Muhammed’dır
 dolaşır Ku’an’da ruhum.

Mecnun gibi sahradadır,
 Tahir gibi deryadadır,
 Bin yıllardır kanat çırpır
 masalda, destanda ruhum.

Şehvetleri yok eder,
 gözü gönlü tok eder,
 Ne dert olsa ilaç bulur,
 şifadır derməndə ruhum.

“Bende vardır iki cihan”,
 bu bir Tanrı nidasıdır,
 Ebedilik hükümrandır
 her iki cihəndə ruhum.

“Nağmə-i Davud avazı”dır,
 Vakıf, Alasker sazıdır,
 Ölümə meydan okur,
 yaşar Zəlimhan’da
 ruhum.

3 Nisan 2003.

Ölümsüzlük Allah’ın

İştah diş altındadır
 Esiriyim iştahın.
 Rehiniyim ömürlük
 Nəfsin, suçun, şəhvetin.

İlişmişəm cənginə
 Yaratdığım güllənin,
 Yaratdığım silahın.
 Dağ boyda dumanı var
 Çəkilən dərdin, ahın.
 Bəraəti yoxdu, yox,
 Qazandığım günahın.
 Allahın günahı yox,
 Allahın tamahı yox.
 Tutduğu işə görə
 Çəkilməli ahı yox.
 Bəlkə ona görə də
 Ölüm mənim qismətim,
 Ölümsüzlük Allahın!

6 yanvar, 2001, Altıağac.

Məndədi

Ulu Nəsiminin ruhuna salam olsun!

Yenə könlüm xarabadı,
 yənə ruhum talan olub,
 nahaq döyüb, haq döyülüb,
 haqqı gözdən salan olub.
 Başımda bir duman var ki,
 dağ yanımda yalan olub,
 Bulud mənəm, duman mənəm,
 amanlar, ahlar məndədi.

Qoca da mən, müdrik də mən,
 uşaq da mən, qoca da mən,
 Kərəm də mən, Lələ də mən,
 xaqan da mən, qağa da mən.

Takılmışım cənginə
 Yarattığım merminin,
 Yarattığım silahın.
 Dağ kadar dumanı var
 Çekilen derdin, ahın.
 Bəraəti yoxtur, yox,
 Kazandığım günahın.
 Allah'ın günahı yox,
 Allah'ın tamahı yox.
 Tutduğu işə görə
 Çekilecek ahı yox.
 Belki ona görə də
 Ölüm benim kismetim,
 Ölümsüzlük Allah'ın!

6 Ocak 2001, Altıağac.

Bəndədir

Ulu Nesimi'nin ruhuna selam olsun!

Yinə gönlüm harabedir,
 yine ruhum talan olmuş
 Haksız dövüp, hak dövülüb
 hakkı gözden düşürmüş.
 Başımda bir duman var ki,
 dağ yanımda yalan olmuş,
 Bulut benim, duman benim,
 amanlar, ahlar bəndədir.

İtiyar da ben, müdrik de ben,
 çocuk da ben, yaşlı da ben,
 Kerem de ben, Leyla da ben,
 hakan da ben ağa da ben.

Susan da mən, susduran da,
 nökər də mən, ağa da mən.
 Varlı da mən, yoxsul da mən,
 gədalar, şahlar məndədi.

Bağrım başı dəlik- dəlik
 şiş ucunda kabab mənəm,
 Dərman mənim, dərd mənimdi,
 ağrı mənəm, əzab mənəm.
 İldırım mən, şimşək mənəm,
 nifrət mənəm, qəzəb mənəm,
 Gecə- gündüz evlər yıxan
 qanlı silahlar məndədi.
 İblis məkri, şərle böhtan,
 demə, təkcə şeytandadı,
 Dəvə kinli, qurd xislətli
 insan özü meydandadı.
 Vuruşmada, çarpışmada
 hər gün həcvi-hədyandadı,
 Yırtıcılar, əjdahalar,
 vəhşi timsahlar məndədi.

Gərək haqqa inanasan,
 çiçək açıb, bar tutasan,
 Dərə dolu sellər, sular,
 zirvə dolu qar tutasan.
 Bu ən böyük günahdır ki,
 haqqı günahkar tutasan,
 Mən bəndəyəm, o Allahdı
 bütün günahlar məndədi.

25 fevral, 2000.

Peyğəmbər İnamı Mənə Tanışdı

Susan da ben, susturan da,
 köle de ben, ağa da ben.
 Zengin de ben, yoxsul da ben,
 fakirler, şahlar bendedir.

Bağrım delik delik
 şiş ucunda kebab benim,
 Derman benim, dert benimdir,
 ağrı benim, azap benim.
 Yıldırım ben, şimşək benim,
 nefret benim, gazap benim,
 Gece-gündüz evler yıkan
 kanlı silahlar bendedir.
 İblis hilesi, şərle lanet,
 deme, yalnız şeytandadır,
 Deve kinli, kurt hasletli
 insan özü meydandadır.
 Vuruşmada, çarpışmada
 her gün hiciv hezeyandadır,
 Yırtıcılar, ejderhalar,
 vahşi timsahlar bendedir.

Gerek Hakk'a inanasın,
 çiçek açıp, mahsul veresin,
 Dere dolu seller, sular,
 zirve dolu kar tutasın.
 Bu en büyük günahdır ki,
 hakkı günahkar tutasın,
 Ben kulum, o Allah'tır
 bütün günahlar bendedir.

25 Şubat 2000.

Peygambere İnanmak Bana Tanıdık

Haqqın vergisinə minnetdaram mən,
Tanıdım ruhuma sızanda şeri.
İçindən Allahın qüdrəti çıxır,
Qara torpaq kimi qazanda şeri.

Peyğəmbər inamı mənə tanışdı,
Haqqa inanmamaq bir aldanişdı.
Nənəm pıçıldadı, babam danışdı
Duada, namazda, əzanda şeri.

Dərdin düzlərini bükə bilirəm,
Ümid körpüləri tikə bilirəm,
Dünyanı özümə çəkə bilirəm
Özümə çəkilib yazanda şeri.

4 aprel, 2003.

Tanrı Cavan, Qoca Bilməz

Çox da böyükdü arzular,
Yüzə qoymaz, yüzdən kəsər.
Başqa ömrə calamaqçün,
Tale ömrümüzdən kəsər.

Tufan salar, qan eləyər,
Gedəni yoldan eləyər.
Kimini qoldan eləyər,
Kimini də düzdən kəsər.

Tanrı cavan, qoca bilməz,
Yüz də ağla, yaşı silməz.
Özündən heç nə kəsilməz
Nəyi kəssə, bizdən kəsər.

Hakk'ın verdiğine minnettarım ben,
Tanıdım ruhuma sızdığında şiiri.
İçinden Allah'ın kudreti çıkar,
Kara toprak gibi kazdığında şeri.

Peygambere inanmak bana tanıdık,
Hakk'a inanmamak bir aldanişti.
Ninem fısıldadı, babam konuştu
Duada namazda ezanda şiiri.

Dərdin düzlüğünü bükəbilirim,
Ümit köprüləri dikebilirim,
Dünyayı içime çekebilirim
İçime kapanıp yazdığımnda şiiri.

4 Nisan 2003.

Tanrı Genç, Yaşlı Bilmez

Çok da büyüktür arzular,
Yüze çıkmaz, yüzden iner.
Başka ömre aşılamaq için,
Talih ömrümüzden keser.

Tufan salar, kan eyler,
Gideni yoldan eyler.
Kimini koldan eyler.
Kimini de doğrudan eder.

Tanrı genç, yaşlı bilmez,
Yüz de ağla, yaşı silmez.
Kendinden hiçbir şey kesilmez
Neyi kesse, bizden keser.

16 mart, 2003.

16 Mart 2003.

Haqqa Sirdaş Ola Bilsən

Haqqə sirdaş ola bilsən,
 Qismətinə bəxt güldürən
 Qızıl bir balıq gələcək.
 Dadına Tanrı çatacaq,
 Hayına xalıq gələcək.
 Haqqə sirdaş ola bilsən,
 Üzə ağılıq, qəlbə saflıq,
 Başa ucalıq gələcək.
 Sənə doğru gülə-öülə
 Sakit könül, rahat ömür,
 Şirin qocalıq gələcək.

21 yanvar, 2003.

Hakk'a Sirdaş Olabilsen

Hakk'a sirdaş olabilsen,
 Kismetinə baht güldürən
 Kızıl bir balık gelecek.
 Tadına Tanrı çatacak,
 İmdadına Halık gelecek.
 Hakk'a sirdaş olabilsen,
 Yüze aklık, kalbe saflık,
 Başa yücelik gelecek.
 Sana doğru güle oynaya
 Sakin gönül, rahat ömür,
 Şirin ihtiyarlık gelecek.

21 Ocak 2003.

Göylər

Yağan nur da onundu,
 düşən qar da, dolu da,
 Min illərdi tükənmir
 eşqi ulu göylərin.

Hər dəfə buludundan
 gur yağışlar yağanda
 Boşalır saf ürəyi
 qəlbi dolu göylərin.

Necə görsün yer üstə
 yanan cəhənnəmləri?
 Ay – ulduzdu, Günəşdi
 sağ – solu göylərin.

Gökler

Yağan nur da onundur,
 düşən kar da, dolu da,
 Bin yıllardır tükenmez
 aşkı ulu göklerin.

Her zaman bulutundan
 gür yağışlar yağınca
 Boşalır saf yüreği
 kalbi dolu göklerin.

Nasıl görsün yer üstü
 yanan cehennemleri?
 Ay yıldızlı, Güneştir
 sağ – solu göklerin.

Nə qədər yüksəlsə də,	Ne kadar yükselse de,
nə qədər ucalsa da,	ne kadar yücelse de,
Şair qəlbindən keçir	Şair kalbinden geçer
səmti, yolu göylərin.	semti, yolu göklerin.
12 yanvar, 2003.	12 Ocak 2003.

İnsandan Küsmə

Yer üzündə günah qalmaz
Vədəsində günahın
Hamı etiraf eləsə.
Dinsizlər bir dinə gəlib,
Bir azca insaf eləsə.
Nahaqq haqqı əyə bilməz
Tərəzini tutan kəslər
Gözünü sarraf eləsə.
Dünya könül bulandırılmaz
İnsan oğlu öz işini
Bullur kimi saf eləsə.
Küsmə insandan, Allahım,
Vaxt dəyişib xislətini
Onu bir əclaf eləsə.

13 yanvar, 2003.

İnsandan Küsme

Yeryüzündə günah kalmaz
Vadesinde günahın
Herkes itiraf etse.
Dinsizler bir dine gelip
Biraz insaf etse.
Yalan hakkı eğemez
Teraziyi tutan kişiler
Gözünü sarraf etse.
Dünya gönül bulandırılmaz
İnsanoğlu kendi işini
Billur gibi saf yapsa,
Küsme insandan, Allah'ım,
Zamanla değişip huyunu
Onu bir rezil eylese.

13 Ocak 2003.

Mənim Ömrüm Adəm Ömrü

Mənim ömrüm torpaq ömrü,
Kotandan, xışdan gəlirəm.
Bir zərrə qum dənəsiyəm,
Ayrılıb daşdan gəlirəm.

Mənim ömrüm gözəl ömrü,
Xoş bir baxışdan gəlirəm.
Tanrının əlləri çəkən

Benim Ömrüm Adem Ömrü

Benim ömrüm toprak ömrü,
Sapandan, ekinden gelirim.
Bir zerre kum tanesiyim,
Ayrılıp taştan gelirim.

Benim ömrüm güzel ömrü,
Hoş bir bakıştan gelirim.
Tanrının el sürdüğü

Sirli naxışdan gəlirəm.

Sırlı nakıştan gelirim.

Mənim ömrüm aşiq ömrü,
Kırpıkdən, qaşdan gəlirəm.
Ürəklərdən yanaqlara
Sürülən yaşdan gəlirəm.

Benim ömrüm aşık ömrü,
Kırpıktan, kaştan gelirim.
Yüreklərdən yanaklara
Sürülen yaştan gelirim.

Mənim ömrüm ayaz ömrü,
Qarlı bir qışdan gəlirəm.
Dolub boşalan buluddan,
Yağan yağışdan gəlirəm.

Benim ömrüm ayaz ömrü,
Karlı bir kıştan gelirim.
Dolup boşalan buluttan,
Yağan yağıştan gelirim.

Mənim ömrüm Adəm ömrü,
İştahdan, aşdan gəlirəm.
Qovulmuşam cənnətimdən
Qalxıb o başdan gəlirəm.

Benim ömrüm Adem ömrü,
İştahdan, aştan gelirim.
Kovulmuşum cennetimden
Kalkıp o baştan gelirim.

28 iyul,
2002.

28 Temmuz 2002.

İnsaf

Zərif adamların nur kimi çağlar
İnsaf üzərində, barış qanında.
Solan yarpağı da yaş töküb ağlar
Ruhuna toxunmaz qarışqanın da.

Can atdım dəftərə, qələmə, saza
Silaha, tüfəngə can atmamışam.
Kimisə, nəyisə verib güdaza
Bir quş dimdiyi də qanatmamışam.
13 sentyabr, 2000.

Dan Ulduzu Çağırır

İnsaf

Zarif adamların nur gibi çağlar
İnsaf üzerinde, barış kanında.
Solan yaprağı da yaş döküp ağlar
Ruhuna dokunmaz karışanın da.

Can attım deftere, kaleme, saza
Silaha, tüfeğe can atmamışım.
Kimse, neyse mahvedip
Bir kuş gagası da kanatmamışım.
13 Eylül 2000.

Tan Yıldızı Çağırır

Ömür köhlən at kimi	Ömür küheylan at gibi
yol gedir yorta-	yol gider koşa koşa,
yorta,	Ne akşamlar dinlenir,
Nə axşamlar dincəlik,	ne seher, ne gün ortası.
nə səhər, nə günorta.	Akşamın karanlığı
Axşamın qaranlığı	çeker ölümə doğru,
çəkir ölümə sarı,	Seherin aydınlığı
Səhərin aydınlığı	örter karanlıqları.
örtür qaranlıqları.	Tan yıldızı çağırır,
Dan ulduzu çağırır,	yarat der, yaz der.
yarat deyir, yaz	Yaradanın ölümündən
deyir.	korkusu olmaz, der.
Yaradanın ölümündən	27 Nisan 2002.
qorxusu olmaz,	
deyir.	
27 aprel,	
2002.	

İçi Parıldasın Gərək Adamın

Ən zərif duyğular ürəkdən gəlir
 Ürək sevinməsə, üz gülər olmur.
 Qəlbin işığıdı gözde görünən
 İçərdə nur yoxsa, göz gülər olmur.

Qəlbin genişdirsə, saraydır damın,
 Aydır çilçıraqın, Günəşdir şamın.
 İçi parıldasın gərək adamın
 İnsanı parlardan güzgülər olmur.

Vaxtsız ürəyimi qoydum sapanda,
 Sevinci itirdim, qəmi tapanda.

İçi Parıldasın Gerek Adamın

En zarif duygular yürekten gelir
 Yürek sevinmese, yüz gülmez olur.
 Kalbin ışığıdır gözde görünen
 İçerde nur yoksa, göz gülmez olur.

Kalbin genişse, saraydır kulüben,
 Aydır avizen, güneştir mumun.
 İçi parlansın gerek adamın
 İnsanı parlatacak aynalar olmaz.

Zamansız kalbimi koydum sapana,
 Sevinci yitirdim, gamı bulduğumda.

Ürək sındıran da, könlü yanan da,
Özümüz oluruq, özgülər olmur.

13 mart,

2000.

Kalp kırıldığında, gönül yandığında,
Kendimiz oluruq, kimseler olmaz.

13 Mart 2000.

Mənliksiz Yaşamaq Bir Mənlik Deyil Benliksiz Yaşamak Bir Benlik Değil

Sevgidən alışmaq peşəmdir mənim,
Nifrətdən danışmaq, o, -mənlilik deyil.

Çiçəyi açılmaz, arısı gəlməz,
Kimin ki ürəyi çəmənlik deyil.

Zaman çal elədi qara saçımı,
Tanrı bağışlasın, varsa, suçumu.
Paxıllıq qurd kimi yesə içimi,

Daha o, mənlilikdi, düşmənlilik deyil.

Dolu sünbülü var, yetkin dəni var,
Həm nurlu sabahı, həm dünəni var.
Əsl kişilərin böyük "mən"i var,
Mənliksiz yaşamaq bir mənlilik deyil.

24 mart,

2000.

Sevgiden tutuşmaq mesləğimdir benim,

Nefretten konuşmak, o, - benlik değil.

Çiçeği açılmaz, arısı gelmez,
Kimin ki, kalbi çimenlik değil.

Zaman kır eyledi siyah saçımı,
Tanrı bağışlasın, varsa, suçumu.

Cimrilik kurt gibi yese içimi,
Daha o, benliktir, düşmanlık değil.

Dolu başağı var, dolgun tanesi var,
Hem nurlu sabahı, hem dünü var.

Asıl adamların büyük "ben"i var,
Benliksiz yaşamak bir benlik değil.

24 Mart 2000.

Qorqudan Qor

Alan Dünyam

Dan yerinə salam verdim
Günəş aldı salamımı.
Dan yerindən düşən işıq

Korkut'tan Kor

Alan Dünyam

Tan yerine selam verdim
Güneş aldı selamımı.
Tan yerinden düşen ışık

Saflaşdırdı kəlamımı.

Saflaşdırdı kəlamımı.

Qara Sazın Yaddaşı

Kara Sazın Hafızası

Qəbrə köçmür, qəlbə köçür,

Kabre göçmez, kalbe göçer,

qana köçür

kana göçer

Telli sazın yaddaşına

Telli sazın hafızasına

köçən adam

göçən adam.

Nağıl olur, nağıla,

Masal olur, masala,

dastana

destana göçer

köçür

Telli sazın hafızasına

Telli sazın yaddaşına

göçən adam.

köçən adam.

“Divani”yle haksızlara

“Divani”ylə haqsızlara

zulm eyler,

divan eylər,

“Mansuru”yla gözyaşını

“Mansırı”yla göz yaşını

revan eyler.

rəvan eylər.

“Ruhani”yle yaşlıları

“Ruhani”ylə qocaları

gənc eyler,

cavan eylər,

Kara sazın hafızasına

Qara sazın yaddaşına

göçən adam.

köçən adam.

Cesarettir, kılıcını

Cəzarətdi, qılıncını

koymaz kınına,

qoymaz qına,

Hakikattir, kararımız

Həqiqətdi, vüqarımız

imkan vermez bozulmasına.

qoymaz sına.

Kara sazın hafızasına

Qara sazın yaddaşına

göçən adam.

köçən adam.

Zaman zaman gönüllərdə

Zaman- zaman könüllərlə

söhbəttedir,

söhbətdədi,

Yerde yerle, gökte gökle,

Yerdə yerlə, göydə göylə,

vahdettedir,

vəhdətdədi, Öyle sansın bir ebedi
 Elə bilsin bir əbədi cennətdir
 cənnətdədi Telli sazın hafızasına
 Telli sazın yaddaşına göçən adam.
 köçən adam.
 Gözden keçip ruhta, kanda
 Gözdən keçib ruhda, qanda yaşayacaq,
 yaşayacaq, Sazda, sözde, başta, canda
 Sazda, sözde, başda, canda yaşayacaq,
 yaşayacaq, Nice nice Zelimhan da
 Neçə-neçə Zəlimxanda yaşayacaq,
 yaşayacaq, Kara sazın hafızasına
 Qara sazın yaddaşına göçən adam.
 köçən adam. 18 Mart 2003.
 18 mart,
 2003.

Saza Baxsın Tariximi Yazanlar

Boy boylamaq, söz söyləmək
 adətim,
 Qulaq asın, yasım-toyum danışsın.
 Neçə kökəm, neçə gövdə, neçə qol,
 Varaqlansın əslim, soyum danışsın.

Yaraları köz-köz olub hoylanıb,
 Yenə qalxıb, əsillənib, soylanıb.
 Bir boyumdan neçə boylar boylanıb
 Qopuz dinsin, qorqud boyum
 danışsın.

Hər mətləbi söz anladar, söz anlar,
 Saza baxsın tariximi yazanlar.

Saza Baksın Tarihimi Yazanlar

Boy boylanmaq, söz söylemək adətim,
 Kulak verin, yas-düğünüm konuşsun.
 Nice köküm, nice gövde, nice kol,
 Varaklansın aslım, soyum konuşsun.

Yaraları köz köz olup huylanmış,
 Yine kalkıp, asillenmiş soylanmış.
 Bir boyumdan nice boylar boylanmış
 Kopuz söylesin, Korkut konuşsun.

Her muhabbeti söz anlatır, söz anlar,
 Saza baksın talihimi yazanlar.
 Ne okudu ne söyledi ozanlar
 Dağım-taşım, ateşim-suyum konuşsun.

Nə oxudu, nə söylədi ozanlar

Dağım-daşım, odum-suyum
danışsın.

Tanımışam avandımı, tərsimi,
Mizrab vurub dindirmişəm hər
simi.

Qırklar piri necə verib dərsimi
İçim olsun oyum- oyum, danışsın.

Əngəlimiz o dərələr, o diklər,
Taleyimiz Kərəm aşan gədiklər.
Niyə belə gəlməz oldu igidlər?
Qara sazım, qara neyim danışsın.

El ruhunda dil-dil ötən pərdə mən,
Dərman oldum neçə acı dərdə mən,
Nələr çəkdik göydə Allah, yerdə
mən

Nur yağıdın yerim-göyüm
danışsın.

20 may,

2003.

Tanımışım düzüümü, tərsimi,
Mızrak vurub dindirmişim her teli.

Kırklar piri nasıl vermiş dərsimi
İçim olsun oyum oyum, konuşsun.

Engelimiz o dereler, bayırlar,
Talihimiz Kerem'in aştığı sınırlar.
Neden böyle görmez oldu yigitler?
Kara sazım, kara neyim konuşsun.

El ruhunda dil dil nota ben,
Derman oldum nice acı derde ben,
Neler çektik gökte Allah, yerde ben
Nur yağıdıran yerim-göğüm konuşsun.

20 Mayıs 2003.

Övladlarıma

Əlli illik ömrümün dörd çiçəyi,
dörd barı,
Deyəcəklər sizlərə “şairin
övladları”.
Bəhlulum, Şəhriyaram, Aygünümlə,
Günayım,

Evlatlarıma

Elli yıllık ömrümün dört çiçəgi, dört meyvesi,
Söyleyecekler sizlere “şairin evlatları”.
Behlül’üm, Şəhriyar’ım, Aygün’ümle,
Günay’ım,
Yaradanın kısmeti, Tanrı’dan gelen payım.
Tabiat dört fasıldır, benim dört
faslımsınız,

Yaradanın qisməti, Tanrıdan gələn
payım.

Təbiət dörd fəsildi, mənim dörd
fəslimsiniz,

Dan yerim, səhər çağım, gələcək
nəslimsiniz.

Mən sizi böyütmüşəm layla üstə,
saz üstə,

Mən sizin eşqinizlə
ömrüm boyu ötmüşəm şirin bir avaz
üstə.

Hərəniz bir sətirdə dörd misralıq
bayatım,

Bayatı qədər şirin ömrüm, günüm,
həyatım.

İki oğul – qoşa dağ, iki qız – qoşa
çiçək,

Dağ söykənmək üçündür, çiçək
qoxlamaq üçün.

Bilirəm hər biriniz imtahan
verirsiniz

Atanın vüqarını məğrur saxlamaq
üçün.

Ruhumuz hardan uçub, kökümüz
hardan gəlib,

Eşqimiz mayalanıb, hansı diyardan
gəlib.

Duyğuları, hissləri,

Hər gün başınız üstədən yağıştək
ələmişəm,

“Dədə Qorqud”, “Koroğlu”, “Əsli-
Kərəm”, “Alpamış”

Tan yerim, seher çağım, gelecek neslimsiniz.

Ben sizi böyütmüşüm ninni üstünde, saz
üstünde,

Ben sizin aşkınızla

ömür boyu ötmüşüm şirin bir avaz üstünde.

Her biriniz bir satırda dört mısralık bayatım,

Bayatı kadar şirin ömrüm, günüm, hayatım.

İki oğul - çift dağ, iki kız çift çiçek,

Dağ yaslanmak içindir, çiçek

koklamak için.

Biliyorum her biriniz imtahan verirsiniz

Babanın azametini mağrur tutmak için.

Ruhumuz nereden uçmuş, kökümüz

nerden gelmiş,

Aşkımız mayalanmış, hangi diyardan gelmiş.

Duyguları, hisleri,

Her gün başınızın üstünden yağmur gibi
elemişim,

“Dede Korkut”, “Köroğlu”, “Aslı- Kerem”,
“Alpamış”

Sizi masala büküp, destana belemişim.

Korkut’tan konuşmuşum, nedir aksakal
olmak,

Nedir sözü sohbeti şeker olmak, bal olmak?

Köroğlu’dan demişim, nedir bu
kahramanlık?

Kahramanlar yurduna hiçbir zaman gelmez
karanlık.

Aslı gibi tutuşup, Kerem gibi yanmak nedir?

Sevgiye bir kul olup, aşka inanmak nedir?

Nedir Aşık Garib’i gurbete salan istek?

Neden Tahir söylerdi: “Zühre gibi bir çiçek?”

Böyle bir katiyeti Ferhat nereden bulurdu?

Sizi nağıla büküb, dastana
 bələmişəm.
 Qorquddan danışmışam, nədir
 ağsaqqal olmaq,
 Nədir sözü- söhbəti şəkər olmaq,
 bal olmaq?
 Koroğludan demişəm, nədir bu
 qəhrəmanlıq?
 Qəhrəmanlar yurduna heç vaxt
 gəlməz qaranlıq.
 Əsli kimi alışıb, Kərəmtək yanmaq
 nədir?
 Sevgiyə bir qul olub, eşqə inanmaq
 nədir?
 Nədir Aşiq Qəribi qürbətə salan
 istək?
 Niyə Tahir deyirdi: “Zöhrə kimi bir
 çiçək?”
 Bir belə qətiyyəti Ferhad hardan
 tapırdı?
 Hansı gülün eşqinə qayaları
 çapırdı?
 Boşuna söz deyilməz, hər söhbətin
 canı var,
 Xalqımın yaratdığı,
 Nağıllar, əfsanələr, laylalar
 dünyasında
 Bir ucalıq timsalı, böyüklük nişanı
 var.
 Zaman nəyə bənzəyir?
 Şütüyüb əldən çıxan qızılı bir
 balığa.
 Mən sizi çağırırmışam

Hangi gülün aşkına kayaları çapardı?
 Boşuna söz denilmez, her sohbetin canı var,
 Halkımın yarattığı,
 Masallar, efsaneler, türküler dünyasında
 Bir yücelik timsali, büyüklük nişanı var.
 Zaman neye benziyor?
 İlerleyip elden çıkan kızıl bir balığa.
 Ben sizi çağırırmışım
 Her zaman büyüklüğe, her zaman yüceliğe!
 Taşı-dağı görmeyen ne bilsin bulak nedir,
 Elini ayağını taş, çakıllar ezmeyen,
 Zirveleri dolaşıp, etekleri gezmeyen,
 Nasıl bilsin, ne bilsin, ova ne, yayla
 nedir.
 Binbir nakış güllerin arasında saklanan,
 Gül görüp kokulanan, kar görüp temizlenen,
 Kaynar bulaklar görüp, gözyaşı gibi durulan,
 Yerdeki çiçeklere, gökteki yıldızlara,
 Düzde kararan sürüğe,
 Sahrada yanan kuma Mecnun gibi
 vurulan,
 Bilir, çok güzel bilir,
 Allah ne, Yaradan ne, Tanrı nedir,
 Hakk nedir!
 Rehber olur hayatın olgununa, hamına,
 Allah'ını seven kişi uymaz dünya malına.
 Kara taşı lal bilir,
 Neyi, nasıl sevmeyi bilir, çok güzel bilir!
 Ben size söylemişim
 Savalanın başında erimeyen kar nedir!
 Ben size tanıtmışım
 Kimler eğmiş vatanın eğilmeyen belini!
 Derbent neden uzakta?

Həmişə böyüklüyə, hər zaman Tebriz neden yaralı?
 ucalığa! Neden Borçalı'nın da
 Daşı-dağı görməyən nə bilsin bulaq Rengi- ruhu bozarmış, yaprak gibi sararmış?
 nədir, Ben size anlatmışım
 Əlini- ayağını daş, çınqıllar Kim vurdu birdən bire Göyçə gibi sürgülü.
 əzməyən, Ben size anlatmışım
 Zirvələri dolaşib, ətəkləri İki yüz yıldan fazla
 gəzməyən, Bu milletin çəkdiyi bu kadar ah-vah nedir,
 Nədən bilsin, nə bilsin, aran nə, Neden ulu Şehriyar şiir okurken
 yaylaq nədir. Sızlardı damarında yetmiş iki damarı.
 Mir bir naxış güllərin arasında Kendisi de söylemiş, "Acaba,
 gizlənən, Biz neden kaybetmişiz oyunda bu kumarı?"
 Gül görüb ətirlənən, qar görüb Ey benim yavrularım,
 təmizlənən, Aşkım, servetim, varım!
 Qaynar bulaqlar görüb, gözyaşı tək Doluklu kalbimize, körpe yüreğinize
 durulan, Sevinçten daha fazla, daha çok dert vermişim,
 Yerdəki çiçəklərə, göydəki Dersimi baba gibi biraz da sert vermişim.
 ulduzlara, Sihirləmişim sizi saz geldiğinde sineme,
 Düzdə qaralan şuma, Ben sizi çağırmışım meydanıma, evime.
 Səhrada yanan quma Məcnun kimi Demişim dikkat edin "Mısıri" nedir, "Cengi"
 vurulan, ne,
 Bilir, çox gözəl bilir, Gümüşü teller üstünde tellerin ahengi ne?
 Allah nə, Yaradan nə, Tanrı nədir, Hangi hava haykırıp vatan diyor,
 Haqq nədir! "Sarı tel" ne konuşur, "Sultanı" neden söyler?
 Bələd olur həyatın dəymişinə, Yiğitler mi yaşlanır, güzeller mi ağlar,
 kalına, "Zarını" zar zar olmuş, neden böyle zırlıyor?
 Allahını sevən kəs uymur dünya Kerem neden eritmez Erzurum'un karını,
 malına, "Ruhani" nereye çeker ruhun kanatlarını?
 Qara daşı ləl bilir, "Garaçı"yı çalarken
 Nəyi, neçə sevməyi bilir, çox gözəl Dikkat eder misiniz neden böyle gerginim?
 bilir! Ben bu makamlarımda
 Mən sizə danışmışam Vurulmuş dövülmüşüm, kaçağım,
 mülteciyim.

Savalanın başında əriməyən qar
 nədir!
 Mən sizə tanıtmışam
 Kimlər əyib Vətənin əyilməyən
 qəddini!
 Dərbənd niyə aralı?
 Təbriz niyə yaralı?
 Niyə Borçalının da
 Rəngi- ruhu bozarıb, yarpaq kimi
 saralı?
 Mən sizə danışmışam
 Kim vurdu birdən-birə Göyçə kimi
 maralı.
 Mən sizə danışmışam
 İki yüz ildən artıq
 Bir millətin çəkdiyi bu qədər ah- vay
 nədir,
 Niyə ulu Şəhriyar şer oxuyan
 zaman
 Sızıldayır damarda yetmiş iki
 damarı.
 Özü demiş, “görəsən,
 Biz niyə uduzmuşuq oyunda bu
 qumarı?”
 Ay mənim balalarım,
 Eşqim, sərvətim, varım!
 Kövrələn qəlbinizə, körpə ürəyinizə
 Sevincdən daha artıq, daha çox dərd
 vermişəm,
 Dərsimi ata kimi bir az da sərt
 vermişəm.
 Sehləmişəm sizi saz gələndə
 sinəmə,

Açın kulağınızı, benim gül yavrularım,
 İşidin bin yılların feryadını, sesini,
 Açın bu zamana kadar hala da açılmamış
 Sazın felsefesini, sözün felsefesini!
 Yarım asır yaşadım, artık yaşım ellidir,
 Ölüm ne vakit gelir?
 Onu Yaradan bilir,
 Son günüm, son saatım yalnız ona bellidir.
 Dediklerim gün gibi sizlere belli olsun,
 Yüce tutun sözümü,
 Bu yücelik sizlere en hoş teselli olsun!
 Ben göçerken dünyadan
 Taşıyın benim gibi
 Halkın-elin-obanın derdini, gamını.
 Biraz yavaş kımıldayın,
 Şair babanız küser,
 Kırmayın sazını, kırmayın kalemmini.
 Sıvaz çekin sazıma, tel dilinde konuşun.
 Dönüşün her biriniz Süleyman peygambere,
 Tabiat şivesinde, kuş dilinde konuşun.
 Yeryüzünde gezenler,
 Koy, hiçbir zaman unutmasın
 yer altında yatanı
 Oğulu asil bir oğul,
 kızı asil kız olsa,
 O, mezar evinde de sevindirir babayı.
 20 Mayıs 2001.

Mən sizi çağırmışam oylağıma,
binəmə.

Demişəm, fikir verin “Misri” nədir,
“Cəngi” nə,

Gümüşü tellər üstə tellərin ahəngi
nə?

Hansı hava hayqırır Vətən deyir,
“Saritel” nə danışır, “Sultanı”
nədən deyir?

İgidlərimi qocalır, gözəllər mi
zarıyır,

“Zarıncı” zar-zar olub, niyə belə
zarıyır?

Kərəm niyə əritmir Ərzurumun
qarını,

“Ruhani” hara çəkir ruhun
qanadlarını?

“Qarçı”nı çalanda

Fikir vermisinizmi niyə belə
gərginəm?

Mən bu məqamlarımda

Vurulub döyülmüşəm, qaçqınam,
didərginəm.

Açın qulağınızı, mənim gül
balalarım,

Eşidin min illərin fəryadını, səsini,

Açın bu vaxta qədər hələ də
açılmamış

Sazın fəlsəfəsini, sözün fəlsəfəsini!

Yarım əsri yaşadım, artıq yaşım
əllidi,

Ölüm nə vaxt gələcək?

Onu Yaradan bilir,

Son günüm, son saatım yalnız ona
bəllidir.

Dediklərim gün kimi sizlərə bəlli
olsun,

Uca tutun sözümü,

Bu ucalıq sizlərə ən xoş təsəlli
olsun!

Mən köçəndə dünyadan

Daşığın mənim kimi

Xalqın- elin-obanın nisgilini,
qəmini.

Bir az asta tərpənin,

Şair atanız küsər,

Sındırmayın sazını, qırmayın
qələmini.

Sığal çəkin sazıma, tel dilində
danışın.

Çevrilin hər biriniz Süleyman
peyğəmbərə,

Təbiət ləhcəsində, quş dilində
danışın.

Yer üstündə gəzənlər

Qoy, heç vaxt unutmasın

yer altında

yatanı

Oğlu əsil bir oğul,

qızı əsil qız

olsa,

O, qəbir evində də sevindirər atanı.

20 may,

2001.

Doğuluş

Doğuş

Anadan doğulmaq bir hünər deyil,
 Ömrü ömür kimi yaşamaq üçün
 Şirin bayatıdan, həzin layladan,
 Beşikdən, bələkdən doğulmalısan.
 Yerdə qasırğadan, göyə buluddan,
 Buludda şimşəkdən doğulmalısan.
 Gülün dodağından, göyün üzündən
 Süzülən ətirdən doğulmalısan.
 Bir sözdən oyanıb silkələnməli,
 Kəlmədən, sətirdən doğulmalısan.
 Təkcə anasından doğulmur insan,
 Doğma ana kimi əzizlədiyi
 Nəfəsdən doğulur, ruhdan doğulur.
 Dahilər doğulur, dərdlər içində,
 Çəkdiyi ağrıdan, ahdan doğulur.
 Xalqın ürəyində, elin gözündə
 Gül kimi bitəndə doğulur insan.
 Cahillik ölümdü, alimlik həyat,
 Kamala yetəndə doğulur insan.
 Arzular eşqinə insan oğlunun
 Zirvə olmağı var, dağ olmağı var.
 Həyata ölməzlik gətirənlərin
 Ölümdən sonra da doğulmağı var.

10 aprel,

2001.

Qaldı

Mən kimin yanında qaldım,
 bilmirəm,
 El mənim yadımda pir kimi qaldı.
 Çoxu ikiləşdi, çoxu dəyişdi,

Anadan doğmaq bir hünər değil,
 Ömrü ömür gibi yaşamak için
 Şirin bayatıdan, hazin ninniden,
 Beşikten, kundaktan doğmalısın.
 Yerde kasırgadan, gökte buluttan,
 Bulutta şimşekten doğmalısın.
 Gülün dudağından, göğün yüzünden
 Süzülen kokudan doğmalısın.
 Bir sözden uyanıp silkelenmeli,
 Kelimeden, satırdan doğmalısın.
 Yalnız anasından doğmuyor insan,
 Öz anne gibi aziz kıldığı
 Nefesten doğuyor, ruhtan doğuyor.
 Dahiler doğuyor, dertler içinde,
 Çektiği ağrıdan, ahtan doğuyor.
 Halkın yüreğinde, elin gözünde
 Gül gibi biterken doğuyor insan.
 Cahillik ölümdür, alimlik hayat,
 Kemale erdiğinde doğuyor insan.
 Arzular aşkına insanoğlunun
 Zirve olması var, dağ olması var.
 Hayata ölümsüzlük getirenlerin
 Ölümden sonra da doğması var.

10 Nisan 20001.

Kaldı

Ben kimin yanında kaldım, bilmiyorum,
 El benim yadımda pir gibi kaldı.
 Çoğu ikileşti, çoğu değişti,
 Bir Allah kalbimde bir gibi kaldı.

Bir Allah qəlbimdə bir kimi kaldı.

Verdim öz meylimi saza, aşığa,
Bağlandım saz adlı bir yaraşığa.
Duyanlar gözümdə döndü işığa,
Köntöylər içimdə kir kimi qaldı.

Hamıya çatmadı çaldığım bu saz,
Hardandı bu hava, bu səs, bu avaz?
Suallar nə çoxdu, havalar nə az,
Dünya gözlərimdə sirr kimi qaldı.

6 iyun, 2001.

Verdim kendi meylimi saza, aşığa,
Bağlandım saz adlı bir yakışıklıya.
Duygular gözümdən döndü işığa,
Sorunlar içimde kir gibi kaldı.

Herkese varmadı çaldığım bu saz,
Nerdendir bu hava, bu ses, bu avaz?
Sualler ne çoktur, havalar ne az,
Dünya gözlerimde sır gibi kaldı.

6 Haziran 2001.

Nə Demişəm Ki...

Nə gözəl demisən, şair Zəlimxan...
(Oxucu məktubundan)

Qardaş, bal olsa da, dostun tərifi,
Hələ bu torpağa nə demişəm ki...
İlahi baxışı sevən ürəyə,
Nəğməli dodağa nə demişəm ki...

Fikrin sərhəddi yox, eşqin sahili,
Dərələr bəmidir, zirvələr zili.
Qələmdi Allahın danışan dili
Qələmə, varğa nə demişəm ki...

Yersizdir təkbəbbür, yersizdir qürur,
Mövzu var, yetimtək boynunu
burur.
Hələ yazılmamış kitablar durur
Bu şama, çırağa nə demişəm ki...

Ne Demişim Ki...

Ne güzel söylemişsin şair Zelimhan...
(Okuyucu mektubundan)

Kardeş, bal olsa da, dostun tarifi,
Hele bu toprağa ne demişim ki...
İlahi bakışı seven yüreğe,
Nağmeli dudağa ne demişim ki...

Fikrin sınırı yok, aşkın sahili,
Dereler benimdir, zirveler tizi.
Kalemdir Allah'ın konuşan dili
Kaleme, varğa ne demişim ki...

Yersizdir tekbəbbür, yersizdir gurur,
Mevzu var, yetim gibi boynunu bükür.
Hele yazılmamış kitaplar durur
Bu muma, çıraya ne demişim ki...

Aslından uzaktır aslını inkar eden,

Əslindən uzaqdır əslini danan,
Kökünə tapınar düşünən, qanan.
Ulu Borçalıda od tutub yanan
Mübarək ocağa nə demişəm ki...

Arzular muncuqtək düzülər səfə,
Çatdırar ömrümü şana, şərəfə.
Sanki söz deyirəm birinci dəfə
Yaxına, uzağa nə demişəm ki...

Salsın sinəm üstən yolu çeşmələr,
Eşq ilə doludur, dolu çeşmələr,
Saflığa, çağırır ulu çeşmələr
Çeşməyə, bulağa nə demişəm ki...

Ömür pay olmasın qara yellərə,
Təzə vurulmuşam qızılgüllərə.
Gərdənə tökülmüş qara tellərə,
Yar gəzən oylağa nə demişəm ki...

Yetirdi özünü min ilin başı,
Ömrüm bir əsrlə durdu yanaşı.
Hələ çatılmasın şairin qaş,ı,
Bu vaxta, bu çağa nə demişəm ki...

Fikrin qanadları gərilməlidir,
Eşqin meyvələri dərilməlidir.
Şair nəfəsiylə, şair sözüylə,
Ölmüş duyğular da dirilməlidir.
Tanrıdan pay olan, Allahdan gələn
O səsə- sorağa nə demişəm ki...
Uzaq ulduzlara, ulu göylərə,
Çiçəyə, yarpağa nə demişəm ki...

Kökünə kapanır düşünen, anlayan,
Ulu Borçalı'da alevlənib yanan
Mübarək ocağa ne demişim ki...

Arzular boncuk gibi dizilir safa,
Vardırır ömrümü şana, şerefe.
Sanki söz söyledim birinci defa
Yakına, uzağa ne demişim ki...

Salsın sinem üstünden yolu pınarlar,
Aşk ilə doludur, dolu pınarlar,
Saflığa çağırır ulu pınarlar
Pınara, bulağa ne demişim ki...

Ömür pay olmasın kara yellere,
Yeni vurulmuşum kızıl güllərə.
Gerdana dökülmüş kara tellere,
Yâr gezen meydana ne demişim ki...

Yetiştirdi kendini bin yılın başı,
Ömrüm bir asırla durdu yan yana.
Hele çatılmasın şairin kaşı,
Bu zamana, bu çağa ne demişim ki...

Fikrin kanatları gerilmelidir,
Aşkın meyveleri derilmelidir.
Şair nefesiyle şair sözüyle,
Ölmüş duyğular dirilmelidir.
Tanrı'dan pay olan, Allah'tan gelen
O, sese-sura ne demişim ki...
Uzak yıldızlara, ulu göklere,
Çiçəge, yarpağa ne demişim ki...
Mukaddes toprağa ne demişim ki...

Müqəddəs toprağa nə demişəm ki...

20 Şubat 2000.

20 fevral,

2000.

Saxladı

Mən bir yola könül verdim,
Yol məni duru saxladı
Baxışında haqq odunu,
Qəlbimdə nuru saxladı.

Gözümü yaşdan qorudu,
Yazımı qışdan qorudu.
Qardan, yağışdan qorudu,
Külümdə qoru saxladı.

Haqdan, nahaqdan ölmüşdüm,
Qılıncdan, oxdan ölmüşdüm.
Vallah, mən çoxdan ölmüşdüm
Saz məni diri saxladı.

17 mart, 2000.

Sakladı

Ben bir yola gönül verdim,
Yol beni duru tuttu
Bakışında Hakk ateşini,
Kalbimde nuru tuttu.

Gözümü yaştan korudu,
Yazımı kıştan korudu.
Kardan yağıştan korudu,
Külümde kuru tuttu.

Hak'tan, haksızdan ölmüşüm,
Kılıçtan, oktan ölmüşüm.
Valla, ben çoktan ölmüşüm
Saz beni diri tuttu.

17 Mart 2000.

Sual – Cavab

Bu çay niyə nəyə çəkir?
Arxasında qarlı dağ var!

Bülbül niyə cəh – cəh vurur?
Xidmətində güllü bağ var!

Çəmən niyə naz eləyir?

Sual Cevap

Bu çay neden nara atar?
Arkasında karlı dağ var!

Bülbül neden şakıyıp öter?
Hizmetinde güllü bağ var!

Çimen neden naz eyliyor?

Sinəsində gur bulaq var!

Sinesinde gür bulak var!

Arı niyə bal gətirir?

Arı neden bal getirir?

Öpüşdüyü gül dodaq var!

Öpüştüğü gül dudak var!

Könül niyə kökdən düşmür?

Gönül neden akordan düşmez?

Tapındığı bir ocaq var!

Taptığı bir ocak var!

Şair niyə havalanır?

Şair neden havalanır?

Güvəndiyi bu torpaq var!

Güvendiği bu toprak var!

14 sentyabr, 2002.

14 Eylül 2002.

Şairə Demə Ki, Hardan Gəlirsən

Şaire Sorma Ki Nereden Geliyorsun

Şairə demə ki, hardan gəlirsən,
Elin ürəyindən, canından gələr.
Xalqın ürəyində işıq yandırır,
Ürək həkiminin yanından gələr.

Şaire sorma ki, nereden geliyorsun,
Elin kalbinden, canından gelir.
Halkın yüreğinde ışık yakıp,
Gönül hekiminin yanından gelir.

Yetimlər başına çəkər sığalı,
Sınıq könülləri yapar, qayıdar.
Özünü özgənin səadətində
Axtarar, qayıdar, tapar, qayıdar.

Yetimler başını sıvazlar,
Kırık gönülleri yapar, döner.
Kendini başkasının saadətində
Arar, döner, bulur, döner.

Şairin hər günü Nuh tufandı,
Tufanı yatırıb, gəmidən gələr.
Özünün nəfəsi, sözünün ətri,
Çiçəkdən, çəməndən zəmidən gələr.

Şairin her günü, Nuh tufanıydı,
Tufanı durdurup, gemiden gelir.
Kendinin nefesi, sözünün kokusu,
Çiçekten, çimenden, tarladan gelir.

Xəyalı göylərin yeddi qatıdı,
Ruhu insanlığın kökündən gələr.
İlhamı tarixin mükafatıdı,

Hayali göklerin yedi katıdır,
Ruhu insanlığın kökünden gelir.
İlhamı tarihin mükafatıdır,

Hünəri torpağın təkindən gələr.

Hünəri toprağın dibindən gelir.

Varaqdır torpağı, qələmdir xışı,
Ömrünü yer kimi əkər, yorulmaz.
Qolunda qüvvətdir elin alqışı,
Dünyanın yükünü çəkər, yorulmaz.

Varaktır torpağı, kalemdir buğdayı,
Ömrünü yel gibi eker, yorulmaz.
Kolunda kuvvettir elin alkışı,
Dünyanın yükünü çeker, yorulmaz.

Geciksə incimə, ləngisə küsmə,
Çəşmədə qızlara vurular, gələr.
Bir qız baxışında sellərə dönüb,
Bulaq saflığında durular, gələr.

Gecikse üzülme, geç kalsa küsmə,
Çəşməde qızlara vurulur, gelir.
Bir qız baxışında sellere dönüp,
Bulak saflığında durulur, gelir.

Hara getdiyini çox gözəl bilir,
Hardan gəldiyini bilən şairlər.

Nereye gittiğini çok güzel bilir,
Nerden geldiğini bilen şairler.

Ömrünü atəşə, torpağa, suya,
Eşqə, həyəcana, hissə, duyğuya,
Dəftərə, kitaba bölən şairlər.
Əbədi dirilər cərgəsindədi,
Söz üstə şəhid tək ölən şairlər.

Ömrünü ateşe, toprağa, suya,
Aşka, heyecana, hisse, duyguya,
Deftere, kitaba bölen şairler.
Ebedi diriler arasındadır,
Söz üstünde şehit gibi ölen şairler.

24 aprel, 2000.

24 Nisan 2000.

Gəlirəm

Duyğuların zirvəsinə baş vurub,
Uca sözün ucasından gəlirəm.
Gör nələr var üçcə hərfin canında,
“Söz”ün bircə hecasından gəlirəm.

Ömür üzən, gün qocaldan, yaş yoran,
Dincəlməyə aman verə, kaş, yoran,
Sualların saç ağardan, baş yoran,

Geliyorum

Duyğuların zirvesine ulaşır,
Yüce sözün zirvesinden geliyorum.
Gör neler var üç harfin canında,
“Söz”ün bir tek hecesinden geliyorum.

Ömür üzen, gün yaşlandıran, yaş yoran,
Dinlenmeye aman verse, keşke, yoran.
Soruların saç ağartan, baş yoran,

“Neyçün”ündən, “necə”sindən gəlirəm.

“Niçin”inden, “Nasıl”ından geliyorum.

Danışdırdım hər pərdəni, hər simi,
Dərk elədim avandımı, tərsimi.
Məktəb açdı, Tanrı verdi dərsimi
Ustadından, xocasından gəlirəm.

Konuşturun her notayı, her teli,
Derk etmedim düzüümü, tersimi.
Mektep açtı, Tanrı verdi dersimi
Üstadından, hocasından geliyorum.

Tilsim ömrün, qıfıl ömrün, sirr ömrün,
Hünərin var qapısından gir ömrün.
Yuxusuna haram qatmış bir ömrün
Min yuxusuz gecəsindən gəlirəm.

Tılsım ömrün, kilit ömrün, sır ömrün,
Hünərin var kapısından gir ömrün.
Uykusuna haram karışmış bir ömrün
Bin uykusuz gecəsinden geliyorum.

Süzülmüşəm tarixlərin ruhundan,
Od almışam yananların ahından.
İnsanların Adəmindən, Nuhundan,
Cavanından, qocasından gəlirəm.

Süzülmüşüm tarixlərin ruhundan,
Alevlenmişim yananların ahından.
İnsanların Adem’inden, Nuh’undan,
Gencinden, yaşlısından geliyorum.

Qorxusu yox nə amanın, nə ahın,
Günəşi var hər açılan sabahın.
Qapısında xidmətçiyəm Allahın,
Qapısından, bacasından gəlirəm.

Korkusu yok ne amanın, ne ahın,
Güneşi var her açılan sabahın.
Kapısında hizmetçiyim Allah’ın,
Kapısından, bacasından geliyorum.

3 may, 2000.

3 Mayıs 2000.

Bir Az Da Bizə Söylə

Dağların şair oğlu,
çəkil dağlar qoynuna.
Şəri bu məğrur dağa,
bu geniş düzə söylə.
Sevginin çiçəklərin
qulağına pıçılta,
Yangını, alovunu

Biraz Da Bize Söyle

Dağların şair oğlu,
çekil dağlar koynuna.
Şiiri bu mağrur dağa,
bu geniş ovaya söyle.
Sevgiyi çiçeklerin
kulağına fısılda,
Yangını, alevini

ocağa, közə söylə.

Ocağa, köze söyle.

Dünya bir isti təndir
kim yoğura, kim yapa,
Təbiət bir axtarış
kim itirə, kim tapa.
Olmuşlar, olacaqlar
bir- bir düzülər sapa,
Köhnədə təzəni gör,
təzədən təzə söylə.

Dünya bir sıcak tandır
kim yoğura, kim yapa,
Tabiat bir arayış
kim yitire, kim bula.
Olmuşlar, olacaklar
bir bir dizilir safa,
Eskide yeniği gör,
yeniden yeni söyle.

Dərdini, sevincini
çox adama söylədin,
Hərdən yanan çırağa,
hərdən şama söylədin,
Dodağından incilər
dama- dama söylədin,
Aç sinə dəftərini
bir az ad bizə söylə.

Dərdini, sevincini
çok adama söyledin,
Her dem yanan çıraya,
her dem muma söyledin,
Dudağından inciler
damlaya damlaya söyledin,
Aç sine defterini
biraz da bize söyle.

Meydandan qaçan kişi
igid deyil, ər deyil,
Yollar kələkötürdü,
ipək deyil, zər deyil,
Əlli yaşın şerini
yazmaq bir hünər deyil
Yüz gəlsin, hünərin var,
sözünü yüzə söylə.

Meydandan qaçan oğlan
yiğit değil, er değil,
Yollar yokuşludur,
ipek değil, süs değil,
Elli yaşın şiirini
yazmak bir hüner değil
Yüz gelsin, hünerim var,
sözünü yüze söyle.

1 avqust, 2000.

1 Ağustos 2000.

Böyütdüm İçimdə Misralarımı

Büyüttüm İçimde Mısralarımı

Güc verib, can verib, təravət verib,
Köklər budaqları böyüdən kimi.
Dözüb ağrısına, əziyyətinə
Ana uşaqları böyüdən kimi
Böyütdüm içimdə mısralarımı.

Güç verip, can verip, teravet verip,
Köklerin budakları büyüttüğü gibi.
Dayanıp ağrısına, eziyetine
Annenin çocukları büyüttüğü gibi
Büyüttüm içimde mısralarımı.

Oğul böyüdən tək, qız böyüdən tək,
Bir qız duruşunda naz böyüdən tək.
Körpə şitilləri yaz böyüdən tək
Böyütdüm içimdə mısralarımı.

Oğul büyüten gibi, kız büyüten gibi,
Bir kız duruşunda naz büyüten gibi.
Körpe fidanları yaz büyüten gibi
Büyüttüm içimde mısralarımı.

Ürəyim tarladı, düşüncəm zəmi,
Su verdim, od verdim, sözü böyütdüm.
Sözdən bu dünyaya baxan, boylanan
Baxışı böyütdüm, gözü böyütdüm,
Büyüttüm içimdə mısralarımı.

Yüreğim tarladır, düşüncəm arazi,
Su verdim, ateş verdim, sözü büyüttüm.
Sözden bu dünyaya bakan, boylanan
Bakışı büyüttüm, gözü büyüttüm,
Büyüttüm içimde mısralarımı.

Qurddan xilas etdim, quşdan qorudum,
Arxadan atılan daşdan qorudum.
Şaxtadan saxladım, qışdan qorudum
Böyütdüm içimdə mısralarımı.

Kurttan kurtardım, kuştan korudum,
Arkadan atılan taştan korudum.
Ayazdan sakladım, kıştan korudum
Büyüttüm içimde mısralarımı.

Qəfil qulağıma bir səda dəydi:
Özün böyüməsən sözün böyüməz.
Əvvəlcə özünü böyütməlisən,
Çıxıb genişliyə, qalxıb zirvəyə
Dağını, düzünü böyütməlisən.
Yollara döndərüb dar cığırları
Yeriyib, izini böyütməlisən.
Gördükcə düşündüm, gəzdikcə yazdım
Böyütdüm içimdə mısralarımı.

Aniden kulağıma bir səda deşdi:
Kəndin büyümezsən sözün büyümez.
Önce kendini büyütmelisin,
Çıkıp genişliğe, kalkıp zirveye
Dağını, düzünü büyütmelisin.
Yollara döndürüp dar patikaları
Yürüyüp, izini büyütmelisin.
Gördükçe düşündüm, gezdikçe yazdım
Büyüttüm içimde mısralarımı.

Bir qələm, bir dəftər, bir şam, bir də mən,

Dünya Mənim Şərimdi

Dünya mənim şərimdi
Yərdə mavi çiçəkdən,
Göydə ulduza qədər.

Dünya mənim şərimdi
Zəmidən sünbülədən,
Çörəkdən duza qədər.

Dünya mənim şərimdi
Qızdan bürkülü yaya,
Atəşdən buza qədər.

Dünya mənim şərimdi
Mamırıyla, daşıyla,
Sevinci, kədəriylə,
Gözlərinin yaşıyla.
Dünya mənim şərimdi
Yaşar sonsuza qədər.

4 dekabr, 2000.

Dünya Benim Şiirimdir

Dünya benim şiirimdir
Yerde mavi çiçeklerden,
Gökteki yıldızlara kadar.

Dünya benim şiirimdir
Tarladan başağa kadar,
Ekmekten tuza kadar.

Dünya benim şiirimdir
Kızdan yakıcı yaza,
Ateşten buza kadar.

Dünya benim şiirimdir
Yosunuyla, taşıyla,
Sevinci, kederiyle,
Gözlerinin yaşıyla.
Dünya benim şiirimdir
Yaşar sonsuza kadar.

4 Aralık 2000.

De Gəlsin

Könül, sağlam toxum kimi,
Səp dağa, düzə şərini.
Yaralara məlhəm elə,
İşıq bil gözə şərini.

İnci gözə, ləl axtara,
Axtaran gözəl axtara.

De Gelsin

Gönül, sağlam tohum gibi,
Serp dağa, ovaya şiirini.
Yaralara mehlem eyle,
Işık bil göze şiirini.

İnci geze, cevher araya,
Arayan güzel araya.

İgidlər əl- əl axtara,
Gözəllər gözə şərini.

Yiğitlər il il araya,
Güzəllər gezer şiirini

Ax çayın ahəngi ilə,
Çax şimşəyin zəngi ilə.
Çiçəklərin rəngi ilə
Naxışla, bəzə şərini.

Ak çayın ahəngiylə,
Çak şimşəğin sesiylə,
Çiçəklərin rengiylə
Nakışla, beze şiirini.

Dolu ürək, isti başnan,
Gözləri yandıran yaşılan,
Könüldəki od, ataşnan
De gəlsin, təzə şərini.

Dolu yürek, sıcak başla,
Gözləri yandıran yaşla,
Gönüldəki od, atəşlə
De gəlsin, yeni şiirini.

15 dekabr, 2000.

15 Aralık 2000.

Gecədə

Gecede

Şam ağlayır, dəftər gülür,
qələm yazır, əl sevinir,
Həmsöhbətəm bir şairlə
baş- başa qalmış gecədə.
Həmsöhbətəm körpələri
yatıb şirin bir yuxuda,
Gözəlləri fikrə gedib,
xəyala dalmış gecədə.

Mum ağlar, dəftər güler,
kalem yazar, el sevinir,
Sohbetdaşım bir şairlə
baş başa bir gecede.
Sohbetdaşım yavruları
yatmış şirin bir uykuda,
Güzəlləri düşünürken,
hayale dalmış gecede.

Uzaq yollar yolçusuyam,
sözdü yüküm, sözdü
şələm.

Uzak yollar yolcusuyum,
sözdür yüküm, sözdür
hamulem.

Dildə zikir, başda fikir,
ürəkdə od, əldə qələm.

Dilde zikir, başta fikir,
yürekte od, elde kalem.

Gah Yunusam, gah Qorqudam,
gah Ələsgər, gah Veysələm.

Kah Yunus'um, kah Korkut'um,
kah Alesker, kah Veysel'im.

Duyğuları bir saz kimi
Könlümü çalmış gecədə.

Talesizlər taleyinə
göz yaşları ələmişəm,
Bir ney kimi nalə çəkib,
quzu kimi mələmişəm.
Neçə- neçə ağ varağı
qara rəngə bələmişəm.
Söz yanında üzüm ağdı
rəngi qaralmış gecədə.
7 yanvar, 2001, Altıağac.

O Söz

Sözüm yerə düşdü nadan yanında,
Qaldıra bilmədim yerdən o sözü.
Saxlaya bilmədim ucalığında,
Qoruya bilmədim şərdən o sözü.

Ruh oldum, o sözün ruhuna yatdım,
Sözün ocağını qaladım, çatdım.
Niyə zir- zibilin içinə qatdım,
Mən ki, toxumuşdum zərdən o sözü.

Neçə dağ aşırım, dərə keçirəm,
Çöllərə bənd açıb, bərə keçirəm.
İndi də utanıb yerə keçirəm,
Yadıma salanda hərdən o sözü.

18 may, 2001.

Duyğuları bir saz gibi
gönlümü çalmış gecede.

Talihsizlər talihine
gözyaşları eylemişim,
Bir ney gibi nara çekip,
kuzu gibi melemişim.
Nice nice ak varağı
kara renge boyamışım.
Söz yanında üzüm aktır
rəngi kararmış gecede.
7 Ocak 2001, Altıağaç.

O Söz

Sözüm yerle bir oldu, cahil yanında,
Kaldıramadım yerden o sözü.
Saklayamadım yüceliğinde,
Koruyamadım şerden o sözü.

Ruh oldum, o sözün ruhuna yattım,
Sözün ateşini tutuşturdum, yaktım.
Niye çər çöpün içine attım,
Ben ki, dokumuştum altından o sözü.

Nice dağ aşarım, dere geçerim,
Çöllerde bent açıp, hudut geçerim.
Şimdi de utanıp yere geçerim,
Yadıma düşünce bazen o sözü.

18 Mayıs 2001.

Dan Yeri

Dan yerinə salam verdim,
Günəş aldı salamımı.
Dan yerindən düşən işıq
Saflaşdırdı kəlamımı.

Təbiətdən köçürmüşəm
Şerimdə bir dan yeri var.
Dan yerindən gələn sözün
Tanrıya qalxan yeri var.

Tanrı Payı

Şair gec gələndə narahat olma,
Demək, bir gərəkli tədbirdən gəlir.
Səbrdi Allahın birinci adı,
Ucalıq insana səbrdən gəlir.

Ha qaçır qovuşa bilmir güllərə,
Yemdi tikanlara, qumdu sellərə.
Məcnun min illərdi düşüb çöllərə,
Sorağı səhrada zəncirdən gəlir.

Qidası fikirdi, ölməz acından,
Şeri qiymətlidi şahın tacından.
Şair var sədası dar ağacından,
Şair var sədası kəndirdən gəlir.

Əbədi dünyaya xoş bir an verir,
Canıyla, qanıyla sözə can verir.

Tan Yeri

Tan yerinə selam verdim,
Günəş aldı selamımı.
Tan yerindən düşən işıq
Saflaşdırdı kəlamımı.

Tabiattan taşımışım
Şiirimde bir tan yeri var.
Tan yerindən gelen sözün
Tanrı'ya kalkan yeri var.

Tanrı Payı

Şair keç geldiğinde rahatsız olma,
Demək, bir gərəkli toplantıdadır.
Sabırdır Allah'ın birinci adı,
Yücelik insana sabırdan gəlir.

Ha koşar kavuşamaz güllərə,
Yemdir dikenlere, kumdur sellere.
Mecnun bin yıllardır düşmüş çöllere,
Soluğu səhrada zincirdən geliyor.

Gıdası fikirdir, ölmez açlıktan,
Şiiri kıymetlidir şahın tacından.
Şair var sedası dar ağacından,
Şair var sedası kəndirdən gəlir.

Ebedisi dünyaya hoş bir an verir,
Canlıya, kanıyla söze can verir.

Ağır sınaqlara imtahan verir,
Ələnir ələkdən, xəlbirdən gəlir.

Gəlişi millətə bayram ayıdır,
O, tale sovqatı, tale payıdır,
Müşfiq qırx il sonra xalqa qayıdır,
Cavid qırx il sonra Sibirdən gəlir.

23 avqust, 2001.

Ağır sınavlarda imtahan verir,
Elenir elekten, kalburdan gelir.

Gelişi millete bayram ayıdır,
O, talih haberi, talih payıdır,
Müşfik kırk yıl sonra halka dönüyor,
Cavid kırk yıl sonra Sibirya'dan geliyor.

23 Ağustos 2001.

Söz

Söz canlıdı insan kimi,
Sözün sevinən, qəmlənən,
Sözün ağrıyan yeri var.
Söz güclüdü silah kimi,
Asan, kəsən, kıran, tökən,
Sözün doğrayan yeri var.
Söz kəskindi qılınc kimi,
Sərrast vuran oğul gərək,
Qəbzəsində qan yeri var.
Söz nurludu səhər kimi,
Yolda qoymaz yolçuları,
İşığında dan yeri var.

1 sentyabr, 2001.

Söz

Söz canlıdır insan gibi,
Sözün sevinen, gamlanan,
Sözün ağrıyan yeri var.
Söz güclüdür silah gibi,
Asan, kesen, kıran, dökən,
Sözün doğrayan yeri var.
Söz keskindir kılıç gibi,
Keskin nişancı oğul gerek,
Gebzesinde kan yeri var.
Söz nurludur seher gibi,
Yolda koymaz yolcuları,
Işığında tan yeri var.

11 Eylül 2001.

Sevdi, Sevildi Getdi

Doğulduğum məkanın
Yurdu- yuvası bəlli,
Suyu, havası bəlli.
Öldüyüm yerin adı

Sevdi Sevildi Gitti

Doğduğum mekanın
Yurdu yuvası belli,
Suyu, havası belli.
Öldüğüm yerin adı

Nə olacaq bilmirəm.
 Zaman- zaman dərd kimi,
 İçərimdə qovrulan,
 Külə dönmüş ümidi
 Küləklərə sovrulan,
 Bəlkə Təbriz olacaq?
 Bəlkə Mərənd olacaq?
 Bəlkə Göyçə, Borçalı,
 Bəlkə Dərbənd olacaq?
 Bəlkə şəhər meydanı,
 Bəlkə bir qanlı səngər,
 Bəlkə bir kənd olacaq?
 Nə olacaq bilmirəm,
 Bildiyim bircə şey var:
 Bir ustanın əlilə
 Naxış-naxış qazılmış,
 Məzarımın üstündə
 Baş daşıma yazılmış
 Belə bir bənd olacaq:
 Yer üzündə bəndinin,
 Göy üzündə Allahın
 Qədrini bildi getdi.
 Işıq ömrü yaşadı,
 Sevdi, sevildi getdi.

10 sentyabr, 2000.

Bu Gecə Yazdığım Şer

Fikirlərin naxışdı,
 Duyğuların yağışdı.
 Göyün yerə baxışdı,
 Bu gecə yazdığım şer.

Ne olacak bilmiyorum.
 Zaman zaman dert gibi,
 İçeride kavrulan,
 Küle dönmüş ümidi
 Rüzgarlarda savrulan,
 Belki Tebriz olacak?
 Belki Merend olacak?
 Belki Göyçe, Borçalı,
 Belki Derbend olacak?
 Belki şehir meydanı,
 Belki bir kanlı siper,
 Belki bir köy olacak?
 Ne olacak bilmiyorum,
 Bildiğim bir tek şey var:
 Bir ustanın eliyle
 Nakış nakış kazılmış,
 Mezarımın üstünde
 Mezar taşıma yazılmış
 Şöyle bir bent olacak:
 Yeryüzünde kulun,
 Gökyüzünde Allah'ın
 Kadrini bildi gitti.
 Işık ömür yaşadı,
 Sevdi, sevildi gitti.

10 Eylül 2000.

Bu Gece Yazdığım Şiir

Fikirlerin nakışdır,
 Duyguların yağışdır.
 Göğün yere bakışdır,
 Bu gece yazdığım şiir.

Qayaların inadıdı,
Qartalların qanadıdı.
Külüngünün Fərhadıdı
Bu gecə yazdığım şer.

Sözün barlı ağacıdı,
Başın sevgidən tacıdı.
Peyğəmbərin meracıdı,
Bu gecə yazdığım şer.

Ürəkdə nurdu, ziyadı,
Sağlam ruh, halal mayadı.
Pıçıltılı bir duadı,
Bu gecə yazdığım şer.

8 yanvar, 2002.

Kayaların inadıdır,
Kartalların kanadıdır.
Külüngünün Ferhad'ıdır
Bu gece yazdığım şiir.

Sözüm meyveli ağacıdır,
Başın sevgiden tacıdır.
Pergamberin miracıdır,
Bu gece yazdığım şiir.

Yürekə nurdur, ziyadır,
Sağlam ruh, helal mayadır.
Fısıltılı bir duadır,
Bu gece yazdığım şiir.

8 Ocak 2002.

Şeri Varaqdan Oxuma

Ürəyinə köçür, yaddaşına yaz,
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.
Vallah, o misralar varaqlıq deyil,
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

Tanrının dilindən keçib o sözlər,
Allahın əlindən keçib o sözlər.
Kərbəla çölündən keçib o sözlər
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

Düşüb bir gərəksiz axına gəlmə,
Məndən uzaqsansa, yaxına gəlmə.
O, gərək ürəkdən oxuna, gəlmə

Şiiri Varaktan Okuma

Yüreğine taşı, aklına yaz,
O şiiri sayfadan okuma, gardaş.
Vallah, o mısralar sayfalıq değil,
O şiiri varaktan okuma, gardaş.

Tanrı'nın dilinden keçmiş o sözlər,
Allah'ın elinden keçmiş o sözlər.
Kerbela çölündən keçmiş o sözlər
O şiiri varaktan okuma, gardaş.

Düşüp bir gereksiz akına gelme,
Benden uzaksan, yakına gelme.
O, gerek yürekten okuna, gelme

O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

Varı tanıyarsan, yoxu bilərsən,
Hardadı ağrının çoxu bilərsən.
Mənim gözlərimdən oxu, bilərsən,
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

Ürəkdi, yaddaşdı, ruhdu, nəfəsdı,
Havadı, layladı, nəğmədi, səsdı,
Bütün qəfəsləri kıran həvəsdı
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

Ocağı səngimır, közü qaralmır,
Meydanı kiçilib, yeri daralmır.
Varaqlar saralır, yaddaş saralmır,
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

Sənlə kəlmə kəsməz, söhbət başlamaz,
Sənlə əkin əkib, torpaq xışlamaz.
Allah bağışlamaz, bəndə xoşlamaz
O şeri varaqdan oxuma, qardaş.

8 yanvar, 2002.

Yaratmaq Sevinci

Bu gecə ömrümün gülən çağıydı
Könül güldürmüşəm, can ağlatmışam.
Arıtək qonmuşam pətəyin üstə
Süzmüşəm balımı, şan ağlatmışam.

Atıb tənbelliyin köhnə dəbini,
Haqq özü coşdurur şair təbini.

O şiiri varaktan okuma, gardaş.

Varı tanıyorsun, yoku biliyorsun,
Nədedir acının çoğu biliyorsun.
Benim gözlerimden oku, anlarsın.
O şiiri varaktan okuma, gardaş.

Yürekdir, hatırdır, ruhtur, nefestir,
Havadır, ninnidir, nəğmedir, sestir,
Bütün kafesləri kıran hevestir
O şiiri varaktan okuma, gardaş.

Ateşi azalmaz, közü kararmaz,
Meydanı küçülüp, yeri daralmaz.
Varaklar sararır, hatırası sararmaz,
O şiiri varaktan okuma, gardaş.

Senle muhabbet edilmez, sohbet başlamaz,
Senle ekin ekilip, toprak kazılmaz.
Allah bağışlamaz, kul hoşlanmaz
O şiiri varaktan okuma, gardaş.

8 Ocak 2002.

Yaratmak Sevinci

Bu gece ömrümün gülən çağıydı
Gönül güldürmüşüm, can ağlatmışım.
Arı gibi konmuşum petek üstüne
Süzmüşüm balımı, kovan ağlatmışım.

Atıp tembelliğin eski hâlini,
Hak kendisi coşturur şair ilhamını.

Çatdıra bilmirdim mürəkkəbini,
Dəftərə, qələmə qan ağlatmışam.

Boşuna ötmədi bir saat, bir an,
Tale nöqtə qoydu söküləndə dan.
Zəlimxan əl çəkdi öz xanlığından
Qurd ürəyi yeyib, xan ağlatmışam.

14 fevral, 2000.

Yetiştiremiyordum mürekkebimi
Deftərə, kaleme kan ağlatmışım.

Boşuna keçmedi bir saat, bir an,
Tarih nöqtə qoydu ağarırken tan.
Zəlimhan el çəkdi kendi hanlığından
Kurt yurəği yiyip, han ağlatmışım.

14 Şubat 2000.

Yazanlar Qaldı Yaddaşda

“Sabahım xeyir olsun”, - dedim,
Sabahım xeyir olmadı.
Bir gecəm yuxuda keçdi,
Bir misram şer olmadı.

Yarat deyir dağ da, daş da,
Yarat deyir ötən yaş da.
Yazanlar qaldı yaddaşda,
Yatanlar şair olmadı.

28 senyabr, 2000.

Yazanlar Kaldı Hatırda

“Sabahım hayırlı olsun”, - dedim,
Sabahım hayırlı olmadı.
Bir gecəm uykuda geçti,
Bir mısram şiir olmadı.

Yarat diyor dağ da, taş da,
Yarat diyor geçen yaş da.
Yazanlar kaldı hatırdı,
Yatanlar şair olmadı.

28 Eylül 2000.

Sanma Birdəfəlik Susacağam Mən

Nə dovşan qaçısı, nə fil yerışı
Qartal uçuşudur mənim uçuşum.
Dərədə sürünmək deyildir işi
Dağların başına dolanır quşum.

Son dəfə gözümdə sönəndə işıq,
Sanma birdəfəlik susacağam mən.

Sanma Bir Defalık Susacağım Ben

Ne tavşan kaçışı, ne filin yürüyüşü
Kartal uçuşudur benim uçuşum.
Derede sürünmek değildir işi
Dağların başına dolanır kuşum.

Son defa gözümde sönerken ışık,
Sanma bir defalık susacağım ben.

Hay vurub, qıy vurub qəbrim qarışıq
Dağları bağrıma basacağam mən.

5 fevral, 2002.

Haykırıp, nara atıp kabrim qarışık
Dağları bağrıma basacağım ben.

5 Şubat 2002.

Duyğular Durna Qatarı

Şaxta, məndən uzaq dayan
Sevgimin çiçək vaxtıdı.
Bəlkə də bu çiçəkliyin
Gözəllikdə tək vaxtıdı.

Payız, gəlmə mənə sarı,
Qız, yağıdırma vaxtsız qarı.
Duyğular durna qatarı,
Ruhunun lələk vaxtıdı.

Söz var haqqa demək üçün,
Söz var haqdan kömək üçün.
Allahdan istəmək üçün
Ən şirin dilək vaxtıdı.

22 yanvar, 2002.

Duygular Turna Sürüsü

Ayaz, benden uzak dur
Sevgimin çiçək vaktidir.
Belki de bu çiçekliğin
Güzellikte tek vaktidir.

Güz, gelirken bana doğru,
Kız, yağıdırma zamansız karı.
Duygular turna sürüsü,
Ruhumun leylek vaktidir.

Söz var hakka demek için,
Söz var Hak'tan yardım için.
Allah'tan istemek için
En tatlı dilek vaktidir.

22 Ocak 2002.

Haq Verən Fərmanla Gözəldi Dünya

Məcnunu olmayan səhra yazıqdı,
Yunusu olmayan dərya yazıqdı.
İnsanı olmayan dünya yazıqdı
İnsanla, insanla gözəldi dünya.

Köhlən at da verdi, meydan da verdi,
Dərdi verən kişi dərman da verdi.

Hak'ın Verdiği Fermanla Güzeldir Dünya

Mecnun olmayan sahraya yazıktır,
Yunus'u olmayan deryaya yazıktır.
İnsanı olmayan dünyaya yazıktır
İnsanla, insanla güzeldir dünya.

Binek at da verdi, meydan da verdi,

Doğuma, ölümə ferman da verdi
Haq verən fərmanla gözəldi dünya.

Min könül acılar bir xoş avazla,
Təbiət gəncələşər baharla, yazla.
Bir şirin nəfəslə, bir telli sazla
Bir də Zəlimxanla gözəldi dünya.

Derdi verən kişi dərman da verdi.
Doğuma, ölümə ferman da verdi
Hak'ın verdiği fərmanla güzeldir dünya.

Bin gönül açılır bir hoş avazla,
Tabiat gənçleşir baharla, yazla.
Bir şirin nefesle, bir telli sazla
Bir de Zelimhan'la güzeldir dünya.

Sazbənd Murada

Mənim vəfalı sazbəndim,
Dərdimdən halı sazbəndim,
Dil açsın xalı sazbəndim
Saz düzəlt bu tutdan mənə.

Kim çalıb dindirib sazı,
Kim kökə mindirib sazı,
Kim göydən endirib sazı,
Xəbər ver Qorquddan mənə.

Yanan nəfəs istəyirəm,
Coşan həvəs istəyirəm,
Şirin bir səs istəyirəm,
Nə fayda sükutdan mənə.

O mənim könlümün varı,
Elimin meyvəsi, barı.
Saz istəyəm durnaları
Endirsin buluddan mənə.

Tut ağacı tutum olsun,

Saz Ustası Murat'a

Benim vəfalı saz ustam,
Dərdimden haberdar saz ustam,
Dil açsın beni sazcım
Saz düzəlt bu duttan bana.

Kim çalıb dindirmiş sazı,
Kim akora bindirmiş sazı,
Kim gökten indirmiş sazı,
Həbər ver Korkut'tan bana.

Yanan nəfəs istiyorum,
Coşan heves istiyorum,
Tatlı bir səs istiyorum,
Nə fayda sükuttan bana.

O benim gönlümün varı,
Elimin meyvəsi, məhsülü.
Saz istərim turnaları
İndirsin buluttan bana.

Dut ağacı dutum olsun,

Taxtaları qutum olsun,
Saz özü tabutum olsun,
Pay umma tabutdan mənə.

Sazı şumla, ək, Muradım,
Saza sığal çək, Muradım,
Bu sazı, kövrək Muradım,
Baha sat yaqutdan mənə.

20 iyul, 2002.

Tahtaları kutum olsun,
Saz kendisi tabutum olsun,
Pay umma tabuttan bana.

Sazı sabanla, ek, Murat'ım,
Saza sıvaz çek, Murat'ım,
Bu saz, kırılğan Murat'ım
Paha sat yakuttan bana.

20 Temmuz 2002.

Qoy, Ürəyim Danışsın

Qarşıda bir yaşıl yaylaq,
göydə Allah, yerdə mən.
Dilim, burda sən danışma,
qoy, ürəyim danışsın.

Arıya bax, çiçəkləri
necə basıb bağrına,
Gülüm, burda sən danışma,
qoy, ürəyim danışsın.

Bu mənzərə Tanrı taxtı,
şah təbiət, qul insan,
Qulum, burda sən danışma,
qoy, ürəyim danışsın.

Kimlər keçir xəyalımdan,
nələr keçir içimdən,
Çölüm, burda sən danışma,
qoy, ürəyim danışsın.

Bırak Kalbim Konuşsun

Karşıda bir yeşil yayla,
gökte Allah, yerde ben.
Dilim, burada sen konuşma,
Bırak, kalbim konuşsun.

Arıya bak, çiçekleri
nasıl basmış bağrına,
Gülüm, burada sen konuşma,
bırak, kalbim konuşsun.

Bu manzara Tanrı tahtı,
şah tabiat, kul insan,
Kulum, burada sen konuşma,
bırak, kalbim konuşsun.

Kimler geçiyor hayalimden,
beler geçiyor içimden,
Çölüm burada sen konuşma,
bırak, kalbim konuşsun.

Aşık, sus, laf, söyleme,
 mizrab, dur, nota, sus,
 Aşık, kiri, söz, dillənmə,
 mizrab, dayan, pərdə, sus,
 Telim, burda sən danışma,
 bırak, kalbim konuşsun.
 qoy, ürəyim danışsın.

Dəli sevdam, havalanma,
 topl aqlını başına,
 Dəlim, burda sən danışma,
 bırak, kalbim konuşsun.
 yığ ağlını başına,
 Delim, burada sen konuşma,
 qoy, ürəyim danışsın.

Huşum uçar, ağlım çaşar,
 ruhum çıxar bədəndən
 Ölüm, burda sən danışma,
 bırak, kalbim konuşsun.
 qoy, ürəyim danışsın.

8 yanvar, 2002.

8 Ocak 2002.

İşin Olmasın

Dünya mənim deyən şair
 sən dünyanın zərrəsisən
 Özünü bir zərrədə tap,
 dünyayla işin olmasın.

Bu dəryalar dünya boyda
 ağır gəmilər batırıb,
 Sən ondan bir damla götür,
 dəryayla işin olmasın.

Məcnunları tək- tək olur
 yandım, öldüm deyənlərin.
 Leylin yoxsa, kənar dayan,

İşin Olmasın

Dünya benim diyen şair
 sen dünyanın zerresisin.
 Kendini bir zerrede bul,
 dünyayla işin olmasın.

Bu deryalar dünya kadar
 ağır gemiler batırmış,
 Sen ondan bir damla götür,
 deryayla işin olmasın.

Mecnunları tek tek olur
 yandım, öldüm diyenlerin.
 Leyla'n yoksa kenarda dur,

səhrayla işin olmasın.

sahrayla işin olmasın.

Hər sevginin bir xatası,
hər eşqin bir qovğası var.

Her sevginin bir hatası,
her aşkın bir kavgası var.

Canında bir qorxu varsa,
qovğayla işin olmasın.

Canımda bir korku varsa,
kavgayla işin olmasın.

10 yanvar, 2002.

10 Ocak 2002.

“İncəgülü”

İncegülü

“İncəgülü” çalındı,
Bir səs gəldi incədən.
Sanki güləb süzüldü,
Təzə açmış qönçədən.

“İncegülü” çalındı,
Bir ses geldi inceden.
Sanki gülsuyu süzüldü,
Taze açılmış goncadan.

Düşdüm yolun ağına,
Dərəsinə, dağına.
O səsin sorağına
Keçib getdim Gəncədən.

Düştüm yolun ağına,
Deresine, dağına.
O sesin soluğuna
Geçip gittim Gence'den.

İncə dərəsində yaz,
Aşıq Avdı, bir də saz.
Ağlı olan ayrılmaz
Bu şirin düşüncədən.

İnce deresinde yaz
Aşık Avdı, bir de saz.
Aklı olan ayrılmaz
Bu şirin düşünceden.

24 yanvar, 2002.

24 Ocak 2002.

İşıq Kimi

Işık Gibi

İşıqlı duyğular axır qəlbimə,
Yağır saçlarıma dən ışıq kimi.
Ruhumda o qədər ulduz var, Ay var,

Işıklı duygular akıyor kalbime,
Yağıyor saçlarımda kır ışık gibi.
Ruhumda o kadar yıldız var, ay var,

Görünür gözüme çən işıq kimi.
 Tanrı içərimdə qurub taxtını,
 Hopur varlığıma din işıq kimi.
 Tükümə toxuna bilməz qaranlıq,
 Gəzirəm dünyada mən işıq kimi.
 Təpədən dırnağa işığam, nuram.
 Allahla peyğəmbər arasındakı
 Nurlu söhbət kimi, danışığ kimi.

1 yanvar, 2002.

Görünüyor gözüme çiy ışık gibi.
 Tanrı içimde kurmuş tahtını,
 Okşuyor varlığımı din ışık gibi.
 Tüyüme dokunamaz karanlık,
 Geziyorum dünyada ben ışık gibi.
 Tepeden tırnağa ışığım, nurum.
 Allah'la peygamber arasındaki
 Nurlu sohbet gibi, konuşma gibi.

1 Ocak 2002.

Hər Gün Saz Ruhunda, Söz Kökündəyəm

Bütün ömrüm boyu, həyatım boyu,
 Hər gün saz ruhunda, söz kökündəyəm.
 Qopuzu, şadlığı, bayramı, toyu,
 Dədəmiz Qorqudun öz kökündəyəm.

Qaraldar ocağı, doldurar cəni,
 Ölüm bulud kimi üstümü haqlar.
 Torpaqdan saz ilə qaldırır məni,
 Torpağa söz ilə basdıracaqlar.

19 mart, 2002.

Her Gün Saz Ruhunda Söz HavasındaYım

Bütün ömrüm boyu, hayatım boyu,
 Her gün saz ruhunda, saz havasındaYım.
 Kopuzu, şadlığı, bayramı, düğünü,
 Dedemiz Korkut'un öz havasındaYım.

Karartır ocağı, doldurur ceni,
 Ölüm bulut gibi üstümü aşar,
 Toprakdan saz ile kaldırmış beni,
 Toprağa söz ile defnedecekler.

19 Mart 2002.

Mənim Dilim

Mənim dilim layla dili,
 oxşama dili,
 Şer dili, nəğmə dili,
 sənət dilidi.
 Yer üzündə nəki dil var,
 nəki dinən var,

Benim Dilim

Benim dilim Leyla dili,
 okşama dili,
 Şiir dili, nağme dili,
 sanat dilidir.
 Yeryüzünde ne kadar ki dil var,
 ne kadar konuşan var,

Hamısına sevgi dili,
rəğbət dilidi.

Hepsine sevgi dili,
sadakət dilidir.

Mayalanıb Savalanın
ətəklərində,
Əzizlənilib gözümüzün
bəbəklərində,
Qılınc olub bir millətin
Babəklərində,
Hünər dili, kəsər dili,
qeyrət dilidi.

Mayalanıp Savalan'ın
eteklərində,
Azizlenip gözümün
bebeklərində,
Kılıç olup bir milletin
Babeklərində,
Hünər dili, kuvvet dili,
namus dilidir.

Həsret ilə pıçıldaşar
xəzəl dilində,
Gözəlləri danışdırar
gözəl dilində,
“Heyrət ey büt!” – nidası var
qəzəl dilində,
Fuzulinin danışdığı
heyret dilidi.

Hasret ilə fısıldaşır
hazan dilində,
Güzəlləri konuşturur
güzel dilində,
“Hayret ey put” – nidası var
gazel dilində,
Füzuli'nin konuştuğu
hayret dilidir.

Məcnunlaşıb, Fərhadlaşıb,
Şirinləşib o,
Dərinlərə işlədikcə
dərinləşib o.

Mecnunlaşmış, Ferhatlaşmış,
Şirinleşmiş o,
Derinlerde işledikçe
derinleşmiş o.

Sazda dinib, neydə ötüb,
şirinləşib o,
Dost dilidi, yar dilidi
ülfət dilidi.

Sazda konuşmuş, neyde ötmüş,
şirinleşmiş o,
Dost dilidir, yar dilidir
ülfet dilidir.

Tikələnib, parçalanıb,
qəlpələnmişik,

Bölünmüş, parçalanmış,
kırılmışız,

Silkələnib, dalğalanıb,
ləpələnmişik.
Vətən dili olub yer üzünə
səpələnmişik,
Vətən dili qəriblərin
qürbət dilidi.

Silkelenmiş, dalgalanmış,
sıçratılmış,
Vatan dili olup yeryüzüne
sepelenmişiz,
Vatan dili gariplerin
gurbet dilidir.

Meydandadı, künc-bucağa
qısılan deyil,
Özgələrin ətəyindən
asılan deyil.
Kəssələr də, üzsələr də,
basılan deyil,
Dil kəsənə, baş kəsənə
nifrət dilidi.

Meydandadır, köşe bucağa
sıkışan değil,
Başkasının eteğinden
asılan değil.
Kesseler de, yüzşeler de,
basılan değil,
Dil kesene, baş kesene
nefret dilidir.

Oda dönüb damarımda
axan qanımdı,
Qurbanlığı qərək olsa,
qurban canımdı.
Məhsətimdi, Heyranımdı,
Natəvanımdı,
Abır dili, həya dili,
ismət dilidi.

Ateşe dönüp damarımda
akan kanımdır,
Kurbanlığı gerek olsa,
kurban canımdır.
Önerimdir, hayranımdır,
Natevanım'dır,
Edep dili, haya dili,
ismet dilidir.

“Ənəlhəq” qi şərhə sığmaz,
bəyana sığmaz,
Sərhədsizdi, məkansızdı,
məkana sığmaz.
Nəsiminin cahanıdı,
cahana sığmaz,
Ər dilidi, xalq dilidi,
millət dilidi.

“Ene’l-Hakkı” şerhe sığmaz,
beyana sığmaz,
Sınırsızdır, mekansızdır,
mekana sığmaz.
Nesimi’nin cihanıdır,
cihana sığmaz,
Er dilidir, halk dilidir,
millet dilidir.

Taleyimdən axıb keçir

Kür- Araz dili,

Yaşıl duyğu, yaşıl ağac,

yaşıl yaz dili.

Qurbanının oxuduğu

telli saz dili,

Xətainin yaratdığı

Dövlət dilidi.

Talihimden akıp geçiyor

Kür-Araz dili

Yeşil duygu, yeşil ağac,

yeşil yaz dili.

Gurbaninin okuduğu

telli saz dili,

Hatayi'nin yarattığı

devlet dilidir.

Hər damlanı bir ümmana

döndərib bu dil,

Hər sevgini bir dastana

döndərib bu dil.

Zəlimxanı Süleymana

döndərib bu dil,

Quşlar ilə danışmaqçün

söhbət dilidi.

20 may, 2002.

Her damlayı ummana

çevirmiş bu dil,

Her sevgiyi bir destana

çevirmiş bu dil.

Zelimhan'ı Süleyman'a

çevirmiş bu dil,

Kuşlarla konuşmak için

sohbet dilidir.

20 Mayıs 2002.

Yollar

Ha yeridik tapammadıq dilini

Dumanında itdiyimiz yolların.

Sağ- solunda ağac olub, daş olub,

Çiçek olub bitdiyimiz yolların.

Yolçusu var, dərvişi var, qulu var,

Ayağı var, qanadı var, qolu var.

Qəbrimizdən o yana da yolu var,

Eşqi ilə ötdüyümüz yolların.

Yollar

Hep yürüdük bulamadık dilini

Dumanında yitirdiğimiz yolların.

Sağ solunda ağac olup, taş olup,

Çiçek olup, bittiğimiz yolların.

Yolcusu var, dervishi var, kulu var,

Ayağı var, kanadı var, kolu var.

Kabrimizden o yanda da yolu var,

Aşk ile geçtiğimiz yolların.

Səhra dolaş, dağ addımla, düz yeri
Nişan qalsın ayaq yeri, iz yeri.
Yüz kanadlan, yüz havalan, yüz yeri
Sonu yoxdu ötdüyümüz yolların.

6 aprel, 2002.

Sahra dolaş, dağ adımla, düz yürü
Nişan kalsın ayak yeri, iz yeri.
Yüz kanatlan, yüz havalan, yüz yürü
Sonu yoktur geçtiğimiz yolların.

6 Nisan 2002.

Dünya Məni Bulandıra Bilmədi

Ömrüm boyu baxdım duru sulara,
Dünya məni bulandıra bilmədi.
Qan yerinə saflıq axdı damardan
Dünya məni bulandıra bilmədi.

Fil yıxsa da palçıqları, lilləri,
Ev yıxsa da böhtançının dilləri,
Dağlar söküb, daş oysa da selləri,
Dünya məni bulandıra bilmədi.

Telli sazam, saz üstündə sədəfəm,
Şərəfimlə çoxlarına şərəfəm.
Sən baxma ki, böhtanlara hədəfəm
Dünya məni bulandıra bilmədi.

Şimşəkləri döydü, çaxdı, gurladı,
Fırtınası fırım- fırım fırladı.
İçərimdə haqq işığı parladı
Dünya məni bulandıra bilmədi.

Göy çəmənlər paltar biçdi əynimə,
Ulduz axdı ürəyimə, beynimə.
Səhər- səhər mələk qondu çiynimə
Dünya məni bulandıra bilmədi.

Dünya Beni Bulandıramadı

Ömür boyu baktım duru sulara,
Dünya beni bulandıramadı.
Kan yerine saflıq aktı damardan
Dünya beni bulandıramadı.

Fil yıksa da balçıqları, lığları,
Ev yıksa da fitnecinin dilləri,
Dağlar söküp, taş oysa da selleri,
Dünya beni bulandıramadı.

Telli sazım, saz üstünde sedəfim,
Şərəfimlə çoklarına şərəfim.
Sen bakma ki, fitnecilere hedefim
Dünya beni bulandıramadı.

Şimşekleri dövdü, çaktı, gürlədi,
Fırtınası, fırım fırım fırladı.
İçerimde Hak ışığı parladı
Dünya beni bulandıramadı.

Yeşil çimenler, giysi biçti eynime,
Yıldız aktı yüreğime, beynime.
Sabah sabah melek kondurdu omzuma
Dünya beni bulandıramadı.

Çirkab atdı, palçıq atdı, lil atdı,
Toz doldurdu, gözlərimə kül atdı.
Çox işlərə, oyunlara əl atdı
Dünya məni bulandıra bilmədi.

Dənsizlərin dənciyinə dən atdım,
Nə qan saldım, nə bir könül qanatdım,
Mən dünyanı durultmağa can atdım
Dünya məni bulandıra bilmədi.

23 may, 2002.

İnsan

Vaxt olur, ox kimi çıxır yayından,
Vaxt olur, yay kimi qırılır insan.
Bir gündə neçə yol ölür, qurtarır,
Bir gündə neçə yol dirilir insan.

Batır saray kimi, çökür him kimi.
Talelər sərtləşir sərt iqlim kimi.
Nəm çəkən, qəm çəkən sarı sim kimi,
Zora düşən kimi qırılır insan.

Gözündən vururlar görmür dünyanı,
Dizindən vururlar tökülür qanı.
Əriyə - əriyə üzülür canı,
Yeriyə - yeriyə yorulur insan.

Yollarda qazanır günahı, suçu,
Halaldan, haramdan karvanı, köçü.
Palçığa baxanda bulanır içi,

Çirkef attı, balçık attı, lığ attı,
Toz doldurdu, gözlerime kül attı.
Çok işlere, oyunlara el attı
Dünya beni bulandıramadı.

Yemsizlərin yemliğine yem attım,
Ne kan çıkardım, ne de bir gönül kanattım,
Ben dünyayı durultmaya can attım
Dünya beni bulandıramadı.

23 Mayıs 2002.

İnsan

Zaman olur, ok gibi çıkar yayından,
Vakit gelir, yay gibi kırılır insan.
Bir günde kaç kez ölür, kurtulur,
Bir günde kaç kez dirilir insan.

Batar saray gibi, çöker temel gibi,
Talihler sertleşir sert iklim gibi.
Nem çeken, gam çeken sarı tel gibi,
Zora düşen gibi kırılır insan.

Gözünden vururlar görmez dünyayı,
Dizinden vururlar dökülür kanı.
Eriye eriye yıpranır canı,
Yürüye yürüye yorulur insan.

Yollarda kazanır günahı, suçu,
Helaldan, haramdan kervanı, göçü.
Balçığa, bakarken bulanır içi,

Çeşməyə baxanda durulur insan.

Çeşməyə baktığında durulur insan.

Qisməti savaşdı yaranışından,
Keçdi fəsillərin qarlı qışından.
Dərdlə ayağından, qəmlə başından,
Sözlə ürəyindən vurulur insan.

Kismet savaştır yaradılıştan,
Geçti mevsimlərin karlı kışından.
Dertlə ayağından, gamla başından,
Sözle yüreğindən vurulur insan.

Pay olur küləyə, yem olur yelə,
Dərd çapır atını belədən- belə.
Yaş olub çevrilir yağışa, selə,
Daş olub divara hörülür insan.

Pay olur rüzgara, yem olur yele,
Dert köstürür atını oradan oraya.
Yaş olup çevrilir yağışa, sele,
Taş olup duvara örülür insan.

4 iyul, 2002.

4 Temmuz 2002.

Mənim Ölümüm Də Güzəl Olacaq

Benim Ölümüm De Güzəl Olacak

Kiminsə başına vaxtsız yağsa qar,
Ruhum oda dönər, buza çevrilər.
Qəlbimdə bir aşiq kövrəkliyi var
Toxunan oldusa, saza çevrilər.

Kimin başına vakitsiz yağsa kar,
Ruhum oda döner buza çevrilir.
Kalbimde bir aşık gevrekliyi var
Dokunan olursa saza çevrilir.

Tər çiçək ömrünü yaşaya bildim
Solub gedəcəyəm tər çiçək kimi,
Kəpənək ömrünü yaşaya bildim
Ölüb gedəcəyəm kəpənək kimi.

Taze çiçək ömrünü yaşayabildim
Solub gideceğim taze çiçək gibi,
Kelebek ömrünü yaşayabildim
Ölüp gideceğim kelebek gibi.

Tez- tez dəyişəcək fəsli, iqlimi,
Yamyaşıl yarpaqlar xəzəl olacaq.
Haqqa inanıram, həyatım kimi
Mənim ölümüm də gözəl olacaq.

Tez tez dəyişəcək mevsimi, iqlimi,
Yemyeşil yarpaqlar hazan olacak.
Hakk'a inanıyorum, hayatım gibi
Benim ölümüm de güzel olacak.

18 aprel, 2001.

18 Nisan 2001.

Təkcə Bələyini Gətirmir Gələn

Yalnız Kundağını Getirmiyor Gelen

Hər insan özüylə dünya gətirir,
Dünyaya özünü gətirir gəlir.
Çiynində yükünü, başda ağlını,
Dilində sözünü gətirir gəlir.

Uca sarayı yox, qara damı yox,
Yanan çırağı yox, yanan şamı yox.
İnsansız həyatın duzu, tamı yox
Hər kəs öz duzunu gətirir gəlir.

Görüşür doğulan, ayrılır ölən,
Yasadadı ağlayan, toydadı gülən.
Təkcə bələyini gətirmir gələn,
Kəfənlilik bezini gətirir gəlir.

10 aprel, 2001.

Her insan kendiyle dünya getiriyor,
Dünyayla kendini getirip geliyor.
Omzunda yükünü, başta aklını,
Dilinde sözünü getirip geliyor.

Yüce sarayı yok, kara damı yok,
Yanan çırası yok, yanan mumu yok.
İnsansız hayatın tuzu, tamı yok
Herkes kendi tuzunu getirip geliyor.

Görüşüyor doğan, ayrılıyor ölen,
Yastadır ağlayan, düğündedir gülən.
Yalnız kundağını getirmiyor gelen,
Kefenlik bezini getirip geliyor.

10 Nisan 2001.

Bəlkə, Qocalıq Da Qar Rəngindədir

Təbiət pay böldü fəsillərinə
Çiçək yaza düşdü, qar qışa düşdü.
Yer üzü ağardı bircə gecədə
Yağdıqca qar gözə, qar qaşa düşdü.

Zirvələr gümüşdü, dərələr ağdı
Qarın yaraşığı qartallı dağdı.
Allaha şükür ki, çöllərə yağdı
Hələ ki, qar dağa, qar daşa düşdü.

Cilovsuz at kimi baş alıb gedir,
Bilmirəm bu qədər kövrəklik nədir.
Bəlkə, qocalıq da qar rəngindədir,

Belki Yaşlılık Da Kar Rengindedir

Tabiat pay böldü fasıllarına
Çiçək yaza düşdü, kar kışa düşdü.
Yer yüzü ağardı bir tek gecede
Yağdıqca kar göze, kar kaşa düşdü.

Zirveler gümüşdür, dereler aktır
Karın yakışığı kartallı dağdır.
Allah'a şükür ki çöllere yağdı
Hâlâ ki, kar dağa, kar taşa düşdü.

Gemsiz at gibi baş alıp gidiyor,
Bilmiyorum bu kadar gevreklik nedir.
Belki yaşlılık da kar rengindedir,

Qorxudan qəlbimə qarğaşa düşdü.

3 yanvar, 2001.

Korkudan kalbime kargaşa düşdü.

3 Ocak 2001.

Gizlənib

Ürəyimdə neçə-neçə

Yas qarayıb, vay gizlənib.

Himə bənddi gözlərimdə

Neçə çeşmə, çay gizlənib.

Ürəyimi kimə açım?

Dərd əlindən hara qaçım?

Duman qoymur işıq saçım

Buludumda çeşmə, çay gizlənib.

Dağlar altda nələr yatır,

Yatır, dağ- dərələr yatır.

İçimdə nərələr yatır

Ruhumda haray gizlənib.

7 dekabr, 2000.

Gizlenmiş

Yüreğimde nice nice

Yas döndü, keder saklanmış.

Alesta gözlerimde

Nice çeşmə, çay gizlenmiş

Yüreğimi kime açayım?

Dert elinden nereye kaçayım?

Duman bırakmıyor ışık saçayım

Bulutumda ay gizlenmiş.

Dağlar altında neler yatıyor,

Yatıyor, dağ dereler yatıyor.

İçinde neler yatıyor

Ruhumda çığlık saklanmış.

7 Aralık 2000.

Əbədi Yerində Qalmaz Bir Qala

Sünbülün saraldı döyülməlisən,

İştah da, tamah da vəl ağzındadı.

Xırmanlar sovurar, küləklər kovar,

Dən kimi ömrümüz yel ağzındadı.

Ölməzlik eşqinə düşmə nahaqdan,

Ölümün fərmanı haqdandı,haqdan.

Şimşək başdan vurur, dağla ayaqdan,

Ebedi Yerinde Kalmaz Bir Kale

Baş ağın sarardı dövülməlisin,

İştah da, tamah da, kaba ağzındadır.

Harmanlar savurur, rüzgarlar kovar,

Dene gibi ömrümüz yel ağzındadır.

Ölümsüzlük aşkına düşme haksız yere,

Ölüm fermanı Hakk'tandır, Hakk'tan.

Şimşək baştan vurur, dalga ayaktan,

Qayalar həmişə sel ağzındadı.

Qaya parça-parça, daş tala- tala,
Əbədi yerində qalmaz bir qala.
Lap belə bu əsrə o əsrə cala,
Yenə qəbir evi bel ağzındadı.

7 iyun, 2002.

Kayalar her zaman sel ağzındadır.

Kaya parça parça, taş tane tane,
Ebediyen yerinde kalmaz bir kale.
Taş çatlasın bu asrı o asra çala,
Yine kabir evi bel ağzındadır.

7 Temmuz 2002.

Nə Gətirdin Bu Dünyaya?

Yazıq insan, dərli başın
nələr çəkdi bu dünyada.
Ürək dözmür, nəfəs çatmır,
hay- küydə baş- beyin getdi.
Arzuların arxasınca
qaçmaq oldu işin- peşən.
Gözlərindən nurun getdi,
düzlərindən heyin getdi.
Göz açmamış göz yummaqdı
son qismətin, son qazancın.
Qefil çaxan ildırımından
ömrün- günün yeyin getdi.
Niyə gəldin bu varlığa,
niyə getdin bu aləmdən?
Nə gətirdin bu dünyaya,
nəyin qaldı, nəyin getdi?!

5 aprel, 2002.

Ne Getirdin Bu Dünyaya

Yazık insan, dertli başın
neler çekti bu dünyada.
Yürek dayanmıyor, nefes yetmiyor,
sesten gürültüden baş-beyin gitti.
Arzuların peşinde
koşmak oldu işin amacın.
Gözlerinden nurun gitti,
dizlerinden derman gitti.
Göz açmadan göz yummaktır
son kısmetin, son kazancın.
Ani çıkan yıldırımından
ömrün günün hızlı gitti.
Neden geldin bu varlığa,
neden gittin bu alemden?
Ne getirdin bu dünyaya,
neyin kaldı, neyin gitti?!

5 Nisan 2002.

Danışar

Konuşur

Bu gün mənim dilim dinməz,
damarda qanım danışar.
Susar dilim, baxar gözümlə,
ruhum və canım danışar.

Bugün benim dilim susmaz,
damarda kanım konuşur.
Susar dilim, bakar gözümlə,
ruhum və canım konuşur.

Düşən axşam, gələn gecə,
doğan səhər şerə dönər.
Ulduzlarla pıçıldaşar,
sökülən danım danışar.

Çöken akşam, gelen gece,
doğan seher tana döner.
Yıldızlarla fısıldaşır,
ağaran tanım konuşur.

Məni görüb sevincindən
yer də, göy də şerə dönər,
Hər çiçəyin bir nazı var,
olar bir xanım, danışar.

Beni görmüş sevincinden
yer de, gök de tana döner,
Her çiçeğin bir nazı var,
olur bir hanım, konuşur.

Danışdıran bir kişi var
mən kiməm ki, söz danışam.
İlham gələr, qələm yazar
sözüm, dastanım danışar.

Konuşuran bir kişi var
ben kimim ki söz söyleyim.
İlham gelir, kalem yazar
sözüm, destanım konuşur.

Dənizlər, dağlar eşqimdir,
düzlər, çəmənlər istəklim.
Adına torpaq dediyim,
dinim, imanım danışar.

Denizler, dağlar aşkımdır,
ovalar, çimenler talibim.
Adına toprak dediğim,
dinim, imanım konuşur.

Nəhəng Şairlik

Şairi şair tək göstərən
Sözün sifəti, sözün rəngi olmalıdır.
Dilin sığalı, tumarı,
Fikrin ahəngi olmalıdır.
Şərin atasını yandırmaq üçün,
Böhtənçini vaxtında qandırmaq üçün

Usta Şairlik

Şairi şair gibi gösteren
Sözün sıfatı, sözün rengi olmalıdır.
Dilin süsü, tımarı,
Fikrin ahengi olmalıdır.
Şiirin babasını yandırmak için,
İftiracıyı zamanında kandırmak için

Şərin yumruğu, qapazı,
İlhamın döyüşü, cəngi olmalıdı.
Tökülən yaşların,
Bəlalı başların,
Qanlı savaşların
Tarixini yazmaq üçün
Ürəyin böyüyü, qələmin kəsini,
Şairin nəhəngi olmalıdı.

19 iyun 2002.

Şiirin yumruğu, tokadı,
İlhamın dövuşü, cengi olmalıdır.
Dökülen yaşların,
Belalı başların,
Kanlı savaşların
Tarihini yazmak için
Yüreğin büyüğü, kalemin keskini,
Şairin ustası olmalıdır.

19 Haziran 2002.

Doğmaca Qardaş Kimi

Yanan şamla üz- üzə,
ilhamla baş- başayam.
İlham üzə güləndə
sanki xanam, paşayam.
Gərək hər gəlişinə
səcdə qılam, baş əyəm.
Sözlər çıxır canımdan,
gözdən çıxan yaş kimi.

Dən sünbülə qaytarır,
sünbül dənə nə versə.
Din Tanrıya qaytarır,
tanrı dinə nə versə.
İlhama pay çıxıram,
Allah mənə nə versə,
Bölürük nəyimiz var
doğmaca qardaş kimi.
21 iyun, 2002.

Şair Ömrü

Öz Kardeş Gibi

Yanan mumla yüz yüze,
ilhamla baş başayım.
İlham yüze güldüğünde
sanki hanım, paşayım.
Gerek her gelişine
secde kılayım, baş eğeyim.
Sözler çıkar canımdan,
gözden çıkan yaş gibi.

Buğday başağa verir,
başak buğdaya ne verirse,
Din Tanrı'ya verir,
Tanrı dine ne verirse.
İlhama pay çıkarım,
Allah bana ne verirse,
Böleriz neyimiz var
öz kardeş gibi.

21 Haziran 2002.

Şair Ömrü

Şairlərin qatarında
 bir durnadı,
 Durna kimi səf-səf olur
 şair ömrü.
 Yerdə çiçək, göydə ulduz,
 ruhda qanad,
 Ağ sulara sədəf olur
 şair ömrü.

Ağrı çəkib, dərd daşımaq
 canındadı,
 Sözlə yatıb, sözlə durmaq
 qanındadı.
 Yıxılanın, əzilənin
 yanındadı,
 Tərəfsizə tərəf olur
 şair ömrü.

Müqəddes süd, sağlam özül,
 halal maya,
 Damla- damla dönür selə,
 dönür çaya.
 Bir ocaqda göz açsa da,
 bu dünyaya,
 Bir millətə şərəf olur
 şair ömrü.

Haqqa doğru yol getsə də
 yavaş- yavaş,
 Ağılına nöqsan tutur
 hər ağıl çaş.
 Ona dəyir hər nadanın
 atdığı daş,

Şairlərin trenində
 bir dumandır,
 Turna gibi saf saf olur
 şair ömrü.
 Yerde çiçək, gökte yıldız,
 ruhta kanat,
 Ak sulara sedef olur
 şair ömrü.

Acı çəkib, dert konuşmak
 canındadır.
 Sözle yatıp, sözle kalkmak
 kanındadır.
 Yıkılanın, ezilenin
 yanındadır,
 Tarafsıza taraf olur
 şair ömrü.

Kutsal süt, sağlam zemin,
 helal maya,
 Damla damla döner sele,
 döner çaya.
 Bir ocakta göz açsa da,
 bu dünyaya,
 Bir millete şeref olur
 şair ömrü.

Hakk'a doğru yol gitse de
 yavaş yavaş,
 Aklına noksan bilir
 her akıl eksikliğini.
 Ona değişiyor her nadanın
 attığı taş,

Böhtanlara hədəf olur
şair ömrü.

5 iyul, 2002.

İftiralara hədəf olur
şair ömrü.

5 Temmuz 2002.

Ürəyi Yoxdursa, Ölüdür Şair

Gözümü yumuram, qəlbın gözüylə
Böyük dünyalara göz açmaq üçün.
Gözümü yumuram, qəlbın diliylə
Ulu dünyalardan söz açmaq üçün.

Gözümü açanda özgüləşirəm,
Gözümü yumanda özüm oluram.
Ancaq öz içimə güvənəndə mən
Bərəkət oluram, dözüml oluram.

Ürəyin gözünü bağlı saxlasam,
Lal olar qəlbimin dili, danışmaz.
Ürəyi yoxdursa, ölüdür şair.
Heç zaman diriylə ölü danışmaz.

Şair

Bahar buludundan kövrək,
Nəğmə dolu bir ürək
Düşündükcə düşündü,
Duyduqca duydu.
İlhamı dağ çeşməsi,
Nəfəsi dumduru suydu.
Onu yaşadan
Şairlik vergisi,
Peyğəmbərlik fəhmi,

Yüreği Yoksa Ölüdür Şair

Gözümü yumuyorum, kalbin gözüylə
Büyük dünyalara göz açmak için.
Gözümü yumuyorum, kalbin diliyle
Ulu dünyalardan söz açmak için.

Gözümü açınca başkalaşıyorum,
Gözümü yumunca kendim oluyorum.
Ancak kendi içime güvenince ben
Bereket oluyorum, takat oluyorum.

Yüreğin gözünü bağlı saklarsam,
Lal olur kalbimin dili, konuşmaz.
Yüreği yoksa, ölüdür şair.
Hiçbir zaman diriyle ölü konuşmaz.

Şair

Bahar bulutundan gevrek,
Nağme dolu bir yürek
Düşündükçe düşündü,
Duydukça duydu.
İlhamı dağ çeşmesi,
Nefesi dumduru suydu.
Onu yaşatan
Şairlik vergisi,
Peygamberlik idraki,

İnsanlık duyğusuydu.

13 iyul, 2002.

İnsanlık duyğusudur.

13 Temmuz 2002.

Həyatdan Yazanlar Geri Qalıblar

Zülüm görməyənlər zülümdən yazır,
Ölüm görməyənlər ölümdən yazır.
Bir dəfə əlini köz yandırmayan
Əslinin, Kərəmin külündən yazır.

Heç kəs boynumuza minnət qoymasın
Hər kəsin ölümə bir can borcu var.
Hamı qurbanlıqdı bu dünya üçün
Hamının dünyaya qurban borcu var.

“Ölüm” ifadəsi, “Allah” kəlməsi
Şordan ucuz olub söz bazarında.
Allahı, ölümü atıb, tuturlar
Fındıq bazarında, qoz bazarında.

Günəş yox, işıq yox, nur yox, həyat yox,
Guya ki hamıya zülmətdi dünya.
Guya heç bir kəsi sevindirmədi
Hamıya, hamıya zülmətdi dünya.

Ölüm şerləri baş alıb gedir
Ölümü əkirlər, səpirlər indi.
Tüpürüb üzünə nurun, həyatın
Ölümün üzündən öpürlər indi.

Ölüm şərimizdə şahlıq eləyir
Ölüm şərimizin şahıdı indi.
Həyatdan yazanlar “geri qalıblar”.

Hayattan Yazanlar Geri Kalmışlar

Zulüm görməyənlər zülümdən yazıyor,
Ölüm görməyənlər ölümdən yazıyor.
Bir defa elini köz yakmayanlar
Aslı'nın, Kerem'in külünden yazıyor.

Hiç kimse boynumuza minnet koymasın
Herkesin ölümə bir can borcu var.
Herkes kurbanlıktır bu dünya için
Herkesin bu dünyaya kurban borcu var.

“Ölüm” ifadesi, “Allah” kelimesi
Peynirden ucuz olup söz pazarında.
Allah'ı, ölümü atıp tutuyorlar
Fındık pazarında, ceviz pazarında.

Güneş yok, ışık yok, nur yok, hayat yok,
Sanki herkese zulmetti dünya.
Sanki hiç kimseyi sevindirmedi
Herkes, herkese zulmetti dünya.

Ölüm şiirleri baş alıp gidiyor
Ölüm ekiyorlar, serpiyorlar şimdi.
Tükürüp yüzüne nurun, hayatın
Ölümün yüzünden öpüyorlar şimdi.

Ölüm şiirimizde şahlık eyliyor
Ölüm şiirimizin şahıdır şimdi.
Hayattan yazanlar “geri kalmışlar”.

Ölümdən yazanlar dahidi indi.
31 iyul, 2002.

Tükənməz Şairlər

Şəhdə dəniz görür, güldə gülüstan,
Göyləri gözündə daşıya bilir.
Tükənməz şairlər tükənməzliyi
Hər sözün ruhunda yaşaya bilir.

Alır dan yerindən nuru, işığı
Hisslərin təmizi, ruhun pakı var.
Harda bir tükənməz ilham qaynasa,
Orda ilahinin iştirakı var.

Fikri buludların köhlən altında,
Kökləri toprağın yeddi qatında,
Qəzəbi göylərin gurultusunda,
İşığı şişməyən parıltısında,
Nəfəsi bulağın zümzüməsində,
Nəğməsi toprağın, suyun səsində
Sel olub çağlayan tükənməz olur.
Eşqini tanıya, meylini haqqa
Əbədi bağlayan tükənməz olur.

Hər bir istedadın yanında hazır
İblisin fitfası, şeytanın şəri.
Nə qədər daş atdı bağa, bostana
Tükədə bilmədi tükənməzləri.

Günəş kainatın, ulduzlar göyün,
Çəmənlər, çiçəklər yerindi yenə.

Ölümdən yazanlar dahidir şimdi.
31 Temmuz 2002.

Tükenmez Şairler

Çiyde deniz görür, gülde gülüstan,
Gökleri kendinde taşıyabilir.
Tükenmez şairler tükenmezliği
Her sözün ruhunda yaşayabilir.

Alır tan yerinden nuru, ışığı
Hislerin temizi, ruhun pakı var.
Nerde bir tükenmez ilham kaynasa,
Orda İlahinin iştirakı var.

Fikir bulutların küheylan atında,
Kökləri toprağın yedi katında,
Gazabı göklerin gürültüsündə,
İşığı şişməyən parıltısında,
Nefesi bulağın şırıltısında,
Nağməsi toprağın, suyun sesinde
Sel olup çağlayan tükenmez olur.
Aşkıni Tanrı'ya, meylini Hakk'a
Ebedi bağlayan tükenmez olur.

Her bir istedadın yanında hazır
İblis'in finesi, şeytanın şerri.
Ne kadar taş attı bağa, bostana
Tüketemedi tükenmezliği.

Güneş kainatın, yıldızlar göğün,
Çimenler, çiçekler yerindir yine.

Tükənən şairlər tükəndi, getdi
Tükənməz şairlər şerindi, yenə.

1 avqust, 2002.

Şair Başdan- Başa Təbiət Olub

Baxmaqla doymuram,
 bu gözəlliyə,
 Gördüyüm nə varsa,
 tərəvət olub.

Bütün arzularım
dönüb gerçəyə,
Bütün xəyallarım
həqiqət olub.

Şairin ruhu var
hər sarı teldə,
Zərrədə, damlada,
yağışda, seldə.
Şairsiz ölkədə,
şersiz eldə,
Nə söz gözəlləşib,
nə hikmət olub.

Dəli duyğuları,
dolmuş həvəsi,
Dağıdın zindanı,
qırar qəfəsi.
Nəyə toxunubsa
şair nəfəsi,
Onda bir tükənməz
bərəkət olub.

Tükenmez şairler tükendi, gitti
Tükenmez şairler şiirindir, yine.

1 Ağustos 2002.

Şair Baştan Başa Tabiat Olmuş

Bakmakla doymuyorum,
bu güzelliğe,
Gördüğüm ne varsa,
teravet olmuş.

Bütün arzularım
dönmüş gerçeğe,
Bütün hayallerim
hakikat olmuş.

Şairin ruhu var
her sarı telde,
Zerrede, damlada,
yağmurda, selde.
Şairsiz ülkede,
şairsiz yurтта,
Ne söz güzelleşmiş,
ne hikmet olmuş.

Deli duyguları,
dolmuş hevesi,
Dağıtır zindanı,
kırar kafesi.
Niye dokunmuşsa
şair nefesi,
Onda tükenmez
bereket olmuş.

Ulduzla doludu
 göylərin üzü,
 Çiçəklə doludu
 dərəsi, düzü.
 ən böyük şairdi
 təbiət özü.
 Şair başdan- başa
 təbiət olub.

Bəndənin nəyi var
 Allahındadı,
 Hünəri eşq adlı
 silahındadı,
 Uca söz peyğəmbər
 dərğahındadı,
 Bu gün Zəlimxana
 bu qismət olub.
 31 avqust, 2002.

Gələr

Kövrək duyğuların yeri ürəkdir
 Fikir başdan gələr, beyindən gələr.
 Səl döşdə kükrəyər, su yərdən çıxar,
 Yağış yaradanın göyündən gələr.

Dözəni igiddi, ərdi dünyanın,
 Daşıyır yükünü mərdi dünyanın.
 Göynədər insanı dərdi dünyanın,
 Yanğı kamanından, neyindən gələr.

Yaylağın suları axar sərindən,
 Dənizin incisi çıxar dərindən.

Yıldızla doludur
 göklərin yüzü,
 Çiçəklə doludur
 dərəsi, ovası.
 En böyük şairdir
 təbiət kendisi.
 Şair baştan başa
 təbiət olmuş.

Kulun nəyi var
 Allah'ındadır,
 Hünəri aşk adlı
 silahındadır,
 Yüce söz peyğəmbər
 dərğahındadır,
 Bugün Zəlimhan'a
 bu kismet olmuş.
 31 Ağustos 2002.

Gelir

Sancılı duyğuların yeri yürekdir
 Fikir baştan gelir, beyindən gelir.
 Səl göğüstə kükrər, su yerden çıxar,
 Yağmur, Yaradan'ın göğündən gelir.

Dayananı yığittir, erdir dünyanın,
 Taşıyor yükünü mert dünyanın.
 İncitir insanı dərdi dünyanın,
 Yankı kəmanından, neyindən gelir.

Yaylanın suları akar serindən,
 Dənizin incisi çıxar derindən.

Səadət tanrının peyğəmbərindən,
Fəlakət insanın keyindən gələr.

Çiçək torpağındı, ulduz göyündü,
Sel şıltaq, yel dəli, od ərköyündü.
Allahın neməti löyün- löyündü
‘Xörəyi gör neçə löyündən gələr.

Çiyinlər zamanın yükünə bağlı,
Səs kökə bağlıdı, kök ünə bağlı.
Nə var Zəlimxanın kökünə bağlı,
Nə var Zəlimxanın soyundan gələr.

24 mart, 2000.

Oxuyur

Nə şirin məclisdi, nə xoş gecədi,
Ozanlar səs-səsə verib, oxuyur.
Kim Ərəbzəngidi, kim Şah İsmayıl
Ər kimi meydana girib, oxuyur.

Çağlayan çeşməyəm, kükrəyən çayam,
Dirilik suyundan yoğrulub mayam.
Elə bil cənnətin ortasındaayam
Ruhum meyvəsini dərib, oxuyur.

Ürək ağrılıdı, can tələşlidi,
Qürbətə uzanan yollar daşlıdı,
Tiflisdə Şahsənəm gözü yaşlıdı
Deyəsən, Hələbdə Qərib oxuyur.

Kəsilməz Allahın verdiyi qismət,
Canlara dərmandı, ruhlara ziynət.

Saadet Tanrı'nın peygamberinden,
Felaket insanın cahilinden gelir.

Çiçek toprağındır, yıldız göğündür,
Sel hırçın, yel deli, ateş şımarıktır.
Allah'ın nimeti fazla fazladır
Ekmeği bak nasıl fazlasından gelir.

Omuzlar zamanın yükünə bağlı,
Ses köke bağlıdır, kök üne bağlı.
Ne var Zelimhan'ın kökünə bağlı,
Ne var Zelimhan'ın soyundan geliyor.

24 Mart 2000.

Söylüyor

Ne şirin meclistir, ne hoş gecedir,
Ozanlar karşılıklı söylüyor.
Kimi Arap şeyhidir, kimi Şah İsmail'dir
Er gibi meydana girip, söylüyor.

Çağlayan çeşmeyim, kükreten çayım,
Ab-ı hayat suyundan yoğrulmuş mayam.
Sanki cennetin ortasındaayım
Ruhun meyvəsini dermiş, söylüyor.

Yürek ağrılıdır, can telaşlıdır,
Gurbete uzanan yollar taşlıdır,
Tiflis'te Şah Sanem gözü yaşlıdır
Galiba, Halep'te Garip söylüyor.

Kesilmez Allah'ın verdiği kismet,
Canlara ilaçtır, ruhlara ziynet.

Zəlimxan eşqinə ana təbiət
Çəmən süfrəsini sərib, oxuyur.

17 aprel, 2002.

Ucalıq

Həminin can atdığı,
Az adamın çatdığı,
Əlin yetişmədiyi,
Ruhun at oynatdığı
Bir məqamdı ucalıq.

Çiyində şahlıq quşu,
Başda sahlıq tacıdı.
İlahi mərtəbəsi
Peyğəmbər meracıdır.
İnsana haqdan gələn
Ehtiramdı ucalıq.

Dünyanın bu başında
Çəkərsən nəfəsini,
Dünyanın o başında
Eşidərlər səsinə.
Nəfəs kimi dərilən,
Yaradandan alınan,
Yaradana verilən,
Bir salamdı ucalıq.

Haq yazanda qiyməti,
Ucuzlar bəha gəlməz.
Eşqə gələn gözəllik
Nəfsə, tamaha gəlməz.
Öpər dərviş əlini,

Zəlimhan aşkına ana təbiət
Çimen sofrasını sərməmiş, söylüyor.

17 Nisan 2002.

Yücelik

Hərkeşin can attığı,
Az adamın vardığı,
Elin yetişmediğı,
Ruhun at oynattığı
Bir makamdır yücelik.

Omzunda şahlıq quşu,
Başta şahlıq tacıdır.
İlahi mertəbesi
Peygəmbər miracıdır.
İnsana Hak'tan gələn
İhtiramdır yücelik.

Dünyanın bu başında
Çəkərsən nəfəsini,
Dünyanın o başında
İşitirlər səsinə.
Nəfəs kimi çəkilen,
Yaradan'dan alınan,
Yaradan'a verilən
Bir selamdır yücelik.

Hak yazınca kıyməti,
Ucuzlar pəha etmez.
Aşka gələn gözəllik
Nəfse, tamaha gəlməz.
Öpər dərviş əlini,

Aldanıb, şaha gəlməz.

Canda Allah eşqinə

Yanan şamdı ucalıq.

25 mart, 2002.

Aldanıp, şaha gelmez.

Canda Allah aşkına

Yanan mumdur yücelik.

25 Mart 2002.

El Yaddaşı

Ruhum – tər çiçəkdi, zər kəpənəkdi,

Sözüm – bal arısı gül yaddaşımda.

Dil sözün ömrüdü, söz dilin ömrü,

Oğulsan, hökm elə, dil yaddaşımda.

İncə duyğularla könlüm isindi,

Kövrək xatirələr dindi, nə dindi.

Kərəmin külü də qalmayıb indi

Qalan “Kərəmi” di tel yaddaşımda.

Sözə şahlıq elə, nə əyil, nə sın,

Ömrü əbədidir nəğmənin, səsin.

Qoy, özündən küssün, eldən küsməsin

Kim qala bilməsə, el yaddaşımda.

30 mart 2002.

Yurt Hatırı

Ruhum taze çiçektir, nakışlı kelebektir,

Sözüm bal arısı gül hatrında.

Dil sözün ömrüdür, söz dilin ömrü,

Erkeksen, hükmət, dil hatrında.

İncə duyğularla gönlüm ısındı,

Gevrek hatıralar konuştu, ne konuştu.

Kerem’in külü de kalmamış şimdi

Kalan “Kerem”dir tel hatrında.

Sözə şahlıq eyle, ne eğil, ne kırıl,

Ömrü ebedidir nağmənin, sesin.

Bırak, kendinden küssün, yurttan küsməsin

Kim kalamazsa, yurt hatrında.

30 Mart 2002.

Zəlimxan

Rahatlıq verməyib şairə Allah

Hər gün öz ömrünü çapar Zəlimxan.

Buluddan sıyrılır ildırım kimi,

Dağdan qaya kimi qopar Zəlimxan.

Qalxar dan yerindən, günəştək doğar,

İşıq, zülməti parçalar, boğar.

Nur kimi süzülər, yağıştək yağar

Zelimhan

Rahatlık vermemiş şaire Allah

Her gün kendi ömrünü koşturur Zelimhan.

Buluttan sıyrılır yıldırım gibi,

Dağdan kaya gibi kopar Zelimhan.

Kalkar tan yerinden, güneş gibi doğar,

Işık, zulmeti parçalar, boğar.

Nur gibi süzülür, yağmur gibi yağar

Torpağın bağına hopar Zəlimxan.

Toprağın bağına göçər Zəlimhan.

Bir əli yazdadı, biri qışdadı,
Gündə bir mənzildə, bir yarışdadı.
Bütün ömrü boyu axtarışdadı
Çətin itənləri tapar Zəlimxan.

22 mart, 2000.

Bir eli yazdadır, bir eli kıştadır,
Gündə bir menzilde, bir yarıştadır.
Bütün ömür boyu aranmaktadır
Zor kaybolanları bulur Zəlimhan.

22 Mart 2000.

Yaxşılıq

İyilik

Yaxşılıq – insanı

zülmətdən çıxaran ışıqdı.

İyilik insanı

zulmetdən çıxaran ışıqdır.

Yaxşılıq – insan oğluna

bir yaraşıqdı.

İyilik- insanoğluna

bir ziynətdir.

Yaxşılıq – ürəyi

isidən atəşdi.

İyilik yurəgi

ısıtan atəştir.

Yaxşılıq – dünyaya

nur saçan günəşdi.

İyilik dünyaya

nur saçan günəştir.

Pislik günahdırsa,

yaxşılıq savabdı.

Kötülük günahsa,

iyilik sevaptır.

Yaxşılıq – pisliyə

İyilik kötülüğe,

Ən dürüst, ən sərrast,

ən gözəl cavabdı.

En dürüst, ən uyğun,

ən gözəl cavaptır

Yaxşılıq – pisliyin tərsidi,

İyilik kötülüğün tərsidir,

Müəllim qayğısı,

peyğəmbər dərsidi.

Muallim itinası,

peyğambər dərşidir.

Hansıni istəsən

seç götür,

Hangisini istersen

seç götür,

Dayanma, yubanma,

keç götür.

Durma, oylanma,

al götür.

Yaxşılıq – ömürlük

xoşbəxtlik

İyilik ömürlük

mutluluk

Yamanlıq – ömürlük

Kötülük ömürlük

əzabdı!

25 aprel, 2002.

Talenin İşidi

Ürəklər zədəli, könüllər yara,
Kim tapar, kim tapmaz dərdinə çara.
Günlər ağ gələcək, yoxsa ki, qara,
Talenin işidi, baxtın işidi.

Kimin qazandığı günah olacaq,
Kimin Əzrayılı tamah olacaq.
Kim vəzir olacaq, kim şah olacaq
Tanrının işidi, taxtın işidi.

Həqiqət deməkdən qabar olub dil,
Qarışqa çox gülüb, yıxılarda fil.
Bu dünya heç zaman düzələn deyil,
Yalandı, kim desə vaxtın işidi.

12 avqust, 2000.

Sevgi Budur

Dağa-daşa düşüb gəzmə sevgi deyə,
Sevgi budur, gözümüzün qabağında.
Külək vurur, yağış öpər, meh sıgallar,
Sevgi budur, çiçəklərin yanağında.

Tanrı eşqi baş tacıdı, göz nurudu,
Sevilənlər sevənlərin qürurudu.
Haçan baxsan göz yaşından dumdurudu,
Sevgi budur, baxışların bulağında.

azaptır!

25 Nisan 2002.

Talihin İşidir

Yürekler zedeli, gönüllər yara,
Kim bulur, kim bulmaz derdine çare.
Günler ak gelecek, yoxsa ki, kara,
Talihin işidir, bahtın işidir.

Kimin kazandığı günah olacak,
Kimin Azrail'i tamah olacak.
Kim vezir olacak, kim şah olacak
Tanrının işidir, tahtın işidir.

Hakikat demekten şişmiştir dil,
Karınca çok gülmüş, yıkılırken fil.
Bu dünya hiçbir zaman dayanılan değil,
Yalandır, kim dese zamanın işidir.

12 Ağustos 2000.

Sevgi Budur

Dağa taşa düşüp gezme sevgi diye,
Sevgi budur, gözümün karşısında,
Rüzgar vurur, yağmur öper, yel sıvazlar,
Sevgi budur, çiçeklerin yanağında.

Tanrı aşkı baş tacıdır, göz nurudur,
Sevilenler sevenlerin gururudur.
Ne zaman baksam gözyaşından dupdurudur,
Sevgi budur, bakışların bulağında.

Yerə əyil, yurda sağlam toxumlar ek,
 Ətrini duy, suyunu ver, nazını çek.
 Öləndə də qəbrin güllər bitirəcək,
 Görəcəksən sevgi bitib torpağında.

3 sentyabr 2000.

Yere eğil, yurda sağlam tohumlar ek,
 İtrini duy, suyunu ver, nazını çek.
 Ölürken de kabrin güller bitirecek,
 Göreceksin sevgi bitmiş toprağında.

3 Eylül 2000.

Mənim Ömrüm

Durnaları qaqqıldayan,
 Buludları şaqquldayan
 Göyü var mənim ömrümün.

Sümüklərə lərzə salan,
 Harayını ərzə salan
 Neyi var mənim ömrümün.

Bayraq edib Zəlimxanı,
 Ötkəm xanı, həlim xanı,
 Bəyi var mənim ömrümün.

Nə sünbül, nə dən biləsən,
 Qafilsən, nədən biləsən
 Neyi var mənim ömrümün.

Bir dağdı söykənib dağa,
 Neçə min il yaşamağa
 Heyi var mənim ömrümün.

15 sentyabr,
 2000.

Benim Ömrüm

Turnaları vakvaklayan,
 Bulutları gürleyen,
 Göğü var benim ömrümün.

Kemikleri sızlayan,
 Sesini göklere salan,
 Neyi var benim ömrümün.

Bayrak etmiş Zelimhan'ı,
 Kibirli han, halim hanı,
 Beyi var benim ömrümün.

Ne başak, ne buğday bilirsin,
 Gafilsin, nereden bilesin
 Neyi var benim var benim ömrümün.

Bir dağdı yaslanıp dağa,
 Kaç bin yıl yaşamaya
 Takati var benim ömrümün.

15 Eylül 2000.

Kim Daha Çok Sevirsə

Kim Daha Çok Severse

Bu cavan oğlana “qardaşım” – de
 Sənin qardaşın olsun.
 İnsana sevgiylə dillən
 Ucalan başın olsun.
 Bu cavan gəlinə “bacım” – de
 Qoy, sənin bacın olsun.
 Dildən şirin çıxan söz
 Başında tacın olsun.
 Bu körpə uşağa “balam” – de
 Qoy, sənin balan olsun.
 İnsan oğluna inam
 Səngərin, qalan olsun.
 Bütün ağbirçəkləri
 Öz anan gözündə gör
 Hər biri anan olsun.
 Ürəyində inamı
 Qarlı bir dağa döndər
 Dərdə dayanan olsun.
 Bütün küsənləri barışdır
 Arada at oynadan
 Savaş yox, barış olsun.
 Nifrətləri əritsin
 Eşqin, sevginin odu.
 Sevənlər arasında
 Sevgidən yarış olsun.
 Kim daha çox sevirse,
 Çevrilsin ziyarətə.
 Məhəbbətin yolunda
 Əsl axtarış olsun.

2 oktyabr, 2000.

Get, Sönən Ocağı Təzədən Qala

Bu gənc delikanlıya “kardeşim” de
 Senin kardeşin olsun.
 İnsana sevgiyle konuş
 Yücelen başın olsun.
 Bu gənc geline “bacım” de
 Bırak, senin bacın olsun.
 Dilden tatlı çıkan söz
 Başında tacın olsun.
 Bu küçük çocuğa “yavrum” de
 Bırak, senin yavrun olsun.
 İnsanogluna güven
 Siperin, kalen olsun.
 Bütün yaşlı kadınları
 Kendi annen gözüyle gör
 Her biri annen olsun.
 Yüreğinde güveni
 Karlı bir dağa döndür
 Derde dayanan olsun.
 Bütün küsenleri barıştır
 Arada at oynatan
 Savaş yok, barış olsun.
 Nefretleri eritsin
 Aşkın, sevginin ateşi.
 Sevenler arasında
 Sevgiden yarış olsun.
 Kim daha çok severse,
 Çevrilsin ziyarete.
 Aşkın yolunda
 Asıl arayış olsun.

2 Ekim 2000.

Git Sönen Ateşi Yeniden Yak

Baxma bu yolların uzaqlığına,
 Qayıt gəncliyinə, uşaqlığına.
 Qayıt təbiətin qonaqlığına,
 Güllər yağa dönsün, çiçəklər bala
 Get, sönən ocağı yenidən qala.

Kədərdən kövrələr, həsrətdən sınar,
 Daha da qocalar qocaman çinar.
 Vaxtında satmasan el səni qınar,
 Ömrünün üstünə bir ömür cala
 Get, sönən ocağı yenidən qala.

Lap səsin çatsa da ulduza, Aya,
 Qarış o əvvəlki çeşməyə, çaya.
 Hər səhər üstünə çıxdığın qaya
 Əli çənəsində dalıb xəyala
 Get, sönən ocağı yenidən qala.

Susub qapı- baca, küsüb ev- eşik,
 Nə şirin layla var, nə isti beşik.
 Uçan yuvalara kədərlənmişik
 Səninçün darıxır daş-divar, bala
 Get, sönən ocağı yenidən qala.

Qamçı vura- vura, fit çala- çala,
 Orağ çəkə-çəkə, ot çala-çala,
 Meydan zarafatdan, məzədən qala.
 Şəhərdən dördəlli nə yapışmısan
 Get, sönən ocağı yenidən qala.

5 oktyabr, 2000.

Mən Yoxam

Bakma bu yoların uzaklığına
 Dön geleceğine çocukluğuna
 Dön tabiatın misafirliğine
 Güllər yağa dönsün çiçəklər bala
 Git sönən ateşi yeniden yak.

Kederden sızlar hasretten kırılır,
 Daha da yaşlanır kocaman çinar
 Zamanında satmasan el seni kınar
 Ömrünün üstünə bir ömür aşla
 Git sönən ateşi yeniden yak.

Çok çok sesin varsa da yıldıza, aya,
 Karış o geçmiş çeşmeye çaya.
 Her seher üstüne çıktığın kaya
 Eli çenesinde dalıp hayale
 Git sönən ateşi yeniden yak.

Susmuş kapı baca, küsmüş ev, balkon
 Ne şirin ninni var ne sıcak beşik
 Yüce yuvalara, kederlenmişiz
 Senin için özlüyor, taş duvar, yavru
 Git sönən ateşi yeniden yak.

Kırbaç vura vura ılık çala çala,
 Orak vura vura ot kese kese
 Meydan gırgır şamatasız kalır
 Şehirden dört elle neden sarılmışsın
 Git sönən ateşi yeniden yak

5 Kasım 2000.

Ben Yokum

Mən bir dağam arxasıyam düzlərin,
Dağım yoxsa, düzüm yoxsa, mən yoxam.
Dar cığırdan çıxdım geniş yollara,
Yolum yoxsa, izim yoxsa, mən yoxam.

Ben bir dağım arkasıyım ovaların,
Dağım yoxsa, ovam yoxsa, ben yokum.
Dar sıradan çıktım geniş yollara,
Yolum yoxsa, izim yoxsa, ben yokum.

Mən bir çöləm, qoynumdadı dərinlik,
Mən bir seləm, suyumdadı sərinlik,
Mən bir diləm, sözümdədi şirinlik
Dilim yoxsa, sözüm yoxsa, mən yoxam.

Ben bir çölüm, koynumdadır derinlik,
Ben bir selim, suyumdadır serinlik,
Ben bir dilim, sözümdedir şirinlik
Dilim yoxsa, sözüm yoxsa, ben yokum.

Mən bir gücəm, qayaları sındıran,
Mən bir nuram, ayı, günü andıran,
Mən bir odam, könülləri yandıran
Odum yoxsa, közüm yoxsa, mən yoxam.

Ben bir gücüm, kayaları oynatan,
Ben bir nurum, ayı, günü andıran,
Ben bir ateşim, gönülləri yakan
Ateşim yoxsa, közüm yoxsa, ben yokum.

Saz oldumu, ud oldumu sözlərim?
Buz ürəkdə od oldumu sözlərim?
Bir damqada dad oldumu sözlərim?
Dadım yoxsa, duzum yoxsa, mən yoxam.

Saz oldu mu, ud oldu mu sözlerim?
Buz yürekte ateş oldu mu sözlerim?
Bir damakta tat oldu mu sözlerim?
Tadım yoxsa, tuzum yoxsa, ben yokum.

Yaranandan nəğməliyəm, səsliyəm,
Dünən bahar, bu gün payız fəsliyəm.
Məndən sonra gələnlərin əsliyəm,
Oğlum yoxsa, qızım yoxsa, mən yoxam.

Yaratılıştan nəğməliyim, sesliyim,
Dün bahar, bugün güz mevsimiyim.
Benden sonra gelenlerin aslıyım,
Oğlum yoxsa, kızım yoxsa, ben yokum.

2 yanvar, 2001.

2 Ocak 2001.

Örtülmə, Örtülmə, Göz Qapaqlarım

Yuxu bir ölümdü yumar gözüümü,
Bağlayar dilimi, kəsər sözümü.
Qırılar hardasa misra düzüümü
Sətirlər sərvətim, misralar barım,

Örtülme Örtülme Göz Kapaklarım

Uyku bir ölümdür yumar gözüümü,
Bağlar dilimi, keser sözümü.
Kırılır nerdeyse mısra dizesi
Satırlar servetim, mısralar ürünüm.

Örtülmə, örtülmə, göz qapaqlarım.

Oğul toy gözləyir, qız xınayaxdı,
Muraza yetənin qızıldı baxtı.
Bir az geriye çək vədəni, vaxtı,
Çok şeylər yarımçıq, çox şeylər yarım,
Örtülmə, örtülmə, göz qapaqlarım.

Yaram var, məlhəmi özün tap, sarı,
Zərif bir ağ üstən incə sapsarı.
Çəmənlər yamyaşıl, güllər sapsarı,
Qoy, çəksin ətrini çiçəkdən arım,
Örtülmə, örtülmə, göz qapaqlarım.

Yad ovçu əlində bir ov var hələ,
Əsir var, qaçqın var, girov var hələ.
Vətənin saçında qrov var hələ,
Varlığım narahat, əsəbim tarım,
Örtülmə, örtülmə, göz qapaqlarım.

Yatdığım gecənin çoxu düşmənim,
Sancar ürəyimə oxu düşmənim.
Yatmaq Əzrayılım, yuxu düşmənim.
Puç olar zəhmətim, heç olar varım,
Örtülmə, örtülmə, göz qapaqlarım.

Qazancdı nə qədər dünyaya baxsan,
Baxa bilərsənsə, haqsan ki, haqsan.
Onsuz da bir axşam qapanacaqsan,
Solacaq sevgilim, susacaq yarım,
Örtülmə, örtülmə, göz qapaqlarım.

12 yanvar, 2002.

Örtül, Göz Qapaqlarım

Örtülme, örtülme, göz kapaklarım.

Oğul düğün bekliyor, kız kına vakti,
Murada yetenin altındır bahtı.
Biraz geriye çek vadeni, vakti,
Çok şeyler çeyrektir, çok şeyler yarım,
Örtülme, örtülme, göz kapaklarım.

Yaram var, mehlemi kendin bul, sarı,
Zarif bir ak üstten ince sapsarı.
Çimenler yemyeşil, güller sapsarı,
Bırak, çeksin kokunu çiçekten arım,
Örtülme, örtülme, göz kapaklarım.

Yabancı okçu elinde bir av var hele,
Esir var, mülteci var, rehin var hele.
Vatanın saçında sis var hele,
Varlığım huzursuz, asabım bozuk,
Örtülme, örtülme, göz kapaklarım.

Yattığım gecenin çoğu düşmanım,
Saplanır yüreğime oku düşmanım.
Yatmak Azrail'im, uyku düşmanım.
Boşa gider zahmetim, hiç olur varım,
Örtülme, örtülme, göz kapaklarım.

Kazançtır ne kadar dünyaya baksan,
Bakabilirsen, haksın ki, haksın.
Onsuz da bir akşam kapanacaksın,
Solacak sevgilim, susacak yârım,
Örtülme, örtülme, göz kapaklarım.

12 Ocak 2002.

Örtül Göz Kapaklarım

Nə bir yarpaq tərpnər,
 nə bir əsim külək var,
 Hara baxırsansa bax,
 ancaq gül var, çiçək var.
 Sənə bu sakitliyi
 heç yerdə verməz həyat.
 Örtül, göz qapaqlarım,
 bir az dincəl, bir az yat.

Daşı çox, kəsəyi çox,
 yollar çox hamar olmur,
 Başımız ağrı çəkir,
 saçımız tumar olmur,
 Həmişə təbiətdə
 bu sakit damar olmur.
 Aramla vur, ürəyim,
 rahat ol, bir az rahat
 Örtül, göz qapaqlarım,
 bir az dincəl, bir az yat!

Uyu, əsəbim mənim,
 soyu, qəzəbim mənim,
 Ağrım - acım, yoxa çıx,
 qurtar, əzabım mənim
 Çatmır bu qədər yükə,
 dözümüm, tabım.
 Bir yox, yeddi yerindən
 ürəyim çat verir, çat
 Örtül, göz qapaqlarım,
 Bir az dincəl, bir az yat.

Həmişə bahar olmur

Ne bir yaprak kımıldar,
 ne bir esim rüzgar var,
 Nereye bakarsan bak,
 yalnız gül var, çiçək var.
 Sana bu sakinliği
 hiçbir yerde vermez hayat.
 Örtül göz kapaklarım,
 biraz dinlen, biraz yat.

Taşı çok, keseği çok,
 yollar çok dümdüz olmaz,
 Başımız ağrı çeker,
 saçımız tımar olmaz,
 Her zaman tabiatta
 bu sakin damar olmaz.
 Arayla vur, yüreğim,
 rahat ol, biraz rahat
 Örtül, göz kapaklarım
 biraz dinlen, biraz yat!

Uyu, asabım benim,
 soğu, gazabım benim,
 Ağrım acım, yok ol,
 kurtar, azabım benim
 Yetmiyor bu kadar yüke,
 sabrım, takatim.
 Bir değil, yedi yerden
 kalbim kırık verir, çat
 Örtül, göz kapaklarım,
 biraz dinlen, biraz yat.

Her zaman bahar olmaz

qış gəlir, qardan keçir,
 Ömür çaxnaşmalardan,
 qasırğalardan keçir.
 İşimiz addımbaşı
 Sınaqdan, dardan keçir
 Zəhər qatdığın yetər,
 Bir az ruhuna bal qat
 Örtül, göz qapaqlarım,
 Bir az dincəl, bir ay yat.

Nə olsun ki, dünyanın
 əşrəfisən, zərisən,
 Hər nə var əbədidir,
 tək sənin gedərisən.
 Tez yanıb kül olarsan,
 belə yansan, ərisən,
 Onsuz da son zəngini
 çalacaq bir gün həyat
 Ruhum, beynim, düşüncəm,
 bir az dincəl, bir az yat!
 2 sentyabr, 2002.

Mən Sənin Qəlbinə

Necə Yol Tapım

Öldüm bir dodağı bal qızdan ötrü
 Ölmədi mənimtək yalqızdan ötrü.
 Durur o çiçəkli yal, qızdan ötrü
 Bir mələk quzu var xatirələrdə.

Ey Mənim Sevdiklərim

Ömrüm, həyatım boyu

kış gelir, kardan geçer,
 Ömür telaşalardan,
 kasırgalardan geçer.
 İşimiz adım başı,
 imtihandan, dardan geçer
 Zehir kattığın yeter,
 biraz ruhuna bal kat
 Örtül, göz kapaklarım,
 biraz dinlen, biraz yat.

Ne olsun ki, dünyanın
 altınısın, cevherisin,
 Her ne varsa ebedidir,
 yalnız sen gidişisin.
 Çabuk yanıp kül olursun,
 böyle yanıp, erirsin,
 Onsuz da son zilini
 çalacak bir gün hayat
 Ruhum, beynim, düşüncem,
 biraz dinlen, biraz yat!
 2 Eylül 2002.

Ben Senin Kalbine

Nasıl Yol Bulayım

Öldüm bir dudağı bal kızdən ötürü
 Ölmedi benim gibi yalnızlıktan ötürü
 Durur o çiçekli tepe, kızdən ötürü
 Bir meleyen kuzu var hatıralarda.

Ey Benim Sevdiklerim

Ömrüm, hayatım boyu

sizə ehtiyacım var,
 Siz ehtiyac oldunuz,
 ey mənim sevdiklərim.
 Gözə işıq, qəlbə nur,
 ürəyə od, cəsarət,
 Dərdə əlac oldunuz,
 ey mənim sevdiklərim.

Udduğum havasınız,
 çəkdiyim nəfəssiniz,
 Sözsünüz, fikirsiniz,
 nəğməsiniz, səssiniz.
 Ordulardan güclüyəm,
 ordulara bəssiniz.
 Başımda tac oldunuz,
 ey mənim sevdiklərim.

Sonsuzluq olarsınız
 ömür sürmək istəsəm,
 Pilləkən olarsınız
 haqqı görmək istəsəm,
 Eşqimin meyvəsini
 nə vaxt dərmək istəsəm,
 Barlı ağac oldunuz,
 ey mənim sevdiklərim.

Sizi duydu varlığım,
 sizi gördü gözlərim,
 Üstümə dağ çöksə də,
 bükülmədi dizlərim.
 Əlvan bir xalı kimi
 toxunanda sözlərim,
 Əriş-argaç oldunuz,

size ihtiyacım var,
 Siz ihtiyaç oldunuz,
 ey benim sevdiklərim.
 Gözə işıq, kalbə nur,
 yüreğe od, cesaret,
 Derde ilaç oldunuz,
 ey benim sevdiklərim.

Soluduğum havasınız,
 çektiğim nefessiniz.
 Sözsünüz, fikirsiniz,
 nəğməsiniz, sessiniz.
 Ordulardan güclüyüm,
 ordulara kâfisiniz.
 Başımda tac oldunuz,
 ey benim sevdiklərim.

Sonsuzluk olursunuz
 ömür sürmek istesem,
 Merdiven olursunuz
 Hakk'ı görmek istesem,
 Aşkımın meyvəsini
 ne vakit dermek istesem,
 Meyveli ağac oldunuz,
 ey benim sevdiklərim.

Sizi hissetti varlığım,
 sizi gördü gözlerim,
 Üstüme dağ çökse de,
 bükülmedi dizlerim.
 Elvan bir halı gibi
 dokununca sözlerim,
 Atkı oldunuz,

ey mənim sevdiklərim.

ey benim sevdiklerim.

Ana qucağı kimi

isti bir qucaqsınız,

Üşüyən ürəyimi

qızdıran ocaqsınız,

Tapındığım qıblətək

haqlısınız, haqsınız,

Sevgimə tac oldunuz,

ey mənim sevdiklərim.

Peyğəmbər yolu kimi,

sizə dəydim qayıtdım,

Eşqə merac oldunuz,

ey mənim sevdiklərim.

12 yanvar, 2001,

Altıağac.

Ana kucağı gibi

sıcak bir kucaksınız,

Üşüyen yüreğimi

kızdıran ocaksınız,

Taptığım kible gibi

gerçeksiniz, haksınız,

Sevgime tac oldunuz,

ey benim sevdiklerim.

Peygamber yolu gibi

size dəğdim, döndüm,

Aşka miraç oldunuz,

ey benim sevdiklerim.

12 Ocak 2001 Altıağaç.

Xatirələrdə

Ömür xatirəyə dönər, ya dönməz,

İllərin izi var xatirələrdə.

Keçən əyyamların, ötən günlərin

Dadı var, duzu var xatirələrdə.

O zaman əkmişdim, indi biçirəm,

Bir körpü salmışdım üstən keçirəm.

Çörəkdi yeyirəm, sudu içirəm

Qismət var, ruzu var xatirələrdə.

Öldüm bir dodağı bal qızdan ötrü,

Ölmedi mənim tək yalqızdan ötrü.

Durur o çiçəkli yal, qızdan ötrü

Bir mələr quzu var xatirələrdə.

Hatıralarda

Ömür hatıraya döner, ya dönmez,

Yılların izi var hatıralarda.

Geçən əyyamların, geçen günlərin

Tadı var, tuzu var hatıralarda.

O zaman ekmiştim, şimdi biçirim,

Bir köprü koymuştum üstünden geçerim.

Çörəkdir yerim, sudur içirim

Kısmet var, rızık var hatıralarda.

Öldüm bir dudağı bal kızdən ötürü,

Ölmedi benim gibi yalnızlıktan.

Durur o çiçəkli tepe, kızdən ötürü

Bir meleyen kuzu var hatıralarda.

Baxtımı sınađım atdıđım zərnən,
Nələrnən yaşadım, Allah nələrnən.
Yenə qucaqlaşdım xatirələrnən
Bir eşqin közü var xatirələrdə.

Yıxdı yengələri yeri həsrətin,
Yapışdı yaxamdan əli həsrətin,
Ağlımı uçuran dəli həsrətin
Əriməz buzu var xatirələrdə.

Ruhu buludlara, kəməndə dönən,
Eşqi cıdır vaxtı səməndə dönən,
Bir kənddə doğulub min kəndə dönən
Şairin gözü var xatirələrdə.

Öldürür ananı, alır atanı,
Qurtarmaq istəmir çayda batanı.
Taxtın çevriləni, baxtın yatəni,
Vaxtın sərt üzü var xatirələrdə.

Xəyala gələnlər nə dadlı gəlir,
Xəyala nə gəlsə, qanadlı gəlir.
Baxıram, arxadan bir atlı gəlir
Yolların tozu var xatirələrdə.

Zirk edir, namazı qılan danışmır,
Dərin xəyallara dalan danışmır.
Keçmiş insanlara yalan danışmır
Hər şeyin düzü var xatirələrdə.

Yanan ocaqların od əmən oğlu,
Çiçək pərvanəsi, çöl- çəmən oğlu,
Bir torpaq dəlisi, bir vətən oğlu

Şansımı denedim attıđım zarla,
Nələri yaşadım, Allah nələri.
Yine kucaklaştım hatıralarla
Bir aşkın gözü var hatıralarda.

Yıktı yengələri yeri həsrətin,
Yapıştı yakamdan eli həsrətin,
Aqlımı alan dəli həsrətin
Erimez buzu var hatıralarda.

Ruhu bulutlara, kəmente dönən,
Aşkı koşu vakti kulaya dönən,
Bir kentte doğup bin kentte dönən
Şairin gözü var hatıralarda.

Öldürür ananı, alır atanı
Kurtarmak istemez çayda batanı.
Tahtın çevriləni, bahtın yatəni,
Vaktin sərt yüzü var hatıralarda.

Hayale gələnlər nə dadlı gəlir,
Hayale nə gəlsə, kanadlı gəlir.
Bakarım, arkadan bir atlı gəlir
Yolların tozu var hatıralarda.

Zikr eder, namazı kılan konuşmaz,
Derin hayallərə dalan konuşmaz.
Geçmiş insanlara yalan konuşmaz
Hər şeyin doğrusu var hatıralarda.

Yanan ocakların od əmən oğlu
Çiçək pərvanesi, çöl çimen oğlu,
Bir toprak delisi, bir vətən oğlu

Zəlimxan özü var xatirələrdə.

10 yanvar 2002.

Gözəldi

İgid yolda, səfərdə,
Ovçu ovda gözəldi.
Ayaqlar üzəngidə,
Əl cilovda gözəldi.
Qar üstünə iz düşər,
Ov qrovda gözəldi.
Ceyranlar qaçaqçada,
Qovhaqovda gözəldi.
Kimə nə faydası var
Lal gəlib, mal getməyin?
Alov canın cövhəri,
Can alovda gözəldi.
Vurul, sevil, sev, yaşa
Belə ömür, belə gün,
Belə sevda gözəldi.

1 mart, 2002.

Sevgisiz Ürək

Sevgisiz ürəkdə
il quraq keçər,
Gül olmaz açıla,
sel olmaz axa,
Quru səhralara
sirdaş olarsan,
Tikanlar əlində
cırırlar yaxa.

29 sentyabr, 2002.

Zelimhan özü var hatıralarda.

10 Ocak 2002.

Güzeldir

Yiğit yolda, seferde,
Avcı avda güzeldir.
Ayaklar üzəngide,
El dizginde güzeldir.
Kar üstünə iz düşər,
Av siste güzeldir.
Ceylanlar koşuşmada,
Yarıшта güzeldir.
Kime ne faydası var
Lal gelip, mal gitmenin?
Alev canın cevheri,
Can alevde güzeldir.
Vurul, sevil, sev, yaşa
Böyle ömür, böyle gün,
Böyle sevda güzeldir.

1 Mart 2002.

Sevgisiz Yürek

Sevgisiz yürekte
yıl kurak geçer,
Gül açılmaz olur,
sel akamaz olur,
Kuru sahralarda
sirdaş olursan,
Dikenler elinde
yırtılır yaxa.

29 Eylül 2002.

Çəkmişəm

Əsən küləklərə vermədim ömrü
 Arıtək güllərdən şirə çəkmişəm.
 Göylərə bənzədim ulduzlarımla
 Çiçək bitirməkdə yerə çəkmişəm.

Gəldim könüllərə ustad olmağa,
 Geldim sevgilərə Fərhad olmağa,
 Sınan ümidlərə qanad olmağa
 Ocağa çəkmişəm, pırə çəkmişəm.

Canlı təbiətlə durdum göz - gözə,
 Bağrım oda döndü, ürəyim közə.
 Ruhuma yatanı çevirib sözə,
 Qəlbimə yatanı şərə çəkmişəm.

20 fevral, 2002.

Çekmişim

Esen yellərə vermedim ömrü
 Arı gibi güllərdən öz çekmişim.
 Göklərə benzedim yıldızlarımla
 Çiçək bitirmekte yere çekmişim.

Geldim gönüllərə üstad olmaya,
 Geldim sevgilərə Ferhat olmaya,
 Kırılmış ümitlərə kanat olmaya
 Tekkeye çekmişim, pire çekmişim.

Canlı tabiatla geldim göz göze,
 Bağrım oda döndü, yüreğim köze.
 Ruhuma yatanı çevirdim söze,
 Kalbime yatanı şiire çekmişim.

20 Şubat 2002.

Səs

Tanrı səsi sözdən əvvəl yaratdı,
 Təbiətin yağışı səs, qarı səs.
 Sel kükrədi, çay gurladı, su daşdı
 Dərələrin qazancı səs, barı səs.

Səs ucaldı həvəsində insanın,
 Səs qaynadı nəfəsində insanın.
 Nələr yoxdu ləhcəsində insanın,
 Kamanı səs, qavalı səs, tarı səs.

Sevgi dedi, dodaq əsdi, dil əsdi
 Gözəllərin gərdənində tel əsdi.

Ses

Tanrı sesi sözden evvel yarattı,
 Tabiatın yağışı ses, karı ses.
 Sel kükredi, çay gürledi, su taşı
 Derelerin kazancı ses, barı ses.

Ses yüceldi hevesinde insanın,
 Ses kaydı nefesinde insanın.
 Neler yoktu lehçesinde insanın,
 Kemanı ses, kavalı ses, tarı ses.

Sevgi dedi, dudak esti, dil esti
 Güzellerin gerdanında tel esti.

Qarlı dağdan göy çəmənə yel əsdi
Səs elədi kəpənək səs, arı səs.

Səsin varsa, bil, kişisən, bil, ərsən,
Səssizlərin göz yaşını silərsən.
Zəlimxanı tanıyanda bilərsən
Yarı sazdı, yarı sözdü, yarı səs.

7 fevral, 2002.

Karlı dağdan yeşil çimene yel esti
Ses eyledi kelebek ses, arı ses.

Sesin varsa, bil, erkeksin, bil ersin,
Sessizlərin göz yaşını silərsin.
Zəlimhanı tanıyınca bilərsin
Yarı sazdır, yarı sözdür, yarı ses.

7 Şubat 2002.

Yaradani Görürəm

Nə vaxt səni görürəm-
Arısı, kəpənəyi
Çiçəklərlə öpüşən
Göy çəmənini görürəm.

Nə vaxt səni görürəm-
Ətri dünyanı tutan
Qızılgülü, nərgizi,
Yasəmənini görürəm.

Nə vaxt səni görürəm-
Qəlbimdə mısralanıb
Sətir – sətir olursan.
Ruhumda, varlığımda
Allahın yaratdığı
Ən xoş ətir olursan.

Nə vaxt səni görürəm-
Ömür üçün ayrılan
Yüz ilə az deyirəm.
Dərin dənizlərə də
Eşqimizin yanında

Yaradani Görürüm

Ne vakit seni görürüm-
Arısı, keleşi
Çiçeklerle öpüşən
Yeşil çimenini görürüm.

Ne vakit seni görürüm-
Kokusu dünyayı tutan
Kırmızı gülü, nergisi,
Yasemini görürüm.

Ne vakit seni görürüm-
Kalbimde mısralanıp
Satır satır olursun.
Ruhumda, varlığımda
Allah'ın yarattığı
En hoş koku olursun.

Ne vakit seni görürüm-
Ömür için ayrılan
Yüz ile az söylerim.
Derin denizlere de
Aşkımızın yanında

Baxıb, dayaz deyirəm.

Nə vaxt səni görürəm-
Qaynar baxışlarında
Hər dənizi, dalğanı,
Hər adanı görürəm.
Dərk edirəm Allahı,
Yaratdığına baxıb,
Yaradanı görürəm.

22 mart, 2001

Bakıp, sığ söylerim.

Ne vakit seni görürüm-
Kaynar bakışlarında
Her denizi, dalgayı,
Her adayı görürüm.
Derk ederim Allah'ı,
Yarattığına bakıp,
Yaratana görürüm.

22 Mart 2001.

Dünyanın Nə Güzəl Vaxtı Görüşdük

Əridi həsrətim, açıldı buzum,
Cənnət ətri verdi çörəyim, duzum.
Getdi qar-boranım, gəldi Novruzum,
Allah üzümüzə baxdı, görüşdük.
Üz- üzə dayandıq, göz- gözə durduq,
Dünyanın nə gözəl vaxtı görüşdük.

Qarın qar ətri var, barın bar ətri,
Bir çiçək ətri var, bir də yar ətri.
Arzular dalğası, duyğular ətri,
Ürəkdən- ürəyə axdı, görüşdük,
Dünyanın nə gözəl vaxtı görüşdük.

Kurban kəsilirəm mən bu axşama,
Danışdın, dilindən bal dama- dama.
Sənintək işığa, mənimtək şama
Tale öz odunu yaxdı, görüşdük.
Dünya gözəlləşir gözəl güləndə
Dünyanın nə gözəl vaxtı görüşdük.

Dünyanın Ne Güzel Vakti Görüştük

Eridi hasretim, açıldı buzum,
Cennet kokusu verdi çöreğim, tuzum.
Gitti kar boranım, geldi Nevruzum,
Allah yüzümüze baktı, görüştük.
Yüz yüze baktık, göz göze geldik,
Dünyanın ne güzel vakti görüştük.

Karın kar kokusu var, meyvenin meyve kokusu,
Bir çiçek kokusu var, bir de yar kokusu.
Arzular dalgası, duygular kokusu,
Yürekten yüreğe aktı, görüştük,
Dünyanın ne güzel vakti görüştük.

Kurban olurum ben bu akşama,
Konuştun, dilinden bal damlaya damlaya.
Senin gibi ışığa, benim gibi muma
Talih kendi ateşini yaktı, görüştük.
Dünya güzelleşir güzel gülünce
Dünyanın ne güzel vakti görüştük.

Abadlıq gətirdi bir viranlığa,
 Gəlişin son qoydu lal qaranlığa.
 Zəlimxan yenə də çatdı xanlığa
 Güldü gözəlliyin taxtı, görüşdük.
 Ay salam göndərdi, Gün əhsən dedi
 Dünyanın nə gözəl vaxtı görüşdük.

25 mart, 2000.

Sevgi Nədir, Görəsən?

Qayada mamırdımı?
 Daş üstə çiçəkdimi?
 Gülə könül bağlayan
 Xallı kəpənəkdimi?
 Ay şəfəqi, gün nuru,
 Buludmu, şimşəkdimi?
 Sevgi nədir, görəsən?

İlk insanın dünyaya
 Gəldiyi ilk andımı?
 Baxışdakı od-alov,
 Damardakı qandımı?
 Tanrıya tapındıran
 Dindimi, imandımı?
 Sevgi nədir, görəsən?

Sızlayan Əslidimi,
 Alışan Kərəmdimi?
 Məcnun gözlərindəki
 Bir əbədi qəmdimi?
 Həyatdı, yoxsa, ölüm,
 Toydumu, matəmdimi?
 Sevgi nədir, görəsən?

Abatlık getirdi bir viranlığa,
 Gelişin son verdi lal karanlığa.
 Zelimhan yine de çatdı hanlığa
 Güldü güzelliğin tahtı, görüştük.
 Ay selam gönderdi, gün ahsen dedi
 Dünyanın ne güzel vakti görüştük.

5 Mart 2000.

Sevgi Nedir, Acaba?

Kayada yosun muydu?
 Taş üstünde çiçek miydi?
 Güle gönül bağlayan
 Benli kelebek miydi?
 Ay şafağı, gün nuru,
 Bulut mu, şimşek miydi?
 Sevgi nedir, acaba?

İlk insanın dünyaya
 Geldiği ilk an mıydı?
 Bakıştaki od-alev,
 Damardaki kan mıydı?
 Tanrıya taptıran
 Din miydi, iman mıydı?
 Sevgi nedir, acaba?

Sızlayan Aslı mıydı,
 Tutuşan Kerem miydi?
 Mecnun gözlerindeki
 Bir ebedi gam mıydı?
 Hayat mı, yoksa, ölüm,
 Düğün müydü, matem miydi?
 Sevgi nedir, acaba?

Götür beli, külüngü
 Qayasını çap görək.
 Çırma biləklərini
 Qalasını yap görək.
 Oğulsansa, ömür qoy
 Mənasını tap görək
 Sevgi nədir, görəsən?

Götür beli, külünkü
 Kayasını kaz görək.
 Sıva bileklerini
 Kalesini yap görək.
 Oğulsan, ömür koy
 Manasını bul görək
 Sevgi nedir, acaba?

Nəğmədimi, səsdimi,
 Haraydımı, ündümü?
 Ruhun zirvələr boyu
 Ucaldığı gündümü?
 İlahi, bu sualın
 Cavabı mümkündürmü?
 Sevgi nədir, görəsən?

Nağmə miydi, ses miydi,
 Gürültü müydü, ses miydi?
 Ruhun zirvelər boyu
 Yüceldiği gün müydü?
 İlahi, bu sualın
 Cəvabı mümkün müydü?
 Sevgi nedir, acaba?

4 aprel, 2002.

4 Nisan 2002.

Alaq Otu Hardan Çıxdı?

Gülüm, qaratikan bitdi,
 İki gülün arasında.
 Alaq otu hardan çıxdı
 Cüt sünbülün arasında?

Nəçə dağlar, dərələr var,
 Haraylar var, nərələr var.
 Qarlı dağlar, dərələr var
 İçlə çölün arasında.

Yanaq zərin içindədi,
 Buxaq tərini içindədi.
 Tül məxmərin içindədi

Alak Otu Nerden Çıktı?

Gülüm karadiken bitti,
 İki gülün arasında.
 Alak otu nerden çıktı
 Çift sünbülün arasında?

Nice dağlar, dereler var,
 Feryatlar var, naralar var.
 Karlı dağlar, dereler var
 İçlə çölün arasında.

Yanak yıldızın içindədir,
 Sakak heybenin içindədir.
 Tül kadifenin içindədir

Məxmər tülün arasında.

Kadife tülün arasında.

Oynadım məxmərlə, tüllə,
Açıldım hər açan güllə.
Sevgi durur o könüllə,
Bu könülün arasında.

Oynadım kadifeyle, tülle,
Açıldım hər açan güllə.
Sevgi durur o gönülle,
Bu gönlün arasında.

6 mart, 2000.

6 Mart 2000.

Oldu

Oldu

Mən də bir zamanlar sevdim, sevildim,
Gözəl sünbül bitdi, gözəl dən oldu.
Əridim, sızladım, yandım, töküldüm
Gözəl baxa- baxa göz əldən oldu.

Ben de bir zamanlar sevdim, sevildim,
Güzel başak bitti, güzel dene oldu.
Eridim, sızladım, yandım, döküldüm
Güzel baka baka göz elden oldu.

Əridə bilmədim bu qar həsrəti,
Əyə də bilmədi vüqar həsrəti.
Bir qız intizarı, bir yar həsrəti
Qara saçlarımda gözəl dən oldu.

Eritemedim bu kar hasreti,
Söyleyemedi vakar hasreti.
Bir kız intizarı, bir yar hasreti
Kara saçlarımda güzel kır oldu.

Sevginin çalısı, çəpəri yoxdur,
Yorğunam, canımın təpəri yoxdur.
Vallah, Əzrayılın xəbəri yoxdur
Mənə nə oldusa gözəldən oldu.

Sevginin çalısı çırpısı yoxdur,
Yorgunum, canımın dermanı yoxdur.
Vallah, Azrail'in haberi yoxdur
Bana ne olduysa güzeldən oldu.

10 mart, 2000.

10 Mart 2000.

Sonradan Ağlama Zəlimxan Üçün

Sonradan Ağlama Zəlimhan İçin

Yanımda sən varsan, üstümdə Allah,
Xətrimə dəyməsən, o dəyən deyil.
Mənim bu ilahi azadlığımıza
Sən bir söz deməsən, o dəyən deyil.

Yanımda sen varsın, üstümdə Allah,
Hatırıma düşməsin, o düşən değil.
Benim bu İlahi azatlığımıza
Sen bir söz demesen, o, diyen değil.

Şirinsən şöhrətdən, ucasan addan,
Zərif gülüşlərin çıxarmı yaddan?
Sevirəm, qorxum yox alovdan, oddan
Su məni yandıran, od əyən deyil.

Cəllad günahkardı axan qan üçün,
Ev tikmək çətindi, ev yıxan üçün.
Sonradan ağlama Zəlimxan üçün
Yüz fikir bir borcu ödəyən deyil.

11 mart, 2000.

Şirinsin şöhretten, yücesin addan,
Zarif gülüşlərin çıkar mı yaddan?
Severim, korkum yok alevden, oddan
Su beni yakan, od eğin değil,

Cellat günahkardır akan kan için,
Ev dikmek çetindir, ev yıkan için.
Sonradan ağlama Zelimhan için
Yüz fikir bir borcu ödeyen değil.

11 Mart 2000.

İçim Başdan-Başa Səhra Qumları

Sevincin yolunu tapa bilmirəm
Dərdin kökü məndə, pöhrəsi məndə.
Gözəl var könlünü güldürəmmirəm
Hələ də tutqundu çöhrəsi məndə.

Sular var gözündən içilmir hələ,
Çaylar var üstündən keçilmir hələ.
Yağı ayranından seçilmir hələ
Çalxanır zamanın nehrəsi məndə.

Ay aşiq, canıdır gecə dastanının,
Dastanının, özü də necə dastanının.
Qatı açılmamış neçə dastanının
Tahiri məndədi, Zöhrəsi məndə.

İçim başdan-başa səhra qumları,
Gördü gözlerimiz çox zulumları.
Yanır Kərəmlərin Ərzurumları,
Yanır Məcnunların səhrası məndə.

11, mart 2000.

İçim Baştan Başa Sahra Kumları

Sevincin yollarını bulamıyorum
Dərdin kökü bende, filizi bende.
Güzəl gönlünü güldüremiyorum
Hele de tutkundur çehresi bende.

Sular var gözünden içilmez hele,
Çaylar var üstünden geçilmez hele.
Yağı ayranından seçilmez hele
Yayılr zamanın yayığı bende.

Ay aşık, canıdır gece destanının,
Destanının, özü de nasıl destanının.
Kaynağı açılmamış nice destanının
Tahir'i bendedir, Zühresi bende.

İçim baştan başa sahra kumları,
Gördü gözlerimiz çok zulümleri.
Yanan Keremlerin Erzurumları,
Yanan Mecnunların sahrası bende.

1 Mart 2000.

Dastan

Bu qədər qəmlər içində
 mən də bir qəm dastanıyam,
 Yanağın od, gözün nisgil,
 kirpiyin nəm dastanıyam.

Ürəklərdən ürəklərə
 axdım haqqın səsi kimi
 Nə dəftərə yazılmışam,
 nə qələm dastanıyam.

Aşıqların sazındayam,
 güzəllərin nazındayam,
 “Leyli- Məcnun”, “Fərhad-Şirin”,
 “Əsli- Kərəm” dastanıyam.

Məcnun öldü, Kərəm yandı,
 Fərhad yardı öz başını,
 Neçə-neçə talesizin
 taleyi kəm dastanıyam.
 14 mart, 2000.

Təki Sən Alasan Mənim Vaxtımı

Hamı səndən deyir, səndən danışır
 Gözü açılmamış şəhərin, gözəl.
 Sənin doğulduğun gündən danışır
 Başqa sözü yoxdu şəhərin, gözəl.

Deyirsən, bağışla vaxtını aldım,
 Təki sən alasan mənim vaxtımı.

Destan

Bu kadar gamlar içində
 ben bir gam destanıyım,
 Yanağım ateş, gözüm duman,
 kirpiğin nem destanıyım.

Yüreklerden yüreklere
 aktım Hakk'ın sesi gibi
 Ne deftere yazılmışım ,
 ne kalem destanıyım.

Aşıqların sazındayım,
 güzəllərin nazındayım,
 “Leyla Mecnun”, “Ferhat Şirin”,
 “Aslı Kerem” destanıyım.

Mecnun öldü, Kerem yandı,
 Ferhat yardı kendi başını,
 Nice nice talihsizin
 talihi kötü destanıyım.
 14 Mart 2000.

Sadece Sen Alsan Benim Vaktimi

Herkes seni söylüyor, seni konuşuyor
 Gözü açılmamış seherin, güzel.
 Senin doğduğun günü konuşuyor
 Başka sözü yoktur şehrin, güzel.

Diyorsun, bağışla vaktini aldım,
 Sadece sen alasin benim vaktimi.

Qəlbimdən keçəni oxuya bilsən,
Qəlbinə köçürürəm öz paytaxtımı.

Nə dedi-qodular, qeybət, gileylər,
Nə də boş yalanlar vaxtımı alsın.
Bircə baxışıyla od salıb cana,
Ruhumu alanlar vaxtımı alsın.

Udduğum havaya, içdiyim suya,
Dərindən çəkdiyim nəfəsimə dön.
Yaşamaq nə qədər çətinləşsə də,
Sən mənim yaşamaq həvəsimə dön.

Hazıram mən sənə qurban verməyə
Bir günün iyirmi dörd saatını da.
Birlə yüz rəqəmi arasındakı
Şairin ömürlük həyatını da.

16 mart, 2000.

Sevgisiz Olanda

Qoru mənliliyini od qoruyantək,
İsmət qoruyantək, ad qoruyantək.
Sevgisiz olanda quruyur insan,
Ağac quruyantək, ot quruyantək.

Sığal görməyəndə, meh görməyəndə,
Çəmən görməyəndə, şəh görməyəndə,
Başı dəyməyəndə ildırımlara,
Gözü baxmayanda sıldırımlara,
Mehin sıxlığına vurulmayanda,
Şəhin saflığında durulmayanda,
Sellərə, sulara qarışmayanda,

Kalbimden keçəni eğer okuyabilirsən,
Kalbine taşırım kendi paytahtımı.

Ne dedikodular, gıybet, şikayətlər,
Ne boş yalanlar vaktimi alsın.
Bir tek baxışıyla od salmış cana,
Ruhumu alanlar vaktimi alsın.

Yuttuğum havaya, içtiğim suya,
Derinden çektiğim nefesime dön.
Yaşamak ne kadar zorlaşsa da,
Sen benim yaşama hevesime dön.

Hazırım ben sana kurban vermeye
Bir günün yirmi dört saatını de.
Birle yüz rakamı arasındakı
Şairlik ömürlük hayatımı da.

16 Mart 2000.

Sevgisiz Olunca

Koru benliğini ateş kor olana dek
İsmet koruyana dek, ad koruyana dek.
Sevgisiz olduğunda kuruyur insan,
Ağac kuruyana dek, ot kuruyana dek

Sıvaz görmediğinde, yel görmediğinde,
Çimen görmediğinde, çiy görmediğinde,
Başı değmediğinde yıldırımlara,
Gözü bakmadığında yükselere,
Yelin sıklığına vurulmayınca,
Çiyin saflığında durulmayınca,
Sellere, sulara karışmayınca,

Əsən küləklərlə yarışmayanda
Qara torpağına, qarlı dağına,
Xınalı daşına qayıda bilmir.
İtirir səmtini, azır yolunu,
İtən yaddaşına qayıda bilmir.
Ağlamaq istəsə, çəkilir yaşı,
Gözünün yaşına qayıda bilmir
Sevgisiz olanda quruyur insan.

Axşamı, səhəri qarışıq düşür,
Yeri nə, yurdu nə, evi nə bilmir.
Göz yumur göylərin genişliyinə
Günəşə baxanda sevinə bilmir.
Ömrü ömür kimi yaşamaq üçün
Həyatda heç nədən güc ala bilmir.
Qəlbini, ruhunu yaşıllaşdırıb
Dağlara baxanda ucala bilmir,
Daşlara baxanda sərtləşə bilmir,
Dərd olur heç kimlə dərdləşə bilmir.
Zaman sınağında, vaxt axarında
Kişiləşə bilmir, mərdləşə bilmir
Sevgisiz olanda quruyur insan.

Yazda çiçəyi yox, yayda barı yox,
Çör-çöpə çevrilmiş budaq kimidir.
Tüstüsü görünməz, istisi gəlməz,
Külü göz çıxardan ocaq kimidir.
İllərlə şəh dəyib, yağış görməyən,
Quraqda qovrulan torpaq kimidir.
Solar təbəssümü, donar gülüşü,
Su deyib alıxan dodaq kimidir
Sevgisiz olanda quruyur insan.

Esen rüzgarlarla yarışmayınca
Kara toprağına, karlı dağına,
Kınalı taşına dönəmiyor.
Yitirir yönünü, şaşırır yolunu,
Kaybolan aklına dönəmiyor.
Ağlamak isterse, çekilir yaşı,
Gözünün yaşına dönəmiyor
Sevgisiz olunca kuruyor insan.

Akşamı, sabahı karışık düşer,
Yeri ne, yurdu ne, evi ne bilmez.
Göz yumar göklerin genişliğine
Güneşe baktığında sevinemez.
Ömrü ömür gibi yaşamak için
Hayatta hiçbir şeyden güç alamaz.
Kalbini, ruhunu yeşertip
Dağlara baktığında yücelemez,
Taşlara baktığında sertleşemez,
Dert olur hiç kimseyle dertleşemez.
Zaman sınavında, vaktin akışında
Erkeleşemez, mertleşemez
Sevgisiz olunca kuruyor insan.

Yazın çiçeği yok, yazın meyvesi yok,
Çer çöpe çevrilmiş budak gibidir.
Dumanı görünmez, sıcak gelmez,
Külü göz acıtan ateş gibidir.
Yıllarca var sis deyip, yağmur görmeyen,
Kurakta kavrulan toprak gibidir.
Solar tebessümü, donar gülüşü,
Su diyip tutuşan dudak gibidir
Sevgisiz olunca kuruyor insan.

Vurul, bu ərşi, bu ağacı sev,
Nə fərqi gülü sev, ya ağacı sev.
Qum dənəsi boyda bir bəcəyi sev,
Çölü sev, quşu sev, kəpənəyi sev.
Gəzdiyin, gördüyün dağı-daşı sev.
Yerdə peyğəmbəri, göydə Allahı,
Vətənin bağrında vətəndaşı sev.
Sonu görünəyən üfüqləri sev,
İnsan ürəyinə, insan beyninə
Üfüqdən süzülən şəfəqləri sev.
Sev ki, qovuşasan nura, saflığa,
Sev ki, qarışasan bu şəffaflığa.
Sev ki, qaranlıqda günəş görəsən,
Sev ki, kül içində atəş görəsən.
Sev ki, duyğularla aşib daşasan,
Sev ki, yaradana yaxınlaşasan.
Sevgilə başa-baş nurdu, nur, insana
Sevgi tükənəndə qurtarır ömrü,
Sevgisiz olanda quruyur insan.

1 dekabr, 2000.

Xeyir-Dua Ver, Ana

Uzun yola çıxmışam
yol uzaqdan uzaqdı,
Yer var бүркү, istilik,
yer var şaxta, sazaqdı
Xeyir-dua ver, ana!

Ağı qatan olmasın
İştahama, aşıma,
Yandır üzərliyini, duzu
çevir başıma.

Vurul, bu arşı, bu ağacı sev,
Ne farkı gülü sev, ya ağacı sev.
Kum tanesi kadar bir böceği sev,
Çölü sev, kuşu sev, kelebeği sev.
Gezdiğin, gördüğün dağı taşı sev.
Yerde peygamberi, gökte Allah'ı,
Vatanın bağrında vatandaşı sev.
Sonu görünmeyen ufukları sev,
İnsan yüreğine, insan beynine
Ufuktan süzülen şafakları sev.
Sev ki, kavuşasın nura, saflığa,
Sev ki, karışasın bu şeffaflığa.
Sev ki, karanlıkta güneş göresin,
Sev ki, kül içinde ateş göresin.
Sev ki, duygularla aşıp taşasın,
Sev ki, Yaradan'a yaklaşılasın.
Sevgiyle başa baş nurdur, nur, insan,
Sevgi tükenirken bitmiştir ömrü,
Sevgisiz olduğunda kuruyor insan.

1 Aralık 2000.

Hayır Dua Ver, Ana

Uzun yola çıkmışım
yol uzaktan uzaktır,
Yer var boğucu, sıcaklık,
yer var ayaz, karlıdır
Hayır dua ver, ana!

Zehir katan olmasın
iştahıma, aşımaya,
Yandır yüreğimi, tuzu
çevir başıma.

Bir xətər toxunmasın

zehnimə, yaddaşıma

Xeyir-dua ver, ana!

Başın çəkib, bilirsən

karvan nədi, köç nədi,

Bu karvanda, bu köçdə

savab nədi, suç nədi,

Xeyir-duası yoxsa,

keçən ömür heç nədi.

Başı bəlalər çəkən

bütün oğullar üçün,

Qəriblərə yar üçün

xeyir-dua ver, ana!

Dünyanın göz yaşadı

dizəcən batdığı su.

Məni kövrək böyüdüb

göz yaş qatdığı su.

Ruhumuzu qorusun

arxamca atdığı su

Dünyanın bu başından

özün yola sal məni.

Dünyanın o başıdı

mən getdiyim yer, ana,

Xeyir-dua ver, ana!

Xeyir- dua ver, ana!

12 dekabr, 2000.

Qəfil Gələn Sevinc Nə Gözəl Olur

Özün də bilmirsən harda gizlənir,

Çiçəyə bürünür, qarda gizlənir.

Bir zarar dokunmasın

zihnime, hafızama

Hayır dua ver, ana!

Başın çekmiş, biliyorsun

kervan nedir, göç nedir,

Bu kervanda, bu göçte

sevap nedir, suç nedir,

Hayır duası yoksa,

geçen ömür hiçbir şeydir.

Başı belalar çeken

bütün evlatlar için,

Gariplere yar için

hayır dua ver, ana!

Dünyanın gözyaşındır

dize kadar battığın su.

Beni ağlayarak büyütüp

göz yaş kattığın su.

Ruhumuzu korusun

arkamıza attığın su

Dünyanın bu başından

kendin yolcu et beni.

Dünyanın o başıdır

benim gittiğim yer, ana,

Hayır dua ver, ana!

Hayır dua ver, ana!

12 Aralık 2000.

Aniden Gelen Sevinç Ne Güzel Oluyor

Kendin de bilmezsin nerde gizlenir,

Çiçeğe bürünür, karda gizlenir.

Sanki göy durulur, yer təmizlənilir,
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

Yoluna göz tikib yorulmağın yox,
Üzücü həsrətə yar olmağın yox.
Qovrula- qovrula qor olmağın yox
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

Yada zəhməti yox, dosta minnəti,
Heç kəsin fikrini soruşmaz qəti.
Nə nağılı sevər, nə məsləhəti
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

İntizar ürəyi hey çəkir dara,
Xəbər var gəlmir ki, canın qurtara.
Gelişi muştuluq gətirir yara
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

Nə dan yeri duyur, nə sabah bilir,
Nə insan eşidir, nə dərğah bilir.
Onun gelişini bir Allah bilir
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

Ruha sığal çəkib əsir meh kimi,
Doğur işıq kimi, düşür şəh kimi.
Taxtına qaldırır səni şah kimi
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

Ona can söylədim, mənə can dedi,
Sevindi, sevgimə bir dastan dedi.
Axır ki, bir gün də Zəlimxan dedi
Qəfil gələn sevinc nə gözəl olur.

17 yanvar, 2000.

Sanki gök durulur, yer temizlenir,
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

Yoluma göz dikip yorulman yok,
Üzücü hasrete yar olman yok.
Kavrula kavrula kor olman yok
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

Ele zahmeti yok, dostu minneti,
Hiç kimsenin fikrini sormaz asla.
Ne masal sever, ne nasihati
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

İntizar yüreği hep çeker dara,
Haber var gelmiyor ki, canın kurtula
Gelişi müjde getirir yâre
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

Ne tan yeri duyar, ne sabah bilir,
Ne insan işitir, ne dergah bilir.
Onun gelişini bir Allah bilir
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

Ruha sıvaz çekip eser yel gibi,
Doğar ışık gibi, düşer çiy gibi.
Tahtına kaldırır seni şah gibi
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

Ona can söyledin, bana can dedin,
Sevindi, sevgime bir destan dedi.
Sonunda, bir gün de Zelimhan dedi
Aniden gelen sevinç ne güzel oluyor.

7 Ocak 2000.

İlahi Sevgilər

Qəlbində ocaq var, əlində od var
Mənə öz qəlbini, öz əlini ver.
İlahi sevgidə ilahi dad var
Mənə sevgilərin gözəlini ver.

İlahi sevgilər coşar, çağlayar,
Çayların səddinə, bəndinə baxmaz.
Yalnız Allahına könül bağlayar,
Qara keşişlərin fəndinə baxmaz.

İlahi sevgilər yaxar, yandırar,
Ahından yer mələr, göy mələr, gözəl.
Alovu göyləri işıqlandırır,
Açılmaz yenə də düymələr, gözəl.

İlahi sevginin qanadları var
Yaranıb yüksəklər, dərinlər üçün.
Külüngə güvənən Fərhadları var
Süd arxı çəkdirər Şirinlər üçün.

İstəyim işıqlı, eşqim əbədi,
Gözəlim, olmadım sevgidən dayaz.
Məcnundu, Fərhaddı, Kərəmdi, nədi,
Məni də onların cərgəsinə yaz!

İlahi sevgilər eşqə can verib,
Özünü Allahda görənlərindi.
Otuz doqquz dəfə imtahan verib,
Qırxıncı qapıdan girənlərindi!

27 aprel, 2000, Ankara.

İlahi Sevgilər

Kalbinde ocak var, elinde od var
Bana kendi kalbini, kendi elini ver.
İlahi sevgide İlahi tat var
Bana sevgilərin gözəlini ver.

İlahi sevgilər coşar, çağlar,
Çayların səddinə, bəndinə baxmaz.
Yalnız Allah'a gönül bağlar,
Kara papazların hilesinə kanmaz.

İlahi sevgilər yakar, yandırır,
Ahından yel meler, gök meler, gözəl.
Alevi gökləri işıqlandırır,
Açılmaz yine de düğmələr, gözəl.

İlahi sevginin kanatları var
Yaranıb yüksəkler, dərinlər için.
Külünke güvənən Ferhatları var
Süt arkı çəktirir Şirinlər için.

İsteğim işıqlı, aşkım əbədi,
Gözəlim, olmadım sevgiden sığ,
Mecnun mu Ferhad mı Kerem mi neydi,
Beni de onların arasına yaz!

İlahi sevgilər aşka can vermiş,
Kendini Allah'ta görənlərindir.
Otuz dokuz defa imtahan verip ,
Kırkıncı kapıdan girenlərindir!

27 Nisan 2000, Ankara.

Sən Bilmədin Mən Kiməm

Bulud yardım, duman keçdim, dağ aşdım,
 Şimşək bildi, sən bilmədin mən kiməm.
 Gur yağış da, büllur şəh də tanıdı,
 Çiçək bildi, sən bilmədin mən kiməm.

İştahamda acılanmış aş oldun,
 Ömrüm boyu gözlərimdə yaş oldun.
 Mamır basmış, kif bağlamış daş oldun,
 Çiçək bildi, sən bilmədin mən kiməm.

İldırımı cilovladı inadım,
 Ömrü-günü yoxuşlarda sınađım.
 Göy üzünü qucaqladı qanadım,
 Lələk bildi, sən bilmədin mən kiməm.

Dərd əlində qəlbim yeddi paradı,
 Bağrım başı zədən-zədən yaradı.
 Sığal çəkdi, saçlarımı daradı,
 Külək bildi, sən bilmədin mən kiməm.

Tövbə elə, xəcalət ol, nə xeyri,
 Gecikmiş bir məhəbbət ol, nə xeyri.
 Duz-çörək ol, bol sərvət ol, nə xeyri,
 Çörək bildi, sən bilmədin mən kiməm.

Məclislər də, meydanlar da tanıdı,
 Ariflər də, nadanlar da tanıdı.
 İblislər də, şeytanlar da tanıdı,
 Mələk bildi, sən bilmədin mən kiməm.

Sen Bilmedin Ben Kimim

Bulut yardım, duman geçtim, dağ aştım,
 Şimşək bildi, sen bilmedin ben kimim.
 Gür yağış da, billur çiy de tanıdı,
 Çiçək bildi, sen bilmedin ben kimim.

İştahımda acılanmış aş oldun,
 Ömür boyu gözlərimdə yaş oldun.
 Yosun tutmuş, küf bağlamış taş oldun,
 Çiçək bildi, sen bilmedin ben kimim.

Yıldırımı dizginledi inadım,
 Ömrü günü yokuşlarda sınađım.
 Gök yüzünü kucakladı kanadım,
 Leylek bildi, sen bilmedin ben kimim.

Dert elinde kalbim yedi paredir,
 Bağrım başı tane tane yaradır.
 Sıvaz çekti, saçlarımı taradı,
 Rüzgar bildi, sen bilmedin ben kimim.

Tövbə eyle, günahkar ol, ne fayda,
 Çekilmiş bir muhabbet ol, ne fayda.
 Tuz, çörek ol, bol servet ol, ne fayda,
 Ekmek bildi, sen bilmedin ben kimim.

Meclisler de, meydanlar da tanıdı,
 Arifler de, nadanlar da tanıdı.
 İblisler de, şeytanlar da tanıdı,
 Melek bildi, sen bilmedin ben kimim.

Qulaqları bəm tanıdı, zil bildi,
 Dilbilməzlər dil öyrəndi, dil bildi.
 Aslan bildi, dəvə bildi, fil bildi,
 Milçək bildi, sən bilmədin mən kiməm.

Tapınmadın mən dediyim dərgaha,
 Tapınsan da gecdi daha, gec daha.
 Zəlimxanın səsi çatdı Allaha,
 Fələk bildi, sən bilmədin mən kiməm.

30 aprel, 2000.

Kulakları bam tanıdı, zil bildi,
 Dil bilmezler dil öğrendi, dil bildi.
 Aslan bildi, deve bildi, fil bildi,
 Sinek bildi, sen bilmedin ben kimim.

Tapmadın benim dediğim dergaha,
 Tapsan da geçtir daha, geç daha.
 Zelimhan'ın sesi vardı Allah'a,
 Felek bildi, sen bilmedin ben kimim.

30 Nisan 2000.

Uçdum Bir Sevdanın Qanadlarında

Qışın şaxtasında
 gəldim dünyaya,
 Çiçəklər göndərdi
 yaz xəbərini.
 Uçdum bir sevdanın
 qanadlarında,
 Elçilər gətirdi
 qız xəbərini.

Doğuldum, böyüdüm
 məhəbbət kimi,
 Səpildim torpağa
 bərəkət kimi,
 Haqq özü endirdi
 bir sərvət kimi
 Tanrıdan eşitdim
 söz xəlvətini.

Səs gəldi, səsimə
 səda verdilər,

Uçtum Bir Sevdanın Kanatlarında

Kışın ayazında
 geldim dünyaya,
 Çiçəkler gönderdi
 yaz haberini.
 Uçtum bir sevdanın
 kanatlarında,
 Elçiler getirdi
 kız haberini.

Doğdum, büyüdüüm
 muhabbet gibi,
 Serpildim toprağa
 bereket gibi,
 Hak kendisi indirdi
 bir servet gibi
 Tanrı'dan işittim
 söz halvetini.

Ses geldi, sesime
 seda verdiler,

Ruhumu atəşə,
 oda verdilər,
 Şirin bir yuxuda
 badə verdilər
 Qorquddan öyrəndim
 söz xəbərini.

Ağrılar dolaşır
 ayağa, ələ,
 Həyat hər addımda
 qurur bir tələ.
 Zəlimxan, getməyə
 tələsmə hələ,
 Ölüm gətirəcək
 bez xəbərini.
 5 sentyabr, 2002.

Sevə Bilirsənsə

İnsanın eşq adlı bir Allahı var,
 Yaşasan gözəldi ömrün hər çağ.ı.
 Hər günün sehrli bir sabahı var,
 Bu xoruz banıdı, bu səhər çağ.ı.

Sevgidi varlığın ən şirin sözü,
 Cilvədi, naxışdı, nəğmədi, sədi.
 Saflıq istəyəne bulağın gözü,
 Sevmək istəyəne dan yeri bədi.

Sarsılma düşəndə dumana, çənə,
 Nə sıxıl, nə darıl, nə üzül, yaşa.
 Sevgisiz bir gün də artıqdır sənə,
 Sevə bilərsənsə, lap yüz il yaşa!

Ruhumu ateşe,
 oda verdiler,
 Tatlı bir rüyada
 bade verdiler,
 Korkut'tan öğrendim
 söz haberini.

Ağrılar dolaşır
 ayağa, ele,
 Hayat her adımda
 kurur bir hile.
 Zelimhan, gitmeye
 telaşlanma hele,
 Ölüm getirecek
 bez haberini.
 5 Eylül 2002.

Sevebilirsen

İnsanın aşk adlı bir Allah'ı var,
 Yaşarsan güzeldir ömrün her çağ.ı.
 Her günün sihirli bir sabahı var,
 Bir horoz sesidir, bu seher çağ.ı.

Sevgidir varlığın en tatlı sözü,
 Cilvedir, nakışdır, nağmedir, sestir.
 Saflık isteyene bulağın gözü,
 Sevmek isteyene tan yeri kâfidir.

Sarsılma düşünce dumana, sise,
 Ne sıkıl, ne darıl, ne üzül, yaşa.
 Sevgisiz bir gün de fazladır sana,
 Sevemezsen, en fazla yüz yıl yaşa!

29 iyun, 2000.

29 Haziran 2000.

Ağla

Bütün ümidləri qır,
 Bütün telləri sındır.
 Bütün işıqları söndür,
 Bütün yolları bağla.
 Sonra heyf sənə, de,
 Yalançı göz yaşıyla
 Ağla üstümdə, ağla.

31 iyul, 2000.

Ağla

Bütün ümitleri kır,
 Bütün telleri kır.
 Bütün ışıkları söndür,
 Bütün yolları bağla.
 Sonra yazık oldu sana, de,
 Yalancı gözyaşıyla
 Ağla üstümde, ağla.

31 Temmuz 2000.

Səni Bir Şair Sevir

Səni bir şair sevir
 Varmı xəbərin, gözəl?
 Sözü səndəndir ancaq
 Bütün şəhərin, gözəl.

Səni bir şair sevir,
 Ucaboy, enlikürək.
 Başdan-başa məhəbbət,
 Özü boyda bir ürək.

Səni bir şair sevir
 Zəriflərin zərifi.
 Ona tərif nə gerek
 Allahdandı tərfi.

Səni bir şair sevir
 Eşqinin ozanıdır.
 Bircə soyuq baxışın

Seni Bir Şair Seviyor

Seni bir şair seviyor
 Var mı haberin, güzel?
 Sözü sendedir ancak
 Bütün şehrin, güzel.

Seni bir şair seviyor,
 Yüce boylu, geniş omuzlu.
 Baştan başa muhabbet,
 Kendi boyunda bir yürek.

Seni bir şair seviyor
 zariflerin zarifi.
 Ona tarif ne gerek
 Allah'tandır tarifi.

Seni bir şair seviyor
 Aşkının ozanıdır.
 Bir tek soğuk bakışın

Ömrünün xəzanıdı.

Səni bir şair sevir
Ona çəkdirmə ahı.
Sevməkdi peyğəmbəri,
Sevilməkdi Allahı!

10 avqust, 2000.

Ömrünün hazanıdır.

Seni bir şair sevir
Ona çektirme ahı.
Sevmektir peyğəmbəri,
Sevmektir Allah'ı!

10 Ağustos 2000.

Bu Gecə Bir Qızın Naz Gecəsidir

Nə ağrı-acı var, nə bir dər-d-azar,
Nə dedi-qodu var, nə giley-güzar.
Nə quyu qazan var, nə mərdimazar,
Bu gecə ruhumun saz gecəsidir.

Səssizlik içində ilahi bir səs,
Çırpınan bir könül, yanan bir nəfəs.
Gəncliyi geriye qaytarıb həvəs,
Bu gecə ömrümün yaz gecəsidir.

Yanaq titrəyirdi, dodaq yanaydı,
Zaman dayanırdı, vaxt uzanırdı.
Sevənlər özünü tanıyırdı,
Heyif ki, mühlətin az gecəsidir.

Dözdüm, bir zalımın qızına dözdüm,
Gülü gec açılan yazına dözdüm.
Məni öldürsə də, nazına dözdüm,
Bu gecə bir qızın naz gecəsidir.

15 avqust, 2000.

Düşəcək

Bu Gece Bir Kızın Naz Gecesidir

Ne ağrı sızı var, ne dert keder,
Ne dedikodu var, ne sitemkâr.
Ne kuyu kazan var, ne zalim,
Bu gece ruhumun saz gecesidir.

Sessizlik içinde ilahi bir ses,
Çırpınan bir gönül, yanan bir nefes.
Gençliği geriye gönderip heves,
Bu gece ömrümün yaz gecesidir.

Yanak titreyeydi, dudak yanaydı,
Zaman duraydı, vakit uzayaydı.
Sevenler özünü Tanrı sanaydı,
Yazık ki, mühlətin az gecesidir.

Sabrettim, bir zalimin kızına sabrettim,
Gülü geç açılan yazına sabrettim.
Beni öldürse de, nazına sabrettim,
Bu gece bir kızın naz gecesidir.

15 Ağustos, 2000.

Düşecek

Bu istilər gəldi-keçdi
Daha soyuqlar düşəcək
Əsər payız kölgələri
Budaqlardan bar düşəcək.

Dağda sükut, daşda sükut
Səssizliyin yasını tut.
Kövrələndə qara bulud,
Yerə-yurda qar düşəcək.

Ağ ulduzlar asım-asım
Hansını bağrıma basım?
Rəhmət sənə, Xəstə Qasım,
Yada yenə yar düşəcək.

30 avqust, 2000.

Şah Başında Tac Kimi

İyirmi gün tamamdı,
 evimdən uzaqdayam,
Vurnuxuram, hər şeyə,
 yerə, göyə ac kimi.
Allah! Bir-birimizə
 necə doğmalaşmışıq,
Ev qurulu bir xana,
 mən əriş-argac kimi.
Gedib uzaq elləri
 gəzsə də, dolansa da,
Hər kəsə öz evi xoş
 ağrıya əlac kimi.
Buludlarla öpüşüb
 başın göyə dəysə də,
Gərək öz həyatında

Bu sıcaqlar gəldi geçti
Daha soyuqlar düşəcək
Eser güz gölgələri
Budaklardan meyve düşəcək.

Dağda sükut, taşa sükut
Səssizliğin yasını tut.
Dolduğunda kara bulut,
Yere yurda kar düşəcək.

Ak yıldızlar salkım saçak
Hangisini bağrıma basayım?
Rahmet sana Hasta Kasım,
Hatıra yine yâr düşəcək.

30 Ağustos 2000.

Şah Başında Taç Gibi

Yirmi gün tamamdır,
 evimden uzaktayım,
Koşuşurum, hər şeyə,
 yere, gögə, aç gibi.
Allah! Birbirimize
 çoxça dostlaşmışız,
Ev kurulu bir hane,
 ben çözügü gibi,
Gidip uzak ellere
 gezse de, dolansa da,
Hər kəsə kendi evi hoş
 ağrıya ilac gibi.
Bulutlarla öpüşüb
 başın gögə deşse de,
Gerek kendi hayatında

bitəsən ağac kimi.
 Hər kişinin evinə
 istəyi, məhəbbəti,
 Gərək ucada dursun
 şah başında tac kimi.
 19 yanvar, 2002.

bitesin ağac gibi.
 Her kişinin evine
 arzuyu, muhabbeti,
 Gerek yücede dursun
 şah başında taç gibi.
 19 Ocak 2002.

Gülməkdən Gözəl Nə Var?

Təki ürəkdən gələ,
 Gülməkdən gözəl nə var?
 Gülə-gülə göz yaşı
 Silməkdən gözəl nə var?

Qonaq edə bağına,
 Çağır qız çağına.
 Gözəlin ayağına
 Gəlməkdən gözəl nə var?

Qismət tuta, sarıya,
 Ömür bəxtdən yarıya.
 Yarla canı yarıya
 Bölməkdən gözəl nə var?

Sözün gücü yerində,
 Eşqin sirri dərinə.
 Bir qız qədəmlərində
 Ölməkdən gözəl nə var?

15 dekabr, 2001.

Gözəl

Gülmekten Güzel Ne Var?

Yalnız yürekten gele,
 Gülmekten güzel ne var?
 Güle güle gözyaşı
 Silmekten güzel ne var?

Konuk ede bağına,
 Çağır kız çağına.
 Güzəlin ayağına
 Gelmekten güzel ne var?

Kismet tuta, sarıya,
 Ömür bahttan yarıya.
 Yarla canı yarıya
 Bölmekten güzel ne var?

Sözün gücü yerinde,
 Aşkın sırrı derinde.
 Bir kız kademlerinde
 Ölmekten güzel ne var?

15 Aralık 2001.

Güzel

Dayanma uzaqda keç otağıma,
 Əllərin üşüyər ayazdan, gözəl.
 Gəlişin könlümə bahar gətirsin,
 Doyunca zövq alım bu yazdan, gözəl.

Gələsən, qışımı yaz eləyəsən,
 Gələsən, ruhumu saz eləyəsən,
 Elə ömrün boyu naz eləyəsən
 Öləm bu qəmədən, bu nazdan, gözəl.

Əbədi eşq olur, ötəri həvəs,
 Ömür bir udumluq çəkilən nəfəs.
 Tələs sevilməyə, sevməyə tələs,
 Qocalıq gələcək bir azdan, gözəl.

5 sentyabr, 2000.

Öldürür

Məni nə bir dost töhməti,
 Nə də bir qarğış öldürür.
 Nə başıma dəyən dolu,
 Nə yağan yağış öldürür.
 Nə rəngi saralan payız,
 Nə də ki, qar-qış öldürür.
 Əzrayılın xəbəri yox,
 Mənim iki cəlladım var,
 Məni cüt baxış öldürür.

3 oktyabr, 2000.

Məni Sevə-Sevə Öldür, İlahi

Sevgidən doğuldum, sevdim, sevildim,
 Məni sevə-sevə öldür, ilahi.

Durma ötedə keç otağıma,
 Ellərin üşüyər ayazdan, gözəl.
 Gəlişin gönlümə bahar gətirsin,
 Doyunca zevk alayım bu yazdan, gözəl.

Gelesin, kışımı yaz eyleyesin,
 Gelesin, ruhumu saz eyleyesin,
 Öyle ömrün boyu naz eyleyesin
 Ölem, bu gamzeden, bu nazdan gözəl.

Ebedi aşk olur, geçici heves,
 Ömür bir yudumluk çekilen nefes.
 Tələş sevilməyə, sevməyə tələş,
 Yaşlılık gelecek birazdan, gözəl.

5 Eylül 2000.

Öldürür

Beni ne bir dost töhmeti,
 Ne de bir kargış öldürür.
 Ne başıma degen dolu,
 Ne yağan yağmur öldürür.
 Ne rengi sararan güz,
 Ne de, kar kış öldürür.
 Azrail'in haberi yok,
 Benim iki celladım var,
 Beni çift bakış öldürür.

3 Ekim 2000.

Beni Seve Seve Öldür, İlahi

Sevgiden doğdum, sevdim, sevildim,
 Beni seve seve öldür, İlahi.

Allahın gücünü sevəndə bildim
Məni sevə-sevə öldür, ilahi!

Sellərə çevrilim, kükrəyim, axım,
Buluda çevrilim, gurlayım, çaxım.
Ətəkdən boylanım, zirvədən baxım
Məni sevə-sevə öldür, ilahi!

Şirindir sevilən hər gün, hər saat,
Dünya gözəlitək, gəl, mənə naz sat.
Kül olmaq ölümdü, köz olmaq həyat
Məni sevə-sevə öldür, ilahi!

Çəmənin üstündən əsən meh elə,
Çiçəyin gözündən öpən şəh elə.
İstər nökr elə, istər şah elə
Məni sevə-sevə öldür, ilahi!

Qara saçlarıma sevgi dən olsun,
Mən bir sünbül olum, sevgi dən olsun.
Elə ölümüm də sevgidən olsun
Məni sevə-sevə öldür, ilahi!

Həvəsim önündə əsrlər azdı,
Eşqimin yanında sular dayazdı.
Məni sevə-sevə yaşatmaq azdı
Məni sevə-sevə öldür, ilahi!

10 noyabr, 2000.

Mənə Bu Sözləri Yazdıran Mələk

Dilin uzun olsun,

Allah'ın gücünü sevince bildim
Beni seve seve öldür, İlahi!

Sellere çevrileyim, kükreyyim, akayım,
Buluta çevrileyim, gürleyeyim,
çakayım,
Etekten boylanayım, zirveden bakayım
Beni seve seve öldür, İlahi!

Şirindir sevilən her gün, her saat,
Dünya güzeli gibi, gel, bana naz sat.
Kül olmak ölümdür, köz olmak hayat
Beni seve seve öldür, İlahi!

Çimenin üstünden esen yel eyle,
Çiçeğin gözünden öpen çiğ eyle.
İster uşak eyle, ister şah eyle
Beni seve seve öldür, İlahi!

Kara saçlarıma sevgi kır olsun,
Ben bir başak olayım, sevgi dene olsun,
Öyle ölümüm de sevgiden olsun
Beni seve seve öldür, İlahi!

Hevesim önünde asırlar azdır,
Aşkımın önünde sular sığdır.
Beni seve seve yaşatmak azdır
Beni seve seve öldür, İlahi!

10 Kasım 2000.

Bana Bu Sözleri Yazdıran Melek

Dilin uzun olsun,

üzün ağ olsun,
Yaşıl duyğuların
yaşıl tağ olsun,
Günahın eşq ilə
yaşamaq olsun,
Qapını vədəsiz
döyməsin külək,
Mənə bu sözləri
yazdıran mələk.

Kimin gücü çatar,
kim agah eylər,
Sevgi insanları
niyə şah eylər?
Eşqimi ən uca
bir dərgah eylər.
Hər incə barmağın
zərif bir lələk,
Mənə bu sözləri
yazdıran mələk.

Dodağı nəğməli,
sinəsi sazlı,
Göy kimi havalı,
yer kimi nazlı,
Göyərçin görkəmli,
durna boğazlı,
Ən şirin arzudu,
ən şirin dilək,
Mənə bu sözləri
yazdıran mələk.

Varlığın başabaş

yüzün ak olsun,
Yeşil duyğuların
yeşil dağ olsun,
Günahın aşk ilə
yaşamak olsun,
Kapını zamansız
dövməsin yel,
Bana bu sözləri
yazdıran melek.

Kimin gücü yeter,
Kim agah eyler,
Sevgi insanları
niyə şah eyler?
Aşkımı en yüce
bir dergah eyler?
Her ince parmağın
zarif bir yelek,
Bana bu sözləri
yazdıran melek.

Dudağı nağməli,
sinesi sazlı,
Gök gibi havalı,
yer gibi nazlı,
Güvercin görkəmli,
turna boğazlı,
En şirin arzudur,
ən şirin dilek,
Bana bu sözləri
yazdıran melek.

Varlığın başa baş

nurda, işıqda,
 Özünsən günəş də,
 nur da, işıq da,
 Dünyanı dolandım
 sən yaraşıqda
 Nə bağda gül gördüm,
 nə düzdə çiçək,
 Mənə bu sözləri
 yazdıran mələk.

Yanağın xalına
 xal çatan deyil,
 Dodağın balına
 bal çatan deyil,
 Taxtın çox ucadı
 əl çatan deyil,
 Ya uca tanrısən,
 ya zalım fələk,
 Mənə bu sözləri
 yazdıran mələk.

26 yanvar, 2001.

Getmə

Suya toxundursam, su yuyar, gedər,
 Getmə, əllərimin xınası, getmə.
 Qorxuram dumanda itib batasan,
 Getmə, göylərimin durnası, getmə.

Bilmirəm tanrısən, yoxsa, bir bəşər,
 Şair qismətinə gözəllər düşər.
 Gedərsən, gözümde göllər titrəşər,
 Getmə, göylərimin sonası, getmə.

nurda, ışıqta,
 Kendinsin günəş de,
 nur da, ışıq da,
 Dünyayı dolandım
 sen güzellikte
 Ne bağda gül gördüm,
 ne ovada çiçək,
 Bana bu sözləri
 yazdıran melek.

Yanağın benine
 ben yeten değil,
 Dudağın balına
 bal yeten değil,
 Tahtın çok yücedir
 el yeten değil,
 Ya yüce Tanrısın,
 ya zalim felek,
 Bana bu sözləri
 yazdıran melek.

26 Ocak 2001.

Gitme

Suya dokundursam, su yıkar, gider,
 Gitme, ellerimin kınası, gitme.
 Korkarım dumanda yitip batasın,
 Gitme, göklerimin turnası, gitme.

Bilmiyorum Tanrısın, yoksa, bir beşer,
 Şair kismetine güzeller düşer.
 Gidersen, gözümde göller titreşir,
 Gitme, göklerimin sunası, gitme.

Keçilməz sədd olar, aşılmaz hasar,
Qəm bir qapaz olub başımdan basar.
Ləpələr kükrəyər, dalgalar susar,
Getmə, sevincimin dəryası, getmə.

Odlanan ürəyim, nurlanan üzüm,
Çağlayan ilhamım, sellənən sözüm.
Axşamım, səhərim, gecəm, gündüzüm,
Getmə, həyatımın mənası, getmə.

24 fevral, 2001.

Mənim Həsrət Kitabım

Ayrılığın həsrət, hüzn,
Mənim həsrət kitabımsan.
Ağrısı çox ömrümüzün
Mənim həsrət kitabımsan.

Gözümün yaşı duzladı,
Bağrımın başı buzladı.
Qəlbimin teli sızladı
Mənim həsrət kitabımsan.

Qaygıları başdan aşan,
Fikri-zikri aşıb daşan,
Gündən-günə qalınlaşan
Mənim həsrət kitabımsan.

Mən yerdə, sən yeddi qatda,
Fırlanırıq kainatda.
Qovuşmadıq bu həyatda
Mənim tale kitabımsan.

Geçilmez set olur, aşılmaz engel,
Gam bir şamar olmuş başıma vurur.
Dalgalar kükrüyor, dalgalar susuyor,
Gitme, sevincimin deryası, gitme.

Alevlenen yüreğim, nurlanan yüzüm,
Çağlayan ilhamım, sellenen sözüm.
Akşamım, seherim, gecem, gündüzüm,
Gitme, hayatımın manası, gitme.

4 Şubat 2001.

Benim Hasret Kitabım

Ayrılığın hasret, hüzn,
Benim hasret kitabımsın.
Ağrısı çok ömrümüzün
Benim hasret kitabımsın.

Gözümün yaşı kurudu,
Bağrımın başı buzladı,
Kalbimin teli sızladı
Benim hasret kitabımsın.

Kaygıları baştan aşan,
Fikri zikri aşıp taşan,
Günden güne kalınlaşan
Benim hasret kitabımsın.

Ben yerde, sen yedi katta,
Dolaşırız kainatta.
Kavuşmadık bu hayatta
Benim talih kitabımsın.

Hey səslərəm, soraqlaram,
Nisgilimi qucaqlaram.
Xəyalımla varaqqlaram
Mənim həsrət kitabımsan.

12 mart, 2001.

Hep seslenirim, sorarım,
Dertlerimi kucaklarım.
Hayalimle varaklarım
Benim hasret kitabımsın.

12 Mart 2001.

Sən Varsan

Bu yetər mənimçün
 sən varsan həyatda,
Dipdiri, yamyaşıl
 baharsan həyatda.
Sən varsan səbirdə,
 dözümdə, inadda,
Sevginin verdiyi
 qırılmaz həyatda.
Düz keçib, dağ yarıb,
 daş oya bilərəm.
Sən varsan, Allahın
 ey əziz bəndəsi.
Sən varsan, Allaha
 baş əyə bilərəm.
Torpağı başımın
 üstünə qaldırıp,
Dağları çiynimdə
 daşıya bilərəm!

23 mart, 2001.

Sen Varsın

Bu yeter benim için
 sen varsın hayatta,
Dipdiri, yemyeşil
 baharsın hayatta.
Sen varsın sabırda,
 takatte, inatta,
Sevginin verdiği
 bozulmaz hayatta.
Ova geçip, dağ yarıp,
 taş oyabilirim.
Sen varsın, Allah'ın
 ey aziz bendesi.
Sen varsın, Allah'a
 baş eğebilirim.
Toprağı başımın
 üstüne kaldırıp,
Dağları omzumda
 taşuyabilirim!

23 Mart 2001.

Görmədim Səni

Beş ay illər qədər uzandı getdi,
Beş ayda bir dəfə görmədim səni.

Görmedim Seni

Beş ay yıllar kadar uzadı gitti,
Beş ayda bir defa görmedim seni.

Bəlkə durna kimi üfüqlərdəsən,
Boylandım o səfə, görmədim səni.

Belki turna gibi ufuklardasın,
Uzandım o safa, görmedim seni.

Gözləmək dünyanın ən ağır yükü,
Həsrətdən ağardı başımın tükü.
Baxmaqdan saraldı gözümün kökü
Baxdım sən tərəfə, görmədim səni.

Gözlemek dünyanın en ağır yükü,
Hasretten ağardı saçımın tüyü.
Bakmaktan sarardı gözümün kökü
Baktım sen tarafa, görmedim seni.

Bahar görünərdi qarlı qış mənə,
Muştuluq verərdim dosta, düşməmə.
Şərəf gətirərdi bu görüş mənə
Çatıb o şərəfə, görmədim səni.

11 aprel, 2001.

Bahar görünürdü karlı kış bana,
Müjde verirdim dosta, düşmana.
Şeref getirirdi bu görüş bana
Varıp o şerefe, görmedim seni.

11 Nisan 2001.

Ömrün Şah Gecəsi

Könül, bu gecəni
vermə əlindən
Bu gecə zövq anı,
ruh gecəsidir.
Bir gözəl gözündə
iki damla yaş,
Bir qız yanağında
şəh gecəsidir.

İlahi bir andı,
gəlib gedəcək,
Qəlbini, ruhunu
dəlib gedəcək,
Hələ ki diridi,
ölüb gedəcək,
Ürəkdən çəkilən
ah gecəsidir.

Ömrün Şah Gecəsidir

Gönül, bu geceyi
verme elinden
Bu gece zevk anı,
ruh gecəsidir.
Bir güzel gözünde
iki damla yaş,
Bir kız yanağında
çiy gecəsidir.

İlahi bir andır,
gelip gidecek,
Kalbini, ruhunu
delip gidecek,
Hele ki diridir,
ölüp gidecek,
Yürekten çekilen
ah gecəsidir.

Gözəldi gözəllə sarışıb

ölmək,

Gözəldi gözəllə barışıb

ölmək,

Bir qız nəfəsinə qarışıb

ölmək,

Bir insan ömrünün

şah gecəsidir.

1 sentyabr, 2002.

Güzeldir güzelle sarılıp

ölmək,

Güzeldir güzelle barışıp

ölmək,

Bir qız nefesinə qarışıp

ölmək,

Bir insan ömrünün

şah gecəsidir.

1 Eylül 2002.

Kövrək Ağrı

Qızlar keçib gedir belədən-belə

Baxıram, gözəllər baxır, yan keçir.

De, kimə lazımam mən indən belə

Hər qız ürəyindən bir oğlan keçir.

Çiyin tab gətirmir hər ağır yükə,

Qayğıdı insanın başından basan.

Dünyada ən kövrək ağrıdı, bəlkə,

Gözəllər gəncləşə, sən qocalasan!

23 may, 2001.

Sancılı Ağrı

Kızlar keçip gider oradan oraya

Bakarım, güzeller bakar, yan geçer.

De, kime lazımım ben bundan sonra

Her kız yüreğinden bir oğlan geçer.

Omuz güc yetirmez her ağır yüke,

Kaygıdır insanın başına basan.

Dünyada en sancılı ağrıdır, belki,

Güzeller gençleşe, sen yaşlanasın!

23 Mayıs 2001.

Küskün Gözəl

Mürəkkəbləmi yazdı, qanlamı möhürlədi,

Qələmi qırılaydı məni sənə yazanın.

Cəhənnəm atəşidi sənə üz-üzə gəlmək,

Necə çəkim yükünü mən bu boyda cəzanın.

Çiçəklərin içində bir ürək saxlamışdım,

Günahkarı sən oldun qəlbə düşən xəzanın.

Sən elə qarğamışsan taleyimə, bəxtimə,

Küskün Güzəl

Mürekkeple mi yazdı, kanla mı mühürlədi,

Kələmi kırılaydı beni sənə yazanın.

Cəhənnəm atəşidir sənə yüz yüze gəlmək,

Nasıl çəkeyim yükünü ben bu kadar cəzanın.

Çiçəklərin içində bir ürək saklamıştım,

Günahkarı sən oldun kalbə düşən hazanın.

Sen öyle kargımıştın talihime, bahtıma,

Nə namazın xeyri var, nə duanın, əzanın,
Sən öyrətdin dilimi şikayətə, qarğışa,
Pərəni pozulaydı, pərənimi pozanın.

18 sentyabr, 2001.

Ne namazın hayrı var, ne duanın, ezanın,
Sen öğrettin dilimi şikayete, kargışa,
Düzeni bozulaydı, düzenimi bozanın.

8 Eylül 2001.

Dərd Çoxalsa, Dəva Sızlar

Uçub getdi könlüm quşu,
Budaqda bir yuva sızlar.
Görən, harda qərar tutur
Yurd itirmiş yuvasızlar.

Bulud axdı, göy titrədi,
Gözümdə hər şey titrədi.
Könlümdə bir şey titrədi
Başımda bir tava sızlar.

Bax saçlara düşən ağa,
Bax sinədə çapraz dağa.
Gücü çatmaz sağaltmağa,
Dərd çoxalsa, dəva sızlar.

20 sentyabr, 2001.

Dert Çoğalsa Deva Sızlar

Uçup gitti gönlüm kuşu,
Budakta bir yuva sızlar.
Gören nerde karar kılar
Yurt yitirmiş yuva sızlar.

Bulut aktı, gök titredi,
Gözümde her şey titredi.
Gönlümde bir şey titredi
Başımda bir tava sızlar.

Bak saçlara düşən aka,
Bak sinede çapraz dağa,
Gücü yetmez sağaltmağa,
Dert çoğalsa, deva sızlar.

20 Eylül 2001.

Ağac Qapı

Bir ağac ustasının
sevimli əsəridi,
O qapını yavaş vur,
asta aç, asta bağla.
Azalmasın bu evin
heç vaxt qonaq-qarası,
Yorulmasın əllərin
dosta aç, dostla bağla.

Ağaç Kapı

Bir ağaç ustasının
sevimli eseridir,
O kapıyı yavaş vur,
yavaş aç, yavaş kapat.
Azalmasın bu evin
hiçbir zaman gelen gideni,
Yorulmasın ellerin
dosta aç, dostla kapat.

22 iyun, 2002.

22 Haziran 2002.

Salamat Qal, Ay Cavanlıq

Bir zamanlar gücüm vardı
 Şir ağzından tac almağa,
 Çox güclülər can atardı
 Gəlib məndən güc almağa.

Cənnət idi məkanımız,
 Tanrı idi təkanımız.
 Vardı hər cür imkanımız
 Dərgahlara ucalmağa.

Heyif gənclik, vay cavanlıq,
 Varmı sənə tay, cavanlıq?
 Salamat qal, ay cavanlıq
 Mən gedirəm qocalmağa.

6 avqust, 2002.

Selametle Kal, Ey Gençlik

Bir zamanlar gücüm vardı
 Aslan ağzından tac almaya,
 Çok güçlüler can atardı
 Gelip benden güç almaya.

Cennet idi mekanımız,
 Tanrı idi desteğimiz.
 Vardır her türlü imkanımız
 Dergahlara yücelmeye.

Yazık gençlik, ah civanlık,
 Var mı sana denk, civanlık?
 Selametle kal, ay civanlık
 Ben giderim yaşlanmaya.

6 Ağustos 2002.

Bu Axşam

Nə sözüm tükənir, nə dilim susur,
 Vergimi veriblər mənə bu axşam?
 Gözümün önündən gözəllər keçib
 Gəlmişəm imana dinə bu axşam.

Boylanmaq olmur ki, oba var, el var,
 Gözümdə yağış var, qəlbimdə sel var.
 Bir hovuz yanında qırx incəbel var
 Od tutub alışır sinə bu axşam.

Ruhum saza dönüb, ürəyim neyə,

Bu Akşam

Ne sözüm tükenir, ne dilim susar,
 Vergimi vermişler bana bu akşam?
 Gözümün önünden güzeller geçmiş,
 Gelmişim imana dine bu akşam.

Uzanıp bakmak olmuyor ki, oba var, yurt var,
 Gözümde yağmur var, kalbimde sel var.
 Bir havuz yanında kırk incebel var
 Ateş olup tutuşur sine bu akşam.

Ruhum saza dönmüş, yüreğim neye,

Qorxuram ayrılıq xətrimə dəyə.
Fikir dağlarında tikmişəm dəyə,
Qurmuşam özümə binə bu axşam.

Sevgidən, ilhamdan yoğrular maya,
Kövrələr gül-çiçək, məst olar qaya.
Bir şer süzülüb gələr dünyaya,
Bir şair doğular yenə bu axşam.

16 aprel, 2002.

Korkarım ayrılık hatrıma değe.
Fikir dağlarında dikmişim kulübe,
Kurmuşum kendime yayla evi bu akşam.

Sevgiden, ilhamdan yoğrulur maya,
Dolar gül çiçək, mest olur kaya.
Bir şiir süzülüb gelir dünyaya,
Bir şair doğar yine bu akşam.

16 Nisan 2002.

Qocaldır Adamı Yollar Gözləmək

“Get, Ay batandan sora gəl”
Xalq mahnısından

Səninlə bütövəm, səninlə tamam,
Sənsiz sevincimin, yarısı yoxdu.
Qocaldır adamı yollar gözləmək
Həsrətin Allahı, tanrısı yoxdu.

Baxışlar alovlu, kölgələr sərin,
Ürəklər nəğməli, duyğular dərin.
Vaxtında vüsala yetişənlərin
Rənginin alı var, sarısı yoxdu.

Kərəm yangısına nə bənd, nə bərə,
Acizdi önündə yoxuş, dağ, dərə.
Sevənə açıqdı qapı, pəncərə
Sevginin hasarı, barısı yoxdu.

Yumşaldar şaxtanı, əridər qarı
Xəlvəti görüşün pıçıltıları.
Mən sənə çiçəyəm, sən mənə arı,

Kocatır Adamı Yollar Gözlemək

“Gət ay battıktan sonra gəl”
Halk türküsünden

Seninlə bütünüm, seninlə tamam,
Sənsiz sevincimin, yarısı yoxdur.
Kocatır adamı yollar gözlemək
Həsrətin Allah'ı, Tanrı'sı yoxdur.

Bakışlar alevli, gölgələr serin,
Yürekler nəğməli, duyğular dərin.
Vaktində visale yetişənlərin
Rənginin alı var, sarısı yoxdur.

Kerem yangısına ne bent, ne set,
Acizdir önündə yokuş, dağ, dere.
Sevene açıktır kapı, pencere
Sevginin engeli, duvarı yoxdur.

Yumuşatır ayazı, eritir qarı
Halveti görüşün fısıltıları.
Ben sana çiçəyim, sen bana arı,

Yazıq o gülə ki, arısı yoxdu.

Qaranlıq üstümə can atmamış gəl,
Tikanlar qəlbimi qanatmamış gəl.
Ay oğlan, bu evə Ay batmamış gəl,
Bu evin imansız qarısı yoxdu.

18 aprel, 2002.

Nə Yaxşı Zəng Elədin

Ölmüşdü ürəyimdə
çal-çağır, toy tamaşa,
Solmuşdu gözlərimdə
təbiət başdan-başa.
Sapsarı duyğuları
yamyaşıl rəng elədin,
Nə yaxşı zəng elədin!

Kəsilməzdi soyuğu,
əriməzdi buzluğu,
Üzərdi ürəyimi
həsrətin sonsuzluğu.
Sükutla, ayrılıqla
döyüşdün, cəng elədin,
Nə yaxşı zəng elədin!

Qaytardı səsin məni
cəhənnəmdən cənnətə,
Dağlar da baş əyərmiş
dağ boyda məhəbbətə.
Ətirli nəfəsini
əlvan çələng elədin,
Nə yaxşı zəng elədin!

Yazık o güle ki, arısı yoktur.

Karanlık üstüme can atmamış gel,
Dikenler kalbimi kanatmamış gel.
Ay oğlan, bu eve ay batmamış gel,
Bu evin imansız karısı yoktur.

8 Nisan 2002.

Ne Güzel Telefon Ettin

Ölmüştür yüreğimde
çal oyna, düğün temaşa,
Solmuştur gözlerimde
tabiat baştan başa.
Sapsarı duyguları
yemyeşil renk eyledin,
Ne güzel telefon ettin!

Kesilmezdi soğuğu
erimezdi buzluğu,
Üzerdi yüreğimi
hasretin sonsuzluğu.
Sükutla, ayrılıkla
dövüştün, cenk eyledin,
Ne güzel telefon ettin!

Gönderdi sesin beni
cehennemden cennete,
Dağlar da baş eğermiş
dağ kadar muhabbete.
Kokulu nefesini
elvan çelenk eyledin,
Ne güzel telefon ettin!

Gözlərimin önündən

nələr keçdi, ah nələr,

Cilvələndi ruhumda

tamaşalar, səhnələr.

Cavanlaşdı qocalar,

təzələndi könüllər,

Sən bu qarı dünyanı

qızdan qəşəng elədin,

Nə yaxşı zəng elədin!

Nə yaxşı zəng elədin!

10 may, 2002.

Ölmüşəm, Xəbərin Yox

Sevmək istədim

Ürəyimi qırdın.

Uçmaq istədim

Qanadımı qırdın.

Yaşamaq istədim

Ümidimi qırdın.

Baxmaq istədim

Gözümü qırdın.

Dinmək istədim

Sözümü qırdın.

Qırhaqır başladın,

Saldın qırğını.

Ölmüşəm, xəbərin yox,

Rahat ola bilərsən

Ver mənim yasımın

Üçünü, yeddisini, qırxını.

20 iyun, 2002.

Məni Zirvələrdən Endirən Qadın

Gözlərimin önündən

nələr geçti, ah nələr,

Cilveləndi ruhumda

temaşalar, sahnələr.

Civanlaşdı yaşlılar,

təzələndi gönüllər,

Sen bu kocakarı dünyayı

kızdan güzel eyledin,

Ne güzel telefon ettin!

Ne güzel telefon ettin!

10 Mayıs 2002.

Ölmüşüm, Haberin Yok

Sevmek istedim

Yüreğimi kırdın.

Uçmak istedim

Kanadımı kırdın.

Yaşamak istedim

Ümidimi kırdın.

Bakmak istedim

Gözümü kırdın.

Konuşmak istedim

Sözümü kırdın.

Katliam başlatdın,

Saldın kırımını.

Ölmüşüm, haberin yok,

Rahat olabilirsiniz

Ver benim yasımın

Üçünü, yeddisini, kırkını.

20 Haziran 2002.

Beni Zirvelerden İndiren Kadın

Ayılmaq istədim səni
 min kərə
 Qəflət yuxusundan
 heç ayılmadın.
 Qəlbin uçrum oldu,
 ürəyin dərə
 Məni zirvələrdən endirən qadın.

Boşuna zəhmətdi,
 hədərdir, həder
 Qəbrimin üstündə
 çiçəklər əksən.
 Bilmədin mən kiməm
 bu vaxta qədər,
 Bu gündən sonra da bilməyəcəksən.
 23 iyun, 2002.

Eşq Ürəkdə Meydan Tutub

Sevgi şəri yaxın qoymur
 Xoş dinir, xeyir yazdırır.
 Işıq paltar yerinə
 Əyninə geyir, yazdırır.

Eşq ürəkdə meydan tutub,
 Şahdı, əldə fərman tutub.
 Bir oğlana divan tutub,
 Bir qıza şer yazdırır.

Əri, deyir, şam tək əri,
 Haq yolundan axıt təri.
 Ürəyimdən keçənləri

Ayılmaq istədim səni
 bin kərə
 Gaflet uykusundan
 hiç ayılmadın.
 Kalbin uçurum oldu,
 yüregin dere
 Beni zirvelerden indiren kadın.

Boşuna zahmettir,
 hederdir, heder
 Kabrimin üstündə
 çiçəklər əksən.
 Bilmedin ben kimim
 bu vakte kadar,
 Bu gündən sonra da bilmeyeceksin.
 23 Haziran 2002.

Aşk Yürekte Meydan Tutmuş

Sevgi şəri yakın koymaz
 Hoş söyler, hayır yazdırır.
 Işıq giysi yerine
 Eynine giyer, yazdırır.

Aşk yürekte meydan tutmuş,
 Şahtır, elde ferman tutmuş.
 Bir oğlana divan tutmuş,
 Bir kıza şiir yazdırır.

Eri, diyor, şam gibi eri,
 Hak yolundan akıt teri.
 Yüreğimden geçenleri

Qələmə deyir, yazdırır.

7 avqust 2002.

Kimə Verəcəksən Bu Çiçəkləri?

Yaşıl yaxalarda

gül dərən gözəl,

Gül olub, könlümü

güldürən gözəl,

Kimə verəcəksən

bu çiçəkləri?

Düşdüyün sevdanın

dadını söylə,

Söylə, doğmasını,

yadını söylə,

Bəlkə tanıyıram,

adını söylə

Kimə verəcəksən

bu çiçəkləri?

Dər bu çiçəkləri,

dər, gözəl mələk,

Dərdikə ruhuma

sər, gözəl mələk,

Sənə min göz ilə

bir şair baxır

Rəngi tül, yanağı

zər, gözəl mələk.

Duymuşam qəlbindən

keçənləri mən,

Ulu məhəbbətə,

Kaleme diyor, yazdırır.

7 Ağustos 2002.

Kime Vereceksin Bu Çiçekleri?

Yeşil yakalarda

gül deren güzel,

Gül olup, gönlümü

güldüren güzel,

Kime vereceksin

bu çiçekleri?

Düştüğün sevdanın

tadını söyle,

Söyle, doğmasını,

yadını söyle,

Belki tanırım,

adını söyle

Kime vereceksin

bu çiçekleri?

Der bu çiçekleri,

der, güzel melek,

Derdikçe ruhuma

ser, güzel melek,

Sana bin göz ile

bir şair bakar

Rengi tül, yanağı

yaldız, güzel melek.

Duymuşum kalbinden

geçenleri ben

Ulu muhabbete,

uca sevgiyə,
 Dinə verəcəksən
 bu çiçəkləri
 Mənim ürəyimdə
 doğan sevgiyə,
 Günə verəcəksən
 bu çiçəkləri.
 Bilirəm, getməzsən
 məndən uzağa,
 Dünyaya gül şəri
 gətirmək üçün
 Mənə verəcəksən
 bu çiçəkləri.

6 sentyabr, 2002.

Mənim Bircə Dinim Var, Dinimin Adı Sevgi

Dillər ayırır bizi,
 dinlər ayırır bizi,
 Şeytanlar nifaq salır,
 cinlər ayırır bizi.
 Sevgilər yox, qəzəblər,
 kinlər ayırır bizi.
 Həyatımın, ömrümün,
 dinimin adı sevgi.
 Mənim bircə dinim var,
 dinimin adı sevgi.

Ruh Adəmə verildi,
 Adəmi ruh yaratdı,
 Bəşəri xilas üçün
 gəmini Nuh yaratdı.

yüce sevgiyə,
 Dine vereceksin
 bu çiçəkləri
 Benim yüreğimdə
 doğan sevgiyə,
 Güne vereceksin
 bu çiçəkləri.
 Bilirim, gitməzsən
 benden uzağa,
 Dünyaya gül çağı
 getirmək için
 Bana vereceksin
 bu çiçəkləri.

6 Eylül 2002.

Benim Bir Tek Dinim Var, Dinimin Adı Sevgi

Diller ayırır bizi,
 dinler ayırır bizi,
 Şeytanlar nifak salar,
 cinler ayırır bizi.
 Sevgiler yok, gazaplar,
 kinler ayırır bizi.
 Hayatımın, ömrümün,
 dinimin adı sevgi.
 Benim bir tek dinim var,
 dinimin adı sevgi.

Ruh Adem'e verildi,
 Adem'i ruh yarattı,
 Beşeri halas için
 gemiyi Nuh yarattı.

Savaşı, qan-qırğını,
qara günü yaratdı,

Harayımın, səsimin,
ünümün adı sevgi,
Mənim bircə dinim var,
dinimin adı sevgi.

Xızır, Davud, Süleyman,
Musa, İsa, Məhəmməd,
Hər biri təpə-dırnaq
ışığı, sevgi, məhəbbət.
“Vəhdəti-vücut” – dedi,
vücudda tapdı vəhdət,
Namazımın, qibləmin,
yönümün adı sevgi,
Mənim bircə dinim var,
dinimin adı sevgi..

Sevgi Günəş kimidir,
düzə, tərsə bölünməz,
Təriqətə, məzhəbə,
sinfə, dərsə bölünməz.
İngilissə, almana,
rusa, farsa bölünməz,
Türkümin, ərəbimin,
çinlimin adı sevgi.
Mənim bircə dinim var,
dinimin adı sevgi.

Kökümün, budağımın,
dizimin, dirəyimin,
Ruhumun, nəfəsimin,

Savaşı, katliamı,
kara günü yarattı,

Feryadımın, sesimin,
sedamın adı sevgi,
Benim bir tek dinim var,
dinimin adı sevgi.

Hızır, Davut, Süleyman,
Musa, İsa, Muhammed,
Her biri tepe- tırnak
ışığı, sevgi, muhabbet.
“Vahdet-i vücud”-dedi,
vücuda buldu vahdet,
Namazımın, kiblemin,
yönümün adı sevgi,
Benim bir tek dinim var,
dinimin adı sevgi..

Sevgi güneş gibidir,
düze, terse bölünmez,
Tarikata, mezhebe,
sınıfa, derse bölünmez.
İngiliz'e, Alman'a,
Rus'a, Fars'a bölünmez,
Türk'ümün, Arap'ımın,
Çinlimin adı sevgi,
Benim bir tek dinim var,
dinimin adı sevgi.

Kökümün, budağımın,
dizimin, direğimin,
Ruhumun, nefesimin,

canımın, ürəyimin,
 Təndirimin, təknəmin,
 duzumun, çörəyimin,
 Sünbülümün, tarlamın,
 dənimin adı sevgi.
 Mənim bir cə dinim var,
 dinimin adı sevgi.
 Doğulmağım da sevgi,
 ölməyim də sevgidi
 Kəfənimin, qıbləmin
 sonumun adı sevgi,
 Ruhumun, nəfəsimin,
 canımın adı sevgi.
 7 sentyabr, 2002.

Sevmək Haqqı

Dalğanı dənizdən,
 qumu səhradan,
 Zərrəni Günəşdən
 ayırmaq olmaz.
 Ulduzu qoparıb
 Göyün üzündən,
 Işığı atəşdən
 ayırmaq olmaz.

Ləngəri buluddan,
 axarı seldən,
 Sərtliyi qayadan
 ayırmaq olmaz.
 İnsan ürəyini,
 insan qəlbini
 Eşq adlı mayadan

canımın, yüregimin,
 Tandırımın, teknevin,
 tuzumun, çöregimin,
 Başağımın, tarlamın,
 denemin adı sevgi.
 Benim bir tek dinim var,
 dinimin adı sevgi.
 Doğmam da sevgi,
 ölməm de sevgidir
 Kefənimin, kiblemin
 sonumun adı sevgi,
 Ruhumun, nefesimin,
 canımın adı sevgi.
 7 Eylül 2002.

Sevmek Hakkı

Dalgayı denizden,
 kumu sahradan,
 Zerreyi güneşten
 ayırmak olmaz.
 Yıldızı koparıp
 göğün yüzünden,
 Işığı ateşten
 ayırmak olmaz.

Lengeri buluttan,
 akışı selden,
 Sertliği kayadan
 ayırmak olmaz.
 İnsan yüreğini,
 insan kalbini
 Aşk adlı mayadan

ayırmaq olmaz.

Rəngi təbiətdən,
 ətəri çiçəkdən,
 Saflığı bulaqdan
 ayırmaq olmaz.
 Duyğunu ürəkdən,
 xəyalı başdan,
 Nəğməni dodaqdan
 ayırmaq olmaz.

Şairin əlini
 dəftər- qələmdən,
 Gözünü varaqdan
 ayırmaq olmaz.
 Hər sözü boy verib
 cücərməlidir,
 Ruhunu torpaqdan
 ayırmaq olmaz.
 Dayaqdı söz adlı
 silahım mənə,
 Sevmək haqqı verib
 Allahım mənə
 Məni də bu haqdan
 ayırmaq olmaz.

10 sentyabr, 2002.

Məhəbbət Adamı Başqadı, Qardaş

Gəncliyin eşqini
 canında saxlar
 Ruhu da, qəlbi də
 cavan adamlar.

ayırmaq olmaz.

Rəngi tabiattan,
 kokuyu çiçekten,
 Saflığı bulaktan
 ayırmaq olmaz.
 Duyguyu yürekten,
 hayali baştan,
 Nağməyi dudaktan
 ayırmaq olmaz.

Şairin elini
 deftər kələmdən,
 Gözünü varaktan
 ayırmaq olmaz.
 Her sözü boy verip,
 yeşermelidir,
 Ruhunu topraktan
 ayırmaq olmaz.
 Dayaktır söz adlı
 silahım bana,
 Sevmək hakkı vermiş
 Allah'ım bana
 Beni de bu haktan
 ayırmaq olmaz.

10 Eylül 2002.

Muhabbet Adamı Başkadır Gardaş

Gençliğin aşkını
 canında saklar
 Ruhu da, kalbi de
 civan adamlar.

Əlli yaşında da,
yüz yaşında da
Həmişə sevecək
sevən adamlar.
Məhəbbət adamı
başqadı, qardaş.

Zəriflik istəsən,
çığayə dönər.
Kövrəklik istəsən,
mələyə dönər.
Sığal gərək olsa,
hisslərimizə
Sərin mehə dönər,
küləyə dönər.
Məhəbbət ruhunda,
barış qanında.
Basmaz qanadını
qarışqanın da.
Məhəbbət adamı
başqadı, qardaş.

Gözü qışa baxsa,
qış çiçəkləyər
Dağa əli dəysə,
daş çiçəkləyər,
Nəfəsi toxunsa,
sal buz əriyər,
Qayalar gözündə
yaş çiçəkləyər.
Dinəndə sevgisi
dinimiz olar,
Ölən nifrətimiz,

Elli yaşında da,
yüz yaşında da
Daima sevecek
seven adamlar.
Muhabbet adamı
başkadır, gardaş.

Zariflik istesen,
 çiçeğe döner.

Gevreklik istesen,
 meleğe döner.

Sıvaz gerek olsa,
 hislerimize

Serin yele döner,
 rüzgara döner.

Muhabbet ruhunda,
 barış kanında.

Ezmez kanadını
 karıncanın da.

Muhabbet adamı
 başkadır, gardaş.

Gözü kışa baksa,
kış çiçeklenir
Dağa eli değse,
taş çiçeklenir.
Nefesi dokunsa,
katı buz erir,
Kayalar gözünde
yaş çiçeklenir.
Konusunca sevgisi
dinimiz olur,
Ölen nefretimiz,

kinimiz olar.
 Gərək işığıyla
 öz tərəfinə,
 Qıbləmiz, səmtimiz,
 yönümüz olar.
 Məhəbbət adamı
 başqadı, qardaş.

Adəmin yoludu,
 Nuhun yoludu,
 Adı qəlbimizdə
 müqəddəsləşən
 Nə qədər müqəddəs
 ruhun yoludu.
 Qorquddan, Abbasdan,
 Dilqəmdən keçir,
 Məcnundan, Fərhaddan,
 Kərəmdən keçir.
 Sevinci hamını
 ışığılandırır,
 Dərdi dəftər olub
 qələmdən keçir.
 Məhəbbət adamı
 başqadı, qardaş.

Öydüyü el üçün
 peyğəmbərləşər,
 Sevdidi Əsliyə
 Şirinə dönər.
 Hamını qızdırır
 odu, alovu,
 Yanan ocaqların
 pirinə dönər.

kinimiz olur.
 Gerek ışığıyla
 kendi tarafına,
 Kiblemiz, semtimiz,
 yönümüz olur.
 Muhabbet adamı
 başkadır, gardaş.
 Adem'in yoludur,
 Nuh'un yoludur,
 Adı kalbimizde
 mukaddesleşen
 Ne kadar mukaddes
 ruhun yoludur.
 Korkut'tan, Abbas'tan
 Dilgem'den geçer,
 Mecnun'dan, Ferhat'tan,
 Kerem'den geçer.
 Sevinci hepsini
 ışıklandırır,
 Derdi defter olup,
 kaleminden geçer.
 Muhabbet adamı
 başkadır, gardaş.

Övdüğü el için,
 peygamberleşir,
 Sevdigi Aslı'ya
 Şirin'e döner.
 Hepsini kızdırır
 odu, alevi
 Yanan ocakların
 pirine döner.

Yatdığı torpaq da

qurduğu ev də,

Millətin ziyarət

yerinə dönər.

Məhəbbət adamı

başqadı, qardaş.

Məhəbbət adamı,

başqadı, qardaş.

15 sentyabr, 2002.

Yattığı toprak da

kurduğu ev de,

Milletin ziyaret

yerine döner.

Muhabbet adamı

başkadır, gardaş.

Muhabbet adamı

başkadır, gardaş.

15 Eylül 2002.

Bir Az Məhəbbətdən Danışaq

Bir az məhəbbətdən

danışaq, gəlin,

Sevgidən həsrətdən

danışaq gəlin.

Əyləşək diz-dizə,

nəfəs-nəfəsə,

Verək könlümüzü

həzin bir səsə.

Xəyala gətirək

ucalıqları,

Salaq yadımıza

zirvə qarını.

Salaq yadımıza

bizə göz vuran,

Yanan qızılgülün

yanaklarını.

Salaq yadımıza

Saf bulaqları,

Bir az təzələnib

durulmaq üçün.

Yenidən boylanaq

Biraz Muhabbetten Konuşak

Biraz muhabbetten

konuşak, gəlin,

Sevgiden hasretten

konuşak, gəlin.

Eğlenək diz dize,

nefes nefese,

Verek gönlümüzü

hazın bir sese.

Hayale getirek

yücelikleri,

Salak hatrımıza

zirve karını.

Salak hatrımıza

bize göz kırpan,

Yanan kızıl gülün

yanaklarını.

Salak hatrımıza

saf bulakları,

Biraz tazelenip

durulmak için.

Yeniden uzanak

köhnəliklərə,
 Dünyaya təzədən
 vurulmaq üçün.
 İlahi nemətdən
 danışaq, gəlin.
 Bir az məhəbbətdən
 danışaq, gəlin.

Əkək tarlasını
 yaxşılıqların,
 Sevgi sünbül olsun,
 sevgi dən olsun.
 Nifrətdən aralı
 qeybətdən uzaq,
 Sözbaşı fikrimiz
 sevgidən olsun.
 Kim kimi aldatdı,
 kim kimi yıxdı,
 Kim kimi sürüdü
 sonuna çıxdı.
 Taxdan kim gedəcək,
 taxta kim gəlir,
 Kim məhkum olacaq,
 kim hakim gəlir.
 Kim öndə dayanır,
 kimi arxada,
 Kim kimi məhv edib
 verəcək bada.
 Nəki siyasətdən
 danışdıq, yetər,
 Siyasi qeybətdən
 danışdıq, yetər.

köhnəliklərə,
 Dünyaya yeniden
 vurulmaq üçün.
 İlahi nimətdən
 konuşak, gelin.
 Biraz muhabbetten
 konuşak, gelin.

Ekek tarlasını
 güzelliklerin,
 Sevgi başak olsun,
 sevgi dene olsun.
 Nefretten ayrı
 gıybetten uzak,
 Sözbaşı fikrimiz
 sevgiden olsun.
 Kim kimi aldattı,
 kim kimi yıktı,
 Kim kimi sürdü
 sonuna çıktı.
 Tahttan kim gidecek,
 tahta kim gelir,
 Kim mahkum olacak,
 kim hakim gelir.
 Kim önde dayanır,
 kim arkada,
 Kim kimi mahvedip
 koyacak mezara.
 Ne çok siyasetten
 konuştuk, yeter,
 Siyasi gıybetten
 konuştuk, yeter.

Alaq daşımızdan

bu sualları,

Hamının dünyası,

hamının yarı

Əbədi qismətdən

danışaq, gəlin,

Bir az məhəbbətdən

danışaq gəlin.

Alak taşımızdan

bu sualleri,

Herkesin dünyası,

herkesin yâri

Ebedi kismetten

konaşak, gəlin,

Biraz muhabbetten

konaşak gəlin.

Əridək Füzuli

qəzəllərini,

Süzək ruhumuza

şirin bal kimi.

Nəsimi zirvəsi

qaldırsın bizi,

Uçaq səmalarda

bir qartal kimi.

Şeyx oğlu Şahımız

gəlsin məclisə,

O desin, biz duyaq

əhli-hal kimi.

Şirin söhbətimiz,

şirin sözüümüz,

Bir vəfa gətirsin

vəfasızlara.

“Görmədim” desə də,

çox şeyi görənlər

Vaqifin gözüylə

baxaq qızlara.

Eritek Fuzuli

gazellerini,

Süzək ruhumuza

şirin bal gibi.

Nesimi zirvesi

kaldırsın bizi,

Uçak semalarda

bir kartal gibi.

Şeyh oğlu Şahımız

gəlsin meclisə,

O desin, biz duyak

ehl-i hal gibi.

Şirin söhbətimiz,

şirin sözüümüz,

Bir vəfa gətirsin

vəfasızlara.

“Görmədim” dese də,

çok şeyi gören

Vakıf'ın gözüyle

bakak kızlara.

Millətdən, qeyrətdən

dəm vurmaq yetər,

Sabir kifayətdi

Milletten, gayretten

dem vurmaq yeter,

Sabir kifayettir

götürə bilsək.
 Dəyər yaşamağa,
 dəyər yazmağa,
 Dədə Ələsgəri,
 ata Vurğunu
 Bu ruh məclisinə
 gətirə bilsək.
 Nər kəs öz səmtini,
 yolunu tapsın,
 Çay dənizə axsın,
 söz ürəklərə,
 İsti yuvalardan
 aralanmışıq,
 Yenidən qayıdaq
 biz ürəklərə.
 Şerdən, sənətdən
 danışaq, gəlin.
 Bir az məhəbbətdən
 danışaq, gəlin.

Sevgi vəfalıdı,
 ömür vəfasız,
 Sanki bir atımlıq
 barıtdı ömür.
 Göz açıb yumunca
 qurtarır ömür,
 Kimi axıracan
 yarıtdı ömür?
 Allah nə veribsə,
 alacaq geri.
 Verdiyi nə varsa,
 əmanət verir.
 Yüzdən o tərəfə

götürəbilsek.
 Dəyər yaşamaya,
 dəyər yazmaya,
 Dede Alesker'i,
 ata Vurgun'u
 Bu ruh meclisine
 getirəbilsek.
 Er kişi kendi yönünü,
 yolunu bulsun,
 Çay denizə aksın,
 söz yüreklərə,
 Sıcak yuvalardan
 ayrılmışız,
 Yeniden yansıyak
 biz yüreklərə.
 Şiirdən, sanattan
 konuşaq, gəlin.
 Biraz muhabbetten
 konuşaq, gəlin.

Sevgi vefalıdır,
 ömür vefasız,
 Sanki bir atışlıq
 baruttur ömür.
 Göz açıp yumunca
 kurtarır ömür,
 Kimi sonuna kadar
 yarattı ömür?
 Allah ne vermişse,
 alacak geri.
 Verdiği ne varsa,
 emanet verir.
 Yüzden o tarafa

zəmanəti yox,
 Birlə yüz arası
 zəmanət verir.
 Arzunu, ümidi,
 eşqi, niyyəti,
 Oğulsan, bu vaxta
 sığışdır indi.
 Kərəmi bu yerdə
 ağlamaq tutur,
 Oğulsan, ağlayan
 Xan Kərəmlərin
 Gözünün yaşını
 yığışdır indi.
 Acizdən acizlik
 vaxtın əlində,
 Bizim əlimizdə
 nə var ki, qardaş,
 Nə varsa taleyin,
 vaxtın əlində.
 Bizim bəxtimizə,
 qismətimizə,
 Ayrılan möhlətdən
 danışaq, gəlin.
 Bir az məhəbbətdən
 danışaq, gəlin.
 Hərə baş götürüb
 qaçır bir yana,
 Kim dağdan qayıdır,
 kim dağa çıxır.
 Bəxtəvər başına
 böyük şairin,
 Deyirlər, Füzuli

kefaleti yok,
 Birle yüz arası
 kefalet verir.
 Arzuyu, ümidi,
 aşkı, niyeti,
 Oğulsun, bu zamana
 sığıdır şimdi.
 Kerem'i bu yerde
 ağlamak tutar,
 Oğulsun, ağlayan
 Han Keremlerin
 Gözünün yaşını
 sil şimdi.
 Acizden aciziz
 vaktin elinde,
 Bizim elimizde
 ne var ki, gardaş,
 Ne varsa talihin,
 vaktin elinde.
 Bizim bahtımıza,
 kısmetimize,
 Ayrılan mühletten,
 konuşak, gelin.
 Biraz muhabbetten
 konuşak, gelin.
 Herkes başını alıp
 kaçır bir yana,
 Kim dağdan döner,
 kim dağa çıkar.
 Bahtiyar başına
 büyük şairin,
 Diyorlar, Fuzuli

yaylağa çıxır.
 Hərənin ruhunda
 bir qəmli nəğmə,
 Canımız yaralı,
 qanımız qara.
 Canda Kür hönkürür,
 Araz ağlayır.
 Yəhəri qırılan,
 ayağı sinan,
 Vaxtın köhlənidi,
 vaxtın atıdı.
 Bahar buludunda
 bol olar yağış,
 Hər kəs bülüd kimi
 bir bayatıdı.
 Ömür yollarında
 səhralar geniş,
 Karvanımız ağlar,
 köçümüz ağlar.
 Dəsmal əlimizdə,
 yaş gözümüzdə,
 Elə ömrü boyu
 içimiz ağlar.
 Allah bağışlasın
 günahımızı,
 Günahımız ağlar,
 suçumuz ağlar.
 Ağlamaq ki vardı
 mərhəmətdəndi.
 Bax, bu mərhəmətdən
 danışaq, gəlin.
 Çıxaq nağıllardan,

yaylaya çıkar.
 Herkesin ruhunda
 bir gamlı nəğmə,
 Canımız yaralı,
 kanımız kara.
 Canda Kür hüngürür,
 Araz ağlar.
 Eyeri kırılan,
 ayağı incinen,
 Vaktin aygırır,
 vaktin atıdır.
 Bahar bulutunda
 bol olur yağmur,
 Herkes bulut gibi
 bir bayatıdır.
 Ömür yollarında
 sahralar geniş,
 Kervanımız ağlar,
 göçümüz ağlar.
 Mendil elimizde,
 yaş gözümüzde,
 Öyle ömür boyu
 içimiz ağlar.
 Allah bağışlasın
 günahımızı,
 Günahımız ağlar,
 suçumuz ağlar.
 Ağlamak ki vardır
 merhamettendir.
 Bak, bu merhametten
 konuşak, gelin.
 Çıkak masallardan,

əfsanələrdən,
 Canlı həqiqətdən
 danışaq, gəlin.
 Axarı-baxarı
 dünyaya sığmaz,
 Zəngin təbiətdən
 danışaq, gəlin.
 Alaq yolçulardan
 yol halallığı,
 Alaq arılardan
 bal halallığı.
 Sevgi özümüze
 qaytarsın bizi,
 Nurlu gözümə
 qaytarsın bizi.
 Gözələ heyrdən
 danışaq, gəlin.
 Bir az təzələmək
 köhnə dünyada
 Bir az məhəbbətdən
 danışaq gəlin!!!
 16 sentyabr, 2002.

Oğulsan, Vurulma
Bu Gözəlliyə

Qərrib bir qonağam bu gözəlliyə,
 Çiçək sırdaş bilər, çeşmə yar məni.
 Budur son qazancı şair olmağın,
 Gözəllik hər yerdə ağladar məni.

Oyan, Sabahdı

əfsanələrdən,
 Canlı hakikatten
 konuşak, gelin.
 Manzarası
 dünyaya sığmaz,
 Zəngin tabiatdan
 konuşak, gelin.
 Alak yolculardan
 yol helallığı,
 Alak arılardan
 bal helallığı.
 Sevgi özümüze
 döndürsün bizi,
 Nurlu gözüme
 döndürsün bizi.
 Güzele hayretten
 konuşak, gelin.
 Biraz tazelenek
 köhne dünyada
 Biraz muhabbetten
 konuşak gelin!!!
 16 Eylül 2002.

Oğulsun, Vurulma
Bu Güzelliğe

Garip bir konuğum bu güzelliğe,
 Çiçek sırdaş bilir, çeşme yâr beni.
 Budur son kazancı şair olmanın,
 Güzellik her yerde ağlatır beni.

Uyan, Sabahtır

Dadmısan sevincdən kədərə qədər,
Yatmısan axşamdan səhərə qədər.
Onsuz da yatmaq var məşhərə qədər,
Ömrü yuxulara vermək günahdı
Oyan, sabahdı!

Baxma dan yerinə mürgülü gözlə,
Qarış təbiətə nəğməylə, sözlə.
Vaxt səni gözləmir, sən vaxtı gözlə.
Hədən keçən günlər ağrıdı, ahdı
Oyan, sabahdı!

Çiçəklər danışır çiçək diliylə,
Böcəklər danışır böcək diliylə.
Danış təbiətin gerçək diliylə
Güzəllik həmişə şah oğlu şahdı,
Oyan, sabahdı!

16 sentyabr, 2000.

Təbiətə Vurğunam

Ağacların içində
ən çox palıdı sevdim,
Vaxta meydan oxuyan
qətiyyətinə görə.
Qorxusu yox, pəki yox
şimşəkdən, ildırımından,
Sevdim şah duruşuna,
şux qamətinə görə.

Hər barmağın vurduğu
bir şirin xalı sevdim.

Tatmazsın sevinçten kedere keder,
Yatmazsın akşamdan sabaha kadar.
Onsuz da yatmaq var məşhərə kadar,
Ömrü uykulara vermək günahdır
Uyan, sabahtır!

Bakma tan yerinə uykulu gözlə,
Karış tabiatə nəğməylə, sözlə.
Vakit seni beklemiyor, sen vakti bekle.
Hədən keçən günler ağrıdır, ahtır
Uyan, sabahtır!

Çiçəklər konuşur çiçək diliyle,
Böcekler konuşur böcek diliyle.
Konuş tabiatın gerçek diliyle
Güzellik daima şah oğlu şahdır,
Uyan, sabahtır!

16 Eylül 2000.

Tabiata Vurgunum

Ağacların içinde
en çok peliti sevdim,
Vakte meydan okuyan
katiyetine göre.
Korkusu yok, peki yok
şimşekten yıldırımından,
Sevdim şah duruşuna,
şuh duruşuna göre.

Her parmağın vurduğu
bir şirin beni sevdim.

Yeddi rəngin içində
yaşılla, alı sevdim.
Saysız quşlar içində
ən çox qartalı sevdim,
Hücum vaxtı yenilməz
cəsarətinə görə.

Hər əvvəlin sonu var,
gec günlər tez olacaq.
Hər küləyə yem olan
ayaqda toz olacaq.
Ağdışa ağ qalacaq,
bozdusa boz olacaq.
Qayaları sevmişəm
bir sifətinə görə.

Nəyə baxdımsa, onda
müqəddəs nuru gördüm,
Düzdə bir böyüklüyü,
dağda qüruru gördüm,
Həmişə təmiz, aydın,
saf gördüm, duru gördüm
Təbiətə vurğunam
təbiətinə görə.
20 yanvar, 2001,
Altıağac.

Azadlıq Ver Arzulara

Gözü, könlü intizarda,
Qəlbi köynəkdə saxlama.
Qılınc qında pas atmasın
Sazı köynəkdə saxlama.

Yedi rengin içinde
yeşille, alı sevdim.
Sayısız kuşlar içinde
en çok kartalı sevdim,
Hücum vakti yenilmez
cesaretine göre.

Her evvelin sonu var,
geç günler tez olacak.
Her rüzgara yem olan
ayakta toz olacak.
Aksa ak kalacak,
bozsa boz olacak.
Kayaları sevmişim
bir sıfatına göre.

Neye baktıysam, onda
mukaddes nuru gördüm,
Ovada bir büyüklüğü,
dağda kibiri gördüm,
Daima temiz, aydın,
saf gördüm, duru gördüm
Tabiata vurgunum
tabiatına göre.
20 Ocak, 2001, Altıağaç.

Azatlık Ver Arzulara

Gözü, gönlü intizarda,
Kalbi gömlekte saklama.
Kılıç kında pas tutmasın
Sazı gömlekte saklama.

Səsin varsa, qaldır zilə
Endirib pəsdə saxlama.
Tor-top olar uça bilməz
Quşu qəfəsdə saxlama.

Dara düşüb, dardan qurtar
İgidi darda saxlama.
Burax əldən cilovunu
Fikri cıdarda saxlama.

Ürəyini deşə bilər
Sözü ürəkdə saxlama.
Gücün çatmır tulla getsin
Yükü kürəkdə saxlama.

Öp günəşi zərrə-zərrə
Fərsəti Aya saxlama.
Bəlkə, heç Ay görünmədi
Vaxtı sonraya saxlama.

Qıfıl, zəncir, buxov, qandal,
Parçala, canda saxlama.
Azadlıq ver arzulara,
Ruhu zindanda saxlama!

3 yanvar, 2001.

Olaydı

Yıxılıb qalaydım bir dağ döşündə,
Bir damda tüstülü bacam olaydı.
Dərəydim lilparı çeşmə başında,
Suyunu içməyə bir cam olaydı.

Səsin varsa, kaldır zile
İndirip peste saklama.
Büzüşür uçamaz
Kuşu kafeste saklama.

Dara düşüb, dardan kurtar
Yığidi darda saklama.
Bırak elden dizginini
Fikri cıdarda saklama.

Yüregini deşəbilir
Sözü yürekte saklama.
Gücün yetmez fırlat gitsin
Yükü kürekte saklama.

Öp günəşi zerre zerre
Fərsəti aya saklama.
Belki, hiç ay görünmedi
Vakti sonraya saklama.

Kilit, zəncir, bukağı, pranga,
Parçala, canda saklama.
Azaldık ver arzulara,
Ruhu zindanda saklama!

3 Ocak 2001.

Olsaydı

Yıkılıp kalsaydım bir dağ döşünde,
Bir damda dumanlı bacam olsaydı.
Derseydim çiçeği çeşme başında,
Suyunu içmeye bardak olsaydı.

İtib getməyədi o haqqı-saylar,
Qat-qat açılaydı içimdə laylar.
Gümüş sətirlərim gümüşü çaylar,
Bulaqlar qafiyəm, hecam olaydı.

Qar tək əriyəydi qəzəbim, kinim,
Nə adım olaydı, nə rütbəm, çinim.
Həqiqət Allahım, şəriyyət dinim,
Təbiət ustadım, xocam olaydı.

8 yanvar, 2001, Altıağac.

Dan Yerinə Bax

Duyğunu təmizlə, hissi təmizlə,
Başından dumanı, sisi təmizlə.
Ruhundan tüstünü, hisi təmizlə,
Hər gözdə çağlasın bir qaynar bulaq,
Dan yerinə boylan, dan yerinə bax.

Kütləşir beyin də, qaralır qan da,
Yorulur ürək də, üzülür can da.
Həyatdan bezdiyin günlər olanda,
Ümid çırağıdı, sönməz o çıraq,
Dan yerinə boylan, dan yerinə bax.

Yerdə zəlzələ var, yerdə vəlvələ,
Göylər yaxasını heç vermir ələ.
Üzü pis üzləri görməyib hələ
Gəlintək həyalı, qız tək utancaq,
Dan yerinə boylan, dan yerinə bax.

Silinsin yaddaşdan hər dedi-qodu,

Kaybolup gitmedi o hakkı selamlar,
Kat kat açılsaydı içimde katmanlar.
Gümüş satırların gümüşü çaylar,
Bulaklar kafiyyə, hecem olsaydı.

Kar gibi erisəydi qəzabım, kinim,
Ne adım olsaydı, ne rütbəm, ne görevim.
Hakikat Allah'ım, şəriat dinim,
Tabiat üstadım, hocam olsaydı.

8 Ocak 2001, Altıağaç.

Tan Yerine Bak

Duyguyu temizle, hissi temizle,
Başından dumanı, sisi temizle.
Ruhundan tütsüyü, hisi temizle,
Her gözde çağlasın bir kaynar bulak,
Tan yerine uzan, tan yerine bak.

Karışır beyin de, kararır kan da,
Yorululur yürek de, üzülür can da,
Hayattan bezdiğin günler olduğunda
Umut kandilidir, sönməz o kandil,
Tan yerine uzan, tan yerine bak.

Yerde deprem var, yerde zelzele,
Gökler yakasını hiç vermez ele.
Yüzü pis yüzleri görmemiş hele
Gelin gibi hayalı, kız gibi utangaç,
Tan yerine uzan, tan yerine bak.

Silinsin akıldan her dedikodu,

Sönsün hər qəzəbin, hər məkrin odu.

Bəlkə də, insanın Allahı odu

O, səni çağırır Günəşdən qabaq,

Dan yerinə boylan, dan yerinə bax!

13 yanvar, 2001,

Altıağac.

Sönsün her gazabın, her hilenin odu.

Belki de insanın Allah'ı odur

O, seni çağırır güneşten önce,

Tan yerine uzan, tan yerine bak!

13 Ocak 2001, Altıağaç.

Xəyalımda Bir Ulduzlu Gecə Qalıb

Bu kənd daha mən gördüyüm o kənd
deyil

Nə ocaq var, nə tüstülü baca qalıb.

Oğul-uşaq səpələnib uzaqlara

Ortalıqda qarı qalıb, qoca qalıb.

Dörd göz ilə saza baxmır uşaqları

Məclislərdə qoşalaşmır aşıqları.

Orda-burda öləziyir işıqları

Xəyalımda bir ulduzlu gecə qalıb.

Yetim evlər qəlbə ağrı, ürəyə yük,

Qıfıllanmış qapıların dərdi böyük.

Gedənlərin çoxu sönük, çoxu dönük,

Qalanların çoxu başı uca qalıb.

1 fevral, 2002.

Hayalimde Bir Yıldızlı Gece Kalmış

Bu köy daha benim gördüğüm o köy
değil

Ne ateş var, ne dumanlı baca kalmış.

Çoluk çocuk dağılmış uzaklara

Ortalıkta yaşlı kalmış, koca kalmış.

Dört göz ile saza bakmaz çocuklar

Meclislerde birleşmez aşıklar.

Orda burada yanıp sönen ışıklar

Hayalimde bir yıldızlı gece kalmış.

Yetim evler kalbe ağrı, yüreğe yük,

Kilitlenmiş kapıların derdi büyük.

Gidenlerin çoğu sönük, çoğu dönük,

Kalanların çoğunun başı yüce kalmış.

1 Şubat 2002.

Yola Çıxmaq Nə Güzəldi

Yola çıxmaq nə güzəldi,

Yollara yoldaş olasan.

Səndən ötrü gen açılan

Qollara yoldaş olasan.

Yola Çıkmak Ne Güzeldir

Yola çıkmak ne güzeldir,

Yollara yoldaş olasin.

Senin için çok açılan

Kollara yoldaş olasin.

Ağlayasan, kırıyəsən,
Dincələsən, yeriyyəsen.
Yazda qarnan əriyyəsen,
Sellərə yoldaş olasan.

Fikir düzlərdən altana,
Dağların dili qatlana.
Dəli könül qanadlana,
Ellərə yoldaş olasan.

Yana-yana, duya-duya,
Qarışasan oda, suya.
Gedəndə şirin yuxuya,
Güllərə yoldaş olasan.

Atasan nəfsin çulunu,
Həm varını, həm pulunu.
Tapasan haqqın qulunu,
Qullara yoldaş olasan.

11 fevral, 2001.

İşıqla Doludu Dünya

Dost işığı, yar işığı,
Gün işığı, qar işığı,
Bütün dünya başdan-başa
İşıqların qarışığı.
İşıqla doludu dünya.

Arıdadı, çiçəkdədi,
Gözəldədi, göyçəkdədi.
Qara bulud içindədi,
Qəfil çaxan şimşəkdədi.

Ağlayasın, susasın,
Dinlenesin, yürüyesin.
Yazın karla eriyəsin,
Sellere yoldaş olasın.

Fikrin ovalardan atlana,
Dağların dili katlana.
Deli gönül kanatlana,
Ellere yoldaş olasın.

Yana yana, duya duya,
Karışasın oda, suya.
Giderken tatlı uykuya,
Güllere yoldaş olasın.

Atasın nəfsin çulunu,
Hem varını, hem pulunu.
Bulasın hakkın kulunu,
Kullara yoldaş olasın.

11 Şubat 2001.

İşıqla Doludur Dünya

Dost işığı, yâr işığı,
Gün işığı, kar işığı,
Bütün dünya baştan başa
İşıqların qarışığı.
İşıqla doludur dünya.

Arıdadır, çiçəkdir,
Güzeldedir, gökçəkdir.
Kara bulut içindedir,
Ani çakan şimşəkdir.

İşıqla doludu dünya.

Alnı ışıq, üzü ışıq,
Dünyanın sağ gözü ışıq.
Yaradanın öz adıdır,
İlahinin özü ışıq.
İşıqla doludu dünya.

Ulduzdu, Aydı, Günəşdi,
Oddu, ocaqdı, atəşdi.
Necə ki, yanar ışıqı
Bu dünyanın işi beşdi.
İşıqla doludu dünya.

Saf ürəkdi, sağlam candı,
Damardakı qızıl qandı.
Şerdi, sözdü, nəğmədi,
Bir parça da Zəlimxandı.
İşıqla doludu dünya.

İşıqlığa çıxaracaq,
Yer üzündə hər nə varsa.
İşığın yoludu dünya
İşıq ilə müqəddəsdı,
İşıqla uludu dünya.
Əgər yanarsa ışıqı,
Ömrü yaşamağa dəyər.
İşıqla doludu dünya.

24 mart, 2001.

Gözəllik

Gözəllik bu yer üzünə,

Işık doludur dünya.

Alnı ışıq, gözü ışıq,
Dünyanın sağ gözü ışıq.
Yaradanın öz adıdır,
İlahinin özü ışıq.
Işıqla doludur dünya.

Yıldızdır, aydır, güneştir,
Oddur, ocaktır, ateştir.
Nasıl ki, yanar ışıqı
Bu dünyanın işi beşdir.
Işıqla doludur dünya.

Saf yürekdir, sağlam candır,
Damardakı qızıl kandır.
Şiirdir, sözdür, nağmedir,
Bir parça da Zəlimhan'dır.
Işıqla doludur dünya.

Aydınlığa çıxaracak,
Yeryüzünde her ne varsa.
Işığın yoludur dünya
Işık ile mukaddestir,
Işıqla uludur dünya.
Eğer yanarsa ışıqı,
Ömrü yaşamaya değer.
Işıqla doludur dünya.

24 Mart 2001.

Güzellik

Güzellik bu yeryüzüne,

Göydəki ışıqdan düşür.
Eşq adamın ürəyinə,
Bəzən bir gül ləçəyindən,
Bircə sarmaşıqdan düşür.
Doğmayanda ulduzları,
Öpməyəndə Ay qızları
Gözəllərin gözlərində
Dünya yaraşıqdan düşür.

23 aprel, 2000, Ankara.

Gökteki ışıktan düşüyor.
Aşk adamın yüreğine,
Bazen bir gül yaprağından,
Bir sarmaşıktan düşüyor.
Doğmayınca yıldızları,
Öpmeyince ay kızları
Güzellerin gözlerinde
Dünya güzellikten düşüyor.

23 Nisan 2000, Ankara.

Ankarada Yağış

Qoymur ki, gözəlliyə könül verək,
göz açaq.
Ankaranın yağımurı hey yağır
saçaq-saçaq.
Gözüm üzündə qaldı, gül açmadı
yanağı,
Günəşində çimmədi, incik gedir
qonağı.

21 aprel, 2000, Ankara.

Ankara'da Yağmur

Bırakmıyor ki, güzelliğe gönül versek ,
göz açsak.
Ankara'nın yağmuru hep yağıyor
saçak saçak.
Gözüm yüzünde kaldı, gül açmadı
yanağı,
Güneşinde çimmedi, küsmüş gidiyor
konuğu.

21 Nisan 2000, Ankara.

Bilmirəm

Dənizi üzdən görürəm
Altında nə var, bilmirəm.
Neçə qatdı dalğaları
Qatında nə var, bilmirəm.

Duzu gözünün yaşadı,
Qayası əli qaşında.
Bu dənizin yaddaşında,
Yadında nə var, bilmirəm.

Bilmiyorum

Denizi üsttenden görüyorum
Altında ne var, bilmiyorum.
Kaç kattır dalgaları
Katında ne var, bilmiyorum.

Tuzu gözünün yaşıdır,
Kayası eli kaşındadır.
Bu denizin hafızasında,
Hatırında ne var, bilmiyorum.

17 avqust 2000.

Mübarək

Yağdır nurunu üstümə,
 Dan yeri, üzün mübarək.
 Gecikmə, açıl ey səhər,
 Gələn gündüzün mübarək.

İşığını qəlbimə saç,
 Gözə nur ol, qəlbə əlac.
 Ey sabahım, gözümü aç
 Açılan gözün mübarək.

Çıxaq ömrün səfərinə,
 Gedək eşqin şəhərinə.
 Bir şairin dəftərinə
 Yazılan sözün mübarək.

31 avqust, 2000.

Eşitməz

Su versəydim, qurumazdı
 bu ağacın budaqları.
 Su versəydim, çatlamazdı
 bu meyvənin dodaqları.
 Allahınmı qarğışdı,
 bəndəninmi günahıdı
 Yoxa çıxdı, qaynamadı
 dağ düşünün bulaqları.

Balta çaldıq tarixinə,
 yara vurduq yaşına biz.
 Zirvəsində qartal vurub

17 Ağustos 2000.

Mübarek

Yağdır nurunu üstümə,
 Tan yeri, yüzün mübarek.
 Gecikme, açıl ey seher,
 Gelen gündüzün mübarek.

İşığını kalbime saç,
 Gözə nur ol, kalbe ilaç.
 Ey sabahım, gözümü aç
 Açılan gözün mübarek.

Çıksak ömür seferinə,
 Gidelim aşkın şəhrinə.
 Bir şairin defterinə
 Yazılan sözün mübarek.

31 Ağustos 2000.

İşitmez

Su verseydim, kurumazdı
 bu ağacın budakları.
 Su verseydim, çatlamazdı
 bu meyvenin dudakları.
 Allah'ın mı belasıdır,
 kulun mu günahıdır
 Yok oldu, kaynamadı
 dağ düşünün bulakları.

Balta çaldık tarihine,
 yara vurduk yaşına biz.
 Zirvesinde kartal vurup

qan çilədik daşına biz.
 Elə oyunlar açmışıq
 təbiətin başına biz,
 Eşitməz insan oğlunu
 təbiətin qulaqları.
 31 avqust 2000.

Təbiət Deyirdin

Təbiət deyirdin, bu da təbiət,
 Bu işıqdan götür, bu nurdan götür.
 Gələk, ya gəlməyək bir də - ya qismət,
 Şəhdən, mirvaridən, büllurdan götür.

Qarışır şəhərdə adamın başı
 Kövrək duyğulara şah ola bilmir.
 Qaralır qanımız hər addımbaş
 Durulub bir damla şəh ola bilmir.

Burada süd ağılığı, qar təmizliyi
 Orda kömür rəngi, his qarası var.
 Burada təbiətin müqəddəsliyi,
 Orda cəmiyyətin üz qarası var.

Təbiət deyirdin, bu da təbiət,
 Fikrini torpağa səp, göyərəcək.
 Dizinə güc gələr, qoluna qüvvət
 Nəfəsin dəyəndə çöl göyərəcək.

Oğulsan, şerirlə bir oxucuya
 Bir dağ çeşməsinə içirə bilsən.
 Oğulsan, saflığı sən duya-duya,
 İnsan ürəyinə köçürə bilsən.

kan çiledik taşına biz.
 Öyle oyunlar açmışız
 tabiatın başına biz,
 İşitmez insanoğlunu
 tabiatın kulakları.
 31 Ağustos 2000.

Tabiat Diyordun

Tabiat diyordun, bu da tabiat,
 Bu ışıktan götür, bu nurdan götür.
 Gelelim, ya gelmeyelim bir de ya kısmet,
 Çiyden, inciden, billurdan götür.

Karışır şehirde adamın başı
 Sancılı duygulara şah olamıyor.
 Kararır kanımız her adım baş
 Durulup bir damla çiy olamaz.

Burada süt aklığı, kar temizliği
 Orda kömür rengi, his karası var.
 Burada tabiatın mukaddesliği,
 Orda cemiyetin yüz karası var.

Tabiat diyordun, bu da tabiat,
 Fikrini toprağa serp, yeşerecek.
 Dizinə güç gelir, koluna kuvvet
 Nefesin değerken çöl yeşerecek.

Oğulsun, şiirinle bir okuyucuya
 Bir dağ çeşmesini içirebilsen.
 Oğulsun, saflığı sen duya-duya,
 İnsan yüreğine yerleşebilsen.

10 yanvar, 2001, Altıağac

Salam, Yeni Əsrin İlk Yağan Qarı

Salam, yeni əsrin ilk gələn qışı,
 Salam, yeni əsrin ilk yağan qarı.
 Bu qədər təmizlik tale naxışı
 Qoru ruhumuzda bu ağıqları.

Qarın paklığını geysin əyninə,
 Üstünə qaradan kölgə düşməsin.
 İnsan ürəyinə, insan beyninə
 Çirkab bulaşmasın, ləkə düşməsin.

Ana təbiətin gözləri gülür
 Baxdıqca baxıram bu yağan qara.
 Göydən qar qarışıq sevinc tökülür
 Bizi də çıxarır aydınlıqlara.

Ağardır üzünü aranın, dağın
 Berəkət yağdırır sakit yağan qar.
 Qışda ciyərinə hopar torpağın,
 Yazda təbiəti havalandırar.

Qardı qış fəslinin bəhrəsi, barı
 Yağdın ürəyimcə, yağdın, nə yağdın.
 Yeni əsrimizin ilk yağan qarı,
 Əlli bir yaşımın üstünə yağdın.

Bu yeni minillik, bu yeni axşam,
 Bu gün də, bu qış da, bu qar da haqdı.
 Yaxşı, pis ömrümü necə yaşasam,
 Sənin ayağına yazılacaqdı.

10 Ocak 2001, Altıağaç.

Selam Yeni Asrın İlk Yağan Karı

Selam, yeni asrın ilk gelen kışı,
 Selam, yeni asrın ilk yağan karı.
 Bu kadar temizlik tarih nakışı
 Koru ruhumuzda bu aklıkları.

Karın paklığını giysin eynine,
 Üstüne karadan gölge düşmesin.
 İnsan yüreğine, insan beynine
 Kir bulaşmasın, leke düşmesin.

Ana tabiatın gözleri gülüyor
 Baktıkça bakıyorum bu yağan kara.
 Gökten kar karışık sevinç dökülür
 Bizi de çıkarır aydınlıklara.

Ağartıyor yüzünü vadinin, dağın
 Bereket yağdırıyor sakın yağan kar
 Kışın ciğerine çöker toprağın
 Yazın tabiatı havalandırır.

Kardır kış mevsiminin faydası, meyvesi
 Yağdın yüreğimce, yağdın, ne yağdın.
 Yeni asrımızın ilk yağan karı,
 Elli bir yaşımın üstüne yağdın.

Bu yeni bin yıllık, bu yeni akşam
 Bu gün de, bu kış da, bu kar da haktır.
 İyi, kötü ömrümü nasıl yaşarsam,
 Senin ayağına yazılacaktır.

Oyna damar kimi, ləpələn, ey qar,
 Qəlbimi, ruhumu ağappaq elə.
 Dirilik suyu tək səpələn, ey qar,
 Qoru saflığımı, şairliyimi.
 Mən ölüb getsəm də, mənsiz dünyada
 Şəri təmiz saxla, sözü sağ elə.

15 yanvar, 2001, Altıağac.

Oyna damar gibi dalgalan, ey kar,
 Kalbimi, ruhumu bembeyaz eyle.
 Ab-ı hayat suyu gibi sepelen, ey kar,
 Koru saflığımı, şairliğimi.
 Ben ölüp gitsem de, bensiz dünyada
 Şiiri temiz tut, sözü sağ eyle.

15 Ocak 20001, Altıağaç.

Təbiətin Bir Anı

Göy üzü dünyaya açıq,
 Göz üzündə bulud yoxdu.
 Yer üzü dünyaya açıq,
 Heç bir yerdə kilid yoxdu.
 Eşidən qulaqlar açıq,
 Dodaqlarda sükut yoxdu.
 Bu, hurilər dünyasıdır
 Belə yerdə dirilik var,
 Ölü yoxdu, tabut yoxdu.
 Təbiətin bu qədər ki,
 Yaşatmağa imkanı var,
 Yalan sözdü hər kim desə,
 Yaşamağa ümid yoxdu.

19 yanvar, 2002, Altıağac.

Tabiatın Bir Anı

Gökyüzü dünyaya açık,
 Gökyüzünde bulut yoktur.
 Yer yüzü dünyaya açık,
 Hiçbir yerde kilit yoktur.
 Duyan kulaklar açık,
 Dudaklarda sükut yoktur.
 Bu huriler dünyasıdır
 Böyle yerde dirilik var,
 Ölüm yoktur, tabut yoktur.
 Tabiatın bu kadar ki,
 Yaşatmaya imkanı var,
 Yalan sözdür her kim derse,
 Yaşamaya ümit yoktur.

19 Ocak 2002, Altıağaç.

Bax, Oğlum, Yaxşı Bax, Təbiət Budur

Dağı ucalığın, tarixin yaşı,
 Düzü genişliyin ulu yaddaşı.
 Ətəyi бүркүлү, zirvəsi sərin,
 Uçurumu amansız, dərəsi dərin.
 Yağışı göz yaşı, qarı bakirə,
 Pətəyi tərtemiz arı bakirə.

Bak Oğlum İyi Bak Tabiat Budur

Dağı yüceliğin, tarihin yaşı,
 Ovası genişliğin ulu hafızası.
 Eteği bunaltıcı, zirvesi serin
 Uçurumu amansız, deresi derin.
 Yağmuru göz yaşı, karı beyazdır,
 Peteği tertemiz arısı balsız.

Şahinin, qartalın baxışında nur,
Bax, oğlum, yaxşı bax, təbiət budur!

Dəvəsi ləngərli, dovşanı ürkək,
Peləngi yırtıcı, ceyranı mələk.
İlanı zəhərli, arısı ballı,
Tülküsi minsifət, bəbiri xallı.
Bayquşu bədnəfəs, bülbülü heyret,
Qarğası qarılı, qırğısı qeyrət.
Baxışlar havalı, buynuzlar şeşə,
Maralı dağlarda yeriyən meşə.
Gəl, bu mənzərənin tamaşasına,
Zirvələr yanında zirvə kimi dur
Bax, oğlum, yaxşı bax, təbiət budur!

Yerin yer dili var, yurdun yurd dili,
İtin it dili var, qurdun qurd dili.
Gülün gül dili var, otun ot dili,
Quşun quş dili var, atın at dili.
Yerdə köklər durar, göydə budaqlar,
Yaddaşı yaddaşa xatirə saxlar.
Qaya dilləndirmək, dağ ovsunlamaq,
Daşı danışdırmaq sənin əlində.
Tarixi, zamanı, vaxtı, vədəni,
Yaşı danışdırmaq sənin əlində.
Görən çox olsa da, götürən azdı,
Kim yadda saxlayar, kimi unudar
Bax, oğlum, yaxşı bax, təbiət budur!

Damcıda ümman var, ümmanda damcı,
Buludda şimşək var, şimşəkdə qamçı.
Yağışda həyat var, seldə hərəkət,
Sünbüldə zəmi var, dəndə bərəkət.

Şahinin, kartalın baxışında nur,
Bak, oğlum, iyi bak, tabiat budur!

Devesi sallantıda, tavşanı ürkek,
Kaplanı yırtıcı, ceylanı melek.
Yılanı zehirli, arısı ballı,
Tilkisi bin sıfat, panteri benli.
Bayquşu kötü huylu, bülbülü hayret,
Kargası gak gaklı, şahini onurlu.
Bakışlar havalı, boynuzlar büyük,
Ceylanlı dağlarda yürüyən meşe.
Gel bu manzaranın tamaşasına,
Zirveler yanında zirve gibi dur
Bak oğlum, iyi bak, tabiat budur!

Yerin yer dili var, yurdun yurt dili,
İtin it dili var, kurdun kurt dili.
Gülün gül dili var, otun ot dili,
Kuşun kuş dili var, atın at dili.
Yerde kökler durur, gökte budaklar,
Hafızayı hafızada hatıra saklar.
Kaya konuşturmak, dağ efsunlamak,
Taşı konuşturmak senin elinde.
Tarihi, zamanı, vakti, vadeyi,
İyi konuşturmak senin elinde.
Gören çok olsa da, götürən azdır,
Kimi akılda tutar, kimi unuttur
Bak, oğlum, iyi bak, tabiat budur!

Damlada umman var, ummanda damla,
Bulutta şimşək var, şimşekte kamçı.
Yağmurda hayat var, selde hareket,
Başakta tarla var, denesinde bereket.

Yarpaq əlimizdi, torpaq canımız,
Şəlalə hissimiz, həyəcanımız.
Külək sığalımız, meh tumarımız,
Çeşmə ürəyimiz, çay damarımız.
Çatılan qayalar çatıq qaşımız,
Ucalan zirvələr qarlı başımız.
Həyatın, varlığın canı, cövhəri ,
Havadır, torpaqdır, atəşdir, sudur,
Bax, oğlum, yaxşı bax, təbiət budur!
Yaradan deyilən o hikmet budur!

15 fevral, 2001.

Gül

Gülümsəyən gözelliksən,
könül açan talesən,
Xoş gəlmisən bu bahara,
xoş gəlmisən yaza, gül.

Bu qədər ki, yaraşıqsan
təbiətə, varlığa,
Ancaq sənin haqqın çatır
hər qəmzəyə, naza, gül.

Torpaq canın, Günəş dostun,
su sirdaşın, od ruhun,
Gül ömrünü şaxta vurub
döndərməsin buza, gül.

Ətrin, qoxun nə deməkdi,
onu sevənlər bilər,
Hədiyyəsən hər oğula,
hər sevilən qıza, gül.

Yaprak elimizdir, toprak canımız,
Şelale hissimiz, heyecanımız.
Rüzgar sıvazımız, yel okşayıcımız,
Çeşme yüreğimiz, çay damarımız.
Yarılan kayalar çatık kaşımız,
Yücelen zirveler karlı başımız.
Hayatın, varlığın canı, cevheri
Havadır, topraktır, ateştir, sudur,
Bak, oğlum, iyi bak, tabiat budur!
Yaradan'ın dediği o hikmet budur!

15 Şubat 2001.

Gül

Gülümseyen güzelliğisin,
gönül açan talihisin,
Hoş geldin sen bu bahara,
hoş geldin sen yaza, gül.

Bu kadar ki, yakışır
tabiata, varlığa,
Ancak senin hakkın varır
her gamzeye, naza, gül.

Toprak canın, güneş dostun,
su sırdaşın, ateş ruhun,
Gül ömrünü ayaz vurup
döndürmesin buza, gül.

İtrın, kokun ne demektir,
onu sevenler bilir,
Hediyetin her oğula,
her sevilen kıza, gül.

Gül yanaqlar, gül dodaqlar,
 gül nəfəslər içində
 Gördüm, dönüb gül olmuşam
 səndən yaza-yaza, gül.
 20 mart, 2001.

Gül yanaklar, gül dudaklar,
 gül nefeslər içində
 Gördüm, dönüb gül olmuşum
 senden yaza yaza, gül.
 20 Mart 2001.

Bahar Gəlir

Bahar gəlir, nazlı bahar
 Saçlarıma sığal çəkən mehdə gəlir.
 Nur damlası, dür damlası, canlı həyat
 Gözlərimə işıq verən şəhdə gəlir.
 Müjdə verən qaranquşun qanadında,
 Bülbüllərin vurduğu cəh-cəhdə gəlir.
 Arıya bax, darıxıbdır çiçək üçün
 O, çiçəyə, o, şirəyə, şəhdə gəlir.
 Bahar ayaq basan yerdə kədər olmaz,
 Bahar gəlir ömrümüzə,
 Sevgidə, fərəhdə gəlir.
 21 mart, 2001

Bahar Geliyor

Bahar geliyor, nazlı bahar
 Saçlarıma sıvaz çeken yel geliyor.
 Nur damlası, dür damlası, canlı hayat
 Gözlerime ışık veren çiy de geliyor.
 Müjde veren kırlangıcın kanadında,
 Bülbüllerin öttüğü sesler geliyor.
 Arıya bak, özlemlidir çiçek için
 O, çiçeğe, o, şiraya, çiye geliyor.
 Bahar ayak basan yerde keder olmaz,
 Bahar geliyor ömrümüze,
 Sevgide, sevinçte geliyor.
 21 Mart 2001.

Oğulsan, Yaşa

Birdən-birə qırdılar
 Yamyaşıl meşələri.
 Meşə ağacsız qaldı,
 Ağac budaqsız,
 Budaq quşsuz,
 Quş yuvasız.
 İndi oğulsan, yaşa.
 Meşəsiz,
 Ağacsız,

Erkeksen Yaşa

Birden bire kırdılar
 Yemyeşil ormanları.
 Orman ağaçsız kaldı,
 Ağaç budaksız,
 Budak kuşsuz,
 Kuş yuvasız.
 Şimdi erkeksen, yaşa.
 Ormansız,
 Ağaçsız,

Torpaqsız,
Havasız!

23 mart, 2001.

Gözəllər Şahı

Çək şirin nazını bu ağacların
Açsın çiçəyini, bar versin sənə.
İpək yarpaqların, yaşıl saçların
Sərin kölgəsində yer versin sənə.

Ağaca Allahın özü kimi bax
Barlı budaqlardan pay versin sənə.
Yaşıl duyğulardan yaşıl qanad tax,
Ağac özü kimi boy versin sənə.

Kim daşa tapınır, kimi torpağa
Ağac Allahına tapınan mənəm.
Ruhumu verdiyim müqəddəs bağa,
Gözəllər şahına tapınan mənəm,

3 may, 2001.

Qarışqa

Bir dırnaq toxunsa üzülə bilər,
Bir barmaq toxunsa əzilə bilər.
Bir əl qarışdırsa axırı çatır,
Yuvası dağılıb, pozula bilər.
İşi nə çətindi bu qarışqanın.

Yazda sel ağzında, qışda qar altda,
Taleyi həmişə ayaqlar altda.
Yemi ömrü boyu çiyində yüklü,

Topraksız,
Havasız!

23 mart 2001.

Güzəllər Şahı

Çək şirin nazını bu ağacların
Açsın çiçəğini, meyve versin sana.
İpək yaprakların, yaşıl saçların
Sərin gölgəsində yer versin sana.

Ağaca Allah'ın özü gibi bak
Meyveli budaklardan pay versin sana.
Yeşil duygulardan yeşil kanat tak,
Ağac özü gibi boy versin sana.

Kimi taş a tapar, kimi toprağa
Ağac Allah'ına tapan benim.
Ruhumu verdiğim mukaddes bağa,
Güzəllər şahına tapan benim,

3 Mayıs 2001.

Karınca

Bir tırnak dokunsa üzülebilir,
Bir parmak dokunsa ezilebilir.
Bir el karışırsa sonu gelir,
Yuvası dağılır, bozulabilir.
İşi ne zordur bu karıncanın.

Yazın sel ağzında, kışın kar altında,
Tarihi her zaman ayaklar altında.
Yemi ömür boyu omzunda yüküdür,

Özü xırdaların dərdi böyükdü,
Yükü nə ağırdı bu qarışqanın.
Öldür səsi çıxmaz, sədasi gəlməz,
Tapdala heç kəsə xatası gəlməz,
Ruhu nə fağırdı bu qarışqanın.

23 avqust, 2001.

Kendisi küçüklərin derdi böyükdür,
Yükü nasıl ağırdır bu karıncanın.
Öldür, sesi çıkmaz, sədasi gelmez.
Çiğne hiç kimseye zararı gelmez,
Ruhu ne fakirdir bu karıncanın.

23 Ağustos 2001.

Gərək, O Günlərdən Ayrılmayırdıq

İndi çalxanmışıq nehrələr kimi,
İndi tozlanmışıq səhralar kimi,
İndi bulanmışıq dəryalar kimi.
Allahın nuruydu içimizdəki,
Birimiz ulduzduq, birimiz Aydıq,
Gərək, o günlərdən ayrılmayırdıq.

Dilimiz şikayət toranlıığında,
Qəlbimiz siyasət qaranlığında,
Ruhumuz əsarət şoranlığında.
Biz nəhaq bu ömrü gərəkli saydıq,
Tanrısı təmizlik, ruhu gözəllik,
Gərək, günlərdən ayrılmayırdıq.

O günlər ömrümün ilk əfsanəsi,
Qədəmi uğurlu, səyalı günlər.
Gün kimi işıqlı, nurlu, müqəddəs,
Gül kimi ətirli, həyalı günlər.
Yerə də, göyə də hökm oxuyardı,
Göylərə çəkərdi xəyalı günlər.

Dumduru, tərtəmiz bir aləm idi,
Halal duyğulardan mayalı günlər.
Baş-başa verərdik təbiətlə biz,

Keşke O Günlərdən Ayrılmayırdıq

Şimdi çalkalanmışız yayıqlar gibi,
Şimdi tozlanmışız sahralar gibi,
Şimdi bulanmışız deryalar gibi.
Allah'ın nuruydu içimizdeki,
Birimiz yıldızdık, birimiz aydık,
Keşke, o günlerden ayrılmayırdık.

Dilimiz şikayət karanlığında,
Kalbimiz siyaset karanlığında,
Ruhumuz esaret çoraklığında.
Biz haksız bu ömrü gerekli saydık,
Tanrısı temizlik, ruhu güzellik,
Keşke, günlerden ayrılmayırdık.

O günlər ömrümün ilk əfsanəsi,
Kaderi uğurlu, sayılı günlər.
Gün gibi işıqlı, nurlu, mukaddes,
Gül gibi kokulu, həyalı günlər.
Yere de, gögə de hüküm koyardı,
Göklərə çekerdi hayâli günlər.

Dupduru, tertemiz bir alem idi,
Helal duyğularla mayalı günlər.
Baş başa verirdik tabiatla biz,

Nəğməli çeşməydik, nərəli çaydıq.
Heyf könlümüzdən köçdü gözəllik,
Gərək, o günlərdən ayrılmaydıq.

15 sentyabr, 2001.

Nağmeli çeşmeydik, sesli bir çaydık.
Yazık gönlümüzden göçtü güzellik,
Gerek, o günlerden ayrılmısaydık.

15 Eylül 2001.

Çəkərsiniz

Arılar, gül mənəm, qonun üstümə,
Məndən nə çəksəniz saf çəkərsiniz.
Başına götürər ətrim dünyanı,
Sözün gülşənində kef çəkərsiniz.

Durnalar, yerləri göylərə qatdım,
Sizinlə uçmağa hər gün can atdım
Elə ki, torpağın altında yatdım,
Məzarım üstündə səf çəkərsiniz.

İnsanlar, ürəyim quzutək mələr,
Başım nələr çəkdi, dünyada nələr
Hansı gün Zəlimxan ölüb desələr,
O gün bircə dəfə of çəkərsiniz.

25 avqust, 2001.

Çekersiniz

Arılar, gül benim, konun üstümə,
Benden ne çekseniz saç çekersiniz.
Başına götürür kokum dünyayı,
Sözün gülşeninde keyif yaparsınız.

Turnalar, yerləri göklərə kattım.
Sizinlə uçmaya her gün can attım.
Öyle ki, toprağın altında yattım,
Mezarın üstüne saf çekersiniz.

İnsanlar, yüreğim kuzu gibi meler,
Başım neler çekti, dünyada neler.
Hangi gün Zelimhan ölmüş deseler,
O gün bir defalığına of çekersiniz.

25 Ağustos 2001.

Ürək Sevinəndə

Sabah var axşamdan
qaranlıq gəlir,
Axşam var sabahdan
nurlu, işıqlı.
Ürək sevinəndə,
ürək güləndə,
Ömür naxışlıdır,
gül yaraşıqlı.

Yürek Sevindiğinde

Sabah var akşamdan
karanlık geliyor,
Akşam var sabahtan
nurlu, ışıklı.
Yürek sevindiğinde,
yürek gülerken,
Ömür nakışlıdır,
gül yakışığı.

22 iyun, 2002.

Nə Xoşbəxtdir Bu Meşənin Ağacları

Buludlarla öpüşür,
 ulduzlarla görüşür
 Qol açır Günəşə,
 qucaq açır Aya.
 Budaqların diliylə
 salam aparır
 Yerdəki dünyadan,
 göydəki dünyaya.

 Biz heç yüz il də
 baxa bilmirik,
 Min illərdi
 boylanır göllərə sarı,
 Nə xoşbəxtdi
 bu meşənin ağacları.
 Qışı yazından gözəldi,
 yazı payızından,
 Kölgəsində dağlar oğlu
 söz alır dağlar qızından.
 Yeyir torpağı, içir suyu,
 geyinir qarı,
 Nə xoşbəxtdi
 bu meşənin ağacları.
 Gəlin, təbiətin seyrinə,
 ürəklə gəlin,
 Çiçəklərə, güllərə baxın
 Kimisi həyalı qızdı,
 kimisi xanım-xatın gəlin.
 Qayalara baxın,
 ölümü, itimi yox.

22 Haziran 2002.

Ne Mutludur Bu Ormanın Ağaçları

Bulutlarla öpüşüyor,
 yıldızlarla görüşüyor.
 Kol açıyor güneşe,
 kucak açıyor aya.
 Budakların diliyle
 selam götürüyor
 Yerdeki dünyadan,
 gökteki dünyaya.

 Biz hiç yüz yıldır
 bakamıyoruz,
 Bin yıllardır
 uzanıyor göllere doğru,
 Ne mutludur
 bu ormanın ağaçları.
 Kışı yazından güzeldir,
 yazı güzünden,
 Gölgesinde dağlar oğlu
 söz alıyor dağlar
 kızından.
 Yiyor toprağı, içiyor suyu,
 giyiniyor karı,
 Ne mutludur
 bu ormanın ağaçları.
 Gelin, tabiatın seyrine,
 yürekle gelin,
 Çiçeklere, güllere bakın
 Kimisi hayalı kızdır,
 kimisi hanım hanımcık gelin.
 Kayalara bakın,

Allahın yaratdığı	ölümü, yitimi yok.
bu möhtəşəm heykəlin	Allah'ın yarattığı
Tökülüb sağa-sola	bu muhteşəm heykəlin
gümüşü telləri, qızılı saçları	Dökülmüş sağa sola
Nə xoşbəxtti	gümüşü telləri, altın saçları.
bu meşənin ağacları.	Ne mutludur
18 iyun, 2002.	bu ormanın ağacları.
	18 Haziran 2002.

Zəlzələ

Harda zəlzələ var,
 orda ölüm var,
 Bu gücün sahibi
 bilirmi, görən,
 Yoğurduğu nədir,
 yaptığı nədir?
 Bilirmi nə qədər
 evlər uçurub,
 Taladığı nədir,
 çapdığı nədir?
 Ancaq yaratdığı
 xarabalıqdı.
 Görən, xarabalıqda
 tapdığı nədir?
 12 sentyabr, 2002.

Zelzele

Nerde zelzele var,
 orda ölüm var.
 Bu gücün sahibi
 bilir mi, acaba,
 Yoğurduğu nedir,
 yaptığı nedir?
 Biliyor mu ne kadar
 evler yıkılmış,
 Talan ettiği nedir,
 kırdığı nedir?
 Ancak yarattığı
 harabeliktir.
 Acaba, harabelikte
 bulunduğu nedir?
 12 Eylül 2002.

Şair Qazancı

Gözüm çiçəklərin
 görüş yeridi,
 Üzüm şəfəqlərin
 öpdüyü yerdi.

Şair Kazancı

Gözüm çiçəklərin
 görüş yeridir,
 Yüzü şafakların
 öptüğü yerdir.

Bu yaşıl gözəllik
qadir Allahın
Nurunu üstümə
səpdiyi yerdə.

Ruhuma, qəlbimə
meh sığal çəkər,
Küləklər saçımın
nazınnan oynar.

Təbiət könlümü
qanadlandırır,
Gözəllik könlümün
sazınnan oynar.

Rəssamı tanrıdır
bu lövhələrin,
Sevməmək olarmı
bu gülüstani?

Güllərin hamısı
qan rəngindədir,
Bəlkə ona görə
coşdurur qanı?

Qərib bir qonağam
bu gözəlliyə,
Çiçək sırdaş bilər,
çəşmə yar, məni.

Budur son qazancı
şair olmağın,
Gözəllik hər yerdə
ağladar məni.

28 iyul, 2002.

Öpdüm Gül Yanaqları

Bu yeşil güzellik
kadir Allah'ın
Nurunu üstümə
saçtığı yerdir.

Ruhuma, kabime
yel sıvaz çeker,
Rüzgarlar saçımın
nazıyla oynar.

Tabiat gönlümü
kanatlandırır,
Güzellik gönlümün
sazıyla oynar.

Rəssamı Tanrıdır
bu levhaların,
Sevmemek olur mu
bu gülistanı?

Güllərin tamamı
kan rengindədir,
Belki ona görə
coşdururkanı?

Garip bir konuğum
bu güzelliğe,
Çiçək sırdaş bilir,
çəşmə yar, beni.

Budur son kazancı
şair olmanın,
Güzellik her yerde
ağlatır beni.

28 Temmuz 2002.

Öptüm Gül Yanakları

Bir bağbanı çağırdım,
Bağından gilə aldım.
Tutmadı ovuclarım
Əlimdən gilə saldım.

Havalandım səsiylə,
İsindim nəfəsiylə.
Bülbülün nəğməsiylə
Sevgimi dilə saldım.

Bağ çiçəkdi, mən arı,
Baldı bağbanın barı.
Öpdüm gül yanaqları,
Meylimi gülə saldım.

29 İyul, 2002.

Oğulsan, Vurulma Bu Gözəlliyə

Gözümüz dünyadan
doymadı qəti,
Bu dünya əbədi,
biz müvəqqəti.
Enirsən dərəyə,
qalxırsan dağa,
Dağlar tamaşadı,
başdan ayağa.
Hara baxırsansa
çağırır səni,
Ürək heyran olur,
ağıl mat qalır.
Bizik tamaşaçı
bu səhnə üçün,

Bir bağbanı çağırdım,
Bağından kiraz aldım.
Tutmadı avuçlarım
Elindən tane saldım.

Havalandım sesiylə,
Isındım nefesiylə.
Bülbülün nəğməsiylə
Sevgimi dile saldım.

Bal çiçəkdir, ben arı,
Baldır bağbanın meyvesi.
Öptüm gül yanakları,
Aklımı gülə saldım.

29 Temmuz 2002.

Erkeksin, Vurulma Bu Güzelliğe

Gözümüz dünyadan
doymadı asla,
Bu dünya ebedi,
biz fani.
İnersin dərəyə,
kalkarsın dağa,
Dağlar tamaşadır,
baştan ayağa.
Nereye bakarsan
çağırır seni,
Yürek hayran olur,
akıl donar kalır.
Biziz seyirci
bu sahne için,

Biz köçüb gedirik
 bu həyat qalır.
 İçimdən yanıqlı
 bir sual keçir:
 Niyə gödək oldu
 ömrümüz, niyə?
 Oğulsan, vurulma
 bu gözəlliyə!
 Zirvədə ağarır
 qar aşırımları,
 Torpaqda seyr elə
 qara şumları.
 Ulduzlar göylərin
 nurlu qəndili,
 Yarpaqlar ağacın
 danışan dili.
 Qarışqa karvanı
 öz işindədi,
 An öz müqəddəs
 vərdisindədi.
 Torağay meşədə,
 qartal zirvədə,
 Düşüncə dərinə,
 xəyal zirvədə,
 Bağlanıb torpağa,
 boylanıb göyə-
 Oğulsan, vurulma
 bu gözəlliyə!
 Sular pıçıldayıb,
 seller səslənib,
 Budaqlar üstündə
 quş oxuyursa,
 Qayalar səsinə

Biz göçüp gideriz
 bu həyat kalır.
 İçimden yanıqlı
 bir sual keçiyor:
 Neden kısa oldu
 ömrümüz, neden?
 Erkeksin, vurulma
 bu güzelliğe!
 Zirvede ağarır
 kar geçitleri,
 Toprakta seyret
 kara yelleri.
 Yıldızlar göklerin
 nurlu kandili,
 Yapraklar ağacın
 konuşan dili.
 Karınca kervanı
 kendi işindedir,
 Arı kendi mukaddəs
 melekəsindedir.
 Serçe ormanda,
 kartal zirvede,
 Düşünce derinde,
 həyal zirvede,
 Bağlanmış toprağa,
 yüksəlmiş göğə-
 Erkeksen, vurulma
 bu güzelliğe!
 Sular fısıldayıp,
 seller seslenip,
 Budaklar üstünde
 kuş okuyorsa,
 Kayalar sesini

qaytarıb sənə,
 Kəkliyə qoşulub
 daş oxuyursa,
 Damlalar toy çalıb,
 çadırlar üstə,
 Buludlar yağışı
 gur yağdırırsa,
 Günəşin işığı,
 Ayın sevgisi,
 Hər gün üstümüze
 nur yağdırırsa,
 Bulud axarında,
 göy ləngərində,
 Küləklər güllərin
 tumarındasa,
 Təbiət şairin
 tək gözündə yox,
 Qəlbində, ruhunda,
 damarındasa,
 Səs olub, söz olub,
 rəng olub həyat,
 Köçürsə ürəyə,
 köçürsə gözə,
 Duyduğun, gördüyün,
 baxdığın nə var
 Olursa hər anı
 heyrət, möcüzə
 Tarının əsəri,
 bax, budur, deyə-
 Oğulsan, vurulma
 bu gözəlliyə!
 Oğulsan, vurulma
 bu gözəlliyə!!!

göndərmiş sana,
 Kəkliyə qoşulub
 daş okuyorsa,
 Damlalar ses çalıb,
 çadırlar üstünə,
 Bulutlar yağımur
 gür yağdırırsa,
 Güneşin işığı,
 ayın sevgisi,
 Her gün üstümüze
 nur yağdırırsa,
 Bulut akışında,
 gök havasında,
 Rüzgarlar güllərin
 okşamasındaysa,
 Tabiat şairin
 tek gözünde yok,
 Kalbinde, ruhunda,
 damarındaysa,
 Ses olup, söz olup,
 renk olup hayat,
 Göçerse yüreğe,
 göçerse göze,
 Duyduğun, gördüğün,
 baktığın ne var
 Olursa her anı
 hayret, mucize
 Tanrı'nın eseri,
 bak, budur, diye-
 Erkeksin, vurulma
 bu güzelliğe!
 Erkeksin, vurulma
 bu güzelliğe!!!

5 sentyabr, 2002.

5 Eylül 2002.

Səhradı

Gülü çox olan yer bağcadı, bağdı,
 Qanqalı boy verib bitən səhradı.
 Məcnunu qoynunda itirən, itən,
 Məcnunun içində itən səhradı.

İlahi sevgilər göylərə təndi,
 Yaşıl budaqlarda bülbül ötəndi.
 Sevəni çoxdursa, səhra vətəndi
 Sevəni yoxdursa, vətən səhradı.

4 sentyabr, 2000.

Sahradır

Gülü olan yer bahçedir, bağdır,
 Kaktüsü boy vermiş biten sahradır.
 Mecnunu koynunda yitiren, yiten,
 Mecnunun içinde yiten sahradır.

İlahi sevgiler göklere tendir,
 Yeşil budaklarda bülbül ötendir.
 Seveni çoksa, sahra vatandır
 Seveni yoksa, vatan sahradır.

4 Eylül 2000.

Köklər Ömrü Boyu Qaranlıqdadı

Köklər budaqlarla
 görüşə bilməz,
 Göyə qovuşmağa
 Yer həsrət çəkir
 Köklər ömrü boyu
 qaranlıqdadı,
 Budaqlar günəşlə
 kef-ləzzət çəkir.

12 sentyabr, 2002.

Kökler Ömür Boyu Karanlıktadır

Kökler budaklarla
 görüşemez,
 Göge kavuşmaya
 yer hasret çeker.
 Kökler ömür boyu
 karanlıktadır,
 Budaklar güneşle
 keyif lezzet çeker.

12 Eylül 2002.

Ayağın Tutduqca Gəz Təbiəti

Bax bu gözəlliyə,
 bax, gözəl insan,
 Ürəyi təmizlə,
 işi təmizlə.

Ayağın Tuttukça Gez Tabiatı

Bak bu güzelliğe,
 bak, güzel insan,
 Yüreği temizle,
 işi temizle.

Şeytandan uzaqda
sənindi meydan
Günahı təmizlə,
suçu təmizlə.

Zərif fikirdədi,
kövrək duyğuda
Hər güldə çəmənini
bir ilməsi var.
"Bir zərrə şəfəqdə,
bir damla suda"
Ölmüş duyğuların
dirilməsi var.

İlahi, bu boyda
zənginlik nədir?
Kim duya-duymaya
qismətə, baxta.
Gözəllik adamı
öldürməkdədir,
Gözəllər adamı
yaralamaqda.
Tanrı fürsətini
vermə əlindən
Qayna bulaqlara,
qarış sulara.
Şirin bir görüş al
dağ gözəlindən,
Bir cüt qanad olsun
xoş arzulara.
Uludu, təmizdi
şair niyyəti,

Şeytandan uzakta
senindir meydan
Günahı temizle,
suçu temizle.

Zarif fikirdedir,
sancı duyguda
Her gülde çimenin
bir ilmeği var.
“Bir zerre şafakta,
bir damla suda”
Ölmüş duyguların
dirilmesi var.

İlahi, bu kadar
zenginlik nedir?
Kin duya duymaya
kısmete, bahta.
Güzellik adamı
öldürmektedir,
Güzeller adamı
yaralamakta.
Tanrı fırsatını
verme elinden
Kayna bulaklara
karış sulara.
Tatlı bir görüş al
dağ güzelinden,
Bir çift kanat olsun
hoş arzulara.
Uludur, temizdir
şair niyeti,

Bahadı, sevgimiz
qoy baha qalsın.

Ayağın tutduqca
göz təbiəti,

Demə ki, gözərim
sabaha qalsın.

14 sentyabr, 2002.

Pahadır, sevgimiz
bırak dəğərli kalsın.

Ayağın tuttukça
gez tabiatı,

Deme ki, gezerim
sabaha kalsın.

14 Eylül 2002.

O, Ana Yurduna Arxa Çevirməz

Kimin dodağında
qımqıması var,
Kimin ki, ürəkdə
zümzüməsi var,
Kimin gözlərində
haqqın işığı,
Kimin qulağında
haqqın səsi var,
O, ana yurduna
arxa çevirməz.

Kimin xəyalında
ana laylası,
Anadan bir kövrək
bayatı varsa,
Zərif körpəliyin,
saf uşaqlığın,
Yaddaşda bir parça
həyatı varsa,
O, ana yurduna
arxa çevirməz.

Kimin baxışında

O Ana Yurduna Sırt Çevirməz

Kiminin dudağında
nağməsi var,
Kiminin ki, yürekə
parçası var,
Kimin gözlerinde
Həkk'in işığı,
Kiminin kulağında
Həkk'in səsi var,
O, ana yurda
sırt çevirməz.

Kiminin hayalində
ana ninnisi,
Annenin bir sancılı
bayatı varsa,
Zərif körpeliğin,
saf çocukluğun,
Hafızada bir parça
hayatı varsa,
O, ana yurduna
sırt çevirməz.

Kimin baxışında

bağların əksi,
 Burnunda çiçəyin
 ətri qalıbsa,
 Udduğu havanın,
 içdiyi suyun
 Dəyəri, qiyməti,
 qədri qalıbsa,
 O, ana yurduna
 arxa çevirməz.
 Ölənin, itənin
 arxası olar,
 Göyərək bitənin
 arxası olar,
 Qürbətdə Vətənin
 arxası olar,
 Qaçar arxasınca
 arxasızların,
 O, ana yurduna
 arxa çevirməz.

Lap belə dünyanın
 o başında da,
 Doxsan yaşında da,
 yüz yaşında da,
 Fikrində, hissində,
 yaddaşında da,
 Sözü Vətən olar,
 sözü Yurd olar,
 Vətənsiz yaşamaq
 ona dərd olar.
 O, ana yurduna
 arxa çevirməz,
 Heç vaxt silahını

bağların tersi,
 Burnunda çiçəğin
 kokusu kalmışsa,
 Yuttuğu havanın,
 içtiği suyun
 Değeri, kıyməti,
 kadri kalmışsa,
 O, ana yurduna
 sırt çevirməz.
 Ölənin, yitənin
 arkası olur,
 Yeşərip bitənin
 arkası olur,
 Gurbette vatanın
 arkası olur,
 Koşar arkasınca
 arkasızların,
 O, ana yurduna
 sırt çevirməz.

Çok çok dünyanın
 o başında da,
 Doksan yaşında da,
 yüz yaşında da,
 Fikrinde, hissində,
 aklında da,
 Sözü vatan olar,
 sözü yurt olar,
 Vatansız yaşamak
 ona dert olar.
 O, ana yurduna
 sırt çevirməz,
 Hiçbir zaman silahını

xalqa çevirməz.

9 sentyabr, 2002.

**Mən Öləndə Üzümlü Borçalıya
Çevirin**

Orda duydum el ruhunun sazını,
Orda sevdim bir kişinin qızını.
Orda çəkdim gözəllərin nazını
Mən öləndə üzümü

Borçalıya çevirin.

İçərimdə həsrət adlı yükü var,
Ürəyimdə yaraların kökü var.
Ləlvəri var, Ağlağanı, Lökü var
Mən öləndə üzümü

Borçalıya çevirin.

Mənim könlüm bu torpağı sevirdi,
Qurbət ellər ömrü yelə sovurdu.
Bəlkə, elə Allah özü çevirdi
Mən öləndə üzümü

Borçalıya çevirin.

Öpsün əsən yellər, yağan yağışlar,
Oxşasın sevdiyim şirin baxışlar.
Məkkə də, qiblə də məni bağışlar
Mən öləndə üzümü

Borçalıya çevirin.

Su vetəndi, balıq torda qəribdi,
Eldən ayrı qəbir, gor da qəribdi,
Mən qurbətdə, Vətən orda qəribdi
Mən öləndə üzümü

halka çevirməz.

9 Eylül 2002.

**Ben Öldüğümde Yüzümü Borçalı'ya
Çevirin**

Orda duydum yurt ruhunun sazını,
Orda sevdim bir adamın kızını.
Orda çəktim güzellərin nazını
Ben öldüğümde yüzümü

Borçalı'ya çevirin.

İçərimdə həsrət adlı yükü var,
Yüregimdə yaraların kökü var.
Ləlvəri var, Ağlağanı, Lökü var
Ben öldüğümde yüzümü

Borçalı'ya çevirin.

Benim gönlüm bu torpağı sevdi,
Gurbət ellər ömrü yelə savurdu.
Belki, öyle Allah kendisi çevirdi
Ben öldüğümde yüzümü

Borçalı'ya çevirin.

Öpsün esən yellər, yağan yağmurlar,
Okşasın sevdiğim şirin baxışlar.
Məkkə də, qiblə də beni bağışlar
Ben öldüğümde yüzümü

Borçalı'ya çevirin.

Su vətəndir, balıq ağda gariptir,
Yurttan ayrı kabir, kor da gariptir,
Ben gurbette, vatan orda gariptir
Ben öldüğümde yüzümü

Borçalıya çevirin.

Qoyun məni torpağının altına,
Torpağının, yorğanının altına
Üzüm olsun ayağının altına
Mən öləndə üzümü

Borçalıya çevirin.

6 iyul, 2002.

Borçalı'ya çevirin.

Koyun beni toprağının altına,
Toprağının, yorganının altına.
Yüzüm olsun ayağının altına
Ben öldüğümde yüzümü

Borçalı'ya çevirin.

6 Temmuz 2002.

Borçalıyla Azərbaycan Arasında

O elimdi, o kəndimdi, bu şəhərim,
O həsrətim, bu sevincim, bu qəhərim,
Bəlli deyil nə axşamım, nə səhərim
Mən qalmışam axşamlar arasında.

Üfüqlərdə o bir qartal, mən bir lələk,
Zirvələrdə o bir qaya, mən bir çiçək.
Yaralıyıq, o bir candı, mən bir ürək,
Yaşayırıq ürəklə can arasında.

Bədən birdi, et dırnaqdan ayrı deyil,
Torpaq birdi, kök budaqdan ayrı deyil.
O məmləkət bu torpaqdan ayrı deyil,
Ayrı nə var ürəklə can arasında.

Biz bilirik təklənməyin əzabı nə,
Biz dözüürük ayrılığın əzabına.
Biz gəlmişik şahın, xanın qəzəbinə,
Dava düşüb xalq ilə xan arasında.

Qürbət ellər gözüümüzün qırıq yeri,
Kimsəsizlər bağrımızın yanıq yeri.

Borçalıyla Azərbaycan Arasında

O ilimdir, o kentimdir, bu şəhərim,
O hasretim, bu sevincim, bu kəhrim,
Bəlli deyil nə axşamım, nə seherim
Ben kalmışım axşamlar arasında.

Ufuklarda o bir kartal, ben bir lələk,
Zirvelərdə o bir qaya, ben bir çiçək.
Yaralıyız, o bir candır, ben bir ürək,
Yaşıyoruz ürəklə can arasında.

Bədən birdir, et tırnaktan ayrı deyil,
Toprak birdir, kök budaktan ayrı deyil.
O memleket bu topraktan ayrı deyil,
Ayrı ne var ürəklə can arasında.

Biz biliriz tek kalmanın azabı ne,
Biz katlanırsınız ayrılığın azabına.
Biz gelmişiz şahın, hanın gazabına,
Kavga çıkmış halk ile han arasında.

Gurbet eller gözüümüzün kırık yeri,
Kimsesizler bağrımızın yanık yeri.

Sınıq körpü könlümüzün sınıq yeri,
Hökm oxunub saatla an arasında.

Duyğularım enər bəmə, qalxar zilə,
Bu yollarda dərdim düşüb dildən-dilə
Bir ömürdü ərdirəm gilə-gilə,
Borçalıyla Azərbaycan arasında!

6 mart, 2001.

Kırık köprü gönlümüzün kırık yeri,
Hüküm okunmuş saatla an arasında.

Duyğularım iner bama, kalkar zile,
Bu yollarda derdim düşmüş dilden dile.
Bir ömürdür eritirim tane tane,
Borçalıyla Azerbaycan arasında!

6 Mart 2001.

O Yerlər

Dolansanız doğduğum yerləri,
Yaddaşımdan xəbər verər o yerlər.
Hansı gündə sevda dolub başıma,
Ataşımdan xəbər verər o yerlər.

Mənim kimi selə dönüb axsanız,
Baxışlarda şimşək olub çaxsanız,
Bulaq üstə gözəllərə baxsanız,
Göz-qasımdan xəbər verər bu yerlər.

Nur payladım qohumlara, yadlara,
Sevinc verdim qəmginlərə, şadlara.
Nə zaman ki, ömrüm getdi badlara,
Qan-yaşımdan xəbər verər o yerlər.

Dar günümdə anam olub ağlayar,
Bacım olub yaralarım bağlayar.
Xatirələr çeşmə kimi çağlayar
Sirdaşımdan xəbər verər o yerlər.

Hər görüşdən bir heyratə gələrsiz,
Vətən deyib ziyarətə gələrsiz.

O Yerler

Dolansanız doğduğum yerleri,
Anılarımdan haber verir o yerler.
Hangi günde sevda dolmuş başıma,
Ateşimden haber verir o yerler.

Benim gibi sele dönüp aksanız,
Bakışlarda şimşek olup çaksanız,
Çeşme başında güzellere baksanız,
Kaş gözümünden haber verir bu yerler.

Nur böldüm kavimlere, hatıralara,
Sevinç verdim gamlılara, şadlara.
Ne zaman ki, ömrün gitti rüzgarlara,
Kan yaşımdan haber verir o yerler.

Dar günümde anam olup ağlıyor,
Bacım olup yaralarımı bağlıyor.
Hatıralar çeşme gibi çağlıyor
Sirdaşımdan haber verir o yerler.

Her görüşten bir hayrete düşersiniz,
Vatan diyip ziyarete gelirsiniz.

Zaman gələr ibadətə gələrsiz,
Başdaşımın xəbər verər bu yerlər.

23 mart, 2000.

Zaman gelir ibadete gelirsiniz,
Başımdan haber verir bu yerler.

23 Mart 2000.

Gələndə

İnsan necə rahatlanır, dincəlir,
Öz evinə, eşiyinə gələndə.
Bir alışan ocaq olur təzədən
Ocağına, beşiyinə gələndə.

Duyğuları dil-dil olur, dil açır,
Ürəklərdən ürəklərə yol açır.
Ana yurdu, ata qəbri gül açır,
Oğul yurdun keşiyinə gələndə.

4 aprel, 2000.

Gelince

İnsan nasıl rahatlar, dinlenir,
Öz evine, eşğine gelince.
Bir tutuşan ocak olur tazeden
Ocağına, beşğine gelince.

Duyğuları dile gelir, söz açar,
Yüreklerden yüreklere yol açar.
Ana yurdu, ata kabri gül açar,
Oğul yurdun nöbetine gelince.

4 Nisan 2000.

Ümidlərin Töküləcək

Ürəyini batırmısan,
Zamanın çirəkəsinə, xıltına
Gözlərdən tökülən yaşlar kimi
Ümidlərin töküləcək
Ayaqlarının altına.

13 iyul, 2000.

Ümitlərin Dökülecek

Yüreğine batırmasan,
Zamanın çirkefine, tortusuna
Gözlerden dökülen yaşlar gibi
Ümitlerin dökülecek
Ayaklarının altına.

13 Temmuz 2000.

Onda Diri Sayma

Yenə qoynundayam, ay ana kəndim,
Bağcanın açılan gülü bil məni.
Üşüyən əlini qızdırammasam,
Ocağın qaralan külü bil məni.

O Zaman Diri Sayma

Yine koynundayım, ey ana yurdum,
Bahçenin açılan gülü bil beni.
Üşüyen elini ısıtamazsam,
Ocağın kararan külü bil beni.

Qoynunu sehrli cənnət sanmışam,
Közlə erimişəm, şamla yanımışam.
Elə yumşalmışam, rahatlanmışam
Çəməninin məxməri, tülü bil məni.

Bir damla suyunu arxa çevirdim,
Xalq oldum, üzümü xalqa çevirdim.
Ne zaman mən sənə arxa çevirdim,
Onda diri sayma, ölü bil məni.

6 dekabr, 2000.

Koynunu sihirli cennet sanmışım,
Gözle erimişim, mumla yanımışım.
Öyle yumuşamışım, rahatlamışım
Çimenin kadifesi, tülü bil beni.

Bir damla suyunu arxa çevirdim,
Halk oldum, yüzümü halka çevirdim.
Ne zaman ben sana arxa çevirdim,
O zaman diri sayma, ölü bil beni.

6 Aralık 2000.

Yaz

Jurnalist dostuma

Dostum, nə kağız, nə qələm götür,
Nə də bir dəftərin qırağına yaz.
Mənim bu yamyaşıl duyğularımı
Yaşıl bir ağacın yarpağına yaz.

Yansın yarpaq üstə fikrim zər kimi,
Yağsın duyğularım ətirlər kimi.
Ayaq izlərimi sətirlər kimi
Bu yurdun bir ovuc torpağına yaz.

Ayağa salmasın ötən eşqimi,
Ruhumda göyərrib bitən eşqimi.
Mənim el sevgimi, vətən eşqimi,
Vətənin ucalan bayrağına yaz.

Nökəri özüməm, eşqin şah olsa,
Ölməyəm sevgimdən el agah olsa,
Bu müqəddəs işdə bir günah olsa,
Zelimhan Yakupun ayağına yaz.

Yaz

Gazeteci dostuma

Dostum, ne kağıt, ne kalem götür,
Ne de bir defterin kenarına yaz.
Benim bu yemyeşil duyğularımı
Yeşil bir ağacın yaprağına yaz.

Yansın yaprak üstünde fikrim yaldız gibi
Yağsın duyğularım ıtırlar gibi.
Ayak izlerimi satırlar gibi
Bu yurdun bir avuç toprağına yaz.

Kalbimden salmasın geçen aşkıımı,
Ruhumda yeşerip biten aşkıımı
Benim yurt sevgimi, vatan aşkıımı,
Vatanın yücelen bayrağına yaz.

Uşak kendimim, aşkın şah olsa,
Ölmem sevgimden el agah olsa,
Bu mukaddes işte bir günah olsa,
Zelimhan Yakup'un ayağına yaz.

29 iyul, 2002.

29 Temmuz 2002.

Ulduzlara Baxa-Baxa

Göylərin bextəvər çağı
Ulduz ulduzu çağırır.
Elə bil ki, gecə vaxtı,
Hər oğlan bir ulduz olub
Sevdiyi qızı çağırır.

Dağa çıxsaq, külək bizim,
Düzə ensək, çiçək bizim.
Gözəllər ulduz topası
İçində bir mələk bizim.
Hara getsək, harda olsaq,
Sevənlər bizi çağırır.

Bir ulduz da mənimkidir,
Göylər mənə açıb yaxa.
Ulduzları düşünürəm,
Ulduzlara baxa-baxa.

5 yanvar, 2001.

Yarat, Qardaşım, Yarat!

Ad ilhamdı, ad kitab,
ad əsərdi, ad yazı,
Ruhuma nemət verər,
yazı daddı, dad yazı.
Qəlbimizə qovulmaz,
ruhumuza yad yazı,
Əriyəcək qar kimi,
saxta şöhrət, saxta var,

Yıldızlara Baka Baka

Göklerin bahtiyar çağı
Yıldız yıldızı çağırır.
Öyle bil ki, gece vakti,
Her oğlan bir yıldız olup
Sevdiği kızı çağırır.

Dağa çıksak, rüzgar bizim,
Düze insek, çiçek bizim.
Güzeller yıldız kümesi
İçinde bir melek bizim..
Nere gitsek, nerde olsak,
Sevenler bizi çağırır.

Bir yıldız da benimkidir,
Gökler bana açıp yaka.
Yıldızları düşünürüm,
Yıldızlara baka baka.

5 Ocak 2001.

Yarat, Gardaşım, Yarat!

Ad ilhamdır, ad kitap,
ad eserdir, ad yazı,
Ruhuma nimet verir,
yazı tattır, tat yazı.
Kalbimize kovulmaz,
ruhumuza yâd yazı,
Eriyecek kar gibi,
sahte şöhrət, sahte var,

Yarat, qardaşım, yarat,
nə var, yaratmaqda var.

Yarat, gardaşım, yarat,
ne var, yaratmakta var.

Şairi addımbaşı
sevinc atar, qəm izlər,
Kırpiyini göz yaşı,
yanağını nəm izlər.

Şairi adımbaşı
sevinç atar, gam izlər,
Kırpiğini göz yaşı,
yanağını nem izlər.

Dünyanın çirkabını
şair sözü təmizlər,
Eşqimiz bir dənizdi,
ömür gəmi, vaxt avar.

Dünyanın çirkefini
şair sözü təmizlər,
Aşkımız bir denizdir,
ömür gəmi, vaxt kayık.

Yarat, qardaşım, yarat,
nə var, yaratmaqda var.

Yarat, gardaşım, yarat,
ne var, yaratmakta var.

İçi boş şöhrətləri
yel götürür aradan,
Zaman verər qiyməti,
seçər ağı, qaradan.

İçi boş şöhrətləri
yel götürür aradan,
Zaman verir kıyməti,
seçər akı, karadan.

Tanrının bir adı da
Yaradandı, Yaradan.

Tanrı'nın bir adı da
Yaratan'dır, Yaratan.

Demə ki, yaradaram,
demə, hələ vaxta var.

Deme ki, yaratırım,
deme, helə vakti var.

Yarat, qardaşım, yarat,
nə var, yaratmaqda var.

Yarat, gardaşım, yarat,
ne var, yaratmakta var.

Gec olacaq düşünmək,
ruh bədənədən uçanda,
Varaq səndən soyuyub,
sən varaqdan qaçanda.

Geç olacaq düşünmək,
ruh bedəndən uçunca,
Varak senden soyuyub,
sen varaktan kaçınca.

Gec olacaq qapını
ölüm gəlib açanda,
Göz açıb görəcəksən
bədəninə bez, kəfən,

Geç olacaq kapıyı
ölüm gəlib açınca,
Göz açıp göreceksin
bedenində bez, kefen,

Tabutunda taxta var.

Yarat, qardaşım yarat,
nə var, yaratmaqda var.

Allah dözər şairin

hər nazına, ərkinə,
Bir sevgilə cavab ver,
hər nifrətə, hər kinə.

Gör bir nələr yaratdı,
güc ver haqqın dərkinə

Qış səni qorxutmasın,
demə, yolda şaxta var.

Yarat, qardaşım, yarat,
nə var, yaratmaqda var.

3 sentyabr, 2002.

Ömür Yaman Gödəkdi

Gözü gözdü dünyanın,
odunu, alovunu,
Əldə tuta bilmədi
bəxtinin cilovunu,
Zaman ovçuya döndü,
tez ovladı ovunu,
Həyat çox oğulların
başında bostan əkdi,
Ömür yaman gödəkdi.

Ağzın aşaya yetməmiş,
başın başa yetməmiş,
İllər göz kırpımında
gəlib başa yetməmiş,
Harayın nə oğula,

Tabutunda tahta var.

Yarat, gardaşım yarat,
ne var, yaratmaqda var.

Allah sabreder şairin

her nazına, arzusuna,
Bir sevgilə cavab ver,
her nefrete, her kine.

Gör bir nələr yarattı,
güç ver Hakk'ın derkinə.

Kış seni korkutmasın,
deme, yolda ayaz var

Yarat, gardaşım, yarat,
ne var, yaratmaqda var.

3 Eylül 2002.

Ömür Çok Kısadır

Gözü gözdür dünyanın,
odunu, alevini,
Elde tutamadı
bahtının dizginini,
Zaman avcıya döndü,
tez avladı avını,
Hayat çok oğulların
başında bostan ekti,
Ömür çok kısadır.

Ağzın aşaya yetmemiş,
başın başa yetmemiş,
Yıllar göz kırpımında
gelip başa yetmemiş,
Feryadın ne oğula,

nə qardaşa yetməmiş,
Başımızda turp əkən
gözümüzdə od əkdİ,
Ömür yaman gödəkdİ.

İnsan qurar, yaradar
dişiylə, dırnağıyla,
Döyüşər ömrü boyu
həyat adlı yağıyla.

Layla ilə başlanan
sona çatar ağıyla,
Bu dünya başa kimi
kimin nazını çəkdi?
Ömür yaman gödəkdİ.

Allaha tək desək də,
hökm onda, fərman onda,
Verən də O, alan da,
dərd onda, dərman onda.
Bizim heç nəyimiz yox,
mülk onda, cahan onda.
Nəyi var ki, insanın,
o da tək oğlu, təkdi,
Ömür yaman gödəkdİ!!!

3 sentyabr, 2002.

Allah – Bəndə

Dağ Tanrının əsəridi,
dəmir-dümür bəndənin,
Uzun ömür Tanrınındı,
gödək ömür bəndənin.

ne gərdaşa yetməmiş,
Başımızda turp eken
gözümüzde od ekti,
Ömür çox kısıdır.

İnsan kurar, yaratır
dişiyle, tırnağıyla,
Dövüşür ömür boyu
hayat adlı yağıyla.

Ninni ilə başlayan
sona varır ağıtla,
Bu dünya sona kadar
kimin nazını çekti?
Ömür çox kısıdır.

Allah'a tek desek de,
hüküm onda, ferman onda,
Veren de O, alan da,
dert onda, derman onda.
Bizim hiçbir şeyimiz yok,
mülk onda, cihan onda.
Neyi var ki, insanın,
o da tek oğlu, tektir,
Ömür çok kısıdır!!!

3 Eylül 2000.

Allah- Kul

Dağ Tanrı'nın eseridir,
demir çelik kulunun.
Uzun ömür Tanrı'nındır,
kısa ömür kulunun.

Allah elə böyükdür ki,
 heç kəsə şübhəsi yox,
 Gecə-gündüz ürəyinə
 şübhə damır bəndənin.
 Min illərdi bataqlıqdan
 çıxı bilmir paklığa,
 Əli kirli, nəfsi haram,
 qəlbi çamır bəndənin.

27 fevral, 2000.

İstəmirəm Cəhənnəmi

Baxışların ölüsüydüm,
 səni görüb dirilmişəm.
 Sən ki, varsan, yaxın gəlməz
 ağrı mənə, acı mənə.
 Həkimim də, təbibim də,
 xilasım da sən özün ol,
 Mən nə bilim hansı həkim
 nə dərmanı yazır mənə.

Dayan sevinc, qaçma məndən,
 ayaq saxla bir anlığa,
 İşıqsız, sevgisiz, ruhsuz
 könül dönər qaranlığa.
 Bülbül çəker abadlığa,
 bayquş çəker viranlığa,
 Qəm götürüb külüngünü
 hər gün qəbir qazar mənə.

Baş buludda, can sükutda
 yanaq yaşdı, kirpik nəmdi,
 Harda olsa sevənlərin
 qisməti az, bəxti kəmdi.

Allah öyle büyüktür ki,
 hiç kimseye şüphesi yok,
 Gece gündüz yüreğine
 şüphe damlar kulunun.
 Bin yıllardır bataklıktan
 çıkamaz paklığa,
 Eli kirli, nefsi haram,
 kalbi çamur kulunun.

27 Şubat 2000.

İstemiyorum Cəhənnəmi

Bakışların ölüsüydüm,
 seni görüb dirilmişim.
 Sen ki, varsın, yakın gelmez
 ağrı bana, acı bana.
 Hekimim de, tabibim de,
 halasım da sen kendin ol,
 Ben ne bileyim hangi hekim
 ne dermanı yazar bana.

Dur sevinç, kaçma benden,
 adım atma bir anlığa,
 İşıksız, sevgisiz, ruhsuz
 gönül döner karanlığa.
 Bülbül çeker abadlığa,
 baykuş çeker viranlığa,
 Gam götürüp külünkünü
 her gün kabir kazar bana.

Baş bulutta, can sükutta
 yanak yaştır, kirpik nemdir,
 Nerde olsa sevenlerin
 kısmeti az, bahtı azdır.

Sənə cənnət olan dünya
 sənsiz mənə cəhənnəmdi,
 İstəmirəm cəhənnəmi,
 qismət olsun məzar
 mənə.

19 mart, 2000.

Senle cennet olan dünya
sensiz bana cehennemdir,
İstemiyorum cehennemi
kısmet olsun mezar bana.
9 Mart 2000.

Güvənəndə Bu Torpağa

Yerə-göyə nahaq yerə
Vurulmur adam, vurulmur.
Ömrü boyu dağlar aşır,
Yorulmur adam, yorulmur.

Günəş kimi çıxmayanda,
Şimşək olub çaxmayanda,
Çəşmələrə baxmayanda
Durulmur adam, durulmur.

Qarışanda vaxta, çağa,
Söykənəndə qarlı dağa,
Güvənəndə bu torpağa
Qırılmaz adam, qırılmaz.

14 sentyabr, 2002.

Güvenince Bu Toprağa

Yere göğe haksız yere
Vurulmuyor adam, vurulmuyor.
Ömür boyu dağlar aşar,
Yorulmuyor adam, yorulmuyor.

Güneş gibi çıkmayınca,
Şimşek olup çakmayınca,
Çeşmelere bakmayınca
Durulmuyor, adam durulmuyor.

Karışınca vakte, çağa,
Yaslanınca karlı dağa,
Güvenince bu toprağa
Kırılmıyor adam, kırılmıyor.

14 Eylül 2002.

Görüşümüz Baş Tutmasa

Yollarımı gözləməkdən
Dağlar baxa-baxa qalıb.
Yurd həsrəti ürəyimi
Oda yaxa-yaxa qalıb.

Öpəm ocağın gözünü,

Eğer Görüşemezsek

Yollarımı gözlemekten
Dağlara baka baka kalmış.
Yurt hasreti yüreğimi
Oda yaka yaka kalmış.

Öpeyim ocağın gözünü,

Deyəm dağların sözünü.
Bulud öldürür özünü
Şimşək çaxa-çaxa qalıb.

Diyeyim dağların sözünü.
Bulut öldürür özünü
Şimşek çaka çaka kalmış.

Dada çatmaz əldə əsa,
Toy-düynün dönər yasa.
Görüşümüz baş tutmasa,
Mənimki Allaha qalıb.

Yardım etmez elde asa,
Düğün derneği döner yasa.
Eğer görüşemezsek,
Benimki Allah’a kalmış.

17 april, 2001.

17 Nisan 2001.

Ağıl – Ürək

Bu ölkədə nə qədər
şəhid qəbri var, Allah!
Bu millət ağrılarının
əlindən haşa çəkir.
Haqqımı almaq üçün
döyüşməliyəm deyib,
Qəzəbin qılıncını
hər axşam daşa çəkir.

Akıl Yürek

Bu ülkede ne kadar
 şehit kabri var, Allah!
Bu millet ağrılarını
 elinden hâşâ çeker.
Hakkımı almak için
 dövüşmeliyim diyip,
Gazabın kılıcını
 her akşam taşa çeker.

Tamah - sonu görünməz
 mağaraymış, kahaymış,
 Nəfsimiz özümüzü
 yeyən bir əjdahaymış,
 Mədəmiz bu Vətəndən,
 bu torpaqdan bahaymış,
 Qeyrətimiz qılınca,
 qarnımız aş a çəkir.
 Vətən yanır gözümün
 ağında, qarasında,
 Məlhəm ola bilmirəm
 sızlayan yarasına.

Tamah sonu görünmez
mağaraymış, inmiş,
Nefsimiz özümüzü
yiyen bir ejderhaymış,
Midemiz bu vatandan,
bu topraktan pahaymış,
Gayretimiz kılıca,
karnımız aşa çeker.
Vatan yanar gözümün
akında, karasında,
Melhem olamaz
sızlayan yarasına.

Qalmışam ürəyimlə
 ağlının arasında
 Ağıl barış istəyir,
 ürək savaşa çəkir.
 8 sentyabr, 2002.

Kalmışım yüreğimlə
 aklının arasında
 Akıl barış istiyor,
 yürek savaşa çekiyor.
 8 Eylül 2002.

Göynərtili Sətirlər

İstər ağla, istərsə gül,
 Hər ocağın axırı kül.
 Təpələrin işi yüngül,
 Dağların dərdi çəkilməz.

İstıraplı Sətirlər

İster ağla, isterse gül,
 Her ocağın ahiri kül.
 Tepelerin işi kolay,
 Dağların derdi çekilmez.

Bir Ovuc Torpaq

Bu Şerin ilk dinləyicisi
 Həsən Əziz oğlu Həsənova

Bir Avuç Toprak

Bu şiirin ilk dinleyicisi
 Hasan Aziz oğlu Hasanova

Qulaqlarım sükutun,
 səssizliyin pasında,
 Gözlərim ayrılığın
 nisgilində, yasında.
 Qalmışdım Qərib kimi
 yolun tən ortasında.
 Səs gəldi qulağıma:
 yaxşı-yaxşı bax, götür,
 Atımın dırnağından
 bir ovuc torpaq götür!

Kulaklarım sükûtun,
 sessizliğin pasında,
 Gözlerim ayrılığın
 derdinde, yasında.
 Kalmıştım Garip gibi
 yolun tam ortasında.
 Ses geldi kulağıma:
 iyi iyi bak, götür,
 Atımın tırnağından
 bir avuç toprak götür?

Arxadan Xızır adlı,
 xilaskar atlı gəldi,
 Yetişdi harayıma
 nurdan qanatlı gəldi.

Arkadan Hızır adlı,
 Halaskâr atlı geldi,
 Yetişti feryadıma
 nurdan kanatlı geldi.

Yorğun yolçuya dünya
şəkərdən dadlı gəldi.
Əmr elədi, qəlbini
oda, közə yax, götür.
Atımın dırnağından
bir ovuc torpaq götür!

Aşiqlik yollarında
haq verən dərsi keçdim,
Çıxdım oddan-alovdan,
əridi qar-su, keçdim
Yaxaladım Tiflisi,
addadım Qarsı keçdim,
Səs gəldi qulağıma:
səsdən qanad tax, götür.
Atımın dırnağından
bir ovuc torpaq götür!

Evdə səni gözləyən
kor olmuş bir ana var,
Canında can yağışı,
qəlbində qəmxana var.
Əriş-arxacı solmuş,
sökülmüş bir xana var.
Ovcunu qayalara
şimşək kimi çax, götür.
Atımın dırnağından
bir ovuc torpaq götür!

Yanımda bir kimsə yox
bu səs hardan gəlirdi,
Hansı eldən-obadan,
nə diyardan gəlirdi?

Yorgun yolcuya dünya
şekerden tatlı geldi.
Emreyledi, kalbini
oda, köze yak, götür.
Atımın tırnağından
bir avuç toprak götür!

Aşıklık yollarında
Hak veren dersi geçtim,
Çıktım oddan alevden,
eridi kar su, geçtim.
Yakaladım Tiflis'i,
atladım Kars'ı geçtim,
Ses geldi kulağıma:
sesten kanat tak, götür.
Atımın tırnağından
bir avuç toprak götür!

Evde seni bekleyen
kor olmuş bir ana var,
Canında can yağmuru,
kalbinde gamhane var.
Örgüsü solmuş,
sökülmüş bir hane var.
Avcunu kayalara
şimşek gibi çak, götür.
Atımın tırnağından
bir avuç toprak götür!

Yanımda bir kimse yok
bu ses nerden gelirdi,
Hangi ilden-obadan,
ne diyardan gelirdi?

Bəlkə buluddan qopub,
 səmalardan gəlirdi.
 O səs mənə deyirdi:
 haqqa əyil, haq götür.
 Atımın dırnağından
 bir ovuc torpaq götür!

Bu səs torpaq həsrəti
 görənlərin səsiydi,
 Bu səs torpağa bağlı
 ərənlərin sesiydi.
 Götürdüm o torpağı,
 baxdım onun rənginə,
 Bu dünya gözlərimdə
 döndü gül çələnginə.
 Qəriblər qürbət eldən
 döndü, vətənə döndü,
 Yetişdi göy zəmilər,
 sünbüllər dənə döndü.
 Əllərimin içində
 yaz dindi, qış danışdı,
 Doğan günəş, düşən nur,
 yağan yağış danışdı.
 Qürbətim vətən oldu,
 yurdum-yuvam dəyişdi.
 Bir az içim duruldu,
 bir az havam dəyişdi.
 Yol çəkən gözlərimin
 qarasıydı, ağıydı,
 Götürdüyüm o torpaq
 Borçalı torpağıydı!

* * *

Belki buluttan kopup,
 semalardan gəlirdi.
 O ses bana diyordu:
 Hakk'a eğil, hak götür.
 Atımın tırnağından
 bir avuç toprak götür!

Bu ses toprak hasreti
 görenlerin sesiydi,
 Bu ses toprağa bağlı
 erenlərin sesiydi.
 Götürdüm o toprağı,
 baktım onun rənginə,
 Bu dünya gözlərimdə
 döndü gül çələnginə.
 Garipler gurbət elden
 döndü, vatana döndü,
 Yetişti gök tarlalar,
 başaklar taneye döndü.
 Ellərimin içində
 yaz sustu, kış konuştu,
 Doğan günəş, düşən nur
 yağan yağmur konuştu.
 Gurbətim vatan oldu,
 yurdum yuvam dəyişti,
 Biraz içim duruldu,
 biraz havam dəyişti.
 Yolda kalan gözlərimin
 karasıydı, akıydı,
 Götürdüyüm o toprak
 Borçalı torpağıydı!

Anamın gözlərinin
 dərmanı, sürməsiydi,
 Çəsmənin zümzüməsi,
 çayın hönkürməsiydi.
 Tarixin həqiqəti,
 həqiqətin səsiydi,
 Qorqud nəfəslilərin
 oxuduğu dualar,
 Oğuz ərənlərinin
 isitdiyi yuvalar,
 Qopuz qoruyanların
 yaşatdığı havalar,
 Bir xalqın, millətin yox,
 bir dünyanın bəsiydi.
 Ruhum ölməz ruhların
 sağlamıydı, sağıydı.
 Götürdüyüm o torpaq
 Borçalı torpağıydı!

* * *

Qaladığım ocaqda
 yollar qızınmamışdı,
 Hələ sınıq körpünün
 ürəyi sınmamışdı.
 Yağlıcadan Loruya
 dərdimizin dərmanı,
 Nə Nadir şah var idi,
 nə də şahın fərmanı.
 İndi mənim olmayan
 o zaman mənim idi,
 Suyum, havam, çörəyim,

Anamın gözlərinin
 dermanı, sürməsiydi,
 Çəsmənin terənnümü,
 çayın hüngürməsiydi.
 Tarihin hakikati,
 hakikatin sesiydi,
 Korkut nefeslilərin
 okuduğu dualar,
 Oğul ərənlərinin
 ısıttığı yuvalar,
 Kopuz koruyanların
 yaşattığı havalar,
 Bir halkın, milletin yox,
 bir dünyanın yeteri.
 Ruhum ölmez ruhların
 sağlamıydı, sağıydı.
 Götürdüyüm o toprak
 Borçalı toprağıydı!

Yaktığım atəşlə
 yollar ısınmamıştı,
 Hele kırık köprünün
 yüreği kırılmamıştı.
 Yağlıca'dan, Loru'ya
 Dərdimizin dərmanı
 Ne Nadir Şah var idi,
 ne de şahın fərmanı.
 Şimdi benim olmayan
 o zaman benim idi,
 Suyum, havam, ekmeğim,

sünbülüm, dənim idi.
 Qarayazı, Qaraçöp
 çölüm, çəmənim idi,
 Sütüm, sümüyüm, mayam,
 ruhum, bədənim idi.
 Şeyx Sənan dağları,
 Baş keçid yaylaqları,
 Gümrünün bulaqları,
 Ürəyinin təpəri,
 gözlərimin yağıydı.
 Götürdüyüm o torpaq
 Borçalı torpağıydı!
 Yolu uzun, dolaşiq,
 qisməti az, bəxti kəm,
 Canda yolların tozu,
 ürəkdə dərd, gözdə nəm.
 İllər həsrəti çəkdim,
 mən Qərib, o Şahsənəm,
 Qəlbimizin qubarı,
 sinəmizin dağıydı.
 Götürdüyüm o torpaq
 Borçalı torpağıydı!

* * *

Tarixə pərdə çəkib,
 adını dəyişdilər,
 Aşına ağı qatıb,
 dadını dəyişdilər.
 Doğmasına yad deyib,
 yadını dəyişdilər.
 Qəmgin edib, qəm verib,

başağım, tanem idi.
 Karayazı, Karaçöp
 çölüm, çimenim idi,
 Sütüm, kemiğim, mayam,
 ruhum, bedenim idi.
 Şeyh Sinan dağları,
 Baş keçit yaylaları,
 Gümrü'nün bulakları,
 Yüregimin kuvveti,
 gözlərimin yağıydı.
 Götürdüyüm o toprak
 Borçalı toprağıydı!
 Yolu uzun, dolaşık,
 kismet az, bahtı kem,
 Camda yolların tozu,
 yürekte dərd, gözdə yaş.
 Yıllar hasreti çektim,
 ben Garip, o Şahsenem,
 Kalbimizin toprağı,
 sinəmizin dağıydı.
 Götürdüyüm o toprak
 Borçalı toprağıydı!

Tarihe perde çəkib,
 adını dəyişdirdilər,
 Aşına ağı katıp,
 dadını dəyişdirdilər.
 Akrabaya el deyib,
 elini dəyişdirdilər.
 Gamlı edib, gam verib,

şadını dəyişdilər.
 Onda hələ o yurdun
 bəxtəvərlik çağıydı,
 Götürdüyüm o torpaq
 Borçalı torpağıydı!

Onda hələ Göyçətək
 gözüm tökülməmişdi,
 Onda hələ Şuşa tək
 qəddim бүкүlməmişdi.
 Onda Qarabağ kimi
 bağrım sökülməmişdi.
 Onda hələ yağılar
 üstümə gülməmişdi.
 Soyum Qıpçaq soyuydu,
 dağım Tanrı dağıydı.
 Götürdüyüm o torpaq
 Borçalı torpağıydı.

18 may, 2003.

Dərdin Dastanı

Mən bu yurdun ozanıyam, sazıyam,
 Tel dərdini gəlib mənə danışır.
 Doqquz teldən doqquz gümüş çay axır
 Sel dərdini gəlib mənə danışır.

Bu Kərəmdi, bu "Kərəmi", bu Leyli,
 Hamısı da yerdən, göydən gileyli.
 Çay nisgilli, sel haraylı, su meyli,
 Göl dərdini gəlib mənə danışır.

Budaq üstə narın-narın qar qonur,

şadını dəyişdirdilər.
 O zaman hele o yurdun
 bahtiyarlıq çağıydı,
 Götürdüyüm o toprak
 Borçalı toprağıydı!

O zaman Göyçe gibi
 gözüm yaşlanmamıştı,
 O zaman öyle Şuşa gibi
 boynum бүкүlməmişti.
 O zaman Karabağ gibi
 bağrım sökülməmişti.
 O zaman öyle düşmələr
 üstümə gülməmişti.
 Soyum Kıpçak soyuydu,
 dağım Tanrı dağıydı.
 Götürdüyüm o toprak
 Borçalı toprağıydı.

8 Mayıs 2003.

Dərdin Destanı

Ben bu yurdun ozanıyım, sazıyım,
 Tel dərdini gelip bana anlatır.
 Dokuz telden dokuz gümüş çay akar
 Sel dərdini gelip bana anlatır.

Bu Kerem'dir, bu "Kerem", bu Leyla,
 Hepsisi de yerden gökten şikayətçi.
 Çay derdi, sel sızılı, su içkili,
 Göl dərdini gelip bana anlatır.

Budak üstüne narın narın kar konar,

Safliq qonur, sərvət qonur, var qonur.
Nə zaman ki, gül üstünə xar qonur
Gül dərini gəlib mənə danışır.

Yeriyəmmir, dizlərinə duz çökür,
Boylanammır, baxışına buz çökür.
Qarışqanın qarşısında diz çökür
Fil dərini gəlib mənə danışır.

Damla düşür kirpikləri nəmlənir,
Faciəsi göz yaşında cəmlənir.
Əzabları içə-içə dəmlənir
Lül dərini gəlib mənə danışır.

Yeyilənlər bu dişlərdən nə çəkdi,
Dağlananlar bu şişlərdən nə çəkdi,
Gür ocaqlar keşişlərdən nə çəkdi
Kül dərini gəlib mənə danışır.

Seçmək olmur nə gerçəyi, nə şəri
Yaman günə kimlər saldı bəşəri?
Bir arvadın on oynaşı, beşəri
Dul dərini gəlib mənə danışır.

İnsan başqa, dövrən başqa təbdədi,
Ümidimiz dərməndədi, həbdədi.
Aman Allah, qul bazarı dəbdədi
Qul dərini gəlib mənə danışır.

Söyə-söyə ocağını, pirini
Sındırıblar salamatı, dirini.
Əl ağacı vermir əlin yerini
Şil dərini gəlib mənə danışır.

Saflik konar, servet konar, var konar.
Ne zaman ki, gül üstünə diken konar
Gül dərini gelip bana anlatır.

Yürüyəmez, dizlərinə tuz çöker,
Uzayamaz, baxışına buz çöker.
Karıncanın qarşısında diz çöker
Fil dərini gelip bana anlatır.

Damla düşər kirpikləri nemlənir,
Faciəsi gözyaşında toplanır.
Azapları bibbiriylə birləşir
Sarhoş dərini gelip bana anlatır.

Yenilənlər bu dişlərdən nə çəkdi,
Dağlananlar bu şişlərdən nə çəkdi ,
Gür ocaqlar papazlardan nə çəkdi
Kül dərini gelip bana anlatır.

Seçmək olmaz ne gerçəgi, ne şəri
Kötü günde kimlər saldı beşəri?
Bir kadının on oynaşı, beşəri
Dul dərini gelip bana anlatır.

İnsan başqa, devran başqa kıvamda,
Ümidimiz iləftədir, həftədir.
Aman Allah, kul pazarı merakta
Kul dərini gelip bana anlatır.

Söve söve ocağını, pirini
Kırdılar selameti, diriyi.
El ağacı vermez elin yerini
Sakat dərini gelip bana anlatır.

Qartal baxar zirvələrdə nəşəyə,
Dağ kəlləri naxış olar meşəyə.
Atdan alıb bürüyüblər eşşəyə
Gül dərini gəlib mənə danışır.

Kartal bakar zirvelərdən ormana,
Dağ keçisi nakış olur ormana.
Attan alıb bürümüşlər eşəgə
Gül dərini gelip bana anlatır.

Nə olsun ki, soyuq-soyuq yel əsir,
İnsan yenə yaşamağa tələsir.
Diz bükülür, baş titrəyir, əl əsir
Bel dərini gəlib mənə danışır.

Ne olsun ki, soğuk soğuk yel eser,
İnsan yine yaşamaya təlaş eder.
Diz bükülür, baş titrer, el eser.
Bel dərini gelip bana anlatır.

Kənd alışır, şəhər yanır içimdə,
Qəm qovrulur, kədər yanır içimdə
Kim nə bilsin nələr yanır içimdə
Çöl dərini gəlib mənə danışır.

Köy tutuşur, şəhər yanır içimde,
Gam kavrulur, keder yanır içimde.
Kim ne bilsin nələr yanır içimde
Çöl dərini gelip bana anlatır.

Dərddi, qəmdi hər tin, döngə, hər dalan,
Nə dərd olsa, mərd daşıyan, mərd alan.
Dərd alanam, dərd alanam, dərd alan
El dərini gəlib mənə danışır.

Derttir, gəmdir hər köşə, bucak, her sokak,
Ne dert olsa, mert taşıyan, mert alan.
Dert alamam, dert alamam, dert alan
El dərini gelip bana anlatır.

Min pərdəyə, min bir simə danışsın,
Kimi var ki, getsin kimə danışsın?
Dilə gəlib yolsuzların əlindən
Yol dərini gəlib mənə danışır.
Az dərini özgələrlə bölüşən
Bol dərini gəlib mənə danışır.

Bin perdeyə, binbir tele anlatsın,
Kimi var ki, gitsin kime anlatsın?
Dile gelmiş yolsuzların elindən
Yol dərini gelip bana anlatır.
Az dərini başkasıyla paylaşan
Çok dərini gelip bana anlatır.

25 sentyabr, 2000.

25 Eylül 2000.

Millətin Xilas Yolu

Yenə qəlbimdə vulkan,
yenə içimdə tufan,

Milletin Kurtuluş Yolu

Yine kalbimde volkan,
yine içimde tufan,

Yenə qanımda atəş,
yenə ruhumda üsyan,
Yenə canımda ağrı,
yenə başımda duman,
Ağrılar gözümüzdən
ələnən yaşıdan keçir,
Millətin xilas yolu
bu gün savaşıdan keçir.

Yine kanımda ateş,
yine ruhumda isyan,
Yine canımda acı,
yine başında duman,
Acılar gözümden
elenir yaştan geçer,
Milletin kurtuluş yolu
bugün savaştan geçer.

Düzlərdə büdrəyərsən
sıldırımlar aşmasan,
Səni milçəklər yeyər
qaynamasan, daşmasan.
Torpaqdan vətən olmaz.
uğrunda savaşımasan,
Baxma ki, yollarımız
boranlı qışdan keçir.
Millətin xilas yolu
bu gün savaşıdan keçir.

Düz yerde takılırsan
engelleri aşmazsan,
Seni sinekler yer,
kaynamazsan, taşmazsan.
Topraktan vatan olmaz.
uçurumda savaşırsan
Bakma ki, yollarımız
boranlı kıştan geçer.
Milletin Kurtuluş yolu
bugün savaştan geçer.

Sən, mən arxada qalsın,
 bu gün biz olmalıyıq,
Dəmir yumruq, daş bilək,
 qaya, diz olmalıyıq,
Dalğası şahə qalxan
 bir dəniz olmalıyıq.
Gücümüz birləşəndə
 sözümüz daşdan keçir,
Millətin xilas yolu
 bu gün savaştan keçir.

Sen, ben mazide kalsın,
bugün biz olmalıyız,
Demir yumruk, taş bilek,
kaya, diz olmalıyız,
Dalgası şaha kalkan
bir deniz olmalıyız.
Gücümüz birleşirken,
sözümüz taştan geçer,
Milletin kurtuluş yolu
bugün savaştan geçer.

Dağ-dağ olur ürəklər
dönür sızlayan neyə,

Dağ dağ olur yürekler
döner sızlayan neye,

Dərdimiz dalğa-dalğa
 yüksəlir yerdən göyə.
 Bircə qarış torpağı
 ələ keçməsin deyə
 İgidlər candan keçir,
 şəhidlər başdan keçir.
 Millətin xilas yolu
 bu gün savaştan keçir.

Ruh gedir, həvəs gedir,
 yaddaş gedir, dil gedir,
 Torpaq əldən gedirsə,
 dörd əlvən fəsil gedir.
 Zaman da baxmır sözə
 il dalınca il gedir.
 Biz də ki, qocalırıq,
 yaş gəlib yaştan keçir.

Çatıb həqiqətinə
 haqqını almaq üçün,
 Düşmənin bayrağını
 ayağa salmaq üçün,
 Qalibiyyət haykırb,
 qələbə çalmaq üçün
 Millətin xilas yolu
 bu gün savaştan keçir.
 1 aprel, 2001.

Möhkəm Adam

Üstünə dalğa-dalğa
 dərd axdı, qəm yeridi,
 Yanağa göz yaşları,

Dərdimiz dalğa dalğa
 yüksəlir yerden göyə.
 Bir tek qarış torpağı
 elden gitmesin diye
 Yiğitlər candan keçir,
 şəhitlər baştan keçir.
 Milletin kurtuluş yolu
 bugün savaştan keçir.

Ruh gider, heves gider,
 akıl gider, dil gider,
 Toprak elden giderse,
 dört elvan mevsim gider.
 Zaman da bakmaz söze
 yıl ardınca yıl gider.
 Biz ki, yaşlanırsınız,
 yaş gelip yaştan geçer.

Varıp hakikatine
 hakkını almak için,
 Düşmanın bayrağını
 ayağa salmak için,
 Galibiyet haykırp,
 zafer kazanmak için
 Milletin kurtuluş yolu
 bugün savaştan geçer.
 1 Nisan 2001.

Muhkem Adam

Üstüne dalğa dalğa
 dert aktı, gam yürüdü,
 Yanağa gözyaşları,

kirpiyə nəm yeridi.
 Hər zülmün arxasınca,
 zülm, sitəm yeridi,
 O dözdü, o dayandı,
 köklü bir qaya kimi.

Zaman onu sıxsı da,
 o özünü sıxmadı,
 Öz yükünü özgənin
 kürəyinə yıxmadı.
 Öz içində qaynadı,
 heç təbindən çıxmadı,
 Dərdi gedib çıxsı da,
 ulduza, Aya kimi.

Canında qəm qovurdu,
 gözündə yaş əritdi,
 Qoca dəyirman kimi
 bağrında daş əritdi.
 Yıxılmazdı, vaxt onu,
 yavaş - yavaş əritdi,
 Dünyatək cavan idi
 qocaldı dünya kimi.

17 noyabr, 2002.

Türkün Ruhu

Bu gün Ay daha nazlı,
 ulduz daha nurlu,
 gün daha parlaq.
 Torpağıma bir Ay ruhu,
 ulduz ruhu,
 gün ruhu gəldi.

kirpiğe nem yürüdü.
 Her zulüm arkasınca,
 zulüm, sitem yürüdü,
 O dayandı, o sabretti,
 güclü bir kaya gibi.

Zaman onu sıksa da,
 o kendini sıkmadı,
 Kendi yükünü başkasının
 omzuna yıkmadı.
 Kendi içinde kaynadı,
 hiç tavından çıkmadı,
 Derdi gidip çıksa da,
 yıldıza, aya kadar.

Canında gam kavurdu,
 gözünde yaş ıttırır,
 Koca değirmen gibi
 bağrında taş eritti.
 Yıkılmazdı, zaman onu
 yavaş yavaş eritti,
 Dünya gibi cıvandı,
 yaşlandı dünya gibi.

17 Kasım 2002.

Türk'ün Ruhu

Bugün ay daha nazlı,
 yıldız daha nurlu,
 gün daha parlak.
 Toprağıma bir ay ruhu,
 yıldız ruhu,
 gün ruhu geldi.

Şahinlərə, ulduzlara
 qucaq açdı
 Bakı şəhri
 Türkün ruhu,
 Türkün ruhu,
 Türkün ruhu gəldi!

Yerə baxdım, göyə baxdım,
 meydana baxdım,
 Bu uçuşlarda ötən
 dövrəyə baxdım.
 İstanbulu fəth etmiş
 Mehmet sultana baxdım.
 Malazgirdə möhür vurmuş
 Alp Arslana baxdım.
 Torpağıma bir ulduz ruhu,
 Ay ruhu, gün ruhu gəldi.
 Türkün ruhu,
 Türkün ruhu,
 Türkün ruhu gəldi!

Bu uçuş karlıqlara, darlıqlara,
 qəfəslərə üsyan.
 Zəncirlərə, təhqirlərə,
 məhbəslərə üsyan.
 Haqqı əzən, Allahı danan
 nakəslərə üsyan.
 Türk oğlu Türk Cavidin
 sürgün ruhu gəldi,
 Türkün ruhu,
 Türkün ruhu,
 Türkün ruhu gəldi!

Şahinlere, yıldızlara
 kucak açtı
 Bakü şehri
 Türk'ün ruhu,
 Türk'ün ruhu,
 Türk'ün ruhu geldi!

Yere baktım, göğe baktım,
 meydana baktım,
 Bu uçuşlarda geçen
 devrəyə baktım.
 İstanbul'u feth etmiş
 Mehmet Sultan'a baktım.
 Malazgirt'e mühür vurmuş
 Alp Arslan'a baktım.
 Toprağıma bir yıldız ruhu,
 Ay ruhu, gün ruhu geldi.
 Türk'ün ruhu,
 Türk'ün ruhu,
 Türk'ün ruhu geldi!

Bu uçuş karlıklara, darlıklara,
 kafeslere isyan.
 Zincirlere, tahkirlere,
 mapuslara isyan.
 Hakk'ı ezen, Allah'ı inkâr eden
 Alçaklara isyan.
 Türk oğlu Türk Cavit'in
 sürgün ruhu geldi,
 Türk'ün ruhu,
 Türk'ün ruhu,
 Türk'ün ruhu geldi!

Yurd-yuvası, el-obası
talan Kərkük.

Dərdlərini zirvələrə
tən bilirəm,
Əzabını saçlarıma
dən bilirəm.
Borçalıyam, nə çəkirəm
mən bilirəm,
Borçalıtək könül bağı
talan Kərkük.

Beş yüz ildi Boyat səndə,
Həsım səndə,
Məndən qopan ruhum səndə
səsım səndə.
Gəl, qovuşaq, qurbanımı
kəsım səndə,
Bəd xəbərlər yalan olsun,
yalan, Kərkük.

Əvvəlkitək vuran əlim
yoxdu hələ,
Qılınc çəkib, coşan dəlim
yoxdu hələ.
Fateh yoxdu, Sultan Səlim
yoxdu hələ.
Gözlə görək, gözü yolda
qalan Kərkük.

Harda zor var,
orda xəbis barmağı var,
Harda şər var,

Yurt yuvası, el obası
talan Kerkük.

Dertlərini zirvelere
ten bilirim
Azabını saçlarıma
dene bilirim.
Borçalıyım, ne çekerim
ben bilirim,
Borçalı gibi gönül bağı
talan Kerkük.

Beş yüz yıldır Boyat sende,
Hasım sende,
Benden kopan ruhum sende,
sesim sende.
Gel, kavuşalım, kurbanımı
keseyim sende,
Kara haberler yalan olsun,
yalan Kerkük.

Evvelki gibi vuran elim
yoktur hele,
Kılıç çekip, coşan delim
yoktur hele.
Fatih yoktur, Sultan Selim
yoktur hele,
Gözle görelim, gözü yolda
kalan Kerkük.

Nerde zor var,
orda habis parmağı var,
Nerde şər var,

orda iblis barmağı var,
 Taleyində bir
 "İngilis barmağı" var
 Qızıl ilan qismətini
 çalan Kərkük.

Qarabağ da Ərbil, Mosul
 tale idi,
 Ruhu girov, özü yoxsul
 tale idi,
 Əzilənin taleyi qul
 tale idi,
 Yıxdı səni filan oğlu
 filan, Kərkük.

Dönə-dönə sındırıblar
 inadını,
 Uça bilmir, tale qırıb
 qanadını.
 Məkkə bilib öz adını,
 soyadını,
 Namazını türkə sarı
 qılan Kərkük.

Cəllad deyək, yağı deyək
 bəxtimizə,
 Ömrün qara çağı deyək
 bəxtimizə,
 Layla çalaq, ağı deyək
 bəxtimizə
 Sən anam ol, mən də sənin
 balan, Kərkük.

16 mart, 2003.

orda İblis parmağı var,
 Talihində bir
 "İngiliz parmağı" var
 Kızıl yılan kismetini
 çalan Kerkük.

Karabağ da Erbil, Musul
 talihlidir,
 Ruhu rehin, kendi yoxsul
 talihlidir,
 Ezilənin talihi kul
 talihidir,
 Yıktı seni filan oğlu
 filan, Kerkük.

Döne döne kırmışlar
 inadını,
 Uçamaz talih kırmış
 kanadını.
 Mekke bilmiş öz adını,
 soyadını,
 Namazını Türk'e doğru
 kılan Kerkük.

Cellat diyelim, düşman diyelim
 bahtımıza
 Ömrün kara çağı diyelim
 bahtımıza,
 Ninni söyleyelim, ağıt yakalım
 bahtımıza
 Sen anam ol, ben de senin
 yavrun, Kerkük.

16 Mart 2003.

Mənzərə

XX əsr
 Yaratdı Üzeyiri,
 Yetirdi Qaranı.
 Yetirdi Fikrəti.
 Azərbaycana bir səs axarı,
 Bir ahəng bağışladı.

XX əsr
 Yetirdi Müşfiqi,
 Yetirdi Cavidı
 Yetirdi Vurğunu.
 Müşfiqə güllə,
 Cavidə sürgün,
 Vurğuna xərcəng bağışladı.

XX əsr
 İki dəfə güldü üzümüzə,
 Bir dəfə enən,
 İki dəfə qalxan bayrağımıza
 Üç rəng bağışladı.

XX əsr
 Əritdi yağımızı,
 Çıxartdı cızdağımızı,
 Taladı torpağımızı,
 Bizi qana çəkdi,
 Bizə sovqat verdi,
 Bizə cəng bağışladı.

Manzara

20. əsr
 Yarattı Üzeyir'i
 Yetiştirirdi Kara'yı
 Yetiştirdi Fikret'i.
 Azərbaycan'a bir ses akışı,
 Bir ahenk bağışladı.

20. əsr
 Yetiştirdi Müşfik'i
 Yetiştirdi Cavit'i.
 Yetiştirdi Vurgun'u.
 Müşfik'e mermi,
 Cavit'e sürgün,
 Vurgun'a kanser bağışladı.

20. əsr
 İki dəfə güldü yüzümüze,
 Bir dəfə inen.
 İki dəfə kalkan bayrağımıza
 Üç rəng bağışladı.

20. əsr
 Eritti düşmanımızı,
 Çıkarttı kavurmamızı,
 Talan etdi torpağımızı,
 Bizi kana çəkdi,
 Bize hədiyyə verdi,
 Bize cənəng bağışladı.

5 aprel,2001

5 Nisan 2001.

Gördüm

Bu nə qurğu, bu nə saat,
 şimşək kimi keçdi həyat,
 Arzularım oldu boyat,
 gedib ömrün çoxu, gördüm.
 Əldən getdi ömrüm-günüm,
 unuduldu toy-düynüm,
 Ərşə çıxdı ahım-ünüm,
 var axtardım, yoxu gördüm.
 Toyundan çox oldu vayı,
 göz yaşına döndü çayı,
 Çəkildi fələyin yayı
 sinəmdədi oxu, gördüm.
 Zaman axdı sular kimi
 döndü bir göz qırpımına,
 Əlli ili yaşamadım
 elə bil ki, yuxu gördüm.

15 may, 2001.

Gördüm

Bu ne tuzak, bu ne saat,
 şimşək gibi geçti hayat,
 Arzularım oldu bayat
 gitmiş ömrün çoğu,
 gördüm.
 Elden gitti ömrüm günüm,
 unutuldu düğün
 derneğim,
 Arşa çıktı ahım sesim,
 var aradım, yoğu gördüm.
 Düğünden çok oldu hüznü
 göz yaşına döndü çayı,
 Çəkildi feleğin yayı
 sinemdedir oku, gördüm.
 Zaman aktı sular gibi
 döndü bir göz kırpımına,
 öyle bil ki, uyku gördüm.

Elli yılı yaşamadım

5 Mayıs 2001.

Bilmirəm

Ölüm adlı bir dinsizin
 Hansıdı dini, bilmirəm.
 Niyə belə uzun çəkdi
 Nifrəti, kini, bilmirəm.

Hava soyuq, ruzgar sərin,
 Ömür gödək, yara dərin.
 Nə vaxt kəsər ürəklərin
 Fəryadı, ünü, bilmirəm.

Bilmiyorum

Ölüm adlı bir dinsizin
 Hangisidir dini, bilmiyorum.
 Niye böyle uzadı
 Nefreti, kini, bilmiyorum.

Hava soğuk, rüzgar serin,
 Ömür kısa, yara derin.
 Ne vakit keser yüreklerin
 Feryadı, sesi, bilmiyorum.

Əcəl gəlsə, almaz izin,
Süründürər dizin- dizin.
Hardadı bu qıbləsizin
Qıbləsi, yönü, bilmirəm.

Ecel gelse, almaz izin,
Süründürür sürüm sürüm
Nerdedir bu kıblesizin
Kıblesi, yönü, bilmiorum.

Dərd min birdi, mənə birəm,
Torpağındı şəhdim, şirəm.
Gəldiyim günü bilirəm,
Öldüyüm günü bilmirəm.

Dert bin birdir, bense birim,
Toprağındır balım, şıram.
Geldiğim günü bilirim,
Öldüğüm günü bilirim.

1 may, 2001.

1 Mayıs 2001.

Mayın Doqquzu

Şuşa deyiləndə mənim ağıma
Qurdlara yem olmuş bir quzu gəlir
Torpağı satanın gözüne xalqın
Nə çörəyi gəlir, nə duzu gəlir.

İtirəm dumanda, azıram çəndə
Olmaq istəmirəm Allaha bəndə.
İsa bulağını fikirləşəndə
Gözümdən həmişə qanlı su gəlir.

Qurulan bu qurğu, tələ bəsidir
Bu millət çox baxdı ələ, bəsidir.
Qələbə düşmənin qələbəsidir
Gəlir, may ayının doqquzu gəlir.

3 aprel, 2001.

Əbədiyyət Xülyası

İlləri saldım yola, yolun ortasında yam,

Mayıs'ın Dokuzu

Şuşa denildiğinde benim aklıma
Kurtlara yem olmuş bir kuzu gelir.
Toprağı satanın gözüne halkın
Ne ekmeği gelir, ne tuzu gelir.

Kaybolurum dumanda, yol bulamam siste
Olmak istemiyorum Allah'a kul
İsa bulağını düşündüğümde
Gözümde her zaman kanlı su gelir.

Kurulan bu tuzak, kapan yeterli
Bu millet çok baktı ele, yeterli.
Zafer düşmanın zaferidir
Geliyor, Mayıs'ın dokuzu geliyor.

3 Nisan 2001.

Ebediyyet Hülyası

Yılları saldım yola, yolun ortasında yım,

Zamanın iş-peşəsi başımı qatmaq oldu.
 Kiminin toyundayam, kiminin yasındayam,
 Nə bir rahat yaşamaq, nə şirin yatmaq oldu.
 Vaxt olmadı gülləri doyunca qoxlamağa,
 Tikanın işi-gücü gözümə batmaq oldu.
 Gücüm çatmadı vaxtı yerində saxlamağa,
 Zamanı nə ləngitmək, nə də yubatmaq
 oldu.
 Ulu şairlər kimi mən qurşandım alverə,
 Vəzifəm dərdi alıb, kədəri satmaq oldu.
 Əbədiyyət xülyadı, can atdım nahaq yerə,
 Nə əvvələ qayıtmaq, nə sona çatmaq
 oldu.

8 aprel, 2001.

Qələbə Çalmağa Nə Var

Qorxaqlığı tərk eləsən,
 Qələbə çalmağa nə var.
 Torpaq nədir? – dərk eləsən
 Qələbə çalmağa nə var.

Ortada düşük olmasa,
 Torbada pişik olmasa,
 Gəmidə deşik olmasa,
 Qələbə çalmağa nə var.

Ayrılmasaq köçümüzdən,
 İbrət alsaq suçumuzdan,
 Çürüməsək içimizdən,
 Qələbə çalmağa nə var.

Millətimiz bir olanda,

Zamanın işi gücü, beni meşgul etmək oldu.
 Kimin düğünündeyim, kimin yasındayım,
 Ne bir rahat yaşamaq, ne şirin yatmaq oldu.
 Vakit olmadı gülləri doyasıya koklamaya,
 Dikenin işi gücü gözüme batmaq oldu.
 Gücüm yetmedi zamanı yerində bırakmaya,
 Zamanı ne durdurmaq, ne de ilerletmək
 oldu.
 Ulu şairlər gibi ben bağlanmışım alışverişe,
 Vazifem derdi alıp, kederi satmak oldu.
 Edebiyat hülyadır, can attım haksız yere,
 Ne öncesine dönmek, ne sona yetişmek
 oldu.

8 Nisan 2001.

Zafer Kazanmakta Ne Var

Korkaklığı terk etsen,
 Zafer kazanmakta ne var.
 Toprak nedir? - derk etsen
 Zafer kazanmakta ne var.

Ortada kurnaz olmazsa,
 Torbada kedi olmazsa,
 Gemide delik olmazsa,
 Zafer kazanmakta ne var.

Ayrılmazsak göçümüzden,
 İbret alsak suçumuzdan,
 Çürümezsek içimizden,
 Zafer kazanmakta ne var.

Milletimiz bir olduğunda,

Birliyimiz pir olanda,
Döyüş vaxtı şir olanda
Qələbə çalmağa nə var.

İman, insaf olan yerdə,
Duyğular saf olan yerdə,
Fikir şəffaf olan yerdə
Qələbə çalmağa nə var.

"Millət!" - desin uçalan səs,
"Vətən!" - desin hər dinən kəs
Satqınların kökünü kəs,
Qələbə çalmağa nə var.

Şəhid kimi tapşır qanı,
İgid kimi al meydanı.
Öldür içində şeytani
Qələbə çalmağa nə var.

Məğlub olmaq zəncirdisə,
Məğlub olmaq kəndirdisə,
Məğlub olmaq təhqirdisə,
Məğlub olmaq qəbirdisə,
Qələbə son ümid yeri
Qələbə son tədbirdisə,
Qələbə çalmağa nə var.

13 mart, 2001.

Sözünü Bir Başa De

Milçəktək vızıldama,
Çibantək sızıldama,
Mal kimi mızıldama

Birliğimiz pir olduğunda,
Savaş zamanı aslan olduğunda
Zafer kazanmakta ne var.

İman, insaf olan yerde,
Duyğular saf olan yerde,
Fikir şəffaf olan yerde
Zafer kazanmakta ne var.

"Millet" desin yücəlen ses,
"Vatan " desin konuşan herkes.
Hainlerin kökünü kes,
Zafer kazanmakta ne var.

Şəhit gibi bağışla kanı,
Yiğit gibi av meydanı.
Öldür içinde şeytani
Zafer kazanmakta ne var.

Mağlup olmak zincirse,
Mağlup olmak halatsa,
Mağlup olmak tahkirse
Mağlup olmak mezarsa,
Zafer son umut yeri
Zafer son tedbirse,
Zafer kazanmakta ne var.

13 Mart 2000.

Sözünü Bir Başa Söyle

Sinek gibi vızıldama,
Yara gibi sızılama,
Mal gibi mızıldama

Pıçhapıça haşa de.
 Kişisən aydın danış,
 Sözüünü birbaşa de!

Ruh dinsin, can danışsın,
 Təkcə dil danışmasın,
 Damarda qan danışsın.
 İstəyirsən insana,
 İstəyirsən daşa de,
 Kişisən aydın danış,
 Sözüünü birbaşa de!

Dil varsa, dodaq varsa,
 Dodağın altı nədir?
 Boy varsa, buxun varsa,
 Kölgə, qaraltı nədir?
 Dünya dolu işıqsa,
 Ürəyin xıltı nədir?
 Xırdalama insanı,
 Ona bəy de, paşa de!
 Kişisən aydın danış,
 Sözüünü birbaşa de!

16 mart, 2001.

Ağrılar

Gör, bir canın
 neçə-neçə ağrısı var,
 Baş ağrısı,
 diş ağrısı, döş ağrısı.
 Hər fəsildə bir cür ağrı
 bir cür əzab,
 Yaz ağrısı, yay ağrısı,

Fısıldama direk söyle.
 Adamsan açık konuş,
 Sözüünü bir başa söyle!

Ruh konuşsun, can konuşsun,
 Yalnız dil konuşmasın,
 Damarda kan konuşsun.
 İstiyorsan insana,
 İstiyorsan taşla de,
 Erkeksen, açık konuş,
 Sözüünü bir başa söyle!

Dil varsa, dudak varsa,
 Dudağın altı nedir?
 Boy varsa, endam varsa
 Gölge, karartı nedir?
 Dünya dolu işıksa,
 Yüreğin işığı nedir?
 Ayırma insanı,
 Ona bey de, paşa de!
 Erkeksen açık konuş,
 Sözüünü bir başa de!

16 Mart 2001.

Ağrılar

Gör, bir canın
 nice nice ağrısı var,
 Baş ağrısı,
 diş ağrısı, kalp ağrısı.
 Her mevsimde bir tür ağrı,
 bir tür azap,
 Güz ağrısı, yaz ağrısı,

qış ağrısı.
 Ürəkləri, gör, nə qədər
 gücə salır
 Damla-damla
 gözdən axan yaş ağrısı.
 Min bir arzu, min bir dilək
 şikəst edir
 Ömrün-günün min bir
 dərdə tuş ağrısı.

13 mart, 2002.

Halallaşmaq Vaxtıdır

Həyat yaşamaq eşqi,
 tale sənə ad verdi,
 Gözə işıq, qəlbə nur,
 damağa bir dad verdi,
 Kəskin zəka, iti söz,
 sınımaz bir qanad verdi.
 Hazırlaş insan oğlu:
 Görünən zirvələri
 bir-bir aşmaq vaxtıdır.

Sevgini verən kişi
 əlində cam gətirdi,
 Ömrə, günə şirinlik,
 dodağa tam gətirdi,
 Sevgilinlə qol-qola
 nurlu axşam gətirdi.
 Hazırlaş insan oğlu:
 Müqəddəs duyğulara
 nəğmə qoşmaq vaxtıdır!

kış ağrısı.
 Yürekleri bak ne kadar
 zorluyor
 Damla damla
 gözden akan yaş ağrısı.
 Binbir arzu, binbir dilek
 sakat eder
 Ömrün, günün binbir
 derde karşı ağrısı.

13 Mart 2002.

Helalleşmek Zamanıdır

Hayat yaşama aşkı,
 talih sana ad verdi,
 Göze ışık, kalbe nur,
 damağa bir tat verdi,
 Keskin zeka, keskin söz,
 kırılmaz bir kanat verdi.
 Hazırlan insanoğlu:
 Görünen zirveleri
 tek tek aşmak zamanıdır.

Sevgiyi veren adam
 elinde tas getirdi,
 Ömre, güne tatlılık,
 dudağa tat getirdi,
 Sevgilinle kol kola
 nurlu akşam getirdi.
 Hazırlan insanoğlu:
 Mukaddes duygulara
 nağme düzmek zamanıdır!

Elə ki xəstələndin,
 başın gəldi balınca,
 Elə ki qorxu çəkdin,
 boynun dəydi qılınca,
 Elə ki addımbaşı
 ölüm düşdü dalınca
 Hazırlaş insan oğlu:
 Deməli, bu həyatla
 halallaşmaq vaxtıdır.

3 may, 2003.

Öyle ki hastalandın,
 başın geldi yastığa,
 Öyle ki korku çektin,
 boynun deydi kılıca,
 Öyle ki adım başı
 ölüm düştü aranca
 Hazırlan insanoğlu:
 Demek, bu hayatla
 helalleşmek zamanıdır.

3 Mayıs 2003.

Qarabağı Azad Elə

Daha nəyi gözləyirsən,
 Döyüşə gir, Vətən oğlu!
 Bu vətənin, bu torpağın
 Qaya kimi mətinləşən,
 Palıd kimi bitən oğlu!
 Haqqın-qanın bahasına,
 Ulu sevgin, təmiz eşqin,
 Saf vicdanın bahasına
 Qollarını külüng elə,
 Qeyrətini Fərhad elə!
 Qarabağsız həyat yoxdur,
 Qarabağı azad elə!

Nə zamandır gözləmişik,
 Gözləməkdən kar aşarmı?
 Vətən əldən gedən günü,
 Durmaq bizə yaraşarmı?
 Düşməni başı əzmək üçün
 Qapaza dön, şilləyə dön.
 Düşməni qəlbi deşmək üçün

Karabağ'ı Azat Eyle

Daha neyi bekliyorsun,
 Savaşa gir, vatan oğlu!
 Bu vatanın, bu toprağın
 Kaya gibi metinleşen,
 Pelit gibi biten oğlu!
 Hakk'ın kanın pahasına,
 Ulu sevgin, temiz aşkın,
 Saf vicdanın pahasına
 Kollarını külünk eyle,
 Namusunu Ferhat eyle!
 Karabağ'sız hayat yoktur,
 Karabağ'ı azat eyle!

Ne zamandır beklemişiz,
 Beklemekten kar aşınır mı?
 Vatan elden gittiği gün,
 Durmak bize yakışır mı?
 Düşmanı başı ezmek için
 Tokata dön, silleye dön.
 Düşmanı kalbi deşmek için

Mərmiyə dön, gülləyə dön.
 Ümidini, inamını
 Dəmir elə, polad elə.
 Qarabağsız həyat yoxdur,
 Qarabağı azad elə!

Qan içəni, qan soranı
 Zibil kimi süpürməsən,
 Gözümüzü çıxardanın
 Gözlərinə tüpürməsən,
 Nahaq yerə nə hay-küy sal,
 Nə hıçqır, nə feryad elə.
 Qarabağsız həyat yoxdur,
 Qarabağı azad elə!

Yumruğunla yar havanı,
 Qəzəbinlə tərپət yeri.
 Arxada tək Xəzər qalıb,
 Bircə addım atma geri.
 Rəva görmə ümidimiz,
 İstəyimiz boşa çıxa.
 Rəva görmə arzuların
 Sonu gedib daşa çıxa.
 Alçaqların fikrinə bax,
 Yağların məkrinə bax,
 Dağıt böhtan yuvasını,
 Şər evini bərbad elə.
 Qarabağsız həyat yoxdur,
 Qarabağı azad elə!

Gər sinəni, səndən ötrü
 Kəpəz, Qoşqar səngər olsun.
 Yerişində, duruşunda

Silaha dön, mermiyə dön.
 Umudunu, güvenini
 Demir eyle, çelik eyle.
 Karabağsız hayat yoktur,
 Karabağ'ı azat eyle!

Kan içəni, kan sömürəni
 Gübür gibi süpürmezsen,
 Gözümüzü çıkaranın
 Gözlerine tükürmezsen,
 Ne çare bağır çağır,
 Ne hıçkır, ne feryat eyle.
 Karabağsız hayat yoktur,
 Karabağ'ı azat eyle!

Yumruğunla yar havayı,
 Gazabınla titret yeri.
 Arkada tek Hazar kalmış,
 Bir tek adım atma geri.
 Reva görme ümidimiz,
 İsteğimiz boşa çıksın.
 Reva görme arzularını
 Sonu geldi, taşa çıksın.
 Alçakların fikrine bak,
 Düşmanların hilesine bak,
 Dağıt iftira yuvasını,
 Şər evini berbat eyle.
 Karabağsız hayat yoktur,
 Karabağ'ı azat eyle!

Ger göğsünü, senin için
 Gepez, Koşkar siper olsun.
 Yürüyüşünde, duruşunda

Tanrı boyda ləngər olsun.
Şəhid olmaq zamanıdı
Olüm üstə səfər gərək.
Udduğumuz hava kimi,
Bizə ancaq zəfər gərək.
Oğlu ölmüş anaların,
Əri ölmüş sonaların,
Ölümlərin, itimlərin,
Əsirlərin, yetimlərin,
Daxmasında işıq yandır,
Ocağını abad elə.
Qarabağsız həyat yoxdur,
Döyüşə gir, Vətən oğlu,
Qarabağı azad elə!

27 fevral, 2001.

Yazıq Vətən

Nə zaman ki, bir tədbirə başlayırsan,
Nə zaman ki, bir şadlığın, toyun olur,
Hamı öpür, qucaqlayır bir-birini
Ortalıqda bir şıdırğı oyun olur.
Yallı gedir, yaylıq tutur, rəqs eləyir,
Deyirsən ki, Allah şükür, birləşirik.
Bu millətin hamısı qol-boyun olur.
Nə zaman ki, döyüş sözü gəlir dilə,
Nə zaman ki, vətən sözü gəlir dilə,
Bayaq toyda qoç olan kəs
qəfil dönür birdən-birə,
Sabir demiş, keçi olur,
quzu olur, qoyun olur.
Yazıq millət, yazıq vətən,
Sabah ondan törəyən də

Tanrı gibi azamet olsun.
Şehit olmak zamanıdır
Ölüm için sefer gerek.
Yuttuğumuz hava gibi,
Bize ancak zafer gerek.
Oğlu ölmüş anaların,
Eşi olmuş sunaların,
Ölümlerin, yitimlerin,
Esirlerin, yetimlerin,
Çatısında ışık yak,
Ocağını abad eyle.
Karabağsız hayat yoktur,
Savaşa gir, vatanoğlu,
Karabağ'ı azat eyle!

27 Şubat 2001.

Yazık Vatan

Ne zaman ki, bir tedbir alıyorsan,
Ne zaman ki, bir şenliğin, düğünün olur,
Herkes öper, kucaklar birbirini
Ortalıkta bir oyun havası olur.
Halay çeker, mendil tutar, raks eder,
Diyorsun ki, Allah’a şükür birleşiyoruz.
Bu milletin hepsi bir kafa olur.
Ne zaman ki, savaş sözü gelir dile,
Ne zaman ki, vatan sözü gelir dile,
Demin orda koç olan herkes
ani döner birden bire,
Sabir demiş, keçi olur,
kuzu olur, koyun olur.
Yazık millet, yazık vatan,
Yarın ondan türeyen de

Dönür bir gün sənin əslin,
 sənin nəslin, soyun olur.
 12 mart, 2001.

Döner bir gün senin əslin,
 senin neslin, soyun olur.
 12 Mart 2001.

Bu Vətən Bizim

Qara buludların yaxasını cır,
 Qəfil şimşəklərin inadını qır.
 Yer kimi silkələn, göy kimi hayqır,
 Durma vətən oğlu, səngərlərdən aş
 Savaş istəyirəm, dəli bir savaş!

Analar ağrıda, bacılar yasda,
 Qaragün talelər qara libasda.
 İgidim mürgüdə, qılıncım pasda,
 İllərdi qurumur gözümdeki yaş
 Savaş istəyirəm, dəli bir savaş!

Durub dayanmağın sırası deyil,
 Yadlar halımızı sorası deyil.
 Çıxan qan damarda durası deyil,
 Qonşudan atılıb bostanıma daş
 Savaş istəyirəm, dəli bir savaş!

Könül də, baxış da, ürək də, can da,
 Savaş deməlidir bu çətin anda.
 Millətin damarda qanı coşanda,
 Baxaqlar, görəklər olmayaydı kaş
 Savaş istəyirəm, dəli bir savaş!

Tarix on üç yaşlı möcüzə görüb,
 Bizi tufanlarla üz-üzə görüb.
 Bizi ölümlərlə göz-gözə görüb,

Bu Vatan Bizim

Kara bulutların yakasını yırt,
 Ani şimşəklərin inadını kır.
 Yer gibi silkelen, gök gibi haykır,
 Durma vatanoğlu, siperlerden aş
 Savaş istiyorum, deli bir savaş!

Analar acıda, bacılar yasta,
 Kara gün talihlər kara elbisede.
 Yiğidim uykuda, kılıcım pasta,
 Yıllardır kurumaz gözümdeki yas
 Savaş istiyorum, deli bir savaş!

Durup beklemenin, sırası değil,
 Başkaları halimizi soracak değil.
 Çıkan kan damardan duracak değil,
 Komşudan atılmış bostanıma taş
 Savaş istiyorum, deli bir savaş!

Gönül de, bakış da, yürek de, can da,
 Savaş denilmelidir bu zor durumda.
 Milletin damarda kanı coşunca,
 Bakarızlar, görelimler olmasaydı keşke
 Savaş istiyorum, deli bir savaş!

Tarih on üç yaşlı mucize görmüş,
 Bizi tufanlarla yüz yüze görmüş.
 Bizi ölümlerle göz göze görmüş,

Hanı Şah İsmayıl, hanı qızılbaş
Savaş istəyirəm, dəli bir savaş!

Nerde Şah İsmail, hani Kızılbaş
Savaş istiyorum, deli bir savaş!

Can bizim, baş bizim, ruh-bədən bizim,
Gül bizim, çöl bizim, göy çəmən bizim.
Yer bizim, göy bizim, bu vətən bizim,
Millətin yolunda qurbandır bu baş
Savaş istəyirəm, dəli bir savaş!

12 dekabr, 2001.

Can bizim, baş bizim, ruh beden bizim,
Gül bizim, çöl bizim, yeşil çimen bizim.
Yer bizim, gök bizim, bu vatan bizim,
Milletin yoluna kurbandır bu baş
Savaş istiyorum, deli bir savaş!

12 Aralık 2001.

Bu Gün Savaş Yeridi

Bir parça vətən getdi,
Dağ uçdu, daş yeridi.
Beyinlərə qan sızdı,
Gözlərə yaş yeridi.

Qan vaxtı, qan məqamı,
Şəhidlik - şan məqamı.
Verməyə can məqamı,
Keçməyə baş yeridi.

Vuruş hər qarış üçün,
Torpaq üçün, xış üçün.
Sabahkı barış üçün
Bu gün savaş yeridi.

30 may, 2002.

Vətən – Qürbət

Yenə də öz yerindədi
cığır, çəhlim, gədik, yamac.
Yenə də öz yerindədi

Bugün Savaş Yeridir

Bir parça vatan gitti,
Dağ uçtu, taş yürüdü.
Beyinlere kan sızdı,
Gözlere yaş yürüdü.

Kan vakti, kan makamı,
Şehitlik şan makamı.
Vermeye can makamı,
Geçmeye baş yürüdü.

Vuruş her karış için,
Toprak için, kış için.
Sabahki barış için
Bugün savaş yeridir.

30 Mayıs 2002.

Vatan- Gurbet

Yine kendi yerindedir
yol, dere, dağ, yamaç.
Yine de kendi yerindedir

binə, yataq, örüş, arxac.
 Yenə də öz yerindədi
 əlvan meşə, məğrur ağac.
 Bircə mənəm öz
 kökündən qopub uzaqlara düşən.

Ət dırnaqdan, kök budaqdan,
 baş papaqdan ayrı düşür.
 Köz ocaqdan, su bulaqdan,
 daş torpaqdan ayrı düşür.
 Əl pərdədən, barmaq simdən
 qol çanaqdan ayrı düşür.
 Qan damardan, nəfəs candan,
 söz dodaqdan ayrı düşür.
 Necə dözüür ürəyinə
 həsrət adlı yara düşən?

Baş yastığa gələn günü
 dil deməyə sonası yox.
 Haray çəkib ana desə,
 "gəldim" – deyən anası yox.
 Külək əssə uçardı.
 özülü yox, binası yox.
 Tesəllini nədə tapır
 qurbət eldə dara düşən?!

28 iyun, 2002.

Heyf Sənə, Gözəl Dünya

Sənə lap yazığım gəlir,
 Heyf sənə, gözəl dünya.
 Dərdin yığın-yığın gəlir,
 Heyf sənə, gözəl dünya.

eve, yatak, mera, arkaç.
 Yine de kendi yerindedir
 yeşil orman, mahrur ağaç.
 Bir tek benim kendi
 kökünden kopup uzaklara düşən.

Et tırnaktan, kök budaktan,
 baş şapkadan ayrı düşer.
 Köz ateşten, su bulaktan,
 taş topraktan ayrı düşer.
 El perdeden, parmak telden
 kol çanaktan ayrı düşer.
 Kan damardan, nefes candan,
 söz dudaktan ayrı düşer.
 Nasıl dayanır yüreğine
 hasret adlı yara düşən?

Baş yastığa gelen günü
 dil demeye sonası yok.
 Çılgılık atıp anne dese,
 "Geldim" diyen annesi yok.
 Rüzgar esse uçacaktır.
 Kulübesi yok, binası yok.
 Teselliği nerde bulur
 gurbet elde dara düşen?!

28 Haziran 2002.

Yazık Sana, Güzel Dünya

Sana hep acıyorum,
 Yazık sana, güzel dünya.
 Dərdin salgın salgın geliyor,
 Yazık sana, güzel dünya.

Belə deyildin əzəldən,
Gözəl idin hər gözəldən.
Ölüb dünyanı düzəldən,
Heyf sənə, gözəl dünya.

Fırlatdılar, hərlətdilər,
Yorta-yorta çərlətdilər.
Çirkab atıb kirlətdilər
Heyf sənə, gözəl dünya.

Pis yaxşını ram elədi,
Halalı haram elədi.
Çirkinlər bayram elədi
Heyf sənə, gözəl dünya.

Açmır Ürəyimi Açılan Səhər

Mənim yanağımda gördüyün çapıq,
Gözümdən tökülən yaş yarasıdı.
Mənim üreyimdə duyduğun ağrı
Düşmənin atdığı daş yarasıdı.

Açmır ürəyimi açılan səhər,
"Əcəl köhlənində hazırıdı yəhər".
Bu gün içərimi yandıran zəhər,
Nə vaxtsa yediyim aş yarasıdı.

Doldurub ağını, içirib tası,
Kəmfürsət hamıya çəkdirib yası.
Ucalar həmişə baş ucaldası
Alçaqlar həmişə baş yarasıdı.

27 yanvar, 2002.

Böyle değildin ezelden,
Güzel idin her güzelden.
Ölmüş dünyayı düzelten,
Yazık sana, güzel dünya.

Devirdiler, dolaştırdılar,
Yıka yıka kırdılar.
Çamur atıp kirllettiler
Yazık sana, güzel dünya.

Kötü iyiyi def eyledi,
Helali haram eyledi.
Çirkinler bayram eyledi
Yazık sana, güzel dünya.

Açmıyor Yüreğimi Işıyan Seher

Benim yanağımda gördüğün kesik,
Gözümde dökülen yaş yarasıdır.
Benim yüreğimde duyduğun acı
Düşmanın attığı taş yarasıdır.

Açmıyor yüreğimi ışılan seher,
"Ecel küheylan yanında hazırır eyer".
Bugün içərimi yakan zehir,
Ne zamansa yediğim aşk yarasıdır.

Doldurup zehiri, içirip tası,
Fırsatsız herkese, çektirmiş yası.
Yüceler her zaman baş yücəsidir
Alçaklar her zaman baş yarasıdır.

27 Ocak, 2002.

Lønnet

Hər nemətin bir dadı var,
vara əhsən, heçə lənət!
Tükənməzlik olan yerdə
sona lənət, puça lənət!
Savab varsa, ondan yapış
elədiyin suça lənət!
İşiq doldur ürəyinə,
çirkab dolan içə lənət!
Bu dünyanın ləzzətini
başə qədər dadan yoxdu
Yaçamaqçün yüz il varsa,
vaxtsız düşən köçə lənət!
11 yanvar, 2002.

Lanet

Her nimetin bir tadı var,
vara şükür, hiçe lanet!
Tükenmezlik olan yerde
sona lanet, boşa lanet!
Sevap varsa, o zaman yapış
eylediğin suça lanet!
Işık doldur yüreğine,
çamur dolan içe lanet!
Bu dünyanın lezzetini
başa kadar tadan yoktur
Yaşamak için yüzyıl varsa,
zamansız düşün göçe lanet!

11 Ocak 2002.

Mæn Ölændə

Mən öləndə dünyada
heç nə dəyişməyəcək,
Ölümüm ilahinin
yadına düşməyəcək.
Günəş yenə çıxacaq,
əvvəl çıxdığı kimi,
Sular yenə axacaq,
əvvəl axdığı kimi.
Ay yenə öz yerində,
Gün yenə öz işində
Çaylar öz adətində,
sellər öz vərdişində,
Çərxi-fələk yenə də
öz köhnə gərdişində.

Ben Öldüğümde

Ben ölünce dünyada
hiçbir şey değişmeyecek,
Ölümüm İlahi'nin
aklına gelmeyecek.
Güneş yine çıkacak,
evvel çıktığı gibi,
Sular yine akacak,
evvel aktığı gibi.
Ay yine kendi yerinde,
gün yine kendi işinde
Çaylar kendi adetinde,
seller kendi akışında,
Çarkıfelek yine de
kendi eski devranında.

Ağladım

Baxdım insanlarına
 mən bu qoca dünyanın,
 Gülüşü canlar alan
 qız görəndə sevindim.
 Sular sonası kimi
 sayrışanda gözəllər,
 Qızların duruşunda
 naz görəndə sevindim.

Baxdım insanlarına
 mən bu qoca dünyanın,
 Qocasına kövrəldim,
 qarısına ağladım.
 Baxdım insan oğlunun
 bağına, bağçasına,
 Yaşılına sevindim,
 sarısına ağladım.

Baxdım insanlarına
 mən bu qoca dünyanın,
 Həsrətinə göynədim,
 yarasına ağladım.
 Yaxşıları, pisləri
 yarı böldüm ortadan,
 Yarısına sevindim, yarısına ağladım.
 28 sentyabr, 2001.

Çəkər

Uyumaq istədim gəlmədi yuxum,
 Yatmağım xoruzun banını çəkər.

Ağladım

Baktım insanlarına
 ben bu koca dünyanın,
 Gülüşü canlar alan
 kız görünce sevindim.
 Sular sonası gibi
 ışıldayınca güzeller,
 Kızların duruşunda
 naz görünce sevindim.

Baktım insanlarına
 ben bu koca dünyanın,
 Yaşlısına dolukladım,
 ihtiyarına ağladım.
 Baktım insanoğlunun
 bağına, bahçesine,
 Yeşiline sevindim,
 sarısına ağladım.

Baktım insanlarına
 ben bu koca dünyanın,
 Hasretinə yeşərdim,
 yarasına ağladım.
 İyileri, kötüləri
 yarı böldüm ortadan,
 Yarısına sevindim, yarısına ağladım.
 28 Eylül 2001.

Çeker

Uyumak istedim gelmedi uyum,
 Yatışım horozun sesini çeker.

Axşamdan getdisə, gəlməz rahatlıq
Vaxtın səhərinə, danına çəkər.

Yuxu məndən qaçar bir nazlı qız tək,
Solar duyğularım solğun payız tək.
Bu qara gecələr qara kağız tək.
Məni qətrə-qətrə canına çəkər.

Döndərər dövrü də, çarxı da ölüm,
Ölümde qorxu var, qorxuda ölüm.
Hər dəfə gələndə yuxuda ölüm,
Ruhumu bir qəbrin yanına çəkər.

23 sentyabr, 2001.

Ağladı

Çiyində bir tabut getdi,
Tabutda bir sükut getdi,
Sükutda bir umut getdi
Karvanım, köçüm ağladı.

Su batdı, arxım yasdadı,
Çevrilən çarxım yasdadı,
Yeddimlə, qırxım yasdadı
Ağladı, üçüm ağladı.

Dözəmmədi haqq-hesaba,
Varlığım döndü əzaba.
Əli çatmadı savaba
Günahım, suçum ağladı.

Ahımdan dağ-daş qaynadı,
Ayaq yandı, baş qaynadı,

Axşamdan gittiyse, gelmez rahatlık
Vaktin seherine, tanını çeker.

Uyku benden kaçır bir nazlı kız gibi,
Solar duygularım solgun güz gibi.
Bu kara geceler kara kağıt gibi,
Beni katre katre canına çeker.

Döndürür devri de, çarkı da ölüm,
Ölümde korku var, korkuda ölüm.
Her defa geldiğinde uykuda ölüm,
Ruhumu bir kabrin yanına çeker.

23 Eylül 2001.

Ağladı

Omzunda bir tabut gitti,
Tabutta bir sükût gitti,
Sükûtta bir umut gitti
Kervanım, göçüm ağladı.

Su durdu, arkım yastadır,
Çevrilən çarkım yastadır,
Yedimle, kırkım yastadır
Ağladı, içim ağladı.

Razı olmadı Hakk hesaba,
Varlığım döndü azaba.
Eli yetmedi sevaba
Günahım, suçum ağladı.

Ahımdan dağ-taş kaynadı,
Ayak yandı, baş kaynadı,

Gözlərimdə yaş qaynadı,
Başımda saçım ağladı.

27 aprel, 2001.

Bir Qəribə Yiyə Durdum

Dərd əlindən Füzuli tək
Neçə yol dağa çıxmışam.
Bəlkə, bir az yüngülləşəm
Göy bir yaylağa çıxmışam.

Vaxt keçib, vədə çalxanıb,
Yaxşıya bədə çalxanıb.
Ömrüm nehrədə çalxanıb
Dərd olub, yağa çıxmışam.

Niyə getdim, niyə durdum,
Baxdım yerə, göyə durdum.
Bir qəribə yiyə durdum
Beş arşın ağa çıxmışam.

Gəldim, günü qara gəldim,
Yaşamaqdan zara gəldim.
Hardan getdim, hara gəldim
Gördüm, torpağa çıxmışam.

16 aprel, 2001.

Süpürgəçi

Qoy, külək dayansın, ay süpürgəçi,
Süpürmə, zəhmətin yelə gedəcək.
Bakının bu dəli küləklərinə
Nə ağıl öyrətsən, belə gedəcək.

Gözlerimde yaş qaynadı,
Başımda saçım ağladı.

27 Nisan 2001.

Bir Garibe Sahib Çıktım

Dert elinden Fuzuli gibi
Nice yol dağa çıkmışım.
Belki, biraz hafifleşip
Yeşil bir yaylaya çıkmışım.

Vakit geçmiş, vade dolmuş,
İyiye, kötü karışmış.
Ömrüm yayıkta çalkalanmış
Dert olup, yağa çıkmışım.

Niye gittim, niye durdum,
Baktım yere, göğe durdum.
Bir garibe sahib çıktım
Beş arşın kefenə sığmışım.

Geldim, günü kara geldim,
Yaşamaktan gına geldi
Nerden gittim, nere geldim
Gördüm, toprağa girmişim.

16 Nisan 2001.

Süpürgeci

Koy, rüzgar dayansın, ey süpürgeci,
Süpürme, zahmetin yele gidecek.
Bakü'nün bu deli rüzgarlarına
Ne akıl öğretsen, boşa gidecek.

Dolur gözlərinə, kirpiklərinə,
Çirkabı qaytarır, kiri qaytarır.
Güləşə çıxmısan yellə, küləklə,
Nəyi atırsansa, geri qaytarır.

Dolar gözlerine, kirpiklerine,
Çamuru gönderir, kiri gönderir.
Güreşə çıkmazsan yelle, rüzgarla,
Neyi atarsan, geri gönderir.

Zibillik də çoxdu, zibillər də çox,
Sənsə süpürgənlə təksən ki, təksən.
O qədər zibil var yerin canında,
Sən Allah olsan da, neyləyəcəksən?

Çöplük de çoktur, çöp de çok,
Sense süpürgele teksin ki, teksin.
O kadar çöp var yerin canında,
Sen Allah olsan da, neleyeceksin?

2 aprel, 2001.

2 Nisan 2001.

Darıxmaq

Bağım yoxdu bağdan ötrü darıxam,
Dağım yoxdu dağdan ötrü darıxam.
Qohum yoxdu yollarına göz dikəm,
Gəlib-gedən sağdan ötrü darıxam.
Son əlacım bircə ona qalır ki,
Boyum qədər qəbir yeri axtaram,
Kəfən üçün ağdan ötrü darıxam.

2 aprel, 2001.

Bunalmak

Bağım yoktur bağdan ötürü bunalırım,
Dağım yoktur dağdan ötürü bunalırım.
Aile yoktur yollarını gözleyem
Gelip, giden sağdan ötürü bunalırım.
Son ilacım bir tek ona kalır ki,
Boyum kadar kabir yeri arayam,
Kefen için aktan ötürü bunalırım.

2 Nisan 2001.

Bədbəxt Adam

Yaxşı tanıyıram bu bədbəxti mən,
Yazıq haçan güldü, haçan sevindi?
Nə bircə qapısını açdı sevinclə,
Nə də qapısını açan sevindi.

Gördü sifətini gülən ağladı,
Paylaşıb dərini bilən ağladı,
Kövrəlib, yanına gələn ağladı,

Bedbaht Adam

İyi tanıyorum bu bedbahtı ben,
Yazık niçin güldü, niçin sevindi?
Ne bir tek kapıyı açtı sevinçle,
Ne de kapısını açan sevindi.

Gördü sıfatını gülən ağladı,
Paylaşıp derdini bilen ağladı,
Dolup, yanına gelen ağladı,

Baş alıb yanından qaçan sevindi.

Himindən yıxıldı, dəhnəsi getdi,
Təzəsi dağıldı, köhnəsi getdi.
Ondan ilanın də zəhləsi getdi
Sürünən ayrıldı, uçan sevindi.

2 aprel, 2001.

Qəbirqazan

Necə də həvəslə girişib işə,
Elə bil ev tikib saray ucaldır.
Onun nə günahı, neyləsin, Allah –
Bütün komalardan, kaşanələrdən
Ah-nalə qarışıq haray ucaldır.

İşi yaxşı gedir qəbirqazanın,
Ayağı yeriyir, əli gətirir.
Dirilər üzüldü qəm daşımaqdan
Hər gün qəbristana ölü gətirir.

Ölü adıləşir onun gözündə,
Allah bəndəsidir, kim olur-olsun.
Ya səsi içində batan bir nəfər,
Ya haqqın səsidir, kim olur-olsun.

Ölüb gedənləri insan oğlu yox,
Dəyirman ağzından çıxan ah bilir.
Daş harda, qum harda, kərpic hardadı
Hər şeyin yerini əzbərdən bilir.

Alın yazısını tanrıdır yazan,
İşin daşdan çıxır, dəmirdən çıxır.

Başını alıb yanından qaçan sevindi.

Temelinden yıkıldı, büveti gitti,
Tazesi dağıldı, hurdası gitti.
Ondan yılanın da nefreti gitti
Sürünen ayrıldı, uçan sevindi.

2 Nisan 2001.

Mezarçı

Nasıl da heveslə girişib işə,
Öyle bil ev dikip saray yüceltir.
Onun ne günahı, neylesin, Allah-
Bütün kulübelərdən, keşanelərdən
Ah, nara qarışıq çığlık yüceltir.

İşi iyi gider mezarçının,
Ayağı yürür, eli getirir.
Dirilər üzüldü gam taşımaktan
Her gün kabristana ölü getirir.

Ölü normalleşir onun gözünde,
Allah kuludur, kim olursa olsun.
Ya sesi içinde batan bir nefer,
Ya Hakk'ın sesidir, kim olursa olsun.

Ölüp gidenleri insanoğlu yok,
Değirmen ağzından çıkan ah bilir.
Taş nerde, kum nerde, kerpiç nerededir
Her şeyin yerini ezberden bilir.

Alın yazısını Tanrı'dır yazan,
İşin taştan çıkar, demirden çıkar.

Qaz bu qəbirləri, ay qəbirqazan,
Sənin də çörəyin qəbirdən çıxır...

2 aprel, 2001.

Kaz bu kabirleri, ey mezarçı,
Senin de çöreğin kabirden çıkar...

2 Nisan 2001.

Ölüm Allah işidirmi?

“Ölüm Allah işidi” deyənlərə

Allahı çəkmə ortaya,
Ölüm Allah işidimi?
İnsafın daş, rəhmin qaya,
Ölüm Allah işidirmi?

Yarı bölür, tən kəsirsən,
Nə kəsirsən, sən kəsirsən.
Hər gün ömrümdən kəsirsən
Ölüm Allah işidirmi?

Gözlərdə çən, saçlarda dən,
Dərdlərimiz dağlara tən.
Ölən mənəm, öldürən sən
Ölüm Allah işidirmi?

Allahı da saymır adam,
Azalarmı qaygım, qadam.
Sən Əzrayıl, mən cəlladam
Ölüm Allah işidirmi?

Qəlbimizdə qəhər varsa,
Dilimizdə zəhər varsa,
Zəhərlənmiş şəhər varsa,
Ölüm Allah işidirmi?

Ölüm Allah işi midir?

“Ölüm Allah işidir” diyənlərə

Allahı atma ortaya,
Ölüm Allah işi midir?
İnsafın taş, merhamətin kaya,
Ölüm Allah işi midir?

Yarı böler, ortalı kesersin,
Ne kesersen, sen kesersin.
Her gün ömrümdən kesersin
Ölüm Allah işi midir?

Gözlerde sis, saçlarda kır,
Dərdlərimiz dağlara gibi
Ölüm benim, öldüren sen
Ölüm Allah işi midir?

Allah'ı da saymaz adam,
Azalır mı kaygım, tasam.
Sen Azrail, ben cəllatım
Ölüm Allah işi midir?

Kəlbimizdə kəhər varsa,
Dilimizdə zəhər varsa,
Zəhirlənmiş şəhər varsa,
Ölüm Allah işi midir?

Nə qədər ki, tamahı var,
Bəndənin min-min ahı var
Allahın nə günahı var
Ölüm Allah işidirmi?

2 yanvar, 2001.

Zəlzələ

Yer niyə titrədi ayaqlar altda?
Bəlkə, günahımız titrədir yeri.
Hər ölüb gedənlə torpaq altına
Gömülən ahımız titrədir yeri.

Dəqiqə nə gərək, saat nə gərək,
Bir neçə saniyə onun bəsidir.
Allahlıq eşqinə düşənlər üçün
Allahın insana işarəsidir.

Cilovu çəkilməz, ovsuna yatmaz,
Yoxluğa çevirər bütün varlığı.
Heyif ki, insanı dəyişə bilmir,
Allahın bu qədər xəbərdarlığı.

6 dekabr, 2000.

Ölüm

Məni öldürəmməz düşmən gülləsi
İşvesiylə, qəməsiylə, nazıyla
Öldürsə, məni bu çiçəklər öldürəcək.

Pələngin nərəsi qorxuda bilməz
Zərifliyi, yumşaqlığı, paklığıyla
Öldürsə, məni kəpənlər öldürəcək.

Ne kadar ki, tamahı var,
Kulun bin bin ahı var.
Allah'ın ne günahı var
Ölüm Allah işi midir?

2 Ocak 2001.

Zelzele

Yer niye titredi ayaklar altında?
Belki, günahımız titretir yeri.
Her ölüp gidenle toprak altına
Gömülen ahımız titretir yeri.

Dakika ne gerek, saat ne gerek,
Bir nice saniye onun yeteridir.
Allahlık aşkına düşenler için
Allah'ın insana işaretidir.

Dizgini tutulmaz, efsuna yatmaz,
Yokluğu çevirir bütün varlığı.
Yazık ki, insanı değiştiremez,
Allah'ın bu kadar haberdarlığı.

6 Aralık 2000.

Ölüm

Beni öldüremez düşman mermisi
İşvesiyle, gamzesiyle, nazıyla
Öldürse, beni bu çiçekler öldürecek.

Kaplanın nərəsi korkutamaz
Zarifliği, yumuşaklığı, paklığıyla
Öldürse, beni kelebekler öldürecek.

Əzrayılın mənə bağlı işi yoxdu
Süzüb keçən, yanıq verən baxışıyla
Öldürsə, məni bu mələklər öldürəcək.

Bu gün sağam, ölüm mənə bata bilmir,
Hakimliyin, məhkumluğun əlləriylə
Öldürsə, məni
Mənsiz olan gələcəklər öldürəcək.

5 dekabr, 2000.

Azrail'in benle bağlı işi yoktur
Süzüp geçen, yanıq veren bakışıyla
Öldürse, beni bu melekler öldürecek.

Bugün sağım, ölüm bana batamaz,
Hakimliğin, mahkumluğun elleriyle
Öldürse, beni
Bensiz olan gelecekler öldürecek.

5 Aralık 2000.

Açılır

Mənim qapım axşam kədər, sabah qəm,
Gah ağrıya, gah əlaca açılır.
Kim qapını necə açır, bilmirəm,
Mənim qapım ehtiyaca açılır.

Ehtiyacdı hər addımı, pilləsi,
Yanağımda zamanın sərt şilləsi.
Ürəyimə dəyir dərdin gülləsi,
Kürəyimdə qanlı baca açılır.

Sınıq könül səxavətlə tapılar,
Paysıza da pay aparan tapılar.
Gözlərimdə Kəbəleşir qapılar,
Nə zaman ki, toxdan aca açılır.

Ümid ölür xeyir şərə dönəndə,
Könül gülür yanaq zərə dönəndə.
İnsan oğlu peyğəmbərə dönəndə,
Yol cənnətə, yol meraca açılır.

3 dekabr, 2000.

Açılır

Benim kapım akşam keder, sabah gam,
Kah ağrıya, kah ilaca açılır.
Kim kapıyı nasıl açar, bilmem,
Benim kapım ihtiyaca açılır.

İhtiyaçtır her adımı, basamağı,
Yanağımda zamanın sert sillesi.
Yüreğime değer derdin mermisi,
Sırtımda kanlı baca açılır.

Kırık gönül cömertlikle bulunur,
Paysıza da pay götüren bulunur.
Gözlerimde Kâbeleşir kapılar,
Ne zaman ki toktan açılır.

Ümit ölür hayır şere dönünce,
Gönül güler yanak yaldıza dönünce.
İnsanoğlu peygambere dönünce,
Yol cennete, yol miraca açılır.

3 Aralık 2000.

Bu Dünyadan Getdiyim Gün

Öləndə də əl üzümə dünyadan
Məndən qalan bir səs, bir ün olaydı.
Hansı yurda toxunsaydı ayağım,
Orda coşan bir toy-düyün olaydı.

Şirin həyat ömrə-günə dad verir,
Dərdi verən, gör, bir neçə qat verir.
Vuruşlarda yeddi yerdən çat verir
Könül bütöv, ürək bütün olaydı.

Nur içində açılaydı hər sabah,
Dan yerində yuyulaydı suç, günah.
Bu dünyadan getdiyim gün, ay Allah,
Bu dünyaya gəldiyim gün olaydı.

14 oktyabr, 2000.

Bu Dünyadan Gittiğim Gün

Ölünce de el çekmem dünyadan
Benden kalan bir ses, bir seda olaydı.
Hangi yurda dokunsaydı ayağım,
Orda coşan bir düğün dernek olaydı.

Tatlı hayat ömre güne tat verir.
Dərdi veren, gör, bir nice kat verir.
Vuruşlarda yedi yerden çat verir
Gönül tamam, yürek bütün olaydı.

Nur içinde açılaydı her sabah,
Tan yerinde yıkanaydı suç, günah.
Bu dünyadan gittiğim gün, ey Allah,
Bu dünyaya geldiğim gün olaydı.

14 Ekim 2000.

Yoruldu

Həqiqəti gəzə-gəzə yaşadı
Haqq görmədi, haqdan yazan yoruldu.
Səsi gedib yaradana çatmadı
Çiçək ömrü oldu xəzan, yoruldu.

Allahındı hər daş-divar, hər kaha,
Qurban getdik Allah quran dərgaha
Yarımadiq, çox yalvardıq Allaha
Yerdə məscid, göydə əzan yoruldu.

Boynumuzda yerin-göyün minnəti,
Başımızda bədxahların töhməti.
Yuxularda gördük ancaq cənnəti

Yoruldu

Hakikati geze geze yaşadı
Hakk görmedi, Hakk'tan yazan yoruldu.
Sesi gidip Yaradan'a kavuştu
Çiçək ömrü oldu hazan, yoruldu.

Allah'ındır her taş duvar, her kale,
Kurban gittik Allah'ın kurduğu dergaha
Yaramadık, çok yalvardık Allah'a
Yerde mescit, gökte ezan yoruldu.

Boynumuzda yerin göğün minneti,
Başımızda haksızların töhmeti.
Rüyalarda gördük ancak cenneti

Danışmaqdan yuxu yozan yoruldu.

Anlatmaktan rüya yoran yoruldu.

Yatanlara necə deyim qalx, ayıl,
Ölümlərə meydan oxu, say, sayıl.
Gor eşməkdən yorulmadı Əzrayıl,
Yer eşməkdən qəbirqazan yoruldu.

27 sentyabr, 2000.

Yatanlara nasıl diyeyim, kalk ayıl,
Ölümlere meydan oku, say, sayıl.
Kabir kazmaktan yorulmadı Azrail,
Yer kazmaktan mezarçı yoruldu.

27 Eylül 2000.

Çəkilməz

Yaz günündə xəzəl olmuş
Bağların dərdi çəkilməz.
Çiçək vaxtı şaxta vurmuş
Dağların dərdi çəkilməz.

Kim nə bilsin nədən getdi,
Nəfəs çıxdı, bədən getdi.
Ölən öldü, gedən getdi
Sağların dərdi çəkilməz.

İstər ağla, istərsə gül,
Hər ocağın axırı kül.
Təpələrin işi yüngül
Dağların dərdi çəkilməz.

24 sentyabr, 2000.

Çekilmez

Yaz gününde hazan olmuş
Bağların derdi çekilmez.
Çiçek vakti ayaz vurmuş
Dağların derdi çekilmez.

Kim ne bilsin neden gitti,
Nefes çıktı, beden gitti.
Ölen öldü, giden gitti
Sağların derdi çekilmez.

İster ağla, istersen gül,
Her ateşin sonu kül.
Tepelerin işi yengil
Dağların derdi çekilmez.

24 Eylül 2000.

Yük

Mənim dərdim nə dəvənin,
Nə də bir quşun yüküdü.
İçimdəki qəm səngəri
El yükü, qoşun yüküdü.

Yük

Benim derdim ne devenin,
Ne de bir kuşun yüküdür.
İçimdeki gam siperi
Yurt yükü ordu yüküdür.

Xəstə ölür, sağa nə var,
Mən nə çəkdim dağa nə var.
Ağılsız olmağa nə var
Yük ağlın, huşun yüküdü.

Deyən çox-çox əzəl deyib,
Gül ömrünə xəzəl deyib.
Ellər məndən gözəl deyib:
Yüküm qurğuşun yüküdü.

29 sentyabr, 2000.

Hasta ölür, sağda ne var,
Ben ne çektim dağda ne var.
Akılsız olmakta ne var
Yük aklın, fikrin yüküdür.

Diyen çok çok ezel demiş,
Gül ömrüne hazal demiş.
Eller benden güzel demiş:
Yüküm kurşun yüküdür.

29 Eylül 2000.

Dayanıb

Hər xeyirin qarşısında
Bəd əməl, bəd iş dayanıb.
Bağrımızı deşmək üçün
Qızardılmış şiş dayanıb.

Göy yerə qovuşa bilmir,
Can atır, yovuşa bilmir.
Xatadan sovuşa bilmir
Qayalar diş-diş dayanıb.

Yara ağırdı bitişməz,
Bu qada candan ötüşməz
Əsli Kərəmə yetişməz
Arada keşiş dayanıb.

17 sentyabr, 2000.

Durmuş

Her hayrın qarşısında
Kötü amel, kötü iş durmuş.
Bağrımızı delmek için
Kızartılmış şiş durmuş.

Gök yere kavuşamıyor,
Can atar, alışamıyor.
Hatadan uzaklaşamıyor
Kayalar sıra sıra durmuş.

Yara ağırdır birleşmez,
Bu acı candan geçmez.
Aslı Kerem'e ulaşamaz
Arada keşiş durmuş.

17 Eylül 2000.

Dedi

Kim sındırıp könlümü,
Qəlbə dəyən daş dedi.

Söyledi

Kim kırmış gönlümü,
Kalbe değen taş söyledi.

Nədən yanır ürəyim,
Gözümdəki yaş dədi.

Od yandırdı zəmini,
Su batırdı gəmini.
Bir dünyanın qəmini,
Bir çatılan qaş dedi.

Duman gəlir, çən gəlir,
Dərdə yol açan gəlir.
Qocalıq haçan gəlir,
Candakı təlaş dedi.

Bilirəm xislətini,
Budur işin çətini.
Düşmənin niyyətini
Zəhərlənmiş aş dedi.

Yerdə kim, zirvədə kim,
Ürəklərdə zədə kim.
Dədə kimdi, gədə kim,
Barışla savaşı dedi.

25 avqust, 2000.

Rahat Öləsən

Yazıq o insanın taleyinə ki,
Dostu üz döndərə, yar xain çtxa.
İlan başı kimi qalxa xəyanət,
Hər daşın altından bir xain çıxa.

Ömrü ömürlərə nur tək böləsən,
Baxanlar görə ki, nursan, şöləsən,

Neden yanar yüreğim,
Gözümdeki yaş söyledi.

Ateş yaktı tarlayı,
Su batırdı gemiyi.
Bu dünyanın gamını,
Bir çatılan kaş söyledi.

Duman gelir, sis gelir,
Derde yol açan gelir.
Yaşlılık çabuk gelir,
Candaki telaş söyledi.

Bilmiyorum hasletini,
Budur işin çetini.
Düşmanın niyetini
Zehirlenmiş aş dedi.

Yerde kim, zirvede kim,
Yüreklerde darbe kim.
Dede kim, genç kim,
Barışla savaş söyledi.

25 Ağustos 2000.

Rahat Ölesin

Yazık o insanın talihine ki,
Dostu yüz çevire, yer hain çıka.
Yılan başı gibi etsin ihanet,
Her taşın altında bir hain çıka.

Ömrü ömürlere nur gibi bölesin,
Bakanlar görsün, nursun, şulesin,

Ölüb geləndə də rahat öləsən,
Ruh candan çıxanda arxayın çıxa.

23 avqust, 2000.

Ölüp giderken de rahat ölesin,
Ruh candan çıkarken rahat çıka.

23 Ağustos 2000.

Ovqat

Açılıb içimdə dərin bir dərə,
Uçurum, sıldırım ağılı çaşdırır.
Ahım tüstü kimi qalxır göylərə,
Dərd məni ölümə yaxınlaşdırır.

19 mart, 2001.

Vakitler

Açılmış içimde derin bir dere,
Uçurum, keskin aklı karışdırır.
Ahım duman gibi kalkar göklere,
Dert beni ölümə yakınlaştırır.

19 Mart 2001.

Qəbir Üstə Qalan Torpaq

Qəbir üstə səpələnən torpağa
Gül əkilir, bar ağacı əkilmir.
Bu da elə ömür-gündü, yaşamdı,
Ya küknardı, ya qovaqdı, ya şamdı,
Qəbir üstə toplanan torpağa
Təbiətin hər ağacı əkilmir.

Hər zərrəsi gözyaşıyla sulanır,
Burda torpaq axar suyla sulanmır.
Gecə-gündüz bu torpağın başına
Qəm dolanır, sevinc, şadlıq dolanmır.

Qəbir üstə qalan torpaq od tutar,
Toza dönər, xırdalanar, qumlanar.
Anaların gözləriylə öpülər,
Anaların dizləriylə şumlanar.

Qəbir üstə qalan torpaq göz dağı,
Qəbristanlıq qəm yurdu, dərd ölkəsi

Kabir Üstündə Kalan Toprak

Kabir üstünə serpelenen torpağa
Gül ekilir, meyve ağacı ekilmez.
Bu öyle ömür gündür, yaşamdır,
Ya köknardır, ya kavaktır, ya çamdır,
Kabir üstünə toplanan torpağa
Tabiatın her anı ekilmez.

Her zerresi gözyaşıyla sulanır,
Burada toprak akarsuyla sulanmaz.
Gece gündüz bu toprağın başına
Gam dolanır, sevinç, mutluluk dolanır.

Mezar üstündə kalan toprak alevlenir,
Toza döner, küçülür, kum olur,
Annelerin gözleriyle öpülür,
Annelerin dizleriyle sürülür.

Mezar üstündə kalan toprak gözdağı,
Mezarlık gam yurdu, dert ülkesi.

Bir əbədi heykəlidir həsrətin,
Başı üstə başdaşının kölgəsi!

20 avqust, 2000.

Bir ebedi heykelidir hasretin,
Başım üstündə baş taşının gölgesi!

20 Ağustos 2000.

Qocalıq

İllər keçdi, körpələrin,
Körpəlikdən əli çıxdı.
Vaxt dolandı, gənclik adlı
Meydana bir dəli çıxdı.

Sevincdən qalmadı nişan,
Sərnidi qaynayıb daşan.
Yaxamızdan bərk yapışan
Ölüm adlı zəli çıxdı.

Görən gözmüş, vuran əlmiş,
Nərəsi dağları dəlmiş.
Gəncliyimiz nə gözəlmiş,
Qocalıq gülməli çıxdı.

5 sentyabr, 2000.

Yaşlılıq

Yıllar geçti, bebeklerin,
Bebeklikten eli çıktı.
Zaman dolandı, gençlik adlı
Meydana bir deli çıktı.

Sevinçten kalmadı nişan,
Serindir kaynayıp taşan.
Yakamızdan sert yapışan
Ölüm adlı illet çıktı.

Gören gözmüş, vuran elmiş,
Narası dağları delmiş.
Gençliğimiz ne güzelmiş,
Yaşlılık gülünç çıktı.

5 Eylül 2000.

Çəkir

Vaxt bir ömrü imtahana
Gör, bir neçə dəfə çəkir.
Gah bizi şərəfsizliyə,
Gah da ki, şərəfə çəkir.

Gözdə eynək, əldə əsa,
Ürək batır hissə, pasa.
Yas məclisi dartır yasa,

Çeker

Vakit bir ömrü imtihana
Bak, birkaç defa çeker.
Kah bizi şərəfsizliyə,
Kah ki, şərəfe çeker.

Gözde gözlük, elde asa,
Yürek batar hissə, pasa.
Yas meclisi tutar yası,

Toy məclisi kefə çəkir.

Düğün meclisi halay çeker.

Suda qaralan kömürdü,

Suda kararan kömürdür,

Odda alışan dəmirdi.

Ateşte alışan demirdir.

Olan-qalan bir ömürdü,

Olan-kalan bir ömürdür,

Hərə bir tərəfə çəkir.

Herkes bir tarafa çeker.

2 sentyabr, 2000.

2 Eylül 2000.

Dəyirman

Değirmen

Üyüdə-üyüdə yol gedir elə,

Ögüte ögüte yol gider öyle,

Təkcə dən üyütmür dən dəyirmanı.

Tek bir tane öğütmüyor buğday değirmeni.

İnsafı, imanı yedi, tükətdi.

İnsafı, imanı yedi, tüketti,

İnsaf dəyirmanı, din dəyirmanı.

İnsaf değirmeni, din değirmeni.

Ömrü dərdə verdi, azara verdi,

Ömrü derde verdi, maraza verdi,

Bir gedib qayıtmaz güzara verdi.

Bir gidip dönülmez efkara verdi.

Beşikdən götürdü məzara verdi,

Beşikten götürdü mezara verdi,

Nə canlar üyütdü can dəyirmanı.

Ne canlar öğüttü can değirmeni.

Qalxan qasırgalar cana yağdı,

Esen kasırgalar cana düşmandır,

Əlinə ne keçsə vurur, dağıdır.

Eline ne geçse vurur, dağıtır.

Dünya başdan-başa qan çanağıdır,

Dünya baştan başa kan çanağıdır,

Dünya başdan-başa qan dəyirmanı

Dünya baştan başa kan değirmeni.

24 aprel, 2000, Ankara.

24 Nisan 2000, Ankara.

Görəsən

Acaba

Bu payız yağışdı, bu həftəlik yağışdı,

Bu güz yağmurudur, bir haftalık yağmurdur,

Başladısa, deyəsən, kəsməyi gec olacaq.

Başladıysa, bence, kesilmesi geç olacak.

Göynədən ruhumuzu payızın ağrıları,

Acıtan ruhumuzu güzün ağrıları,

Nəmli buludlar altda yaşamaq güc olacaq.

Nemli bulutlar altında yaşamak güç olacak.

Gəncliyin nə vecinə bahardı, yoxsa,
qışdı,

Görəsən, qocaların taleyi nə olacaq...

1 may, 2000.

Gençliği ne umrunda bahar mıydı,yoxsa,
kış mıydı,

Acaba, yaşlıların talihi ne olacak...

1 Mayıs 2000.

Qorxulu

Əlli yaşı bələnlərdən aşırıdım,
Altmışa gedən yolum qorxulu.
Hansı əldən yapışacaq əllərim?
Bir az əlim, bir az qolum qorxulu.

Canımızda min ağrı var, azar var,
Neçə-neçə öz canından bezar var.
Hara getsək, qarşımızda məzar var
Önüm, arxam, sağım, solum qorxulu.

Fəryadıma göydən ensin mələklər,
Taleyimə ağrı desin küləklər.
Çəşmə kimi qaynamasa diləklər,
Göz yaşıyla dolan gölüm qorxulu.

Nə getməyə həvəsi var insanın,
Nə qalmağa nəfəsi var insanın.
Qəbir adlı qəfəsi var insanın
Bir az həyat, bir az ölüm qorxulu.

27 mart, 2000.

Sual

Gecə nə uzun olub,
nə yaman çox yatmışıq.
Çox yatmaq belasını

Korkulu

Elli yaşı sorunlardan geçirdim,
Altmışa giden yolum korkulu.
Hangi elden yapışacak ellerim?
Biraz elim, biraz kolum korkulu.

Canımızda bin ağrı var, acı var,
Nice nice öz canından bıkan var.
Nere gitsek, qarşımızda mezar var
Önüm, arkam, sağım, solum korkulu.

Feryadıma gökten insin melekler,
Tarihime ağıt desin rüzgarlar.
Çeşme gibi kaynamazsa dilekler,
Gözyaşıyla dolan gölüm korkulu.

Ne gitmeye hevesi var insanın,
Ne kalmaya nefesi var insanın.
Mezar adlı kafesi var insanın
Biraz hayat, biraz ölüm korkulu.

27 Mart 2000.

Soru

Gece nasıl uzun olmuş,
ne kadar çok uyumuşuz.
Çok uyumak belasını

tərk etmək mümkündürmü?	terk etmek mümkün müdür?
Qılınc çəkib, at minib,	Kılıç çekip, at binip,
torpaq alıb, iş görüb,	toprak alıp, iş görüp,
Qaniçən düşmənlərə	Kan içən düşmanlara
görk etmək	göstermek mümkün müdür?
mümkündürmü?	
Vətən nə, millət nədir,	Vatan ne, millet nedir,
yurd nədir, torpaq nədir,	yurt nedir, toprak nedir,
Od nədir, ocaq nədir,	Ateş nedir, alev nedir,
qönçə nə, yarpaq nədir?	gonca ne, yaprak nedir?
İgid nədir, qazi nə,	Yiğit nedir, gazi ne,
şəhid nə, bayraq nədir,	şehit ne, bayrak nedir,
Ölmüş ruhu yenidən	Ölmüş ruhu yeniden
türk etmək	Türk etmek mümkün müdür?
mümkündürmü?	
Kimdən soraq millətin	Kimden sorsak milletin
haqqını, hesabını?	hakkını, hesabını?
Niyə bizə veriblər	Neden bize verirler
dünyanın əzabını?	dünyanın azabını?
Sualı verən bizik,	Soru soran biziz,
kim versin cavabını?	kim versin cevabını?
Əvvəl-axır bu dərdi	Eninde sonunda bu derdi
dərk etmək	derk etmek mümkün
mümkündürmü?	müdür?

8 Mart 2000.

28 mart, 2000.

Qorxu

Məni solmuş talelərin
 Saralmış rəngi qorxudur.
 Xəbərin qara gələnə,

Korku

Beni solmuş talihlərin
 Sararmış rəngi korkutur.
 Haberin kara geleni,

Gecənin zəngi qorxudur.

Allahı yox "allah"ların,
Evlər yıxan silahların,
Məni vəhşi tamahların
Şiri, pələngi qorxudur.

Yavaş-yavaş əyir məni,
Dən-dən udub yeyir məni
Zamanın tərs dəyirmanı,
Vaxtın ahəngi qorxudur.

3 mart, 2000.

Sonda Ölüm Var Yenə

Beş yaşa, ya on yaşa,
Təbiətlə bəhsə gir.
Min yaşa, milyon yaşa,
Hamıdan əvvəl doğul,
Ya hamıdan son yaşa
Sonda ölüm var yenə.

İsa kimi göyə çıx,
İsgəndər ol, Teymur ol,
Yer üzünə yiyə çıx.
Tanrıyla söhbət üçün
Musa kimi dağa çıx.
Uzun ömürlülükdə
Hamıdan qabağa çıx.
Qaç qəmlərin əlindən,
Yaşıl bir yaylağa çıx
Sonda ölüm var yenə.

Gecenin zili korkutur.

Allah'ı yok, "Allah"ların,
Evler yıkan silahların,
Beni vahşi nefislerin
Aslanı, kaplanı korkutur.

Yavaş yavaş eğer beni,
Tek tek yutup yer beni.
Zamanın ters değirmeni,
Vaktin ahengi korkutur.

3 Mart 2000.

Sonunda Ölüm Var Yine

Beş yaşa, ya on yaşa,
Tabiatla bahse gir.
Bin yaşa, milyon yaşa,
Herkesten önce doğ,
Ya herkesten sonra yaşa
Sonunda ölüm var yine.

İsa gibi göğe çık,
İskender ol, Timur ol,
Yeryüzüne sahip çık.
Tanrıyla sohbet için
Musa gibi dağa çık.
Uzun ömürlülükte
Herkesten öne çık.
Kaç, gamların elinden,
Yeşil bir yaylaya çık
Sonunda ölüm var yine.

Sənə bağışlasınlar
 Yeri, yurdu, həyatı,
 Qollarınla qucaqla
 Hüdudsuz Kainatı.
 Lap yeddinci göydə də
 Kükrəsin eşqin atı,
 Təslim olsun əmrinə
 Göylərin doqquz qatı
 Sonda ölüm var yenə.

Uzaq olsun Əzrayıl,
 Heç kəsdən can almasın.
 Fatehlər, sərkərdələr
 Qılıncını çalmasın.
 Dayandırsın məhşəri,
 İsrafil sur çalmasın.
 Sevgililər soyuyub,
 Sevgilər azalmasın
 Sonda ölüm var yenə.

Ölüm insan önündə
 Əyilib beş qat olsa,
 Həyatın özü qədər
 Uzun bir həyat olsa,
 Ölümle başlanıbsa,
 Bu dünyanın əvvəli
 Sonda ölüm var yenə,
 Sonda ölüm var yenə.

29 sentyabr,
 2000.

Varlığımız, Yoxluğumuz

Sana bağışlasınlar
 Yeri, yurdu, hayatı,
 Kollarınla kucakla
 Hudutsuz kainatı.
 En fazla yedinci gökte de
 Kükresin aşkın atı,
 Teslim olsun emrine
 Göklerin dokuz katı
 Sonunda ölüm var yine.

Uzak olsun Azrail,
 Kimseden can almasın.
 Fatihler, komutanlar
 Kılıcını çalmasın.
 Durdursun mahşeri,
 İsrafil sur çalmasın.
 Sevgililer soğuyup,
 Sevgiler azalmasın
 Sonunda ölüm var yine.

Ölüm insan önünde
 Eğilip beş kat olsa,
 Hayatın özü kadar
 Uzun bir hayat olsa,
 Ölümle başlamışsa,
 Bu dünyanın evveli
 Sonunda ölüm var yine,
 Sonunda ölüm var yine.

29 Eylül 2000.

Varlığımız Yokluğumuz

Deyirəm, kaş, ömrümüz
 Uzun olaydı, uzun.
 Şipşirindi yaşamaq,
 Qalsaq da, pəncəsində
 Qarın, çovğunun, buzun.
 Bizim varlığımıza
 Qiymət verməsələr də,
 Yerini çəkəcəklər
 Bizim yoxluğumuzun.

23 mart, 2001.

Diyorum, keşke, ömrümüz
 Uzun olsaydı, uzun.
 Şipşirindi yaşamak,
 Kalsak da, pençesinde
 Karın, ayazın, buzun.
 Bizim varlığımıza
 Kıymet vermeseler de,
 Yerini çekecekler
 Bizim yokluğumuzun.

23 Mart 2001.

Qəzəb - Işıq

Şeytan üreyinə dolan qəzəblə
 Bu ana torpağın, bu ana yerin
 Altını üstünə çevirmək olar.
 İnsan ürəyində yanan işıqla
 Dünyanın nə qədər düşməni varsa,
 Dünyanın dostuna çevirmək olar.

30 mart, 2001.

Gazap Işık

Şeytan yüreğinde dolan gazapla
 Bu ana toprağın, bu ana yerin
 Altını üstüne çevirmek olur.
 İnsan yüreğinde yanan ışıqla
 Dünyanın ne kadar düşmanı varsa,
 Dünyanın dostuna çevirmek olur.

30 Mart 2001.

Nə Yaxşı

Nə yaxşı səhər var, açılır sabah
 Işıq qaranlığın alır canını.
 Yenidən qaytarır dünyaya Allah
 İnsanın yaşamaq həyəcanını.

Nə yaxşı gənclik var, ruhunda qanat,
 Gəlir qocalığın əvəzi kimi.
 Gümüş duyğuları dirildir həyat,
 Həzrəti-İsanın nəfəsi kimi.

Ne Güzel

Ne güzel seher var, açılır sabah
 Işık karanlığın alır canını.
 Yeniden gönderir dünyaya Allah
 İnsanın yaşama heyecanını.

Ne güzel gençlik var, ruhunda kanat,
 Gelir ihtiyarlığın avazı gibi.
 Gümüş duyguları diriltir hayat,
 Hazreti İsa'nın nefesi gibi.

Nə yaxşı ümid var, eşq var, arzu var,
İnsanı həyata hazır saxlayır.
Nə yaxşı qələm var, iti sehrkar,
İtən tarixləri yazır, saxlayır.

Qara tikanlardan alsaq da zərbə,
Nə yaxşı güllər var, al, yaşıl, sarı.
Pislər pisliliyindən əl çəkməsə də,
Yaxşılar yaşadır yaxşılıqları.

10 dekabr, 2001.

Ne güzel umut var, aşk var, arzu var,
İnsanı hayata hazır saklıyor.
Ne güzel kalem var, keskin kağıt var,
Kaybolan tarihi yazar, saklar.

Kara dikenlerden alsak da darbe,
Ne güzel güller var, al, yeşil, sarı.
Pisler pisliliğinden el çekmeseler de,
İyiler yaşatır iyilikleri.

10 Aralık 2001.

Ürəyim, Ay Ürəyim

Fərhad külüngü kimi,
qayaları yarardım,
Gözəllər görüşünə
məni sən aparardın,
Ürəyim, ay ürəyim.

Məni sən aparardın
ən müqəddəs yollara,
Qüvvətini verərdin
gen açılan qollara,
Ürəyim, ay ürəyim.

Çəkilməz qayğılarla
səni yaman yüklədim,
Hər gün sənə od vurub
odunu körüklədim,
Ürəyim, ay ürəyim.

Əlli ildə bir dəfə
nə dincəldin, nə yatdın,

Yüreğim Ey Yüreğim

Ferhat külüngü gibi,
kayaları yarardım,
Güzeller görüşüne
beni sen götürürdün,
Yüreğim ey yüreğim.

Beni sen götürürdün
en mukaddes yollara,
Kuvvetini verirdin
büyük açılan kollara
Yüreğim, ey yüreğim.

Çekilmez kaygılarla
seni çok çok yükledim,
Her gün sana ateş verip
ateşini körükledim,
Yüreğim, ey yüreğim.

Elli yılda bir defa
ne dinlendin, ne yattın,

Hər görüşdə, səfərdə
 bir tamaşa yaratdın,
 Ürəyim, ay ürəyim.

Bu gün əllər uzalı
 bircə sağlam can üçün,
 Səni mən aparıram
 həkimə dərman üçün,
 Ürəyim, ay ürəyim.

Bu gün dostun, sırdaşın
 göynərtidi, sancıdı,
 Göynərtilər narahat
 illərin qazancıdı,
 Ürəyim, ay ürəyim.

Ölüm olsun ölümüm,
 olmasın zülüm kimi,
 Yaxşı nə var dünyada
 xoşbəxt bir ölüm kimi?
 Ürəyim, ay ürəyim.

Sənə olan istəyim
 gün kimi təmiz, aydın,
 Torpağın altına da
 məni sən aparaydın,
 Ürəyim, ay ürəyim.

22 avqust, 2000.

Düz Gəlib, Düz Gedən Adam

Göyə baxmır ulduz görə,
 Yerə baxmır çiçək görə.

Her görüşte, seferde
 bir tamaşa yarattın,
 Yüreğim, ey yüreğim.

Bugün eller uzanmış
 bir tek sağlam can için,
 Seni ben götürürüm
 doktora ilaç için,
 Yüreğim, ey yüreğim.

Bugün dostun, sırdaşın
 yeşertidir, sancıdır,
 Yeşertilər rahatsız
 yılların kazancıdır,
 Yüreğim, ey yüreğim.

Ölüm olsun ölümüm,
 olmasın zulüm gibi,
 Güzel ne var dünyada
 mutlu bir ölüm gibi?
 Yüreğim, ey yüreğim.

Sana olan isteğim
 Gün gibi temiz, aydın
 Toprağın altına da
 beni sen götürseydin,
 Yüreğim, ey yüreğim.

22 Ağustos 2000.

Doğru Gelip, Doğru Giden Adam

Göge bakmıyor yıldız görsün,
 Yere bakmıyor çiçek görsün.

Dönüb xalqa baxırmı ki,
Gözü bir ağsaqqal seçə,
Ya da bir agbirçək görə
Düz gəlib, düz gedən adam.

Duruş saxta, görüş saxta,
Yeriyir, saxta yeriyir.
Təkəbbürü beş-on addım,
Ondan qabaqda yeriyir.
Elə bil ki, adam deyil,
Adamların arasında
Sıyrılmış taxta yeriyir
Düz gəlib, düz gedən adam.

Tökülən yaşa biganə,
Atılan daşa biganə.
Ağrı bilməz, acı bilməz,
Qardaş bilməz, bacı bilməz
Düz gəlib, düz gedən adam.

Əldən tutmaz, ələ gəlməz,
Əli ancaq cibindədi.
Sanki qəlbi sinədə yox,
Quyuların dibindədi.
Bütün dünya təbdən çıxsa,
Yenə də öz təbindədi
Düz gəlib, düz gedən adam.

Nə könlündə bir şairin
Könül açan şəri qaldı.
Nə gözündə bir rəssamın
Göz oxşayan seyri qaldı.
Zahirdə düz yerisə də.

Dönüp halka bakmıyor ki,
Gözü bir aksakal seçsin,
Ya da bir yaşlı bir kadın görsün
Doğru gelip, doğru giden adam.

Duruş sahte, görüş sahte,
Yürüyor, sahte yürüyor.
Tekebbürü beş on adım,
Ondan önde yürüyor.
Öyle bil ki, adam değil,
Adamların arasında
Sıyrılmış tahta yürüyor
Doğru gelip, doğru giden adam.

Dökülen yaşa bigane,
Atılan taş a bigane,
Ağrı bilmez, acı bilmez,
Gardaş bilmez, bacı bilmez
Doğru gelip, doğru giden adam.

Elden tutmaz, ele gelmez,
Eli ancak cebindedir.
Sanki kalbi sinede yok,
Kuyuların dibindedir.
Bütün dünya tavından çıksın,
Yine de kendi tabiatındadır
Doğru gelip, doğru giden adam.

Ne gönlünde bir şairin
Gönül açan şiiri kaldı.
Ne gözünde bir ressamın
Göz okşayan seyri kaldı.
Zahirde doğru yürüse de.

İçəridən əyri qaldı

Düz gəlib, düz gedən adam

23 yanvar, 2002.

İçeriden ayrı kaldı

Doğru gelip, doğru giden adam.

23 Ocak 2002.

Analar

Bizmi dönük çıxdıq, onlarmı küsdü,

Bizi öz başına yığmır analar.

Hərəsi bir dərdin dağına dönüb,

Öz sinə dağına sığmır analar.

Analar

Biz mi ters çıktık, onlar mı küstü,

Bizi kendi etrafına toplamıyor analar.

Herkes bir derdin dağına dönmüş,

Kendi sine dağına sığmıyor analar.

Düşmən arxasız, yalqızı təklər

Didər ürəkləri şübhələr, şəklər.

Yeni Koroğlular, yeni Babəklər,

Yeni Üzeyirlər doğmur analar.

Düşman arkasız, yalnız tekler

Dider yürekleri şüpheler, şekler.

Yeni Koroğlular, yeni Babekler,

Yeni Üzeyirler doğurmuyor analar.

Ölən kişilikdi, yoxsa, kişilər,

Haqqın qarşısında meydan açıb şər.

Qəhrəman oğullar yoxdusa əgər,

Niyə atəş olub yanmır analar.

Ölen kişiktir, yoksa, kişiler,

Hakk'ın karşısında meydan açmış şer.

Kahraman oğullar yoksa eğer,

Niye ateş olup yanmıyor analar.

12 yanvar, 2002.

12 Ocak 2002.

Nə Çoxdu

İnsan bir-birini qırdı, tükətdi,

Xəyanət nə çoxdu, xiffət nə çoxdu.

Gözlə ki, gələcək gözəl günlərin,

Hicran nə uzundu, həsrət nə çoxdu.

Ne Çoktur

İnsan birbirini kırdı, tüketti,

Hıyanet ne çoktur, horluk ne çoktur.

Gözle ki, gelecek güzel günlerin,

Hicran ne uzundur, hasret ne çoktur.

Vətəndə sayı yox vətənsizlərin,

Qərrib nə miskindi, qürbət nə çoxdu.

"Can-can" deyənlərin seyrəlir sayı,

"Qan-qan" deyənlərdə nifrət nə çoxdu.

Vatanda sayısız vatansızların,

Garip ne miskindir, gurbet ne çoktur.

"Can can" diyenlerin azalır sayısı,

"Kan kan" diyenlerde nefret ne çoktur.

5 dekabr, 2000.

5 Aralık 2000.

Son Günə Dava Saxlaram

Can çürüdü nəm əlindən,
 Könül yandı qəm əlindən.
 Ömrüm də tez-bazar oldu
 Neçə bəxti kəm əlindən.
 Məcnun kimi dərd gəzdirib,
 Başımda yuva saxlaram.

Od-alovu ahdan olub
 Dərddən libası geyənlərə.
 Bir loxma çörək yerinə
 Öz içini yeyənlərə.
 İçərimdə ömrüm boyu
 Qəmli bir hava saxlaram.

Toy günüm var, yas günüm var,
 Nəs günüm var, xas günüm var.
 Düşməndən heyif almağa,
 Qisasə qisas günüm var.
 Ömrümə bir gün qalsa da,
 Qisasımı almaq üçün
 Son günə dava saxlaram.

15 fevral, 2000.

Son Güne Dava Saklarım

Can çürüdü nem elinden,
 Gönül yandı gam elinden.
 Ömrüm de çabuk geçti
 Nice bahtsız elinden.
 Mecnun gibi dert gezdirip,
 Başımda yuva saklarım.

Od alevi ahtan olup
 Dertten elbise giyenlere.
 Bir lokma ekmek yerine
 İçi içini yiyenlere.
 İçerimde ömrüm boyu
 Gamlı bir hava saklarım.

Düğün günüm var, yas günüm var,
 Uğursuz günüm var, has günüm var.
 Düşmandan hayıf almaya,
 Kısasa kısas günüm var.
 Ömrüme bir gün kalsa da,
 İntikamımı almak için
 Son güne dava saklarım.

15 Şubat 2000.

Sən Allah, Dilinə Qeybət Gətirmə

Ulduzdan danışaq, Aydan danışaq,
 Çəşmədən, dənizdən, çaydan danışaq,
 Sevgidən sevincdən, toydan danışaq.
 Palıd qətiyyətli oğullar görüb,

Sen Allah, Diline Gıybet Getirme

Yıldızdan konuşalım, Ay'dan konuşalım,
 Çeşmeden, denizden, çaydan konuşalım,
 Sevgiden, sevinçten, düğünden konuşalım.
 Pelit azimli evlatlar görüp,

Çınartək ucalan boydan danışaq
Sən Allah, dilinə qeybət gətirmə!

Çınar gibi yücelen boydan konuşalım
Sen Allah, diline gıybet getirme!

İşığam, sən məni zülmətə çəkmə,
Aşkaram, sən məni xəlvətə çəkmə.
Ayna ürəyimi, duru könlümü
Kinə, küdurətə, nifrətə çəkmə
Sən Allah, dilinə qeybət gətirmə!

Işığım, sen beni zulmete çekme,
Aşkarım, sen beni halvete çekme.
Ayna yüreğimi, duru gönlümü
Kine, kedere, nefrete çekme
Sen Allah, diline gıybet getirme!

Əlvan çiçəklərin baxışına bax,
Çəməndə güllərin naxışına bax.
Günəşin tərtəmiz şəfaqlərinə,
Bulutun dumduru yağışına bax.
Yağışdan təmizlən, Günəşdən durul
Sən Allah, dilinə qeybət gətirmə!

Elvan çiçeklerin bakışına bak,
Çimende güllərin nakışına bak.
Güneşin tertemiz şafaklarına,
Bulutun dupduru yağmuruna bak.
Yağmurla temizlen, güneşle durul
Sen Allah, diline gıybet getirme!

Məğrur sarayları yıxdı, dağıtdı,
Yurdun axırına çıxdı, dağıtdı.
Qeybət ürəkləri sıxdı, dağıtdı
Sən Allah, dilinə qeybət gətirmə!

Mağrur sarayları yıktı, dağıttı,
Yurdun ahirine çıktı, dağıttı.
Gıybet yürekleri sıktı, dağıttı
Sen Allah, diline gıybet getirme!

Hər könül mülkündən bir sərvət gətir,
Ruzu, qismət gətir, hərəkət gətir.
Yerdən genişlik al, göydən ucalıq,
Dinəndə, dilinə təravət gətir
Amandı, dilinə qeybət gətirmə.

Her gönül mülkünden bir servet getir,
Rızık kısmet getir, hareket getir.
Yerden genişlik al, gökten yücelik,
Dininde, diline teravet getir
Amandır, diline gıybet getirme.

21 mart, 2000.

21 Mart 2000.

Neylərəm?

Dərdimin göyü var göylərdən geniş
Qalsın öz yerində, göyü neylərəm?
Yanımda od dilli sızıltılar var

Neylerim?

Dərdimin göğü var göklerden geniş
Kalsın kendi yerinde, göğü neylerim?
Yanımda ateş dilli sızıltılar var

Kamanı neylərəm, neyi neylərəm?

Kemanı neylerim, neyi neylerim?

Qovrula-qovrula istilənmişəm,
Alışa-alışa tüstülənmişəm.
Dərd yükü altında yastılanmışam
Günbəgün kısalan boyu neylərəm?

Kavrula kavrula ısıtılmışım,
Alışa alışa tütsülenmişim.
Dert yükü altında yassılanmışım
Günbəgün kısalan boyu neylerim?

Tale qılıncını çaldıqca çaldı,
Verdiyi nə varsa, əlimdən aldı.
Yasımı toyumdan qabağa saldı
Yasımdan sonrakı toyu neylərəm?

Talih kılıcını vurduqca vurdu,
Verdiği ne varsa, elimdən aldı.
Yasımı düğünümədən öne aldı
Yasımdan sonrakı düğünü neylerim?

10 mart, 2000.

10 Mart 2000.

Bölgü Allahındı

Hisse Allah'ındır

Ağlaya-ağlaya gəldik dünyaya.
Gördük göz dağından göz yaşınacan.
Bölgü Allahındı, bəndəlik nə var?
Hər kəs ömür sürər öz yaşınacan.

Ağlaya- ağlaya geldik dünyaya.
Gördük göz dağından göz yaşına kadar.
Hisse Allah'ındır, kullukta ne var?
Herkes ömür sürer kendi yaşına kadar.

Hər addım başında qorxu ilişər,
Baxtına taleyin çarxı ilişər.
Otuzdan keçsə də, qırxı ilişər
Kimdi gedib çıxan yüz yaşınacan.

Her adım başında korku ilişir,
Bahtına talihin çarkı ilişir.
Otuzdan geçse de, kırkı ilişir
Kimdir çekip giden yüz yaşına kadar.

Ayrılıq kəmfürsət, Əzrayıl yağı,
Matəm say qaranı, bayram say ağı.
Yaşa öz ömrünü bayramsayağı
Kəfən yaşınacan, bez yaşınacan.

Ayrılık öfkeli, Azrail düşman,
Matəm say karayı, bayram say akı.
Yaşa kendi ömrünü bayram havası
Kefən yaşına kadar, bez yaşına kadar

9 mart, 2000.

9 Mart 2000.

Söykən, Torpağa Söykən

Yaslan, Toprağa Yaslan

Söykənmək istəyirəm!

Ağacamı söykənim,

yamacamı daşamı?

İllərəmi söykənim,

taleyəmi, yaşamı?

Söykənmək istəyirəm!

Arzuyamı söykənim,

ümidəmi, eşqəmi?

Kim əridər, görəsən,

içimdə gəzdirdiyim

Daş sükutu, daş qəmi?

Söykənmək istəyirəm!

Qardaşamı söykənim,

bacıyamı, yaramı?

Kim məlhəm qoya bilər,

kim sağaldar yaramı?

Söykənmək istəyirəm!

Günəşəmi söykənim,

ulduzamı, Ayamı?

Dənizəmi güvənəm

dalğayamı, çayamı?

Günəş məni anlar,

ulduz məni duyarmı?

İçimdəki dərdləri,

bostanıma, bağma

Daş atan namərdləri

bu dənizlər, bu çaylar

Təmizlərimi, yuyarmı?

Söykənmək istəyirəm!

Dəftərəmi söykənim,

qələməmi, şərəmi?

Bilmirəm bu söykəniş

ziyanamı, xeyrəmi?

Yaslanmaq istiyorum!

Ağaca mı yaslanayım,

yamaca mı, taşa mı?

Yıllara mı yaslanayım,

talihe mi, yaşa mı?

Yaslanmaq istiyorum!

Arzuya mı yaslanayım,

ümide mi, aşka mı?

Kim eritir, göresin,

içimde gəzdirdiyim

Taş sükûtu, taş gamı?

Yaslanmaq istiyorum!

Gardaşa mı yaslanayım,

bacıya mı, yâra mı?

Kim mehlem süre bilər,

kim iyileştirir yaramı?

Yaslanmaq istiyorum!

Günəşə mi yaslanayım,

yıldıza mı, aya mı?

Denizə mi güveneyim

dalgaya mı, çaya mı?

Günəş beni anlar,

yıldız beni duyarmı?

İçimdəki dertləri,

bostanıma, bağma

Taş atan namertləri

bu dənizlər, bu çaylar

Temizlər mi, yıkar mı?

Yaslanmaq istiyorum!

Deftere mi yaslanayım,

kaleme mi, şiire mi?

Bilmiyorum bu yaslanış,

ziyana mı, hayra mı?

Göydən axdı, bilmirəm,
 yerdən çıxdı, bilmirəm
 Səs gəldi qulağıma
 ölümün elindədi
 hər bir dərdin
 dərmanı,
 Ölümün əlindədi
 insanın son fərmanı.
 Söykən qara tabuta,
 beş arşın ağa söykən!
 Nə dağa düş, nə daşa
 Söykən, torpağa söykən!

Zülüm

Dərd gəlməsinmi eynimə,
 Qan sızmasınmı beynimə?
 Paltar kimi yad əyninə
 Geyilməkdən zülüm nə var?

Yazın döysə, qışın döysə,
 Gözdən axan yaşın döysə,
 Səni öz qardaşın döysə,
 Dövülməkdən zülüm nə var?

İşıq saça qəlbin nuru,
 Göz tox ola, könül duru.
 Ac qarına quru-quru
 Bəy olmaqdan zülüm nə var?

Çağırdıq, çatmadın dada,
 Ömrüm-günüm getdi bada.
 Xeyrə-şərə, dostə-yada

Gökten aktı, bilmiorum,
 yerden çıktı, bilmiorum
 Ses geldi kulağıma
 ölümün elindedir
 her bir derdin
 dermanı,
 Ölümün elindedir
 insanın son fermanı.
 Yaslan kara tabuta,
 beş arşın aka yaslan!
 Ne dağa düş, ne taşa
 Yaslan, toprağa yaslan!

Zulüm

Dert gelmesin mi eynime,
 Kan sızmasın mı beynime?
 Elbise gibi yabancı eynine
 Giyimekten zulüm ne var?

Yazın dövse, kışın dövse,
 Gözden akan yaşın dövse,
 Seni öz kardeşin dövse,
 Dövülmekten zulüm ne var?

Işık saça kalbin nuru,
 Göz tok ola, gönül duru.
 Aç karına kuru kuru
 Bey olmaktan zulüm ne var?

Çağırdık, gelmedin imdada
 Ömrüm günüm gitti rüzgara.
 Hayra şerre, dostə hatıra

Key olmaqdan zülüm nə var?

Qovrulursan od ağzında,
Qalmaz ləzzət, dad ağzında.
Tikə olub yad ağzında
Yeyilməkdən zülüm nə var?

29 fevral, 2000.

Hissiz olmaktan zülüm ne var?

Kavrulursun od ağzında,
Kalmaz lezzet, tat ağzında.
Lokma olup el ağzında
Yiyilmekten zülüm ne var?

29 Şubat 2000.

Səndən Dili Bilən Olmaz

"Nur" sözündən nurlanmasan,
"Qor" sözündən qorlanmasan,
"Bar" sözündən barlanmasan,
Səndən dili bilən olmaz.

Ruhunda "Heyratı" yoxsa,
Eşqin min bir qatı yoxsa,
Dilində bayatı yoxsa,
Səndən dili bilən olmaz.

Sözün yolu, izi nədir,
Sehrləyən bizi nədir?
Bilməsən ki, xəzinədir
Səndən dili bilən olmaz.

Dərd duymasan, ah bilməsən,
Öz dilini şah bilməsən,
Ananı Allah bilməsən,
Səndən dili bilən olmaz.

Qanında bir səylik varsa,
Canında bir keylik varsa,

Senden Dili Bilen Olmaz

"Nur" sözündən nurlanmasan,
"Kor" sözündən korlanmasan,
"Meyve" sözündən meyvelenmesen,
Senden dili bilen olmaz.

Ruhunda "Heyratı" yoxsa,
Aşkın binbir katı yoxsa,
Dilinde bayatı yoxsa,
Senden dili bilen olmaz.

Sözün yolu, izi nedir,
Sihirleyen bizi nedir?
Bilmiyorsun ki, hazinedir
Senden dili bilen olmaz.

Dərd duymasan, ah bilmesen,
Ana dilini şah bilmesen,
Ananı Allah bilmesen,
Senden dili bilen olmaz.

Kanında bir bozukluk varsa,
Canında bir aptallık varsa,

Ruhunda ögeylik varsa,
Səndən dili bilən olmaz.

Ruhunda üveylik varsa,
Senden dili bilen olmaz.

Nə bir qəlbin alovusan,
Nə bir çaxmağın qovusan.
Özgə dillərin ovusan
Səndən dili bilən olmaz.

Ne bir kalbin alevisin,
Ne bir çakmağın ateşisin.
Başka dillərin avısın
Senden dili bilen olmaz.

Bir qəlbin min gülüstanı,
Bir ömrün neçə dastanı.
Duymasan "Şəbi-hicran"ı ,
Səndən dili bilən olmaz.

Bir kalbin bin gülistanı,
Bir ömrün nice destanı.
Duymasın "Şəbi-hicran"ı
Senden dili bilen olmaz.

O, Sabirin rübabıdı,
O, Cəlilin əzabıdı.
O, "Anamın kitabı"dı
Səndən dili bilən olmaz.

O, Sabir'in rübabıdır,
O, Celil'in azabıdır.
O, "Anamın kitabı"dır
Senden dili bilen olmaz.

Yada doğma, yaxına yad,
Dilim səndən dad çəkər, dad.
Yatmısan, ey dadi-bidad,
Səndən dili bilən olmaz.

Düşmana yakın, yakına düşman,
Dilim senden imdat ister, imdat.
Uyumuş musun, ey feryat figan,
Senden dili bilen olmaz.

Gözün Giləsi Kimi

Yalanlar həqiqətin
bağrını yara bilər,
Bədxahlar nuru zülmət,
ağı da qara bilər.
Bir gecənin içində
saçlar ağara bilər,
Xeyirxahlar qatmasa,
canına can millətin.

Gözün Bebeği Gibi

Yalanlar hakikatin
bağrını yarabilir,
Kinciler nuru zulmet,
akı da kara bilir.
Bir gecənin içində
saçlar ağarabilir,
Hayırhahlar katmasa,
canına can millətin.

Ordular hazır olar,
 oğullar durar səfə,
 Ər igidlər can verər
 tarixi bir şərəfə.
 Gülləni sərrast atıb,
 vura bilsə hədəfə,
 Taleyini həll edər
 o bircə an millətin.

Ordular hazır olur,
 oğullar durur safa,
 Er yiğitlər can verir
 tarihi bir şərəfe.
 Mermiyi isabetli atıp,
 vurabilse hədəfi,
 Talihini güldürür
 o bir tek an milletin.

Baş tapıb yağların
 əməlindən, işindən,
 Haqqı saldırmaq gərək
 yağların dışından.
 Şeytan da baş açammaz
 sağalmaz vərdişindən,
 Özü öz taleyinə
 böhtan atan millətin.

Anlamış düşmanların,
 eməlinə, işindən,
 Hakk'ı kurtarmak gerek
 düşmanların dışından.
 Şeytan da anlayamaz
 onulmaz adətindən,
 Kendisi kendi talihinə
 bühtan atan milletin.

Hər kəs öz dinindədir
 öyrənsə də hər dini,
 Özü çəkə bilməsə,
 kimdi çəkən dərini.
 Gözün giləsi kimi
 qorumasa yurdunu,
 Nə bəyi bəy olacaq,
 nə xanı xan, millətin.

Herkes kendi dinindədir
 öğrense de hər dini,
 Kendi çekemezse
 kimdir çeken derdini.
 Gözün bebeği gibi
 korumasa yurdunu,
 Ne beyi bey olacak,
 ne hanı han, milletin.

Səsinə səs verməsən,
 dağlar yanar ahından.
 Haqqını qaytarmasan,
 haqq keçməz
 günahından.

Sesine ses vermesen,
 dağlar yanar ahından.
 Hakkını göndermesen,
 Hakk geçmez günahından.
 İncise Tanrı'sından,

İncisə tanrısından,
 soyusa allahından,
 Ürəyinə dərd sızar,
 beyninə qan, millətin.

Qarışıq bir zamandır
 kim oğru, kimi doğru.
 Torpaq bütövləşməsə
 getməz ürəkdən ağrı.
 Elin gözü səndədir,
 durma, ey Vətən oğlu,
 Dərdinə dərman elə,
 halına yan millətin.
 13 sentyabr, 2002.

Mənim Gülməyim Tutar

Xəstəlik bir-bir çıxır,
 yerdən göbələk kimi,
 Deyəcəklər dəlidi,
 ağrılardan bağırsaq.
 Həkimlər söylədikcə
 mənim gülməyim tutur.
 Nə ürək yerindədi,
 nə ciyər, nə bağırsaq,
 Zaman qəhqəhə çəkib,
 Güləcək üstümüzə,
 Gəncliyi, cavanlığı
 haray çəkib çağırısaq.
 9 sentyabr, 2002.

Eşqin Ölümü

soğusa Allah'ından,
 Yüreginə dert sızar,
 beyninə kan, milletin.

Karışık bir zamandır
 kimi hırsız, kimi doğru.
 Toprak bütünleşmese
 gitmez yürekten ağrı.
 Elin gözü sendedir,
 durma, ey vatan oğlu,
 Dərdinə dərman eyle,
 halinə yan milletin.
 13 Eylül 2002.

Benim Gülesim Gelir

Hastalık bir bir çıkar,
 yerden mantar gibi,
 Diyecekler delidir,
 ağrılardan bağırsak.
 Hekimler söyledikçe
 benim gülesim gelir.
 Ne yürek yerindedir,
 ne ciğer, ne bağırsak,
 Zaman kahkaha atıp,
 gülecek halimize,
 Gençliği, cıvanlığı
 nara atıp çağırırsak.
 9 Eylül 2002.

Aşkın Ölümü

Eşqin öldüyünü gördüm,
 Bir gülün saralmağında.
 Eşqin öldüyünü gördüm,
 Bir qəlbin qırılmağında.
 Eşqin öldüyünü gördüm,
 Işığını itirən gözde
 Ürəkdən yox, boğazdan gələn,
 Adamı üşüdən sözdə.
 Eşqin öldüyünü gördüm,
 Göyərmiş dildə,
 Qurumuş dodaqlarda,
 Külü göyə sovrulan
 Sahipsiz qalmış ocaqda.
 Eşqin öldüyünü gördüm,
 Çiyinlərdə gedən tabutda,
 Zəngüləsi qırılan səsdə,
 Qulağı batıran sükutda.
 Nə qədər ölən-itən gördüm,
 Səpdii toxumlar cücərməmiş
 Ömrü yarıda bitən gördüm,
 Yaralanmış torpaq gördüm,
 Ruhu sınmış Vətən gördüm
 Hamısı eşq ölümüdür.
 Nəyini deyim bu eşqin, nəyini
 Allah heç kəsə göstərməsin
 Eşqin, sevginin,
 ümidin, inamın ölməyini!

29 avqust, 2002.

Kəsilər

Bu meydan qanlı meydandı
 Hey burda başlar kəsilər.

Aşkın öldüğünü gördüm,
 Bir gülün sararmasında.
 Aşkın öldüğünü gördüm,
 Bir kalbin kırılmasında.
 Aşkın öldüğünü gördüm,
 Işığını yitirən gözde
 Yürekten yox, boğazdan gelen,
 Adamı üşüten sözdə.
 Aşkın öldüğünü gördüm,
 Morarmış dilde,
 Kurumuş dudaklarda,
 Külü göğə sivrulan
 Sahipsiz kalmış ocakta.
 Aşkın öldüğünü gördüm,
 Omuzlarda giden tabutta,
 Makam seyri kırılan seste,
 Kulağı batıran sükûtta.
 Ne kadar ölen yiten gördüm,
 Serptiği tohumlar yeşermiş
 Ömrü yarıda biten gördüm,
 Yaralanmış toprak gördüm,
 Ruhu kırılmış Vatan gördüm
 Hepsi aşk ölümüdür.
 Neyini diyeyim bu aşkın, neyini
 Allah hiç kimseye göstərməsin
 Aşkın, sevginin,
 ümidin, güvenin ölmesini!

29 Ağustos 2002.

Kesilir

Bu meydan kanlı meydandır
 Sürekli burada başlar kesilir.

Nə ürəkdən dərd azalar,
Nə gözdən yaşlar kəsilər.

Üstümüzə qonmaq üçün,
Şaxtalarda donmaq üçün.
Başdaşını yonmaq üçün
Doğranar, daşlar kəsilər.

Qisməti qar, qrov bizik,
Əsir bizik, girov bizik,
Her ovçuya bir ov bizik
Bələnlər, qaşlar kəsilər.

21 iyul, 2002.

Gəz Ki, Gəzəsən

İtən gəncliyini gəz ki, gəzəsən
Tapılmaz, qardaşım, vallah, tapılmaz.

O, elə həsrətdi sal qaya kimi,
Çapılmaz, qardaşım, vallah çapılmaz.

Ürək bir dağılmış saraya bənzər,
Yapılmaz, qardaşım, vallah, yapılmaz.

Ölümün gözündən sapmaq istəsən,
Sapılmaz, qardaşım, vallah, sapılmaz.

3 oktyabr, 2000.

Mizrab Çəkdim Ürəyimə

Mizrab çəkdim ürəyimə,
Saz yerinə, tar yerinə.

Ne yürekten dert azalır,
Ne gözden yaşlar kesilir.

Üstümüze konmak için,
Ayazlarda donmak için.
Mezar taşını yontmak için
Doğranır, taşlar kesilir.

Kısmeti kar, kırağı biziz,
Esir biziz, rehin biziz,
Her avcıya bir av biziz
Bilenler, kaşlar kesilir.

21 Temmuz 2002.

Gez Ki Gezesin

Yiten gençliğini gez ki, gezesin
Bulunmaz, gardaşım, vallah, bulunmaz.

O, ele hasrettir sert kaya gibi,
Parçalanmaz, gardaşım, vallah parçalanmaz.

Yürek bir dağılmış saraya benzer,
Yapılmaz, gardaşım, vallah, yapılmaz.

Ölümün gözünden kaçmak istesen,
Kaçılmaz, gardaşım, vallah, kaçılmaz.

3 Ekim 2000.

Mızrap Çektim Yüreğime

Mızrap çektim yüreğime,
Saz yerine, tar yerine.

Səsim düşdü yaradanın
Kulağının qar yerinə.

Bu ürəyin yükü ağır,
Yüksüz ürək yazıq, ağır
Ürəyimə qəmlər yağır
Qış fəslində qar yerinə.

Bu dərddən hardan, bu dağ hardan,
Dərd şirəli bu dağ hardan?
Ömrüm boyu budaqlardan
Dərd dərmişəm bar yerinə.

30 mart, 2000.

Zurnaçı, Yorma Özünü

O ki, Allah ısıtmadı
İsitməz, bir yuva məni.
Sevinc qaçır, mən qaçıram
Salıb qovhaqova məni.

Keçir sağıma, soluma,
Zəncir bağlayır qoluma.
Daş töküb hamar yoluma
Qana çəkir dava məni.

Mən sərgərdan, baxt avara,
İnanmam baxta, vara.
Palçıq kimi yax divara,
Daşlar üstə suva məni.

Müsibət deyib sözünü,
Yumub bəxtimin gözünü.

Sesim düştü Yaradan'ın
Kulağının duymaz yerinə.

Bu yüreğin yükü ağır,
Yüksüz yürek zavallı, fakir.
Yüreğime gamlar yağar
Kış mevsimində kar yerinə.

Bu dert neredən, bu dağ neredən?
Dert şirəli bu dağ neredən?
Ömrüm boyu budaklardan
Dert dermişim meyve yerinə.

30 Mart 2000.

Zurnacı Yorma Kendini

O ki, Allah ısıtmadı,
Isıtmaz bir yuva beni.
Sevinç kaçar, ben kaçarım
Gönderip sürgünə beni.

Geçer sağıma, soluma,
Zincir bağlıyor koluma.
Taş döküp düz yoluma
Kana çeker dava beni.

Ben derbeder, baht avare,
İnanmam bahta, varlığa
Balçık gibi sür duvara,
Taş üstüne sıva beni.

Musibet diyip sözünü,
Yumup bahtımın gözünü.

Zurnaçı, yorma özünü
Oynatmaz bu hava məni.

5 mart, 2000.

Vay O Gündən

Vay o gündən keyləşəsən,
Ocaq səni qızdırmaya,
Şaxta səni üşütməyə.
Göy üzündə şimşək çaxa
Qulaqların eşitməyə.

Vay o gündən keyləşəsən,
Bir gözəllik görən zaman
Ruhun nura qərq olmaya.
Hey baxasan, səndən ötrü
Gülnən külə fərqlənməyə.

Vay o gündən keyləşəsən,
Səni görən şükür deyər
Öküzünə, yabısına.
Günah, savab bilməyəsən,
Gedəsən bir günahkartək
Yaradanın qapısına.

Vay o gündən keyləşəsən,
Ağlamağın dəmi gələ.
Gözlərindən yaş gəlməyə.
Bu keyliyin nə bəndəyə,
Nə Allaha xoş gəlməyə.

16 dekabr, 2001.

Sən Niyə Qaldırdın Yuxudan Məni?

Zurnacı, yorma kendini
Oynatmaz bu hava beni.

5 Mart 2000.

Vay O Günden

Vay o gündən hissizləşəsən,
Ateş seni ısıtmaya,
Ayaz seni üşütməyə.
Gök yüzündə şimşək çaka
Kulakların işitməyə.

Vay o gündən hissizləşəsən,
Bir güzellik gördüğün zaman
Ruhun nura gark olmaya.
Hep bakasın, senin için
Gül ile külde fark olmaya.

Vay o gündən hissizləşəsən,
Seni gören şükür diye
Öküzünə, beygirine.
Günah, sevap bilməyəsən,
Gidesin bir günahkâr gibi
Yaradanın kapısına.

Vay o gündən hissizləşəsən,
Ağlamanın demi gele.
Gözlerinden yaş gəlməyə.
Bu hissizliğin ne kula,
Ne Allah'a hoş gəlməyə.

16 Aralık 2001.

Sen Niye Kaldırdın Uykudan Beni?

Sən niyə qaldırdın yuxudan məni,
Rahatca göylərdə uçub gedirdim.
Qara buludları, ağ ulduzları
Mərtəbə-mərtəbə qucub gedirdim.

Ucalıq eşqinin başqa sehri var,
Orda dərd yox imiş, ələm yox imiş.
Yuxuda gördüm ki, qəmsiz, qayğısız,
Uçmaqdan müqəddəs ələm yox imiş.

Arzular qanadı, ümidlər göyü,
Salar bu dünyaya nəzər, qayıdar.
Merac gecəsi var şair ömrünün,
Dünyanı başa-baş gəzər, qayıdar.

Səs-səs, nəfəs-nəfəs ömrü boyunca,
Kövrək duyğulara hoparmış insan.
Yüz illik həyatda görmədiyini
Bir anlıq yuxuda taparmış insan.

10 aprel, 2000.

Özünü Pis Elə Mənim Yanımda

Özünü pis elə mənim yanımda,
Gözümün içinə həqiqəti de.
Bir damla xəbəslilik varsa qanımda,
Sən ona dünyanın xəyanəti de.

Tərif söyləmək asandan asan,
Tənqidi söyləmək çətin. Çətin.
Gərək həqiqətə yiyə durasan,
Saflıqdan su içə arzun, niyyətin.

Sen niyə qaldırdın uykudan beni,
Rahatca göklərdə uçub giderdim.
Kara bulutları, ak yıldızları
Kat kat kucaklayıp giderdim.

Yücelik aşkının başqa sihiri var,
Orda dert yokmuş, elem yokmuş.
Uykuda gördüm ki, gamsız, kaygısız,
Cennetten mukaddes alem yok imiş,

Arzular kanadı, ümitler göğü,
Salar bu dünyaya nazar, gönderir.
Miraç gecesi var şair ömrünün
Dünyayı baştan başa gezer, gönderir.

Ses ses, nefes nefes ömür boyunca,
Sancılı duygulara susarmış insan.
Yüz yıllık hayatta görmediğini
Bir anlık uykuda bulurmuş insan.

10 Nisan 2000.

Kendini Kötüle Benim Yanımda

Kendini kötüle benim yanımda,
Gözümün içine hakikati de.
Bir damla soysuzluk varsa kanımda,
Sen ona dünyanın ihaneti de.

Meth etmek kolaydan kolay,
Tenkidi söylemek çetinden çetin.
Gerek hakikate sahip çıkasın,
Saflıktan su içə arzun, niyetin.

Örtülü bazarda təhlükələr var,
Gizləmə bir damla nöqsanımı da.
Yalanla ömrümü uzatmasınlar,
Doğruyla alsınlar lap canımı da.

Doğruluq insanın başının tacı,
Eybimi üzə də, susma lal kimi.
Həqiqət olsa da acıdan acı,
Yeməyə hazıram onu bal kimi.

Görsən tərs işimi, tərs yerişimi,
Saxlama əlini tərs şapalaqdan.
Durum cəzalanmış bir uşaq kimi,
Qoy, bir dərs götürüm, dərs şapalaqdan.

Sehrli güzgüm ol, sənə baxanda,
İçim də görünsün, çölüm də, qardaş.
Görüm ölmək nədir, yaşamaq nədir,
Nə var bu həyatda, ölümdə, qardaş.

Durulsun ürəyin, damarın qanı,
Varsa günahlarım, dərk elə bilim.
Yeraltı dünyaya səfər zamanı,
Həyatı günahsız tərk elə bilim.

Beşikdən məzara, bayramdan yasa,
Günah aparmayım, savab aparım.
Suallar-sorgular harda başlasa,
Ora sağ əməlli cavab aparım.

Gərəksiz olmasın bircə anım da,
Niyətim nə tərif, nə xoş qılıqda.

Örtülü pazarda təhlikələr var,
Gizleme bir damla noksanımı da.
Yalanla ömrümü uzatmasınlar,
Doğruyla alsınlar tamamen canımı da.

Doğruluk insanın başının tacı,
Aybımı yüze söyle, susma lal gibi.
Hakikat olsa da acıdan acı,
Yemeye hazırım onu bal gibi.

Görürsen ters işimi, ters yürüyüşümü,
Saklama elini ters şaplaktan.
Durayım cezalanmış bir uşak gibi,
Bırak, bir ders alayım, ders şaplaktan.

Sihirli aynam ol, sana bakınca,
İçimi de görünsün, çölümü de, gardaş.
Göreym ölme ne neder, yaşamak neder,
Ne var bu hayatta, ölümdə, gardaş.

Durulsun yüreğin, damarın kanı,
Varsa günahlarım, derk edebilirim.
Yer altı dünyaya sefer zamanı,
Hayatı günahsız terk edebilirim.

Beşikten mezara, bayramdan yasa,
Günah götürmeyeyim, sevap götürəyim.
Sualler sorgular nerde başlasa,
Oraya sağ amelli cevap götürəyim.

Gereksiz olmasın bir tek anım da,
Niyetimin ne övgü, ne hoş kılıkta.

Özünü pis elə mənim yanımda,
Bu mənə ən böyük bir yaxşılıqdı.
1 fevral, 2000.

Kendini kötülə benim yanımda,
Bu bana en büyük iyilikdir.
1 Şubat 2000.

Qanun

Qanun qəbul edirik,
Qanunsuzluq içində biz boğula-boğula.
Müqəddəs qanunların kitabını yazmağa
Gərək bu millət üçün
Ər kişilər yetişə, mərd oğullar doğula.
21 aprel, 2000.

Kanun

Kanun kabul ederiz,
Kanunsuzluk içinde biz boğula boğula.
Mukaddes kanunların kitabını yazmaya
Gerek bu millet için
Er kişiler yetişe, mert oğullar doğa.
21 Nisan 2000.

Kar Eşidən Günü

Qəlbimdən qan damır, gur ocaqların
Yerində kül görüb, qor görən günü.
Varlıq gözlərimdə heçliyə dönür
Gözlərim dünyanı tor görən günü.

Sağır İşittiği Gün

Kalbimden kan damlar, gur ocakların
Yerinde kül görüp, kor gördüğü gün
Varlık gözlerimde hiçliğe döner
Gözlerim dünyayı tuzak gördüğü gün.

Mələk ömrü yaşa, nə əzil, nə əz,
Baş vur bu dünyaya, hey gəzdikcə gəz.
Yaşamaq bir qara qəpiyə dəyməz
İnsan ayaq üstə gor görən günü.

Melek ömrü yaşa, ne ezil, ne ez,
Başını al, bu dünyadan, hep gezdikçe gez.
Yaşamak bir kara paraya değmez.
İnsan ayakta mezar gördüğü gün.

Məhəbbət işığım, sevgi şamımdı,
Dağ arxam, el gücüm, haqq ilhamımdı
Mənim ən müqəddəs toy-bayramımdı
Kar eşidən günü, kor görən günü.
2 fevral, 2000.

Muhabbet ışıgım, sevgi mumumdur,
Dağ arkam, el gücüm, Hakk ilhamımdır,
Benim en mukaddes düğünüm bayramımdır
Sağır duyduğu gün, kör gördüğü gün.
2 Şubat 2000.

Dünyam

Dünyam

Yalançı bir nağılsanmış,
Nağıl, ay dünyam, ay dünyam.
Hər kim səndən ağıl umur,
Yoxmuş onda zərrə qədər
Ağıl, ay dünyam, ay dünyam.

Kimlər vurdu aramızı,
Kimlər pozdu sıramızı?
Yağ verib yağlayan yoxdu,
Bal verib bağlayan yoxdu.
Qan aparır yaramızı
Dil deyib ağlayan yoxdu.
Nə ölüb, nə öləsidi
Çuğul, ay dünyam, ay dünyam.

Fəryad ilə ötdü neyim,
Dizlərimdən getdi heyim.
Dilim gəlmir, necə deyim
Dağıl, ay dünyam, ay dünyam?

Yol aç ərkim, nazım üçün,
Gül aç, fəslim, yazım üçün.
Könlümə bir hava düşüb
Üç tel bağla sazım üçün.
Gəl, təzədən bizdən ötrü
Doğul, ay dünyam, ay dünyam.

14 fevral, 2000.

Qayğılar

Ömrüm boyu əl çəkmədi yaxamdan
Məni sıxan, məni əzən qayğılar.
Həm qocaldı, həm də məni qocaltdı,

Yalançı bir masalmışsın,
Masal, ey dünyam, ey dünyam.
Her kim senden akıl umar,
Yokmuş onda zerre kadar
Akıl, ey dünyam, ey dünyam.

Kimler bozdu aramızı,
Kimler bozdu sıramızı?
Yağ verip yağlayan yoktur,
Bağ verip bağlayan yoktur.
Kan götürür yaramızı
Dil diyip ağlayan yoktur.
Ne ölmüş, ne ölesidir
Çekül, ey dünyam, ey dünyam.

Feryâd ile öttü neyim,
Dizlerimden gitti mecalim.
Dilim varmıyor, ne diyeyim
Yıkıl, ey dünyam, ey dünyam?

Yol aç işvəm, nazım için,
Gül aç, mevsimim, yazım için.
Gönlüme bir hava düşmüş
Üç tel bağla sazım için.
Gel, yeniden bizim için
Doğ, ey dünyam, ey dünyam.

14 Şubat 2000.

Kaygılar

Ömrüm boyu el çekmedi yakamdan
Beni sıkan, beni ezen kaygılar.
Hem kocadı, hem de beni kocattı,

Mən dözdüyüm, mənə dözən qayğılar.

Benim sabrettiğim, bana sabırlı kaygılar.

Kar elədi, pambıq oldu qulaqda,
Lal elədi, qıfıl oldu dodaqda,
Şil elədi, qandal oldu ayaqda
Baş ağrıdan, ömür üzən qayğılar.

Sağır eyledi, pamuk oldu kulakta,
Lal eyledi, kilit oldu dudakta,
Sakat eyledi, engel oldu ayakta
Baş ağrıtan, ömür üzen kaygılar.

Üzə yaşı, gözə nəmi tanıtdı,
Cana dərdi, qəlbə qəmi tanıtdı,
Diri-diri cəhənnəmi tanıtdı
Qəbrə qədər mənə gözən qayğılar.

Yüze yaşı, göze nemi tanıttı,
Cana derdi, kalbe gamı tanıttı,
Diri diri cəhennemi tanıttı
Kabre kadar benle gezen kaygılar.

19 iyul, 2002.

19 Temmuz 2002.

Gözümün Önündə Adam Ölürdü

Gözümün Önünde Adam Ölüyordu

Ölümlə, əcəllə əlbəyaxaydı
Gözümün önündə adam ölürdü.
Ata ölümünü görmüşdü gözüm
Elə bil təzədən atam ölürdü.

Ölümlə, ecelle yaka paçaydı
Gözümün önünde adam ölüyordu.
Baba ölümünü görmüştür gözüm
Sanki yeniden babam ölüyordu.

Ağlaya bilmirdi boşala qəlbi
Solmuş gözlərində yaş qurumuşdu.
Çubuq barmaqları ... taxta əlləri...
Çiyinlər üstündə baş qurumuşdu
Gözümün önündə adam ölürdü.

Ağlayamıyordu boşalsın kalbi
Solmuş gözlerinde yaş kurumuştu.
Çubuk parmakları... tahta elleri...
Omuzlar üstündə baş kurumuştu
Gözümün önünde adam ölüyordu.

Ah çəkir, uf deyir, nəfəs dərirdi,
Qəlbinin ahından kömək umurdu.
Yerdə bəndələrdən üzülür əli,
Göydə Allahından kömək umurdu
Gözümün önündə adam ölürdü.

Ah çeker, uf der, nefes çekerdi,
Kalbinin ahından yardım umardı.
Yerde kullardan üzülür eli,
Gökte Allah'ından yardım umardı
Gözümün önünde adam ölüyordu.

Solmuş baxışından, soyuq üzündən

Durgun baxışından, soğuk yüzünden

Yerə də, göyə də, qəm çilənirdi.
 Əzrayıl əlində bir insan ömrü,
 Bir insan taleyi qamçılanırdı
 Gözümün önündə adam ölürdü.

Allah uzaqdaydı, bəndə yaxında,
 Bir ömrün min cürə mənzərəsi var
 Sonuncu mənzərə bu imiş demək,
 Gözümün önündə adam ölürdü.

Qardaşım, ölümə həyatdır demə,
 Desən də, bu fikir boş təsəllidir.
 Son mənzil, son səfər gəldi yetişdi
 Bu hökmün hamıya gücü bəllidi,
 Gözümün önündə adam ölürdü.

Nə qızıl, nə gümüş, nə sərvət, nə var,
 Nə polad, nə də ki, dəmir aparır.
 Torpağın ömrünə calamaq üçün
 Her gedən bir parça ömür aparır.
 Mənim də gözümü qırırdı ölüm,
 İçimdə səs batır, sədam ölürdü.

Qardaş itkisiydi, dost yarasıydı
 Gözümün önündə adam ölürdü.
 Ata ölümünü görmüşdü gözüm
 Elə bil təzədən atam ölürdü.

8 iyul, 2002.

Bəxtimi Tanımaq İstəyirəm Mən

Bədbəxtin ağısı

Yere de, göge de, gam sepeleniyordu.
 Azrail eline bir insan ömrü,
 Bir insan talihi kamçılanıyordu
 Gözümün önünde adam ölüyordu.

Allah uzaktaydı, kul yakında,
 Bir ömrün bin türlü manzarası var.
 Sonuncu manzara bu imiş demek,
 Gözümün önünde adam ölüyordu.

Gardaşım, ölüme hayattır deme,
 Desen de, bu fikir boş tesellidir.
 Son menzil, son sefer geldi yetişti
 Bu hükmün hepsine gücü bellidir,
 Gözümün önünde adam ölüyordu.

Ne altın, ne gümüş, ne servet, ne var,
 Ne çelik, ne de, demir götürür.
 Toprağın ömrüne katmak için,
 Her giden bir parça ömür götürür.
 Benim de gözümü korkuturdu ölüm,
 İçimde ses batıyor, sedam ölüyordu.

Gardaş yitiği idi, dost yarasıydı
 Gözümün önünde adam ölüyordu.
 Baba ölümünü görmüştü gözüm
 Sanki yeniden babam ölüyordu.

8 Temmuz 2002.

Bahtımı Tanımak İstiyorum Ben

Bedbahtın ağrısı

Bəxtimi tanımaq istəyirəm mən
 Falçı danışdırın, fal açın mənə.
 Yollarım yoxuşa dirənib qalıb
 Yaradan özü bir yol açsın mənə.

Yandırmaq istədim, yanmadı bu şam,
 Işıq gözləmişəm hey səhər-axşam.
 Min dəfə Allaha ağzı açmışam,
 Allah bircə dəfə əl açsın mənə.

Mən kiməm, kimim var, kim qulaq asa,
 Əridim, süzüldüm, qarışdım yasa.
 Bəxtimin qolları qucaqlamasa,
 Qəbrimin torpağı qol açsın mənə.

7 iyul, 2002.

Bazar Yolu

Bir məzar yoludu bu bazar yolu,
 Yoxsullar bu yolla ölümə gedir.
 Cibi boş, ürəyi dərd ilə dolu
 Alverə getmir ki, zülümə gedir.

İnsandı, onun da nəfsi, tamahı,
 İnsandı, onun da iştahası var.
 Yerdə arxası yox, göydə pənahı
 Elə yeriyr ki, sanki yası var.

Evinə qayıdır əl boş, üz qara,
 Nisgildən, ağrıdan, azardan gəlir.
 Könül tikə-tikə, can para-para
 Xortdamış ölüdü, məzardan gəlir.

Bahtımı tanımak istiyorum ben
 Falcı konuşturun, fal açın bana.
 Yollarım yokuşa direnmiş kalmış
 Yaratan kendi bir yol açsın bana.

Yakmak istedim, yanmadı bu şam,
 Işık gözlemişim her sabah akşam
 Bin defa Allah'a ağzı açmışım,
 Allah bir kez el açsın bana.

Ben kimim, kimim var, kim kulak asa,
 Eridim, süzüldüm, karıştım yasa.
 Bahtımın kolları kucaklamasa,
 Kabrimin toprağı kol açsın bana.

7 Temmuz 2002.

Pazar Yolu

Bir mezar yoludur bu pazar yolu,
 Yoksullar bu yolla ölümə gider.
 Cebi boş, yüreği dert ile dolu
 Alışverişe gitmiyor ki, zulümə gider.

İnsandır, onun da nefsi, tamahı,
 İnsandır, onun da iştahı var.
 Yerde arkası yok, gökte himayesi
 Öyle yürüyor ki, sanki yası var.

Evine döner el boş, yüz kara,
 Dertten, ağrıdan, azardan gelir.
 Gönül dilim dilim, can parça parça
 Hortlamış ölüdür, mezardan gelir.

Bədbəxtlik

Nədi bu hay-həşir, nədi bu qarğaşa,
 Dilini kim öyrədib söyüşə,
 Dodağını kim öyrədib qarğışa,
 Ağzını kim öyrədib aha,
 Seni kim batırıb
 bu boyda günaha?

Sənin gözlərinde
 Çiçəklər hamısı qanqaldı,
 Güllər hamısı tikan.
 Hamı cəhənnəmlədi,
 Yoxdu bir cənnətməkan.
 Sənin gözlərinde
 İnsanlar hamısı ayıdı,
 Qayalar hamısı kaha,
 Seni kim batırıb
 bu boyda günaha?

Təzə heç nə yoxdumu,
 Dünyanın lap axırıdımı,
 Qızılı, gümüşü yoxdumu torpağın,
 Qalan elə qazanın paxırıdımı?
 Hər şey ucuzlaşdı mı,
 Qalmadı mı dünyada nəşə
 Çəkiddən ağır, qiymətdən baha,
 Seni kim batırıb
 bu boyda günaha?

Ağa qara dediyin yetər,
 Bütövə para dediyin yetər,
 Sağlama yara dediyin yetər,

Bedbahtlık

Nedir bu hayhuy, nedir bu kargaşa,
 Dilini kim öğretmiş küfure,
 Dudağını kim öğretmiş kargışa,
 Ağzını kim öğretmiş aha,
 Seni kim batırmış
 bunca günaha?

Senin gözlerinde
 Çiçeklerin hepsi deve dikenidir,
 Güllerin hepsi diken.
 Hepsi cəhənnəmləkdir,
 Yoktur bir cənnətməkan.
 Senin gözlerinde
 İnsanların hepsi ayıdır,
 Kayaların hepsi mağara,
 Seni kim batırmış
 bunca günaha?

Yeni hiçbir şey yok mudur,
 Dünyanın hepsi eski midir,
 Altını, gümüşü yok mudur toprağın,
 Kalan öyle kazanın bakırı mıdır?
 Her şey ucuzlaştı mı,
 Kalmadı mı dünyada neyse
 Çekiden ağır, kıymetten paha,
 Seni kim batırmış
 bunca günaha?

Aka kara dediğin yeter,
 Bütüne parça dediğin yeter,
 Sağlama yara dediğin yeter,

Bulaşma ləkəyə, bulaşma çirkaba,
Tüpürmə yediğin qaba.
Nifrətə, xəbisliyə,
Yamanlığa, pisliliyə,
Bəsdir, nöqtə qoy daha.
Bir də soruşan olmasın
Səni kim batırıb

bu boyda günaha?

22 iyun, 2002.

Bulaşma lekeye, bulaşma çirkefe,
Tükürme yediğin kaba.
Nefrete, hainliyə.
Yamanlığa, pisliliyə,
Yeter, nöqtə qoy artık.
Bir de soran olmasın,
Seni kim batırmış

bunca günaha?

22 Haziran 2002.

Məğlubiyyət

Paslanmış bir qılıncam,
Çəkilməmişəm qınıma.
Ordu yoxdu, qoşun yox,
Döyüş yoxdu, hücum yox!
Bir dağı qaldırırdı
Eşqim, gücüm, həvəsim,
Bir daşı qaldırmağa
İndi mənim gücüm yox!

21 iyun, 2002.

Mağlubiyet

Paslanmış bir kılıcım,
Çəkilməmişim kınıma.
Ordu yoktur, birlik yok,
Dövüş yoktur, hücum yok!
Bir dağı kaldırırdı
Aşkım, gücüm, hevesim,
Bir taşı kaldırmaya
Şimdi benim gücüm yok!

21 Haziran 2002.

Günahlar Yuyulmaz Göz Yaşlarıyla

Günahlar yuyulmaz göz yaşlarıyla,
Sanma su günahı yuyub aparır.
Hər kəs öz suçunu, öz günahını,
Qara tabutuna qoyub aparır.

Qəlbi də qanadar, ələ də batar,
Qara tikan kimi bitər günahlar.
Yıxıb yanı üstə çox oğulları
Üzrü günahlardan bətr günahlar.

Günahlar

Yıkanmaz

Gözyaşlarıyla

Günahlar yıkanmaz gözyaşlarıyla,
Sanma su günahı yıkayıp atar.
Herkes kendi suçunu, kendi günahını,
Kara tabutuna koyup götürür.

Kalbi de kanatır, ele de batar,
Kara diken gibi biter günahlar.

Bir köntöy baxışla, bir acı sözlə
Qabarı, çəkilir, dikəlir günah.
Əjdaha ağzından özünü gözlə
Nifrət yeyə-yeyə kökəlir günah.

Çox gözlər aldanıb göz yaşlarına,
Aldadan sevinib, aldanan yatıb,
Şübhələr, yalanlar burulğanında,
Nə qədər insanlar qərq olub, batıb.

Yumaz göz yaşların günahlarını,
Umid bir damladan asılı qalar.
Gecikən barışıq xəcalət olub-
Yetimtək bir küncə qısılı qalar.

Daha göz yaşına ümid bağlama,
Deyirlər, qozbeli qəbir düzəldər.
Deyirlər, Allahın səbri böyükdür,
Düzəltse, bu işi səbir düzəldər.

Qənimlər, Vəhşilər

Nəyin qənimi yoxdu,
görəsən, bu dünyada?
Varaqlanır xəyalım,
nələri sallam yada.
Vəhşiləşən küləklər
çiçəklərin qənimi.
Ovu qana bulamaq
ovçuların peşəsi,

Yıkmış tersine çok oğulları
Özrü kabahatinden büyük günahlar.

Bir kötü bakışla, bir acı sözle
Kabarır, çekilir, dikilir günah.
Ejderha ağzından kendini gözle
Nefret yiye yiye büyüyor günah.

Çok güzel aldanmış gözyaşlarına,
Aldatan sevinmiş, aldatan yatmış.
Şüpheler, yalanlar girdabında,
Ne kadar insanlar gark olup, batmış.

Yıkamaz gözyaşları günahlarını,
Umit bir damladan asılı kalır.
Geciken barışık utanç olmuş-
Öksüz gibi bir caddede kısılı kalır.

Daha gözyaşına umit bağlama,
Diyorlar, kamburu kabir düzeltir.
Derler, Allah'ın sabrı büyüktür,
Düzeltsen, bu işi sabır düzeltir.

Düşmanlar, Vahşiler

Neyin cezası yoktur,
acaba, bu dünyada?
Varaklanır hayalim,
neleri hatırlarım.
Vahşiləşən rüzgarlar
çiçəklərin düşmanı.
Avı kana bulamak
avcılarının uğraşı,

bu da bir cür taledi,
bu da bir cür ömürdü.

8 aprel, 2002.

bu da bir tür talihti,
bu da bir tür ömürdü.

28 Nisan 2002.

Əlvida Demərəm Bu Dünyaya Mən

Sözlərim mirvari dənələritək
Güllərin boynuna düzüləcəksə,
Dərdli mısralarım göz yaşı kimi
Yanaqdan - yanağa süzüləcəksə,
Əlvida demərəm bu dünyaya mən.

Mənim gedişimə dözə bilməyib,
Bir ağac ağlasa, bir daş ağlasa,
Dil verib sevdiiyim bayatılara
Bacı ağı deyib, qardaş ağlasa,
Əlvida demərəm bu dünyaya mən.

Bir əldə saz tutdu, bir əldə qələm,
Ruhunu eşq ilə çaldı desələr,
Ulu sevgisiylə, məhəbbətiylə
Ətrilə, rəngilə, tərəvətiylə
Ürəkdə, yaddaşda qaldı desələr,
Əlvida demərəm bu dünyaya mən.

Dağda şələlə tək, daşda xına tək,
Qayada mamırtək qalası olsam,
Bu dağın, qayanın, daşın ruhunda
İkinci ömürtək qalası olsam,
Elə başdaşım, məzarımla da
Bu yurdun, bu elin balası olsam,
Əlvida demərəm bu dünyaya mən.

6 aprel, 2002.

Elveda Demem Bu Dünyaya Ben

Sözlerim inci tanesi gibi
Güllerin boynuna dizilecekse,
Dertli mısralarım gözyaşı gibi
Yanaktan yanağa süzülecekse,
Elveda demem bu dünyaya ben.

Benim gidişime sabretmeyip,
Bir ağac ağlasa, bir taş ağlasa,
Dil verip sevdiğim bayatılara
Bacı ağı söyleyip, gardaş ağlasa,
Elveda demem bu dünyaya ben.

Bir elde saz tuttu, bir elde kalem,
Ruhunu aşk ile çaldı deseler,
Ulu sevgisiyle, muhabbetiyle
İtrıyla, rengiyle, teravetiyle
Yürekte, hatırdada kaldı deseler,
Elveda demem bu dünyaya ben.

Dağda şelale gibi, taşta kına gibi,
Kayada yosun gibi himaye olsam,
Bu dağın, kayanın, taşın ruhunda
İkinci ömür gibi kalesi olsam
Öyle mezar taşım, mezarımla da
Bu yurdun, bu ilin yavrusu olsam,
Elveda demem bu dünyaya ben.

6 Nisan 2002.

Dərdi Dağılmasa, Dağlar Ürək

Dərdi dağılmasa, dağlar ürək,
 Bilirəm dərd əhli niyə danışır.
 Biri qismətini yerdə axtarır,
 Biri arzusunu göyə danışır.

Daşıyır ağrını, çəkir acını,
 Bir sözdə axtarır son əlacını.
 Kimi saz eləyir tut ağacını,
 Kimi qamış tapır, neyə danışır.

Çəkmişəm dağların daşı çəkəni,
 Dağ çəkməz gözümlün yaşı çəkəni
 Bədbəxt o kəsdir ki, başı çəkəni
 Qanana danışmır, keyə danışır.

31 mart, 2002.

Derdi Dağılmasa Dağlır Yürek

Derdi dağılmasa, dağlır yürek,
 Bilirim dert ehli niyə konuşur.
 Biri kismetini yerde arar,
 Biri arzusunu göğə söyler.

Taşıyor ağrıyla, çekiyor acıyla,
 Bir sözde arar son ilacını.
 Kimi saz eyliyor dut ağacını,
 Kimi kamış bulur, neye konuşur.

Çekmişim dağların taşı çekenini,
 Dağ çekmez gözümün yaşı çekenini.
 Bedbaht o kimsedir ki, başı çekenini
 Şuurluya konuşmaz, aptala konuşur.

31 Mart 2002.

Ehtiyat

Qışın gəlişindən özünü gözlə
 Qar-boran üstünü tez basa bilər.
 Ayaz qılınc çəkər, şaxta qan salar
 Üşüyən qəlbini buz basa bilər.

Yayın gəlişinə gör ehtiyatı
 Od-alov bağrına köz basa bilər.
 Qoru varlığını tozdan-dumandan
 Hissini, duyğunu toz basa bilər.

3 aprel, 2002.

İhtiyat

Kışın gelişinden kendini gözle
 Kar boran üstünü tez basabilir.
 Ayaz kılıç çeker, ayaz kan döker
 Üşüyen kalbini buz basabilir.

Yayın gelişine gör ihtiyatı
 Od alev bağrına köz basabilir.
 Kori varlığını tozdan dumandan
 Hissini, duygunu toz basabilir.

3 Nisan 2002.

Necə Barışdırım Küsənləri Mən?**Nasıl Barıştırayım Kusenleri Ben**

Biri taleyindən, baxtından küsür,
 Biri zamanından, vaxtından küsür
 Biri Allahının ögeyliyindən,
 Biri öz şahının taxtından küsür
 Necə barışdırım küsənləri mən?

Biri boynundakı kəndindən küsür,
 Biri qolundakı zəncirdən küsür.
 Birinin ürəyi şüşətək sınır,
 Biri bircə kəlmə təhqirdən küsür
 Necə barışdırım küsənləri mən?

Göz qəmli, can üzgün, könül pərişan,
 Doğmayla barışmır yadla barışan.
 Şeytan öz işində, öz əməlində,
 Gülür qarışdırın, sınır qarışan
 Necə barışdırım küsənləri mən?

Biri bəndə düşür, biri bərəyə,
 Biri dağa baxır, biri dərəyə.
 Kor olmuş gözlərim baxsın, neyləsin
 Ürək bulandıran bu mənzərəyə
 Necə barışdırım küsənləri mən?

Çırağı narazı, şamı narazı,
 Sarayı narazı, damı narazı.
 Bir razı qalana rast gəlmədim mən,
 Dağılmış dünyadan hamı narazı
 Necə barışdırım küsənləri mən?

Ahım Ağrıdağın başına çatır,
 Gücüm gözlərimin yaşına çatır.

Biri talihine, bahtına küser,
 Biri zamanına, vaktinə küser.
 Biri Allah'ının üveyliyinə,
 Biri kendi şahının tahtına küser
 Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

Biri boynundakı kendinə küser,
 Biri kolundakı zincirə küser.
 Birinin yüregi cam gibi kırılır,
 Biri bir tek kelime küfürden küser
 Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

Göz gamlı, can üzgün, gönül pərişan,
 Doğmayla barışmıyor hatırayla barışan,
 Şeytan kendi işinde, kendi emelinde,
 Güler karıştıran, kırar karışan
 Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

Biri bente düşer, biri geçite,
 Biri dağa bakar, biri dereye.
 Kör olmuş gözlərim baksın, neylesin
 Yürek bulandıran bu manzaraya
 Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

Kandili kırıgın, mumu kırıgın,
 Sarayı kırıgın, kulubesi kırıgın.
 Bir razı gelene rast gelmedim ben,
 Dağılmış dünyadan hepsi kırıgın
 Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

Ahım Ağrı dağının başına yeter,
 Gücüm gözlərimin yaşına yeter,

Ömrüm altmışa çatır, ha çatır,
Yaşım peyğəmbərin yaşına çatır
Necə barışdırım küsənləri mən?

Ömrüm altmışa yeter, ha yeter,
Yaşım peyğəmbərin yaşına yeter
Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

Ozanı, dədəni, ulunu göstər,
Bizi barışdıran qulunu göstər.
Necə barışdıraq, necə barışaq,
İlahi, gəl, bizə özün kömək ol,
Bizə barışmağın yolunu göstər
Necə barışdırım küsənləri mən?
Necə barışdırım küsənləri mən?

Ozanı, dedeyi, uluyu göstər,
Bizi barıştıran kulunu göstər.
Nasıl barıştıralım, nasıl barışalım,
İlahi, gəl, bize kendin yardımcı ol,
Bize barışmanın yolunu göstər
Nasıl barıştırayım küsənləri ben?
Nasıl barıştırayım küsənləri ben?

3 aprel, 2002.

3 Nisan 2002.

Atamın Məzarı Başında

Babamın Mezarı Başında

Ruhumda bir günəşin var,
Nuruna qurban olduğum.
Qəlbimdə bir atəşin var,
Goruna qurban olduğum.

Ruhumda bir günəşin var,
Nuruna kurban olduğum.
Kalbimde bir atəşin var,
Kabrine kurban olduğum.

Damarımda qan dediyim,
Dərdimə dərman dediyim,
"Can" sözünə can dediyim,
"Çor"una qurban olduğum.

Damarımda kan dediğim,
Dərdime dərman dediğim,
"Can" sözünə can dediğim,
"Belâ"sına kurban olduğum.

Görür gözüm, kor deyil ki,
Sevgin şahdı, zor deyil ki,
Sən yatan yer gor deyil ki,
Goruna qurban olduğum.

Görür gözüm, kör değil ki,
Sevgin şahtır, zor değil ki,
Senin yattığın yer kabir değil ki,
Kabrine kurban olduğum.

18 mart, 2003.

18 Mart 2003.

Gördük Hər Üzünü

Gördük Her Yüzünü

Haq verdi fürsəti,

Hak verdi fırsatı,

meydan vermədi
 Şeytan həqiqətə
 meydan vermədi
 Çox vaxt ayağına
 cidar vurdular
 Uçağan köhlənin,
 qaçağan atın,
 Gördük hər üzünü,
 gördük həyatın.

Qız qan, ər qoca,
 kişi yarımçıq,
 Yarımçıq, hamının
 işi yarımçıq.
 Sürünə-sürünə
 getdi dünyadan,
 "Sallana-sallana
 gələn Salatın".
 Gördük hər üzünü,
 gördük həyatın.

Susmadı güllələr,
 güllələnmələr,
 Analar ağlardı,
 sonalar mələr.
 Sibirlər, sürgünlər
 zindanlar yedi.
 Getdik güdazına
 bir zatsız zatın,
 Gördük hər üzünü,
 gördük həyatın.

Ey dünya malına

meydan vermedi.
 Şeytan hakikate
 meydan vermedi.
 Çok vakit ayağına
 bukağı vurdular
 Uçan küheylanın
 kaçan atın,
 Gördük her yüzünü
 gördük hayatın.

Kız karı, er koca,
 kişi yarım,
 Yarım, hepsinin
 işi yarım.
 Sürüne sürüne
 gitti dünyadan,
 "Sallana sallana
 gelen Selahattin".
 Gördük her yüzünü,
 gördük hayatın.

Susmadı mermiler,
 kurşuna dizilmeler,
 Analar ağlardı,
 sunalar sızlar.
 Sibirlər, sürgünler
 zindanlar yedi.
 Düştük tuzağına
 bir zatsız zatın,
 Gördük her yüzünü,
 gördük hayatın.

Ey dünya malına

əsir olanlar,
 İştaha, tamaha
 həsir olanlar,
 Dünya sizin olsun
 var-dövlətiylə
 Dəyəmə-dəyməyə
 aparın, satın,
 Bizdən aralanın,
 bizdən əl çəkin,
 Gördük hər üzünü,
 gördük həyatın.

26 iyul, 2002.

Güllələnmə

Görəsən, bu sözü birinci dəfə,
 Hansı dil qabardıb, hansı əl yazıb?
 Hansı tarix olub, hansı ərəfə
 Hansı bayquşnəfəs, bədənə yazıb?

Nə qədər ürəyi alıb nişana,
 Nə qədər göz qorxub güllə sözündən.
 Millətin mənlili bələnib qana,
 Keçib taleyimiz güllə gözündən.

Boyu dağlar kimi möhtəşəm, uca,
 Səsi çaylar kimi gurdu, güllələ!
 İstər cavan olsun, istərsə qoca,
 Varlığı, ışığı, nuru güllələ!

Gözü iti görür, gözüne tuşla,
 Qəddi çinar kimi şaxdı, güllələ!
 Sözü daşdan keçir, sözünə tuşla,
 Yolu həqiqətdi, haqdi, güllələ!

esir olanlar,
 İştaha, tamaha
 hasır olanlar,
 Dünya sizin olsun
 zenginliyiylə
 Dəgərə dəgəmə
 götürün, satın,
 Bizdən ayrılın,
 bizdən el çəkin,
 Gördük hər yüzünü,
 gördük həyatın.

26 Temmuz 2002.

Kurşuna Dizilme

Acaba, bu sözü ilk defa,
 Hangi dil konuşup, hangi el yazmış?
 Hangi tarix olmuş, hangi arife
 Hangi baykuş nefis, emelsiz yazmış?

Ne kadar almış yüreği nişana,
 Ne kadar göz korkmuş mermi sözündən.
 Milletin benliği bulaşmış kana,
 Geçmiş talihimiz mermi gözünden.

Boyu dağlar gibi muhteşem, yüce,
 Sesi çaylar gibi gürdür, kurşunla!
 İster genç olsun, ister ihtiyar,
 Varlığı, ışığı, nuru kurşunla!

Gözü iti görür, gözünü hedef al,
 Boylu çinar gibi şaktır, kurşunla!
 Sözü taştan geçer, sözünü hedef al,
 Yolu hakikattir, haktır, kurşunla!

Qoyma yeriməyə, qoyma uçmağa,
Torpaqda güllə vur, havada güllə.
Qoyma üföqlərdə qanad açmağa,
Müşfiqə güllə vur, Cavada güllə!

Tərsinə yazıldı, yazılan yazı
Əyilməz dağları əydi güllələr.
Sibirdə çürütdü Salman Mümtazı
Cavidin xalqına dəydi güllələr.

Eşitsin, düşmənin qulağı karsa,
Dişi qana batıb, əlində qan var.
Harda güllələnən türk oğlu varsa,
Orda bir Markar var, bir Balayan var.

Bağlanıb əl-ayaq, susub ağız-dil,
Pələngi qəfəsdə boğdurub pişik.
Beş dəfə, on dəfə, yüz dəfə deyil,
Bəlkə, beş min dəfə güllələnmişik.

13 aprel, 2002.

Dözmürəm Bu Dağın Yıxılmağına

Bu dağ özülündən aşmamalıydı,
Bu dağ öz fikrində çaşmamalıydı.
Başını başlara qoşmamalıydı,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Təpəni özümə dərd eləməzdim,
Heyrətdən gözümü dörd eləməzdim.
Vallah, yıxılanı pərt eləməzdim,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Bırakma yürüməyə, bırakma uçmaya,
Toprakta mermi sık, havada fişek.
Bırakma ufuklarda kanat açmaya,
Müşfik'e mermi at, Cevad'a fişek!

Tersine yazıldı, yazılan yazı
Eğilmez dağları eğdi mermiler.
Sibirde çürüttü Salman Mümtaz'ı
Cavid'in halkına değdi mermiler.

İşitsin, düşmanın kulağı sağırsa,
Dişi kana batmış, elinde kan var.
Nerde kurşunlanan Türk oğlu varsa,
Orda bir Markar var, bir Ermeni var.

Bağlanmış el ayak, susmuş ağız dil,
Kaplanı kafeste boğdurmuş kedi.
Beş defa, on defa, yüz defa değil,
Belki, beş bin defa kurşunlanmışız.

13 Nisan 2002.

Sabretmem Bu Dağın Yıkılmasına

Bu dağ dibinden aşmamalıydı,
Bu dağ kendi fikrinde şaşmamalıydı,
Başını başlara koşmamalıydı,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Tepeyi kendime dert eylemezdim,
Hayretten gözümü dört eylemezdim.
Vallah yıkılanı pert eylemezdim,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Gülünün neməti, həyası qaçıb,
Halal nemətinin mayası qaçıb.
Kökü silkələnib, qayası qaçıb,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Yadımda dəhşətli bircə an qalıb,
Ondan nə nişanə, nə ad-san qalıb.
Hələ də yerində toz-duman qalıb,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Zümrüd bulaqların şüşəsi getdi,
Palıdı qırıldı, meşəsi getdi.
Bütün canlıların nəşəsi getdi,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Dağlar yıxıldıqca ruhumuz ölür,
Mehimiz can verir, şəhimiz ölür.
Təbiət adlanan şahımız ölür,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Bu dağ sinəmdəki Vətən dağıdı,
Ruh dağı, can dağı, bədən dağıdı.
Dərd mənim ruhumu nədən dağıdır?
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

Qırılar qanadı eşqin, həvəsin,
Tükənər sevinci ruhun, nəfəsin.
İlahi! Dağını yıxma heç kəsin,
Dözmürəm bu dağın yıxılmağına.

21 yanvar, 2002.

Qalır

Gülünün nimeti, hayası kaçmış,
Helal nimətinin mayası kaçmış.
Kökü silkelenmiş, kayası kaçmış,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Hatırımda dehşətli bir tek an kalmış,
Ondan ne nişane, ne ad san kalmış.
Hele de yerinde toz duman kalmış,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Zümrüt bulakların şişesi gitti,
Peliti kırıldı, meşesi gitti.
Bütün canlıların neşesi gitti,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Dağlar yıkıldıkça ruhumuz ölür,
Meltemimiz can verir, şebnemimiz ölür.
Tabiat adlı şahımız ölür,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Bu dağ sinəmdəki Vatan dağıdır,
Ruh dağı, can dağı, beden dağıdır.
Dert benim ruhumu neden dağıtır?
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

Kırılır kanadı aşkın, hevesin,
Tükenir sevinci ruhun, nefesin.
İlahi! Dağını yıkma hiç kimsenin,
Sabretmem bu dağın yıkılmasına.

21 Ocak 2002.

Kalır

Dünənlər keçmişdədi, sabahlar gələcəkdə,
 Olanlar oldu getdi, olacaqlar sirr qalır.
 Sualların sonu yox, cavabların nöqtəsi,
 Bir fikrə qovuşursan, başda min fikir qalır.

Yaşatdığı ömürdən, yaratdığı həyatdan
 Kiminə tərif qalır, kiminə təhqir qalır.
 Dünyanın dünya boyda varından,
 dövlətindən
 Hər Allah bəndəsinə sonda bir qəbir qalır.
 23 mart, 2002.

Ölü Basdırırıq Hər Gün Ürəkdə

Ölü basdırırıq hər gün ürəkdə,
 Yalan diriləndə həqiqət ölür.
 Ölən həqiqətin qırxı çıxmamış,
 Dalınca min cürə xoş adət ölür.

Qurub çadırını, yaxxanasını,
 Tuturuq ölənin beş gün yasını.
 Ürək var ölüm də yumur pasını,
 O, diri daldıqca ləyaqət ölür.

Görür ki, nahaqdan düşəcək qana,
 Abır yavaş-yavaş çəkilir yana.
 Elə ki, xəyanət girir meydana,
 Çürüyür içindən, cəsarət ölür.

Məkr, dedi-qodu, hiylə, daş-qalaq,
 Yüz yerdən peyvənddi, min yerdən calaq.

Dünler keçmiştedir, sabahlar gelecekte,
 Olanlar oldu gitti, olacaqlar sır
 kalır.

Suallerin sonu yok, cevapların noktası,
 Bir fikre kavuşursun, başta bin fikir kalır.

Yaşattığı ömürden, yarattığı hayattan
 Kimine tarif kalır, kimine tahkir kalır.
 Dünyanın dünya kadar varından,
 devletinden
 Her Allah kuluna sonda bir kabir kalır.
 23 Mart 2002.

Ölü Gömeriz Her Gün Yürekə

Ölü gömeriz her gün yürekə,
 Yalan dirilince hakikat ölür.
 Ölen hakikatin kırkı çıkmamış,
 Dalınca bin türə hoş adət ölür.

Kurup çadırını, matem evini,
 Tutarız ölənin beş gün yasını.
 Yürek de var ölüm de yıkamaz pasını,
 O, diri kaldıqca liyakat ölür.

Görür ki haksız düşecek kavgada,
 Edep yavaş yavaş çəkilir yana.
 Öyle ki, hıyanət girer meydana,
 Çürür içinden, cesaret ölür.

Kötülük, dedikodu, hile, recim,
 Yüz yerden aşıydı, bin yerden ek.

Yığılır üstünə qəm qalaq-qalaq,
Dərdin tufanında tərəvət ölür.

Allahı, tanrını salmır yadına,
Gedir, fitnələrin gedir badına.
Çağırısan, Allah da çatmır dadına,
Göz açıb görürsən bir millət ölür.

13 yanvar, 2002.

Yığılır üstünə gam yığın yığın,
Dərdin tufanında teravet ölür.

Allah'ı, Tanrı'yı getirmiyor hatrına,
Gider, fitnelerin gider rüzgarına.
Çağırısan, Allah da yetişmez imdadına,
Göz açıp görürsün bir millet ölür.

13 Ocak 2002.

Ey Təzə Qəbrin Sahibi

Ey təzə qəbrin sahibi,
Sən var idin, yoxsan daha.
Çəkən çəkdi, atan atdı
Yaydan çıxan oxsan daha.

Suyu torpağa qatdılar,
Göz yaşıyla islatdılar.
Gözünə torpaq atdılar
Gözü, könlü toxsan daha.

Yunus kimi derya bizim,
Məcnun kimi səhra bizim.
Bu yalançı dünya bizim
Sən haqdasan, haqsan daha.

Ey təzə qəbrin sahibi,
Dözümün, səbrin sahibi,
İnsaf, iman, din sahibi
Beşcə arşın ağsan daha.

Suyu bulanmış dəhnədi,
Bu dünya qanlı səhnədi.

Ey Taze Kabrin Sahibi

Ey taze kabrin sahibi,
Sen var idin, yoxsun daha.
Çeken çekti, atan attı
Yaydan çıkan oksun daha.

Suyu toprağa kattılar,
Göz yaşıyla ıslattılar.
Gözünə toprak attılar
Gözü, gönlü toksun daha.

Yunus gibi derya bizim,
Mecnun gibi sahra bizim.
Bu yalancı dünya bizim
Sen haklısın, haksın daha.

Ey taze kabrin sahibi,
Takatimin, sabrın sahibi,
İnsaf, iman, din sahibi
Beş arşın aksın daha.

Suyu bulanmış büğetti,
Bu dünya kanlı sahneydi.

Sənin də qəbrin köhnədi,
Bir ovuc torpaqsan daha.

15 aprel, 2001.

Bitmədi Ki, Bitmədi

İnşallah, bitər dedik
 bu ağrılar, acılar.
Nə amanlar, nə ahlar,
 bitmədi ki, bitmədi.
Nə dərdi yoxa çıxdı,
 nə namərdi tükəndi,
Bağışlanmaz günahlar
 bitmədi ki, bitmədi.

Ömrü üzdü, çürütdü,
 gözdən axan yaş yedi,
Gül kimi bədənləri
 torpaq yedi, daş yedi.
Milləti müharibə,
 insanı savaş yedi,
Bu yırtıcı tamahlar
 bitmədi ki, bitmədi.

Qol açdıq, əl uzatdıq
 neçə ulu dərgaha,
Tapammadıq məlhəmi
 dərd ucuz, dərman baha.
Nahaq ümid bağladık
 ümitsiz bir sabaha,
Ömür bitdi sabahlar
 bitmədi ki, bitmədi.
20 yanvar, 2001, Altıağac.

Senin de kabrin köhneydi,
Bir avuç topraksın daha.

15 Nisan 2001.

Bitmedi Ki, Bitmedi

İnşallah, biter dedik
 bu ağrılar, acılar.
Ne amanlar, ne ahlar,
 bitmedi ki, bitmedi.
Ne derdi yoğa çıktı,
 ne namerdi tükendi,
Bağışlanmaz günahlar
 bitmedi ki, bitmedi.

Ömrü üzdü, çürüttü,
 gözden akan yaş yedi,
Gül gibi bedenleri
 toprak yedi, taş yedi.
Milleti muharebe,
 insanı savaş yedi,
Bu yırtıcı tamahlar
 bitmedi ki, bitmedi.

Kol açtık, el uzattık
 nice ulu dergaha,
Bulamadık mehlemi
 dert ucuz, derman paha.
Boşa ümit bağladık
 ümitsiz bir sabaha,
Ömür bitti sabahlar
 bitmedi ki, bitmedi.
20 Ocak 2001, Altıağaç.

Payızı Geydim Əynimə

Qara saçım gümüşlədi,
Sazımın telləri kimi.
Gələn günlər qəm gətirər
Payızın yelləri kimi.

Gözümdən bulaq tökülər,
Gözümə torpaq tökülər.
Üstümdən yarpaq tökülər
Ömrümün illəri kimi.

Ölümüm gəlmir eynimə,
Payızı geydim əynimə.
Yarpaqlar qonur çiynimə
Anamın əlləri kimi.

Dərd olub neyə, çəkilləm,
Hopub hər şeyə, çəkilləm.
Nur olub göyə çəkilləm
Göyün qəndilləri kimi.

2 yanvar, 2001.

Güzü Giydim Eynime

Kara saçım gümüşlədi,
Sazımın telleri gibi.
Gelen günler gam getirir
Güzün yelleri gibi.

Gözümden bulak dökülür,
Gözümə toprak dökülür.
Üstümdən yaprak dökülür
Ömrümün yılları gibi.

Ölümüm gelmiyor eynime,
Güzü giydim eynime.
Yapraklar konar omzuma
Anamın elleri gibi.

Dərd olup neyə, çekerim
Susup hər şeye, çekerim
Nur olup göğə çekerim
Göğün kandilleri gibi.

2 Ocak 2001.

Qalıb

Göylərə baxıram
Nə tərtəmiz bir ulduzu,
Nə ləkəsiz Ayı qalıb.
Yerlərə baxıram
Nə duru bircə çeşməsi,
Nə bir təmiz çayı qalıb.
Təbiətə baxıram

Kalmış

Göklərə bakarım
Ne tertemiz bir yıldızı,
Ne lekesiz ayı kalmış.
Yere bakarım
Ne duru bir tek çeşmesi,
Ne bir temiz çayı kalmış.
Tabiata bakarım

Cüyür küsüb, ceyran ölüb,
 Meşələrdə ayı qalıb.
 Yaradana baxıram
 Boynumuzda, gör, nə qədər,
 Halal haqqı-sayı qalıb.
 İnsanlara baxıram
 Ziyarətə gedənlərdən
 Şikayətə gedəni çox.
 Yaxşıları köçüb gedib,
 Ortaqlıqda zayı qalıb.
 Dünyaya baxıram
 Deyəsən, bu dünyanın da
 Ələnib, hay-hayı gedib,
 Axıra vay-vayı qalıb.

16 dekabr, 2000.

Mən Bilirəm

Allah, nədir bu qırhaqır, bu qaçaqaç,
 Ağrıyan baş, ağrı çəkən bədən oldu.
 İtin, qurdun atasına rəhmət deyın,
 İnsan gəldi, insan əti didən oldu.

Lənət ilə möhürlənmiş alın qalıb,
 İncəlmədik, qabırğamız qalın qalıb,
 Ha qaçırıq, ayağımız yalın qalıb
 Din-hərəkət baş götürüb gedən oldu.

Ara vuran, evlər yuxan çuğula bax,
 Atasına, şillə çəkən oğula bax.
 Orda-burda ağlar qalan ağıla bax
 İnsaf döndü qarın oldu, gödən oldu.

Karaca küsmüş, ceylan ölmüş,
 Meşələrdə ayı kalmış.
 Yaradana bakarım
 Boynumuzda, gör, ne kadar,
 Helal kul hakkı kalmış.
 İnsanlara bakarım
 Ziyarete gidenlərdən
 Şikayete gideni çox.
 İyileri keçip gitmiş,
 Ortaqlıqda zayı kalmış.
 Dünyaya bakarım
 Acaba, bu dünyanın da
 Elenmiş, hayhayı gitmiş,
 Ahire vay vayı kalmış.

16 Aralık 2000.

Ben Bilirim

Allah, nedir bu katliam, bu kaçışma,
 Ağrıyan baş, ağrı çeken beden oldu.
 İtin kurdun atasına rahmet diyin,
 İnsan geldi, insan eti diden oldu.

Lanet ile mühürlenmiş alın kalmış,
 İncelmedik, kaburgamız kalın kalmış,
 Hep koşarız, ayağımız yalın kalmış
 Din hareket başını alıp giden oldu.

Ara bozan, evler yıkan şakula bak,
 Babasına sille atan oğula bak.
 Orda burda ağlar kalan akıla bak
 İnsaf döndü karın oldu, mide oldu.

Bələnmişik yerin-göyün biz ahına,
Yüz suçuna, taqsırına, yüz ahına.
İnanmayın alimlərin izahına
Mən bilirəm bu zəlzələ nədən oldu.

Yaradanın acığıydı, hirsidi bu,
Tərs işlərə, şillələrin tərsiydi bu.
İbrət üçün haqqın bizə dərsiydi bu,
Çox adamın bağı zədən-zədən oldu.

7 dekabr, 2000.

Bulaşmışız yerin göğün biz ahına,
Yüz suçuna, taksırına, yüz ahına.
İnanmayın alimlərin izahına
Ben bilirəm bu zelzele neden oldu.

Yaradanın öfkəsiydi, hırsıydı bu,
Ters işlere, sillelərin tersiydi bu.
İbrət için Hakk'ın bize dersiydi bu,
Çok adamın bağı delik deşik oldu.

7 Aralık 2000.

Yazdım

Bir dərd məni köçür dedi dəftərə,
yaz, kitab eylə,
Min dərdi çəkdim canıma o dərdləri,
qəmləri yazdım.

Talesizlər taleyinə ayna tutdu
qəmgin qələmim,
Baxdım gözdəki yaşlara, kirpikdəki
nəmləri yazdım.

Varlığı, yoxluğa çevirdi zamanın
zəlzələsi,
Vaxtın əlində çırpınan neçə bəxti
kəmləri yazdım.

Kim bir az sevinc gördü sə qaçdı,
uzaqlaşdı kədərdən
Mənsə mənə həmdərd olan
həmdəmləri yazdım.

Yazdım

Bir dert beni geçir dedi deftere,
yaz, kitap eyle,
Bin derdi çektim canıma o dertleri,
gamları yazdım.

Talihsizler talihine ayna tuttu
gamlı kalemim
Baktım gözdeki yaşlara, kirpikteki
nemleri yazdım.

Varlığı, yokluğa çevirdi zamanın
zelzelesi,
Vaktin elinde çırpınan nice bahtı
gamları yazdım.

Kim biraz sevinç gördüyse kaçtı,
uzaklaştı kederden
Bense bana hemdert olan
hemdemleri yazdım.

Həsərlə boylandım dərədən
dağlara doğru,
Zilə əllər yetişmədi, götürüb
bəmləri yazdım.

Hasretle uzandım dərədən
dağlara doğru,
Zile eller yetişmedi, götürüb
bamlara yazdım.

Ömrümə sevincin ömürsüz bir
damlası düşdü.
Zəlimxanı ağlatdı kədər nisgilləri
matəmləri yazdım.

Ömrüme sevincin ömürsüz bir
damlası düşdü.
Zəlimhan'ı ağlattı keder dertləri
matemləri yazdım.

2 dekabr, 2000. 2 Aralık 2000.

Səhra Həmin Səhradı

Düdük həmin düdükdü
Çalanları başqadı.
Eşşək həmin eşşəkdi
Palanları başqadı.

Kiminə bir fürsətdi,
Kiminə xoş qismətdi.
Rüşvət həmin rüşvətdi
Alanları başqadı.

Üyüdür narınları,
Yekəldir qarınları.
İndinin harınları,
Kalanları başqadı.

Dərddi, qəmndi, kədərdi,
Dərdi dünya qədərdi.
Şəhər həmin şəhərdi
Dalanları başqadı.

Sahra Aynı Sahraydı

Düdük aynı düdüktü
Çalanları başkaydı.
Eşək aynı eşəkti
Palanları başkaydı.

Kimine bir fürsəti,
Kimine hoş kisməti.
Rüşvət aynı rüşvəti
Alanları başkaydı.

Öğütür narinləri,
Büyütür karınları,
Şimdinin harınları,
Kalanları başkaydı.

Dertti, gamdı, kederdi,
Derdi dünya kadardı.
Şehir aynı şehirdi
Dalanları başkaydı.

Tapdaladı haqları,
Bağladı dodaqları.
Vaxtın fırıldaqları,
Yalanları başqadı.

Çiğnedi hakları,
Bağladı dudakları.
Vaktin fırıldakları,
Yalanları başkaydı.

Tez-tez dəyişir adı,
Ancaq dəyişmir dadı.
Səhra həmin səhradı,
İlanları başqadı.

Tez tez dəyişir adı,
Ancak dəyişmiyor tadı.
Sahra aynı sahraydı,
Yılanları başkaydı.

24 noyabr, 2000.

24 Kasım 2000.

Ağrı

Üstümə gələn şikayətçilərə.

Ürək nədir, zərif təl, incələrin incəsi,
Sən qarışqa, dərd dəvə, qəm ayının pəncəsi.
Hər gün üzünə durur həyatın işgəncəsi
Səni necə qurtarım ağrıların əlindən?

Ağrı

Üstüme gelen şikayetçilere.

Yürek nedir, zarif tel, incelerin incesi,
Sen karınca, dert deve, gam ayının pençesi.
Her gün kafa tutar hayatın işkencesi
Seni nasıl kurtarayım ağrıların elinden?

Fikrində ümid yeri, gözündə yaş gəlirsən,
Ürəyində qəm yükü, bağrında daş gəlirsən.
Bir az ürəkək yeriyir, bir az yavaş gəlirsən
Səni necə qurtarım ağrıların əlindən?

Fikrinde ümit yeri, gözündə yaş gelirsən,
Yüreğinde gam yükü, bağrında taş gelirsən.
Biraz ürkek yürür, biraz yavaş gelirsən
Seni nasıl kurtarayım ağrıların elinden?

Yol dolaşır, cığır dar, zaman çətin, vaxt
ağır,
Əngəllərin əlində qalmısan mağmın, fağır.
Baxışından üstümə qalaq-qalaq qar yağır
Səni necə qurtarım ağrıların əlindən?

Yol dolaşık, cığır dar, zaman çetin, vakit
ağır,
Engellerin elinde kalmışsın aldatılmış, fakir.
Bakışından üstüme yığın yığın kar yağar
Seni nasıl kurtarayım ağrıların elinden?

Torpağın yad əlində, özün çadırda əsir,

Yüzün güz yaprağı, alnın kırıq kırıqtır,

Ayaz vurur, qar döyür şaxta vurur, qar
kəsir Kalbin gamlar elinde kah küstür, kah
barışdır.

Hər kəs öz ocağına, öz evinə tələsir Ağladın, göz yaşların göz yaşına qarışdı
Səni necə qurtarım ağrılarının əlindən? Seni nasıl kurtarayım ağrılarının elinden?

Üzün payız yarpağı, alnın qırıq-qırıqdır, Yüzün güz yarpağı, alnın kırış kırışdır,
Qəlbin qəmlər əlində gah küsdü, gah barışdı Kalbin gamlar elinde kâh küstür, kâh barışdır
Ağladın, göz yaşların göz yaşına qarışdı Ağladın, göz yaşların göz yaşına qarışdı
Səni necə qurtarım ağrılarının əlindən? Seni nasıl kurtarayım ağrılarının elinden?

Dodağını yandıran haraydımı, ündümü? Dudağını yakan feryat mıydı, ses miydi?
Kərpic-kərpic sökülən ömürdümü, Kerpiç kerpiç sökülən ömür müydü, gün
gündümü? müydü?
Bu bulanlıq suları durultmaq Bu bulanık suları durultmak mümkün
mümkündümü? müdür?
Səni necə qurtarım ağrılarının əlindən? Seni nasıl kurtarayım ağrılarının elinden?

Allahı çağırırsan, eşqin Allaha çatmır, Allah'ı çağırırsın, aşkın Allah'a yetmez,
Eşitmir vəzir, vəkil, əllərin şaha çatmır, İşitmez vezir, vekil, ellerin şaha yetmez,
Mənim gücüm çəkdiyin aha, ağrıya çatmır Benim gücüm çektiğin aha, ağrıya yetmez
Səni necə qurtarım ağrılarının əlindən? Seni nasıl kurtarayım ağrılarının elinden?

Nə şaham, nə Allaham, nə peyğəmbər, Ne şahım, ne Allah'ım, ne peygamber,
nə sultan, ne sultan,
Qəlbindən keçənləri yaratmağa yox imkan. Kalbinden geçenleri yaratmaya yok imkan.
Təbiətdə qasırğa, cəmiyyətdə sərt tufan Tabiatda kasırga, cəmiyette sert tufan
Səni necə qurtarım ağrılarının əlindən? Seni nasıl kurtarayım ağrılarının elinden?

Sən millətin övladı, mən millətin vəkili Sen milletin evladı, ben milletin vekili,
Ürəyim cadar-cadar, yuxum ərşə çəkili. Yüreğim yarık yarık, uykum arşa çekili.
Əlim göyə uzalı, gözüm göyə dikili Elim göğe uzalı, gözüm göğe dikili
Səni necə qurtarım ağrılarının əlindən? Seni nasıl kurtarayım ağrılarının elinden?

26 noyabr, 2000.

26 Kasım 2000.

Hər Şeyin Sahibi, Ağası Bəlli

Siyasət içində siyasətə bax,
Ticarət içində siyasətə bax.
Kim Allaha söyür, kimi bəndəyə
Söyüşə, təhqirə, şikayətə bax.

Kimdi şəhərini, kəndlini sayan,
Sözünü kim tutur bir ağsaqqalın?
Hər şeyin sahibi, ağası bəlli,
Böyüyü, kiçiyi, çağası bəlli.
Bazar tacirindi, dükən baqqalın,
Meşənin nəyi var vəhşilərindi,
Ruzu canavarın, toyuq çaqqalın.

Əlilin dükənı əlilin deyil,
Canı sağ-salamat "əlil"lərindi.
Zəlilin yardımını zəlilin deyil,
Diplomlu, savadlı "zəlil"lərindi

Soruşma bu kimin, bu nəçinindi,
Elə bilmə ki,
Papaqçı dükənı papaqçınındı,
Pinəçi dükənı pinəçinindi.
Aşkarda əl açmış dilənənlərin
Gizlində piylənmiş dədələri var.
Min yerdən sarsılan bu cəmiyyətin
Ürəkdə sağalmaz zədələri var.
Möcüzə baş verə, qəfil möcüzə,
Görünən adların arxasındakı
Görünməz adları görən tapıla.
Dəli dalğalara, sərt tufanlara,

Her Şeyin Sahibi Ağası Belli

Siyaset içində siyasetə bak,
Ticaret içində ticarete bak.
Kimi Allah'a söver, kimi kula
Küfüre, tahkire, şikayete bak.

Kimdir şəhirliyi, kentliyi sayan,
Sözünü kim tutur bir aksakalın?
Her şeyin sahibi, ağası belli,
Büyüğü, küçüğü, çocuğu belli.
Pazar tacirindir, dükkan bakkalın,
Meşenin neyi var vahşilerindir,
Rızık canavarın, tavuk çakalın.

Sakatın dükkanı sakatın değil,
Canı sağ selamet "sakat"larındır.
Zelilin yardımını zelilin değil,
Diplomalı, okur yazarlı "zelil"lerindir.

Sorgu bu kimin, bu necinindir,
Sanma ki,
Papakçı dükkanı papakçınındır,
Başmakçı dükkanı başmakçınındır,
Aşkarda el açmış dilenenlərin
Gizlide şişmanlamış dedeleri var.
Bin yerden sarsılan bu cəmiyyətin
Yürekte iyileşmez yaraları var.
Mucize baş vere, gafil mucize,
Görünen adların arkasındakı
Görünmez adları gören bulunsun.
Deli dalğalara, sert tufanlara,

Çıxıb, sinəsini gərən tapıla.
 "Yağı yağ üstünə çıxa" millətin,
 Ayranı biryolluq ayranlıq ola.
 Ya aydınlıq gələ qaranlıqlara,
 Ya da birdəfəlik qaranlıq ola.

23 aprel, 2000, Ankara.

Çıkıp, sinesini geren bulunsun.
 "Düşmanı düşman üstüne çıksın" milletin,
 Ayranı bir çırpıda ayranlık olsun.
 Ya aydınlık gelsin karanlıklara,
 Ya da bir defalık karanlık olsun.

23 Nisan 2000, Ankara.

Yeriniz Yaman Görünür

Bu yol sona varan deyil,
 Hər yanı duman görünür.
 Aşırımlar sınağında,
 Çətin bir zaman görünür.

Gözüm gördü hər həkəti,
 Tərsinədi hərəkəti.
 Göyə çıxıb bərəkəti,
 Nə din, nə iman görünür.

Canımıza canlıq deyil,
 Nökərlikdi, xanlıq deyil.
 Dünya qəzəlxanlıq deyil,
 Nə qəzəl, nə xan görünür.

İsti yurdum, yuvam hanı,
 Ağır elim, obam hanı.
 Qan yatırdan babam hanı,
 Hara baxsan qan görünür.

Pələng ürəkli kişilər,
 Qaya kürəkli kişilər,
 Duzlu-çörəkli kişilər,
 Yeriniz yaman görünür.

Yeriniz Yaman Görünüyor

Bu yol sona varan değil,
 Her yanı duman görünüyor.
 Vadiler imtihanında,
 Çetin bir zaman görünüyor.

Gözüm gördü her hadiseyi,
 Tersinedir hareketi.
 Göğe çıkmış bereketi,
 Ne din, ne iman görünüyor.

Canımıza canlılık değil,
 Uşaklık, hanlık değil.
 Dünya gazelhanlık değil,
 Ne gazel, ne han görünüyor.

Sıcak yurdum, yuvam hani,
 Ağır elim, obam hani.
 Kan yatırdan babam hani,
 Nere baksan kan görünüyor.

Kaplan yürekli kişiler,
 Kaya kürekli kişiler,
 Tuzlu çörekli kişiler,
 Yeriniz yaman görünüyor.

14 fevral, 2000.

14 Şubat 2000.

Yenə Bahar Gəlib

Yenə bahar gəlib, torpağa bahar,
Mənimsə qəlbimdə bir göynərti var
Neçə əziz dostum, yaxın sırdaşım,
Qışın sınağından yaza çıxmadı.
Dərd kimi göndərdi cəzanı Allah
Canımdan, qanımdan qəza çıxmadı.

Soldu yanaqları tər çiçəklərin,
Kurudu budaqda şəh, arı gəlməz.
Neçə payız gedər, bahar qayıdar
Mənim dostlarımin baharı gəlməz.

Qoyur sapandına, mancanağına,
Bizi hara gəldi atır, yorulmur.
Əcəl yaman dönüb qan çanağına
Hər gün günahlara batır yorulmur.

Yenə bahar gəlib, torpağa bahar,
Mənimsə qəlbimdə bir göynərti var.
Torpağa nə qədər toxum səpildi
Göz yaşı tökürəm bitməyənlərə.
Nə köməyim çatır, nə əlim yetir
Əli bir tərəfə yetməyənlərə.

9 fevral, 2000.

Məni Dindirənlər,**Məni Sevənlər**

Ruhu kövrək, qəlbi zərif,

Yine Bahar Gelmiş

Yine bahar gəmiş, torpağa bahar,
Benimse kalbimde bir yeşerti var.
Birkaç aziz dostum, yakın sırdaşım,
Kışın sınavından yaza çıkmadı.
Dert gibi gönderdi cezayı Allah
Canımdan, kanımdan keza çıkmadı.

Soldu yanakları taze çiçeklerin,
Kurudu budaklarda çi, ağrı gelmez.
Kaç güz gider, bahar döner
Benim dostlarımin baharı gelmez.

Koyar sapanına, mancınığına,
Bizi nereye olsa atar, yorulmaz.
Ecel yaman dönmüş kan çanağına
Her gün günahlara batır yorulmaz.

Yine bahar gelmiş, torpağa bahar,
Benimse kalbimde bir yeşerti var.
Torpağa ne kadar tohum serpildi
Gözyaşı dökerim bitmeyenlere.
Ne yardımım yeter, ne elim yeter
Eli bir tarafa yetmeyenlere.

9 Şubat 2000.

Beni Hatırlayanlar**Beni Sevenler**

Ruhu sancılı, kalbi zarif,

Halalıydı haqlı tərif.
Ölməyəydi Hüseyn Arif,
Yüz il yaşamaq olaydı.

Helalıydı haklı tarifi.
Ölməseydi Hüseyn Arif,
Yüz yıl yaşamaq olsaydı.

Hüseyn Arif Məclisi

Bakıda "Səda" deyilən mədəniyyət evində unudulmaz xalq şairimiz Hüseyn Arifin xatirəsinə həsr olunmuş kövrək bir məclis təşkil edilmişdi. Şairin haqqında yazılan şerlər toplusunun təqdimat mərasimi keçirilirdi. Kövrəkən könüllər, yaşaran gözlər var idi. Məclis məni tutmuşdu. Bütün məclis Hüseynli və Arifli günlərə, Hüseyn Arifli xatirələrə qayıtmışdı. Qağalı, qağasız günlərə köklənən ovqatım mısralara düzüldü, sətirlərə döndü. Könül sazımın zilini zil, bəmini bəm, sinəmə müstəhkəm elədim, təbiət aşiqi bir kişinin - şairin, ozanın, aşıqın, səyyahın eşqinə asta-asta oxumağa başladım.

Hüseyn Arif məclisiydi
bir yaz günü,
Öz sözünü bahar deyir,
yaz deyirdi.
Hamı şirin, hamı kövrək,
hamı həssas,
Şair, götür bu lövhəni
yaz deyirdi.

Bu gün məclis Hüseyn Arif

Hüseyn Arif Meclisi

Bakü'də "Seda" denilən medeniyyət evində unudulmaz xalq şairimiz Hüseyn Arif'in hatırasına təhsis edilmiş, hüznü bir meclis təşkil edilmişdi. Şair haqqında yazılan şiirlər toplusunun təqdimat mərasimi yapıldı. Sızlayan gönüllər, yaşaran gözlər var idi. Meclis beni tutmuştu. Bütün meclis, Hüseynli və Arifli günlərə, Hüseyn ARİFLİ hatıralara dönmüşdü. Kardeşli, kardeşiz günlərə yönələn hatıralarım mısralara dizildi, satırlara döndü. Gönül sazımın zilini zil, bəmini bam, göğsüme mahkum ettim. Tabiat aşığı bir kişinin – şairin ozanın, aşığın gezginin aşkına yavaş yavaş okumaya başladım.

Hüseyni Arif meclisiydi
bir yaz günü
Kendi sözünü bahar deyir,
yaz diyordu.
Herkes tatlı, herkes yaşlı,
herkes həssas,
Şair, al bu levhayı
yaz diyordu.

Bugün meclis Hüseyn Arif

meclisiydi,
 Xoş xatirə, şirin tərif
 məclisiydi.
 Qəlbin yuxa, ruhun zərif
 məclisiydi,
 Öz sözünü qaş deyirdi,
 göz deyirdi.

Biri dedi, səyyah idi,
 ozan idi,
 Biri dedi, haqq dilində
 yazan idi.
 Biri dedi, şaxta vurmuş
 xəzan idi,
 Kim nə desə, haqlı deyir,
 düz deyirdi.

Sərraf idi, tükü tükdən
 seçən kişi,
 Dərdin dolu bədəsini
 içən kişi.
 Sinəsində oğul dağı
 köçən kişi,
 Öz dərdinə yara üstə
 duz deyirdi.

Ah çəkəndə dodaq yanır,
 dil əsirdi,
 Baş titrəyir, bel bükülür,
 əl əsirdi.
 Arif deyib, o dünyaya
 tələsirdi,
 Məni ora tez aparın,

meclisidir,
 Hoş hatıra, şirin tarif
 meclisidir.
 Kalbin ince, ruhun zarif
 meclisidir.
 Kendi sözünü, kaş diyordu,
 göz diyordu.

Biri dedi, gezgin idi,
 ozan idi,
 Biri dedi, hak dilində
 yazan idi.
 Biri dedi ,ayaz vurmuş
 hazan idi,
 Kim ne dese, haklı diyor,
 doğru diyordu.

Sarraf idi, tüyü tüyden
 seçən adam,
 Dərdin dolu badesini
 içən adam.
 Göğsünə oğul dağı
 göçən adam,
 Kendi dərdinə yara üstünə
 tuz diyordu.

Ah çekerken dudak yanar,
 dil esirdi,
 Baş titrer, bel bükülür,
 el esirdi.
 Arif deyip, o dünyaya
 telaşlıydı,
 Beni oraya tez götürün,

tez, deyirdi.

tez, diyordu.

Oğul dağı... qara tale,
qara yazı,
Yağdırdı üstümüzə
qar, ayazı.
Kövrəlmişəm, ay Zəlimxan,
götür sazı,
Pərdələrdə asta-asta
gəz, deyirdi.

Oğul dağı... kara talih,
kara yazı,
Yağdırdı üstümüze
kar, ayazı.
Efkarlanmışım, ey Zelimhan,
götür sazı,
Perdelerde yavaş yavaş
gez, diyordu.

Bir dağ kəli yaralandı,
yandı həyat,
Şair qəlbi yeddi yerdən
qat verdi, qat
Oğulsansa, sinəni gər,
qolunu at,
Bu kədər in dəryasında
üz, deyirdi.

Bir dağ öküzü yaralandı
yandı hayat,
Şair kalbi yedi yerden
kat verdi, kat.
Erkeksen, sineni ger,
kolunu at,
Bu kəderin dəryasında
yüz, diyordu.

Dar bir koma sarayıydı,
şəhəriydi,
İki gözü Zəhrəsiydi,
səhəriydi.
Yer üzünün ən ağırılı
xəbəriydi,
Ne zaman ki, Arifdən bir
söz deyirdi.

Dar bir kulübe sarayıydı,
şehriydi,
İki gözü odasıydı,
seheriydi.
Yer yüzünün ən acılı
habəriydi,
Ne zaman ki, Arif'ten bir
söz diyordu.

Ürəyini döndərmişdi
qəmli neyə,
Hey gəzirdi, sığışmırdı
yerə-göyə.

Yüreğini döndürmüşdü
gamlı neye,
Hep gezerdi, sığmıyordu
yere gögə.

"Sözdə Vurğun, sazda Mirzə"
 deyə-deyə,
 Onlar haqda az demişəm,
 az, deyirdi.

Oda yanıb, suya düşüb,
 qardan keçib,
 Sınaq görüb, çətin görüb,
 dardan keçib,
 Ocaq dinir, qor danışır,
 köz deyirdi.

Güc verirdi dua kimi,
 əzan kimi,
 Qaynadırdı bizi qaynar
 qazan kimi.
 Bir şairə "uğurlu yol"
 yazan kimi,
 Sevinirdi, bir ömrünə
 yüz deyirdi.

Qoca dağlar əsdirirdi
 küləyini,
 Meşəbəyi çırmamışdı
 biləyini.
 Ləzgi qızı yandıranda
 ürəyini
 Qoca şair baxışlara
 köz deyirdi.

Qarabağı, qara bağı
 para-para,
 Sinəsinə çalın-çarpaz

Sözde "Vurgun, sazda Mirza"
 diye diye,
 Onlar hakta az demişim,
 az, diyordu.

Ateşte yanmış, suya düşmüş,
 kardan geçmiş,
 Sınav görüp, zorluk görmüş,
 dardan geçmiş,
 Ateş diner, kor konuşur,
 köz diyordu.

Güz verirdi dua gibi,
 ezan gibi,
 Kaynatırdı bizi kaynar
 kazan gibi.
 Bir şaire "uğurlu yol"
 yazan gibi,
 Sevinirdi, bir ömrüne
 yüz diyordu.

Koca dağlar estirirdi
 rüzgarını,
 Orman müdürü sıyırmıştı
 bileğini.
 Lezgi kızı yaktığında
 yüreğini
 Koca şair bakışlara
 köz diyordu.

Karabağ'ı, kara bağı
 pare pare,
 Sinesine çapraz çapraz

vurdu yara.
 Qanlı fələk, mən çəkdiyim
 ağrılara
 Hünərin var, duruş gətir,
 döz, deyirdi.

Torpaq dərdi, gözündə yaş,
 könlündə qəm,
 Alışırda öndə varaq,
 əldə qələm.
 Dur, Zal qızı, nə yatmısan,
 Qaçaq Kərəm,
 Qalx, düşmənin kəlləsini
 əz, deyirdi.

Hər kimdə ki, ləngər yoxdu,
 çəki yoxdu,
 Ləngərində yerin-göyün
 yükü yoxdu.
 İkicə söz işlədirdi
 "kökü yoxdu",
 Köksüzlərə kül deyirdi,
 köz deyirdi.

Şərimizin salxımıydı,
 saplağıydı,
 Mısraları yaman gözün
 bıçağıydı.
 Yaxşı şərin xəstəsiydi,
 naçağıydı,
 Sözü üzə tənbeh kimi
 düz deyirdi.

vurdu yara.
 Kanlı felek, benim çəktiyim
 ağrılara
 Hünərin var, sabret,
 dayan, diyordu.

Toprak derdi, gözündə yaş,
 gönlündə gam,
 Alevlenirdi öndə varak,
 elde kalem.
 Dur, Zal kızı, ne yatıyorsun,
 Kaçak Kerem,
 Kalk düşmanın kellesini
 ez, diyordu.

Her kimde ki, dürüstlük yoxtur,
 ağırlıq yoxtur.
 Ağırığında yerin göğün
 yükü yoxtur.
 İki çift laf konuşurdu
 "kökü yoxtur",
 Köksüzlərə kül diyordu ,
 köz diyordu.

Şiirimizin salkımıydı,
 sapıydı,
 Mısraları yaman gözün
 bıçağıydı.
 Güzel şiirin hastasıydı,
 vurgunuydu,
 Sözü yüze tembih gibi
 doğru diyordu.

Həmdəm oldu bir gün toya,
 bir gün yasa,
 Yurdu gəzdi dəmir çarıq,
 dəmir əsa.
 Əbədiyyət yollarına
 qovuşmasa,
 İtəsidi sən saldığın
 iz, deyirdi.

Yaddaşlarda qalmaq çətin,
 ölmək asan,
 Kökün yoxsa, dada çatmır
 nə ad, nə san.
 Öz ruhuna, öz nəslinə
 tapınmasan,
 Bu dünyadan əllərini
 üz, deyirdi.

El bilirdi öz oğlunun
 qiymətini,
 Yaşadırdı nəfəsini,
 hikmətini.
 Bir məclisin yetmiş illik
 söhbətini
 Söz dillənir, söz danışır,
 söz deyirdi

Harda qəmli adam görsə,
 qış günüydü,
 Harda xoşbəxt insan görsə,
 xoş günüydü.
 Nə var dövlət, nə şan-şöhrət
 düşkünüydü,

Hemdem oldu bir gün düğünə,
 bir gün yasa,
 Yurdu gəzdi, demir çarık,
 demir asa.
 Ebediyet yollarına
 kavuşmasa,
 Kaybolurdu senin bıraktığın
 iz, diyordu.

Akıllarda kalmak zor,
 ölmək kolay,
 Kökün yoxsa, imdada yetmez
 ne ad, ne san.
 Kendi ruhunda, kendi neslinde
 bulunmazsan,
 Bu dünyadan ellerini
 çek diyordu.

El bilirdi kendi oğlunun
 kıymətini,
 Yaşatırdı nəfəsini,
 hikmetini.
 Bir meclisin yetmiş yıllık
 sohbetini
 Söz dillənir, söz konuşur,
 söz diyordu.

Nerde gəmlı adam görse,
 kış günüydü,
 Nerde mutlu insan görse,
 hoş günüydü.
 Ne var devlet, ne şan şöhrət
 düşkünüydü,

Son qazanca beşcə arşın
bez, deyirdi.

Söz dünyası min naxışlı
əlvan xana,
Bir ovsundu, həyat verir
ruha, cana.
Saf duyğular pıçıltıyla
Zəlimxana

Hüseyn Arif dast.....

.....irdi.

20 iyun, 2001.

Son kazanca beş karış arşın
bez, diyordu.

Söz dünyası bin nakışlı
elvanhane,
Bir efsundur, hayat verir
ruha, cana.
Saf duygular, fısıltıyla
Zelimhan'a

Hüseyn Arif.....

.....diyordu.

20 Haziran 2001.

Hüseyn Arif Sağ Olaydı

Canımdan bir ağrı keçdi,
Hüseyn Arif sağ olaydı.
Solmayaydı şair ömrü,
Yamyaşıl bir tağ olaydı.

Qəlbə yaxın, gözdən uzaq,
Ruhumu göynətdi sazaq.
Söhbətimiz sərin yaylaq,
Başı qarlı dağ olaydı.

Ovlanaydı cüyür, təkə,
Buğlanaydı yağlı tikə.
Meşəbəyi kabab çəkə,
Damağımız çağ olaydı.

Neçə əri, neçə mərdi,
İldırımlar yerə sərdi.
Nə ürəkdə oğul dərdi,

Hüseyn Arif Sağ Olsaydı

Canımdan bir ağrı geçti,
Hüseyn Arif sağ olsaydı.
Solmasaydı şair ömrü,
Yemyeşil bir dağ olsaydı.

Kalbə yakın gözden uzak,
Ruhumu yeşertti sızak.
Sohbetimiz serin yayla,
Başı karlı dağ olsaydı.

Avlansaydı karaca, sığır,
Buğlansaydı yağlı parça.
Orman müdürü kebab çekse,
Damağımız sağlıklı olsaydı.

Nice eri, nice merdi,
Yıldırımlar yere serdi.
Ne yürekte oğul derdi,

Nə sinədə dağ olaydı.

Ne göğüste dağ olsaydı.

Ruhu kövrək, qəlbi zərif,

Ruhu kırıq, kalbi zərif,

Halalıydı haqlı tərif.

Helalıydı haklı tarif.

Ölməyəydi Hüseyn Arif,

Ölməseydi Hüseyn Arif,

Yüz il yaşamaq olaydı.

Yüz yıl yaşamaq olsaydı.

1 may, 2000.

1 Mayıs 2000.

Muğannadan Gələn Səs

Muanlı'dan Gelen Ses

Zəng çalındı. Dəstəyi götürdüm. Min illərin arxasından gələn qədim bir səs eşitdim. Səs onun səsi idi. Telefonda böyük xalq yazıçımız İsa Hüseynov danışdı. Sakit və müdrik. Asta və usta. "Ayə, yaman dolmuşam, sən haqda yazmaq istəyirəm. Mənə pıçıltılar göndər" - dedi. Dəstəyi asdı. Tanrının işinə bax ki, o anlar mənim də ruhumun pıçıltılı məqamları idi. Duyğularımız üst-üstə düşmüş, qəlbimizin telləri eyni hava üstə köklənmişdi.

Telefon çaldı, telefonu açtım. Bin illərin ardından gələn eski bir səs duydum. Ses onun sesiydi. Telefonda böyük halk yazarımız İsa HÜSEYİNOV konuşuyordu. Sakin ve müdrik. Alçak ve hafif. "Ben çok doldum, senin hakkında yazmak istiyorum. Bana fısıltılar gönder." dedi. Telefonu kapattı. Tanrı'nın işine bak ki o sıralar benim de ruhumun fısıltılı makamlarıydı. Duygularımız üst üste gelmiş, kalbimizin telleri aynı hava üzerine yönelmişti.

Zəng çaldı gecənin bir aləmində,
Köhnə kişilərdən bir nişan kişi.
Ağardıb saçını dünya qəmində,
Yerlərlə, göylərlə danışan kişi.

Telefon çaldı gecənin bir aleminde,
Eski adamlardan bir nişan adam.
Ağartmış saçını dünya gamında,
Yerlerde göklerde konuşan adam.

Zəngin səsini də pıçıltı bildim,
Zərif duyğularla dolub daşırdım.
Ustad çağıranda yerdə deyildim,
Göydə ərenlərlə pıçıldaşırdım.

Telefon sesini də fısıltı bildim,
Zarif duyğularla dolup boşaldım.
Üstat çağırırken yerdə değildim,
Gökte erenlerle fısıldaşırdım.

Haqqın əsəridi dağlar, dərələr,
 Ətəkdə çiçək var, zirvədə qar var.
 Selin coşmağında dəli nərələr,
 Qarın yağmağında pıçıltılar var.

Dinər pıçıltılar hey sərin-sərin,
 Xəyalın qanadı, ruhun səsidir.
 Sevirəm deyəndə sevgililərin,
 Meh vuran gül kimi titrəməsidir.

Duyub düşünməkdə işin çətini,
 Baxdım, yarpaq ilə meh pıçıldadı.
 Göylərin yerlərə məhəbbətini,
 Çiçəklə öpüşən şəh pıçıldadı.

Əyil, bu hikmətin önündə əyil,
 Hay-küy ağ köynəkdə qara yamaqdı.
 Nə İncil, nə Quran danışan deyil,
 Allahla, bəndəylə pıçıldamaqdı.

Ürəkdə doğuldu, ürəyə yatdı
 Söz ruhun meyvəsi, ilhamın barı.
 Nə qədər ölümsüz əsər yaratdı,
 Şairin Tanrıyla pıçıltıları.

Qəlbin qulaqları açılsa əgər,
 Qarışqa səsi də insana yâdır.
 Nərələr nə vaxtsa susa da bilər,
 Əbədi yaşayan pıçıltılardı.

Həyat gizləmədi məndən varını,
 Bar verən payızam, qar verən qışam.
 Bir şair qəlbinin duyğularını,

Hakk'ın eseridir, dağlar dereler,
 Etekte çiçək var, zirvede kar var.
 Selin coşmasında deli naralar,
 Karın yağmasında fısıltılar var.

Konuşur fısıltılar hep serin serin,
 Hayalin kanadı, ruhun sesidir.
 Seviyorum derken sevgililerin,
 Yel vuran gül gibi titremesidir.

Duyup düşünməkdir işin zorluğu,
 Baktım yaprak ile yel fısıldadı.
 Göklerin yerlere muhabbetini,
 Çiçəklə öpüşən çiy fısıldadı.

Eğil, bu hikmetin önüne eğil,
 Gürültü patırtı ak gömlekte kara yamadır.
 Ne İncil, ne Kur'an konuşan değil,
 Allah'la, kulla fısıldamaktı.

Yürekte doğdu, yüreğe yattı
 Söz ruhun meyvəsi, ilhamın meyvəsi.
 Ne kadar ölümsüz eser yarattı,
 Tatlı Tanrı'yla fısıltıları.

Kalbin kulakları açılsa eğer,
 Karınca sesi de insana yâdır.
 Naralar ne zamansa, susa da bilir,
 Ebedi yaşayan fısıltılardır.

Hayat gizlemedi benden varını,
 Meyve veren güzüm, kar veren kışım.
 Bir şair kalbinin duygularını,

Torpağa qar kimi pıçıldamışam.

17 yanvar, 2002.

Toprağa kar gibi fısıldamışım.

17 Ocak 2002.

Muğanna Saz Çalırdı

Televiziyada "Duyğu dənizi" adlı veriliş gedirdi. Xalq yazıçısı İsa Hüseynov yerdən, göydən, Kainatdan, yaradan və yaradılardan çox maraqlı, həmişəki kimi, özünəməxsus bir şəkildə söhbət edirdi. Söhbətin sonunda türkün bu qocaman kişisi qara sazı bağrına basıb, çıxışını təmkinli, ləngərli bir qədim hava ilə sona yetirdi.

Qalxıb yeddinci qata,

enib yeddinci qatdan,

Bir söhbət başlamışdı,

düşüncədən, həyatdan,

Qolu-qanadı ruhdan,

mayası Kainatdan.

Sehrlənmiş dünyası

məni məndən apardı,

Muğanna saz çalırdı!

İncə fikri, xoş sözü,

şirin xalı sevgidi,

Dünyanın neçə-neçə

dürlü halı sevgidi.

Bu kişinin ən böyük

ideali sevgidi.

Min illərin fikrinə,

xəyalına dalırdı,

Televizyonda "Duygu Denizi" adlı program vardı. Halk yazarı İsa HÜSEYİNOV yerden, gökten, kainattan, Yaradan ve yaradılanlardan çok ilginç, her zamanki gibi, kendine has bir şekilde sohbet ediyordu. Sohbetin sonunda Türk'ün bu kocaman adamı kara sazı göğsüne basıp ,sahnesini sabırlı, ağır bir gamlı hava ile sona erdirdi.

Çıkmış yedinci kata,

inmiş yedinci kattan,

Bir sohbet başlamıştır,

düşünceden, hayattan,

Kolu kanadı ruhtan,

mayası kainattan.

Sihirlenmiş dünyası,

beni benden aldı,

Muanna saz çalıyordu!

İnce fikir, hoş sözü,

şirin hali sevgidir,

Dünyanın nice nice

türlü hali sevgidir.

O adamın en büyük

ideali sevgidir.

Bin yılların fikrine,

Muğanna saz çalırdı!

Qonmuşdum çəməninə

o çiçək, mən ac arı.

Sazsız, sözsüz, havasız,

görən, kim nə bacarı.

"Qapalı dünya"sının

tapılmışdı açarı,

"Vərəsə"yə güvənib

tanrıdan güc alırdı,

Muğanna saz çalırdı!

Kitablardan ayrılıb

bir az nəfəs alırdı,

Sazla həmsöhbət olub

səs verib, səs alırdı,

Yerdən güc, göydən qanad,

səsdən həvəs alırdı.

Mələklər qanadında

göylərə ucalırdı,

Muğanna saz çalırdı!

Barmağına axırdı

ürəyinin işığı,

O, sazın divanəsi,

saz onun yaraşığı.

Bir-bir yada düşürdü

kimlərdi haqq aşığı.

Yunus kimi nurlanır,

Qorqud tək qocalırdı,

Muğanna saz çalırdı!

Zelimxan da qoşuldu

hayaline dalardı,

Muanna saz çalıyordu!

Konmuştum çimenine

o çiçək, ben aç arı.

Sazsız, sözsüz, havasız,

acaba, kim ne becerir.

"Kapalı Dünya"nın

bulunmuştu anahtarı,

"Varise" ye güvenmiş

Tanrı'dan güç alırdı,

Muanna saz çalıyordu!

Kitaplardan ayrılmış,

biraz nefes alıyordu.

Sazla hem sohbet olup

ses verip, ses alıyordu,

Yerden güç, gökten kanat,

sesten heves alıyordu.

Melekler kanadında

göklere yücelirdi,

Muanna saz çalıyordu!

Parmağıma akardı

yüreğinin ışığı,

O sazın divanesi,

saz onun yakışığı.

Bir bir akla gelirdi

kimlerdir Hak aşığı.

Yunus gibi nurlanır,

Korkut gibi yaşlanırdı,

Muanna saz çalıyordu!

Muğannanın eşqinə,
 Ulu dergaha varıb
 getdi sazın məşqinə,
 İki könül bir olub
 düşdü selə-daşqına.
 Deryaların təkinə
 lövbərini salırdı,
 Muğanna saz çalırdı!
 Muğanna saz çalırdı!

Zelimhan da koşardı
 Muanna'nın aşkına,
 Ulu dergaha varmış
 gitti sazın meşkinə,
 İki gönül bir olup
 düştü sele taşkına.
 Deryaların birinə
 demirini atardı,
 Muanna saz çalıyordu!

23 fevral, 2000. Muanna saz çalıyordu!

23 Şubat 2000.

Haqq Adamı

Ömrümün-günümün çoxu
 yollarda, səfərlərdə, məclislərdə, maraqlı
 şəxsiyyətlərlə ünsiyyətdə keçib.
 Yaddaşa yazılan, ürəyə köçən, heyretli
 və unudulmaz, dirilən və durulan
 anlarım, dəqiqələrim çox olub.

Böyük şərqşünas, Quranşünas
 alimimiz Hacı Vasim Məmmədəliyevlə
 müqəddəs məbədgahlara, Azərbaycanın
 müxtəlif yerlərinə, Borçalı mahalına
 olan səfərlərimi alın yazısı, tale
 xoşbəxtliyi hesab edirəm.

Uzun illər ruhumda, qanımda,
 varlığımda yaşayan, heç vaxt soyumayan
 isti və doğma duyğularımı
 Vasimsevərlərə ərməğan edir, ulu
 Tanrıya əl açıb deyirəm: Allahım! Hacı
 Vasimlə müqəddəs yerlərdə yol yoldaşı,

Hakk Adamı

Ömrümün günümün çoğu
 yollarda, seferlerde, meclislerde, meraklı
 şahsiyetlerle ünsiyyətle geçmiş. Hafızaya
 yazılan, yüreğe göçən, hayretli ve
 unutulmaz, dirilen ve durulan anlarım,
 dakikalarım çok olmuş.

Büyük oryantalist, hafız alimimiz
 Hacı Vasim Memmedeliyev'le
 mukaddes mabedgahlara, Azərbaycan'ın
 muhtelif yerlerine, Borçalı mahalına
 olan seferlerimi alın yazısı, talih
 mutluluğu hesabına yazarım.

Uzun yıllar ruhumda, kanımda,
 varlığımda yaşayan, hiçbir zaman
 soğumayan sıcak ve samimi duygularımı
 Vasim severlere armağan eder, ulu
 Tanrı'ya el açıp diyorum: Allah'ım!
 Hacı Vasim'le mukaddes yerlerde yol
 yoldaşı, gönül sırdaşı olma mutluluğunu

könül sirdaşı olmaq xoşbəxtliyini heç
vaxt mənim əlimdən alma, Amin!

Nə gözəl səfərdi, ay Hacı Vasim
Səfər adamısan, yol adamısan.
Gəl, səni ürəklə bağrıma basım,
Sən haqqın işığı, bol adamısan.

Duymuşam, görmüşəm hər nəfəsində,
Kişi çəkisini, alim zəhmینی.
Dəniz ləngərində, dalğa səsində
Təzədən tapmışam Əli Fəhmینی.

O da şirimizin canlı heykəli,
O da bir ayrı cür kainatıydı.
Fərhaddan havalı, Məcnundan dəli,
Söz üstə qaynayan bir həyatıydı.

Şirin məclislərdə, bəlkə, min dəfə,
Sən məni yandırır, kül eyləmişən.
Mısrallar dilində düzülüb səfə,
Sevginlə tikanı gül eyləmişən.

Necə vurulmayım, axı, mən sənə,
Əruzdu sirdaşın, hecadı dostun.
Füzuli dostusan, min əhsən sənə,
Tarixin özündən qocadı dostun.

Min çeşmə gözü var bir odlu canda,
Sellerin dilində danışan kişi.
Leylidən, Məcnundan söhbət açanda,
Çöllərin dilində danışan kişi.

hiçbir zaman benim elimdən alma,
Amin!

Ne güzel seferdir, ey Hacı Vasim
Sefer adamısın, yol adamısın.
Gel, seni yürekle bağrıma basayım,
Sen Hakk'ın ışığı bol adamısın.

Duymuşum, görmüşüm her nefesinde,
Adam ölçüsünü, alim korkusunu.
Deniz lengerinde, dalga sesinde
Yeniden bulmuşum Ali Fehmi'yi.

O da şirimizin canlı heykeli,
O da bir ayrı kainatıydı.
Ferhat'tan havalı, Mecnun'dan deli,
Söz üstünde kaynayan bir hayatıydı.

Şirin meclislerde, belki, bin defa,
Sen beni yakıp kül eylemişsin.
Mısrallar dilinde dizilmiş safa,
Sevginle dikenı gül eylemişsin.

Nasıl vurulmayayım, ama, ben sana,
Aruzdur sırdaşın, hecedir dostun.
Füzuli dostusun, bin ihsan sana,
Tarihin kendisinden yaşıldır dostun.

Bin çeşme gözü var bir alevli canda,
Sellerin dilinde konuşan adam.
Leyla'dan Mecnun'dan sohbet açınca,
Çöllərin dilinde konuşan adam.

Her defa Kur'an'ı sen okuyunca,

Hər dəfə Quranı sən oxuyanda,
İslam işıqlanır, insan nurlanır.
Bir saflıq yaranır ürəkdə, qanda,
Qələm qanad açır, söz qürurlanır.

Qarşında hörmətlə əyilər başım,
O səsə heyranam, ünə heyranam.
Kərbela sırdaşım, Kəbə yoldaşım,
Səni tanıdığım günə heyranam.

Şərqin şairləri tapıb baxtını,
Min kitab yerləşib dolu qəlbinə.
Tanrı elə qurub orda taxtını,
Şeytan tapa bilməz yolu qəlbinə.

Əgər səndən qabaq getsəm dünyadan,
Quranı sən oxu üstümdə mənim.
"Rəngdir" şerini oxuyan zaman,
Min Kərəm qovrular tüstümdə mənim.

Söz nə möcüzədi yoxdan var oldu,
Gəl, yenə var elə yoxu, qardaşım.
Sabiri, Vahidi, Seyid Əzimi,
Davud avazıyla oxu, qardaşım.

Qoy, hələ sönməsin gözlərin nuru,
Qoy, hələ çalmasın İsrafil suru.
Oxu Şəhriyarı, Səməd Mənsuru,
Şerin xalısını toxu, qardaşım.

Zaman diri qalar bircə an ölməz,
Ruh ruha tapınar, canda can ölməz.
Bir gecə yatmasa Zəlimxan ölməz,

İslam işıqlanır, insan nurlanır.
Bir saflıq doğar yürekte, kanda,
Kalem kanat açar, söz gururlanır.

Karşında hürmetlə eğilir başım,
O sese hayranım, sedaya hayranım.
Kerbela sırdaşım, Kabe yoldaşım,
Seni tanıdığım günə hayranım.

Şarkın şairləri bulmuş bahtını,
Bin kitab yerleşmiş dolu kalbine.
Tanrı öyle kurmuş orda tahtını,
Şeytan bulamaz yolu kalbine.

Eğer senden evvel gidersem dünyadan,
Kur'an'ı sen oku üstümdə benim.
"Renktir" şiirini okuduğun zaman,
Bin Kerem kavrulur tütümdə benim.

Söz ne mucizedir yoktan var oldu,
Gel, yine var eyle yoğu, gardaşım.
Sabir'i, Vahid'i, Seyid Azim'i,
Davud avazıyla oku, gardaşım.

Bırak hele sönmesin gözlerin nuru,
Bırak hele gelmesin İsrafil suru.
Oku Şehriyar'ı Samed Mansur'u,
Şiirin halısını doku, gardaşım.

Zaman diri kalır bir tek an ölmez,
Ruh ruhu bulur, can canda ölmez.
Bir gece yatmazsa Zelimhan ölmez,
Girmesin gözlere uyku, gardaşım.

Getməsin gözlərə yuxu, qardaşım.

Şair qulaq assın, Allah dinləsin,
Oxu o sözlərdən, oxu, qardaşım.
Ulu səfərlərin, uzaq yolların,
Hələ qarşıdadı çoxu, qardaşım.

Şirin ləhcəmizin, bal dilimizin,
Dadısan, tamısan, ay Hacı Vasim.
Beləcə, qeydinə qal dilimizin
Füzuli şamısan, ay Hacı Vasim.

Söz gözün ışığı, ürəyin yağı,
Sevginin zirvəsi, həsrətin dağı.
Nəsimi dəryası, Hafız bulağı,
Mövlana camısan, ay Hacı Vasim.

Qüdrətdən işlənib ilməsi, sapı,
Dağılmaz Quranda yapılan yapı.
Dərgahda üzünə açıqdır qapı
Allah adamısan, ay Hacı Vasim.

30 iyul, 2002.

Şair kulak versin, Allah dinlesin,
Oku o sözləri, oku, qardaşım.
Ulu seferlərin, uzak yolların,
Hele qarşıdadır çoğu, qardaşım.

Şirin lehçemizin, bal dilimizin,
Tadısn, tuzusun ey Hacı Vasim.
Böylece, kaydına kal dilimizin
Fuzuli mumusun, ey Hacı Vasim.

Söz gözün ışığı, yüreğin yağı,
Sevginin zirvesi, hasretin dağı,
Nesimi deryası, Hafız bulağı,
Mevlânâ camısın, ey Hacı Vasim.

Kudretten işlenmiş ilmeği, sapı,
Dağılmaz Kur'an'da yapılan yapı.
Dergahta yüzüne açılır kapı
Allah adamısın, ey Hacı Vasim.

30 Temmuz 2002.

Günlərin Ağsaqqalı

"Ən əziz, ən şirin, ən acı günlər"
şərinin müəllifi Cabir Novruza

1971-ci ildə sevimli xalq şairimiz
Söhrab Tahirin anası Nəсібə xanım 26
illik ayrılıqdan sonra Təbrizdən Bakıya
şair oğlunun görüşünə gəlmişdi. Bu gəliş
bütün Azərbaycan şairlərini həyəcana

Günlərin Aksakalı

"En Aziz, En Şirin, En Acı Günler"
şiiirinin müəllifi Cabir Nevruz'a

1971 senesinde sevimli xalq
şairimiz Söhrab Tahir'in anası Nesibə
Hanım 26 yıllık ayrılıqdan sonra
Təbriz'dən Bakı'ya şair oğlunun
görüşünə gəlmişdir. Bu gəliş bütün

getirmiş, Söhrab Tahirin qələm qardaşları, könül dostları bu göynərtili hadisəyə ən isti misralar həsr etmişdilər. Ən gözəl şerlərdən birini mərhum xalq şairimiz Cabir Novruz yazmışdı. "Ən əziz, ən şirin, ən acı günlər" adlı bu şer mətbuatda dərc olunan günün səhəri ayrılıqla, həsrətlə bağlı iki dost və ustad şairin yaşadığı həyəcanlı duyğuları mən də yaşadım. 32 il bundan əvvəl Cabir Novruza həsr etdiyim bu şeri bir təsadüf nəticəsində arxivimdən tapmışam. Nəsibə ana da, Cabir Novruz da artıq haqqın dərğahına qovuşublar. Onlara Allahdan rəhmət diləyir, ruhlarını şad etmək üçün bu şeri əziz oxucularımızın ixtiyarına verirəm.

Şair dostum, canım qurban olaydı,
Sevincimiz bulaq olan günlərə.
Gəlişində görüş, sevgi gətirən,
Hər ağrıdan uzaq olan günlərə.
Səksən yaşlı bir nigaran ananın
Öz evində qonaq olan günlərə.
Ana görən qırx yaşında kişinin
Sevincindən uşaq olan günlərə.
Odun olub atılaydı bədənim
Ürəyimiz ocaq olan günlərə.

Öz evində gəldi-getdi olarmı?
Niyə gəldi, niyə getdi bir ana?!
Bahar olmaz, çiçək açmaz bağları
Dərd əlindən könül qalsa virana.

Azərbaycan şairlərini heyecan'a getirmiş, Söhrab Tahir'in kalem kardeşleri, gönül dostları bu yeşertili hadiseye en sıcak mısraları hasretmişler. En güzel şiirlerden birini merhum halk şairimiz Cabir Nevruz yazmıştır. "En Aziz, En Şirin, En Acı Günler" adlı bu şiir medyada yayınlandığı günün sabahı ayrılıkla, hasretle bağlı iki dost ve üstad şairin yaşadığı heyecanlı duyguları ben de yaşadım. Bundan 32 yıl önce Cabir Nevruz'a hasrettiğim bu şiiri bir tesadüf neticesinde arşivden bulmuştum. Nesibe Ana da, Cabir Nevruz da artık Hakk'ın dergahına kavuşmuşlar. Onlara Allah'tan rahmet dileyip, ruhlarını şad etmek için bu şiiri aziz okuyucularımızın huzuruna veriyorum.

Şair dostum, canım kurban olaydı,
Sevincimiz bulak olan günlere.
Gelişinde görüş, sevgi getiren,
Her acıdan uzak olan günlere.
Seksən yaşlı bir özlemli annenin
Kendi evinde konuk olan günlere.
Ana acaba kırk yaşında adamın
Sevincinden çocuk olan günlere.
Odun olup atılaydı bedenim
Yüreğimiz ateş olan günlere.

Kendi evinde geldi gitti olur mu?
Neden geldi, neden gitti, bir ana?!
Bahar olmaz, çiçek açmaz bağları
Dert elinden gönül kalsa virane.

Şair qardaş, ana əli dəyməsə,
 Kimlər gəlib məlhəm qoyar yarana?
 Oğul saçını daraq, külək istəməz,
 İstər ana barmağıyla darana.
 Söylə kimdi günahkarın, əzizim
 Ayrılığı kim salıbdır arana?!

Nə əridin, nə utandın, nə bezdin
 Sərt qayalar inadinmı, ayrılıq?!
 Başım üstə nə havalı gəzirsən,
 Əsən külək qanadınmı, ayrılıq?!
 Qardaşımın mənsiz keçən illəri
 Neçə ildi, sanadınmı, ayrılıq?!
 Göynədimi, sızladımı ürəyin,
 Heç mənimtək qanadınmı, ayrılıq?!

Sənin hökmün dağlar çəkdi sinəmə,
 Bostan kimi uraladın könlümü.
 Qara çəkdin ağ bəxtimin üstünə,
 Əllərinlə qaraladın könlümü.
 Döyünərmi ürək iki bölünsə,
 Qılınc vurdun, paraladın könlümü.
 Baş ağılsız, bədən ruhsuz neyləsin?
 İstəyindən araladın könlümü.
 Tərən olub havalanmaq istədim
 Qanadından yaraladın könlümü.

Bəsdir, daha inadından əl götür,
 Qoy, az çoxa, çox da aza qovuşsun.
 Bir yerindən qovuşmaqla neyləyər?
 Mən yerindən Kür-Araza qovuşsun.
 Od nəfəsi sal buzları əritsin,
 Qız oğlana, oğlan qıza qovuşsun.

Şair qardaş, ana eli değməse,
 Kimlər gelir mehlem koyar yarana?
 Oğul saçını tarak, rüzgar istemez,
 İster ana parmağıyla taransın.
 Söylə kimdir günahkarın, azizim
 Ayrılığı kim salmışdır araya?!

Ne üşəndin, ne utandın, ne bezdin
 Sərt kayalar, inadı mı ayrılıq?!
 Başım üstündə havalı geziyorsun,
 Esən rüzgar kanadı mı, ayrılıq?!
 Qardaşımın bənsiz keçən illəri
 Nə yıldı, sana mıydı, ayrılıq?!
 Yeşərdi mi, sızladı mı yurəğin,
 Hiç benim gibi kanadı mı, ayrılıq?!

Sənin hükmün dağladı yurəğimi,
 Bostan gibi çapaladın gönlümü.
 Kara çəktin ağ bəxtimin üstünə,
 Ellərinlə karaladın gönlümü.
 Döyünür mü yurək ikiye bölünse,
 Kılıç vurdun, paraladın gönlümü.
 Baş akılsız, bədən ruhsuz neylesin?
 İstəğindən araladın gönlümü.
 Şahin olup havalanmaq istədim
 Kanadından yaraladın gönlümü.

Yeter daha inadından əl götür,
 Bırak, az çoğa, çox da aza kavuşsun.
 Bir yerindən kavuşmaqla neylesin?
 Mən yerin Kür Aras'a kavuşsun.
 Ateş nəfəsi sərt buzları əritsin,
 Kız oğlana, oğlan qıza kavuşsun.

Aşıq könlü yetim qalar nəğməsiz,
Eşqi, ruhu telli saza qovuşsun.
O taydakı qardaşımın qış günü,
Bu taydakı güllü yaza qovuşsun.

De, nə qədər qardaşımız, bacımız
Çörək deyib, özgələrə əl açsın?
Qələm çəkən ayrılığa, həsrətə
Sevincindən daşlar belə dil açsın.
Bayram etsin Azərbaycan torpağı,
Süfrəsini oba açsın, el açsın.
Sözümüzdə o tay, bu tay olmasın,
Əməl bağı başdan-başa gül açsın.

Onda qoşaq nəğməsini, şerini
O oğullu, o analı günlərin.
Rəngi, ruhu bu dünyanı bəzəsin
O bəzəkli, o xanalı günlərin.
Şərik olaq sevincinə, dərdinə
Dərdimizdən yaxşı halı günlərin.
Hansı gün ki, yola saldıq həsrəti
O gün olsun ağsaqqalı günlərin!!!

1971.

Üzrxahlıq

"Space" televiziya kanalında
"Günaydın" səhər verilişində çıxış
edirdim. Vəfa adlı bir jurnalist xanımın
"Zəlimxan müəllim, dənizlə aranız
necədir? sualına "Dənizi o qədər də sevmə
bilmirəm, mənimki dağlardı, mən
dağlarda doğulmuşam" şəklində

Aşık gönlü yetim kalır nağməsiz,
Aşk, ruhu telli saza kavuşsun.
Ötedeki kardeşimin kış günü,
Bu taraftaki güllü yaza kavuşsun.

De ne kadar kardeşimiz, bacımız
Ekmek diyip, başkalara el açsın?
Kalem çeken ayrılığa, hasrete
Sevincinden taşlar bile dil açsın.
Bayram etsin Azerbaycan toprağı,
Sofrasını oba açsın, el açsın.
Sözümüzde orası, burası olmasın,
Emel bağı baştan başa gül açsın.

O zaman koşar nağməsini, şiirini
O oğullu o analı günlerin.
Rengi, ruhu bu dünyayı bezesin
O bezekli, o kınalı günlerin.
Ortak olak sevincine, derdine
Derdimizden haberli olan günlerin.
Hangi gün ki, yolcu ettik hasreti
O gün olsun aksakallı günlerin!!!

1971.

Özür Dileme

"Space" televizion kanalında
"Günaydın" sabah programına iştirak
ediyordum. Vəfa adlı bir gazeteci hanım
"Zəlimhan Hoca, denizlə aranız
nasıldır?" sorusuna "Dənizi o kadar da
sevəmem, benimki dağlardı, ben
dağlarda doğmuşum." şəklində verdiğim

verdiyim cavab verilişə qulaq asan xalq
şairimiz Qabilin haqlı narazılığına səbəb
olmuş və "Zəlimxan, dənizdən, gəl, üzr
istə" mısrası ilə başlayan bir şer
yazmışdır. Mən də ustad şairimizin
diqqətinə minnətdarlıq duyğuları ilə
bağlı üzrxahlıq ruhunda bir şer yazdım.

Əziz oxucular! Buyurun oxuyun!

Oxudum şerini, Qabil müəllim,
Sözündə danlaq var, hökm var, ərək var.
Ustad bir şairin təfəkküründə
Sulara sevgi var, dənizi dərk var.
"Zəlimxan, üzr istə Xəzərdən" - dedin,
"Salma dənizləri nəzərdən" - dedin.
Bu dağla, bu daşla, torpaqla bağlı
Ruhumda minlərlə şərqi var, ustad!
Mənim istəyimdə, məhəbbətimdə
Dağ ilə dənizin fərqi var, ustad!
Dəniz görməmişdim dağı görəndə
Dəniz heç yuxuma girməzdi mənim
Dağın ətəyində alı, yaşılı,
Dağın zirvəsində ağı görəndə.
Dənizi sevməyə bilərəmmi mən,
Mənim o kütlüyüm, o keyliyim yox.
Bu dağlar ən doğma duyğularımdı,
Dənizə heç zaman ögeyliyim yox!
Axdım Borçalıdan bir bulaq kimi,
Xəzər sahilində Xəzərə döndüm.
Sazımla, sözümlə, şeriyyətimlə,
Şəhərdə təzə bir şəhərə döndüm.
Baxdıqca çırpınan qağayılara
Ruhum da çırpındı ağ qanad kimi,

cevap, programı dinləyən xalq şairimiz
Kabil'in haqlı kərginliyinə səbəp olmuş
ve "Zəlimhan, dənizdən, gəl, özür dile."
mısrasıyla başlayan bir şiir yazmışdır.
Ben de üstat şairimizin diqqətinə
minnətdarlıq duyğularıyla bağlı özür
dilemə ruhunda bir şiir yazdım.

Aziz okuyucular, buyurun okuyun!

Okudum şiirini, Kabil Hoca,
Sözündə nümunə var, hükmü var, ümit var.
Üstat bir şairin tefəkküründə
Sulara sevgi var, dənizə dərk var.
"Zəlimhan, özür dile Hazar'dan" dedin,
"Salma dənizləri nəzərdən" dedin.
Bu dağla, bu daşla, toprakla bağlı
Ruhumda binlərcə şarkı var, üstat!
Benim istəyimdə, muhabbətində
Dağ ilə dənizin fərqi var, üstat!
Dəniz görməmişdim dağı görüncə
Dəniz heç rüyama gəlməzdi benim
Dağın ətəyində al, yeşili,
Dağın zirvəsində akı görüncə.
Dənizi sevəmmi mi ben,
Benim o duyğusuzluğum, o hissizliğim yok.
Bu dağlar ən samimi duyğularımdır,
Dənizə heçbir zaman üveyliğim yok!
Aktı Borçalı'dan bir bulak kimi,
Hazar sahilində Hazar'a döndüm.
Sazımla sözümle şiiriyatımla,
Şəhirdə təzə bir şəhərə döndüm.
Baktıqca çırpınan martılara
Ruhum da çırpındı ak kanat kimi,

İçim genişləndi kainat kimi.
 Dünyada hamının Xəzəri yoxdu
 Bu, şair qisməti, şair baxtıdı.
 Xəzərin sahili, Xəzərin özü
 Təkcə dövlətimin, millətimin yox,
 Həm də ürəyimin nur paytaxtıdı.
 Gözümün odudu kənarındakı
 Nurlu sahillərdə Bakı var, Bakı!
 Bakı! Gəncliyimin sevən çağları,
 Işıq dalgaları, nur qaynaqları.
 Bakı! Yurdum-yuvam, evim-eşiyim!
 Mükəddəs ocağım, isti beşiyim!
 Mənim söhbətimin doğma anası,
 Mənim taleyimin böyük mənası.
 Necə qucaqlaşib sevgililərtək,
 Dəniz şəhərdədi, şəhər dənizdə.
 Səpələ ömrünə xoşbəxtlik kimi,
 Gör necə açılır səhər dənizdə.
 Yaz deyir, gördüyün lövhələri yaz,
 Dalğa köpük-köpük, ləpə bəmbəyaz.
 Oynadar insanı, atar, yırgalar
 İmtahan yeridir sərt qasırgalar.
 Qumlar sığallanar qız əlləritək,
 Sular qırçın-qırçın yanar zər kimi.
 Hər dalğa söz deyər, şer oxuyar,
 Müşfiqin tarında pərdələr kimi.
 İnsan təbiəti dənizə bənzər,
 Qabarar, çəkilər, qalxar, uyuyar.
 Dəniz təbiəti insana bənzər,
 Coşar, sakitləşər, qızar, soyuyar.
 Sulara diz çöküb, baş əyməyi var,
 Gəzsə də min yolda, min izdə insan.
 "Dənizi sevmirəm" – deyən şairə

İçim genişlədi kainat gibi.
 Dünyada herkesin haberi yoktur
 Bu, şair kısmeti şair bahtıdır.
 Hazar'ın sahili, Hazar'ın özü
 Yalnız devletimin, milletimin yok,
 Hem de yüreğimin nur payitahtıdır.
 Gözümün alevidir kenarındaki
 Nurlu sahillerde Bakü var, Bakü!
 Bakü! Gençliğimin seven çağları,
 Işık dalgaları, nur kaynakları.
 Bakü! Yurdum yuvam, evim obam!
 Mukaddes ateşim, sıcak beşiğim!
 Benim sohbetimin öz anası,
 Benim talihimin büyük manası.
 Nasıl sarılıp sevgililer gibi,
 Deniz şehirdedir, şehir denizde.
 Serpele ömrüne mutluluk gibi,
 Bak nasıl açılır sabah denizde.
 Yaz diyor, gördüğün tabloları yaz,
 Dalga köpük köpük, üstü bembeyaz.
 Oynatır insanı, atar, ırgalar
 İmtihan yeridir sert kasırgalar.
 Kumlar sıvazlanır kız elleri gibi,
 Sular saçak saçak yanar yıldız gibi.
 Her dalga söz söyler, şiir okur,
 Müşfik'in tarında perdeler gibi.
 İnsan tabiatı denize benzer,
 Kabarır, çekilir, kalkar, uyur.
 Deniz tabiatı insana benzer,
 Coşar, sakinleşir, ısınır, soğur.
 Sulara diz çöküp, baş eğmesi var,
 Gezse de bin yolda, bin izde insan.
 "Denizi sevmiyorum" diyen şaire

Bulaq qənim olar, çay qənim olar.
 İnciyər göylərin qızıl Günəşi,
 Sularla öpüşən Ay qənim olar.
 Bir günah dalğası axdı dilimdən,
 Qəfil bir xatadı, çıxdı dilimdən.
 Dənizi çağırır öz köməyimə
 Yusun, təmizləsin su günahımı.
 Səbrin də böyükdü, qəlbin də böyük,
 Ey dəniz, ey dalğa yu günahımı.
 Adilsən, qadirsən, ey qadir Allah,
 Sən özün bağışla bu günahımı.
 Bir qum dənəsi də məndən incisə,
 Dağlardan, düzlərdən üzr istəmə!
 Xəzərin qəlbinə toxunmuşamsa,
 Bütün dənizlərdən üzr istəmə!
 Şairim, Qabilim, dostum, qardaşım,
 Xəzərə baxanda dolan, kövrələn,
 Yaşaran gözlərdən üzr istəmə!
 Tanrı çox görməsin mənim ömrümə,
 Nə dəniz sevgimi, nə dağ eşqimi.
 Bir ovuc torpağa dönənə qədər
 Qorusun bir dünya dəniz sevgimi,
 Qorusun bir dünya torpaq eşqimi!

20 sentyabr, 2002.

Ay Məmməd Aslan

İyirmi ilin söhbətidir. Şair qardaşım Məmməd Aslanla ana Kəlbəcərin qoynunda Dədə Şəmşirin Ağdaban kəndində yaşlı bir yamacda gül-çiçək dərirdik. Dağa-daşa heyran kesildiyimiz bir məqamda dedim: "Məmməd

Bulak düşman olur, çay düşman olur.
 Küser göklərin altın günəşi,
 Sularla öpüşən ay düşman olur.
 Bir günah dalğası aktı dilimden,
 Anı bir hatadır çıktı dilimden.
 Dənizi çağırırım kendi imdadıma
 Yıkasın, temizlesin su günahımı.
 Sabrın da böyüktür, kalbin də böyük,
 Ey deniz, ey dalğa, yıka günahımı.
 Adilsin, kadirsən, ey kadir Allah,
 Sen kendin bağışla bu günahımı.
 Bir kum tanesi de benden incinirse,
 Dağlardan, ovalardan özür dilerim!
 Hazar'ın kalbine dokunmuşsam,
 Bütün denizlerden özür dilerim!
 Şairim, Kabil'im, dostum, kardeşim,
 Hazar'a bakarken dolan, hislenen,
 Ağlayan gözlerinden özür dilerim!
 Tanrı çok görmesin benim ömrüme,
 Ne deniz sevgimi, ne dağ aşkıma.
 Bir avuç toprağa dönene kadar
 Korusun bir dünya deniz sevgimi,
 Korusun bir dünya toprak aşkıma!

20 Eylül 2002.

Ey Mehmed Aslan

Yirmi yılın sohbetidir. Şair kardeşim Mehmed Aslan'la, ana Kelbecer'in koynunda Dede Şəmşir'in Ağdaban köyünde yeşil bir yamaçta gül çiçək deriyorduk. Dağa taşa hayran kesildiğimiz bir makamda dedim.

müəllim, adam elə ölüb, bu yerlərdə qalmaq istəyir". Məmməd Aslan çox sadə və səmimi bir şəkildə gülə-gülə belə cavab verdi: "Burda ölsən, çox yaxşı olar. Kəlbəcər camaatı səni çox böyük təntənə ilə dəfn edər. Qəbrin dağlara qismət olar.

"Mehmed Hoca, adam öyle ölüp, bu yerlerde kalmak istiyor." Mehmed Aslan çok sade ve samimi bir şekilde gülerek böyle cevap verdi "Burda ölsen çok iyi olur. Kelbecer cemaati seni büyük tantana ile defneder. Mezarın dağlara kısmet olur."

Ölüb o yerlərdə qalam deyirdim.
Kaş, onda öləydim, ay Məmməd Aslan.
Ağdaban kəndində keçən ömrümü
Şəmşirlə böləydim, ay Məmməd Aslan.

Ölüp o yerlerde kalsam diyordum.
Keşke o yerlerde ölseydim, ey Mehmed Aslan.
Ağdaban köyünde geçen ömrümü
Şemşir'le bölseydim, ey Mehmed Aslan.

Sırdaşı olaydım dumanın, çənin,
Yarpağın, torpağın, sünbülün, dənin,
Kövrəlib dolanda Güllü nənin
Göz yaşın siləydim, ay Məmməd Aslan.

Sırdaşı olaydım dumanın, sisin,
Yarpağın, toprağın, başağın, tanenin,
Ağlayıp, dolunca Güllü Nine'nin
Gözyaşını silseydim, ey Mehmed Aslan.

Minib Taxtadüzün köhlən atına
Uçaydım göylərin yeddi qatına.
Bal qatıb Qəmbərin zarafatına
Danışıb güləydim, ay Məmməd Aslan.

Binip Tahta düz küheylan atına
Uçaydım göklerin yedi katına.
Bal katıp Kamber'in zerafetinə
Konuşup gülseydim, ey Mehmed Aslan.

Qoşa dillənəydi qələm sazımla,
Baş-başa verəydi aləm sazımla.
Fərhad külüngümlə, Kərəm sazımla
Dağları dələydim, ay Məmməd Aslan.

Aynı konuşsaydı kalem sazımla,
Baş başa verseydi alem sazımla.
Ferhat külüngümle, Kerem sazımla
Dağları delseydin, ey Mehmed Aslan.

Bu dərdi düşünən baş qalmayacaq,
Quruyan gözlərdə yaş qalmayacaq.
Nə bilim daş üstə daş qalmayacaq
Mən hardan biləydim, ay Məmməd Aslan.

Bu derdi düşünen baş kalmayacak,
Kuruyan gözlerde yaş kalmayacak.
Ne bileyim taş üstünde taş kalmayacak
Ben nerden bilseydim, ey Mehmed Aslan.

Bilirəm küskünsən sən də dünyaya,
Gör, nə zülüm verir bəndə dünyaya.
Kəlbəcər qayıda, mən də dünyaya,
Yenidən gələydim, ay Məmməd Aslan.
1 mart, 2000.

Biliyorum küskünsün sen de dünyaya,
Gör, ne zülüm verir kul dünyaya.
Kelbecer dönse, ben de dünyaya,
Yeniden gelseydim, ey Mehmed Aslan.
1 Mart 2000.

Ramizin Övladı

2002-ci il aprelin 26-da Musiqi Akademiyasında xalq artisti Ramiz Quliyevin 55 iliyinə həsr olunmuş yaradıcılıq gecəsi keçirildi. Ramiz müəllim özü boyda oda-alova dönüb dinləyiciləri, tamaşaçıları yandırmaqla məşğul idi. Oğlu Eyyubla səs-səsə, baş-başə verib müqəddəs duyğuların qanadında bizi tanrı dərğahına çağırırdı. Əvvəlcə alkışlar selində itən ataogulu məclisin sonunda gül-çiçəklərin içində itən gördüm.

Ürək yüz pay olur, könül min para,
Sıxanda bağrına o tarı, Ustad!
Yenidən qaldırdın ucalıqlara,
"Şüşter"i, "Segah"ı, "Qatar" ı, Ustad!

Güllər dəstə-dəstə dərildi o gün,
Səslər selə döndü, alkışlar çaya.
Qurban da, Əhsən də dirildi o gün,
Sadıqcan yenidən gəldi dünyaya.

Bethoven zirvəsi, Bax ucalığı,
Üzeyir eşqiylə yan-yanayıdı.

Ramiz'in Evladı

26 Nisan 2002'de Müzik Akademisinde halk şarkıcımız Ramiz Güliyev'in 55 yıllığın hasrolunmuş yaradıcılık gecesi yapıldı. Ramiz muallim, kendi kadar ateşə aleve dönmüş dinleyicileri, konukları yakmakla meşguldü. Oğlu Eyüp'le ses sese, baş başə vermiş mukaddes duyguların kanadında bizi Tanrı dergahına çağırıyordu. Önce alkışlar selinde yiten baba oğlu, meclisin sonunda gül çiçeklerin içinde kaybolmuş gördüm.

Yürek yüz pay olur, gönül bin pare,
Sıkarken bağrına o tarı, Üstad!
Yeniden kaldırdın yüceliklere,
"Şüşter"i, "Segah"ı, "Katar"ı, üstat!

Güller deste deste derildi o gün,
Sesler sele döndü, alkışlar çaya.
Kurban da İhsan da dirildi o gün
Sadıkcın yeniden geldi dünyaya

Bethoven zirvesi, Bak yüceliği
Üzeyir aşkıyla yan yanaydı.

Belə qoruyallar, bax, ucalığı,
Heyrət- gözlərimin axan yaşıdı.

Böyle koruyorlar, bak, yüceliği
Hayret gözlerimin akan yaşıydı.

Barmaq quş lələyi, quş qanadıydı,
Çırpına-çırpına qəlb əsdirirdi.
Bu vergi Tanrının istedadıydı,
Bizi yaşamağa tələsdirirdi.

Parmak kuş yelesi, kuş kanadıydı,
Çırpına çırpına kalp estirirdi.
Bu vergi Tanrı'nın istedadıydı,
Bizi yaşamaya təlaşlandırıyordu.

Bir günlə, gecəylə, sabahla deyil,
Hey axşam oxuyar, hey dan oxuyar.
Dünyanı sevənlər silahla deyil,
İnsana bu tarla meydan oxuyar.

Bir günle, geceyle, sabahla değil,
Her akşam okuyor, her seher okuyor.
Dünyayı sevenler silahla değil,
İnsana bu tarla meydan okuyor.

Mum olur qara daş, yumşalır qaya,
Sərtlik zəriflikdən bac ala bilmir.
Gücünü göstərir sənət dünyaya,
Ölüm ölməzliklə bacara bilmir.

Mum olur kara taş, yumuşar kaya,
Sertlik zariflikten öc alamıyor.
Gücünü gösterir sanat dünyaya,
Ölüm ölümsüzlüğü beceremiyor.

Ürəkdi, ağıldı, ruhdu, nəfəsdı,
Yox, sənın çaldığın təkcə tar deyil.
Tan danışdıran haqq adlı səsdı,
Təkcə Ramiz adlı sənətkar deyil.

Yürekdir, ağrıdır, ruhtur, nefestir,
Yok, senin çaldığın yalnız tar değil.
Tarı konuşturan Hak adlı sestir,
Yalnız Ramiz adlı sanatkar değil.

Bir də dərk elədim səni yandıran,
Qarabağ dərdiymiş, Ağdam ahıymış
Bəxti qan, bağı qan, yuxuları qan
Şuşa muğamların qıbləgahıymış.

Bir de derk eyledim seni yandıran,
Karabağ derdiymiş, Ağdam ahıymış.
Bahtı kan, bağı kan, uykuları kan
Şuşa makamların kiblegahıymış.

Nə yurd yağmalana, nə ocaq söne,
Bizim dərdimizə ağlayır o tar.
Bizi əslimizə qaytarır yenə,
Bizi kökümüzə bağlayır o tar.

Ne yurt yağmalana, ne ocak söne,
Bizim derdimize ağlıyor o tar.
Bizi aslımıza döndürür yine,
Bizi kökümüze bağlıyor o tar.

Könül, bu sevginin önündə əyl,
 Bu ata sərvəti, oğul malıydı.
 Ramizin övladı başqa cür deyil,
 Elə Ramiz kimi doğulmalıydı.

Gönül, bu sevginin önünde eğil,
 Bu ata serveti, oğul malıydı.
 Ramiz'in evladı başqa tür değil,
 Öyle Ramiz gibi doğmalıydı.

Sən tara atasan, buna çox şükür,
 Eyyub davamçıdı, oğuldu, Ustad!
 Cilvələndi Araz, dalğalandı Kür,
 Tar o gün yenidən doğuldu, Ustad!

Sen tara babasın, buna çok şükür,
 Eyüp devamcıdır, oğuldur, Üstat!
 Cilvelendi Aras, dalgalandı Kür,
 Tar o gün yeniden doğdu, Üstat!

Bu görüş hər zaman düşəcək yada,
 O, bir xoş xatirə, o, bir an oldu.
 Minlərlə sevənin vardı dünyada,
 Biri də çoxaldı, Zəlimxan oldu.

Bu görüş, bir zaman düşecek hatıra,
 O, bir hoş hatıra, o, bir an oldu.
 Binlerce sevenin vardı dünyada,
 Bir de çoğaldı, Zelimhan oldu.

Barat Vüsalla Zelimhan Yakupun Deyişməsi

Berat Vüsal'le Zelimhan Yakup'un Atışması

Barat Vüsal:
 Hayıf İsa bulağından, Zəlimxan,
 Cıdır düzü, Şuşa deyib ağlarsan!
 Qəbri indi viran olub Vaqifin,
 Topxanada meşə deyib, ağlarsan!..

Berat Vüsal:
 Yazık İsa bulağından, Zelimhan,
 Cıdır ovası, Şuşa diyip ağlarsın!
 Kabri şimdi viran olmuş Vakıf'ın,
 Tophane'de orman diyip ağlarsın!..

Zelimhan Yakup:
 Allah mənə bir dərd verib, ay Barat,
 Səhər deyib, axşam deyib ağlaram.
 Qaranlıqdan aydınlığa çıxmağa
 Yox mum deyib, yox şam deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:
 Allah bana bir dert vermiş, ey Berat,
 Sabah diyip, akşam diyip ağlarım.
 Karanlıktan aydınlığa çıkmaya
 Yok mum diyip, yok şam diyip ağlarım!

Barat Vüsal:
 Oyür-öyür öyəmmirsən mərdini,
 Xəyanətkar, duyammırsan, birdimi.

Berat Vüsal:
 Öve öve övemiyorsun merdini,
 Hain, duyamıyorsun, bir miydi.

Adam tapıb deyəmmirsən dərđini
Göydə uçan quşa deyib, ağlarsan!

Adam bulup diyemiyorsun dərđini
Gökte uçan quşa diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Mən bu dərddən hara qaçım, qaçınım,
Yox Tərtərim, yox Qarqarım, Xaçınım.
Quzu kimi mələr qalıb Laçınım
Kəlbəcəri aşam deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:

Ben bu dertten nere kaçıyım, kaçınayım,
Yok Terter'im, yok Karkar'ım, Haçın'im.
Kuzu gibi meler durur Laçın'ım
Kelbecer'i aşayım diyip ağlarım!

Barat Vüsal:

Tapılmasa yurd dərđinin dərmanı,
Aparaydı Araz məni, Kür məni.
Qarabağda balalayan erməni
Varmayaydı başa deyib, ağlarsan!

Berat Vüsal:

Bulunmasa yurt dərđinin dərmanı,
Götüreydi Aras beni, Kür beni.
Karabağ'da yavrulayan Ermeni
Varmayaydı başa diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Gül qovruldu, çəmən yandı, şəh itdi,
Yer də, göy də harayıma şahiddi.
Millət özü başdan-başa şəhiddi,
Bəyim deyib, paşam deyib, ağlaram.

Zelimhan Yakup:

Gül kavruldu, çimen yandı, mum bitti,
Yer de, gök de feryadıma şahitti.
Millet kendi baştan başa şehitti,
Beyim diyip, paşam diyip, ağlarım.

Barat Vüsal:

Hər şəhidlə al qanına bələndin,
Əldən düşdün, nəfəs dərđin, dirəndin.
De, səndəmi dil deməyi öyrəndin?
Eyləmişəm peşə deyib, ağlarsan!

Berat Vüsal:

Her şehitle al kanına bulaştın,
Elden düştün, nefes dərđin, direndin.
De, sende mi dil demeyi öğrendin?
Eylemişim paşa diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Bir məndəki qismətə bax, baxta bax,
Diri-diri qəbrim olub bu torpaq
Birdən-birə niyə keçdi bu ocaq,
Niyə söndü bu şam deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:

Bir bende ki kismete bak, bahta bak,
Diri diri kabrim olmuş bu toprak.
Birden bire niye geçti bu ocak,
Niye söndü bu şam diyip, ağlarım!

Barat Vüsal:

Tökülür qan, sökülür can nətəri,
İtərimi, Azərbaycan, itəri?!
Bircə qarış torpağımdan ötəri
Kim ölürsə, yaşa deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Dünya məndən dərd istədi, yas umdu,
Təbriz, Dərbənd matəmimdi, yasımdı.
Məhşərədək bu dərd mənim bəsimdi
Ömrüm boyu Şuşam deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Demirəm ki, dəyişməyin vaxtıdı,
Deyirəm ki, döyüşməyin vaxtıdı.
Canı yurda dəyişməyin vaxtıdı
Keçib sözdən işə deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Vay o gündən sevinc susa, dərd dinə,
Ha yalvarım, dinə gəlməz, dərd, dinə.
Bu dünyanın dağlar boyda dərdinə
Dərdlərimi qoşam deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Sağam, niyə mənə ölüm olmasın,
Vətən getsə, qalan günüm olmasın.
Mənim olan niyə mənim olmasın,
Döymə qardaş, döşə, deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Kişi sındı, oğul öldü, ər itdi,
Zaman daşı qum elədi, eritdi.

Berat Vüsal:

Dökülür kan, sökülür can ne türlü,
Yiter mi, Azərbaycan, yitiği?!
Bir tek qarış torpağımdan ötürü
Kim ölürsə, yaşa diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Dünya benden dert istedi, yas umdu,
Təbriz, Derbent matemimdir, yasımdır.
Məhşərə dek bu dert benim varımdır
Ömrüm boyu Şuşam diyip, ağlarım!

Berat Vüsal:

Demem ki, atışmanın vaktidir,
Derim ki, dövüşmenin vaktidir.
Canı yurda deşişmenin vaktidir
Geçip sözdən işə diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Vay o gündən sevinç sussun, dert konuşsun,
Hep yalvarayım, dine gelmez, dert, konuşsun.
Bu dünyanın dağlar kadar derdine
Dertlerimi birleştirip, ağlarım!

Berat Vüsal:

Sağım, niye bana ölüm olmasın,
Vatan gitse, kalan günüm olmasın.
Benim olan niye benim olmasın,
Dövme gardaş, sineye, diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Adam kırıldı, oğul öldü, er yitti,
Zaman taşı kum elədi, eritti.

Göz yaşlarım neçə yaylıq çürütdü
Ömrə-günə heşən deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Tərpənəmmir kimsə varın əlindən,
Bağım-barım keçir harın əlindən.
Yurdu satan alçaqların əlindən,
Haşa! Haşa! Haşa! deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Düşmənimiz torpaq alıb, şadlanıb,
Fil yıxılıb, haqqın dizi qatlanıb.
Cəbrayılın kəhrizindən atlanıb
Güləbirdə düşəm deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Sinəsində çalın-çarpaz dağ vardı,
Vaqif ilə Vidadi də ağlardı.
Gedən bizim torpaqlardı, dağlardı
Bayatını qoşa deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Yaşamağı bacarmırsan, öl deyib,
Dediğini tufan deyib, sel deyib.
Dəlidağa, Taxtadüzə dil deyib,
Cütüm deyib, qaşım deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Od ələyir yerdən tank, top, pulemyot,
Havadansa neçə raket, samolyot.
Şəmşirimin məzarına düşən od,
Məzarıma düşə deyib, ağlarsan!

Göz yaşlarım nice mendil çürüttü
Ömrə günə boştur diyip, ağlarım!

Berat Vüsal:

Kımıldamıyor kimse varın elinden,
Bağım meyvem geçer zalimin elinden.
Yurdu satan alçaqların elinden,
Haşa! Haşa! Haşa! Diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Düşmanımız toprak alıp, şadlanmış,
Fil yıkılmış, hakkın dizi katlanmış.
Cebrail'in kanadından çırpınıp
Güləbird'e düşeyim diyip ağlarım!

Berat Vüsal:

Sinesinde çapraz çapraz dağ vardı,
Vagif ile Vidadi de ağlardı.
Giden bizim topraklardı, dağlardı
Bayatıyı koşsun diyip ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Yaşamayı beceremiyorsan, öl demiş,
Dediğini tufan demiş, sel demiş.
Dəlidağ'a, Tahtadüz'e dil demiş,
Çiftim diyip, kaşım diyip ağlarım!

Berat Vüsal:

Ateş ediyor yerden tank, top, makineli tüfek
Havadansa nice roket, uçak.
Kılıcımın mezarına düşen od,
Mezarıma düşsün diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Yaylaq olmaz, yamac olmaz, daş olmaz,
Yurd-yuvasız keçən ömür xoş olmaz.
Dirşəklənib söykənməyə döş olmaz,
Səmtim deyib, guşəm deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:

Yayla olmaz, yamaç olmaz, taş olmaz,
Yurt yuvasız geçen ömür hoş olmaz.
Dirseklenip yaslanmaya sine olmaz,
Səmtim diyip, köşəm diyip, ağlarım!

Barat Vüsal:

İndi olum mən Vidadi, sən Vaqif,
Ya da ki, ol sən Vidadi, mən Vaqif.
Dərdin mənə can Vidadi, can Vaqif,
Əsir gedən qələm qaşa ağlarsan!

Berat Vüsal:

Şimdi olayım ben Vidadi, sen Vakıf,
Ya da ki, ol sen Vidadi, ben Vakıf.
Dərdin bana can Vidadi, can Vakıf,
Esir giden kalem kaşa ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Göyüm yoxdu, şəh ələsin buludum,
Dağım yoxdu, şirə çəkim, bal udum.
Yad əllərdə baltalandı palıdım
Külə döndü meşəm deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:

Göğüm yoktur, çiy edesin buludum,
Dağım yoktur, şıra çekeyim, bal yudum.
Yad ellerde baltalandı pelitim
Küle döndü meşəm diyip, ağlarım!

Barat Vüsal:

Niyə durmur Qurbanımız, nə yatıb,
Bir görəydik Koroğlumuz qayıdıb.
Tufarqanda xan Abbası oyadıb,
Haray çəkib Tikmədaşa, ağlarsan!

Berat Vüsal:

Niyə durmaz Kurban'ımız, ne yatmış,
Bir göreydik Koroğlu'muz dönmüş.
Tufargan'da han Abbas'ı uyartmış,
Feryad edip Dikmedaş'a, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Axşam qərrib, gecə yazıq, dan qəmli,
Könül küskün, ürək miskin, can qəmli
Seyid ağlar, Cabbar yetim, Xan qəmli
Hanı mənim nəşəm deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:

Akşam garip, gece üzgün, tan gamlı,
Gönül küskün, yürek miskin, can gamlı.
Seyid ağlar, Cabbar yetim, Han gamlı
Hani benim neşəm diyip, ağlarsın!

Barat Vüsal:

Bu davanın gizlənib sirr içində,
Mini gördü, min biri tor içində.

Berat Vüsal:

Bu davanın saklanmış sırrı içində,
Bini gördü, binbiri tor içində.

Qalıb söyüş, təhmiz, təhqir içində
Neçə məkan, guşə deyib, ağlarsan!

Kalmış küfür, hakaret, iftira içində.
Nasıl məkan, köşə diyip ağlarsın!

Zelimhan Yakup:
Binələri alaçıqsız, çadırsız,
Cıdır düzü kişnərtisiz, cıdırsız.
Qarabağım Üzeyirsiz, Qədirsiz,
Düşmən bağı deşəm deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:
Yayla evi, alacıksız, çadırsız,
At meydanı kişnərtisiz, koşusuz.
Karabağ'ım Üzeyir'siz, Kadir'siz,
Düşman bağı deşeyim diyip, ağlarım!

Barat Vüsal:
Çəkılənmi Zəngilanın azarı,
Qubadlının, Kəlbəcərin qubarı.
Naxçıvanın, Qazağın da qubarı
Yaman döndü qışa deyib, ağlarsan!

Berat Vüsal:
Çekilir mi Zengilan'ın azarı,
Gubadlı'nın, Kelbecer'in tozu.
Nahçıvan'ın, Kazak'ın da kederi
Yaman döndü kışa diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:
Qanlı fəlek işimizi nəş tutub,
Qara sazın tellərini pas tutub.
Ağkilsədə Ələsgərə yas tutub
Kəsəməndə Qəşəm deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:
Kanlı felek işimizi uğursuz tutmuş,
Kara sazın tellərini pas tutmuş.
Ağkilse'de Alesker'e yas tutmuş.
Kesemen'de Gəşəm diyip, ağlarım!

Barat Vüsal:
Nə xəbər var Gədəbəydən, Tovuzdan,
Fuzulidən, Ağdam, Tərtər, Kəhrizdən?
Nə qalıbdı mənəm deyən Oğuzdan?
"İç"ə deyib, "dış"a deyib, ağlarsan!

Berat Vüsal:
Ne xəbər var Gədəbəy'dən, Tovuz'dan,
Fuzuli'dən, Ağdam, Tərtər, Kəhriz'dən?
Ne kalmışdır benim diyən Oğuz'dan?
"İç"ə diyip, "dış"a diyip ağlarsın!

Zelimhan Yakup:
Ağrılardan ilan kimi qıvrılam,
Külə dönəm, küləklərə sovrulam.
Torpaq üçün yanam, yanam, qovrulam,
Öz odumda bişəm deyib, ağlaram!

Zelimhan Yakup:
Ağrılardan yılan gibi kıvrılayım,
Külə döneyim, rüzgarlara savrulayım.
Toprak için yanayım, yanayım, kavrulayım,
Kendi ateşimde pişeyim diyip, ağlarım!

Barat Vüsal:

Laçın dedim, yenə gözün doldumu?
Xocalısız yollarımız yoldumu?
Allah, ağlar görənəcən xalqımı,
Çəkileydin şişə deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Heç bilmədim dəydi nədən qəlbimə,
Çox daş atdı gəlib-gedən qəlbimə.
Parça-parça, zədən-zədən qəlbimə
Pul-pul olmuş şişəm deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Sən ağlama, düşmənimiz ağlasın,
Deyirsən ki, yaxşı gəlir avazın.
Tanrı bizi daş olmaqdan saxlasın
Dönəmmirəm daşa deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Səs tək əldən necə çıxsın, tək ələm,
Daşdığı yük matəmdi, yük ələm.
Qorxuram ki, dərdi yeyəm, kökələm
Dərd içində şişəm deyib, ağlaram!

Barat Vüsal:

Bu şerimin cavabını yazan vaxt,
Yazarsan ki, bu da tale, bu da baxt!
Ağlayanda səhv etmə ha, ay Barat,
Zəlimxana oxşa deyib, ağlarsan!

Zelimhan Yakup:

Dost unutdu, düşmən döydü, yar atdı,
Tanrı bizi qəm çəkməyə yaratdı.

Berat Vüsal:

Laçın dedim, yine gözün doldu mu?
Hocalısız yollarımız yol mudur?
Allah, ağlar görənə dek halkımı,
Çekileydim şişə diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Hiç bilmedim deydi neden kalbime,
Çok taş attı gelip giden kalbime.
Parça parça, dilim dilim kalbime
Pul pul olmuş camım diyip, ağlarım!

Berat Vüsal:

Sen ağlama, düşmanımız ağlasın,
Diyorsun ki, güzel gelir avazın.
Tanrı bizi taş olmaktan saklasın
Dönemiyorum taş a diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Ses gibi yurttan nasıl çıksın, tek elem,
Taşdığı yük matemdir, yük elem.
Korkarım ki, derdi yiyeyim, şişmanlayayım
Dert içinde şişem diyip, ağlarım!

Berat Vüsal:

Bu şiirimin cevabını yazdığın vakit,
Yazarsın ki, bu da talih, bu da baht!
Ağladığında hata etme sakın, ey Berat,
Zelimhan'a okşa diyip, ağlarsın!

Zelimhan Yakup:

Dost unuttu, düşman dövdü, yar attı,
Tanrı bizi gam çekmeye yarattı.,

Ağlar qalan Zəlimxanla Baratdı,
Ağlamağa peşəm deyib, ağlaram!

Mahmudəli Çöhrəqanlıya

Millətə can-can deyir
Zülmətə qan-qan deyir.
Qalx, Azərbaycan, deyir,
Üz qanlı, çöhrə qanlı.

Düşmən qansız, yağı qan,
Qızardıbdı dağı qan.
Ayranı qan, yağı qan
Çalxanır nehrə qanlı.

Min bir parçadı ürək,
Qandı yeyilən çörək.
Qılinc, yaba, bel, kürək,
Balta qan, dəhrə qanlı.

Yurda odlar ələndi,
Yerlə göy silkələndi.
Bələk qanla bələndi
Kök qanlı, pöhrə qanlı.

Ağız açdıq hər yada,
Baxan yoxdu fəryada.
Tahir batdı dəryada,
Yaş tökür Zöhrə qanlı.

Sus, Türk, deyir, sus, Turan,
Susmaq bilmir susduran.
Qan qussun qan qusduran,

Ağlayıp duran Zelimhan'la Berat'tı,
Ağlamaya alışkınlım diyip, ağlarım!

Mahmud Ali Çöhrekanlı'ya

Millete can can diyor
Zulmete kan kan diyor.
Kalk Azerbaijan diyor,
Yüz kanlı, çehre kanlı.

Düşman kansız, hain katil,
Kızarmıştı dağı kan.
Ayranı kan, yağı kan
Çalkanır nehre kanlı.

Bin bir parçadır yürek,
Kandır yenilen çörək.
Kılıç, yaba, bel, kürek,
Balta kan, satır kanlı.

Yurda ateşler edildi,
Yerle gök silkelendi.
Kundak kanla belendi
Kök kanlı, filiz kanlı.

Ağız açtık her yada,
Bakan yoktur feryada.
Tahir battı deryada,
Yaş döker Zühre kanlı.

Sus, Türk, diyor, sus, Turan,
Susmak bilmez susturan.
Kan kussun kan kusturan,

Baxsın bu sehrə qanlı.

Baksın bu sahra kanlı.

Qardaşım Mahmudəli,
Çoxdu qansoran zəli.
Min ildi Məcnun dəli,
Min ildi səhra qanlı.

Gardaşım Mahmud Ali,
Çoktur kan emen sülük,
Bin yıldır Mecnun deli,
Bin yıldır sahra kanlı.

Sevindirib yadını,
Qaçırıblar dadını.
Niyə sənin adını,
Qoydular Çöhrəqanlı?!

Sevindirip yadını,
Kaçırmışlar tadını.
Niye senin adını,
Koydular Çöhrekanlı?!

26 mart, 2002.

26 Mart 2002.

Səadət Butaya

Saadet Buta'ya

Müasir Azərbaycan poeziyasında, qadın şairlər arasında şerinin ahəngi, dərdinin rəngi ilə seçilən şairə bacımızdı Səadət Buta!

Muasır Azərbaycan şiirinde, kadın şairler arasında şiirinin ahengi, derdinin rengi ile seçilen şaire bacımızdır Saadet Buta!

Yurd ağrısıdı, torpaq nisgilidi, Baş keçid həsrətidi, könül yangısıdı, göz yaşlarıdı Səadət Buta poeziyası!

Yurt ağrısıdır, toprak derdidir, Baş geçid hasretidir, gönül yangısıdır, göz yaşlarıdır Saadet Buta şiirleri!

Ər yükü daşıyan anadı, himindən yıxılmamış binadı, dəstədən üzülmüş durnadı gölündən ayrılmış sonadı barmağa həsrət qalmış xınadı, həsrətdən toxunmuş xalıdı, kədərdən qurulmuş xanadı Səadət Butanın şerləri!

Er yükü taşıyan anadır, temelinden yıkılmamış binadır, katardan üzülmüş turnadır, gölünden ayrılmış sunadır, parmağa hasret kamış kınadır, hasretten dokunmuş halıdır, kederden kırılmış kanadı Saadet Buta'nın şiirleri!

Kövrək bayatıdı, həzin oxşamadı, şirin layladı, toyumuzda naxışdı yasımızda ağıdı, dərddən danışa-danışa dərdimizi dağıdır Səadət Butanın şerləri!

Sancılı bayatıdır, hazin okşamadır, şirin ninnidir, düğünümüzde nakışdır, yasımızda ağıttır, dertten konuşa konuşa dərdimizi dağıtır Saadet Buta'nın şiirleri!

Mən onu həmişə sevmişəm gözəl bir
şairə, istəkli bacı kimi adını başımdan
uca tutmuşam şahların qızılı tacı kimi,
mən onu həmişə duymuşam ruhumun
təsəllisi, ağrımın əlacı kimi, Borçalının
harayına bir alışıb, bir yanmışıq qur
ocağın sacı kimi, o məni həmişə ziyarət
bilib, mən onu bağrıma basmışam
Məkkədən gəlmiş bir hacı kimi, ikimiz
də ucalmışıq duyğuların zirvəsinə,
uğurludu yollarımız haqq elçisi
peyğəmbərin müqəddəs meracı kimi!
Şair Zelimhan Yakup şairə bacısı
haqqında sözlə dediyini sazla deməsə,
dili od tutub yanar. Aldı Zelimhan
Yakup:

Gah yanar, gah sönər söz qovşağında,
Oddadı, sudadı Səadət Buta.
Qəm ilə qohumdu yaranışından,
Dərd ilə qudadı Səadət Buta.

Ruhunu od kimi atıb şərinə,
Qovuşub ruhuna, çatıb şərinə.
Torpaqdan götürüb qatıb şərinə
Bu tamı, bu dadı Səadət Buta.

Şeri dan yeridi, yaz havasıdı,
Güzəllik sərgisi, naz havasıdı.
"Başgeçid" adında saz havasıdı,
Daşıyır bu adı Səadət Buta.

Qıymadı mənliyi, vüqarı sına,

Ben onu daima sevmişim gözəl bir şaire,
istəkli bacı gibi, adını başımdan yüce
tutmuşum şahların kızılı tacı gibi, ben
onu daima hissetmişim ruhumun
tesəllisi, ağrımın ilacı gibi, Borçalı'nın
feryadına bir alışmış, bir yanmışız gür
ocağın sacı gibi, o beni daima ziyaret
etmiş, ben onu bağrıma basmışım
Mekke'den gelmiş bir hacı gibi, ikimiz
de yücelmişiz duyğuların zirvesinə,
uğurludur yollarımız Hakk elçisi
peygamberin mukaddəs miracı gibi!
Şair Zelimhan Yakup şaire bacısı
hakkında sözlə dediğini sazla demese,
dili tutuşup yanar. Aldı Zelimhan
Yakup:

Kah yanar, kah sönər söz kavşağında,
Ateştedir, sudadır Saadet Buta.
Gam ile kavimdir yaratılıştan,
Dert ile dünürdür Saadet Buta.

Ruhunu ateş gibi atmış şiirine,
Kavuşup ruhuna, varmış şiirine.
Topraktan alıp katmış şiirine
Bu tadı, bu lezzeti Saadet Buta.

Şiiri tan yeridir, yaz havasıdır,
Güzəllik sergisi, naz havasıdır.
"Başgeçid" adında saz havasıdır,
Taşıyor bu adı Saadet Buta.

Kıymadı benliği, vakarı kıra,

Qeyrət qılıncını qoymadı qına,
Atalıq elədi balalarına
Anadı, atadı Səadət Buta.

Gayret kılıcını koymadı kına,
Babalık eyledi yavrularına
Anadır, babadır Saadet Buta.

Küskün bənövşədi boynunu bükər,
Şerinə qul olub, dərdinə nökr.
Dindirsen ağlayıb göz yaşı tökər,
Dindirmə, xatadı Səadət Buta.

Küskün menekşədir boynunu bükər,
Şiirine kul olmuş, dərdinə uşak.
Dindirsen ağlayıp gözyaşı döker,
Dindirme, hatadır Saadet Buta.

Eşqin güllərini yarımçıq dərib,
Duruşu qəmgindi, baxışı qərib.
Tanrı Borçalıya sovqat göndərüb
Sevgidi, butadı Səadət Buta.

Aşkın güllərini yarım dermiş,
Duruşu gamlıdır, baxışı garip.
Tanrı Borçalı'ya hədiyyə göndərmiş
Sevgidir, guncadır Saadet Buta.

5 fevral, 2001.

5 Şubat 2001.

Nəvələr Böyüdən Vaxtımız Gəlir

Torunlar Büyütecek Vaktimiz Gelir

Sahibə xanıma

Sahibe Hanım'a

Dünən yaz günüydük, səhər mehiydik,
Dünən dağ küləyi, çəmən şəhiydik.
Dünən iki ömrün, iki talenin,
İki xoşbəxtliyin cavabdehiydik.
Bu gün yavaş-yavaş dağdan aşırıq,
Qarşıdan bir kövrək qocalıq baxır,
Ömrün gəncliyilə sağollaşırıq.
Nənəli-babalı baxtımız gəlir,
Nəvələr böyüdən vaxtımız gəlir.

Dün yaz günüydük, seher yeliydik,
Dün dağ rüzgarı, çimen çiyyidik.
Dün iki ömrün, iki talihin,
İki mutluluğun sorumlusuyduk.
Bugün yavaş yavaş dağdan aşarız,
Karşıdan bir sancılı ihtiyarlık bakar,
Ömrün gençliğiyle vedalaşırız.
Nenelik dedelik baxtımız gelir,
Torunlar büyütecek vaktimiz gelir.

Sən nənə, mən baba, iki ixtiyar,
Oğul-qız sarıdan xoşbəxt, bəxtiyar.
Sanbala çox şükür, saya çox şükür,
Allahın verdiyi paya çox şükür.

Sen nine, ben baba, iki ihtiyar,
Oğul- kızdan ötürü mutlu, bahtiyar.
Olmayana çok şükür, olana çok şükür,
Allah'ın verdiği paya çok şükür.

Tutub körpələrin gül əllərindən,
 Bir gün oğul gəlir, bir gün qız gəlir
 Nəvələr gəzdirən vaxtımız gəlir.

İşıqdı ocağa, çıraqdı evə,
 "dövlətdə dəvədi, övladda nəvə" .
 Oğul kişiləşdi, qız gəlin oldu,
 Sevənlər yaratdıq biz sevə-sevə.
 Qoca İstanbulda dünyaya gələn
 Borçalı nişanlı Turanımız var.
 Nənəlik-babalıq gətirib bizə,
 Dünyanı təzədən quranımız var.
 Nənəli-babalı taxtımız gəlir,
 Nəvələr gəzdirən vaxtımız gəlir

Ömrün gəncliyindən, cavanlığından,
 Astaca-astaca uzaqlaşırıq.
 Qatır başımızı nəvələrimiz,
 Elə özümüz də uşaqlaşırıq.
 Sən uşaq, mən uşaq, nəvələr uşaq,
 Uşaq bağçasına dönər evimiz.
 Körpə nəfəsindən gül ətri gələr,
 Çiçək boğçasına dönər evimiz.
 Nənəli-babalı vaxtımız gəlir,
 Nəvələr böyüdən vaxtımız gəlir.

Qızlara ürəyin odunu verdin,
 Əritdin ömrünü oğullar üçün.
 Dur sovqat hazırla nəvələrinə,
 Hazırla özünü bal bayatılar,
 Şirin əfsanələr, nağıllar üçün.
 Şirəli torpaqda sağlam toxumdu,
 Nağıllar qıdadı ağıllar üçün.

Tutmuş gənclərin gül ellerindən,
 Bir gün oğul gelir, bir gün kız gelir.
 Torunlar gezdirecek vaktimiz gelir.

İşıktır ocağa, çıraqtır eve,
 "Devlette devedir, evlatta torun".
 Oğul adam oldu, kız gelin oldu,
 Sevenler yarattık biz seve seve.
 Koca İstanbul'da dünyaya gelen
 Borçalı nişanlı Turanımız var.
 Ninelik, dedelik getirmiş bize,
 Dünyayı yeniden kuranımız var.
 Ninelik dedelik tahtımız gelir,
 Torunlar gezdirecek vaktimiz gelir.

Ömrün gənçliyindən, cıvanlığından,
 Yavaşça yavaşça uzaklaşırız.
 Karıştırır kafamızı torunlarımız,
 Öyle kendimiz de çocuklaşırız.
 Sen uşak, ben uşak, torunlar uşak,
 Uşak bahçesine döner evimiz.
 Bebek nefesinden gül kokusu gelir,
 Çiçek bahçesine döner evimiz.
 Ninelik dedelik vaktimiz gelir,
 Torunlar büyütecek vaktimiz gelir.

Kızlara yüreğin ateşini verdin,
 Erittin ömrünü oğullar için.
 Kalk hediye hazırla torunlarına,
 Hazırla kendini bal bayatılar,
 Şirin efsaneler, masallar için.
 Sulu toprakta sağlam tohumdur,
 Masallar gıdadır akıllar için.

Nağıla dönürük ötdükə illər,
Nağıl danışmalı vaxtımız gəlir,
Nənəli-babalı baxtımız gəlir.

30 aprel, 2000 İstanbul.

Masala döneriz geçtikçe yıllar,
Masal anlatacak vaktimiz gelir,
Ninelik dedelik bahtımız gelir.

30 Nisan 2000 İstanbul.

Nəvəm Turana

Evdən ayrılanda beş-on günlüyə,
Məni bir cazibə evə çəkərmiş.
Bütün babaları öz ocağına,
Nəvə çağırarmış, nəvə çəkərmiş

Yatırmı, dururmu, neyləyir indi?
Başı öz işinə qarışan nəvəm.
Küsəndə, titrədib dodaqlarını
Güləndə, yanağı qırıxan nəvəm.

Tanrı naxış vurub bu yaraşığa,
O, gülə çevrilib, mən sarmaşığa.
İncə gülüşləri dönüb ışığa,
Göydə ulduz kimi sayrıxan nəvəm.

İlahi, min şükür, babayam indi,
Könlüm bu eşq ilə dindi, nə dindi.
Yağdan da, baldan da min qat şirindi
Yarı gül, yarı bal, yarı şan nəvəm.

Sağlam toxum görüm, sağlam dən
görüm,
Ruhu oynaq görüm, qəlbi şən görüm.
Bütün nəvələri sevinən görüm
Olmasın heç zaman pərişan nəvəm.

Torunum Turan'a

Evden ayrılınca beş on günlüğe,
Beni bir cazibe eve çekermiş.
Bütün dedeleri kendi ocağına,
Torun çağırarmış, torun çekermiş.

Yatıyor mu, duruyor mu, neyliyor şimdi?
Başı kendi işine karışan torunum.
Küsünce, büzüp dudaklarını
Gülünce, yanağı kırışan torunum.

Tanrı nakış vurmuş bu güzelliğe,
O güle çevrilmiş ben sarmaşığa.
İnce gülüşleri dönmüş ışığa,
Gökte yıldız gibi parlayan torunum.

İlahi bin şükür, dedeyim şimdi,
Gönlüm bu aşk ile dindi, ne dindi.
Yağdan da, baldan da bin kat şirindi
Yarı gül, yarı bal, yarı şan torunum.

Sağlam tohum göreyim, sağlam dene
göreyim,
Ruhu oynak göreyim, kalbi şen göreyim.
Bütün torunları sevinen göreyim
Olmasın hiçbir zaman pərişan torunum.

Çiynimə dırmanan, başıma çıxan,
Küsdürsəm, gözü'nün yaşını sıxan,
"Babam hanı?" - deyib yollara baxan
Məni anasından soruşan nəvəm.

Nə ayrılıq ola, nə həsrət ola,
Adının mənası həqiqət ola.
Turan dünyasına bir şöhrət ola,
Öz haqqı uğrunda vuruşan nəvəm.

Dərdi bir sevdiyi barı Zəlimxan,
Neyləyir sərvəti, varı Zəlimxan.
Yarı Məhəbbətədi, yarı Zəlimxan,
Bizə salxım kimi sarışan nəvəm.

Təsəlli yeridi təkin, yalqızın
Babalar nəvəsiz, gör, nələr çəkir.
Başı qarışanda oğulun, qızın
Bizi evimizə nəvələr çəkir.

17 yanvar, 2001, Alıtağac.

Nəvələr Şəhərdi, Babalar Qala

Menim gözü'm nuru, könlüm işığı,
Sənin doğulduğun şəhərdəyəm mən.
Gözəlim İstanbul açıb qoynunu,
Turan dünyasına səfərdəyəm mən.

Ömrün boğçasında gül tala-tala,
Nəvələr şəhərdi, babalar qala.
Sən mənim ruhumun sazısan, bala,
O sazın kökündə bir pərdəyəm mən.

Omzuma tırmanan, başıma çıkan,
Küstürsəm, gözü'nün yaşını akıtan,
"Dedem hani?" – diyip yollara bakan
Beni anasına soran torunum.

Ne ayrılık ola, ne hasret ola,
Adının manası hakikat ola.
Turan dünyasına bir şöhrət ola,
Kendi hakkı uğrunda vuruşan torunum.

Dərdi bir sevdiği meyveyi Zəlimhan,
Neylesin serveti, varı Zəlimhan.
Yarı muhabbətədi, yarı Zəlimhan,
Bizə salkım gibi sarılan torunum.

Təsəlli yeridir tekin, yalnızın
Dedeler torunsuz, gör, nələr çəkiyor.
Aklı karışınca oğulun, qızın
Bizi evimize torunlar çəkiyor.

17 Ocak 2001 Altıtağac.

Torunlar Şehirdir Dedeler Kale

Benim gözü'mün nuru, gönlümün ışığı,
Senin doğduğun şehirdeyim ben.
Güzəlim İstanbul açmış koynunu,
Turan dünyasına seferdeyim ben.

Ömrün bahçesinde gül yığın yığın,
Torunlar şehirdir, dedeler kale.
Sen benim ruhumun sazısın, evlat,
O sazın kökünde bir perdeyim ben.

Torpağım Turandı, yurdum Turandı,
Hayana vardımsa, gördüm Turandı.
Nəvələr içində ordum Turandı,
Babalar içində sərkərdəyəm mən.

15 iyun, 2002.

Toprağım Turan'dır, yurdum Turan'dır,
Ne yana vardıysam, gözüm Turan'dır.
Torunlar içində ordum Turan'dır,
Dedeler içində komutanım ben.

15 Haziran 2002.

Turanın Şerini Turanda Yazdım

Nəvəm babasından şer istədi,
Onu ən müqəddəs bir anda yazdım.
Ulu bir şəhərdə ellər-obalar
Sabah namazına duranda yazdım.

Bir zərrə, bir qətrə, kainat nəvə,
Babalar könlündə bu həyat nəvə.
Gələn sabahlara qol-qanad nəvə
Mən bu duyğulara varanda yazdım.

Saçan işıq oldu, açan gül oldu,
Nəvə şahlığına canım qul oldu.
Bu şerin vətəni İstanbul oldu,
Turanın şerini Turanda yazdım.

15 iyun, 2002.

Turan'ın Şiirini Turanda Yazdım

Torunum dedesinden şiir istedi,
Onu en mukaddes bir anda yazdım.
Ulu bir şehirde iller obalar
Sabah namazına kalkınca yazdım.

Bir zerre, bir katre, kainat torun,
Dedeler gönlündə bu hayat torun.
Gelen sabahlara kol kanat torun
Ben bu duyğulara varınca yazdım.

Saçan ışık oldu, açan gül oldu,
Torun şahlığına canım kul oldu.
Bu şiirin vatanı İstanbul oldu,
Turan'ın şiirini Turanda yazdım.

15 Haziran 2002.

Turanıma

Ay mənim Turan balam,
İyirmibirinci əsri
Yenidən quran balam.
Qoy, sənə kömək olsun
Göydəki qadir Allah,
Yerdəki Quran, balam!

Turan'ıma

Ey benim Turan yavrum,
Yirmibirinci asrı
Yeniden kuran yavrum.
Bırak, sana destek olsun
Gökteki Kadir Allah,
Yerdeki Kur'an, yavrum!

Nəvəm Fatehə

Çiçək üstə arımız,
 Gül üstündə şehimiz.
 Dağlarda küləyimiz,
 Bağçalarda mehimiz.
 Var olsun türkün ruhu,
 Qoy, Turan yaşadığca
 Yaşasın Fatehimiz.

21 sentyabr 2002.

Torunum Fatih'e

Çiçək üzərində arımız,
 Gül üstündə çiyimiz.
 Dağlarda rüzgarımız,
 Bahçelerde yelimiz.
 Var olsun Türk'ün ruhu,
 Koy Turan yaşadıkça
 Yaşasın Fatihimiz.

21 Eylül 2002.

Ustalar

Özümə ev tikir, yuva qururam, Xeyli müddətdir ki, evimizdə ustalar işləyir. Hacı, Muxtar, Şamil, Ağalar. Hansının adının birinci çəkilməyinə baxmayaraq, hər biri özlüyündə birinciliyə layiqdi. İstər sənətdə, qabiliyyətdə, istər adamlıqda, mərifətdə. Elə bil yüz ildə bir-birimizi tanıyırdıq. Doğma qardaş kimi bir-birimizə qaynayıb-qarışmışıq. Onlar artıq mənim tərcümeyi-halımın bir hissəsinə çevrilib, yaddaş və könül dünyama daxil olublar.

Nə zaman gəlirəm

əliniz işdə,

Üstünüz, başınız

toz-torpaqdadır.

İşində heç zaman

xəyanət olmaz,

Haqq iş görənlərin

əli haqdadır.

Ustalar

Kendime ev diker, yuva kururam. Hayli müddettir ki, evimizde ustalar çalışıyor. Hacı, Muhtar, Şamil, Ağalar. Hangisinin adının birinci söylenmesine bakmayarak, her biri kendiliğinde birinciliğe layıktır. İster sanatta, kabiliyette, ister adamlıkta, marifette. Sanki yüz yıldır birbirimizi tanıyoruz. Öz kardeş gibi birbirimize kaynamış, karışmışız. Onlar artık benim tercüme-yi halimin bir hissesine çevrilmiş, hatıra ve gönül dünyama dahil olmuşlar.

Ne zaman gelsem

eliniz işte,

Üstünüz, başınız

toz topraktır.

İşinde hiçbir zaman

ihamet olmaz,

Hakk iş görenlerin

eli haktır.

Hər sığal çəkəndə

daşa, taxtaya,

Sanki saçlarıma

tumar çəkirsiz.

Otaqdan-otağa

ışığ teli yox,

Elə bil qəlbimdən

damar çəkirsiz.

Her sıvaz çəktiğinde

taşa, tahtaya,

Sanki saçlarımı

tumar edersiniz.

Odadan odaya

ışık teli yok,

Sanki kalbimden

damar çekersiniz.

Əllər yaraşdırır

kərpici, daşı,

Əllər qaralmasa,

üzrlə ağ olmaz.

Sevgidi, ürəkdi,

hər şeyin başı,

Ürəksiz heç nəyi

yaratmaq olmur.

Eller süsler

kerpici, taşı,

Eller kararmasa,

özürle ak olmaz.

Sevgidir, yürektir,

her şeyin başı,

Yüreksiz hiçbir şeyi

yaratmak olmuyor.

Gözünüz işıqdı,

qəlbiniz çıraq,

Tanrı ruhunuza

qol-qanad verib.

Allahın verdiyi

xoşbəxtliyə bax,

Gör, sizə nə qədər

istedad verib.

Gözünüz ışıktır,

kalbiniz kandil,

Tanrı ruhunuza

kol kanat vermiş.

Allah'ın verdiği

mutluluğa bak,

Gör size ne kadar

istidad vermiş.

Yaratmaq istəyi

ürəyinizdə,

Bitir sünbül kimi

dolur dən kimi.

Mışar da, balta da,

Yaratmak isteği

yüreğinizde,

Biter başak gibi

dolar tane gibi.

Bıçkısı da, balta da,

mismar da, mıx da,
Sizi başa düşür,

siz deyən kimi.

Nə isə deməyə

ehtiyac olmur,

Fikrimi gözümdən

oxuyursunuz.

Yox, siz bir şairə

ev tikmisiniz,

Bir sənət xalısı

toxuyursunuz.

Bu, şair evidi,

el qapısıdı,

Gör, bura nə qədər

millət gələcək.

Bura hər gələnin

baxışlarında

Sizə bir avəzsiz

hörmət gələcək.

Təriniz qarışdı

torpağa, suya,

Hər şeyə baxırdım

mən duya-duya.

Əbədi düşmənəm

başdansovduya

Baş qoyub, hər şeyi

baş yaratdınız.

Pəncərə dilində,

qapı dilində,

Döşəmə dilində,

çivi de, kazık da,

Sizi anlar,

sizin dediğiniz gibi.

Ne ise demeye

ihtiyaç olmuyor,

Fikrimi gözümden

okuyorsunuz.

Yok, siz bir şaire

ev dikmişsiniz,

Bir sanat halısı

dokuyorsunuz.

Bu, şair evidir,

el kapısıdır,

Gör buraya ne kadar

millət gelecek.

Buraya her gelenin

bakışlarında

Size bir bedelsiz

hürmet gelecek.

Teriniz karıştı

toprağa, suya,

Her şeye bakardım

ben duya duya.

Ebedi düşmanım

baştan savdıya

Baş koyup, her şeyi

baş yarattınız.

Pencere dilinde,

kapı dilinde,

Döşeme dilinde,

tavan dilində,
İlmənin, naxışın,
rəngin, boyanın,
Dili var, dindirib
sevən dilində.
Nə varsa hər şeyi
danışdırdınız,
Mahir ustalığın
rəvan dilində
Siz bir möcüzəli
iş yaratdınız.
Dadın bu dünyanın
hər nemətindən.
İştah şəkər olsun,
ağız bal olsun.
Mənə bu zəhməti
halal eyləyin,
Sizə neylədimə,
qoy, halal olsun.

13 noyabr, 2002.

tavan dilinde,
İlmeğin, nakışın,
rengin, boyanın,
Dili var, konuşmuş
seven dilinde.
Ne varsa her şeyi
konuşturdunuz,
Mahir ustalığın
revan dilinde
Siz bir mucizeli
iş yarattınız.
Tadın bu dünyanın
her nimetinden.
İştah şeker olsun,
ağız bal olsun.
Bana bu zahmeti
helal eyleyin,
Size neylediysem,
koy, helal olsun.

13 Kasım 2002.

Dərdimizin Bayatı Düzümü

Can bağçalar, can bağlar,
Yaralarım şan bağlar.
Bayatı bir zəmidi
Dərzi Zəlimxan bağlar.

Dərdimizin Bayatı Düzümü

Nədir bu deyimlər?
Yetimliyin sərt üzünü görən Güllü
anamın göynəyən ürəyinin sızıltılarını,

Dərdimizin Bayatı Sırası

Can bahçeler, can bağlar,
Yaralarım şan bağlar.
Bayatı bir tarladır
Derdi Zelimhan bağlar.

Dərdimizin Bayatı Sırası

Nedir bu konuşmalar?
Yetimliğin sert yüzünü görən Güllü
anamın göynəyən yüreğinin sızıltıları

məni sazla yatırdıb, sözlə oyadan Fatma
 nənin zümzümələridimi? Ən böyük
 sevincimi ən ağır kədəre çevirən
 körpəlik çağlarımın itirilən
 dünyasıdımı? Əlimizdən çıxan yaylaq
 yerləridimi? Yaralanmış və paralanmış
 Azərbaycan dərdidimi? Əsirə və girova
 çevrilən Zəngəzurdumu, Dərələyəzdimi
 Təbriz yarasıdımı, Borçalı nisgilidimi?
 Köhnə dərdlərimizdən daha betər olan
 Qarabağ harayı, Laçın fəryadı, Şuşa
 naləsidi? Ələsgərin kafər tapdağında
 inləyən məzarıdımı? Sarı Aşığın
 Güləbirdə, Dədə Şəmşirin Ağdabanda,
 Vəqifin Cıdır düzündə, Nəvənin
 Ağdamda bizi çağırən, bizsiz qalan
 ruhudumu? Nədirsə bilmirəm! Bildiyim
 odur ki, özüm öz ömrümü-günümü
 laylaya tutmuşam. Aylarla, illərlə içimdə
 nəhrə kimi çalxanıb bu qəmli duyğular,
 həsrətli düşüncələr "Yağı yağ üstə çıxıb,
 ayrıyı ayrınlıq olan" fikirlərim bayatı
 dilində, layla dilində, oxşama dilində,
 ağı dilində ürəkdən qələmə, qələmdən
 varğa süzülüb. Bu yaralı duyğular, qoy,
 torpaq, yurd-yuva həsrəti ilə alışıb yanan
 insanların hər birinin ürəyinə toxum
 kimi səpilsin, etiraz kimi baş qaldırsın,
 qisasa və intiqama çağırınsın. Bu
 deyimlərdə gözüümü sataşan hər bir
 tarixi ad qəlbimizdəki qəzəb qılıncını
 itiləsin, damarımızdakı qanı qeyrətə və
 hərəkətə gətirsin.

beni sazla uyutub, sözlə uyandıran
 Fatma ninənin terennümləri midir? En
 böyük sevincimi ən ağır kedere çevirən
 gənçlik çağlarımın yitirilən dünyası
 mıdır? Elimizdən çıxan yayla yerləri
 midir? Yaralanmış və parçalanmış
 Azərbaycan derdi midir? Esirə və rehine
 çevrilən Zəngəzur mudur, Dərələyəz
 midir, Tebriz yarası mıdır, Borçalı derdi
 midir?

Köhnə dertlərimizdən daha betər olan
 Karabağ çılgılığı, Laçın fəryadı, Şuşa
 narası mıdır? Ələsgər'in kafir
 düzlüğündə inləyən mezarı mıdır? Sarı
 Aşığın Güləbird'də, Dədə Şəmşir'in
 Ağdaban'da, Vəqif'in Cıdır ovasında,
 Nəvənin Ağdam'da bizi çağırən
 bizsiz kalan ruhu mudur? Neyse
 bilmirəm! Bildiyim odur ki, kendim
 kendi ömrümü günümü ninniye
 tutmuşum. Aylarca, yıllarca içimdə
 yayık gibi çalkalanmış bu gəmlə
 duyğular, həsrətli düşüncələr. "Yağı yağ
 üstünə çıxıb, ayrıyı ayrınlıq olan"
 fikirlərim bayatı dilində, ninni dilində,
 oxşama dilində, ağıt dilində yürekdən
 kalemə, kələmdən varğa süzölmüş. Bu
 yaralı duyğular, bırak, toprak, yurt yuva
 həsrəti ilə tutuşub yanan insanların hər
 birinin yurəğine tohum gibi səpilsin,
 itiraz gibi baş kaldırsın, kısasa ve
 intikama çağırınsın. Bu konuşmalarda
 gözüümü sataşan her bir tarihi ad

Dərd bizi dara bağlar,
Yol kəsər, ara bağlar.
QARABAĞI gedənlər,
Meylini hara bağlar?

Şər bizi şərə bağlar.
Cam ağlar, şərab ağlar.
Bülbül susub, gül solub,
Yem olub xara bağlar.

QARABAĞ qara bağlar,
Qismətmiş sara ağlar.
TƏBRİZ göz yaşı tökər,
Dərdimdən SƏRAB ağlar.

ŞUŞADAN LAÇINA bax,
QARABAĞDAN XAÇINA bax.
Yazıq anam saç yolur,
Əlində saçına bax.

AĞDAMIN keşik dağı,
Görünmür BEŞİKDAĞI
Yüz il getməz ürəkdən,
Ev dağı, eşik dağı.

Yaman gözə ağ dama,
Gül yanaqdan yağ dama.
Açıla bağlı yollar,
El qovuşa AĞDAMA.

kalbimizdeki gazap kılıcını bilesin,
damarımızdaki kanı gayrete ve harekete
getirsin.

Dert bizi dara bağlar,
Yol keser, ara bağlar.
KARABAĞ'ı gidenlər,
Meylini nere bağlar?

Şer bizi şere bağlar,
Cam ağlar, şarap ağlar.
Bülbül susmuş, gül solmuş,
Yem olmuş kara bağlar.

KARABAĞ kara bağlar,
Kısmətmiş sığırcığa ağlar.
TEBRİZ gözyaşı döker,
Derdimden SERAB ağlar.

ŞUŞA'DAN LAÇIN'A bax,
KARABAĞ'DAN HAÇIN'A bax.
Yazık anam saç yolar,
Elinde saçına bax.

AĞDAM'IN nöbet dağı,
Görünmez BEŞİKDAĞI.
Yüz yıl gitmez yürekten,
Ev dağı, eşik dağı.

Yaman göze ak damlasın,
Gül yanaktan yağ damlasın.
Açılsın bağlı yollar,
El kavuvsun AĞDAM'A.

Mey içən cama gəlsin,
Pərvanə şama gəlsin.
Qarabağı sevənlər
Dönsün, AĞDAMA gəlsin.

Çiçəyi bal GÜLABLI,
Qayası Sal GÜLABLI.
Yarası ürəyimdə
Bir qara xal GÜLABLI.

Durultmur şəh bulağı,
Küsdürdüm ŞAHBULAĞI.
Dərdi dünyanı tutub,
Götürüb ah bulağı.

QARABAĞ tülü neylər,
Tarla sünbülü neylər.
Mən ki, dərə bilmirəm,
GÜLLÜCƏ gülü neylər.

İLXİÇİDA ilxı yox,
Dəyirmanın çarxı yox.
Dağılıb ağ otaqlar
Sahibi yox, xalxı yox.

Bu oba KƏNGƏRLİDİ,
Sipərli, səngərlidi.
Dərdi də özü kimi
Ağırdı, ləngərlidi.

XOCALIDA xoca yox,
Cavan ölüb, qoca yox.
Od içində yandırır,

İçki içən kadehe gəlsin,
Pervane şama gəlsin.
Karabağ'ı sevenlər
Dönsün AĞDAM'A gəlsin.

Çiçəgi bal GÜLABLI,
Kayası sert GÜLABLI.
Yarası yüregimdə
Bir kara ben GÜLABLI.

Durulmuyor çiy bulağı,
Kütürdüm ŞAHBULAĞ'I.
Dərdi dünyayı tutmuş,
Götürmüş ah bulağı.

KARABAĞ tülü neylər,
Tarla sünbülü neylər.
Ben ki, dərə bilmem,
GÜLLÜCƏ gülü neylər.

İLHİCİ'DA yılkı yox,
Değirmenin çarkı yox.
Dağılmış ak otaqlar
Sahibi yox, halkı yox.

Bu oba KƏNGERLİ'DİR
Siperli, hendeklidir.
Dərdi de kendi gibi
Ağırdır, ləngərlidir.

HOCALI'DA hoca yox,
Genç ölmüş, yaşlı yox.

Tüstüsü var, baca yox.

Düz qandı, doğru qandı,
Dərd qandı, ağrı qandı.
Burda nəslim qırılıb,
Ada bax, BAĞRIQANDI.

Zəhəri aç altıdı,
İnləyən DAŞALTIDI.
Xalqın dərdi bir olar
Mənimki beş-altıdı.

Bu dərə nağıl dərə,
Barını ağıl dərə.
Bakıda mən ağlaram,
LAÇINDA OĞULDƏRƏ.

Nuru dağda yayır dan,
Şad xəbər yox bayırdan.
Qalxaram məzarımdan,
Səs gəlsə ÇALBAYIRDAN.

Dağ başı QUBATLIDI,
Şimşəkdən qanatlıdı.
Hər gün qisas almağa
Oğulları atlıdı.

Əyinli əyin dilər,
Bəysizlər bəyin dilər.
BƏRGÜŞADA boylanan
Görəsən, nəyin dilər.

Mən qəmin təkəriyəm,

Alev içinde yakar,
Dumanı var, baca yok.

Düz anladı, doğru anladı,
Dert anladı, ağrı anladı.
Burada neslim kırılmış,
Ada bak, BAĞIRGAN'DIR.

Zehiri aş altıdır,
İnleyen TAŞALTI'DIR
Halkın derdi bir olur
Benimki beş altıdır.

Bu dere masal dere,
Meyvesini akıl dere.
Bakü'de ben ağlarım,
LAÇIN'DA OĞULDERE.

Nuru dağda yayar tan,
Mutlu haber yok bayırdan.
Kalkarım mezarımdan,
Ses gelse ÇALBAYIR'DAN.

Dağ başı KUBATLI'DIR,
Şimşekten kanatlıdır.
Her gün intikam almaya
Oğulları atlıdır.

Eğimli eğin diler,
Beysizler bey diler.
BERGÜŞAD'A uzanan
Göresin, neyi diler.

Tək dərdin tək əliyəm.
Çırpınan QUBATLIYAM,
Hönkürən HƏKƏRİYƏM.

Haqqa səcdə qılandı,
Bu torpaq ZƏNGİLƏNDİ.
Boynumuza dolanan,
Gör, nəçə rəng ilandı.

Zəngilanda qar sızlar,
Qara düşər, yar sızlar.
BAHARLI əldən gedib,
Neyləsin BAHARSIZLAR?

El köçdü, binə daldı,
Çən sinə-sinə daldı.
Sarı Aşıqla görüş
İnsafa, dinə qaldı.

Qiblə döş, qiblə sinə,
Qibləyə qiblə sinə.
Kafər ayağı dəydi
Yaxşının qibləsinə.

Ünüm ərşə yayıla,
Qan coşa, səbr ayıla.
DİRİDAĞA səs düşə,
Qovuşam CƏBRAYILA.

Cəbrayılım CANLIDI,
HACILI, MƏRCANLIDI.
Kəhrizlər qana batıb,
Düşməni əli qanlıdı.

Ben gamın tekeriyim,
Tek derdin tek eliyim.
Çırpınan KUBATLIYIM,
Hüngürdeyən HEKERİYİM.

Hakk'a secde kılandır,
Bu toprak ZENGİLAN'DIR.
Boynumuza dolanan,
Bak, ne renkli yılandır.

Zengilan'da kar sızlar,
Kara düşər, yar sızlar.
BAHARLI elden gitmiş,
Neyləsin BAHARSIZLAR?

El göçtü, eve daldı,
Sis sine sine daldı.
Sarı Aşık'la görüş
İnsafa, dine kaldı.

Kıble döş, kible sine,
Kibleye kible sine.
Kafir ayağı değdi
İyinin kiblesine.

Sesim arşa yayılsın,
Kanı coşsun, sabır ayılsın.
DİRİDAĞ'A ses düşsün,
Kavuşayım CEBRAİL'E.

Cebrail'im CANLI'DIR,
HACILI, MERCANLI'DIR.
Su yolu kana batmış,

Vətəndə ömür varlı,
Daş varlı, dəmir varlı.
Varı əlindən gedib,
Varsızdı ƏMİRVARLI.

Sev dağı, bəyən düzü,
Al-yaşıl geyən düzü.
Qurbani bir saz çala,
Gül açə GƏYƏN düzü.

Bu qaya QARAQAYA,
Baş əydi sara qaya.
XOCALI kül olandan
Bağrında yara qaya.

İş gəlib işdən keçib,
ŞİŞQAYA şişdən keçib.
Mənə dəyən yaranın,
Fəndi keşişdən keçib.

Sünbüləm dəndən uzaq,
Yaylağam səndən uzaq.
Tanrım necə dözüürəm,
QIRXPİLLƏKƏNDƏN uzaq.

Kəndimiz MEŞƏLİDİ,
Qoynu bənövşəlidi.
Həsərdən sərxoş olub,
Kədərdən nəşəlidi.

Yas yası baxta düzdü,
Zamana, vaxta düzdü.

Düşman eli kanlıdır.

Vatanda ömür varlı,
Taş var, demir varlı.
Varı elindən gitmiş,
Varsızdır EMİRVARLI.

Sev dağı, beğen ovayı,
Al yeşil giyen ovayı.
Kurbanî bir saz çalsın,
Gül açsın GEYEN ovası.

Bu kaya KARAKAYA,
Baş eğdi sığırcığa kaya.
HOCALI kül olunca
Bağrında yara kaya.

İş gelmiş işten keçmiş,
ŞİŞKAYA şişten keçmiş.
Bana dəğən yaranın,
Fəndi papazdan keçmiş.

Başacağım taneden uzak,
Yaylayım senden uzak.
Tanrım nasıl dayanayım,
KIRKPİLLEKEN'DEN uzak.

Köyümüz meşelidir,
Koynu menekşelidir.
Hasretten sarhoş olmuş,
Kederden neşelidir.

Yas yası bahta düzdü,

Göz yaşları KƏLBƏCƏR,
Nisgilim TAXTA DÜZDÜ.

Yaman qonşu himlədi,
Yaralarım simlədi.
Qəlbi qəm qıfılladı,
Canı dərd tilsimlədi.

Hamının anası dərd,
Dünyanın mənası dərd,
Heç vaxt tək buraxmadı;
Toyu sevinc, yası dərd.

Bəxt yönü bərdən düşə,
İşıq səhərdən düşə.
Sevinc hər axşam gələ,
Dərd bizə hərdən düşə.

Saçda dən doğulmuşam,
Dərdə tən doğulmuşam.
Ana bətnindən əvvəl
Mən dərdədən doğulmuşam.

Çöldə yanan zəmidi,
Suda batan gəmidi.
Bu çalxanan dəryalar
Ürəklərin qəmidi.

SOFULU ah-zardadı,
Canım BARXUDARDADI.
BAĞANİS-AYRIM yanıb,
ƏKSİPARA dardadı.

Zamana, vakte düzdü.
Gözyaşları KƏLBECER,
Dertlərim TAHTA DÜZ'DÜ.

Yaman komşu işmarlaştı,
Yaralarım sızladı.
Kalbi gam kilitledi,
Canı dərt tilsimlədi.

Herkesin anası dərt,
Dünyanın mənası dərt,
Hiçbir zaman tek bırakmadı;
Düğün, sevinç, yası dərt.

Baht yönü buradan düşse,
Işık sabahtan düşse.
Sevinç hər akşam gelse,
Dərt bize bəzən düşse.

Saçta kır doğmuşum,
Derde sitem doğmuşum.
Ana rahmindən evvel
Ben dertten doğmuşum.

Çölde yanan tarladır,
Suda batan gemidir.
Bu çalkalanan dəryalar
Yüreklərin gamıdır.

SOFULU ahuzardadır,
Canım BARHUDAR'DADIR
BAĞANİS-AYRIM yanıb,
ESKİPARA dardadır.

İşlərin tərsinə bax,
Tarixin dərsinə bax.
Düşmənin hikkəsinə,
Tanrının hirsinə bax.

Gözümdən iraq yerlər,
Gözümə çıraq yerlər.
BORÇALITƏK yetimdi
Vətəndən quraq yerlər.

Hardasan KƏRKÜKÜM, gəl.
Çəkilməzdi yüküm, gəl.
MOSUL dedim, ağladım
Biz-biz oldu tüküm, gəl.

Hər oymaq, hər kənd ağlar,
Dərdimdən DƏRBƏND ağlar.
Dərdə şer yazaram
Hər misra, hər bənd ağlar.

Əyilən qəddim, haray,
Çağıraram, cəddim, haray.
RƏVAN, səsimə səs ver,
Gəl, ÇUXURSƏDDİM, haray.

Evi olmaz abadan,
Gələn yox AĞBABADAN.
Babam dağdan ayrılıb,
İnciyib dağ babadan.

BAŞKEÇİD başdan ağlar,
Kirpikdən, qaşdan ağlar.
Gecələr yuxu yatmaz

İşlərin tersinə bak,
Tarihin dersinə bak.
Düşmanın hilesinə,
Tanrı'nın hırsına bak.

Gözümədən uzak yerlər,
Gözümə çırak yerlər.
BORÇALI gibi yetimdir
Vatandan kurak yerlər.

Nerdesin KERKÜK'ÜM, gel.
Çekilmez yüküm, gel.
Musul dedim, ağladım
Diken diken oldu tüyüm, gel.

Her oymak, her köy ağlar,
Derdinden DERBEND ağlar.
Derde şiir yazarım
Her mısra, her bent ağlar.

Bükülen belim, hey,
Çağırırım, ceddin, hey.
REVAN sesime ses ver
Gel ÇUKURSED'İM, hey.

Evi olmaz abadan,
Gelen yok AĞBABA'DAN.
Babam dağdan ayrılmış,
Küsmüş dağ babadan.

BAŞGEÇİT baştan ağlar,
Kirpikten, kaştan ağlar.

Durar o başdan, ağlar.

XƏTAİ atamızı,
Sevgisi butamızı.
Sevinci sevincimiz,
Xatası xatamızı.

Yol gedəm ƏRDƏBİLƏ,
Dağ çəkəm dərdə bilə.
Mən çalam, yar oxuya,
Sim bilə, pərdə bilə.

Ərkimdi ƏRK QALASI,
Dünəni dərk qalası.
Tufanlı tarixlərin
Dizləri bərk qalası.

Gözdə bəbək qalası,
Odu BABƏK QALASI.
Səsinə səs verməsək,
Meydanda tək qalası.

Kamanım, neyim ağlar,
Dizimdə heyim ağlar.
Quzeyə qovuşmasa,
Ağlar güneyim ağlar.

Könlü imanlı gəzir,
Başı tufanlı gəzir.
ÇÖHRƏQANLI dünyanı
Çöhrəsi qanlı gəzir.

Göy ağlar, tavan ağlar,

Geceler uyku yatmaz
Kalkar sabahtan, ağlar.

HATAYİ atamızıdır,
Sevgisi goncamızıdır.
Sevinci sevincimiz,
Hatası hatamızıdır.

Yol giderim ERDEBİL'E,
Dağ çeksem derde bile.
Ben çalsam, yar okusa,
Tel bilse, perde bilse.

Kalemdir ERK KALESİ,
Geçmiş derk kalesi.
Tufanı tarihlerin,
Dizlerin sert kalesi.

Gözde bebek kalesi
Oldu BABEK KALESİ.
Sesine ses vermezsek,
Meydanda tek kalesi.

Kemanım, neyim ağlar,
Dizimde takatim ağlar.
Kuzeye kavuşmasa,
Ağlar güneyim ağlar.

Gönül imanlı gezer,
Başı tufanlı gezer.
ÇÖHREKANLI dünyayı
Çehresi kanlı gezer.

Gənc ağlar, cavan ağlar.
XANQIZI gözü yolda,
Sızlar, NATƏVAN ağlar.

Gədələrdə hədə var,
Hədələrdə zədə var.
ƏLƏSGƏRSİZ, GÖYÇƏSİZ
Necə deyim dədə var?

Kəklik fərəsiz qalıb,
Ovu bərəsiz qalıb.
Küskündü VURĞUN ruhu,
DİLİCAN dərəsiz qalıb.

Qurd yedi kəli dağda,
İtirdi əli dağda.
VURĞUN-ŞƏMŞİR dastanı
Dustaqdı DƏLİ DAĞDA.

Bu millət şərə düşdü,
Dağ uçdu, dərə düşdü.
ŞƏMŞİRİM AĞDABANA,
GÜLLÜM TƏRTƏRƏ düşdü.

Yaş gözü yudu getdi,
Qəlbimin odu getdi.
Şəhidlər sıralandı,
Birinci XUDU getdi.

Oğul bizim canımız,
Ata din-imanımız.
XƏLİL-TƏBRİZ dastanı
Şəhidlik dastanımız,

Gök ağlar, tavan ağlar,
Genç ağlar, cavan ağlar.
HANKIZI gözü yolda,
Sızlar, NATEVAN ağlar.

Fakirlərdə təhdit var,
Təhditlərdə darbe var.
ALESKERSİZ GÖYÇE'SİZ
Nasıl diyeyim dedə var?

Keklik yavrusuz kalmış,
Okçu beresiz kalmış.
Küskündür VURGUN ruhu,
DİLİCAN dərəsiz kalmış.

Kurt yedi mandayı dağda,
Yitirdi eli dağda.
VURGUN ŞƏMŞİR dastanı
Mahpustur DELİDAĞ'DA.

Bu millet şərə düşdü,
Dağ uçtu, dərə düşdü.
ŞƏMŞİRİM AĞDABAN'A
GÜLLÜM TƏRTƏR'E düşdü.

Yaş gözü yıkadı gitti,
Kalbimin odu gitti.
Şəhitlər sıralandı,
Birinci HUDU gitti.

Oğul bizim canımız,
Dədə din imanımız.
HALİL TEBRİZ dastanı

Qeyrət göynər, ar sızlar,
Yarsız qalsa, yaz sızlar.
Burda BƏXTİYAR yanar,
Orda ŞƏHRİYAR sızlar.

Sevinci az elədi,
Dərdi taraz elədi.
Həsərimiz Məmmədi
MƏMMƏD ARAZ elədi.

Göy köhləni, Ay nalı,
Sözü səngər, Aynalı
Necə yaddan çıxardım
HÜSEYN OĞLU ZEYNALI.

Gözü yolda qız qalar,
Qılıncım qınsız qalar.
MƏMMƏD ASLANSIZ ölər,
AĞA LAÇINSIZ qalar.

Yarsızam, yarım layla,
Layla, ŞAHMARIM layla.
Elə keşik çəkənim,
Yurda qahmarım, layla.

Dilimiz qısa qaldı,
Yasımız yasa qaldı.
Çadırlara dil demək
AQİL ABBASA qaldı.

Arx dərdim, dəhnə dərdim,
Tamaşa, səhnə dərdim,

Şəhitlik destanımız,

Namus döner, ar sızlar,
Yarsız kalsa, yar sızlar.
Burada BAHTİYAR yanar,
Orda ŞƏHRİYAR sızlar.

Sevinci az eyledi,
Dərdi eşit eyledi.
Hasretimiz Memmedi
MEMMED ARAZ eyledi.

Gök küheylanı, Ay nalı,
Sözü siper, Aynalı
Nasıl unuturum ben
HÜSEYİN OĞLU ZEYNAL'I.

Gözü yolda kız kalır,
Kılıcım kansız kalır.
MEHMET ASLANSIZ ölür,
AĞA LAÇINSIZ kalır.

Yarsızım, yarım ninni,
Ninni, ŞAHMARIM ninni.
İli koruyanım,
Yurdu kollayanım, ninni.

Dilimiz kısısa kaldı,
Yasımız yasa kaldı.
Çadırlara dil demək
AGİL ABBAS'A kaldı.

Ark derdim, büvet derdim,

Ağlar təzə dərdimə,
Dil deyər köhnə dərdim.

ZƏNGƏZUR zəngin, haray,
Döyüşüm, cəngim, haray.
Yurd həsrəti çəkəndən
Açılmır rəngim, haray.

Başım üstən sar keçər,
Sar məni basar keçər.
Müxənnətə yurd olub,
Yasadı BASARKEÇƏR.

Gül çəmənin mehrimi,
Qaya dağın möhrümü?
MEHRİM uzaqda qalıb
Kimə salım mehrimi?

ÜZ kəndi, ÜZ elləri,
Yanşaq, qopuz elləri
Hanı bəy babalarım,
Hanı OĞUZ elləri?

Baxdım bağa-bostana,
Həsrət döndü dastana
Görünmür PALANTÖKƏN,
GÜLLÜ YURD, AĞYASTANA.

Yandıran sənəm ola,
Od tutan sinəm ola.
SARIYAL göy yaylağım,
ÇADIRDAŞ binəm ola.

Temaşa, sahne derdim,
Ağlar təzə derdime,
Dil söyler eski derdim.

ZENGƏZUR zilim, hey,
Döyüşüm, cəngim, hey,
Yurt həsrəti çəkdiyimden
Açılmaz, rəngim, hey.

Başımın üstündən sığırcık keçər,
Sığırcık beni korkutur keçər.
Hainə yurt olmuş,
Yastadır BASARKEÇƏR.

Gül çimenin sevgisi mi?
Kaya dağın mührü mü?
MİHRİM uzaqda kalmış
Kime vereyim gönlümü?

Yüz köyü, yüz ili,
Yanaşak, kopuz elləri
Hani bəy dedələrim,
Hani oğuz elləri?

Baktım bağa bostana,
Həsrət döndü dastana.
Görünmür PALANDÖKƏN,
GÜLLÜ YURT, AĞYASTAN'A.

Yakan dilber olsa,
Od tutan sinəm olsa.
SARIYAL gök yaylam,
ÇADIRDAŞ evim olsa.

YAYÇI DÜZÜ yaylamaz,
 Könlümə nur paylamaz.
 Mən onu çağırmasam
 O məni haraylamaz.

KİRS dağa gəl-gəl deyəm,
 Boz başına ləl deyəm,
 Şerimi şirin yazam,
 Sözümlü gözəl deyəm.

SALVARTI mənim idi,
 Sünbülüm, dənim idi.
 BƏRK DƏRƏNİN bərkliyi,
 Düşməmə qənim idi.

Gur çaylarım gur idi,
 Həsret gördü qurudu.
 Göz görmür, əl yetişmir,
 Necə gəzim URUDU?

Sellərin səşindəyəm,
 Zilində, pəsindəyəm.
 Hərdən elə bilirəm
 OXÇU dərəşindəyəm.

Canımda bir sazaq var,
 Yaxın yoxdu, uzaq var.
 Nə NÜVƏDİ, QAÇARAN,
 Nə də ki, AĞBULAQ var.

Elim-günüm QƏMƏRLİ
 Gözəlləri nəmərlı.
 Əli daşdan xınalı,

YAYÇI DÜZÜ yayılmaz
 Gönlümə nur dağıtmaz.
 Ben onu çağırmasam
 O beni naralamaz.

KİRS dağa gəl gəl desəm,
 Boz başına ləl desəm,
 Şiirini şirin yazsam,
 Sözümlü gözəl desəm.

SALVARTI benim idi,
 Başağım, denem idi.
 BERKDERE'nin sertliyi,
 Düşməmə üstün idi.

Gür çaylarım gür idi,
 Hasret gördü kurudu.
 Göz görmez, el yetişmez,
 Nasıl gezsem URUD'U?

Sellərin sesindəyəm,
 Zilində, pəsindəyəm.
 Heptən öləbilirəm
 OKÇU dərəşindəyəm.

Canımda biz ayaz var,
 Yaxın yoxdur, uzaq var.
 Ne NÜVEDİ, QAÇARAN,
 Ne de ki, AĞBULAK var.

Yurdum günüm GƏMƏRLİ
 Güzəlləri takılı.

Beli güldən kəmərlı.

Bu bölgə AXTARDIMI,
Gözdən uzaqdadımı?
Ondan ayrı düşənlər,
Daşdırmı, taxtadırmı?

Gözümüzə çən gəlib,
Dərd dağlara tən gəlib.
AŞIQ SADIQ yanğısı
DƏRƏÇİÇƏKDƏN gəlib.

Dərd bizi yedi getdi,
Sözünü dedi getdi.
Göz yumdum ZƏNGİBASAR,
Göz açdım VEDİ getdi.

Ruh uçar, can tapılmaz,
Dərdə dərman tapılmaz.
VEDİDƏ tufan qopub,
Bir də FƏRMAN tapılmaz.

İçən su içməz oldu,
Göz gözü seçməz oldu.
DƏDƏLİ körpüsündən
Dədələr keçməz oldu.

DİKPİLLƏKƏN, MIXTÖKƏN
Oldu yada diz çökən.
SARIYERİN dərdidi
Bağrımı didib sökən.

Tapıb bir bəla göllər,

Eli baştan kınalı,
Beli güldən kəmərlı.

Bu bölgə AHTAR mıdır,
Gözden uzakta mıdır?
Ondan ayrı düşənlər,
Taş mıdır, tahta mıdır?

Gözümüze sis gəlmiş,
Dərd dağlara eş gəlmiş.
AŞIK SADIK yanması
DEREÇİÇEK'TEN gəlmiş.

Dərd bizi yedi gitti,
Sözünü dedi gitti.
Göz yumdum ZENGİBASAR,
Göz açtım VEDİ gitti.

Ruh uçar, can bulunmaz,
Derde dərman bulunmaz.
VEDİ'DE tufan kopmuş,
Bir de FERMAN bulunmaz.

İçən, su içməz oldu,
Göz gözü seçməz oldu.
DEDELİ köprüsündən
Dedeler keçməz oldu.

DİKPİLLEKEN, MIHTÖKEN
Oldu yada diz çöken.
SARIYER'İN derdidir
Bağrımı didip söken.

Qemginmi ALAGÖLLƏR?
Üstə çən-duman çöküb
Bürünüb şala göllər.

Xeyrimizə şər dəydi,
Qəddimizi dərd əydi.
Əyilməzdi ƏYRİCƏ,
ƏYRİCƏNİ dərd əydi.

QAZAN gölün qazanı,
Qaytara yol azanı.
Yurdu məndən ayıran,
Allah versin cəzanı.

Dağ üstündə dağ idi,
SOĞANLI yaylaq idi.
Gülləri balla, qaymaq,
Çiçəkləri yağ idi.

Dağ kimi duran ola,
Toy-büsat quran ola.
Yayda arxam, həmdənim
TƏKƏDONDURAN ola.

ARPAÇAY aşıb-daşar,
Bulaqlar sızıl-daşar.
DƏRƏLƏYƏZ deyəndə
Huş gedər, ağlım çaşar.

Hanı BAŞGÖZƏLDƏRƏ,
Gözə qaş GÖZƏLDƏRƏ.
VERS dağ kirpikdə nəm,
Gözdə yağ GÖZƏLDƏRƏ.

Bulmuş bir bela göllər,
Gamlı mı ALAGÖLLƏR?
Üstünə sis- duman çökmüş
Bürünmüş şala göllər.

Hayrımıza şər dəydi,
Belimizi dert əydi.
Eğilməzdi EYRİCƏ,
EYRİCEN'İ dert əydi.

KAZAN gölün kazanı,
Döndür yoldan azanı.
Yurdu benden ayıran,
Allah versin cəzayı.

Dağ üstündə dağ idi,
SOĞANLI yayla idi.
Gülləri balla, kaymak,
Çiçəkləri yağ idi.

Dağ gibi duran olsa,
Düğün dernek kuran olsa.
Yazın arkam, hemdemim
TEKEDONDURAN olsa.

ARPAÇAY aşır taşar,
Bulaklar sızıl-daşır.
DERELEYEZ söylərkən
Aklım gider, kafam karışır.

Nerde BAŞGÜZELDERE,
Göze kaş GÜZELDERE.
VERS dağı kirpikte nem,

Dəyişən adlar, haray,
Sınan qanadlar, haray,
Doğmalar yas içində,
Kəfdədi yadlar, haray.

Kimdi yağım, kimdi, Allah,
Hardadı səhvim, Allah.
Torpağın itkisidi
Ölümüm, məhvım, Allah.

Nəsil qoru, ad daşı,
Damağında dad daşı.
Torpaq itirən kəsin
İtər ruhu, yaddaşı.

İnsanam, əlim hanı,
Dənizəm, ləlim hanı?
Axrım bu imiş, demək,
Mənim əvvəlim hanı?

Ahımdan duman sızlar,
Din yanar, iman sızlar.
Torpaq imanım idi
Aldılar imansızlar.

Qovrulan içim, layla,
Günahım, suçum, layla,
Mən nə qədər yol gedim?
Dayanmır köçüm, layla.

Burulğan burdu bizi,
Düşməni uçurdu bizi.

Gözde yaş GÜZELDERE.

Değişen adlar, hey,
Kırılan kanatlar, hey,
Doğumlar yas içinde,
Keyiftedir yadlar, hey.

Kimdir düşmanım, kimdir, Allah,
Nerdedir yanlışım, Allah.
Toprağın yitiğidir
Ölümüm, mahvım, Allah.

Nesil koru, ad taşı,
Darmadağında tat taşı.
Toprak yitiren kişinin
Yiter ruhu, hafızası.

İnsanım, elim nerde,
Denizim, lalim nerde?
Sonum buymuş, demek,
Benim evvelim nerde?

Ahımdan duman sızlar,
Din yanar, iman sızlar.
Toprak imanım idi
Aldılar imansızlar.

Kavrulan içim, ninni,
Günahım, suçum, ninni,
Ben ne kadar yol gideyim?
Durmuyor göçüm, ninni.

Girdap vurdu bizi,

Tapdı zəif damarı,
Arxadan vurdu bizi.

Qovuşmadım haqlara,
Yem oldum balıqlara.
Nə var görüşlərdə var
Lənət ayrılıqlara.

Dad aldılar dadımdan,
Üzdülər əcdadımdan.
Mənə bir toy tutdular
Adım çıxdı yadımdan.

İtənlər ələ gəlməz,
İstəmə gələ, gəlməz.
KƏRƏM yüz yol çağırırsa,
Köməyə lələ gəlməz.

Sordular qanım getdi,
Aldılar canım getdi.
Torpağım gedən günü
Dinim-imanım getdi.

Can bağçalar, can bağlar,
Yaralarım şan bağlar.
Bayatı bir zəmidi
Dərzi ZƏLİMXAN bağlar.

Amerika Dəfteri

Duy, nədir qəlbimdə
coşan nəğmələr

Düşman uçurdu bizi.
Buldu zayıf damarı,
Arkadan vurdu bizi.

Kavuşmadım haklara,
Yem oldum balıqlara.
Ne var görüşlərdə var
Lənət ayrılıqlara.

Tat aldılar tadımdan,
Ayırdılar əcdadımdan.
Bana bir ceza verdilər
Adım çıktı aklımdan.

Yitenlər geri gelmez,
İsterim gəlsin, gelmez.
KEREM yüz yıl çağırırsa,
Yardıma lala gelmez.

Sordular kanım gitti,
Aldılar canım gitti.
Toprağım gittiği gün
Dinim imanım gitti.

Can bahçeler, can bağlar,
Yaralarım kabuk bağlar.
Bayatı bir tarladır
Demeti ZELİMHAN bağlar.

Amerika Defteri

Duy, nedir kalbimde
coşan nağmeler

Tanı, Amerika,
 haqqımı tanı!
 Allah ölkələrə
 salanda nəzər,
 Sazından, sözündən,
 muğamatından,
 Səsindən tanıyıb
 Azərbaycanı!

Tanı, Amerika h
 hakkımı tanı!
 Allah ülkelere
 ederken nazar,
 Sazından, sözünden,
 makamlarından,
 Sesinden tanımış
 Azerbaycan'ı!

Bakı Vaxtı

O vaxt hara, bu vaxt hara,
 Orda günün günortası,
 burda gecə tən yarıdı.
 Bu dəyişmə sənlik deyil,
 təbiətin qərarıdı.
 Uzaq-uzaq mənzilləri
 ömür yolu seçirsənsə,
 Qalxıb hava gəmisinə
 Bir qitədən havalanıb
 başqasına keçirsənsə,
 Dəyiş, dəyiş saatını!
 Yerli vaxtın qaydasına
 uyğunlaşdır həyatını.
 Çərxi döndər, pəri hərlə,
 Biləyində bax saata,
 əqrəbləri geri hərlə.
 Vaxtın zəhmi ağır olur,
 az qalır ki, ağıl çaşa.
 Hər oğulun ağzı deyil
 yerli vaxta uyğunlaşa.
 Zaman məndən inciməsin,
 mən saatı dəyişmərəm,

Bakü Vakti

O vaxit nereye, bu vaxit nereye,
 Orda günün günortası,
 burada gece tam yarıdır.
 Bu dəyişmə sənlik değil,
 tabiatın kararıdır.
 Uzak uzak menzilleri
 ömür yolu seçersen,
 Kalkıp hava gemisine
 Bir kıtadan havalanmış
 başkasına geçersen,
 Değiş, değil saatini!
 Yerli vaktin kanunuyla
 uyğunlaştır hayatını.
 Çarkı döndür, zincir salla,
 Bilmeyince bak saate,
 akrebini geri çevir.
 Vaktin tehditi ağır olur
 az kalır ki, akıl gitsin.
 Her evladın gücü değil
 yerli vakte uygunlaşsın.
 Zaman benden küsmesin,
 ben saati değiştirmem,

Beş-on günün hesabına
 Əlli ildir yaşadığım
 bir həyatı dəyişməyəm.
 Qürbət elə bilməsin ki,
 Yerli vaxta uyğunlaşıb
 zamanı çaş-baş salmışam.
 Bakı vaxtı yada düşüb,
 Kirpiyimdən varaqlara
 iki damla yaş salmışam.
 9 iyun, 2001.

Beş on günün hesabına
 Elli yıldır yaşadığım
 bir hayatı dəğiştirmem.
 Gurbet öyle sanmasın ki,
 Yerli vakte uyğunlaşmış
 zamanı karıştırmışım.
 Bakü vakti akla düşmüş,
 Kirpiğimden varaklara
 iki damla yaş salmışım.
 9 Haziran 2001.

Baş Ucalığı

Frankfurt-Vaşinqton
 təyyarəsində düşüncələr

Əlli il dolandım torpağın üstə,
 Heç yanda, heç yerdə mən darıxmadım
 Söhbətdə, harayda, sükutda, səsdə,
 Ən uzaq səfərdə mən darıxmadım.

Bir göy uğultusu, bir boşluq səsi,
 Darıxdım bu səsdə, küydə darıxdım.
 Dəysin ciyərimə yerin nəfəsi
 Darıxdım boşluqda, göydə darıxdım.

Dolaşım torpaqda, kölgədə, gündə,
 Məni yerə atın, geri qaytarın.
 Qoy, göylər dayansın öz göylüyündə,
 Mənə öz anamız yeri qaytarın.

Göydə torpaq yoxdu, göydə vətən yox
 Neylərəm gereksiz, boş ucalığı.

Baş Yüceliği

Frankfurt – Vaşington
 uçağında düşüncələr

Elli yıl dolandım toprağın üstündə,
 Hiçbir tarafta, hiçbir yerde ben sıkılmadım.
 Sohbetde, feryatta, sükutta, seste,
 En uzak seferde ben özlemedim.

Bir gök gürültüsü, bir boşluk sesi,
 Özledim bu seste, gürültüdə özledim.
 Değsin ciğerime yerin nefesi
 Özledim boşlukta, gökte özledim.

Dolaşayım toprakta, gölgede, güneşte,
 Beni yere atın, geri gönderin.
 Bırak, gökler dayansın kendi göklüğünde,
 Bana kendi anamızın yerini gönderin.

Gökte toprak yoktur, gökte vatan yok
 Neylerim gereksiz, boş yüceliği.

Yüksəklər də çoxdu, uclar da çox
Torpaqdi insanın baş ucalığı.

8 iyun, 2001.

Telefon Danışığı

Sahibə Xanıma

Məndən narahatdı məni sevən kəs,
Yerin rahatdımı?

Rahatdır! - dedim.

Havalar necədir, orda havalar?

Nə isti, nə soyuq,

babatdır! - dedim.

Xoşuna gəldimi o mənzərələr?

Gözəllik, hər yerdə

büsatdır! - dedim.

Özünü çox yorma, az gəz, az dolan,

Bu səfər ruhuma

qanaddır! - dedim.

Bu sözlər qoyarmı heç yorulmağa,

Şair sevilirsə, şair sevirsə,

Onun əqidəsi

poladdır! - dedim.

Günün xoş keçirmi bizdən uzaqda?

Axırda bir şirin görüşü varsa,

Həsrətin özü də

həyatdır! - dedim.

9 iyun, 2001, Vaşinqton

Bədbəxtlik

İllərlə özünə ailə qura bilməyən, evsiz-eşiksiz

Yüksekler de çoktur, yüceler de çok
Topraktır insanın baş yüceliği.

8 Haziran 2001.

Telofon Görüşmesi

Sahibe Hanım'a

Benden rahatsızdı beni seven herkes
Yerin rahat mıdır?

Rahattır! – dedim.

Havalar nasıldır, orda havalar?

Ne sıcak, ne soğuk,

ortadır!-dedim.

Hoşuna gitti mi o manzaralar?

Güzellik, her yerde

şenliktir!-dedim.

Kendini çok yorma, az gez, az dolaş,

Bu sefer ruhuma

kanattır!-dedim.

Bu sözler koyar mı hiç yorulmaya,

Şair sevilirse, şair severse,

Onun inancı

polattır -dedim.

Günün iyi geçer mi bizden uzakta?

Sonda bir şirin bakışı varsa,

Hasretin kendi de

hayattır!-dedim.

9 Haziran 2001 Vaşington.

Bedbahtlık

Yıllarca kendine aile kuramayan, evsiz-barksız

qalan, üzünün, başının tükü bir-birinə qarışan,
gecələr küçələrdə yatan insanlar da gördüm.

Bədbəxtlik deyilmi oğul olasan,
Bir qız dodağında adın olmaya.
Kişilik yanından xəbərsiz keçə,
Nazınla oynayan qadın olmaya.
Səninçün ləzzəti itə dünyanın,
Damağın olsa da, dadın olmaya.
Bir yuva qızdırıb, yurd ısıtməyə,
Ocağın olmaya, odun olmaya.
Bədbəxtlik deyilmi puç yaşayasan,
Yaşadım deməyə dilin gəlməyə.
Bədbəxtlik deyilmi belə bir ömrün
Başına bir paslı güllə çaxmağa
Barmağın titrəyə, əlin gəlməyə.

11 iyun, 2001, Vaşinqton.

kalan, yüzünün, başının tüyü birbirinə qarışan,
geceləri sokaklarda yatan insanlar da gördüm.

Bedbahtlık değil mi erkek olarsın,
Bir kız dudağında adın olmasın.
Adamlık yanından habersiz geçsin,
Nazınla oynayan kadın olmasın.
Senin için lezzeti gide dünyanın,
Damağın olsa da, tadın olmasın.
Bir yuva kızdırıp, yurt ısıtmaya,
Ocağın olmasın, ateşin olmasın.
Bedbahtlık değil mi boş yaşayasın,
Yaşadım demeye dilin varmasın.
Bedbahtlık değil mi böyle bir ömrün
Başına bir paslı mermi atmasın
Parmağın titresin, elin gelmesin.

11 Haziran 2001, Vaşington.

Yuxuda Ağ Köynək Geymişdim, Ana

Tez-tez kəndimizdə yuxu görərdim,
Yozardım hər şeyi olduğu kimi.
Sənin fikirlərin, düşüncələrin
Məni duruldardı axar su kimi.

Yuxuda ağ köynək geymişdim, ana,
Ağ köynək ağ günün ağ yollarıymış.
Köynək üstündəki yaşıl zolaqlar,
Qoynunda gəzdiyim dağ yollarıymış.

Yuxuda bir ağ at minmişdim, ana,
Gör hara çatdırdı bu ağ at məni.
Vaxtında yetirdi mənzil başına

Uykuda Ak Gömlek Giymiştim, Ana

Tez tez kendimizde uyku görürdüm,
Yorumlardım her şeyi olduğu gibi.
Senin fikirlerin, düşüncelerin
Beni durulardı akarsu gibi.

Uykuda ak gömlek giymiştim, ana,
Ak gömlek, ak günün ak yollarıymış.
Gömlek üstündeki yeşil çizgiler,
Koynunda gezdiğim dağ yollarıymış.

Uykuda bir ak at binmiştim, ana,
Bak nere götürdü bu ak at beni.
Vaktinde vardı menzil başına

Yollarda qoymadı bu həyat məni.
12 iyun, 2001, Vaşinqton.

Yollarda koymadı bu hayat beni.
12 Haziran 2001, Vaşington.

Yaradanın Yaratdığı

Dünya geniş, yollar uzun, ömür qısa,
Yol gedirik, bir gün toya, bir gün yasa.
Arzulara, istəklərə yetmək üçün
Bəs eləmir dəmir çarıq, dəmir əsa.

Yorğun düşüb yerlə-göylə bir gəlmişik
Ağır ellər, uzaq yollar basa-basa.
Bu sonsuzluq yaradanın qüdrətidir,
Yaradana, yəqin, Allah deməzdilər,
Yer üzünü belə geniş yaratmasa.
12 iyun, 2001, Vaşinqton.

Yaradan'ın Yarattığı

Dünya geniş, yollar uzun, ömür qısa,
Yol gideriz, bir gün düğünə, bir gün yasa.
Arzulara, isteklere varmak için
Yetmez demir çarık, demir asa.

Yorğun düşüp yerle gökle bir gəlmişiz
Zorlu illər, uzaq yollar basa basa.
Bu sonsuzluk Yaradan'ın kudretidir,
Yaradan'a, hemen, Allah demezlerdi
Yeryüzünü böyle geniş yaratmasa.
12 Haziran 2001, Vaşington.

Üşüdər İnsanı Adı Qürbətin

Yeri qızıl olsa, göyü zər olsa,
Hər uçuq koması bir şəhər olsa,
Daşları çevrilib ləl-gövhər olsa,
Yenə də qürbətdən vətən yaxşıdı.

Yerini ən uca dərğah eləsin,
Sənə çox sirrini agah eləsin,
Seni öz mülkünə padşah eləsin
Yenə də qürbətdən vətən yaxşıdı.

Sevgidən yoğrulmuş cənnətində gəz,
Dünyada hüsnünə olmasın əvəz.

Üşütür İnsanı Adı Gurbetin

Yeri altın olsa, göğü parlaq olsa,
Her harap kulubesi bir şəhər olsa,
Taşları çevrilmiş lal-cevher olsa,
Yine de gurbetten vatan iyidir.

Yerini en yüce dərğah eylesin,
Sana çok sırrını agah eylesin,
Seni kendi mülküne padişah eylesin
Yine de gurbetten vatan iyidir.

Sevgiyle yoğrulmuş cənnətində gəz,
Dünyada güzelliğine olmasın bedel.

Torpağı pir olsun, daşı müqəddəs
Yenə də qürbətdən vətən yaxşıdır.

Toprağı pir olsun, canı mukaddes
Yine de gurbetten vatan iyidir.

Yaxın olan deyil yadı qürbətin,
Üşüdər insanı adı qürbətin.
Baldan şirin olsa dadı qürbətin,
Yenə də qürbətdən vətən yaxşıdır.

Yakın olan değil yadı gurbetin,
Üşütür insanı adı gurbetin.
Baldan şirin olsa tadı gurbetin,
Yine de gurbetten vatan iyidir.

15 iyun, 2001, Vaşinqton.

15 Haziran 2001, Vaşington.

Toxluq – Aclıq Min İllərin Davasıdı

Tokluk Açlık Bin Yılların Davasıdır

Ölkə geniş, torpaq böyük, dövlət ali,
Yurd kimdədi, yer kimdədi söz onundu.
Toxluq-acılıq min illərin davasıdı,
Sərvət kimdə, zər kimdədi söz onundu.

Ülke geniş, toprak büyük, devlet yüce,
Yurt kimdedir, yer kimdedir söz onundur.
Tokluk açlık bin yılların davasıdır,
Servet kimde, altın kimdeyse söz onundur.

Bu taledi, gah oyanar, gah da yatar,
Bu bazarda kimi alar, kimi satar.
Haqlıların haqqı haqqa çətin çatar,
Güç kimdədi, zor kimdədi söz onundu.

Bu talihtir, kah uyanır, kah da yatar,
Bu pazarda kimi alır, kimi satar.
Haklıların hakkı hakka zor yeter,
Güç kimdedir, zor kimdeyse söz onundur.

Güclüsənsə, səni dövlət sayacaqlar,
Xoş sözünü eldən-elə yayacaqlar.
Zəiflənsə, diri-diri soyacaqlar,
Bu gün silah hər kimdədi söz onundu.
15 iyun, 2001, Vaşinqton.

Güçlüysen, seni devlet sayacaklar,
Hoş sözünü ilden ile yayacaklar.
Zayıfsan, diri diri soyacaklar,
Bugün silah her kimdeyse söz onundur.
15 Haziran 2001 Vaşington.

Bilən Ancaq Bir Allahdı

Bilen Ancak Bir Allah'tır

Uçub gəldim, keçib gəldim
körpülər, çaylar
üstündən,
Qoca dünya bir tamaşa,

Uçup geldim, geçip geldim
köprülər, çaylar
üstünden,
Koca dünya bir temaşa,

insan oğlu bir səyyahdı.
 Kim yaratdı bir bu qədər
 dəryaları, dənizləri,
 İnsan bu işdə acizdi,
 tanrı bu sirdən agahdı.

Yaradanın yaratdığı
 bu ilahi qüdrət nədir,
 Göydən yağıb, yerdən bitən,
 bir bu qədər sərvət nədir?
 Sonsuzluğa, genişliyə,
 ucalığa heyret nədir,
 Hardan bilək, nədən bilək,
 bilən ancaq bir Allahdı.

İnsanına, millətinə,
 cinsinə bax, irqinə bax,
 Bax, baxa bildiyin qədər
 qərbinə bax, şərqinə bax.
 O baş, bu baş dünyamızda
 sən zamanın fərqinə bax,
 Bizdə indi axşam düşüb,
 burda gülgün bir sabahdı.
 17 iyun, 2001, San-Fransisko.

Dünya Nəhənglərindi

Salam, Sakit okeanın gen sahilləri,
 Qumlu düzən, meşəli dağ, mamırlı qaya.
 Ulu tanrı fürsət verdi bircə günlüyə,
 Bu gün sənin gözlərinlə baxdım dünyaya.

Çox görmüşdüm kitablarda, xəritələrdə

insanoğlu bir seyyahdır.
 Kim yarattı bir bu kadar
 deryaları, denizləri,
 İnsan bu işte acizdir,
 Tanrı bu sırdan agahtır.

Yaradanın yarattığı
 bu İlahi kudret nedir,
 Gökten yağıp yerden biten,
 bir bu kadar servet nedir?
 Sonsuzluğa, genişliğe,
 yüceliğe hayret nedir,
 Nerden bilelim, neyden bilelim,
 bilen ancak bir Allah'tır.

İnsanına, milletine,
 cinsine bak, ırkına bak,
 Bak, bakabildiğin kadar
 garbına bak, şarkına bak.
 O baş, bu baş dünyamızda
 sen zamanın farkına bak,
 Bizde şimdi akşam olmuş,
 burada kızıl bir sabahtır.
 17 Haziran 2001, San Fransisko.

Dünya Devlerindir

Selam, Sakit okyanusun geniş sahilleri,
 Kumlu sahil, ormanlı dağ, yosunlu kaya.
 Ulu Tanrı fırsat verdi bir tek günlüğe,
 Bugün senin gözlerinle baktım dünyaya.

Çok görmüştüm kitaplarda, hatıralarda

Bu gün səni olduğuntək gördüm
həyatda.

Ha baxıram, xırdaların yeri görünmür,
Nəhənglərin öz yeri var bu kainatda.

Babalarım atla gəlib bəlkə bir zaman,
Bir quş kimi uçub bu gün qonduğum yerə.
Kimlər qalib, kimlər gəlib, kimlər göz dikib
Uşaq kimi heyretimdən donduğum yerə.

Deryaların son qatından kim xəbər tutur,
Yəqin, elə göylər qədər qoynun dərinidir.
Ölkə kimi, dövlət kimi, şəxsiyyət kimi
Dünya elə tarix boyu nəhənglərindi.

17 iyun, 2001, Sakit Okean sahili.

İlahi Bu Dünya Nə Balacadı

Baxdım bu dünyanın ucalığından,
Baxdım, sonsuzluğun sonu göründü.
Torpağın, günəşin, havanın, suyun,
Cilvesi göründü, donu göründü.
Gördüm, bu axşamı, bu da səhəri,
Bu kəndi, koması, bu da şəhəri.
Ocaqdı, tüstüdü, damdı, bacadı,
İlahi, bu dünya nə balacadı.

Çapdım göy üzündə dəmir atları,
Bu başdan boylandım, o baş göründü.
Bağladım ruhuma yel qanadları.
Tarix varaqlandı, yaddaş göründü.
Bir yanda od tökən yay günəşini,
Bir yanda ələnen qarı da gördüm.

Bugün seni olduğun gibi gördüm hayatta.
Hep bakarım, küçüklerin yeri görünmüyor,
Devlerin kendi yeri var bu kainatta.

Dedelerim atla gelmiş belki bir zaman,
Bir kuş gibi uçmuş bugün konduğum yere.
Kimler kalmış, kimler gelmiş, kimler göz dikmiş
Uşak gibi hayretimden donduğum yere.

Deryaların son katından kimin haberi var,
Anlaşılan, öyle gökler kadar koynun derindir.
Ülke gibi, devlet gibi, şahsiyet gibi
Dünya öyle tarih boyu devlerindir.
17 Haziran 2001, Sakit Okyanus sahili.

İlahi Bu Dünya Nasıl Küçüktür

Baktım bu dünyanın yüceliğinden,
Baktım, sonsuzluğun sonu göründü.
Toprağın, güneşin, havanın, suyun,
Cilvesi göründü, donu göründü.
Gördüm, bu akşamı, bu da seheri,
Bu köyü, kulübeyi, bu da şehri.
Ocaktır, tütsüdür, damdır, bacadır,
İlahi, bu dünya nasıl küçüktür.

Sürdüm gök yüzünde demir atları,
Bu baştan uzandım, o baş göründü.
Bağladım ruhuma yel kanatları,
Tarih varaklandı, hatıra göründü.
Bir yanda ateş döken yay güneşini,
Bir yanda elenen karı da gördüm.

Bir sözün içinə sığışdırmışıq
Dünya şar kimidi, şarı da gördüm.
Vur-tut bircə sözdü, iki hecadı,
İlahi, bu dünya nə balacadı.

Nə zirvə görünür, nə dağ, nə dərə,
Görünmür gözüme çiçəklər, otlar.
Başımın üstündə at oynadırdı,
Ayağım altında qalib buludlar.
Fikirdən, xəyaldan geniş bilirdim,
Mən elə bilirdim məndən ucadı,
İlahi, bu dünya nə balacadı.

Yükləri çəkilməz bir yükmüş insan,
Min dəfə dünyadan böyükmüş insan.
İçində tufanlar verib baş-başa,
Dəli dalğalarla qalxır savaşa.
İnsan kainatı dərk elədikcə
Özü də böyüyür kainat qədər.
Ömrü ömürlərin davamındadı,
Diridi, canlıdı bu həyat qədər.
Fikirilər, xəyallar qol-budaqlıdı,
Cahana sığmayan şair haqlıdı.
"Gələn bəzирgandı, gedən xocadı."
Dünya bir uşaqdı, insan qocadı,
İlahi, bu dünya nə balacadı.
17 iyun, 2001, Sakit Okean sahili.

Yenidən Vuruldu Azərbaycana

Vətən və qürbət mövzuları min illərdi
yazılır, nə vətənin, nə qürbətin sözü-
söhbəti, şəri-şəriyyəti tükənmir ki,

Bir sözün içinə sığdırmışız
Dünya küre gibidir, küreyi de gördüm.
Hepsi bir tek sözdür, iki hecedir,
İlahi, bu dünya nasıl küçüktür.

Ne zirve görünür, ne dağ, ne dere,
Görünmüyor gözüme çiçekler, otlar.
Başımın üstünde at oynatırdı,
Ayağım altında kalmış bulutlar.
Fikirden, hayalden geniş bilirdim,
Ben öyle bilirdim benden yücedir,
İlahi, bu dünya nasıl küçüktür.

Yükleri çekilmez bir yükmüş insan,
Bin defa dünyadan büyükmüş insan.
İçinde tufanlar vermiş baş başa,
Deli dalgalarla kalkar savaşa.
İnsan kainatı derk eyledikçe
Kendi de büyüyor kainat kadar.
Ömrü ömürlerin devamındadır,
Diridir, canlıdır bu hayat kadar.
Fikirler, hayaller kol budaklıdır,
Cihana sığmayan şair haklıdır.
"Gelen bezirgandır, giden hocadır."
Dünya bir çocuktur, insan yaşlıdır,
İlahi, bu dünya nasıl küçüktür.
17 Haziran 2001, Sakit Okyanus Sahili.

Yeniden Vuruldu Azərbaycan'a

Vatan ve gurbet mevzuları bin yıllardır
yazılır, ne vatanın, ne gurbətin sözü
sohbeti, şiiri, şiiriyatı tükenmiyor ki,

tükənmir. Görəsən, bu түkənmezlik nəylə bağlıdır. Çörəkdimi, sudumu, havadımı, torpaqdımı, beşikdimi, məzardımı? Unudulmaz görüşdümü, əbədi ayrılıqdımı, nigildimi, göz yaşdımı? Deyəsən, bu saysız sualların cavabı ancaq o bir sirri-Xudanın işidir. Axı, mən sürgünə getməmişəm, qürbətin zindanında yatmamışam, zorla kimsə məcbur edib göndərməyib, əksinə, böyük bir ölkənin dəvəti ilə bu ölkəyə gəzməyə, görməyə, duymağa, geniş mənada, tanış olmağa gəlmişik. Ölkə böyük, gəzməli, görməli yerləri çox, gördüyümüz təzadlı mənzərələri bir-birindən maraqlı. Çox qərribə duyğudur. Bir səfərdə bir qitədən başqasına keçəsən, həm Sakit okeanın, həm Atlantik okeanın sularına baş vurasan, körfəzlərə tamaşa edəsən, yenə də vətən üçün darıxasan. Bu nə möcüzədir. 23 günlük səfər bizim üçün 23 il qədər uzun görünürdü.

Vətəndə min dəfə gördüyün insanları, ocaqları, dağları, daşları yenidən dərk edir, yenidən görmək eşqiylə yanıb yaxılırsan. Qürbət sənə vətən sözünü bütün çalarları və genişliyi ilə yenidən göstərir, hər şeyi xəyalında yenidən canlandırır.

Sözün kəsəsi... 23 gün ərzində dilimizdə ikicə söz bitib göyərmişdi: Vətən!

tükenmiyor. Acaba, bu tükenmezlik neyle alakalıdır. Ekmek midir, su mudur, hava mıdır, toprak mıdır, beşik midir, mezar mıdır? Unutulmaz görüş müdür, ebedi ayrılık mıdır, dert midir, göz yaşı mıdır? Sanki, bu sayısız soruların cevabı ancak o bir sırrı- Huda'nın işidir. Ama, ben sürgüne gitmemişim, gurbetin zindanında yatmamışım, zorla kimseyi mecbur edip göndermemiş, aksine, büyük bir ülkenin daveti ile bu ülkeye gzmeye, görmeye, hissetmeye, geniş manada, tanışmaya gelmişiz. Ülke büyük, gezecek, görececek yerleri çok, gördüğümüz zıt manzaraları birbirinden meraklı. Çok garip duygudur. Bir seferde bir kıtadan başkasına geçesin, hem Büyük Okyanusun, hem Atlantik okyanusun sularına dalıp çıkasın, körfezleri seyredesin, yine de vatanı özleyesin. Bu ne mucizedir. 23 günlük sefer bizim için 23 yıl kadar uzun görünüyordu.

Vatanda bin defa gördüğün insanları, ocakları, dağları, taşları yeniden derk eder, yeniden görme aşkıyla yanıp tutuşursun. Gurbet sana vatan sözünü bütün detayları ve genişliği ile yeniden gösterir, her şeyi hayalinde yeniden canlandırır.

Sözün kısası... 23 günün sonunda dilimizde iki söz bitip yeşermişti: Vatan!

Vətən! Vətən! Azərbaycan! Vatan! Vatan! Azərbaycan!
Azərbaycan! Azərbaycan! Azərbaycan! Azərbaycan!

Can ruhda, ruh canda nə gözəl olur,
Nur gözdə, od canda nə gözəl olur.
Uzaqdan baxanda nə gözəl olur,
Bal kimi süzüldüm pətəyə, şana,
Yenidən vuruldum Azərbaycana!

Can ruhta, ruh canda ne güzel olur,
Nur gözde, ateş canda ne güzel olur.
Uzaktan bakınca ne güzel olur,
Bal gibi süzüldüm peteğe, kovana,
Yeniden vuruldum Azerbaycan'a!

Bilir dəyərini doğmanın, yadın,
Durur keşiyində ismətin, adın.
Kişisi kişidi, qadını qadın,
İlahi sevgilər can verir cana,
Yenidən vuruldum Azərbaycana!

Bilir değerini doğuşun, yadın,
Durur nöbetinde ismetin, adın.
Adamı adamdır, kadını kadın,
İlahi sevgiler can verir cana,
Yeniden vuruldum Azerbaycan'a!

Qürbətdə nə varsa quru göründü,
Vətən saf- göründü, duru göründü.
Vətəndə gözümün nuru göründü,
Axdı məhəbbəti iliyə, qana,
Yenidən vuruldum Azərbaycana!

Gurbette ne varsa kuru göründü,
Vatan saf göründü, duru göründü.
Vatanda gözümün nuru göründü,
Aktı muhabbeti iliyə, kana,
Yeniden vuruldum Azerbaycan'a!

Hər çəmən bərəkət, hər çiçək ocaq,
Saf könül bir ürək, saf ürək ocaq.
Ağsaqqal and yeri, ağbirçək ocaq,
Baxdım göylərində çökülən dana,
Yenidən vuruldum Azərbaycana!

Her çimen bereket, her çiçek ocak,
Saf gönül bir yürek, saf yürek ocak.
Aksakaland yeri, ihtiyar ocak.
Baktım göklerinde çöken tana,
Yeniden vuruldum Azerbaycan'a!

Bilməm nə hikmətdi, bilməm nə sirdi,
Həsərdən üreyim tir-tir əsirdi.
Qürbət ayaq altı boz bir həsirdi,
Vətən min naxışlı, ilməli xana,
Yenidən vuruldum Azərbaycana!

Bilmem ne hikmettir, bilmem ne sırdır,
Hasretten yüreğim tir tir titriyordu.
Gurbet ayak altında siyah bir hasırdır,
Vatan bin nakışlı, ilmekli hane,
Yeniden vuruldum Azerbaycan'a.

Sızladı, qolumun gücü göynədi,
 Ruhumun qalası, bürcü göynədi.
 Göynədi, burnumun ucu göynədi,
 Ürək coşa-coşa, dil yana-yana,
 Yenidən vuruldum Azərbaycanca!

Bu torpaq sevgisi, bu daş sevgisi,
 Bu tarix sevgisi, yaddaş sevgisi.
 Bütün sevgilərin bu baş sevgisi
 Qoyarmı çevriləm qıbləmdən yana?
 Yenidən vuruldum Azərbaycanca!

Ruhumu bədənsiz eləmə, Allah,
 Ölümü kəfənsiz eləmə, Allah,
 Heç kimi vətənsiz eləmə, Allah.
 Analar içində müqəddəs ana
 Yenidən vuruldum Azərbaycanca!
 Yenidən vuruldum Azərbaycanca!

İyun, 2001, Amerika.

Amerika

Böyükdür bu ölkə, alidir bu ölkə,
 Elə bil Allahın əlidir bu ölkə.
 Öyrənən öyrənsin, götürən götürsün,
 Dünyanın tərəqqi yoludur bu ölkə.
 Yadlarla doğmalar qaynayıb, qarışıb,
 Gələnlə, gedənlə doludur bu ölkə.
 Sağalıb köhnədən vurulan yaralar,
 Gəlib bir araya ağlarla qaralar.
 Bu yeri kim verib bəşərin oğluna?
 Bu yeri kim salıb Kolumbun ağlına?
 Sərxoşdur, meyxəşdur, azaddır insanı,

Sızladı kolumun gücü ağrıdı,
 Ruhumun kalesi, burcu ağrıdı.
 Ağrıdı, burnumun ucu ağrıdı,
 Yürek coşa coşa, dil yana yana,
 Yeniden vuruldum Azərbaycan'a!

Bu toprak sevgisi, bu taş sevgisi,
 Bu tarih sevgisi, hatıra sevgisi.
 Bütün sevgilerin bu baş sevgisi
 Koyar mı çevrileyim kiblemden yana?
 Yeniden vuruldum Azərbaycan'a!

Ruhumu bedensiz eyleme, Allah,
 Ölümü kefensiz eyleme, Allah,
 Hiç kimseyi vatansız eyleme, Allah.
 Analar içinde mukaddes ana
 Yeniden vuruldum Azərbaycan'a!
 Yeniden vuruldum Azərbaycan'a!

Haziran 2001, Amerika.

Amerika

Büyüktür bu ülke, yücedir bu ülke,
 Sanki Allah'ın elidir bu ülke.
 Öğrenen öğrensın, götürən götürsün,
 Dünyanın terakki yoludur bu ülke.
 Hafızalarla, doğuşlarla kaynayıp,
 karışıp,
 Gelenle, gidenle doludur bu ülke.
 İyileşmiş, eskiden vurulan yaralar,
 Gelmiş bir araya aklarla karalar.
 Bu yeri kim vermiş beşerin oğluna?
 Bu yeri kim sokmuş Kolomb'un aklına?

Uçan var, qaçan var, sürünən, ölən var,
 Tepədən dırnağa təzəddir insanı.
 Qorxu yox onunçün nə Hinddə, nə
 Çində,
 Ölkələr, dövlətlər əmrinə müntəzir,
 Dünyanın hər yeri ovçunun içində,
 Haranı istəsə uçurur, sökdürür,
 Haranı istəsə beş günə çökdürür,
 Haranı istəsə yaradır, yaşadır,
 Haranı istəsə dağıdır bu ölkə.
 Bir olan Allahın xətrinə dəyməsin,
 Dünyanın Allahlıq çağıdır bu ölkə.

İyun, 2001, Nyu-York.

Bu Da Amerikadır

Sevgisini duymuram
 gözdən oxunur kini,
 Yazıq bir kökə düşüb,
 yaman bir gündə yatır.
 Dünyanı qucaqlayan
 bir ölkənin sakini
 İtini qucaqlayıb
 daşın üstündə yatır.
 İyun, 2001, Sacramento, Kaliforniya ştatı.

Ağaclar

Dünyanın heç bir ölkəsində Amerikadakı
 qədər nəhəng ağaclar görməmişəm.

Elə bil göylərə meydan oxuyur,

Sarhoştur, mayhoştur, azattır insanı,
 Uçan var, qaçan var, sürünən, ölən var,
 Tepeden tırnağa tezəddir insanı.
 Korku yok onun için ne Hint'te ne
 Çin'de,
 Ülkeler, devletler emrine muntazır,
 Dünyanın her yeri avcunun içinde,
 Nereyi istese uçurur, söktürür,
 Nereyi istese beş güne çöktürür,
 Nereyi istese yaradır, yaşadır,
 Nereyi istese dağıtır bu ülke.
 Bir olan Allah'ın hatrına dokunmasın,
 Dünyanın Allahlık çağıdır bu ülke.
 Haziran 2001, Newyork.

Bu Da Amerikadır

Sevgisini hissetmiyorum
 gözden okunuyor kini,
 Yazık bir köke düşmüş,
 yaman bir günde yatırıyor.
 Dünyayı kucaklayan
 bir ülkenin sakini
 İtini kucaklamış
 taşın üstünde yatırıyor.
 Haziran 2001, Sacramento, Kaliforniya Eyaleti.

Ağaclar

Dünyanın hiçbir ülkesinde Amerika'daki
 kadar devasa ağaclar görmemişim.

Sanki göklere meydan okuyor,

Qarlı zirvələrlə bu tən ağaclar.
 Kökü qayaların qatından keçən,
 Başı fələklərə yetən ağaclar.
 Maşınla keçirik göy meşələrdən,
 Bir-bir xəyalımda dağ tək canlanır,
 Bir-bir gözlərimdən itən ağaclar.
 Bir yarpaq salsalar qiyamət qopar,
 Vətənin özü tək müqəddəsləşib.
 Bu torpaq ağaclar, vətən ağaclar.
 Kökü torpaq olar, qır ola bilməz,
 Cılız ola bilməz, cır ola bilməz,
 Belə bir ölkədə qayğılar görüb,
 Belə bir ölkədə bitən ağaclar.
 İyun, 2001, Vaşinqton.

Üç Çeşmə

23 günlük səfər yoldaşlarım Mais Səfərliyə,
 Səyyad Arana, Mixail Zabelinə.

Hər yoldaş bir arxa, bir dayaq yeri,
 Hər dost uçmaq üçün quş qanadıymış.
 İnsanın özüymüş od-ocaq yeri,
 Qayğılar insanın baş qanadıymış.

Səfərdə ucalır, balacalaşır,
 Səfərdə böyüyür, kiçilir insan.
 Saflığı varsa da qaynayır, daşır,
 Bulaq suyu kimi içilir insan.

Qaşın çatılanda alır üstünü,
 Alışır, səməndər quşuna dönür.
 Yandırır ocağı, qovur tüstünü,

Karlı zirvelərlə bu benzer ağaclar.
 Kökü kayaların katından keçən,
 Başı feleklərə yetən ağaclar.
 Arabayla keçəriz yeşil ormanlardan,
 Tek tek hayalimde dağ gibi canlanır,
 Tek tek gözlerimden yiten ağaclar.
 Bir yaprak salsalar kıyamət kopar,
 Vatanın kendi gibi mukaddesleşmiş,
 Bu toprak ağaclar, vatan ağaclar.
 Kökü toprak olur, kır olamaz,
 Cılız olamaz, zayıf olamaz,
 Böyle bir ülkede kaygılar görüp,
 Böyle bir ülkede biten ağaclar.
 Haziran, 2001, Vaşington.

Üç Çeşme

23 günlük sefer yoldaşlarım Mais Seferliye,
 Seyyad Arana, Mikail Zabelin'e.

Her yoldaş bir arka, bir destek yeri,
 Her dost uçmak için kuş kanadıymış.
 İnsanın kendisiymiş ateş alev yeri,
 Kaygılar insanın baş kanadıymış.

Seferde yücelir, küçükleşir,
 Seferde büyür, küçülür insan.
 Saflığı varsa da kaynar, taşar,
 Bulaq suyu gibi içilir insan.

Kaşın çatılınca alır üstünü,
 Alışır, semender kuşuna döner,
 Yakar ocağı, kovar tütsüyü,

Başına fırlanır, başına dönür.

Başına dolaşır, başına döner.

Yolunda yorulsan "uf" demə qəti,
Gözəl adamların özü ziyarət.
Könül ver, yaxından duy təbiəti,
Duru bulaqların gözü ziyarət.

Yolunda yorulsan "uf" deme sakın,
Güzel adamların kendi ziyarət.
Gönül ver, yakından duy tabiatı,
Duru bulakların gözü ziyarət.

Yaxşı oğullarla yola çıxanda,
Nə ağrın, azarın, nə sancın olur.
Kişi əllərini möhkəm sıxanda,
Həqiqət, cəsarət qazancın olur.

İyi evlatlarla yola çıkınca,
Ne ağrın, marazın, ne sancın olur.
Adam ellerini muhkem sıkınca,
Hakikat, cesaret kazancın olur.

Sağlamdır özülü, möhkəmdir himi,
Ömrümü verərdim onlara bu dəm.

Sağlamdır temeli, muhkemdir esası,
Ömrümü verirdim onlara bu dem.

Kolumb Amerika kəşf edən kimi
Mən də bu dostları kəşf eləmişəm.

Kolomb Amerika'yı keşf eder gibi
Ben de bu dostları keşf etmişim.

Gör neçə iqlimdən-iqlimə keçdim,
Zərrəcə düşmədim qəmə, dərdə mən
Qaynar çeşmələrin gözündən içdim,
Üç çeşmə qazandım bu səfərdə mən.
İyun, 2001.

Gör nice iklimden iklime geçtim,
Zerrece düşmedim gama, derde ben.
Kaynar çeşmelerin gözündən içtim,
Üç çeşme kazandım bu seferde ben.
Haziran 2001.

Danışammıram

Vətənin dilində danışdır məni,
Qurbətin dilində danışammıram.
Tanrı nə dərd verib mühacirlərə,
Hicrətin dilində danışammıram.

Konuşamıyorum

Vatanın dilinde konuştur beni,
Gurbetin dilinde konuşamıyorum.
Tanrı ne dert vermiş muhacirlere,
Hicretin dilinde konuşamıyorum.

Baxdım bir kimsəsiz kəsə darıxdım,
Qəribdən duyduğum səsə darıxdım.

Baktım bir kimsəsiz kişiye sıkıldım,
Garipten duyduğum sese sıkıldım.

Nəsə tasalandım, nəsə darıxdım,
Xiffətin dilində danışammıram.

Neyse tasalandım, neyse sıkıldım,
Hiffetin dilinde konuşamıyorum.

Dinim söz dilində, kaman dilində,
Coşum dağ dilində, duman dilində.
Uzun ayrılığın yaman dilində,
Həsərin dilində danışammıram.

Dinim söz dilinde, keman dilinde,
Heycanım dağ dilinde, duman dilinde.
Uzun ayrılığın yaman dilinde,
Hasretin dilinde konuşamıyorum.

9 iyul, 2001, Vaşinqton.

9 Temmuz 2001, Vaşington.

Musiqi Mağazası

Musikî Mağazası

Nyu-York şəhərində bütün dünyada məşhur olan Brodyev adlı bir küçə var. Bu küçə gecələr başdan-başa işıq selinə, işıq axarına dönür. Baxanda elə bilirsən günəşin bir parçası qopub bu yerin üstünə düşüb. Bu küçədə dünyanın bütün xalqlarının musiqi xəzinəsini özündə əks etdirən çox böyük bir musiqi mağazası var. Qulaqcığı qulağına tax, hansı xalqın musiqisini istəyirsənsə, istədiyin qədər dinlə, sev, ləzzət al. İstədiyin musiqi valını ən qiymətli hədiyyə kimi götür, dünyanın harasına istəyirsən apar. Klassik və müasir musiqi nümunələrinə qulaq asdıqca adama elə gəlir ki, bu geniş salonda, mənəvi dəyərlər mərkəzində bütün dünya xalqlarının ürəyi döyünür, səsi eşidilir, ruhu çırpınır. Ancaq təəssüflər olsun ki, axtarsaq da, bu ruhlar, bu səslər dünyasında Azərbaycan musiqisindən bir dənə də olsun əsər-əlamət görmədik.

New York şəhərində bütün dünyada məşhur olan Brodyev adlı bir köşə var. bu köşə geceleri baştan başa ışık seline, ışık akışına döner. Bakınca sanki güneşin bir parçası kopup bu yerin üstüne düşmüş. Bu köşede dünyanın bütün halklarının musiki hazinesini kendinde aks ettiren çok büyük bir musikî mağazası var. Kulaklığı kulağına tak, hangi halkın musikîsini istiyorsan, istediğin kadar dinle, sev, lezzet al. İstediğin musikî plağını en kıymetli hediye gibi götür, dünyanın neresine istiyorsan götür. Klasik ve muasir musikî numunelerine kulak astıkça adama öyle gelir ki, bu geniş salonda, manevi diyarlar merkezinde bütün dünya halklarının yüreği çarpar, sesi işitilir, ruhu çırpınır. Ancak yazıklar olsun ki, arasak da, bu ruhlar, bu sesler dünyasında Azerbaycan musikîsinden bir tane de olsun eser örneği göremedik.

23 gün vətəndən ayrı düşən uşaq
Amerika qitəsində Azərbaycanın səsi,
sözü, ruhu, müqəddəsliyi üçün darıxan
bir ruh adamından ötrü bu yoxluğun nə
dərəcədə ağır və nisgilli olduğunu həssas
oxuxcu çox aydın başa düşər.

Bu səslər hamısı tanrı töhfəsi,
Gür səslər içində bir səs gəzirdim.
Qürbət soyuğunda üşüyən kəsi
Oyundan, qızdıran nəfəs gəzirdim.
Bura ayrı yerdi, ayrı həyatdı,
Hanı bu həyatın Azərbaycanı.
Üzeyir ayrıca bir kainatdı,
Hanı kainatın Azərbaycanı.

Qəlbin çırpıntısı, ruhun bəstəsi.
Hanı "Kürd ovşarı", hanı "Şur", görən?
Zirvələr fəth edən Xan şikəstəsi
Niyyə bu zirvəyə qovuşmur, görən?

Hanı yurdumuzun səs şəlaləsi,
Gələ, daşa burda, tökülə burda.
Hanı saz harayı, kaman naləsi
Dağlar qaya-qaya sökülə burda.

"Segah şirinliyi dönüb bal olsa,
Həsrəti çiyimdən ata bilərdi.
"Yanık Kərəmi"dən bircə xal olsa,
Sevincdən üreyim yata bilərdi.

Batmış gəmi kimi cumdum dərinə,
Ölürəm, ölənə bir həyat verin.
Çörək əvəzinə, hava yerinə,

23 gün vatandan ayrı kalan çocuk
Amerika kıtasında Azərbaycan'ın sesi,
sözü, ruhu, mukaddesliği özleyen bir ruh
adamından ötürü bu yokluğun ne
derecede ağır ve dertli olduğunu hassas
okuyucu çok açık anlar.

Bu sesler hepsi Tanrı hediyesi,
Gür sesler içinde bir ses gezerdim.
Gurbet soğukunda üşüyen kimseyi
Evinden, ısıtan nefes gezerdim.
Bura ayrı yerdir, ayrı hayattır,
Hani bu hayatın Azerbaijan'ı.
Üzeyir ayrıca bir kainattır,
Hani kainatın Azerbaijan'ı.

Kalbin çarpıntısı, ruhun bestesi.
Hani "Kürt avşarı", hani "Şur", acaba?
Zirveler fetheden Han şikəstesi
Niye bu zirveye kavuşmuyor, acaba?

Hani yurdumuzun ses şalalesi,
Gelsin, taşsın burada, dökülsün burada.
Hani saz feryadı, keman narası
Dağlar kaya kaya sökülsün burada.

"Segah şirinliği dönüp bal olsa,
Hasreti omzumdan atabilirdi.
"Yanık Keremî"den bir tek hal olsa,
Sevinçten yüreğim yatabilirdi.

Batmış gemi gibi daldım derine,
Ölürüm, ölene bir hayat verin.
Ekmek bedeline, hava yerine

Mənə bircə parça muğamat verin.

Bana bir tek parça makamlar verin.

Yaman darıxmışam bu yad şəhərdə,
Bir "Misri", bir "Cəngi" dirildər məni.
Axsə ürəyimə səs pərdə-pərdə,
O səsin çələngi dirildər məni.

Yaman özlemişim bu yad şəhirdə,
Bir "Mısri", bir "Cengi" diriltir beni.
Aksa yüreğime ses perde perde,
O sesin çelengi diriltir beni.

Qədir zənguləsi, Alim cəh-cəhi,
Allah vergisidir, vergim bəs hani?
Yerin şadlığıdı, göyün fərəhi,
Bu səs dünyasında sərgim bəs hani?

Kadir modülasyonu, Alim şakıması,
Allah vergisidir, vergim öyleyse hani?
Yerin şadlığı, göğün ferahı,
Bu ses dünyasında sergim öyleyse hani?

Bu da Qarabağın taleyidimi,
Min yerdən dolaşıb, düşünə düşə.
Səsimiz çatmaya kar qulaqlara,
Zamanın səsine, küyünə düşə.

Bu da Karabağ'ın talihi midir?
Bin yerden dolaşır, darlığa düşsün.
Sesimiz ulaşmasın sağır kulaklara,
Zamanın sesine, gürültüsünə düşsün.

Duy nədir qəlbimdə coşan nəğmələr,
Tanı Amerika, haqqımı tanı.
Allah ölkələrə salanda nəzər,
Sazından, sözündən, muğamatından,
Səsindən tanıyıb Azərbaycanı!

Duy nedir kalbimde coşan nəğmələr,
Tanı Amerika, hakkımı tanı.
Allah ölkələrə salınca nazar,
Sazından, sözündən, makamlarından,
Sesinden tanıyıp Azərbaycan'ı!

İyul, 2001, Nyu-York.

Temmuz, 2001 Newyork.

Varlığa Nə Darlıq

Vaşinqton zooparkında nümayiş
etdirmək üçün Amerikaya Çindən nəsl
kəsilməkdə olan ağ ayılar gətirtilib.
linə bir milyon dollar haqq verilir.

Yeri göyü meşələr, qayalıq, kaha,
Qalxır, yumalaşır, atılır, düşür.

Varlığa Ne Darlık

Vaşington hayvanat bahçesinde gösteriş
yapmak için Amerika'ya Çin'den nesli
tükenmekte olan kutup ayısı getirtilmiş.
Yıllığına bir milyon dolar bedel ödeniyormuş.

Yeri göğü ormanlar, kayalık, mağara,
Kalkar, yuvarlanır, atılır, düşer.

Qiyməti milyon qat özündən baha
İnsanlar ayıya baxır, gülüşür.

Varlığa nə darlıq, güclüdür ölkə,
Onu düşündürmür pul ağırlığı.
Onun marağına düz gəlsə, bəlkə,
Filə qızıl verər fil ağırlığı.

O, elə güclüdür haranı desə,
O yeri qazan tok qaynada bilər
Hansı bir ölkəni meyli istəsə,
Elə bu ayı tək oynada bilər.

Başında tufanlar, şimşəklər çaxıb,
Millet var, qazancı yumruq, təpikdir.
Aynın qiyməti, gör, hara qalxıb,
İnsan var qiyməti iki qəpikdir.

İyul, 2001, Vaşinqton.

Kıymeti milyon kat kendinden paha
İnsanlar ayıya bakar, gülüşür.

Varlığa ne darlık, güçlüdür ülke,
Onu düşündürmüyor paranın gücü.
Onun merak ettirse, belki,
File altın verir fil ağırlığında.

O, öyle güçlüdür nereyi dese,
O yeri kazan gibi kaynatabilir.
Hangi bir ülkeye meyletse,
Öyle bu ayı gibi oynatabilir.

Başında tufanlar, şimşekler çakmış,
Millet var, kazancı yumruk, tekmedir.
Aynın kıymeti, bak, nasıl yükselmiş,
İnsan var kıymeti iki kuruştur.

Haziran, 2001, Vaşington.

Poemalar

Haqq-Ədalət

Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət
göstərən erməni təşkilatları Dağlıq Qarabağ
məsələsi ilə bağlı ABŞ-ın prezidenti Bill
Klintonə məktub yazıb, haqq-ədalət tələb
etmişlər.

Yox, bu düşmən elə-belə düşmən deyil,
Tutduğundan xəcil deyil, peşman deyil.
Bir balaca üz verirsən, astar gəzir,

Şiirler

Hak Adalet

Dünyanın muhtelif ülkelerinde faaliyet gösteren
Ermeni teşkilatları Dağlık Karabağ meselesi ile
alakalı ABD'nin cumhurbaşkanı Bill Clinton'a
mektup yazmış, hak adalet talep etmişler.

Yok bu düşman öyle böyle düşman değil,
Yaptığından mahcup değil, pişman
değil.
Bir küçücük yüz verirsin, astar ister,

Dost itirib, təzə-təzə dostlar kəzir.
 Əməmindən heç utanıb, ar eləmir,
 Yer üzünün millətləri dilə gəlib,
 Yenə ona kar eləmir!
 Zor deyir ki, ədalətəm!
 Şər deyir ki, həqiqətəm!
 Kin deyir ki, məhəbbətəm!
 Şər axtaran, böhtan gəzən.
 Qolu kıran, başı kəsən,
 Addımbaşı haqqı əzən,
 Haqq-ədalət tələb edir!

Ömrü boyu güvəndiyi bir ölkədən
 kömək umur,
 Həm işıqdan, həm kölgədən kömək umur,
 Hər niyədən, hər bəlkədən kömək umur.
 Ürəyinə damıb nəşə,
 Daha möhkəm haray salır,
 Daha möhkəm düşür səsə!
 Həqiqəti başa düşən
 Ətəyini kəsib atır, əllər daha boşa çıxır,
 Yollar daha daşa çıxır.
 Yetmiş illik, səksən illik,
 Qəzəb dolu, nifrət dolu,
 Məkr dolu, hiddət dolu,
 Şişirdilmiş təbliğatın,
 Qan üstündə çalxalanan bir həyatın,
 Axır yolu başa çıxır!
 Həqiqətlər dalğalanır dəniz kimi,
 Dalğaların dimdiyində uydurmalar
 saman çöpü.
 Zəhərlənmiş beyinlərin,
 Şişmanların, harınların,

Dost yitirip, yeni yeni dostlar arar.
 Ettiğindən heç utanıb, ar etmiyor,
 Yer yüzünün millətləri dile gəlmiş,
 Yine ona kâr etmiyor!
 Zor diyor ki, adaletim!
 Şər diyor ki, hakikatim!
 Kin diyor ki, muhabbetim!
 Şər arayan, yalan gezen.
 Kolu kıran, başı kesən,
 Adımbaşı hakkı ezen,
 Hakk adalet talep ediyor!

Ömür boyu güvəndiyi bir ülkədən
 yardım umar,
 Hem işıktan, hem gölgədən yardım umar,
 Her nedəndən, hər belkiden yardım umar.
 Yüreginə damlamış neyşə,
 Daha muhkəm feryad eder,
 Daha muhkəm düşür sese!
 Hakikati anlayan
 Eteğini kesip atar, eller daha boşa çıkar,
 Yollar daha taşə çıkar.
 Yetmiş yıllık, seksən yıllık,
 Gazap dolu, nefret dolu,
 Hile dolu, hiddət dolu,
 Şişirilmiş tebligatın,
 Kan üstündə çalkalanan bir hayatın,
 Ahır yolu başə çıkar!
 Hakikatler dalğalanır deniz gibi,
 Dalğaların gagasında uydurmalar saman
 çöpü.
 Zehirlənmiş beyinlərin,
 Şişmanların, semizlərin,

Üfürülmüş qarınların yavaş-yavaş yatır
köpü!

Zaman-zaman kürəyimə bıçaq olan,
Beyni-başı xəstə olan, naçaq olan,
Düşməni kimi alçaqdan da alçaq olan,
Dalaşanda barışmağa üz qoymayan,
Xeyirxahlıq meydanında
Bircə addım bircə qarış,
Addımını düz atmayan,

ayağını düz qoymayan,

Yersiz gəlib, yer istəyən,
Göysüz gəlib, göy istəyən,
"Bəsdır" – demək ləyaqəti çatışmayan,
İstədikcə, hey istəyən
Baxıb sağa baxıb sola-
Özü haqsız ola-ola
Haqq-ədalət tələb edir!

Üfürülmüş karınların yavaş yavaş iner
şişkinliyi!

Zaman zaman sırtıma bıçaq olan,
Beyni başı hasta olan, halsız olan,
Düşman gibi alçaktan da alçak olan,
Dalaşınca barışmaya yüz tutmayan,
Hayırseverlik meydanında
Bir tek adım, bir tek karış,
Adımını doğru atmayan,

ayağını doğru koymayan,

Yersiz gelip, yer isteyen,
Göksüz gelip, gök isteyen,
“Yeter!” deməyə liyakəti olmayan,
İstedikcə hep isteyen
Bakıp sağa, bakıp sola
Kendi haksız ola-ola
Hak ədalət tələp ediyor!

Bu tərəfdən Qarabağa dikib gözü,ni,
O tərəfdən qədim Qarsa.
Özündə bir qeyrət yoxdur,
Hey yalmanır, yaltaqlanır,
Bir gün rusca, bir gün farsca.
Allah mənə qənim olsun,
Bu millətdə ağıl adlı bir nemətdən
Zərrə qədər əsər varsa!
Torpağımın hesabına torpaq olan,
Dövlətimin hesabına dövlət olan,
Nə ruhunda yaxşılığa hörmət-izzət,
Nə qəlbində insaf olan, mürvət olan,
Axır gəlib, bizdən ötrü dəhşət olan,
Arxalanıb tülküsinə, ayısına,
Arxalanıb əmisinə, dayısına,

Bu tərəftən Karabağ'a dikmiş gözü,ni,
O tərəftən kadim Kars'a
Kendinde bir namus yoxtur.
Hep dalkavukluk eder, yaltaklanır,
Bir gün Rus'a, bir gün Fars'a.
Allah beləmi versin,
Bu millette akıl adlı bir nimetten
Zerre kadar eser varsa!
Toprağımın hesabına toprak olan,
Devletimin hesabına devlet olan,
Ne ruhunda iyiliğe hürmet-izzet,
Ne kalbinde insaf olan, mürvət olan,
Sonunda gelmiş, bizim için vahşet olan,
Yaslanmış tilkisine, ayısına,
Yaslanmış emmisine, dayısına,

İndi gəlib üstümüzdə şeşələnir.
 Yalan kitab, yalan tarix yazmaq üçün,
 Yazılanı öz xeyrinə yazmaq üçün,
 Qələm ilə qəbrimizi qazmaq üçün,
 Gecə-gündüz arxivlərdə qurdalanır,
 eşələnir!
 Düzü tərsə yaza-yaza,
 Bizə quyu qaza-qaza,
 O millətdən, bu millətdən,
 O dövlətdən, bu dövlətdən
 Haqq-ədalət tələb edir!

Pərpətöyün toxumudur,
 Səhra bilməz, çəmən bilməz,
 Qürbət bilməz, vətən bilməz,
 Hara atsan, orda bitər!
 Ona-buna tor toxuyar,
 Toxuduğu torda bitər!
 İnsanları qəbirdə də rahat qoymaz,
 Xortdan olar, gorda bitər!
 Yüngülcə bas ayağını,
 Hay-həşiri göyə çıxсын.
 İkicə gün qonaq saxla,
 Ev-eşiyə yiyə çıxсын.
 Qəlbimizə yol axtarar,
 Qarmağını atmaq üçün.
 Qapımızda köpək olar,
 Məqsədinə çatmaq üçün.
 Səhl-Sumbat basmadımı duz-çörəyi,
 Ulu Babək Xürrəmini
 Mötəsimə satmaq üçün?!
 O zamandan sata-sata gəlir elə!
 Günahlara bata-bata gəlir elə!

Şimdi gelmiş üstümüze horozlanır.
 Yalan kitab, yalan tarix yazmaq için
 Yazılanı hep kendi hayrına yormak için,
 Kalem ile kabrimizi kazmak için,
 Gece gündüz arşivlerde kurcalanır,
 eşelenir!
 Düzü terse yaza yaza,
 Bize kuyu kaza kaza,
 O milletten, bu milletten,
 O devletten, bu devletten
 Hak adalet talep ediyor!

Perpetöyün tohumudur,
 Sahra bilmez, çimen bilmez,
 Gurbet bilmez, vatan bilmez,
 Nereye atsan, orda biter!
 Ona buna ağ dokuyup,
 Dokuduğu ağda biter!
 İnsanları kabirde de rahat bırakmaz,
 Hortlak olur, mezarda biter!
 Hafiften bas ayağını,
 Sesi soluğu göğe çıksın.
 İki gün misafir et,
 Eve barka sahip çıksın.
 Kalbimize yol arar,
 Oltasını atmak için.
 Kapımızda köpek olur,
 Amacına varmak için.
 Sehl Sumbat basmadı mı tuz ekmeği,
 Ullu Babek Hürrem'ini
 Mühtesim'i satmak için?!
 O zamanda sata sata gelmiş öyle!
 Günahlara bata bata gelmiş öyle!

Şər bayrağı, böhtan andı,
 Yeri-göyü bir-birinə
 qata-qata gəlir elə!
 Səhl-Sumbat dönüb bu gün
 Lalayana, Balayana, Petrosyana.
 Dünya deyir sən haqsızsan,
 Yenə çəkir Petros yana
 Haqq-ədalət tələb edir!

Nə zamandır ara vermir
 qanıma susayan cəllad,
 Özünü bir qalib sayır
 qanımı su sayan cəllad!
 Elə bilir mən balığam,
 o da tordu,
 Məndən ötrü tor toxuyan
 kəmfürsətdi, gorbagordu.
 Elə bilir o bir ovçu, mən də ovam,
 O iştahdı, o tamahdı, mən plovam.
 Nə istəsə, yeyə bilər!
 Nə istəsə, deyə bilər!
 Dünya onun nazı ilə
 oturmalı, durmalıdır,
 O da gəlib qan üstündə
 Dənizlərdən-dənizlərə Ermənistan
 qurmalıdır!
 Sui-qəsdən, təxribatdan ləzzət alan,
 Üzdə gülüb, altdan-altdan quyu qazan,
 Yer üzünün neçə-neçə ölkəsində
 pusqu quran,
 Şəhərində, bölgəsində
 pusqu quran,
 Işığında, kölgəsində

Şər bayrağı, bühtan andı,
 Yeri göyü birbirinə
 kata kata gelmiş öyle!
 O zamanki sapkınlar dönmüş bugün
 Lalayan'a, Balayan'a, Petresyon'a
 Dünya diyor sen haksızsın,
 Yine çeker Petres yana
 Hak adalet talep ediyor!

Ne zamandır ara vermez
 kanıma susayan cellat,
 Kendini bir galip sayar
 kanımı su sayan cellat!
 Öyle sanar ben balığım,
 o da olta,
 Benim için olta dokur
 öfkeliidir, geberesicedir.
 Öyle sanar o bir avcı, ben de avım
 O iştaktır, o tamahtır, ben pilavım.
 Ne isterse yiyebilir!
 Ne isterse diyebilir!
 Dünya onun nazı ile
 oturmalı, durmalıdır,
 O da gelip kan üstünde
 Denizlerden denizlere Ermenistan
 kurmalıdır!
 Suikasttan, tahribattan lezzet alan,
 Yüze gülüp alttan alttan kuyu kazan,
 Yer yüzünün nice nice ülkesinde
 pusu kuran,
 Şehrinde, bölgesinde
 pusu kuran,
 Işığında gölgesinde

pusqu quran,
 Nifaq salan, ara vuran,
 Qafqaz adlı bir cənnətin
 Neçə yerdən ürəyinə, kürəyinə,
 zərbə vuran, yara vuran,
 Nə qocaya, nə uşağa,
 nə qadına rəhm etməyən,
 Gəlinlərin naləsinə,
 Körpələrin fəryadına rəhm etməyən,
 Ona-buna məndən yaman qandırانlar,
 Məni kənd-kənd, şəhər-şəhər yandıranlar,
 Həqiqəti boğazından asdıranlar,
 Qocaları, uşaqları diri-diri basdıranlar,
 Düz Bakının ortasında
 Bir həftədə otuz mini qırdıranlar,
 İkicanlı qadınların
 Qarnındakı körpələri xəncər ilə
 yandıranlar,
 Qundaqları cidaların şiş ucunda
 oynadanlar,
 İnsanların boğazına tökmək üçün
 Qır qazanı qaynadanlar,
 Əsirləri daş-divara mıxlayanlar,
 Girovları
 Zirzəmilər zülmətində saxlayanlar,
 Paris deyib uça-uça,
 Moskva, Nyu-Yorka qaça- qaça
 Xəyanətlər, cinayətlər meydanında
 İstəyir ki,
 Daha geniş əl-qol açsın.
 Daha geniş əl-qol üçün,
 Ən məkrli bir yol üçün
 Haqq-ədalət tələb edir!

pusku kuran,
 Nifak salan, ara bozan,
 Kafkas adlı bir cənnətin
 Nice yerden yurəğıne, sırtına,
 darbe vuran, yara açan,
 Ne yaşlıya, ne çocuğa
 ne kadına merhamet etməyən,
 Gəlinlərin narasına,
 Bebeklərin feryadına merhamet etməyən,
 Onu bunu benden kötü kandıranlar,
 Beni köy köy, şəhər şəhər yakanlar,
 Hakikati boğazından asdıranlar,
 Yaşlıları çocukları diri diri gömdürenlər,
 Hem Bakü'nün ortasında
 Bir haftada otuz bini öldürenlər,
 İki canlı kadınların
 Karnındakı bebekləri hançer ilə
 yakanlar,
 Kundaktakı bebekləri şiş ucunda
 oynatanlar,
 İnsanların boğazına dökmək için
 Zift kazanı kaynatanlar,
 Esirleri taş duvara mıxlayanlar,
 Rehinləri
 Bodrumların zulmetinde saklayanlar,
 Paris diyip uça uça,
 Moskova'ya, Newyork'a koşa koşa
 İhanetler, cinayetler meydanında
 İstiyor ki,
 Daha geniş el kol açsın.
 Daha geniş el kol için,
 En hileli bir yol için
 Hak adalet talep ediyor!

İrəvanı Yerevana,	İrevan'ı Yerevan'a
Qızılqoçu Qukasyana çevirənlər,	Kızılkoç'u Kukasyan'a çevirenler
Hamamlını Spitaka,	Hamamlı'yı Spitak'a
Düzkəndini Axuryana çevirənlər,	Düzkendi'yi Ahuryan'a çevirenler
Həqiqəti öz himindən uçuranlar,	Hakikati kendi marşından uçuranlar,
devirənlər,	devirenler,
Basarkeçər mahalın Vardenisə	Basargeçer mahalini, Vardenis'e
döndərənlər,	döndürenler,
Zəngəzurun, Ağbabanın ocağını	Zengezur'un, Ağbaba'nın ocağını
söndürənlər,	söndürenler,
Üçkilsəni Eçmiadzin,	Üçkilse'yi Eçmiyazin,
Şəmşəddini Berd edənlər,	Şəmseddin'i Berd edenler,
Her allahsız dəyişməni	Her Allahsız dəyişmeyi
Azərbaycan xalqı üçün bir çəkilməz dərd	Azərbaycan halkı için bir çekilmez dert
edənlər,	edenler,
Neçə-neçə ad dəyişən,	Nice nice ad dəyişən,
Hər dəyişən adımızla tam dəyişən, dad	Her dəyişən adımızla tam dəyişən, tat
dəyişən,	dəyişən,
Nəsil-nəsil, tayfa-tayfa,	Nesil nesil, tayfa tayfa,
Soy adıma, yer adıma, göy adıma,	Soyadıma, yer adıma, gök adıma,
Xan adıma, bəy adıma,	Han adıma, bey adıma,
Tariximə, soyadıma	Tarihime, soyadıma
Tez-tez qılinc endirənlər,	Zaman zaman kılıç indirenler,
Bizə xain gözlə baxıb	Bize hain gözle bakmış
Düşməni kimi dindirənlər,	Düşman gibi konuşanlar,
Millətimə qənim olub	Milletime bela olmuş
Xalqıma qan udduranlar,	Halkıma kan yutturanlar,
Cavidimi, Cavadımı,	Cavit'imi, Cevat'ımı,
Müşfiqimi tutduranlar,	Müşfik'imi tutturanlar,
Qarlı Sibir şaxtasında	Karlı Sibir ayazında
Əsim-əsim əsdirənlər,	Ti tir titretenler
Üzümüzə gülə-gülə	Yüzümüze gülə gülə

Başımızı kəsdirənlər,
 Stalinə, Beriyyaya güvənənlər,
 Şaumyandan, Mikoyandan güc alanlar,
 Özgəsinin nəzərində alçaldıqca
 Öz gözündə ucalanlar,
 Fəlakəti üstümüzə qoşun kimi yeridənlər,
 Düz deyəni düzdə qoyub
 Haq deyəni kiridənlər,
 Gözlərimiz baxa-baxa-
 Bizə qara yaxa-yaxa
 Haqq-ədalət tələb edir!

Ey Əhrimən, Ərməniyyə, ən nəhayət,
 Ermənistan!
 Sənin elinlə yazılıb
 Mənim qəmli tariximə neçə-neçə qanlı
 dastan!
 Kül üfürmə gözümüzə,
 Eçmiadzin din mərkəzi deyil bu gün,
 Od üstündə sursat, silah mərkəzidir!
 Gödən yırtan artıq tamah mərkəzidir!
 Bağışlanmaz ağır günah mərkəzidir!
 Şeytanların, iblislərin yuvasıdır!
 Naqislərin, xəbislərin yuvasıdır!
 Eçmiadzin din mərkəzi sayılsaydı,
 Haqqın adı gələn zaman ayılsaydı,
 Eçmiadzin bilsəydi ki, allah nədir,
 Taqsır nədir, günah nədir,
 Onda mənim məscidimi,
 Quranımı, kitabımı yandırmazdı!
 Könül adlı rübabımı sındırmazdı!
 Nə evimi, nə damımı yandırmazdı!
 Məscidlərə saman təpib

Başımızı kestirənlər,
 Stalin'e, Beriyya'ya güvənənlər,
 Şaumyan'dan, Mikoyan'dan güc alanlar,
 Başkasının nazarında alçaldıqca
 Kendi gözündə yücəlenlər,
 Felakəti üstümüze ordu gibi yürütenlər,
 Doğru söyleyeni dışta bırakıp
 Hak diyeni susturanlar,
 Gözümüze baka baka
 Bize kara süre süre
 Hakk adalet talep ediyor!

Ey Ehrimen, Ermeniye, en nihayet,
 Ermenistan!
 Senin elinle yazılmış
 Benim gamlı tarihime, nice nice kanlı
 destan!
 Kül üfürme gözümüze,
 Eçmiyazın din merkezi değil bugün,
 Od üstünde mühimmat, silah merkezidir!
 Karın yırtan artık tamah merkezidir!
 Bağışlanmaz ağır günah merkezidir!
 Şeytanların, İblislerin yuvasıdır !
 Kusurların, hapislerin yuvasıdır!
 Eçmiyazın din merkezi sayılsaydı,
 Hakk'ın adı geldiği zaman ayılsaydı,
 Eçmiyazın bilseydi ki, Allah nedir,
 Taksir nedir, günah nedir,
 O zaman benim mescidimi,
 Kur'an'ımı yaktırmazdı!
 Gönül adlı rebabımı kırmazdı,
 Ne evimi, ne damımı yakmazdı!
 Mescitlere saman tepip

Mənim min-min adamımı yandırmazdı!	Benim bin bin adamımı yakmazdı!
Neçə konsul, neçə səfir,	Nice konsül, nice səfir,
Neçə paşa öldürənlər,	Nice paşa öldürənlər,
Silahları olmayanda basıb daşa	Silahları olmayınca vurup taşa
öldürənlər,	öldürənlər,
Tez-tez gedir səfərlərə.	Tez tez gider seferlere.
Ağız açır hər dövlətin rəhbərinə,	Ağız açar her devletin rehberine,
Ağız açır səfirlərə,	Ağız açar səfirlərə,
Xeyrimizə danış deyib,	Hayrımıza konuş diyip,
Haqq-ədalət tələb edir!	Hak adalet talep ediyor!

Haqq-ədalət tələb elə, qan düşmən,	Hak adalet talep eyle, insafsız düşman,
Ala düşmən, sarı düşmən!	Ala düşman, sarı düşman!
Haqq-ədalət tələb elə, onu-bunu	Hak adalet talep eyle, onu bunu
şərləməyə!	kötülemeye!
Kimlərisə çərlətməyə, kimlərisə çərləməyə!	Kimlerse bıktırmaya, bıkmaya!
Dola bizi barmağına!	Dola bizi parmağına!
Keçir bizi qarmağına!	Geçir bizi kancasına!
Əyriyə düz, düzə tərs də!	Eğriye düz, düze ters de!
Qarabağın tarixindən bizə dərs də!	Karabağ'ın tarihinden bize ders de!
De ki, burda yerli-dibli	De ki, burada katiyen,
Pənah adlı xan olmayıb!	Penah adlı han olmamış!
İbrahim xan rəvayətdi, əfsanədi,	İbrahim Han rivayettir, efsanedir,
De ki, burda Seyid, Cabbar, Üzeyir bəy,	De ki, burada Seyid, Cabbar, Üzeyir Bey,
Zülfü, Bülbül, Xan olmayıb!	Zülfü, Bülbül, Han olmamış!
Bəlkə, elə sən vermişən	Belki, öyle sen vermişsin
Şuşadakı bulaqların adını da!	Şudaki bulakların adını da!
Sən vermişən bulaqların dadını da!	Sen vermişsin bulakların tadını da!
Saxsı bulaq, Yastı bulaq, Çarıq bulaq,	Sahsı bulak, Yastı Bulak, Çarık Bulak,
Bu gün hamsı sənə yaxın, səndən uzaq!	Bugün hepsi sana yakın, senden uzak!
Sən çekmişən, bəlkə, İsa bulağını,	Sen çekmişsin, belki, İsa bulağını,
O zəhmətə sən açmışan qucağını?!	O zahmete sen açmışsın kucagini?!
Qırxpilləkən, bəlkə, sən dilindədir?	Kırhpilleken, belki, senin dilindedir?

Sarıbaba dağları da, Alagöllər yaylağı da,
 Qırxqızdakı o ilahi mənzərə də,
 Laçındakı dağ-dərə də,
 Yağlı bulaq, Keçili dağ, Novlu bulaq,
 Bəlkə, sənin didindədir!
 Bəlkə, elə Xan qızının xanlığına şəkk
 edəsən?!
 Saxta-saxta tarix yazıb,
 Qara-qara daşlar üstə həkk edəsən?!
 Həqiqəti susdurasan,
 O daşları yer altında basdırasan?
 O il sonra haray-həşir salmaq üçün,
 On il sonra yeni qisas almaq üçün,
 Tarix mənəm, kitab mənəm demək üçün,
 Hər suala cavab mənəm demək üçün,
 Yer altında batıb qalmış
 Sərvət mənəm demək üçün,
 Millət mənəm demək üçün!!!

Bu ağılla, bu əməllə,
 Qanlı başla, qanlı əllə,
 Haqq-ədalət tələb ələ!

Dayan bir az, yaman qonşu,
 Hər niyyəti zülmət qonşu, duman qonşu!
 Mərə kafir, qəddar düşmən, ayaq saxla,
 Mürgüləmə, şüurunun oyaq saxla!
 Dediymi yaxşı eşit, yaxşı anla,
 Bəsdir daha, gəl oynama nahaq qanla!
 Yüz ildir ki, tarix sözü sənə verib,
 Yüz ildir ki, şər qüvvəti sənə verib,
 Ələ düşən hər fürsəti sənə verib.
 SSRİ adında bir bəla vardı,

Sarıbaba dağları da, Alagöllər yaylası da,
 Kırhgızdakı o ilahi manzara da,
 Laçın'dakı dağ dere de,
 Yağlı bulak, Keçili dağ, Novlu bulak,
 Belki, senin dilindədir!
 Belki, öyle Han kızının hanlığına şüphe
 edesin?!
 Sahte sahte tarix yazıp,
 Kara kara taşlar üzerini oyasın?!
 Hakikati susturasın,
 O taşları yer altına gömesin?
 O yıldan sonra hayhuy etmek için,
 On yıl sonra yeni intikam almak için,
 Tarih benim, kitap benim demek için,
 Her suale cevap benim demek için,
 Yer altında batıp kalmış
 Servet benim demek için,
 Millet benim demek için!!!

Bu akılla, amelle,
 Kanlı başla, kanlı elle,
 Hak adalet talep eyle!

Dayan biraz, yaman komşu,
 Her niyeti zulmet komşu, duman komşu!
 Bre kafir, gaddar düşman, ayağını durdur,
 Uyuklama, şüurunun ayık tut!
 Dediğimi iyi işit, iyi anla,
 Yeter daha, gel oynama haksız kanla!
 Yüz yıldır ki, tarih sözü sana vermiş,
 Yüz yıldır ki, şer kuvveti sana vermiş,
 Ele düşen her fırsatı sana vermiş.
 SSCB adında bir bela vardı,

SSRİ adında bir qala vardı.
 Kəsmişdilər dörd yanımı
 hasar ilə, çəpər ilə,
 Kəsmişdilər ətrafımı süngü ilə,
 siper ilə.
 Ürəklərdə 37 vahiməsi,
 Batırırdı qəlbimizdən gələn səsi.
 O da elə bir dövrəndi,
 o da elə bir gün idi,
 Kim ucadan danışdısa,
 yeri ancaq sürgün idi.
 Aşağı da, yuxarı da sənin idi,
 Zəmanənin axarı da sənin idi.
 Yapışmışdın üstümüzə şirə kimi,
 Daraşmışdın gövdəmizə birə kimi.
 Özün üçün bir tələb də yaratmışdın,
 "Geri çəkil, yer mənimdi Kürə kimi!"
 Neçə-neçə gizli plan sənin idi.
 Neçə-neçə qızıl yalan sənin idi.
 Boğulurdun – dərya bizi eşitmirdi,
 Çağırırdıq - dünya bizi eşitmirdi.
 Qovrulurdun – səhra bizi eşitmirdi.
 Mənliliyi əzə-əzə, sıxa-sıxa,
 Zindan, ölüm qoymurdu ki, səsim çıxa.
 Eşitmirdi lopabığın qulaqları,
 Millətimin hesabına çoxalırdı,
 Qanlı Sibir zindanları!
 Qanlı Sibir dustaqları!
 Bu gün daha dünən deyil,
MÜSTƏQİLDİ AZƏRBAYCAN!
ÖZ YOLUNDAN DÖNƏN DEYİL!
 Daha bizim dalğamızı yatırmağa,
 Sənin gücün çatmayacaq!

SSCB adında bir kale vardı.
 Kesmişlerdi dörd yanımı
 hisar ilə, çeper ilə
 Kesmişlerdi ətrafımı süngü ilə,
 siper ilə.
 Yüreklerde 37 vahimi,
 Kısılırdı kalbimizdən gələn sesi.
 O da öyle bir devrandı,
 o da öyle bir gün idi,
 Kim yücedən konuştuyrsa,
 yeri ancak sürgün idi.
 Aşağı da, yuxarı da senin idi,
 Zamanının akışı da senin idi.
 Yapışmıştın üstümüze şıra gibi,
 Yayılmıştın gövdemizə pire gibi.
 Kendin için bir talep de yaratmıştın,
 “Geri çekil, yer benimdir Küre gibi!”
 Nice nice gizli plan senin idi.
 Nice nice kızıl yalan senin idi.
 Boğulurdun dərya bizi işitmezdi,
 Çağırırdıq dünya bizi işitmezdi.
 Kavrulurdun sahra bizi işitmezdi.
 Benliğini eze eze , sıka sıka,
 Zindan, ölüm bırakmıyordu ki, sesim çıka.
 İşitmiyordu posbıyığın kulakları,
 Milletimin hesabına çoğalırdı,
 Kanlı Sibir zindanları!
 Kanlı Sibir mahpusları!
 Bugün daha dün değil,
MÜSTAKİLDİR AZERBAYCAN!
KENDİ YOLUNDAN DÖNEN DEĞİL!
 Daha bizim sesimizi kesmeye,
 Senin gücün yetmeyecek!

Öz haqqını qaytarmasa,
 Azərbaycan yatmayacaq!
 Düz bir əsr tarix sözü sənə verdi,
 Bu gün daha söz mənimdir!
 Təbiətin üç rəngiylə naxışlanmış
 Qaldırdığım qanlı bayraq
 Xilaskarım, yelkənimdir!
 Lap allahlıq eləsə də, tez tükənir şərin
 gücü,
 Həqiqətə söykənəndə
 Qar içində donmaz olur,
 Buz içində sınımaz olur,
 Od içində yanmaz olur eşqin gücü, ərin
 gücü!
 Şər oğlu şər, lənət sənə!
 Səksən ildə istəyindən, tələbindən bezdi
 bəşər,
 lənət sənə!
 Sənə nifrət, sənə lənət mənəm bu gün!
 Sən gəzdiyin haqq-ədalət
 Sən deyilsən, mənəm bu gün!
 Dünən bizi yazıq görüb,
 Başımızı pozuq görüb,
 Moskvanın əli ilə
 Başsızları bu millətə baş qoydunuz!
 Bağrımıza köz basdınız, gözünməzə yaç
 qoydunuz!
 Evimizin içindəcə yerimizi boş qoydunuz!
 Vətən nədir, millət nədir, torpaq nədir?
 Namus nədir, əsgər nədir, bayraq nədir?
 Bu ilahi duyğulardan çox-çox uzaq olanları,
 Siyasətdə körpə uşaq olanları,

Kendi hakkını göndermese,
 Azərbaycan susmayacaq!
 Doğru bir asır tarix sözü sana verdi,
 Bugün daha söz benimdir!
 Tabiatın üç rəngiylə nakışlanmış
 Kaldırdığım kanlı bayrak
 Halâskarım, yelkenimdir!
 Hep Allahlıq eylese de, tez tükenir şərin
 gücü,
 Hakikate konuşunca
 Kar içində donmaz olur,
 Buz içində kırılmaz olur,
 Alev içində yanmaz olur aşkın gücü, erin
 gücü!
 Şər oğlu şər, lanet sana!
 Seksen yılda istəğindən, talebindən
 bezdi beşər,
 lanet sana!
 Sana nefret, sana lanet benim bugün!
 Sen gəzdiğin hak adalet
 Sen değılsin, benim bugün!
 Dün bizi zavallı görüb,
 Başımızı yaralı görüb,
 Moskova'nın eli ilə
 Başsızları bu millete baş koydunuz!
 Bağrımıza köz bastınız, gözümüze yaç
 koydunuz!
 Evimizin içindeki yerimizi boş koydunuz!
 Vatan nedir, millet nedir, toprak nedir?
 Namus nedir, asker nedir, bayrak nedir?
 Bu ilahi duyğulardan çok çok uzak olanları,
 Siyasette yeniyetme olanları,

Təntənəylə, dəbdəbəylə gəlib taxta Tantanayla, debdebeyle gelip tahta
çıxartdınız! çıxarttınız!

Həqiqət biz ola-ola

Hakikat biz ola ola

Bizi yalan çıxartdınız, bizi saxta
çıxartdınız!

Bizi yalan çıkarttınız, bizi sahte
çıkarttınız!

Yuxarıdan gələn rəhbər

Yukarıdan gelen rehber

Aşağıdan xəbərsizdi.

Aşağıdan habersizdi.

Öz haqqını dərk etməyən

Kendi hakkını derk etmeyen

Qeyrətsizdi, təpərsizdi!

Gayretsizdir, çabasızdır!

Eşit məni, ürəyi dar,

İşit beni, yüreği dar,

Eşit məni, qulağı kar!

İşit beni, kulağı sağır!

Bil ki, daha bu millətin, bu dövlətin
sahibi var!

Bil ki, daha bu milletin, bu devletin
sahibi var!

Yer üzünün aliməqam məclisində

Yeryüzünün yüce makam meclisinde

Ermənistan təkləndisə,

Ermenistan teklendiyse,

Siyasetin meydanında töhmət ilə
yükləndisə,

Siyasetin meydanında töhmet ilə
yükleldiyse,

Bu gün sənə boyun əyən olmadısa,

Bugün sana boyun eğen olmadıysa,

Bu gün sənə haqlı deyən olmadısa,

Bugün sana haklı diyen olmadıysa,

Güvəndiyin o dağlara qar yağdısa,

Güvendiğin o dağlara kar yağdıysa,

Yaxınlara, uzaqlara qar yağdısa,

Yakınlara, uzaklara kar yağdıysa,

Bu yüz illik günahların cavabıdır!

Bu, yüz yıllık günahların cevabıdır!

Gödən yırtan iştahların cavabıdır!

Karın yırtan iştahların cevabıdır!

Əvvəl-əvvəl boşqabımı yalamağın
cavabıdır!

Evvel evvel tabağımı yalamanın
cevabıdır!

Sonra məni quduz kimi yalamağın
cavabıdır!

Sonra beni kuduz gibi yalamanın
cevabıdır!

Şamaxıda, Lənkəranda, Naxçıvanda,

Şamahı'da, Lenkeran'da, Nahçıvan'da,

Axıtdığın al qanların cavabıdır!

Akıttığın al kanların cevabıdır!

Bakı, Göyçay, Gəncə boyu,

Bakü, Gökçay, Gence boyu,

Qaldırdığın tufanların cavabıdır!

Kaldırdığın tufanların cevabıdır!

Quba, Şəki, Şirvan boyu

Kuba, Şeki, Şirvan boyu

Nalələrin, üsyanların cavabıdır!
 Qəsbkarlıq xilaskarlıq donu geyib,
 Dalğa-dalğa üstümüzə axın olub.
 On səkkizlə otuz səkkiz arasında
 İtkilərim bir milyona yaxın olub.
 Bu, adicə itki deyil,
 Gen yaddaşı, qan yaddaşı məhv edilmiş
 Neçə nəsil, neçə insan itirmişik!
 Qansız düşməni qan-qan deyib,
 Nə qədər qan itirmişik!
 Hər ölənlə, hər itənlə
 Parça-parça, hissə-hissə,
AZƏRBAYCAN İTİRMİŞİK!
 Yada saldım keçmişləri,
 Oda döndü sinəm bu gün.
 Göydə Allah, Yerdə bəndə bilməlidir,
 Haqq-ədalət mənəm bu gün!

Naraların, isyanların cavabıdır!
 Gəspçilik hələskarlıq donu geyib,
 Dalğa dalğa üstümüze akın olmuş.
 On sekizlə otuz sekiz arasında
 Yitiklərim bir milyona yaxın olmuş.
 Bu, sıradan yitik deyil,
 Gen hatırası, kan hatırası məhv edilmiş
 Nice nesil, nice insan yitirmişiz!
 Kənsiz düşmən kan kan demiş,
 Ne kədər kan yitirmişiz!
 Hər ölənlə, hər yitənlə
 Parça parça, hissə hissə,
AZƏRBAYCAN YİTİRMİŞİZ!
 Yəda saldım keçmişləri,
 Ateşə döndü sinəm bugün.
 Gökə Allah, yerdə kul bilməlidir,
 Həq ədalət bənəm bugün!

Xocalıdan sonra yenə sən haqq tələb
 edirsənsə,
 Şər üstündə addım atıb, qana doğru
 gedirsənsə,
 Bağrımızı quduz kimi sökürsənsə,
 didirsənsə,
 Tərəzini zor gücünə öz xeyrinə
 əyirsənsə,
 Ağ yalanı bayraq edib böhtan donu
 geyirsənsə,

Hocalı'dan sonra yinə sən həq tələp
 ediyorsən,
 Şər üstündə adım atıb, kənə doğru
 gidiyorsən,
 Bağrımızı kuduz gəbi söküyorsən,
 didiyorsən,
 Tərəziyi zor gücünə kəndi həyrinə
 eğıyorsən,
 Ak yalanı bayraq edip, bəhtən donu
 geyiyorsən,

Üzün gəlib, dilin tutub yenə haqdan
 deyirsənsə,
 Haqqın əli çənəsində baxa-baxa qalırsa
 mat,

Yüzün tutup, dilin varıp yinə həktan
 diyyorsən,
 Həqqin əli çənəsində baka baka kalırsa
 mat,

Çaxnaşmalar caynağında
 Ürəyimiz parçalanıb yeddi yerdən
 verirsə çat,
 Öz gücünü göstərmirsə
 Çərxi-gərdis, tanrı, həyat,
 İçərimdən haray qalxır,
 Ürəyimdən gəlir bir səs:
 Mənim haqqım necolsun bəs?!

Çekişmələr cırnağında
 Yüreğimiz parçalanıb yedi yerden
 verirse çat,
 Kendi gücünü göstərmiyorsa
 Çark-ı devran, Tanrı, hayat,
 İçimden feryat kalkar,
 Yüreğimden gelir bir ses:
 Benim hakkım nice olsun yeter?!

Belə getməz, yavaş-yavaş qanlı sular
 durulacaq,
 Nə zamansa sənün üçün
 Bir Nürnberq məhkəməsi qurulacaq!
 Nə günahın sahibinəzn,
 Bir-bir səndən sorulacaq!
 Zaman yerdə qoymayacaq bu ahları,
 Tanıtacaq bədxahlığı, bədxahları!
 Həqiqət öz qılıncını sıyracaq,
 Günahı da, savabı da,
 Sualı da, cavabı da,
 Bir-bir seçib ayıracaq!
 Cəlladı da, qəssabı da, qatili də
 göstərəcək!
 Doğrunu da, ağrını da, əzabı da
 göstərəcək!
 Zaman özü ayırd edir yaxşı-pisi,
 Ortaqda bir qaranlıq pərdə qalmır.
 Tarix verir hər sualın cavabını,
 Heç bir xalqın nahaq qanı yerdə qalmır!
 Şər allahı allahsızlıq eləsə də,
 Heç bir zaman xeyrin haqqı şərdə
 qalmır!
 Yer üzünün fəvqəlbəşər dövlətindən

Böyle gitmez, yavaş yavaş kanlı sular
 durulacak,
 Ne zamansa senin için bir Nürnberg
 mahkemesi kurulacak!
 Ne günahın sahibisin,
 Bir bir senden sorulacak!
 Zaman yerde bırakmayacak bu ahları,
 Tanıtacak haksızlığı, haksızlara!
 Hakikat kendi kılıcını sıyracak,
 Günahı da, sevabı da,
 Soruyu da, cevabı da,
 Bir bir seçip ayıracak!
 Celladı da, kasabı da, katili de
 gösterecek!
 Doğruyu da, ağrısı da, azabı da
 gösterecek!
 Zaman kendi ayırt eder iyiyi kötüyü,
 Ortalıkta bir karanlık perde kalmaz.
 Tarih verir her sorunun cevabını,
 Hiçbir halkın haksız kanı yerde kalmaz!
 Şer Allah'ı Allahsızlık etse de,
 Hiçbir zaman hayrın hakkı şerde kalmaz!
 Yeryüzünün fevkalbeşer devletinden
 Hak adalet isteyen kimse-

Haqq-ədalət istəyən kəs -

Ver sualın cavabını,

Mənim haqqım necolsun bəs?!

Əlin batıb millətimin al-qanına,

Gələcəksən sorğu-sual meydanına,

Gəlməsən də, axıtdığın

nahaq qanlar gətirəcək!

Sərt hakimlər, haq divanlar getirəcək!

Anaların ahı səni

duman kimi bürüyəcək!

Körpələrin ruhu səni

arkasınca sürüyəcək!

İlan kimi dolanacaq boğazına,

Törətdiyin bəd əməllər!

Boğazından yapışacaq qanlı əllər!

Yatan kimi yuxuda qan görəcəksən!

Qalxan kimi qan içində

Ermənistan görəcəksən!

Kəsiləcək ümidlərin, kəsdirdiyin qollar kimi!

Bağlanacaq qapıların, bağlandığın yollar kimi!

Bir Daşaltı harayına kar olacaq qulaqların!

Orda ölən oğulların haqq-hesabı sorulanda

quruyacaq dodaqların!

Sındırdığın könüllərin,

Soldurduğun tər güllərin,

Saraltdığın çiçəklərin,

Sındırdığın beşiklərin,

Yandırdığın bələklərin,

Öldürdüyün qocaların,

Ve sorunun cavabını,

Benim hakkım nasıl olsun acaba?!

Elin batmış millətimin al kanına,

Geleceksin sorğu-sual meydanına,

Gəlməsən də, akıttığın

haksız kanlar getirecek!

Sərt hakimlər, hak divanlar getirecek!

Anaların ahı seni

duman gibi bürüyecek!

Bebeklerin ruhu seni

arkasınca sürüyecek!

Yılan gibi dolanacak boğazına,

Türettiğin kötü ameller!

Boğazına yapışacak kanlı eller!

Yatarken uykuda kan göreceksin!

Kalkarken kan içinde

Ermenistan göreceksin!

Kesilecek ümitlerin, kestiğin kollar gibi!

Bağlanacak kapıların, bağladığın yollar gibi!

Bir Taşaltı feryadına sağır olacak kulakların!

Orda ölen evlatların hak hesabı sorulurken

kuruyacak dudakların!

Kırdığın gönüllerin,

Soldurduğun taze güllərin,

Sararttığın çiçeklerin,

Dağıttığın beşiklerin,

Yaktığın kundakların,

Öldürdüğün yaşlıların,

Kör koyduğun bacıların,

Kor qoyduğun bacaların,
 Ola bilməz sözü hədə,
 Ola bilməz cəhdi əbəs.
 Bir-bir səndən soruşacaq
 Mənim haqqım necolsun bəs!

Haqq-ədalət yerdən dərin, göydən uca,
 Bu sözlərin özü qədim, yaşı qoca,
 Haqqın yolu hamar olmur,
 Dağa düşür, daşa düşür.
 Heyf, onu olduğutək dərk eləmir,
 Öz xeyrinə yozmaq üçün
 Hərə bir cür başa düşür!
 Haq yolunda zaman- zaman
 Döyüş olur, savaş olur.
 Ona çatmaq qəfil olmur,
 Gediş yavaş-yavaş olur.
 Əzənin yox, əzilənin,
 Kəsənin yox, kəsilənin,
 Yıxanın yox, yıxılanın,
 Əsarətin pəncəsində sıxılanın,
 Nizələ, süngülərə, cidalara taxılanın,
 Tərəfində dayananda
 Məcrasından aşib-daşır,
 Haqqın gücü allahlaşır!
 Nə zaman ki, səs qaldırır,
 Dünya haqqa tərəf olur,
 Millət onda millət olur,
 Şərəf onda şərəf olur!
 Nə zaman ki, şərəfsizi
 Çəkir məhşər ayağına,
 Haq çevrilir dayaqsızın
 Arxasına, dayağına!

Olamaz ki sözü heder,
 Olamaz cehdi heder.
 Tek tek senden sorulacaq
 Benim hakkım nasıl olacak ya!

Hak adalet yerden derin, gökten yüce,
 Bu sözlerin özü eski, yaşı koca,
 Hak yolu dümdüz olmaz,
 Dağa düşer, taşta düşer.
 Yazık, onu olduğu gibi derk edemez,
 Kendi hayrına yormak için
 Herkes farklı tarzda anlıyor!
 Hak yolunda zaman zaman
 Dövüş olur, savaş olur.
 Ona yetişmek hemen olmaz,
 Gidiş yavaş yavaş olur.
 Ezenin yok, ezilenin,
 Kesenin yok, kesilenin,
 Yıkanın yok, yıkılanın,
 Esaretin pençesinden sıkılanın,
 Mızraklara, süngülere, cidalara
 takılanın,
 Tarafında dururken
 Mecrasından aşır taşar,
 Hakk'ın gücü üstün gelir!
 Ne zaman ki ses kaldırır,
 Dünya hakka taraf olur,
 Millet o zaman millet olur,
 Şeref o zaman şeref olur!
 Ne zamanki, şerefsizi
 Çeker mahşer ayağına,
 Hak çevirir, dayaksızın
 Arkasına, dayağına!

Kütlə xalqa, xalq millətə, millət bəşərə
çevrilir!

Həqiqətdən qüvvət alıb,

Hər oğul bir sərkərdəyə, hər igid ərə
çevrilir!

Bayaq sənə nifrət dedim yaman qonşu,
Yandırmısan, yandım dedim,

vallah, məndə günah yoxdur!

Yetim qalmış körpələri,

üzüntülü duruşları,

Ağrı ilə, əzab ilə,

tale ilə vuruşları,

Doxsan yaşlı bir qarının

alnındakı açılmayan qırıqları,

Umuları, küsüləri, savaşları, barışları,

Bircə-bircə andım dedim,

vallah, məndə nifrət yoxdur!

Paralanmış beyin gördüm,

qan içində ilik gördüm,

Baş-bədəni parça-parça,

qolu çilik-çilik gördüm.

Yer üzündə görünməmiş

amansız vəhşilik gördüm,

Heyrətimdən dondum, dedim,

vallah, məndə nifrət yoxdur!

Millətimi tanrı belə xəlv eləyib,

Sevgi adlı zirvələrə qalxa bilir,

Nifrət adlı uçurlara düşə bilmir.

Dərd əlindən eşim-eşim eşilsə də,

Quyu qazıb, ayaq altı eşə bilmir!

Alçaqlığı, rəzilliyi, bədxahlığı,

Öz ömrünə sənət bilmir, peşə bilmir!

Kitle halka, halk millete, millet beşere
çevrilir!

Hakikatten kuvvet almış,

Her oğul bir savaşçıya, her yigit ere
çevrilir!

Demin sana nefret dedim yaman komşu,
Yakmışsın, yandım dedim,

vallahi bende günah yoktur!

Yetim kalmış çocukların

üzüntülü duruşları,

Ağrı ile, azap ile,

talih ile savaşları,

Doksan yaşlı bir kadının

alnındakı açılmayan kırışıqları,

Umutları, küslükleri, savaşları, barışları,

Tek tek andım dedim,

vallahi, bende nefret yoktur!

Parçalanmış beyin gördüm,

kan içinde ilik gördüm,

Baş bedeni parça parça,

kolu parça parça gördüm.

Yer yüzünde görülmemiş

amansız vahşilik gördüm,

Hayretimden dondum kaldım, dedim,

vallahi, bende nefret yoktur!

Milletimi Tanrı böyle yaratmış,

Sevgi adlı zirvelere kalkabilir,

Nefret adlı uçurlara düşemez.

Dert elinden kıvrım kıvrım olsa bile,

Kuyu kazıp, ayak altı gömemiyor!

Alçaklığı, rezilliği, haksızlığı,

Kendi ömrüne sanat bilmez, meslek bilmez!

Dünya hərdən qarışanda,
 Zəmanənin üzü dönüb,
 Vaxtın alını qırışanda,
 Qoymamışıq qonşulara xətər dəyə.
 Gizləmişik evin xəlvət bucağında,
 İsitmişik qəlbimizin ocağında,
 Sonra gedib iş-gücünə
 Varımızın hesabına qonşu evi abad olub!
 Qonşu yenə rahat gəzib, azad olub!
 Ara bir az qarışantək
 Dönüb yenə bizdən ötrü
 baş kəsdirən cəllad olub!
 Pis qonşudan qazancımız
 Nalə olub, üsyan olub, fəryad olub!
 Yüz illərlə tikdiyimiz, qurduğumuz,
 Hər daşına, kərpicinə,
 özümüzü yorduğumuz,
 Yurd- yuvamız, el- obamız
 Xilaskarı olduğumuz
 qonşuların əlləriylə
 Yana-yana külə dönüb,
 itib-batıb, bərbad olub!
 Biz yenə də üz tutmuşuq
 sevgi adlı ibadətə,
 Biz yenə də üz tutmuşuq
 uca duran məhəbbətə.
 Allah kimi səcdə qılıb əl açmışıq
 İnsanlığa, ləyaqətə!

Bayaq sənə nifrət dedim, yaman qonşu,
 Sanma meylim sənə qarşı nifrətdədir!
 Nifrət ilə heç kəs şərəf qazanmayıb,
 Şərəf ancaq sevgi adlı qüdrətdədir!

Dünya bazen karşınca,
 Zamanın yüzü dönmüş,
 Vaktin alını karşısında,
 Bırakmadı komşulara zarar görsün.
 Saklamışız evin کنار köşesinde,
 Isıtmışız kalbimizin ocağında,
 Sonra gelmiş iş gücüne
 Varımızın hesabına komşu evi kulak olmuş!
 Komşu yine rahat gezmiş, rahat olmuş!
 Ara biraz karışık gibi
 Dönmüş yine bizim için
 baş kestiren cellat olmuş!
 Pis komşudan kazancımız
 Figan olmuş, isyan olmuş, feryat olmuş!
 Yüz yıllardır diktiğimiz, kurduğumuz,
 Her taşına, kerpicine,
 kendimizi yorduğumuz,
 Yurt yuvamız, el obamız
 Halâskarı olduğumuz
 komşuların elleriyle
 Yana yana küle dönmüş,
 yitip batmış, berbat olmuş!
 Biz yine de, yüz tutmuşuz
 sevgi adlı ibadete,
 Biz yine de, yüz tutmuşuz
 yüce duran muhabbete.
 Allah gibi secde etmiş, el açmışız,
 İnsanlığa, liyakate!

Demin sana nefret dedim, yaman komşu,
 Sanma meylim sana karşı nefrettedir!
 Nefret ile kimse şeref kazanmamış,
 Şeref yalnız sevgi adlı kudrettedir!

Artıq tamah baş sındırar, bədən yırtar,
Qol kırdırar, göz tökdürər, gödən yırtar.
Heç bilmirəm şər özünü nədən yırtar,
Xeyirxahlıq insanlığa xidmətdədir!

Dərk eləsən insaf ilə, vicdan ilə,
İnsan ancaq xoşbəxt olur insan ilə.
Senin qəlbin him-cimdədir şeytan ilə,
Mənim qəlbim allah ilə vəhdətdədir!

Sevgi uçar, qanadlanır ər dilində,
O işıqdı insanlığın hər dilində.
Heç bir kəsə xeyir gəlməz şər dilində,
Şər axtaran ömrü boyu zillətdədir!

Düzə haqdan yol verilir, izin olur,
Son söz yenə heqiqətin, düzün olur.
Məhəbbətin ömrü çox-çox uzun olur,
Elə bilmə hünər zorda, qüvvətdədir!

Aralığa rəzil düşüb, alçaq düşüb,
Vallah, bu qan ortalığa nahaq düşüb.
Yurd yiyəsi öz yurdundan uzaq düşüb,
Ev yiyəsi öz evinə həsrətdədir!

Səbəb nədir, niyə çıxır, niyə çıxır,
Könül ahı tüstülənib göyə çıxır.
Tarix qanı tökülənə yiyə çıxır,
Qan tökənin adı daim lənətdədir!

Sağlam fikir sal daşları çapır bu gün,
Çürük yalan öz kökündən qopur bu gün.

Artık tamah baş kırdırır, beden yırtar,
Kol kaldırır, göz döktürür, karın yırtar.
Hiç bilmem şer kendini niçin yırtar,
Hayırseverlik insanlığa hizmettedir!

Derk etsen insaf ile, vicdan ile,
İnsan yalnız mutlu olur insan ile.
Senin kalbin işmardadır şeytan ile,
Benim kalbim Allah ile vahdettedir!

Sevgi uçar, kanatlanır er dilinde.
O ışıktır, insanlığın her dilinde.
Hiçbir kimseye fayda gelmez şer dilinde,
Şer arayan ömür boyu zillettedir!

Doğruya Hak'tan yol verilir, izin olur,
Son söz yine hakikatin, doğrunun olur.
Muhabbetin ömrü çok çok uzun olur,
Sanma hüner zorda, kuvvettedir!

Aralığa rezil düşmüş, alçak düşmüş,
Vallah bu kan ortalığa haksız düşmüş.
Yurt sahibi öz vatanından ayrı düşmüş,
Ev iyesi kendi evine hasrettedir!

Sebep nedir, niye çıkar, niye çıkar,
Gönül ahı dumanlanmış göğe çıkar.
Tarih kanı dökülene sahip çıkar,
Kan dökenin adı daim lanettedir!

Sağlam fikir sert taşları çapar bugün,
Çürük yalan kendi kökünden kopar bugün.

Azərbaycan öz haqqını tapır bu gün,
Bütün dünya ona qarşı diqqətdədir!!!

1-11, fevral, 1997.

Azərbaycan kendi hakkını bulur bugün,
Bütün dünya ona qarşı diqqətdədir!!!

1- 11 Şubat 1997.

Qurtuluş Dastanı

Dərya kimi çalxanır Bakı qanlar içində,
Qasırgılar qaynaşır sərt tufanlar içində.
Millet tanıya bilmir şəri, naxələfləri,
Allah da açma bilmir dolağan kələfləri.
Allahı da çaşdırıb
Allahsız olanların fəndi-feli, düyünü.
Yatıran oğul gərək zamanın hay-küyünü.
Dizi heydən üzülüb,
Əli göydən üzülüb
Millet bilmir neyləsin, dərdin kimə
söyləsin?
Kimə tutsun üzünü,
Kimə desin sözünü.
Kimdən umsun haqqını?
Kim yerbəyer eləsin
Qocaman bir millətin haqqını,
nahəqqını?!
Hər daş altında bir fitil, hər dağ altında bir
lağım,
Məmləkət min yerindən dağılır dağım-
dağım.
Hərə bir yana dartır, hərə bir yana çəkir.
Biri Talışa dartır, bir Muğana çəkir.
Dağılır Nizaminin, Cavad xanın Gəncəsi,
Qardaşı rüsvay edir qardaşın işgəncəsi.
Azərbaycan can verir ölümcül bir can kimi,
Yapışır boğazından xəyanətin pəncəsi.

Kurtuluş Destanı

Dərya gibi çalkalanır Bakü kanlar içinde,
Kasırgılar kaynaşır sert tufanlar içinde.
Millet tanıyamaz şəri, nankörleri,
Allah da açamaz dolaşan kelepleri.
Allah'ı da şaşırtıp
Allahsız olanların düzeni - fiili, düğümü.
Yatıstıran oğul gerek zamanın gürültüsünü.
Dizi dermandan düşüp,
Eli gökten kopup
Millet bilmiyor neylesin, derdini kime
söylesin?
Kime tutsun yüzünü,
Kime desin sözünü.
Kimden umsun hakkını?
Kim yer yer eylesin
Kocaman bir milletin hakkını,
nahakkını?!
Her taş altında fitil, her dağ altında
lağım,
Memleket bin yerinden dağılır param
parça.
Herkes bir yana tutar, herkes bir yana çeker.
Biri Talış'a çeker, biri Muğan'a çeker.
Dağılır Nizami'nin, Cevad hanın Gence'si,
Kardeşi rüsva eder kardeşin işkencesi.
Azerbaycan can verir ölümcül bir can gibi,
Yapışır boğazına hıyanetin pençesi.

Qızışdırır başları vəzifənin havası,
 Gündə bir ev dağıdır kürsülərin davası.
 Gündə bir şəhər keçir erməninin əlinə,
 Nə uşağa hay çatır, nə qıza, nə gəlinə.
 Qarabağ bir tərəfdən hey alına alına
 Dönür yağı malına.
 Dava gedir Bakıda, qızışır ehtiraslar,
 Qarışır bir birinə intiqamlar, qisaslar.
 Bakıda dava gedir, şan-şöhrətin davası,
 Rəsmilərin hay-küyü, rəsmiyyətin davası.
 Beş-on prezidenti var, beş-altı baş naziri,
 Balaca bir dövlətin...
 Di gəl, bircə başçısı başbiləni, başı yox
 Bu boyda məmləkətin.
 Döyüş gedir Bakıda - kor döyüşü, davası,
 Qızışdırır başları kürsü, stol havası.
 Qorxur vəzifəbazlar
 Bütün vəzifələrdən yüksəklərdə dayanan
 Bir kişinin adından.
 Uça bilməsin deyə
 Yapışmaq istəyirlər uçağın qanadından.
 Biri deyir gətirək, biri deyir gəlməsin,
 Biri deyir batıraq, heç səsi yüksəlməsin.
 Acı bağırsaq kimi, uzandıqca uzanır.
 Xalqın dərdə tuş günü.
 Başbiləni yoxdursa,
 Sərkərdəsi yoxdursa,
 Yoxdu xalqın, millətin əsl Qurtuluş günü!
 Son hökmü zaman verir,
 Azərbaycan dövləti
 Tarixlər qarşısında ağır imtahan verir.

Onu çıxarmaq üçün bu ağır imtahandan

Kızıştırır başları vəzifənin davası.
 Gündə bir ev dağıtır kürsülərin davası.
 Gündə bir şəhər keçir Ermeni'nin elinə,
 Ne çocuğa ses yeter, ne kıza, ne gelinə.
 Karabağ bir taraftan hep alına alına
 Döner düşman malına.
 Dava gider Bakü'de, kızışır ihtiraslar,
 Karışır birbirine intikamlar, kisaslar.
 Bakü'de dava olur, şan şöhrətin davası,
 Resmîlerin gürültüsü, resmîyetin davası.
 Beş on cumhurbaşkanı var, beş altı başbakanı,
 Küçücük bir devletin...
 Hadi gel, bir tek başkanı, reisi, başı yok
 Bu kadar memleketin.
 Savaş olur Bakü'de, kör dövüşü, davası,
 Kızıştırır başları kürsü, koltuk davası
 Korkar vazifeciler
 Bütün vazifelerden yükseklerde duran
 Bir adamın adından.
 Uçamasın diye
 Yapışmak istiyorlar, uçağın kanadından.
 Biri diyor getirelim, biri diyor gelmesin.
 Biri diyor batırak, hiç sesi yükselmesin.
 Acı bağırsak gibi, uzandıkça uzanır.
 Halkın dertle isabet günü.
 Başkanları yoksa,
 Komutanı yoksa,
 Yoktur halkın, milletin asıl kurtuluş günü!
 Son hükmü zaman verir,
 Azerbaycan devleti
 Tarihler karşısında ağır imtihan verir.

Onu çıkarmak için bu ağır imtihandan

eşidən	işiten
qulaqları?	kulakları?
Budur insan haqları?!	Budur insan hakları?!
Gözlərimdən qan damır, əsəbiyəm, gərginəm.	Gözlerimden kan damlar, sinirliyəm, gərginim,
Öz evimin içində qaçqınam, didərginəm.	Öz yurdumun içində kaçkınım, mülteciyəm.
Çadırlardı beşiyim, çadırlardı məzarım,	Çadırlardır beşiğim, çadırlardır mezarım,
Harda bina qurmuşam, hara düşüb güzərim?	Nerde bina kurmuşum, nereye düşmüş yolum?
Qoca Şərqi köksündə qocaman bir ağacın	Koca şarkın göğsündə kocaman bir ağacın
Baltalanır gövdəsi, doğranır budaqları.	Baltanılır gövdesi, doğranır budakları.
Budur insan haqları?!	Budur insan hakları?!
Niyə mənim feryadım	Niyə benim feryadım,
Yandırmır yaxınları, göynətmir uzaqları,	Yakmıyor yakınları, yeşertmiyor uzakları,
Budur insan haqları?!	Budur insan hakları?!
İndi gecəbəgündüz dolaşib ayağına,	Şimdi gece ve gündüz, dolaşmış ayağına,
Təpə ağıl öyrədir siyasətin dağına.	Tepe akıl öğretir siyaset dağına.
Böyük-küçük bilinmir, bilinmir böyük-küçük,	Büyük küçük bilinmez, bilinmez büyük küçük,
Kimdi böyük bilinmir, yerini bilmir küçük.	Kimdir büyük bilinmez, yerini bilmez küçük.
Siyasət dədəsinə durub ağıl öyrədir	Siyaset dedesine, kalkıp akıl öğretir,
Siyasət uşaqları.	Siyaset çocukları,
Budur insan haqları?!	Budur insan hakları?!
Mənim millət haqqımı,	Benim millet hakkımı,
Mənim dövlət haqqımı	Benim devlet hakkımı
Gəlir, qaytaran kişi!	Gelir, geri çeviren adam!
Dəmir, polad sinəsi	Demir, çelik sinəsi,
Fırtınalar, tufanlar, cəbhələr yaran kişi!	Fırtınalar, tufanlar, cepheler yaran kişi!
Quş qəfəsdən qurtulur!	Kuş kafesten kurtulur!
Can məhbəsdən qurtulur!	Can mahpustan kurtulur!
Dövrün, zamanın canı	

Qaç, atım basdılarından, kəshakəsdən qurtulur!
 Yaraqlılar dəstəsi yarağını saxlayır,
 Kürəyə bıçaq vuran bıçağını saxlayır,
 Xainlərə tuş gələn xəyanətdən qurtulur!
 Ürəkləri göynədən bu qanlı səhnələrə
 Baxıb, xəcil olanlar xəcalətdən qurtulur!
 Kiməsə atmaq üçün ətəyə daş yığanlar
 Tökür ətəkdən daşı, ətək daşdan qurtulur,
 Ürəklər intizardan, gözlər yaşdan qurtulur!
 Ən uca kürsülərə gərir öz sinəsini,
 Yavaş-yavaş qaldırır öz xalqının səsini.
 Əli qalxır göylərə, yumruq yarır havanı,
 Silkələyir qəzəbi döşəməni, tavanı!
 Təklif nə qədər ağır, tələb nə qədər çətin,
 Tələb edir haqqını əzilən bir millətin.
 Qoy, səsi guruldasın bu gün altı qitədə,
 Odur məndən ötəri ATƏT də, BMT də!
 Gəlib, o kişi gəlib!
 Xalqın xeyrinə san çərxin gərdişi gəlib!
 Millətində, xalqına birləş deyir, qalx deyir!
 Öz haqqına güvənir, haqq danışır, haqq
 deyir!
 Əlli milyona çatmış Azərbaycan dünyası
 "Qurtuluş nəğməsi"ni oxuyur bir himn
 kimi,
 Bir səslə, bir avazla "Heydər!" deyir,
 "xalq!" - deyir.
 Ən böyük qurtuluşu millətə qaytarmağa
 Birləş ey qoca millət, ayağa dur, qalx! -
 deyir!!!

Aprel, 1997.

Devrin, zamanın canı
 Kaç, okçulardan, kesicilerdən kurtulur!
 Silahlılar destesi silahını saklıyor,
 Sırtı bıçaq vuran, bıçağını saklıyor,
 Hainlere rastlayan ihanetten kurtulur!
 Yürekleri yeşerten bu kanlı sahnələrə
 Bakıp, üzülenler üzüntüden kurtulur!
 Birine atmaq için eteğine taş yığanlar
 Döker etekten taşı, etek taştan kurtulur,
 Yürekler intizardan, gözlər yaştan kurtulur!
 En yüce kürsülere gerer kendi sinesini,
 Yavaş yavaş yükseltir öz halkının sesini.
 Eli kalkar göklere, yumruk yarar havayı,
 Çalkalar gazabı, döşemeyi, tavayı!
 Teklif ne kadar ağır, talep ne kadar zor,
 Talep eder hakkını ezilen bir milletin.
 Bırak sesi güröldeyin, bugün altı kıtada,
 Odur benim için ATET de BMT de!
 Gelmiş, o adam gelmiş!
 Halkın hayrına doğru çarkın dönmesi
 gelmiş!
 Milletine halkına birleş diyor, kalk
 diyor!
 Kendi hakkına güvenir, hak konuşur, hak
 söyler!
 Elli milyona varmış Azerbaycan dünyası
 "Kurtuluş nağmesi" ni, okuyor bir marş
 gibi,
 Bir sesle bir avazla, "Haydar!" diyor,
 "halk!" – diyor.
 En büyük kurtuluşu, millete döndürmeye
 Birləş ey koca millet, ayakta dur, ayağa kalk!
 – diyor!!!

Nisan, 1997.

ƏLLİ YAŞIN DASTANI**Düşüncələr**

Nigaran, narahat bir sualım var,
Görəsən, məndəki bu təlaş nədir?
Mənim yaradana bir sualım var
Görən, insan üçün əlli yaş nədir?

Dağlarda kükrəyib gur sellər kimi,
Düzlərdə lillənib durulmaqdimi?
Səslənib gümüşü, ağ tellər kimi
Səs-səs bu dünyaya vurulmaqdimi?

Ağrının, azarın içində itib,
Ağır yük altında boğulmaqdimi?
Yenidən göyərüb, yenidən bitib,
Məsum körpə kimi doğulmaqdimi?

Ömrün şaxtasında, vaxtın qışında,
Ruhunu göynədən dərd-əzabdımı?
Geriye boylanıb əli qaşında
Özünlə çəkdiyin haqq-hesabdımı?

İllərlə yığdığın günahlarını
Bəlkə, yumaq üçün fürsətdi bu yaş?
Dünənə döndərib sabahlarını
Tarixə çevirən qismətdi bu yaş?

Axdı sular kimi il dalınca il
Niyə bel bağladım mən bu faniyə?

ELLİ YAŞIN DESTANI**Düşüncələr**

Sıkıntılı, narahat bir sorum var,
Acaba bəndəki bu təlaş nədir?
Benim Yaradan'a bir sorum var
Acaba insan için əlli yaş nədir?

Dağlarda kükremiş gür seller gibi,
Ovalarda bulanıp, durulmaktan mı?
Seslenip gümüşü, ak teller gibi
Ses ses bu dünyaya vurulmak mıdır?

Ağrının acının içinde yitmiş,
Ağır yük altında boğulmaktan mı?
Yeniden yeşerip, yeniden bitip,
Masum bebek gibi doğmak mıdır?

Ömrün ayazında, vaktin kışında,
Ruhunu yeşerten dert azap mıdır?
Geriye uzanmış, eli kaşında
Kendinle çektiğin hak hesap mıdır?

Yıllarca yığdığın günahlarını
Belki, yıkamak için fırsattır bu yaş?
Düneye döndürmüş sabahlarını
Tarihe çeviren kismettir bu yaş.

Aktı sular gibi yıl ardınca yıl
Neden bel bağladım ben bu faniye?

Bəlkə, yaşadığım əlli il deyil,
Vur-tut yaşamışam əlli saniyə?

Belki yaşadığım elli yıl değil,
En fazla yaşamışım elli saniye?

Var Ələsgər yaşı, var Müşfiq yaşı,
Bu, Vurğun yaşıdır, möhürü bəlli.
İçimə süzülür gözümlün yaşı
Heç nəymiş, heç nəymiş, heç nəymiş əlli.

Var Alesker yaşı, var Müşfik yaşı,
Bu Vurgun yaşıdır, mühürü belli.
İçime süzülür gözümlün yaşı
Hiçbir şeymiş, hiçbir şeymiş, hiçbir şeymiş elli.

Baxdım bu dağların şax duruşuna
Bu dağlar əbədi, mən müvəqqəti.
Ayağım tutduqca gəzdim dünyanı
Doymadım, doymadım, doymadım qəti.

Baktım bu dağların şah duruşuna
Bu dağlar ebedi, ben geçici.
Ayağım tuttukça gezdim dünyayı
Doymadım, doymadım, doymadım kati.

Orta dayanacaq, möhlət tən yarı
Ömrüm həmi şəhər, həmi kənd olub.
Həyatın düyünlü müəmmaları
Mənimçün açılmaz qıflbənd olub.

Orta durak, mühlet tam yarı,
Ömrümün hem şəhir, hem köyü olmuş.
Hayatın dolaşp muammaları
Benim için açılmaz bir kilit olmuş.

Sanki dünən olub nağıl-həqiqət,
İlk şeri yazdığım qarlı qış günü.
Təpədən dırnağa sevgi, məhəbbət,
Şair taleyimin ilk naxış günü.

Sanki dün olmuş, masal hakikat,
İlk şiiri yazdığım karlı kış günü.
Tepeden tırnağa sevgi muhabbet
Çağır talihimin ilk nakış günü.

Elə bil dünəndi göy meşələrdə,
Yaşlı çəmənlərdə şəhə batdığım.
Dəli bir köhlənin yalına yatıb,
Qarlı gədəklərdə at oynatdığım.

Sanki bir dündür, yeşil ormanlarda,
Yeşil çimenlerde, çiye battığım.
Beni bir küheymanın yağına yatmış,
Karlı yokuşlarda at oynattığım.

Hardan Gəlir Zəlimxan

Nerden Gelir Zelimhan

Hardan gəlir Zəlimxan, anasının
sütündən,
Atasının insanı yüksəldən öyüdündən.

Nerden gelir Zelimhan, anasının
sütündən,
Babasının insanı yükselten öğüdünden.

Pir olmuş babasının pirləşən ağılından,
 Nur olmuş nənəsinin bal kimi nağılından.
 İnsanın, insanlığın Adəmindən,
 Nuhundan,
 Yaradanın eşqindən, yaranmışın
 ruhundan.
 Sevib sevilənlərin bir damla göz
 yaşından,
 Məcnunlaşan dünyanın odundan,
 ataşından.
 Ulduzun baxışından,
 Buludun yağışından,
 Şimşəyin çaxışından.
 Hardan gəlir Zəlimxan, İlahinin
 nurundan,
 Düzlərin sərvətindən, dağların
 qürurundan,
 Atilladan, Metedən, Oğuz xandan,
 Bilgədən!
 Doğu-Batı arası,
 Gözlərimin işığı, ürəyimin parası,
 Ruhların dolaşdığı neçə-neçə ölkədən.
 Yeri-göyü titrədən Teymur cəsarətindən,
 Abayın boz çöllərə dil verən sənətindən.
 O boyda Türküstanı qəlbində yerləşdirən,
 Ceyhun ilə Seyhunu ruhunda birləşdirən,
 Qoca Məxdumqulunun dil-dil ötən
 sazından.
 Nəvainin göylərə hökm edən avazından.
 Nəfəsi davamıdı sazın, qopuzun, udun,
 Halalca nəfəsidir ulu Dədə Qorqudun.
 Min ildir ki, yorulmur, dərs öyrənir
 "Manas"dan,

Pir olmuş dedesinin pirləşən aklından,
 Nur olmuş ninesinin bal gibi masalından.
 İnsanın, insanlığın Adem'indən,
 Nuh'undan,
 Yaradan'ın aşkıdan, yaratılmışın
 ruhundan.
 Sevip, sevilenlərin bir damla göz
 yaşından,
 Məcnunlaşan dünyanın alevindən,
 ateşindən,
 Yıldızın baxışından,
 Bulutun yağışından,
 Şimşəğin çakışından.
 Nerden gəlir Zəlimhan, İlahi'nin
 nurundan,
 Ovaların servetindən, dağların
 kibirindən,
 Atilla'dan, Mete'dən, Oğuz Han'dan,
 Bilge'den!
 Doğu-Batı arası,
 Gözlerimin işığı, yüregimin paresi,
 Ruhların dolaştığı nice nice ülkədən.
 Yeri gögü titretən Timur cesaretindən,
 Sıskanın boz çöllərə dil verən sanatından.
 O kadar Türkistan'ı kalbine yerləştiren,
 Ceyhun ilə Seyhun'u ruhunda birləştiren,
 Koca Mehdumkulu'nun parça parça
 keçmiş sazından.
 Nevai'nin göklərə hükm edən avazından.
 Nəfəsi devamıdır sazın, kopuzun, udun,
 Helalce nəfəsidir ulu Dede Korkut'un.
 Bin yıldır ki yorulmaz, dərs ögənir
 "Manas"tan,

Türkün öz taleyidi

Təpədən-dırnağacan Zəlimxandı bu dastan.

Dünənin işi deyil, Zəlimxan başdan gəlir,
Gültəkinə, Orxona, Yeniseyə yazılıb,
Qisməti, daşdan çıxır,
Tarixi daşdan gəlir.

Bir əli yer üzündə, bir əli də haqdadı,
Xəyalı göylərdədi, mayası torpaqdadı!

Türkün öz talihidir

Tepeden tırnağa kadar Zelimhan'dır bu destan.

Dünün işi değil, Zelimhan baştan gelir,
Gültekin'e, Orhon'a, Yenisey'e yazılmış,
Kısmeti taştan çıkar,
Tarihi taştan gelir.

Bir eli yer yüzünde, bir eli de Hak'tadır,
Hayali göklerde dir, mayası topraktır!

Sizə Hardan Deyim...

Sizə hardan danışım, əzəl başdan binadan,

Mübarək bir atadan, müqəddəs bir anadan.

Atamın dünya boyda qəlbi, ürəyi vardı,
Elin ağır yükünü çiyində qaldırırdı.

Yerişi sərt, özü mərd, addımları qətiydi,

Kişilər yaraşığı, mərdlik səltənətiydi.

Xeyirdə də, şərdə də görərdilər boyunu,

Onsuz keçirməzdilər elin bircə toyunu.

Hər məclisin başından onun səsi gələrdi,
Səsində yerin, göyün zəlzələsi gələrdi.

Əqidəsi dosta dost, düşməne düşmən idi,

Hər ağır iş, çətin gün saçında bir dən idi.

Hesab müəllimiydi, bilirdi hesabını

Savadlı şagirdlərin başına and içərdi,

Savadsızın illərlə çəkərdi əzabını.

Kim hansı məsələni dolaşdırıb qalanda

Ondan öyrənərdilər ən dürüst cavabını.

Size Nerden Bahsedeyim...

Size nerden bahsedeyim, ezel baştan temelden,

Mübarək bir babadan, mukaddes bir anadan.

Babamın dünya kadar kalbi, yurəği vardır,
Elin ağır yükünü omzunda kaldırırđı.

Yürüyüşü sərt, kendi mərt, adımları sağlamdı,

Adamlar yaraşığı, mərtlik saltanatıydı.

Hayırda da, şərde də görürlerdi boyunu,

Onsuz keçirməzlerdi yurdun bir tek düğününü.

Her meclisin başından onun səsi gəlirdi,
Sesinde yerin, göğün zəlzələsi gəlirdi.

İnancı dosta dost, düşməne düşmən idi,

Her ağır iş, zor gün saçında bir ak idi.

Hesab muallimiydi, bilirdi hesabını

Okur yazar şakirtlərin başına ant içərdi,

Cahillərin yıllarca çəkərdi əzabını.

Kim hangi meseleyi karıştırp kaldığında

Ondan öğrenirlerdi ən dürüst cavabı.

Peyğəmbəri müəllim, Məkkəsi məktəb idi,
 Ən gözəl kitabları sevə-sevə oxumaq
 Onda lap körpəlikdən adət idi, dəb idi.
 Anamı kədər üstə kökləmişdi yaradan,
 Qaçammırdı fikirdən, çıxammırdı
 qaradan.
 Ömrü boyu qəlbini qəmli, təlaşlı
 gördüm,
 Dilini bayatılı, gözünü yaşlı gördüm.
 Nə atası, anası, nə qardaşı varıydı,
 Talan olmuş ürəyi, dərddli başı varıydı.
 Başında yuva salan yetimlik havasıydı,
 Dili də, ürəyi də bayatı yuvasıydı

Bir at mindim başı yox,
 Bir çay keçdim daşı yox.
 Burada bir qərib ölüb,
 Qohumu, qardaşı yox.

Əzizim, mən də yetim,
 Sən yetim, mən də yetim.
 Sən yetdin mətləbinə,
 Səs elə mən də yetim.

Qar daşı,
 Qarlı dağdan qar daşı.
 Xəstə könlü qar istər,
 Mənim könlüm qardaşı.

Fikri qəmin, həsrətin arasında, dağında,
 Nağıllar sinəsində, dastanlar dodağında.
 İpə-sapa düzürdü ömrünü, həyatını,
 Necə sığdırırdı bir sinənin altına

Peygamberi muallim, Mekke'si mektep idi,
 En güzel kitapları seve seve okumak
 Onda tam körpəlikdən adet idi, gelenek idi.
 Anamı keder üstüne köklemişti Yaratan,
 Kaçamıyordu fikirden, çıkamıyordu
 karadan.
 Ömür boyu kalbini gamlı, telaşlı
 gördüm,
 Dilini bayatılı, gözünü yaşlı gördüm.
 Ne babası, anası, ne kardeşi varıydı,
 Talan olmuş yüreği, dertli başı varıydı.
 Başında yuva kuran yetimlik havasıydı,
 Dili de, yüreği de bayatı yuvasıydı.

Bir at bindim başı yok,
 Bir çay geçtim taşı yok.
 Burada bir garip ölmüş,
 Kavimi, kardeşi yok.

Azizim, ben de yetim,
 Sen yetim, ben de yetim.
 Sen yettin maksadına,
 Ses eyle ben de yetim.

Kar taşı,
 Karlı dağdan kar taşı.
 Hasta gönlü kar ister,
 Benim gönlüm kardeşi.

Fikri gamın, hasretin ovasında, dağında,
 Masallar sinesinde, destanlar dudağında.
 Düzgün sürdürürdü ömrünü, hayatını,
 Nasıl sığdırırdı bir sinenin altına

Bu qədər rəvayəti, bu qədər bayatını?

Bir-birinə can deyən,

Bir-birinin dərdinə

Söz qoşan, dastan deyən,

Mən bu iki varlığın vəhdətindən
yarandım,

Südündən, mayasından, qeyrətindən
yarandım.

Mən gələndə dünyaya

Allah mənim bəxtimə sevinci, qəmi
yazdı,

Əsrin tən ortasında mənim təvəllüdümə

Öz mübarək əliylə əlli rəqəmi yazdı.

İlahidən payıma

Bir əsrin içindəki ikinci əlli düşdü

Taleyimə, bəxtimə

Ümid, həsrət, ayrılıq, sevinc, təsəlli
düşdü.

İstəkli müəllimim öz doğma atam oldu,

Mənim nəzərlərimdə

Hər kəlməsi bir çıraq, hər sözü bir şam
oldu.

Yaxşı oxuyan uşaq gözlərinin nuruydu,

Əla qiymət alanlar şərəfi, qüruruydu.

Bütün həyatı boyu yaxşıları axtardı,

Yaxşıları gəzdi o.

Elm oxumaq naminə

Doğma balasına da güzəştə getməzdi o.

Gör, yadıma nə düşdü,

Heç vaxt unutmadığım

Canlı bir səhnə düşdü.

Adicə bir misalı həll edə bilməmişdim,

Qulağımın dibindən elə dəydi şilləsi,

Bu kadar rivayeti, bu kadar bayatıyı?

Birbirinə can diyən,

Birbirinin derdine

Söz söyleyen, destan anlatan,

Ben bu iki varlığın vahdetinden
yaratıldım,

Sütünden, mayasından, gayretinden
yaratıldım.

Ben gelince dünyaya

Allah benim bahtıma sevinci, gamı
yazdı,

Asrın tam ortasında benim təvəllüdümə

Kendi mübarek eliyle əlli rakamı yazdı.

İlahiden payıma

Bir asrın içindəki ikinci əlli düşdü

Talihime, bahtıma

Ümit, həsrət, ayrılıq, sevinç, təsəlli
düşdü.

İstəkli muəllimim kendi öz babam oldu,

Benim baxışlarımda

Her kelimesi bir kandil, her sözü bir şam
oldu.

Güzel okuyan çocuk, gözlərinin nuruydu,

İyi kıymet alanlar şərəfi, gururuydu.

Bütün həyatı boyu iyileri aradı,

İyileri gəzdi o.

İlim okumak namına

Kendi çocuğuna da fedakarlıq etmezdi o.

Gör, yadıma ne düşdü,

Hiçbir vakit unutmadığım

Canlı bir sahne düşdü.

Basitçe bir işi halledememişim,

Kulağımın dibinden sanki değdi sillesi,

Elə bildim hardasa atıldı top gülləsi.
 Qəfil bir səs başımda çaxdı ildırım kimi,
 Əlinin yeri qaldı üzümdə şırım kimi.
 Sonralar şerə döndü atamın sərt şilləsi,
 Mən o şillədən aldım
 Yerə-göyə sığmayan eşqi, gücü, həvəsi.

Sandım ki nerdense atıldı top gülləsi.
 Birden bir ses başımda çaktı yıldırım gibi,
 Elinin izi kaldı yüzümdə çizik gibi.
 Sonraları şiire döndü babamın sert sillesi,
 Ben o silleden aldım
 Yere gögə sığmayan, aşkı, gücü, hevesi.

Qanımda anamın qaynar nəfəsi,
 Qəlbim oğulların sırasındadı.
 Atamın vurduğu şillənin səsi,
 Şərimin ən güclü mısrasındadı.

Kanımda anamın kaynar nefesi,
 Kalbim oğulların sırasındadır.
 Babamın vurduğu sillenin səsi,
 Şiirimizin ən güclü mısrasındadır.

Şillə mənə deyirdi:

Aldığın bu şapalaq
 Həmişəlik qoy olsun qulağının sırğası.
 Qoy, səni sarsıtmasın
 Torpağın zəlzələsi, dənizin qasırgası.

Sille bana diyordu:

Aldığın bu şaplak
 Ebedilik bırak olsun kulağının küpesi.
 Bırak, seni sarsıtmasın
 Toprağın zelzelesi, dənizin kasırgası.

Şillə mənə deyirdi:

Dilin, dilçəyin olsun, danışanda titrəmə,
 Kişi kimi addım at, yeriyəndə büdrəmə.
 Görüb ömür yoluna yağan qarı, dolunu,
 Həftədə bir dəyişmə əqidəni, yolunu.

Sille bana diyordu:

Dilin, dilçəğin olsun, konuşunca titreme,
 Adam gibi adım at, yürüyünce tökezleme.
 Görüp ömür yoluna yağan karı, doluyu,
 Haftada bir söyleme inancını, yolunu.

Şillə mənə deyirdi:

Meydan vermə pislərə,
 Düşmənlər ol rezillərə.
 Qənim ol xəbislərə,
 Rəzillər, yaramazlar
 Tarix boyu ləkədi ən müqəddəs hisslərə.

Sille bana diyordu:

Meydan verme pislərə,
 Düşman ol rezillərə,
 Düşman ol habislərə,
 Reziller, yaramazlar
 Tarih boyu lekedir en mukaddes hislere.

Şillə mənə deyirdi:

Yaxşılıarı başında şöhrət elə, tac elə,

Sille bana diyordu:

İyileri başında şöhrət eyle, taç eyle,

Yarasına məlhəm ol, dərdinə əlac elə.

Yarasına mehlem ol, derdine ilaç eyle.

Şillə mənə deyirdi:

Sabaha bax, sabaha,
 Sabahın yollarında inamla addımlamaq
 Daha çətindir, daha!
 Bu millətin əzəldən düşməni çox, dostu az,
 Başın ayıq olmasa,
 Ruhun oyaq olmasa,
 Hər oğul bu millətə
 Arxa, dayaq olmasa,
 Milləti millət kimi,
 Dövləti dövlət kimi
 Duruş gətirə bilib,
 Bircə gün də yaşamaz,
 Bircə gün də dayanmaz!

Sille bana diyordu:

Sabaha bak, sabaha,
 Sabahın yollarında güvənlə adımlamak
 Daha çətindir, daha!
 Bu milletin ezelden düşmanı çox, dostu az,
 Başın ayıq olmasa,
 Ruhun uyanıq olmasa,
 Her oğul bu millete
 Arka, dayanak olmasa,
 Milleti millet gibi,
 Devleti devlet gibi
 Takat getirebilip,
 Bir tek gün de yaşamaz,
 Bir tek gün de dayanmaz!

Şillə mənə deyirdi:

Adicə bir misal həll edə bilmədirsən,
 Necə həll edəcəksən
 Sabah qarşına çıxan

ən çətin misalları?

Zamanın gərdisindən başı çıxmayanların
 Dəymişi dura-dura töküləcək kalları.
 Eşidən olacaqmı çağıranda səsini,
 Necə həll edəcəksən
 İki yüz ildən artıq
 İşı dünyənə düşmüş,
 Yaman bir günə düşmüş,
 Hələ dilində qıfıl, hələ əlində qandal,
 Qolu bağlı, gözü kör, qulağı kar, dili lal,
 Cənub məsələsini, Təbriz məsələsini?
 Oxu bu bayatını,

Sille bana diyordu:

Basitçe bir işi halledemediyse,
 Nasıl halledeceksin
 Yarın karşına çıkan

en çətin işləri?

Zamanın devranından başı çıkmayanların
 Olgunu dura dura dökülecek hamları.
 İşiten olacak mı çağırınca sesini,
 Nasıl halledeceksin
 İki yüz yıldan fazla
 İşı düğümə düşmüş,
 Yaman bir güne düşmüş,
 Hele dilinde kilit, hele elinde kelepçe,
 Kolu bağlı, gözü kör, kulağı sağır, dili lal,
 Cenub meselesini, Tebriz meselesini?
 Oku bu bayatıyı,

dürüst qur həyatını:

Ağ dəvə düzdən gedər,
Yükü Təbrizdən gedər.
Təbriz dərdə düşübdü
Dərmanı bizdən gedər.

Ərən dağlar,
Uzağı görən dağlar.
Xoyda bir igid ölsə,
Yasında Mərənd ağlar.

Şillə mənə deyirdi:

Tanrıya bilmədirsə, düşməni, dostunu,
Öyrənə bilmədirsə, düşmənlərin
qəsdini,
Adicə bir misalı həll edə bilmədirsə,
Toplamalar, çıxmalar, bölmələr
sınağında
Addımbaş bürəyib, çox gedə bilmədirsə,
Bir adı rus, erməni, bir adı fars olanlar,
Mənim xalqıma qarşı həmişə tərs
olanlar,
İştahası İstanbul, Tebrizlə Qars olanlar,
Dişlərini qıcaıb qanıma susayanlar,
Canımı ət parçası, qanıma su sayanlar,
Hürürsə həftədə bir yenə bizlərə
sarı,
Bildiyini edirsə siyasət dəllalları,
Çək saysız ağrıların çəkilməz əzabını.
Özgələri gözləmə,
Kəmfürsət alçaqların özün ver cavabını.

doğru kur hayatını:

Ak deve düzden gider,
Yükü Tebrizden gider.
Tebriz derde düşmüştü
Dermanı bizden gider.

Eren dağlar,
Uzağı gören dağlar.
Hoy'da bir yiğit ölse,
Yasında Merend ağlar.

Sille bana diyordu:

Tanıyamadıysan, düşməni, dostunu,
Öğrenemediysen, düşmənlərin kastını,
Basitçe bir işi halledemediysen,
Toplamalar, çıkarmalar, bölmeler
sınavında
Adımbaş tökezleyip, çok gidemediysen,
Bir adı Rus, Ermeni, bir adı Fars olanlar,
Benim halkıma karşı tamamı ters
olanlar,
Arzusu İstanbul, Tebriz'le Kars olanlar,
Dişlerini gıcırdatıp kanıma susayanlar,
Canımı et parçası, kanımı su sayanlar,
Boş konuşursa haftada bir yine bizlere
doğru,
Bildiğini okuyorsa siyaset dellalları,
Çek sayısız ağrıların çekilmez azabını.
Başkalarını gözleme,
Fırsatçı alçakların kendin ver cevabını.

Sille bana diyordu:

Şillə mənə deyirdi:
 Neçə ki, Şuşa, Laçın, Kəlbəcər sənin deyil,
 Haqqın yoxdur yatmağa,
 Borclusan yatanları
 Astagəl bir səsle yox,
 İsrailin suruyla yerindən oynatmağa.
 Sənin taleyin üçün
 Qarabağ bir məsələ , Zəngəzur bir
 misaldı.
 Bu müdhiş sualların cavabını tapmadıq,
 Boynumuz da gödəldi, dilimiz də
 qısaldı...

Nasıl ki, Şuşa, Laçın, Kelbecer senin değil,
 Hakkın yoktur yatmaya,
 Borclusun yatanları
 Ağır bir sesle yok,
 İsrail'in suruyla yerinden oynatmaya.
 Senin talihin için
 Karabağ bir mesele, Zengezur bir
 misaldır.
 Bu müthiş soruların cevabını bulmadık,
 Boynumuzda kısaldı, dilimiz de
 kısaldı...

Dolaşq Aşırımlar

Vüsala can atdım mən ömrüm boyu,
 Yapışdı yaxamdan hicranın əli.
 Yas oldu yurdumun çalınan toyu,
 Pis gəldi, nəş gəldi əsrin əvvəli.

Üç rəngli bayrağı əlimdən alıb,
 Yerinə qırmızı bir bez taxdılar.
 Məni tepiklərin altına salıb,
 Oda qaladılar, közə yaxdılar.

Doxsanın yanvarında tankla, topla gələnler,
 İyirminci illərdə qılıncla, qanla gəldi.
 Yox, bu əsrin ayağı millətimə düşmədi,
 Gələn "inqilab" dedi, gələn üsyanla gəldi
 Bu üsyan, bu inqilab ağır qapaza döndü,
 Dalbadal başımızda çaxdı ildırımları.
 Ən böyük arzuları bircə gecədə söndü,
 Tale qərbətə saldı

Dolaşq Vadiler

Visale can attım ben ömür boyu,
 Yapıştı yakama hicranın eli.
 Yas oldu yurdumun çalınan düğünü,
 Pis geldi, uğursuz geldi asrın evveli.

Üç renkli bayrağı elimden alıp,
 Yerine kırmızı bir bez taktılar.
 Beni tekmelerin altına atıp,
 Ateşte tutuşturdular, közde yaktılar.

Doksanın ocağında tankla topla gelenler,
 Yirminci yıllarda kılıçla, kanla geldi.
 Yok, bu asrın ayağı millette düşmedi,
 Gelen "inkılap" dedi, gelen isyanla geldi.
 Bu isyan bu inkılap ağır zulüme döndü,
 Peşpeşe başımızda çaktı yıldırımları.
 En büyük arzuları bir tek gecede söndü,
 Talih gurbete saldı

Məhəmməd Əminləri, Almas ildırımları.
Dilində yalan şüar, qəlbində gizli nifrət,
Torpağa qan, xalqa dərd, yurda ləkə
gətirdi.

Leninin fitfasıyla qurulan bu məmləkət,
Müstəqillik vermədi, müstəmləkə gətirdi.

Adını qoysalar da qoca Şərqi Lenini,
Doktor Nərimanı da yaxşıca aldatdılar.
Şəhərini, kəndini, obasını, elini,
Bir keçi qiymətinə erməniyə satdılar.

Nə gördü vətənimin ən böyük vətəndaşı,
Özünü yandırdılar qaladığı ocaqda.
Stalinə məktubu qan içində göz yaşı,
Öldürüb, dəfn etdilər torpağından uzaqda.
Ölkələr qan ağladı bir insanın əlindən,
Göz yaşları içində axan xalqın qanıydı.
Nələr çəkdi o dövrün, o zamanın əlindən,
Mirzə Cəlil millətin ağrıyan vicdanıydı.

Sabir - çaxnaşma, vulkan, Sabir-qasırga,
tufan,
Ciyər vərəm bağladı əlli yaşı çatmamış.
Hələ heç bir zəlzələ Sabir nəfəsi qədər,
Ürəklər silkələyib, beyinlər oyatmamış.

Qamətimiz düzəlmir Müşfiq nakam
gedəndən,
Bir gecənin içində qanına qəltan oldu.
Ayırdılar sevgidən, sevgilidən, Vətəndən,
Böyük Əhməd Cavadın sinəsi şan-şan
oldu.

Mehmed Eminləri, Almas Yıldırımları.
Dilində yalan şiar, kalbinde gizli nefret,
Toprağa kan, halka dert, yurda leke
getirdi.

Lenin'in fetvasıyla kurulan bu memleket,
İstiklal vermedi, müstəmləkə getirdi.

Adını koysalar da koca şarkın Lenin'i,
Doktor Neriman'ı da güzelce aldattılar.
Şehrini, köyünü, obasını, elini,
Bir keçi değerinde Ermeni'ye sattılar.

Ne gördü vatanımın en büyük vatandaşı,
Kendini yaktılar tutuştuğu ocaқта.
Stalin'e mektubu kan içinde göz yaşı,
Öldürüp, defnettiler toprağından uzakta.
Ülkeler kan ağladı bir insanın elinden,
Göz yaşları içinde akan halkın kanıydı.
Neler çekti o devrin, o zamanın elinden,
Mirza Celil milletin ağrıyan vicdanıydı.

Sabir, çekişme, volkan, Sabir kasırğa,
tufan,
Ciğer verem bağladı elli yaşı gelmemiş.
Hele hiçbir zelzele Sabir nefesi kadar,
Yürekler silkeleyip, beyinler uyandırmamış.

Kamətimiz düzəlmıyor Müşfik üzgün
gidəndən,
Bir gecənin içinde kanlar içinde kaldı.
Ayırdılar sevgiden, sevgiliden,
vatandan,

Namərdlər at çapırdı, mərdin meydanı oldu.
 dardı,
 Biz nə saymaq istədik, gör, bir fələk nə saydı.
 Şekspir qüdrətiylə Hamletlər yaradardı,
 Otuzuncu illərdə Cavid tutulmasaydı!
 Bir də doğrulacaqmı, nə bilim, nədən bilim,
 Qoruya bilmədilər Üzeyir tək dahini,
 Kəsildik parça-parça, doğrandıq dilim-dilim,
 Çağır da bilmədik tanrını, ilahini.
 Qadağalar, həbslər, işlər çətindən çətin,
 Ömür-gün yollarında döyüş olub, cəng olub
 Kimlər açıb yolunu qorxunun, xəyanətin,
 Vurğun əlli yaşında nə üçün xərçəng olub?
 Otuzuncu illərin alovundan çıxmamış,
 Məmləkətə 41-in qanlı davası gəldi.
 Qara xəbər donunda qapıları kəsdi qış,
 Hər evə, hər ocağa ölüm havası gəldi.
 Döndü qara kağızlar tökülən xəzəllərə,
 Yarpaqların sayı var, kağızların sayı yox.
 Nə deyəsən gözləri yol çəkən gözəllərə,
 Silahın ürəyi yox, düşmənin vicdanı yox.
 Tərs kimi bir işimiz avandına getmədi,
 Kəsdi Heydər Hüseynov bağda öz damarını.

Büyük Ahmed Cevad'ın sinesi şan şan oldu.
 Namertlər at sürdü, merdin meydanı dardı,
 Biz ne saymak istedik, bak, bir felek ne saydı.
 Şekspir kudretiyle Hamletlər yaratırdı,
 Otuzuncu yıllarda Cavid tutulmasaydı!
 Bir daha doğacak mı, ne bileyim, nerden bileyim,
 Korumadılar Üzeyir gibi dahiye,
 Kesildik parça parça doğrandık dilim dilim,
 Çağırmadık da Tanrı'yı, İlahi'yi.
 Yasaklar, hapisler, işler çetinden çetin,
 Ömür gün yollarında dövüş olmuş, cenk olmuş.
 Kimler açmış yolunu korkunun, hıyanetin,
 Vurgun elli yaşında ne için kanser olmuş?
 Otuzuncu yılların alevinden çıkmamış,
 Memlekete 41'in kanlı davası geldi.
 Kara haber donunda kapıları kesti kış,
 Her eve, her ocağa ölüm havası geldi.
 Döndü kara kağıtlar dökülen gazellere,
 Yaprakların miktarı var, kağıtların miktarı yok.
 Ne diyesin gözleri yol bekleyen güzellere,
 Silahın yüreği yok, düşmanın vicdanı yok.
 Ters gibi bir işimiz muvaffak olmadı,

O, təkcə öz ömrünə, özünəqəsd etmədi,
Kəsdi fəlsəfi fikrin fəlsəfi damarını.

Birini susdurdular, birini asdırdılar,
Birini döyə-döyə laxta qan qusdurdular.
Qriqoryanlar fitfası, Markaryanlar əliylə
Bir gecənin içində minləri susdurdular.

Əlli il millətimin qara tale günləri,
Bir əsrin tən yarısı qanda-qadada getdi.
Dalbadal yasa döndü toyları, düyünləri,
Neçə-neçə nəsillər günahsız bada getdi.

Qanadlı arzuların yoldular qanadını,
Kişilərin həyatı ağır bir gündə keçdi.
Göstərdilər qütbətin "ləzzət" ini, "dad" ını,
Mənim öz nəslimin də ömrü sürgündə
keçdi.

Biz qələbə çalanda "Allaha şükür" dedik,
"Ey insan, daha qorxma, dövrənini sür" -
dedik.
"Çıxmışığ azadlığa, qovuşmuşuq şadlığa,
Qəm-kədər qarşımızda boynunu bükür"
- dedik.

Biz haradan biləydik,
Qan üstündə qurulan bu boyda bir ölkənin
Quruluşu da saxta,
Qələbəsi də saxta,
Varlığı da saxtadı.
Biz haradan biləydik
Bu xalqın görəcəyi nəş günlər qabaqdadı.

Kesti Haydar Hüseynov bağda kendi damarını.
O, sadəcə kendi ömrünə, kendinə kast etmedi,
Kesti felsefi fikrin felsefi damarını.

Birini susturdular, birini astırdılar,
Birini döve döve pıhtı kan kusturdular.
Grigoryanlar fetvası, Markaryanlar
eliylə
Bir gecənin içində binləri susturdular.

Elli yıl millətimin kara talih günləri,
Bir əsrin tam yarısı kanda belada gitti,
Peş peşə yasa döndü şənlikləri, düğünləri,
Nice nice nəsillər günahsız tandıra gitti.

Kanadlı arzuların yoldular kanadını,
Adamların həyatı ağır bir günde geçti.
Göstərdilər gurbətin "ləzzət"ini, "tat"ını,
Benim kendi nəslimin də ömrü sürgündə
geçti.

Biz gələbə çaldığında "Allah'a şükür" dedik,
"Ey insan, daha korkma, devranını sür"
– dedik.
"Çıkmışız azatlığa, kavuşmuşuz şadlığa,
Gam keder qarşımızda boynunu bükər"
– dedik.

Biz neredən biləydik,
Kan üstündə qurulan bunca ülkenin
Quruluşu da sahte,
Gələbəsi də sahte,
Varlığı da sahtedir.

Bir haradan biləydik
 Böyük şüarlarımız bir gün boşa çıxacaq,
 Qapımızın ağzında yal içib yallananlar
 Yağlı tikə görəndə hoppanıb, tullananlar
 Ağlımızın ucundan
 Dönüb ev sahibinə, gəlib başa çıxacaq...

Biz nerden bileydik
 Bu halkın göreceği talihsiz günler gelecektir.
 Biz nerden bileydik
 Böyük şiarlarımız bir gün boşa çıkacak,
 Kapımızın ağzında yal içip yalananlar
 Yağlı lokma görünce hoplayıp, sıçrayanlar
 Aklımızın ucundan
 Dönüp ev sahibinə, gelip başa çıkacak...

Mükafatım - Azadlığım

Düşünürəm varlığı, düşünürəm həyatı,
 Nədir əlli yaşımın ən böyük mükafatı?
 Sual böyük sualdı, cavabında şərəf var,
 Bu sualın içində
 Halal haqqına çatıb, qalib gələn tərəf var.
 Ən böyük mükafatım
 Mənim müstəqilliyim, mənim azadlığımı.
 Azadlığım - ən böyük sevincim,
 Şadlığımı.
 Əsrin əvvəllərində əlimizdən alınan,
 Bizə haram buyrulub, daşdan-daşa çalınan,
 Müqəddəs azadlığı yenidən qaytarmışam,
 Dişimlə, dırnağımla sal qayalar yarmışam.
 Bu yol çox çətin olub,
 Dözüm, səbr, qələbə yenə millətin olub.
 Azadlığım rəng alıb
 Azərbaycan xalqının
 "Azadlıq" deyə-deyə alovlanan çağından,
 Böyük Məmmədəminin üçrəngli
 bayrağından.
 Azadlığım rəng alıb
 Bəxtiyarın yazdığı "Gülüstən"ın ahından,

Mükafatım – Azatlığım

Düşünürəm varlığı, düşünürəm həyatı,
 Nədir əlli yaşımın ən böyük mükafatı?
 Sual böyük sualdır, cavabında şərəf var,
 Bu sualın içində
 Həlal hakkına varıb, galib olan tərəf var.
 En böyük mükafatım
 Benim istiklalim, benim azatlığımıdır.
 Azatlığım- ən böyük sevincim,
 Şadlığımıdır.
 Asrın öncələrində elimizdən alınan,
 Bize haram buyrulub, taştan taşə çalınan,
 Mukaddes azatlığı yenidən göndərmişim,
 Dişimlə, tırnağımla sert kayalar yarmışım.
 Bu yol çox çətin olmuş,
 Metanət, sabır, galebə yine milletin olmuş.
 Azatlığım rəng almış
 Azərbaycan halkının
 "Azatlıq" diye diye alevlenen çağından,
 Böyük Memmedemin'in üç renkli
 bayrağından.
 Azatlığım rəng almış

Əsl şair nəfəsi

Odludu düşmənlərin ən odlu silahından.

Azadlığım güc alıb

Böyük Xəlil Rzanın

Meydanları titrədən haray dolu səmindən,

Mən bu yolu başladım "Azadlıq
meydanı"ndan.

Azadlığım rəng alıb

Qarabağda, Şuşada, Şəkidə, Lənkəranda

Şəhidliyə yüksələn oğulların qanından.

Yaşamağa haqqı var.

Millətin – millət kimi!

Dövlətin – dövlət kimi!

Mən də yaşamalıyam

Ölkələrin içində yenilməz qüdrət kimi!

Nə köləlik yaşayır bizə, nə müstəmləkə,

Xalqın nə dərdi varsa, gərək xalq özü
çəkə.

İçimdəki genişlik sığa bilməz darlığa,

Köləlik yaşayarmı

Böyük Babəkdən gələn böyük üsyankarlığa?

Diş ilə, dırnaq ilə alınan azadlığı,

Əsrlərlə qəfəsə salınan azadlığı

Gözün giləsi kimi qorumaq
qəhrəmanlıq,

Yaşatmaq kişilikdir!

Kişiləri olmayan harda tayfa, nəsil var,

Ümidi parça-parça, eşqi çilik-çilikdir.

Müstəqildi dövlətim!

Müstəqildi millətim!

Bu günün şair oğlu, şirin nəğməkarı mən,

İkinci azadlığın meyvəsi mən, barı mən.

Bahtiyarın yazdığı "Gülistan"ın
ahından"

Asıl şair nefəsi

Alevlidir düşmənlərin atəşli silahından.

Azadlığım güc almış

Böyük Halil Rıza'nın

Meydanları titretən feryat dolu sesindən,

Ben bu yolu başladım "Azatlık
Meydanı"ndan

Azadlığım renk almış

Karabağ'da, Şuşa'da, Şeki'de, Lenkeran'da

Şəhitliyə yüksələn oğulların kanından.

Yaşamaya hakkı var.

Milletin millet gibi!

Devletin devlet gibi!

Ben de yaşamalıyım

Ülkelerin içinde yenilmez kudret gibi!

Ne kölelik yaşayır bize, ne müstemleke,

Halkın ne derdi varsa, gerek halk kendi
çeke.

İçimdeki genişlik sığamaz darlığa,

Kölelik yaşayır mı

Büyük Babek'ten gelen büyük isyankarlığa?

Diş ile, tırnak ile alınan azatlığı,

Asırlarca kafese koyulan özgürlüğü

Gözün bebeği gibi korumak kahramanlık,

Yaşatmak adamlıktır!

Yiğitleri olmayan nerde tayfa, nesil var,

Ümidi parça parça, aşkı parça parçadır.

İstiklaldir devletim!

İstiklaldir milletim!

Bugünün şair oğlu, şirin nağmekarı ben.

Mənim azadlığımın yaşı uşaq yaşıdı,
 Təzəcə puçurlayan kövrək budaq
 yaşıldı.
 O uşağın boyunu ərzə göstərmək gərək,
 O budağın barını doyunca dərmək
 gərək.
 Təzəcə qovuşmuşuq,
 Ondən ötrü təşnəyik, ondan ötrü ləliyik,
 Azadlığın yaşını illərin sayıyla yox,
 Başa-baş əsrlərin yaşıyla ölçməliyik.
 Büyüki çəkmək üçün
 Nə qədər dağlar çapıb, qayalar
 yarmalıyq,
 Bugünkü xoşbəxtliyi gələcək nəsillərə
 Canla aparmalıyq, başla aparmalıyq.
 Ruhumla, nəfəsimlə
 Müqəddəs azadlığın çölələnən şanıyam,
 Məhəmməd Əminlərin
 Ruhunun davamıyam, səsinin davamıyam.
 Azadlıq dediyimiz ən böyük xoşbəxtliyi
 Cavidlər görməliyi!
 Müşfiqlər görməliyi!
 Cavadlar görməliyi!
 Bu günlərin barını özləri dərməliyi!
 Ən odlu şerlərin,
 Ən isti mısraların
 Nəğmələr çələngini özləri hörməliyi!
 Cavidlərin ömrünü,
 Müşfiqlərin ömrünü,
 Cavadların ömrünü,
 Bu gün yaşayan mənəm!
 Bu günün arzusunu
 Gələcək nəsillərə çəkən, daşıyan mənəm!

İkinci azadlığın meyvesi ben, məhsulü ben.
 Benim özgürlüğümün yaşı çocuk yaşıdır,
 Taptaze tomurcuklanan gevrek budak
 yeşildir.
 O çocuğun boyunu arza göstermek gerek,
 O budağın meyvesini doyunca dermek
 gerek.
 Taptaze kavuşmuşuz,
 Onun için teşneyiz, onun için ninniyiz,
 Azadlığın yaşı yılların sayısıyla ypk,
 Başa baş esirlerin yaşıyla ölçmeliyiz.
 Bu yükü çekmek için
 Ne kadar dağlar delip, kayalar
 yarmalıyız,
 Bugünkü mutluluğu gelecek nesillere
 Canla götürmeliyiz, başla götürmeliyiz.
 Ruhumla, nefesimle
 Mukaddes azadlığın parlayan şanıyım,
 Mehmed Eminlerin
 Ruhunun devamıyım, sesinin devamıyım.
 Azatlık dediğimiz en büyük mutluluğu
 Cavidler görmeliydi!
 Müşfikler görmeliydi!
 Cevadlar görmeliydi!
 Bugünlerin meyvesini kendileri dermeliydi!
 En alevli şiirlerin,
 En sıcak mısraların
 Nağmeler çelengini kendileri örmeliydi!
 Cavidlerin ömrünü,
 Müşfiklerin ömrünü,
 Cevadların ömrünü,
 Bugün yaşayan benim!
 Bugünün arzusunu

Müstəqil gördüyümçün əzilən bir milləti
 Günəş mən,
 çilçıraq mən,
 saray,
 aşıyan mənəm!

Gelecek nesillere çeken, taşıyan benim!
 İstiklal gördüğüm için ezilen bir milleti
 Güneş ben,
 avize ben,
 saray,
 ev benim!

Mən Də Yaradanın Bir Aşığıyam

Dünən körpəsiydim Kəpənəkçinin,
 Atayam, babayam, əmiyəm indi.
 Dünən bir dən kimi düşdüm torpağa,
 Sünbülü tellənən zəmiyəm indi.

Bir gün dolu doyur, bir gün qar gəlir,
 Meydandan çəkilmək mənə ar gəlir.
 Üstümə dəlisoy dalğalar gəlir
 Tufanla çarpışan gəmiyəm indi.

Üzüm kədərədi, yönüm ahadı,
 Qəm-kədər ucuzdu, sevinc bahadı.
 Düşmənin hər biri bir əjdahadı
 Yeddi əjdahanın yemiyəm indi.

Mən də yaradanın bir aşığıyam,
 Ərköyün övladı, kür aşığıyam.
 Məni sevənlərin yaraşığıyam
 Məni sevməyənin qəmiyəm indi.

Xatirəyə dönmüş neçə cığır var,
 Sevgilim çiçəkdi, sevgim arıdı.
 Qoynunda gəzdiyim yaşıl cığırlar
 Şərimin yamyaşıl mısralarıdı.

Ben De Yaradan'ın Bir Aşığıyım

Dün çocuğuydum Kelepenekçi'nin,
 Babayım, dedeyim, emmiyim şimdi.
 Dün bir tane gibi düştüm toprağa,
 Başağı kümelenen tarlayım şimdi.

Bir gün dolu yağar, bir gün kar gelir,
 Meydandan çekilmek bana ar gelir.
 Üstüme deli dalgalar gelir
 Tufanla çarpışan gemiyim şimdi.

Yüzüm kederedir, yönüm ahadır,
 Gam keder ucuzdur, sevinç pahadır.
 Düşmanın her biri bir ejderhadır
 Yedi ejderhanın yemiyim şimdi.

Ben de Yaradan'ın bir aşığıyım,
 Erköy'ün evladı, şımarık aşığıyım.
 Beni sevenlerin yaraşığımı
 Beni sevmeyenin gamıyım şimdi.

Hatıraya dönmüş nice patika var,
 Sevgilim çiçektir, sevgim arıdır.
 Koynunda gezdiğim yeşil patikalar
 Şiirimin yemyeşil mısralarıdır.

Qarlı qış səhəri gəldim dünyaya,
Neçə yaz doğuldu qışımdan mənim.
Həyatın sevinci, müsibətləri
Yağdı yağış kimi başımdan mənim.

Ana bulaqların, güzgü göllərin,
Mavi dənizlərin ətrinə batdım.
Qaynar çeşmələri, dənizləri də
Könlümdə təzədən özüm yaratdım.

Haqqın işığıyla gəldim dünyaya
Dünyanın hər yeri gördüm işıqdı.
İşığa bağlıdı insanın canı
Sevincim işıqdı, dərdim işıqdı.

Elə bu işıqla çıxdım yollara
Qarşımda işıqlı yollar açıldı.
"Can" dedim həmdəmə, "dost" dedim yara
Sinələr qabardı, qollar açıldı.

Elə bu işıqla gəldim Məkkəyə,
Kəbənin içinə girdim işıqla.
Adını qoysaq da gözəgörünməz,
Allahın özünü gördüm işıqla.

Dillərdə, yollarda, ellərdə gördüm
Açılmaz Çin səddi aşan ömrümü.
Çağlayan sularda, sellərdə gördüm
Qaygılar içində daşan ömrümü.

Mənim Ömrüm

Karlı kış seheri geldim dünyaya,
Nice yaz doğdu kışımdan benim.
Hayatın sevinci, musibetleri
Yağdı yağmur gibi başımdan benim.

Ana bulakların, ayna göllərin,
Mavi denizlerin ıtrına battım.
Kaynar çeşmeleri, denizleri de
Gönlümde yeniden kendim yarattım.

Hakk'ın işığıyla geldim dünyaya
Dünyanın her yeri gördüm ışıktı.
İşığa bağlıydı insanın canı
Sevincim ışıktı, derdim ışıktı.

Öyle bu ışıqla çıktım yollara
Karşımda ışıqlı yollar açıldı.
"Can" dedim hemdeme, "dost" dedim yâre
Sineler kabardı, kollar açıldı.

Öyle bu ışıqla geldim Mekke'ye,
Kabe'nin içine girdim ışıqla.
Adını koysak da göze görünmez,
Allah'ın özünü gördüm ışıqla.

Dillerde, yollarda, ellerde gördüm
Aşılmaz Çin Seddi aşan ömrümü.
Çağlayan sularda, sellerde gördüm
Kaygılar içinde taşan ömrümü.

Benim Ömrüm

Əlli saniyə nə, əlli saat nə,
 Beş yüz il yaşadım bu əlli ildə.
 Rahat ömür nədir, sakit həyat nə,
 Dərdim dastan oldu, gör, neçə dildə.

Azadlıq istədim, məhbəs verdilər,
 Genişlik istədim, qəfəs verdilər.
 Çağırdım dadıma çatan olmadı,
 Nə haray çəkdlər, nə səs verdilər.
 Qaldı öz içimdə səs, mənim ömrüm,
 Yumruğu daş elə, kürəyi sipər,
 Dərdin qarşısını kəs, mənim ömrüm.

Qapını kəsəndə böhtan ilə şər
 Ürəklər qəzəbdən alışdı, yandı.
 Üç rəngli bayraqdan yapışan əllər,
 Yanvar gecəsində qana boyandı.
 Amansız ağrılar qəlbimi sıxır,
 Çəkilməz dərdim var, dərmanı yoxdur.
 Məni öz haqqıma qovuşdurmağa,
 Bəndənin gündə bir fərmanı çıxır,
 Hələ ki, Allahın fərmanı yoxdur.
 "Allah" de, ordunu köməyə çağır,
 Qalma bu meydanda tək, mənim ömrüm.
 Kökündən, soyundan zorla ayrılan,
 Mənim qaçqın ömrüm, didərgin ömrüm.
 Daşı, qayası, torpağı
 Əsir yaşım, girov yaşım.
 Canımda bir üşütmə var
 Saçlarımda qırov yaşım.

Rahat yaşamağı haram buyrulan,
 Hey narahat ömrüm, hey gərgin ömrüm

Elli saniye ne, elli saat ne,
 Beş yüz yıl yaşadım bu elli yılda.
 Rahat ömür nedir, sakın hayat ne,
 Dərdim destan oldu, bak, nice dildə.

Azatl ık ist edim, mahpus verdiler,
 Genişlik ist edim, kafes verdiler.
 Çağırdım imdadıma gelen olmadı,
 Ne feryat ettiler, ne ses verdiler.
 Kaldı kendi içimde ses, benim ömrüm,
 Yumruğu taş eyle, küreği siper,
 Dərdin önünü kes, benim ömrüm.

Kap ıyı kestiğ inde b ıhtan ile ş er
 Y ürekler gazaptan tutuştu, yandı.
 Üç renkli bayraktan yapışan eller,
 Ocak gecesinde kana boyandı.
 Amansız ağrılar kalbimi sık ar,
 Ç ekilmez derdim var, dermanı yoktur.
 Beni kendi hakkıma kavuş turmaya,
 Kölenin günde bir fermanı çıkar,
 Hele ki, Allah' ın fermanı yoktur.
 "Allah" de, orduyu yardıma çağ ır,
 Kalma bu meydanda tek, benim ömrüm.
 Kökünden, soyundan zorla ayrılan,
 Benim m ülteci ömrüm, avare ömrüm.
 Taşı, kayası, toprağı
 Esir yaşım, rehin yaşım.
 Canımda bir üş ütme var
 Saçlarımda kırağı yaşım.

Rahat yaşamas ı haram buyrulan,
 Hep huzursuz ömrüm, hep gergin ömrüm.

Torpağım daşınır torbalar ilə,
 Bacara bilmirəm zorbalar ilə,
 Əgər belə getsə, başa çıxammaz
 Qəlbimi, ruhumu didər kin, ömrüm.

Kor olmuş gözlərim hər şeyi gördü,
 Girov da, dustaq da, əsir də gördü.
 Babək zirvəsinə qalxan qeyrəti
 Ayaqlar altında həsir də gördü.
 Təbiət vurursa yara bağrıma,
 Qarabağ dönürsə qara bağrıma,
 Gündə tikə-tikə kəsirsə düşmən,
 Çara tapılmırsa qara bağrıma,
 Göyçə həsrətiylə yanır, tökülür.
 Borçalı üstündə saz ağlayırsa,
 Millətin gözündə yaz qışa dönüb
 Şairin qəlbində yaz ağlayırsa,
 Dünyadan əlini üz, mənim ömrüm.
 Əllidə heç nəyi bacarmadınsa,
 Nəyinə gərəkdir yüz, mənim ömrüm?!

İki qanadı var mənim ömrümün,
 Bir yanı Borçalı, bir yanı Bakı.
 Ruhumun kökündə, mayasındadır,
 Hisslərin durusu, sözlərin pakı.
 Şair taleyidi, şair baxtıdı
 Bu uzaq yolların qucağındakı
 Hər keçidə cığır, hər çaya körpü,
 Ellərdən-ellərə yol, mənim ömrüm.
 Gündüz dincəlməyən, gecə yatmayan,
 Yollarda əzabı bol, məni\m ömrüm.

Olummu, qalımı onun qisməti,

Toprağım taşınır torbalar ile,
 Baş edemem zorbalar ile,
 Eğer böyle giderse, başa çıkamaz
 Kalbimi, ruhumu dider kin, ömrüm.

Kör olmuş gözlerim her şeyi gördü,
 Rehin de, tutuklu da, esir de gördü.
 Babek zirvesine kalkan gayreti
 Ayaklar altında hasır da gördü.
 Tabiat vurursa yara bağrıma,
 Karabağ dönerse kara bağrıma,
 Günde parça parça keserse düşman,
 Çare bulunmuyorsa kara bağrıma,
 Göyçə hasretiyle yanar, dökülür.
 Borçalı üstünde saz ağlıyorsa,
 Milletin gözünde yaz kışa dönüp
 Şairin kalbinde yaz ağlıyorsa,
 Dünyadan ümidini kes, benim ömrüm.
 Ellide hiçbir şeyi becermediysen,
 Neyine gerektir yüz, ey benim ömrüm?!

İki kanadı var benim ömrümün,
 Bir yanı Borçalı, bir yanı Bakü.
 Ruhumun kökünde, mayasındadır,
 Hislerin durusu, sözlerin pakı.
 Şair talihidir, şair bahtıdır
 Bu uzak yolların kucağındakı
 Her geçide patika, her çaya köprü,
 İllerden illere yol benim ömrüm.
 Gündüz dinlenmeyen, gece yatmayan,
 Yollarda azabı bol, benim ömrüm.

Ölüm mü, kalım mı onun kısmeti,

Bu xalqın baxtına fal açmaq çətin.
 Verən qürrələnər, alan utanar,
 Əl tutmaq asandı, əl açmaq çətin.
 Dilin ağrısıdı, qəlbin əzabı,
 Dilənə-dilənə əl açmaq çətin.
 Əlində əsa var, gözündə eynək,
 Əynində cırılmış bir qara köynək.
 Cahan bir oğlanı nə günə salıb,
 Alnındakı qırıq, saçındakı dən,
 Tut onun əlindən, tut, mənim ömrüm.

Bəlkə, dərdimizə biganələrin
 Əlini cibindən çıxara bildin.
 Qırx arşın quyuya düşən kəsləri,
 Quyunun dibindən çıxara bildin.
 Bəlkə, bir harını, yekəqarını,
 Oynadıb təbindən çıxara bildin.
 Bəlkə, satqınları, yaramazları
 Öz köhnə dəbindən çıxara bildin.
 Ölüm bir savaşıdı haqqın yolunda,
 Çəkinmə, savaşa gir, mənim ömrüm.
 "Uf" demə həqiqət axtarışında,
 Səni parçalasa şir, mənim ömrüm.

Əsrin yarısıyla durdum yanaşı,
 Mənəvi ömrümün yaşı bilinməz.
 O qədər qədimdi ruhumun yaşı,
 Saysalar kərpici, daşı bilinməz.
 Qorquddan, Yunusdan Allaha çatdı,
 Səsim qanadlandı, Allaha çatdı.
 Saz mənim ömrümdü, söz mənim
 ömrüm.
 Qabağa düşmüşəm Prometeydən,

Bu halkın bahtına fal açmaq da zor.
 Verən böbürlənir, alan utanır,
 El tutmaq kolaydır, el açmaq çətin.
 Dilin ağrısıdır, kalbin azabı,
 Dilene dilene el açmaq çətin.
 Elinde asa var, gözündə gözlük,
 Sırtında eskimiş bir kara gömlek.
 Cihan bir oğlanı ne güne bırakıp,
 Alnındaki kırışık, saçındaki ak,
 Tut onun elinden, tut, benim ömrüm.

Belki, derdimize yabancıların
 Elini cebinden çıkarabildin.
 Kırk arşın kuyuya düşen kişileri,
 Kuyunun dibinden çıkarabildin.
 Belki, bir semizi, oburu,
 Oynatıp tavından çıkarabildin.
 Belki, hainleri, yaramazları,
 Kendi köhne hâlimden çıkarabildin.
 Ölüm bir savaştır Hakk'ın yolunda,
 Çekinme, savaşa gir, benim ömrüm.
 "Uf" deme hakikat aramasında,
 Seni parçalasa aslan, benim ömrüm.

Asrın yarısıyla durdum yan yana,
 Manevi ömrümün yaşı bilinmez.
 O kadar kadimdir ruhumun yaşı,
 Saysalar kerpici, taşı bilinmez.
 Korkut'tan, Yunus'tan Allah'a vardı,
 Sesim kanatlandı, Allah'a vardı.
 Saz benim ömrümdür, söz benim
 ömrüm.
 Karabağ'a düşmüşüm Prometey'den,

Od mənim ömrümdü, göz mənim
ömrüm.

Söhbətin şirini, sözün xasıyam,
Ruhun sevinciyəm, qəlbin yasıyam.
Dünyanın ən qədim el yazmasıyam,
Tarixdə ən uzun yaş, mənim ömrüm.
Üstü min illərlə mamır bağlayan,
Ömrümə ikinci ömür bağlayan,
Qaya mənim ömrüm, daş mənim ömrüm.
Leyliyə Mecnunam, Şirinə Fərhad,
Kərəmə Əsliyəm, Qəribə ustad,
Mələklər yanında çalmışam qanad,
Merac gecəsində göy mənim ömrüm.
Füzuli ahından mayalanmışam
Dodaqlar yandıran ney mənim ömrüm.

Altaya qovuşan Anadoluyam,
Təbrizəm, Dərbəndəm, Qarsam, Boluyam
Dünyanın nə qədər yolları varmış,
Yollara yol olan haqqın yoluyam.
Türkün xilaskarı qurd oğlu qurdam,
Doğudan Batıya bir ulu yurdam.
Bilgəyəm, Meteyəm, Osman Qaziyəm,
Ölçülər içində ölçüyə gəlməz,
Məkana sığışmaz bir əraziyəm.
Yer üstə ən böyük yer, mənim ömrüm,
21 yaşında İstanbul alan
Ağ atın üstündə ər, mənim ömrüm.

Yandırmır işığı, əritmir şamı,
Hamının dərini, daşımır hamı.
Dünyanın yükünü tək-təklər çəkir,

Ateş benim ömrümdür, göz benim
ömrüm.

Söhbətin şirini, sözün hasıyam,
Ruhun sevinciyim, kalbin yasıyım.
Dünyanın ən kadim el yazmasıyım,
Tarihte ən uzun yaş, benim ömrüm.
Üstü bin illərlə yosun bağlayan,
Ömrümə ikinci ömür bağlayan,
Kaya benim ömrüm, daş benim ömrüm.
Leyla'ya Mecnun'um, Şirin'e Ferhat,
Kerem'e Aslı'yım, Garib'e üstat,
Melekler yanında çırpılmışım kanat,
Miraç Gecesi'nde gök benim ömrüm.
Füzuli ahından mayalanmışım
Dudaklar yakan ney benim ömrüm.

Altay'a kavuşan Anadoluyum,
Tebrizim, Derbendim, Karsım, Boluyum.
Dünyanın ne kadar yolları varmış,
Yollara yol olan Hakk'ın yoluyum.
Türk'ün halâskarı kurt oğlu kurdum,
Doğudan Batıya bir ulu yurdum.
Bilgeyim, Meteyim, Osman Gaziyim,
Ölçüler içində ölçüyə gelmez,
Mekana sığmaz bir araziyim.
Yer üstünde ən böyük yer, benim ömrüm,
21 yaşında İstanbul alan
Ak atın üstünde er, benim ömrüm.

Yakmıyor ışığı, eritmiyor şamı,
Herkesin derdini, konuşmuyor herkes.
Dünyanın yükünü teker teker çeker,

Ən böyük adamdı dərdin adamı
Yükü də ən böyük ürəklər çəkir,
Həyatda ən ağır yük, mənim ömrüm.
Buludlar qoynunda ən hündür budaq,
Torpaqda ən dərin kök, mənim ömrüm.

Ulduzun ziyası, Ayın işığı,
İşıqlı dünyanın yar-yaraşığı,
Tanrının vergisi, haqqın aşığı,
Gündüzlər Günəşi, səhərlər məhi,
Gecələr sultanı Ay, mənim ömrüm.
Bəndənin hələ də görəmmədiyi
Allahın verdiyi həy, mənim ömrüm.

Gözünün nurunu kitablar yeyən,
Suallar yedirən, cavablar yeyən,
Dərvişlər, ozanlar, qəriblər görüb
İçini həmişə əzablar yeyən,
Ürəyin qanından şərablar içən.
Qəlbinin ətindən kabablar yeyən,
Təpədən dırnağa dərd, mənim ömrüm.
Bu dərdlər önündə duruş gətirən,
Duruşu yenə də sərt, mənim ömrüm.

Bu da iş otağı, şamdanım, şamım,
Səliqəm, səhmanım, işim, nizamım.
Bu da müqəddəsim, kitabxanamdı,
Anamdan sonrakı doğma anamdı.
Şirin həmsöhbətəm Dədə Qorquda,
Axır damarıma, hopur canıma
Udduğum hava da, içdiyim su da.
Əlimin altında "Oğuznamə" var,
Dilimin gücündə "Qudatqu bilik"

En böyük adamdır dərdin adamı
Yükü də ən böyük yürekler çeker,
Hayatta en ağır yük, benim ömrüm.
Bulutlar koynunda en yüksektir budak,
Toprakta en derin kök, benim ömrüm.

Yıldızın ziyası, Ayın işığı,
Işıqlı dünyanın yar-yaraşığı,
Tanrının vergisi, hakkın aşığı,
Gündüzler Güneşi, səhərlər yeli,
Gecələr sultanı Ay, benim ömrüm.
Kulun hələ də görəmediği
Allah'ın verdiyi güç, benim ömrüm.

Gözünün nurunu kitablar yiyen,
Sualler yediren, cavablar yiyen,
Dərvişlər, ozanlar, garipler görüb
İçini hər zaman azaplar yiyen,
Yüreğin kanından şərablar içən.
Kalbinin etindən kebablar yiyen,
Təpədən tırnağa dərd, benim ömrüm.
Bu dərdlər önündə takat getiren,
Takati yine de sərt, benim ömrüm.

Bu da iş odası, şamdamım, şamım,
Düzenim, tertibim, işim, nizamım.
Bu da müqəddəsim, kitabxanamdır,
Anamdan sonrakı öz anamdır.
Şirin həmsöhbətim Dədə Qorkut'a,
Akar damarıma, çəkilir canıma
Yuttuğum hava da, içtiyim su da.
Elimin altında "Oğuzname" var,
Dilimin gücündə "Kutadgu Bilik"

Homerdən, Dantedən üzü bəriyə
 Hər biri ölməzlik, mərdlik, kişilik.
 “Faust”, “Leyli-Məcnun”, “Şahnamə”,
 “Xəmsə”

Bəşər övladının neçə dastanı.
 Hər dəfə qapını açıb girəndə
 Bağrıma basıram bu gülüstani.
 Hər gün dahilərlə üz-üzəyəm mən,
 Durmuşuq göz- gözə, nəfəs-nəfəsə,
 Möcüzə içində möcüzəyəm mən.
 Təpədən dırnağa nur içindəsen,
 Hər şeydən ucadı nur, mənim ömrüm.
 Dünyanın işığı azalan günü
 Işıqdan bir dünya qur, mənim ömrüm.

Torpaq sızıltısı, yurd göynərtisi,
 Şam kimi yandırır, iç əridəndi.
 Neyləyə bilərdi özgələr bizə,
 Ən böyük bələmiz içəridəndi.
 Bizi etrafımız yedi, taladı,
 Bayır dəyirmandı, içəri dəndi.
 Yağamasa yağışı, axmasa suyu,
 Göyərə bilərmə dən, mənim ömrüm?
 Ürəkdən gülməyi yadırgamışam,
 Bulud mənim ömrüm, çən mənim ömrüm.

Hələ də öz əlin, öz başın deyil,
 Sənin keçmişini saxtalaşdırıb
 Sənin tarixini saxtalar yazır,
 Qanı qarışıqlar, üzü dönüklər
 Ürəyi, qafası dönüklər yazır.
 Quruyur yerində, doğru mat qalır,
 Oğrunu balaca bərkə çəkəndə.

Homerostan, Dante'den yüzü beriye
 Her biri ölmezlik, mertlik, adamlık.
 “Faust”, “Leyla-Mecnun”, “Şahname”,
 “Hamse”

Beşer evladının nice destanı.
 Her defa kapıyı açıp girdiğinde
 Bağrıma basarım bu gülistanı.
 Her gün dahilerle yüz yüzeyim ben,
 Durmuşuz göz göze, nefes nefese,
 Mucize içinde mucizeyim ben.
 Tepeden tırnağa nur içindesin,
 Her şeyden yücedir nur, benim ömrüm.
 Dünyanın ışığı azaldığı gün
 Işıktan bir dünya kur, benim ömrüm.

Toprak sızısı, yurt ağrısı,
 Şam gibi yakıp, iç eritendir.
 Neyleyebilirdi başkaları bize,
 En büyük belamız içeridendir.
 Bizi etrafımız yedi, taladı,
 Dışarı değirmendir, içeri tanedir
 Yağmazsa yağmuru, akmazsa suyu
 Yeşerebilir mi tane, benim ömrüm?
 Yürekten gülmeyi yadırgamışım
 Bulut benim ömrüm, sis benim ömrüm.

Hele kendi elin, kendi başın değil,
 Senin geçmişini sahteleştirip
 Senin tarihini sahteler yazar,
 Kanı karışıqlar, yüzü dönüklər,
 Yüreği, kafası dönüklər yazar.
 Kuruyor yerinde, doğru susar,
 Hırsız küçücük sıkıştırınca.

Ərəbə çəkirlər, farsa çəkirlər,
 Müsibət başlanır türbə çəkəndə.
 Dözə bilirsənsə sən bu dərdlərə,
 Daha sözüm yoxdu, döz, mənim ömrüm,
 “Desəm öldürəllər, deməsəm ölləm”
 Yandırır dilimi köz, mənim ömrüm.

Ulu Füzuliyə eşqim, heyratım,
 Dədə Ələsgərə əcdadım deyən,
 Vaqifə dilinin şəhdi-şirəsi,
 Sabirə üsyanı, fəryadım deyən,
 Baba Şəhriyara tüstüm, dumanım,
 Vurguna ən böyük ustadım deyən,
 Bu qədər xəznəsi olan kəslərin,
 Nəyinə gərəkdi pul, mənim ömrüm.
 Böyüklər yanında uşaqdan uşaq,
 Ustadlar yanında qul, mənim ömrüm.
 Səni yerə çəkən, göyə bağlayan,
 Yerin bəndinə bax, göyün qatına.
 Tanrı neçə gündə qurub dünyanı,
 Bacara bilirsən, bax saatına.
 Nə ki gördüyün var, görəcəyin var,
 Hopdur damla-damla sən həyatına.
 Qırx doqquz qapını açıb gəlmişən,
 Əllinci qapını aç, mənim ömrüm.
 Səpələ Allahdan aldığı nuru,
 Bəndənin üstünə saç, mənim ömrüm.

Ağzından çıxmısan ejdahaların,
 Salamat qalmısan, şir oğlu, şirsən.
 Üstünə nə qədər daşlar atıldı,
 Dözümdə, təmkində, bəlkə də, birsən.
 Köçür varaqlara ürəkdə nə var,

Arap'a çekerlər Fars'a çekerlər
 Musibet başlatılır, Türk'e çekince.
 Dayanırsan sen bu dertlere,
 Daha sözüm yoktur, dayan benim ömrüm
 “Desem öldürürler, demesem ölürüm”
 Yakar dilimi köz, benim ömrüm.

Ulu Fuzuliye aşkı, hayretim,
 Dede Alesker'e ecdadım diyen,
 Vagif'e dilimin balı – şırası,
 Sabir'e isyanı, feryadım diyen,
 Baba Şehriyar'a tütsüm dumanım,
 Vurgun'a en büyük üstadım diyen,
 Bu kadar hazinesi olan kişilerin,
 Neyine gerek para, benim ömrüm.
 Büyüklər yanında küçükdən küçük,
 Üstatlar yanında kul, benim ömrüm.
 Seni yere çeken, göğə bağlayan,
 Yerin bendine bak, göğün katına.
 Tanrı kaç günde kurmuş dünyayı,
 Becerebilirsən, bak saatine.
 Ne ki gördüğün var, göreceğin var,
 Çektir damla damla sen hayatına.
 Kırk dokuz kapıyı açıp gelmişsin,
 Ellinci kapıyı, aç benim ömrüm.
 Serpele Allah'tan aldığı nuru,
 Bedenin üstüne saç, benim ömrüm.

Ağzından çıkmasın ejderhaların,
 Selamet kalmışsın, aslanoğlu, aslansın.
 Üstüne ne kadar taşlar atıldı,
 Takatte, sabırda, belki de, teksin.
 Göçer varaklara yürekte ne var,

gözəl yaşamaq üçün.
 Su kimi hara gəldi
 axmaq üçün gəlmirəm,
 Ağ evə, Parlamentə,
 Senata, Konqresə
 Seyrçi bir nəzərlə
 baxmaq üçün gəlmirəm.
 Yaşım o yaş deyil ki,
 Baxdığım mənzərələr
 xəyalımı çaşdırır,
 Gördüyüm parıltılar
 gözümü qamaşdırır.
 Yaşım o yaş deyil ki,
 zövqüm məni aldada,
 Məndən ötrü həyatın
 yalanı da bal ola.
 Təkcə şair deyiləm
 coşsun çağlasın təbim,
 Ya, bir xoş xatirəylə,
 Ya, gözəl bir şerlə
 bitsin sözü, mətləbim.
 Təkcə şair deyiləm
 Göylərin durnasına,
 Göllərin sonasına,
 Daşların xınasına,
 Gördüyüm şəhərlərin
 göydələn binasına
 Ətirli mısraları
 səpəm gül-çiçək kimi.
 Çiçəklərə, çöllərə
 qonam kəpənək kimi.
 Vəkiləm bir millətə,
 vəkilim millətin,

gözəl yaşamaq üçün.
 Su kimi nere gəldi
 akmak için gelmiyorum
 Beyaz Saray'a parlamentoya,
 senatoya, kogyeye
 Seyirci bir bakışla,
 bakmak için gelmiyorum.
 Yaşım o yaş değil ki,
 Baktığım manzaralar
 hayalimi şaşırtır,
 Gördüğüm parıltılar
 gözümü kamaştırır.
 Yaş o yaş değil ki,
 zevkim beni aldatsın,
 Benim için hayatın
 yalanı da bal olsun.
 Yalnız şair değilim
 coşsun çağlasın ilhamım,
 Ya, bir hoş hatırayla,
 Ya, güzel bir şiirle
 bitsin sözüm, maksadım.
 Yalnız şair değilim,
 Göklerin turnasına,
 Göllerin sunasına,
 Taşların yosununa,
 Gördüğüm şehirlerin
 gökdelen binasına
 İtirli mısraları
 serpsem gül çiçek gibi.
 Çiçeklere çöllere,
 konsam kelebek gibi.
 Vekilim bir millete,
 vekiliyim milletin,

Yüküm ağırdan ağır,
 işim çetindən çətin.
 Bircə yarpaq düşürsə,
 budağa cavabdehəm,
 Bir qarışı yanıbsa,
 torpağa cavabdehəm.
 Bir əsrin tarixində
 İki dəfə yüksələn
 bayrağa cavabdehəm.
 O qədər qövr edib ki,
 ürəyimin yarası,
 Sənə yetirmək üçün
 Nə fikrim bitəsidə,
 nə sözüm qurtarası.
 Od tökülüb, qor dolub
 saçımdan dırnağıma,
 Yana-yana kül olar
 kim çıxsə qabağıma.
 İztirab var, ağrı var,
 faciə var, əzab var,
 Çürütməli, çözməli
 nə qədər haqq-hesab var
 Daşdı səbrim, dözüümüm,
 dağdı çiynimin yükü,
 Biz-biz olub qəzəbdən
 yenə başımın tükü!
 Dərd ağır dalğa-dalğa,
 duman kəsir üstümü,
 On illərdi yanıram
 görən yoxdu tüstümü.
 Yandım qır qazanında,
 Bişdim kor qazanında,
 Qovruldu qovut kimi

Yüküm ağırdan ağır,
 işim çetindən çətin.
 Bir tek yaprak düşərsə,
 budaktan sorumluyum,
 Bir karışı yanıbmışsa,
 topraktan sorumluyum.
 Bir asrın tarixində
 İki sefer yüksələn
 bayraktan
 sorumluyum.
 O kadar kabuk bağlamış ki,
 yüreğimin yarası,
 Sana yetişmek için
 Ne fikrim bitecektir,
 ne sözüm tükenesi.
 Ateş dökülüp, kor dolup
 saçımdan tırnağıma,
 Yana yana kül olur
 kim çıksa karşıma.
 İzdirap var, acı var,
 facia var, azap var,
 Çürütmeli, çözmeli,
 ne kadar hak hesap var.
 Taştır sabrım, dayancım,
 dağdır omzumun yükü,
 Diken diken olmuş, gazaptan
 yine başımın tüyü!
 Dert ağır dalga dalga,
 duman keser üstümü,
 On yıllardır yanarım
 gören yoktur tüstümü.
 Yandım zift kazanında,
 Piştim kor kazanında,

Fitnə, şər qazanında.
 Bu gün mənim sırdaşım
 nə saz, nə kaman, nə tar,
 Nə ovçuyam, nə səyyah,
 nə alim, nə bəstəkar.
 Nə mən tamaşaçıyam,
 nə də sən bir tamaşa,
 Baxım parıltılara
 gözüm nurdan qamaşa.
 İşim dönüb tərsinə,
 ağzım dirənib dağa,
 Gəlirəm, Amerika!
 Gəlirəm, dur hazırlaş
 məni qarşılamağa!
 Qasırgayam, dalğayam,
 fırtınayam, tufanam,
 İllər boyu qaynayan,
 Bircə anda püskürən
 zəlzələyəm, vulkanam.
 Gəlirəm, Amerika,
 tufan kimi gəlirəm.
 Qayaları sovuran
 vulkan kimi gəlirəm.
 Ya miskin bir ölümdü,
 ya məğrur yüksəlişdi,
 Bu, başqa cür gəlişdi!
 Tək mən deyiləm gələn:
 Çıxıb uzaq bir yola,
 verib mənə qol-qola,
 Böyük bir arzu gəlib
 həqiqət olmaq üçün,
 Böyük bir ümid gəlib
 məhəbbət olmaq üçün.

Kavruldum kavut gibi
 Fitnə, şər qazanında.
 Bugün benim sırdaşım
 ne saz, ne keman, ne tar,
 Ne avcıyım, ne seyyah,
 ne alim, ne besteci.
 Ne ben seyirciyim,
 ne sen bir gösteri,
 Baktım ışıltılara
 gözüm nurdan kamaşsın.
 İşim dönmüş tersine,
 ağzım direnmiş dağa,
 Geliyorum, Amerika!
 Geliyorum, kalk hazırlan
 beni karşılamaya!
 Kasırgayım, dalgayım,
 fırtınayım, tufanım,
 Yıllar boyu kaynayan,
 Bir defada püsküren
 zelzeleyim, volkanım.
 Geliyorum, Amerika,
 tufan gibi geliyorum.
 Kayaları savuran
 volkan gibi geliyorum.
 Ya miskin bir ölümdür,
 ya mağrur yükseliştir,
 Bu başka bir geliştir!
 Tek ben değilim gelen:
 Çıkmış uzak bir yola,
 girmiş benle kol kola,
 Büyük bir arzu gelmiş
 hakikat olmak için,
 Büyük bir umut gelmiş

Üç yaşına çatmamış
 körpə azadlığını.
 Dışında şirə qalib,
 axıdır qanı düşmən,
 Bu gün də aralanmır
 tutub hər yanı düşmən,
 Yolum çətin, işim zor,
 Dinlə cənab senator!
 Bağışla, bəlkə, bir az
 çox alıram vaxtını,
 Axı, ziyarətdəyəm,
 Azadlıq ölkəsinin
 azad bir paytaxtını.
 Başında duman oynar,
 gözlərində çən olar,
 Bizlərdə bir məsəl var,
 “dərdli deyingən olar”.
 Axı, sən konqresdə,
 axı, sən senatdasan,
 Hər yerdə sözün keçir,
 Həm aşağı qatdasan,
 həm yuxarı qatdasan!
 Heç bir kəsin yanında
 sözü keçməyən mənəm!
 İllər ilə alışan,
 odu keçməyən mənəm,
 közü keçməyən mənəm!
 İlan kimi qıvrılan,
 Tüstülənən, qovrulan
 Azadlıq şərbətini
 Bircə dəfə doyunca
 alıb içməyən mənəm!
 Təzə oyun tapıblar, indi bir təzə oyun

Bir tek günde elimden aldılar şadlığımı,
 Kan içində boğdular
 Üç yaşına varmamış
 körpə azadlığını.
 Dışında şıra kalmış
 akıtır kanı düşman,
 Bugün de uzaklaşmaz
 tutmuş her yanı düşman,
 Yolum çətin, işim zor,
 Dinle sayın senator!
 Bağışla, belki, biraz
 çok alırım vaktini,
 Ama, ziyaretteyim,
 Özgürlük ülkesinin
 özgür başkentini.
 Başında duman oynar,
 gözlerinde sis olur,
 Bizlerde bir mesel var,
 “Dertli konuşkan olur”.
 Ama, sen kongrede,
 ama, sen senatodasın,
 Her yerde sözün geçer,
 Hem aşağı kattasın,
 hem yukarı kattasın!
 Hiç kimsenin yanında
 sözü geçmeyen benim!
 Yıllarca alışan,
 ateşi tutuşan benim,
 közü sönmeyen benim!
 Yılan gibi kıvrılan,
 Tütsülenen, kavrulan
 Özgürlük şerbetini
 Bir defa doyasıya

Namərd mərdə güc gəlir,
Qoymayın, ay amandı”.

Tərcüməçim yetişir
elə bu vaxt dadıma,
Qoşulur bayatıdan
Qızıl qan tək fişqıran
ahıma, fəryadıma.

Hər sözdə bir tərəvət,
hər cümlədə bir ətir,
Azərbaycan dilindən
ingilisə çevrilir sözbəsöz,
sətir-sətir.

Senator hər fikirlə
yaxından maraqlanır,
Dəftər kimi yazılır,
kitabək varaqlanır.

Diqqət ilə baxıram rənginə, baxışına
Tutur bizi dalbadal suallar yağışına.

Sual dalınca sual,
cavab dalınca cavab,
Hər sualda bir ağrı,
hər cavabda bir əzab.

* * *

Amerika dövləti!
Çin ölkəsi deyilsən
söz qoşam gözəlinə,
İran deyilsən səni
Bürüyəm başdan-başa
Sədinin hikmətinə,
Hafizin qəzəlinə.

Qədim Misir deyilsən
Ehramların önündə

“Ay amandır,
Hâllerim ne yamandır.
Namert merde güç gelir
Yapmayın, ay amandır”.

Tərcümanım yetişir
öyle bu zaman imdadıma,
Koşulur bayatıdan
Kırmızı kan gibi fişkıran
ahıma, feryadıma.

Her sözde bir tərəvət,
her cümlede bir ıtr,
Azerbaycan dilinden
İngiliz'e çevrilir söz ve söz,
satır satır.

Senatör her fikirle
yakından ilgilenir,

Deftər gibi yazılır,
kitab gibi varaklanır.

Dikkatle bakarım rengine, baxışına
Tutar bizi, peş peşə soru yağmuruna,
Soru ardınca soru,
cevap ardınca cavab,

Her soruda bir acı,
her cevapta bir azap.

Amerika devleti!
Çin ülkesi değilsin
söz söyleyem
gözlerine,
İran değilsin seni
Sarayım baştan başa
Sadi'nin hikmetine,

Ucalam, qədimləşəm
mən də bir ehram olam.
Şərq gözəli deyilsən
Gözəlliyin önündə
əriyəm, bir şam olam.
Sən Tac-Mahal deyilsən
heyran olam tacına,
Baxdıqca gözümlə dola
daşına, ocağına.
Sən İstanbul deyilsən
Ən qədim muzeylərin
Ən qədim tarixlərə dura meydan oxuyas
Ulu Məkkə deyilsən
Hər qarışın, addımın
Peyğəmbər təravəti,
Quran ətri qoxuya.
Sənin bir sovuğun var,
azadlıq ölkəsisən!
Ədalətin beşliyi,
azadlığın səsisən!
Nemətlərin içində
ən böyük nemət olan,
Çoxlarını gözlədən,
azına qismət olan,
Allahı qanun olan,
qanunu Allah olan,
Ədalətə sərkərdə,
azadlığa şah olan
Ən böyük bir məmləkət,
ən ali bir ölkəsen!
Mənim fikrimə meydan,
Mənim hökmümə dərman,
sən verəsən, bəlkə, sən!

Hafiz'ın gazeline.

Eski Mısır değilsin
Ehramların önünde
Yüceleyim, kadimleşeyim
ben de bir ehram olayım.

Şark güzeli değilsin
Güzelliğin önünde
eriyeyim, bir şam olayım.

Sen Tac Mahal değilsin
hayran kalsam tacına,
Baktıkça gözün doysun
taşına, ocağına.

Sen İstanbul değilsin
En kadim müzelerin
En eski tarihlere kalkıp meydan okuyasın.
Ulu Mekke değilsin,
Her karışım, adımın
Peygamber teraveti
Kur'an ıtrı kokasın.

Senin bir hediyen var,
özgürlük ülkesisin!
Adaletin beşliği,
özgürlüğün sesisin!

Nimetlerin içinde
en büyük nimet olan,
Çoklarını bekleten,
azına kısmet olan,
Allah'ı kanun olan,
kanunu Allah olan,
Adalete komutan,
özgürlüğe şah olan

En büyük bir memleket,
en yüce bir ülkesin!

Arxasında durmasan

Heç bir iş görə bilməz

nə erməni barmağı,

nə erməni lobbisi!

* * *

Hörmətli konqresmen!

Buyur, bu mən, bu da sən,

dinlə məni ürəkdən!

O konqres deyimi

Düz on il bundan əvvəl

əl-qolumu bağlayan?

Salıb məni hasara

sağ-solumu bağlayan?

O konqres deyilmi

Ədalətin adıyla

xəyanətə yol verən?

Öpüb cinayətkarı

cinayətə yol verən?

Yaxşımı pisə yozub,

düzümü tərs oxuyan?

İnsan haqları haqda

dünyaya dərs oxuyan?

Konqres bilməliydi

Oğru kimdi, doğru kim,

İşgalçı, talançı kim,

Fitnəkar, yalançı kim.

Konqres bilməliydi

İrevan hansı gündə

dönüb Yerevan olub.

Bu yer dünənə qədər

Kimlərin məskəniydi,

kimlərə meydan olub.

en büyük bir tehlike!

Zaman gelmiş, Amerika!

ayır, iyiden kötüyü,

Arkasında durmazsan

Hiçbir iş yapamaz

ne Ermeni parmağı,

ne ermeni lobisi!

Hürmetli kongre üyesi!

Buyur, bu ben, bu da sen,

dinle beni yürekten!

O kongre değil mi

Tam on yıl bundan önce

elimi kolumu

bağlayan?

Atıp beni tel duvar arkasına

sağımı solumu bağlayan?

O kongre değil mi

Adaletin adıyla

hıyanete yol açan?

Öpüp katili

cinayete yol açan?

İyimi kötü yorup,

doğrumu ters okuyan?

İnsan hakları hakta

dünyaya ders okuyan?

Kongre bilmeliydi

Hırsız kimdir, doğru kim,

İşgalci, talancı kim,

Fitneci, yalancı kim.

Kongre bilmeliydi

İrevan hangi günde

Təbrizə, Ərkə qarşı,
 Azərbaycana qarşı,
 Azərbaycanla bağlı
 bütün cahana qarşı
 Kimlər, nələr birləşib,
 Neçə böhtan övladı,
 şər oğlu şər birləşib.
 Hörmətli konqresmen!
 Azərbaycan başa-baş
 od içində yananda,
 dəniztək çalxananda
 Qırılan ümidlərin,
 daranan qəfəslərin,
 Tüstülərin içində
 boğulan nəfəslərin,
 Halal haqqı yeyilmiş
 haqq bağırən kəslərin,
 Ahların, harayların,
 nalələrin, səslərin,
 Ata-ana deyilən
 ruhu müqəddəslərin,
 Faciəli taleyi qulağına çatdımı?
 Qulağına çatan səs
 Tükünü tərptədimi,
 Ruhunu oynatdımı?
 Silah kimin silahı,
 əllər kimin əliydi?
 Xocalı soyqırımını kimlərin əməliydi,
 Heç vardınmı fərqi?
 Bu bəla hardan gəlir,
 Boylandınmı ölkənin şimalına, şərqinə?
 Dostunla düşməninini seçməyi
 bilmədinə,

bütün İslam'a qarşı,
 İstanbul'dan başlamış
 Halep'e, Şam'a qarşı,
 Türk oğlu Türk'e qarşı,
 Ankara'ya, Bakü'ye,
 Tebriz'e, Erk'e qarşı,
 Azərbaycan'a qarşı,
 Azərbaycanla alakalı
 bütün cihana qarşı
 Kimlər, nələr birləşmiş,
 Nasıl bühtan evladı,
 şər oğlu şər birləşmiş.
 Sayın kongre üyeleri!
 Azərbaycan baştan başa
 alev içində yanarken,
 deniz gibi
 çalkalanırken
 Kırılan umutların,
 darlaşan kafeslərin,
 Dumanların içində
 boğulan nefeslərin,
 Helal hakkı yenilmiş
 doğruyu haykıran
 kişilərin,
 Ahların, feryatların,
 naraların, seslərin,
 Baba ana denilən
 ruhu mukaddeslərin,
 Faciə talihi qulağına vardı mı?
 Kulağına varan səs
 Kılını kışkırdattı mı,
 Ruhunu oynattı mı?
 Silah kimin silahı,

Mənim üçün səninlə qaniçən erməninin
fərqi nədi, fərqi nə?!
Qanunlara ad verib,
adını qoyursunuz
“Ədalətin təməli”
Biz necə başa düşək
sizin tərəfinizdən
Başımıza açılan
Əsassız imtahanı,
ədalətsiz əməli?!

* * *

Amerika!
Xəyalımda gərdiş edib,
ürəyimdə bir az gəzsən,
Yəqin, mənim sözlərimdən inciməzsən.
Biz qalmışıq
Neçə məkr, neçə hiylə,
neçə oyun arasında,
Biz qalmışıq
qurdla qoyun arasında.
Biz qalmışıq
odla suyun arasında.
Suya doğru qayıdırıq
cu yandırır,
Oda doğru yeriirik
od yandırır,
Kəlbəcərə, Cəbrayıla əlim çatmır,
Odu sönmüş ocaqları
orda bu gün yad yandırır.
Anasının bətnindəcə
Ölüb getmiş uşaq oldu
BMT-nin qətnaməsi.
Arxivlərdə çürüməkçin

eller kimin eliydi?
Hocalı Soykırımını kimlərin ameliydi,
Hiç vardın mı farkına?
Bu belə neredən gelir,
Uzandın mı ölkəmin şimalına, şarkına?
Dostunla düşmanını seçmeyi
bilmediysən,
Benim için sənle kan içən Ermeni'nin
farkı nedir, farkı ne?!
Kənlərə ad vermiş,
adını koyarsınız
“Adaletin
temeli”,
Biz nasıl anlayalım
sizin tərəfinizdən
Başımıza açılan
Esassız imtihanı,
adaletsiz ameli?!

Amerika!
Hayalimde seyahat edip,
yüreğimde biraz gezsən,
Herhâlde, benim sözlərimdən incinməzsən.
Biz kalmışız
Nice düzen, nice hile,
nice oyun arasında,
Biz kalmışız
kurtla koyun arasında.
Biz kalmışız
ateşle suyun arasında.
Suya doğru, döneriz
su yakar,
Ateşe doğru yürürüz

Bir saralmış varaq oldu

BMT-nin qətnaməsi.

Azərbaycan xalqı üçün

Yaxşıca bir sınaq oldu

BMT-nin qətnaməsi.

Azərbaycan su yoluna dönüb daha,

Diplomatlar axın-axın.

Mənim ağır dərdlərimə

Kimi uzaq, kimi yaxın.

Ütülənmiş təklifləri

həddən aşır,

Qovluqları kağızlarla

dolub, daşır,

İçinin bir faydası yox,

mayası yox,

Diplomatın haqq mövqeyi,

erməninin həyası yox.

Bu oyunlar, oyunbazlar

Hər gün bizi qana çəkir, Amerika!

Rusun fikri, farsın fikri

Fransada bir tərs oğlu tərsin fikri

Balıq-xərçəng oyunutək

Taleyimi qoyub hərrac bazarına,

Hərəsi bir yana çəkir, Amerika!

Yer üzündən silmək üçün

alçaqlığı, rəzaləti,

Kəsmək üçün faciəni,

qovmaq üçün fəlakəti,

Bütün dünya səndən umur

düzgünlüyü, ədaləti!

Cənab katib! BMT-nin baş katibi,

Ruhu incə, qəlbi kövrək,

özü həssas

ateş yakar,

Kelbecer'e Cebrail'e elim yetişmez,

Alevi sönmüş ocakları

orada bugün yabancı yakıyor.

Annesinin karnında da

Ölup giden çocuk oldu

BM'nin kararnamesi

Arşivlerde çürümek için

Bir sararmış varak oldu

BM'nin kararnamesi.

Azerbaycan halkı için

İyice bir sınav oldu

BM'nin kararnamesi.

Azerbaycan su yoluna dönmüş daha,

Diplomatlar akın akın.

Benim acı dertlerime

Kimi uzak, kimi yakın.

Yontulmuş teklifleri

haddi aşar,

Dosyaları kağıtlarla

dolup, taşar,

İçinin bir faydası yok,

mayası yok,

Diplomatın hak mevkisi,

Ermeni'nin hayası yok.

Bu oyunlar oyunbazlar

Her birimizi kana çeker, Amerika!

Rus'un fikri, Fars'ın fikri

Fransa'da bir ters oğlu tersin fikri

Balık, yengeç oyunu gibi

Talihimi koymuş köle pazarına,

Her biri bir yana çeker, Amerika!

Yeryüzünden silmek için

Bir millətin sözlərinə
 lap yaxından, gəl, qulaq as
 BMT-nin binasına
 boylanırsan, papaq düşür,
 Görkəmində bir kəsir yox,
 bir qalıq yox,
 Duruşunda bir heyvətli ucalıq var,
 Əməlində, işində ucalıq yox!
 Lap gözü'nün önündədir
 Bayraqların cərgəsində
 baxmısanmı bayrağıma?
 Bircə dəfə gəlmişənmi
 qan çilənmiş torpağıma?
 Səndən əvvəl gələnlər də
 çadırları görüb, gedib,
 Çadırlardan çıxmaq üçün
 şirin vədlər verib, gedib.
 Daha, yağlı yalanlara inanmırıq!
 İnanmırıq iki yana baxanlara,
 İki yana baxa-baxa
 evimizi yıxanlara!
 İnam ölməz işıqlı bir
 ümid olsa,
 Nahaq haqqı zorlayanda
 inam ölür.
 Ağ yalanlar bir şah kimi
 taxta çıxıb
 Şər işləri korlayanda
 inam ölür.
 Böyük-böyük dövlətlərin
 baxışları
 Kiçikləri xorlayanda
 inam ölür.

alçaklığı, rezaleti,
 Kəsmək üçün faciayı,
 kəvmək üçün felaketi,
 Bütün dünya senden bekler
 düzgünlüğü, adaleti!
 Sayın sekreter! BM'nin baş katibi,
 Ruhu ince, kalbi kırık,
 kendisi hassas
 Bir milletin sözlərinə
 tam yakından, gel, kulak as
 BM'nin binasına
 Uzanırsın, papak düşer,
 Görkəminde bir kusur yok,
 bir artık yok,
 Duruşunda bir hayretlik yücelik var.
 Emelinde, işinde ise yücelik yok!
 Tam gözümün önündədir
 Bayrakların sırasında
 bakmış mısın bayrağıma?
 Bir tek sefer gelmiş misin
 kan çalınmış toprağıma?
 Senden önce gelenler de
 çadırları görmüş, gitmiş,
 Çadırlardan çıkmak için
 şirin vaatler vermiş, gitmiş.
 Daha, yağlı yalanlara inanmayız!
 İnanmayız iki yüzlü olanlara,
 İki yüzlü ola ola
 evimizi yıkanlara!
 İnam ölmez ışıklı bir
 ümit olsa,
 Haksız hakkı zorlayınca
 inam ölür.

İnam öldü, insan öldü
 fərqi yoxdur,
 İnam öldü, vicdan öldü
 fərqi yoxdur.
 İnam ölməz, arxalansan
 həqiqətə!
 İnam ölməz, meydan versən
 cəsarətə!
 İnam ölməz, qənim olsan
 xəyanətə!

* * *

Amerika! Eşit məni!
 İçərimi eşir bu dərd.
 Ürəyimi tikan kimi deşir bu dərd.
 Axşam-sabah yemək üçün
 Qazanımda xörək kimi
 yanır bu dərd, bişir bu dərd.
 Əgər sən də yetişməsən imdadıma,
 Yetişməsən harayıma, fəryadıma,
 Sülh sözünü arxivlərə ataq gərək!
 Sülh sözünü ocaqlara
 qataq gərək!
 Haqqımızı almaq üçün
 Yeri-göyü bir-birinə
 qataq gərək!
 Səkkiz milyon əsgər kimi
 səngərlərdə yataq gərək!
 Mənim bircə silahım var,
 Ümid ancaq haqq adlanan
 silahadı.
 Ümid ancaq yer üzünün

Ak yalanlar bir şah gibi
 tahta çıxıp,
 Şər işləri korladığında
 inam ölür.
 Büyük büyük devletlerin
 bakışları
 Küçükleri horladığında
 inam ölür.
 İnam öldü, insan öldü
 farkı yoktur,
 İnam öldü, vicdan öldü
 farkı yoktur.
 İnam ölmez, arkalansan
 hakikate!
 İnam ölmez, meydan versen
 cesarete!
 İnam ölmez, ganim olsan
 hıyanete!

Amerika! İşit beni!
 İçimi eşiyor bu dert.
 Yüreğimi diken gibi deşiyor bu dert.
 Akşam sabah yemek için
 Kazanımda yemek gibi
 yanar bu dert, pişer bu dert.
 Eğer sen de yetişmezsen imdadıma,
 Yetişmezsen çılgılığımıza, feryadıma,
 Sulh sözünü arşivlere atsak gerek!
 Sulh sözünü ateşlerde
 yaksak gerek!
 Hakkımızı almak için

qeyrətinə,
 Ümid ancaq göy üzündə
 Allahadı,
 Şərin yolu qaranlıq bir
 mağaraya,
 Haqqın yolu işıqlı bir
 sabahadı.
 Bircə qarış torpağını
 əldən verməz Azərbaycan!
 O şirindi, o əzizdi, o bahadı!
 Ürəyimin Şuşa adlı
 bir dağılmış sarayı var,
 Qulağımda bir Daşaltı
 harayı var.
 Əldən gedib Ağbabanın
 oylaqları,
 Əldən gedib Zəngəzurun
 yaylaqları.
 Əldən gedib Basarkeçər,
 Zəngibasar,
 Düşmənlə danışığa
 getməz bu xalq,
 Barışığa daha çətin
 qulaq asar.
 Tanrı mənə Əhriməni
 qonşu verdi,
 Allah mənə qara baxdı,
 Amerika!
 Bu gün mənim əqidəm də,
 inamım da,
 Bu gün mənim əsərim də,
 ilhamım da,
 Bu gün mənim ölümüm də,

Yeri göğü birbirinə
 katsak gerek!
 Sekiz milyon asker gibi
 Siperlerde yatsak gerek!
 Benim bir tek silahım var,
 Umut ancak Hak adlanan
 silahadır.
 Umut ancak yeryüzünün
 gayretinə,
 Umut ancak gökyüzündə
 Allah'adır,
 Şərin yolu karanlıq bir
 mağaraya,
 Hakk'ın yolu işıqlı bir
 sabahadır.
 Bir tek qarış torpağını
 elden vermez Azərbaycan!
 O tatlıdır, o azizdir, o pəhədir!
 Yüregimin Şuşa adlı
 bir dağılmış sarayı var,
 Kulağımda bir Taşaltı
 feryadı var.
 Eldən gitmiş Ağbaba'nın
 Meydanları,
 Eldən gitmiş Zəngəzur'un
 yaylaları.
 Eldən gitmiş Basarkeçər,
 Zəngibasar,
 Düşmənlə konuşmaya
 gitmez bu halk,
 Barışa daha zor
 kulak asar.
 Tanrı bana Əhrimən'i

həyatım da,
Qarabağdı!
Qarabağdı!
Qarabağdı!
Amerika!

* * *

Düz əlli min əsgərini
itirmisən Vyetnamda,
Mövqeyini, səngərini
itirmisən Vyetnamda,
Sən bilirsən güllələrin dimdiyində
Zəhərlənmiş bulud nədir,
Amerika!
Sən bilirsən qara parça, qara taxta,
tabut nədir, Amerika!
Sən bilirsən nə deməkdi
surğuclanmış dəmir qutu,
Allah özü poza bilmir
qəbirdəki daş sükutu.
Vaşinqton, Parlamentin
lap yanında
Bu şəhərin ən geniş bir
meydanında
Ustaların əlləriylə
Daş işlənib, daş qazılıb,
Qara mərmər lövhələrə
düz əlli min ad yazılıb.
Bir Allaha şikayəti,
insanlara gileyi var,
Hər imzanın arxasında
bir əsgərin taleyi var.

komşu verdi,
Allah bana kara baktı,
Amerika!
Bugün benim inancım da,
inamım da,
Bugün benim eserim de,
ilhamım da,
Bugün benim ölümüm de,
hayatım da,
Karabağ'dır!
Karabağ'dır!
Karabağ'dır!
Amerika!

Tam elli bin askerini
yitirmişsin Vietnam'da,
Mevkini, siperini
yitirmişsin Vietnam'da,
Sen bilirsən mermilerin karşısında
Zehirlənmiş bulut nedir,
Amerika!
Sen bilirsən kara parça, kara tahta,
tabut nedir, Amerika!
Sen bilirsən ne demektir
kurşunlanmış demir kutu,
Allah kendi bozamıyor
kabirdeki taş sükutu.
Vaşington, meclisin
tam yanında
Bu şehrin en geniş
meydanında

Hər gələnin üreyində
 ağrı gəlir, acı gəlir,
 Qan-qan deyən cəbhələrə
 Oğul vermiş ana gəlir,
 qardaş vermiş bacı gəlir.
 Sükut edib, ayağını
 saxlayanlar gördüm burda,
 Hönkür-hönkür
 ağlayanlar gördüm burda,
 Gör, aradan neçə-neçə
 illər keçib, Amerika!
 Göz yaşından çaylar axıb,
 sellər keçib, Amerika!
 Baxdım, yenə gözlərdəki
 yaş qurumur, Amerika!
 Yaralanmış ürəklərdən
 qəm tökülür,
 Kədərlənmiş baxışlardan
 nəm tökülür,
 Yaş qurumur,
 yaş qurumur,
 Amerika!
 Yaşıl çəmən, qara mərmər,
 qızıl yazı,
 Bu lövhəyə baxdıqca mən
 Hərbə qarşı baş qaldırır
 ürəyimin etirazı.
 İstəmirik silahların
 son hökmünü, qərarını,
 İstəmirik biz savaşı
 təkrarını.
 Yaşamaqçün yaranmışdır
 yer üzünün hər insanı

Ustaların elleriylə
 Taş işlənmiş, taş kazınmış,
 Kara mermer levhalara
 tam elli bin ad yazılmış.
 Bir Allah'a şikayeti,
 insanlara sitemi var,
 Her imzanın arkasında
 bir askerin talihi var.
 Her gələnin yüreginə
 ağrı gelir, acı gelir,
 Kan kan diyen cephelerde
 Oğul vermiş ana gelir,
 kardeş vermiş abla gelir,
 Sükut etmiş, ayağını
 saklayanlar gördüm
 burada,
 Hüngür hüngür
 ağlayanlar gördüm
 burada,
 Bak, aradan nice nice
 yıllar keçmiş, Amerika!
 Gözyaşından çaylar akmış,
 seller keçmiş,
 Amerika!
 Baktım, yine gözlerdeki
 yaş kurumaz, Amerika!
 Yaralanmış yüreklerden
 gam dökülür,
 Kederlenmiş baxışlardan
 nəm dökülür,
 Yaş kurumaz,
 yaş kurumaz,
 Amerika!

İstəmirik kimsənin
 bircə damla axsın qanı.
 Ermənistan orda-burda
 axtarmasın dayağını,
 Çəksin mənim torpağımdan
 birdəfəlik ayağını.
 Günahkardı, qoy, bizi də
 batmasın günahlara,
 Güvənməsin Rusiyadan
 pay aldığı silahlara!
 Güvənməsin yardımların
 milyonuna, manatına,
 Güvənməsin Fransanın
 senatına!
 Hara gedib çıxasdı
 yalanları sata-sata,
 Güvənməsin Nyu-Yorkda
 apardığı təbliğata!
 Türk şerinin şah beytini
 saldım yada,
 Tofiq Fikrət çatdı dada:
 “Zülmün topu, tufəngi var,
 tələsi varsa,
 Haqqın da bükülməz dizi,
 dönməz üzü vardır!”
 Yalanla..... qırx gün çəkir
 axırı,
 Yeddi dəfə qalayla,
 üzə çıxar paxırı.
 Oyunbazlar nə qədər
 sırtıqlaşır, sırtılır,
 Bir o qədər açılır,
 maskaları yırtılır.

Yeşil çimen, kara mermer,
 altın yazı,
 Bu levhaya baktıkça ben
 Harbe karşı baş kaldırır
 yüreğimin itirazı.
 İstemiyoruz silahların
 son hükmünü, son kararını
 İstemiyoruz biz savaşın
 tekrarını.
 Yaşamak için yaratılmıştır
 yeryüzünün her insanı
 İstemiyoruz kimsenin
 bir tek damla aksın kanı.
 Ermenistan orada burada
 aramasın dayağını,
 Çəksin benim torpağımdan
 bir defada ayağını.
 Günahkardır, bırak, bizi de
 batırməsın günahlara,
 Güvenmesin Rusya’dan
 pay aldığı silahlara!
 Güvenmesin yardımların
 milyonuna, manatına,
 Güvenmesin Fransa’nın
 senatosuna!
 Nereye gitse çıkacaktır
 yalanları sata sata,
 Güvenmesin Newyork’ta
 götürdüğü beyanata!
 Türk şiirinin şah beyitini
 koydum akla,
 Tevfik Fikret yetişti imdada:
 “Zülmün topu, tüfeği var,

Yalan bu qədər olmaz!
 Talan bu qədər olmaz!
 Yalanı, fırıldaqı
 Satan bu qədər olmaz,
 Alan bu qədər olmaz!
 Dərdimizlə baş-başa
 çox dolandım dünyanı,
 Eşitməyən, bilməyən,
 eşitmək istəməyən
 Azərbaycan dərdinə
 biganələr də gördüm.
 Dərdi görəndə qaçan
 Ağciyər fərarilər,
 divanələr də gördüm.
 Özünü bizdən ötrü
 oda yaxıb yandıran,
 Azərbaycan dərdinə
 pərvanələr də gördüm.
 Qürbət ölkədə belə
 ölümündən qorxmayan,
 Mərdlər, kişilər, ərlər,
 mərdanələr də gördüm.
 Erməni yalanları
 qanqal kimi bitsə də,
 Mənim heqiqətlərim
 Yavaş-yavaş göyərir,
 bitir çiçəklər kimi.
 Dünya ayılır daha
 Yalanları tanıyır
 şeytan hiyləsi kimi,
 Gerçəkləri tanıyır
 əsl gerçəklər kimi.
 Xəyanətin min üzü,

 tuzağı varsa,
 Hakk'ın da bükülmez dizi,
 dönmez yüzü vardır!”
 Yalanla..... kırk gün çeker
 sonu,
 Yedi sefer kalayla,
 yüze çıxar bakırı.
 Oyunbazlar ne kadar
 yobazlaşır, sertleşir,
 Bir o kadar açılır,
 maskeleri yırtılır.
 Yalan bu kadar olmaz!
 Talan bu kadar olmaz!
 Yalanı, dolandırıcılığı
 Satan bu kadar olmaz,
 Alan bu kadar olmaz!
 Dərdimizlə baş başa
 çox dolaşım dünyayı,
 Duymayan, bilməyən,
 duymak isteməyən,
 Azərbaycan dərdinə
 bigânelər də gördüm.
 Dərdi görünce qaçan
 Akciğer firarilər,
 divanələr də gördüm.
 Kendini bizim için
 ateşə atıp yakan,
 Azərbaycan dərdinə
 pervanelər də gördüm.
 Gurbət ülkədə bile
 ölümündən
 korkmayan,
 Mertler, erkekler, erler

min sifəti olsa da,
 Həqiqət təmiz olur
 göydə mələklər kimi
 * * *
 Allah mənə bir balaca vətən verib,
 Elə bil ki, Allah deyil,
 Kimsə onu
 elə yoldan ötən verib.
 Ona minnət, buna minnət,
 Ona rüşvət, buna sərvət,
 Biri gəlir yaralayır,
 Biri gəlir paralayır.
 Biri gəlir
 üstümüzdən qələm çəkib qaralayır.
 Biri gəlir
 özümüzü özümüzdən eləməyə,
 Biri gəlir
 canımızı gözümüzdən eləməyə.
 Biri gəlir əli eldən ayrı salıb,
 dağı düzdən eləməyə!
 Böyüklərin dərdi xırda,
 kiçiklərin dərdi yekə
 Bölünmüşük parça-parça,
 bölük-bölük, tikə-tikə.
 Bölünməzdik böldürdülər,
 Gözlərimiz baxa-baxa
 diri-diri öldürdülər.
 Çəş-baş salıb bayramları,
 Toyumuzda ağlatdılar,
 yasımızda güldürdülər.
 Yaxınlardan çox "yarıdıq",
 İndi bizə uzaqlardan
 qanun gəlir, qayda gəlir,

yiğitlər de gördüm.
 Ermeni yalanları
 diken gibi bitse de,
 Benim hakikatlerim
 Yavaş yavaş yeşerir,
 biter çiçekler gibi.
 Dünya ayrılır daha
 Yalanları tanıyor
 şeytan hilesi gibi,
 Gerçekleri tanıyor
 asıl gerçekler gibi.
 Hıyanetin bin yüzü,
 bin sıfatı olsa da,
 Hakikat temiz olur
 gökte melekler gibi.

 Allah bana bir küçük vatan vermiş,
 Öyle san ki, Allah değil,
 Kimse onu
 öyle yoldan geçen
 vermiş.
 Ona minnet, buna minnet,
 Ona rüşvet, buna servet,
 Biri gelir yaralar,
 Biri gelir paralar.
 Biri gelir
 üstümüzden kalem çeker karalar.
 Biri gelir
 özümüzü özümüzden etmeye,
 Biri gelir
 canımızdan gözümüzden etmeye.
 Biri gelir eli elden ayrı koyup,
 dağı ovidan etmeye!

Qoca Şərqin muğamatı.
 Özgələşib yada dönsəm,
 Yad ağzında dada dönsəm,
 Özgələrin ocağını isitməkçün
 Közə dönsəm, oda dönsəm,
 Bir quruca çöpə dəyməz
 Mənə versən kainatı!

Tutduğunu tutammaram,
 Etdiyini edəmmərəm, Amerika!
 Sənin yolun başqa yoldu,
 Mən o yolla gedəmmərəm, Amerika!
 Yarı arvad, yarı kişi,
 Yarı erkək, yarı diş
 olanlardan qorxuram
 mən.

Əsl insan gözəlliyi yalan olsa,
 Ruhumuza hücum çəkən
 talanlardan qorxuram mən.

Küçələrdə çılpəq gəzmək
 azadlığı,
 Baxıb-baxıb, buna dözmək
 azadlığı,
 Kişilərin qadın kimi geyinməyi,
 Qadınların çılpəqlə öyünməyi,
 Oğlanların burnundakı halqa, dəmir,
 Çirkinlikdən hər şey deyir,
 Gözəllikdən, məhəbbətdən,
 zəriflikdən, tərəvətdən
 Heç nə demir,
 Heç nə demir, Amerika!
 Azadlığın axşamüstü

Böyle giderse, bizden sonra gelenlerin
 Ne ruhunda od kalacak,
 ne dilinde bayatı.

İstemiyorum, istemiyorum
 Başkalara yama olan,
 Başkalara aşı olan,
 İnancı sakat olan
 Kişiliği çolak olan,
 Yeşil yeşil çimenimde
 Diken olan, ot olan
 Bir âdeti, bir hayatı.
 Böyle giderse, eriyecek zerre zerre,
 Birden bire yok olacak
 Koca şarkın makamları.
 Başkalaşp, ele dönsem,
 El ağzında tada dönsem,
 Başkalarının ocağını ısıtmak için
 Köze dönsem, ateşe dönsem,
 Bir kuruca çöpe değmez
 Bana versen kainatı!

Tuttuğunu tutamam,
 Ettiğini edemem, Amerika!
 Senin yolun başka yoldur,
 Ben o yolu gidemem, Amerika!
 Yarı avrat, yarı adam
 Yarı erkek, yarı diş
 olanlardan korkarım ben.

Asıl insan güzelliği yalan olsa,
 Ruhumuza hücum eden
 talanlardan korkarım ben.

Sokaklarda çıplak gezmek
 özgürlüğü,

küçələrdə dolub-daşan Bakıp bakıp, buna sabretmək
 itlərdisə, özgürlüğü
 Azadlığın it ilə qol-boyun olan Adamların kadın gibi giyinmesi,
 Təpə-dırnaq lütlərdisə, Kadınların çıplaklıkla övünmesi,
 Mədəniyyət əgər busa, Erkeklerin burnundaki halka, demir,
 Onda gərək birdəfəlik Çirkinlikten her şeyi diyor,
 göz bağlana, könül susa. Güzellikten, muhabbetten,
 Mədəniyyət mənim üçün zariflikten, teravetten
 abrimızdı, həyamızdı! Hiçbir şey demiyor,
 Ruhdan gələn adətimiz, Hiçbir şey demiyor, Amerika!
 kökdən gələn mayamızdı! Özgürlüğün akşamüstü
 Bütün nemətlərin başı sokaklarda dolup taşan
 İnsanlığın bünövrəsi, köpeklerse,
 ailənin özül daşı Özgürlüğün itle kol boyun olan
 Əsil insan məhəbbəti Tepeden tırnağa çıplaklarsa,
 Qəlbimizdə ışıgımız, Medeniyet eğer buysa,
 kökümüzdə ziyamızdı! O zaman gerek bir seferlik
 Bu yazılmış qanunlardan göz bağlansın, gönül sussun.
 Çox-çox əvvəl qanunlaşan Medeniyet benim için
 Yasımızdı, toyumuzdu! edebimizdir,
 Odumuzdu, suyumuzdu! hayamızdır!
 Palıd kimi məğrur olan qamətimiz, Ruhtan gelen adətimiz,
 Çinar kimi uca duran boyumuzdu. kökten gelen
 Babalardan nəvələrə mayamızdır!
 Zərrə qədər ləyaqəti itirməyən Bütün nimetlerin başı
 kökümüzdü, soyumuzdu. İnsanlığın temeli,
 Səndən gələn azadlığı istəmirəm. ailənin temel taşı
 Bu azadlıq millətimə Asıl insan muhabbeti
 gərək deyil, Amerika! Kalbimizde ışıgımız,
 Bu azadlıq kökümüzde
 Millətimin ismətinə ziyamızdır!
 gərək deyil, Amerika! Bu yazılmış kanunlardan
 Mən uydumsa bu dəblərə, Çok çok önce kanunlaşan

Mən uydumsa bu mətləbsiz
mətləblərə,
Demək, onda köksümdəki
Qara daşdır, ürək deyil, Amerika!
Yox, mən belə mədəniyyət istəmirəm,
Çılpaq arzu, çılpaq niyyət istəmirəm.
Qanunların işindədi saat kimi,
Bax, mən səndən o saatı istəyirəm.
Gecə - gündüz qaynayırsan həyat kimi,
Bax, mən səndən o həyatı istəyirəm!
Hər şey axır bu ölkədə:
İşiq axır, fikir axır, beyin axır.
Ağıl sənin sürətindən yeyin axır.
Axır gəmi, axır maşın, axır qatar,
Bu axına qarşı gedən qüvvə varmı?
Buna kimin gücü çatar?!
Bax, mən səndən bar gətirən, var gətirən,
Axşam-sabah aşıb-daşan,
Səmərlərlə qucaqlaşan,
Amazonka, Missisipi çaylarıtək
Nərə çəkən axınları istəyirəm!
Mənə uzaq olanları istəmirəm,
Ruhu mənə yaxınları istəyirəm!
Hardan tapdıq bu cazibə qüvvəsini?
Hardan aldıq yer üzündə
birincilik həvəsini?
Möcüzədir bir bu qədər gediş-gəliş,
Möcüzədir bu tərəqqi, bu yüksəliş.
İtirməli nəyin varsa itirərəm,
Götürməli nəyin varsa götürərəm.
Gördüklərim hər nə varsa,
bir heyətdir, heyrət mənə
Möcüzənin, tərəqqinin, yüksəlişin,

Yasımızdır, düğünümüzdür!
Ateşimizdir, suyumuzdur!
Pelit gibi mağrur olan kametimiz,
Çınar gibi yüce duran boyumuzdur.
Dedelerden torunlara
Zerre kadar liyakati kaybetmeyen
kökümüzdür, soyumuzdur.
Senden gelen özgürlüğü istemiyorum.
Bu özgürlük milletime
lazım değil, Amerika!
Bu özgürlük
Milletimin ismetine
lazım değil, Amerika!
Ben uyduysam bu tarzlara,
Ben uyduysam bu maksatsız
maksatlara,
Demek o zaman, göğsümdeki
Kara taştır, yürek değil, Amerika!
Yok, ben böyle medeniyet istemiyorum,
Çıplak arzu, çıplak niyet istemiyorum.
Kanunların işindedir saat gibi,
Bak, ben senden o saati istiyorum.
Gece gündüz kaynıyorsun hayat gibi,
Bak, ben senden o hayatı istiyorum!
Her şey akar bu ülkede:
Işık akar, fikir akar, beyin akar.
Akıl senin suretinden hızlı akar.
Akar gemi, akar araba, akar tren,
Bu akışa karşı gelen kuvvet var mı?
Buna kimin gücü yeter?!
Bak, ben senden meyve getiren, var getiren,
Akşam sabah aşıp taşan,
Semalarla kucaklaşan,

Öz dili var, sən o dili
öyrət mənə!
O dənizi, o dəryanı, o sahili
öyrət mənə!
Əzəmətin heyran qoyur adamları,
Sehr kimi ürəklərə axmağın var.
Vətəndaşı vətən qədər uca tutub,
Əsgərinə Allah kimi baxmağın var.
Ölüsünə, dirisinə hörmət qoyan,
Hər kəsə öz gücü qədər qiymət qoyan,
Ədalətin səngərisən!
Tarix boyu yenilməyən
o səngəri istəyirəm!
O duruşu, ucalığı,
o ləngəri istəyirəm!
Gördüklərim bir tərəfə
Sevdiklərim hər nə varsa,
ver aparım sovqat kimi.
Mən də keçim sən keçdiyin
o yolları,
Basım səni öz bağrıma
susmayan bir həyat kimi!

* * *

Alt qatını görmək üçün
illər gərək
Amerika, üst qatını
görə bildik.
Yüz illərlə formalaşan
bir ölkədə
Beş-on günlük həyatını
görə bildik.

Amazon, Mississippi nehirleri gibi
Nara çeken akışları istiyorum!
Bana uzak olanları istemiyorum,
Ruhu bana yakınları istiyorum!
Nerden buldun bu cazibe kuvvetini?
Nerden aldık yeryüzünde
birincilik hevesini?
Mucizedir bir bu kadar gidiş geliş,
Mucizedir bu gelişme, bu yükseliş.
Yitirecek neyin varsa yitiririm,
Götürecek neyin varsa götürürüm.
Gördüğüm her ne varsa
bir hayrettir, bir hayret bana.
Mucizenin, gelişmenin, yükselişin,
Kendi dili var, sen o dili
öğret bana!
O denizi, o deryayı, o sahili
öğret bana!
Azametin hayran eder adamları,
Sihir gibi yüreklere akışım var.
Vatandaş vatan kadar yüce tutmuş,
Askerine Allah gibi bakışım var.
Ölüsüne, dirisine hürmet eden,
Herkese kendi gücü kadar kıymet veren,
Adaletin siperisin!
Tarih boyu yenilmeyen
o siperi istiyorum!
O duruşu, yüceliği,
o lengeri istiyorum!
Gördüklerim bir tarafa
Sevdiğim her ne varsa,
ver götüreyim hediyeye
gibi.

Halal elə bir şairin

güzarını,

Seyr elədik neçə-neçə

gülzarını

Gülzarında cənnətini

görə bildik.

Cənnətində sərvətini

görə bildik.

Çəmənlərdə çiçəklərin

cələngini,

Meşələrdə ocaqların

nəhəngini,

Yollarında genişliyin

heyretini,

Varlığında var olmağın

qüdrətini,

Şəhərində abadlığı

görə bildik.

İnsanında azadlığı

görə bildik.

Həm yoxsulu, həm zəngini

görə bildik.

Hər şeyin var, heç bir şeydən

korluğun yox,

Heç bir şeydən çətinliyin,

zorluğun yox.

Dükənlərin dolub daşır

ağzınacan,

Sənin üçün dərddə dərman

dərdi yoxdur.

Bərəkətdə, duz-çörəkdə

qıtlığın yox,

Hərəkətdə küçə, meydan

Ben de keçeyim senin geçtiğin

o yolları,

Basayım seni kendi bağrıma

susmayan bir hayat

gibi!

Alt katını görmək için

yıllar gerek

Amerika, üst katını

görebildik.

Yüz yıllarca resmileşən

bir ülkədə

Beş on günlük hayatını

görebildik.

Helal et bir şairin

güzârını,

Seyrettik nice nice

gül-zârını.

Gül-zârında cənnətini

görebildik.

Cənnətində sərvətini

görebildik.

Çimenlərdə çiçəklərin

çələngini,

Ormanlarda atəşlərin

büyüğünü,

Yollarında genişliğin

hayretini,

Varlığında var olmanın

kudretini,

Şəhrində abadlığı

görebildik.

dərdin yoxdur.	İnsanında özgürlüğü
Özün üçün azad dünya	görebildik.
yaratmısan,	Hem yoksulu, hem zengini
Paxıl qonşu, şərlə böhtan	görebildik.
dərdin yoxdur.	Her şeyin var, hiçbir şeyden
Aclığın yox, ac olana	körlüğün yok,
ağlayasan,	Hiçbir şeyden çetinliğin,
Taxıl dərdin, kotan-xırman	zorluğun yok.
dərdin yoxdur.	Dükkanların dolup taşar
Qarabağ nə, Fələstin nə,	ağzına kadar,
Kəşmir nədir,	Senin için derde deman
Bir cahansan, sənin cahan	derdi yoktur.
dərdin yoxdur.	Berekette, tuz ekmekte
Bu gün səndə Ermənistan	kıtlığın yok,
qayğısı var,	Harekette sokak, meydan
Bu gün səndə Azərbaycan	derdin yoktur.
dərdi yoxdur.	Kendin için özgür dünya
Mənim dərdim yerə-göyə çətin sığa!	yaratmışsın,
“Sən yanmasan,	Kötü komşu, şerle bühtan
mən yanmasam,	derdin yoktur.
biz yanmasaq,	Aclığın yok, aç olana
necə çıxar qaranlıqlar aydınlığa?”	ağlayasın,
Yollardayam qaranlıqdan	Tahıl dərdin, kotan harman
aydınlığa çıxmaq üçün,	derdin yoktur.
Yollardayam öz haqqımın	Karabağ ne, Filistin ne,
əllərini sıxmaq üçün.	Kəşmir nedir,
	Bir cihansın, senin cihan
	derdin yoktur.
Hara getsə əvvəl-axır	Bugün sende Ermenistan
haqqındı yer, Amerika!	kaygısı var,
Dağa-daşa salma məni,	Bugün sende Azərbaycan
haqqımı ver, Amerika!	derdi yoktur.
Mən heç kəsin qapısını döyməmişəm,	Benim derdim yere göge zor sığar!
Gərək qapım döyülməsin, Amerika!	

Mən heç kəsin qismətini yeməmişəm,
 Gərək haqqım yeyilməsin, Amerika!
 Ədaləti tərəzidə elə çək ki,
 Şərə doğru əyilməsin, Amerika!

* * *

Hər gün sənin dəvətinlə
 minlər gəlir, minlər gedir,
 Milyonlardan biri kimi
 mən də gəlib gedəcəyəm.
 Boşaldıram ürəyimin
 nə ki, ağrı-acısı var,
 Öz dərdimi, sevincimi
 sənə bölüb gedəcəyəm.
 Məndən sonra varaqqlanar
 mən yazdığım xatirələr,
 Hərənin bir can borcu var
 mən də ölüb gedəcəyəm.
 Baxdığım göy, gəzdiyim yer,
 çıxdığım dağ,
 Dəli dalğa, çılğın dəniz,
 odlu torpaq,
 Söykəndiyim xınalı daş,
 güvəndiyim məğrur
 arğac,
 Çəmənlərin xalısında
 min rəng alan əriş-arğac,
 Adı baha, özü ucuz
 İçdiyim su, daddığım duz,
 Halallıq ver qonağına!
 Gözəl ömür, şirin həyat,
 yağın olsun, balın olsun,

“Sen yanmasan,
 ben yanmasam,
 biz yanmasak,
 nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa?”
 Yollardayım karanlıktan
 aydınlığa çıkmak için,
 Yollardayım kendi hakkımın
 ellerini tutmak için.

Nereye gitse önünde sonunda
 hakkındır, yer
 Amerika!
 Dağa taşa bırakma beni,
 hakkımı ver, Amerika!
 Ben hiç kimsenin kapısını dövmemişim,
 Gerek kapım dövülmesin, Amerika!
 Ben hiç kimsenin kısmetini yememişim,
 Gerek hakkım yenilmesin, Amerika!
 Adaleti terazide öyle tart ki,
 Şere doğru eğilmesin, Amerika!

Her gün senin davətinle
 binler gelir, binler gider,
 Milyonlardan biri gibi
 ben de gelip gideceğim.
 Boşaltırım yüreğimin
 ne kadar, ağrı acısı var,
 Kendi dərdimi, sevincimi
 sənə bölüb gideceğim.
 Benden sonra varaklanır
 benim yazdığım hatıralar,

Uzandığım al sehere,
nurlu tana helallik ver.
Sevdi seçti, gördü duydu,
ne sağır geldi, ne dilsiz gitti,
Yüreğinde dert getirdi,
gözlerinde melal gitti.
Memleketten memlekete
helal geldi, helal gitti,
Bir konuk da Zelimhan'dır,
Zelimhan'a helallik ver!
Haziran-Temmuz, 2001.
Vaşington, San Fransisko,
Newyork, Bakü.³

³ Eserin orjinalinin Türkiye Türkçesine aktarımı yapılırken Yaşar Akdoğan'ın Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine Büyük Sözlük, Muharrem Ergin'in Azeri Türkçesi, Ahmet Buran ve Ercan Alkaya'nın müşterek hazırladığı Çağdaş Türk Lehçeleri, A.Bican Ercilasun'un editörlüğünü yaptığı Türk Lehçeleri Grameri eserlerinden faydalanılmıştır.

SONUÇ

Zelimhan Yakup, 1950 yılında Borçalı'nın Kepeknekçi köyünde soyunda şairlerin de bulunduğu eğitimli bir ailenin evladı olarak dünyaya gelmiştir. Dolayısıyla Zelimhan Yakup'un sanatsal yönünü iyi bir şekilde kullanmasında yetiştiği aile ortamı da etkilidir. Dedeleri Birinci Dünya Savaşı sırasında komutanlık yapmış olan şair şiirlerinde vatan- millet temalarını fazlasıyla kullanmıştır. Şair'in şiirleri Azerbaycan'ın göz yaşları, zulme uğrayan halkın feryatları, adaletsiz hak hukuk savunucularına mazlumların isyanıdır. Şair Azerbaycan'a olan sevdasını gittiği ülkelere Azerbaycan'ı konu alan şiirleriyle tanıtarak göstermiştir. Onun şiirlerinde Azerbaycan topraklarını adım adım gezmek mümkündür.

Zelimhan Yakup'u konuşan dili, işiten kulağı sazdır. O sazıyla şiirlerini dünyaya seslendirmiştir. Şair edebiyat camiası tarafından saz, ses ve sözün mayasıyla yoğrulmuş yaşadığı dönemin edebî hafızası olarak nitelendirilmiştir. O, şiirlerinde sözlü ve yazılı edebiyatımızdan tutun da dünya edebiyatına kadar her türlü kavram ve ifadelere yer verir. Şairler, yazarlar, destanlar, halk hikayeleri, şiirler, tarihi olaylar ve kıssalar gibi birçok unsurun şiirlerinde kendine yer bulması onun güçlü hafızasının ve usta bir şair olmasının kanıtıdır.

Azerbaycan'ın bütün aşık şairleri gibi Zelimhan Yakup da tabiat vurgunu bir şairdir. O, tabiata olan hayranlığını hem pastoral şiirleriyle hem de teşbihleriyle dile getirir. Tabiat onun yaşam kaynağı, sazının tellerinde nağmeleridir. Lirizmin coşkusuyla kaleme aldığı şiirlerinde kafiye uyumu ve çok çeşitliliği şairin kelimeler üzerinde hakimiyet kurmasıyla alakalıdır.

Zelimxan Yakup incelemiş olduğumuz eserde Azerbaycan'ın 1991 yılında bağımsızlığından yaklaşık on yıl sonra kaleme aldığı şiirleriyle hem yaşayan halka

hem de yeni nesillere Türk kültürünü, edebiyatını, tarihini ve dilinin inceliklerini aktaran ansiklopedik yönü kuvvetli bir şairdir.

KAYNAKLAR

1905-1906-cı İllərdə Erməni-Müsəlman Davası. (1993). Bakı: Azərbaycan Nəşriyyatı.

Akdoğan, Y.(1999). *Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine Büyük Sözlük.* İstanbul: Beşir Yayınevi.

Akifoğlu, V. (2017). *Azerbaycan'da Milli Direniş(1917-1930).* DTCTF Dergisi.

Akman, E. (2008). *Sovyetler Birliği Dönemi'nde Azerbaycan'da Folklor Politikaları ve Çalışmaları(1917-1953).* Ankara: Platin Yayınları.

Aktaş, Ş. (1998). *Edebiyatta Üslup ve Problemleri.* Ankara:Akçağ Yayınları.

Aliyeva, G. (2005). *SSCB Döneminde Azerbaycan Dil Planlaması.* Yayınlanmamış dt. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Arif, H. (2004). *Səçilmiş Əsərləri.* Bakı: Şərq Qərb.

Ayan, H. (2002)/II. *Nesîmî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni II.* Ankara: TTK Basım Evi.

Ayan, H. (2002)/I. *Nesîmî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni I.* Ankara: TTK Basım Evi.

Buran, A. & Alkaya, E. (2012). *Çağdaş Türk Lehçeleri.* Ankara: Akçağ.

Buran, A. (2016). *Kurşunlanan Türkoloji.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Çetişli, İ. (2010). *Metin Tahlillerine Giriş I / Şiir.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Devito, J. (1967). Style And Stylistics: An Attempt At Definition. *Quarterly Journal of Speech*, 53(3), 248-255.

Dilçin, C. (2009). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.

Divlekci, C. (2008). Tarihsel Süreç İçerisinde Üslûba İlişkin Tanım Çabaları ve Bir Tanım Denemesi II. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Ankara, Ankara Üniversitesi Yayınları, XLIX(I), 223-252.

Diyanet İşleri Meali

Durbilmez, B.(2010). *Âşıklık Geleneklerinde Saz*. Milli Folklor. Yıl 22: Sayı 85.

Ebu Cafer Muhammed Bin Cerir'üt- Taberî, Ter. M. Faruk Gürtunca. (1991). *Tarih Taberi I.*, İstanbul: Sağlam Yayınevi.

Ergin, M. (1981). *Azeri Türkçesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Erol, A. (2007). *Azerbaycan Şiirinde Romantizm (1905-1917)*. İzmir: Azerbaycan Kültür Derneği Yayınları.

Erol, A. (2018). Romantik Azerbaycan Şiirinde Dil ve Üslup Tercihleri. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2018, s.417-430.

Fuat, M. (1995). *Tevfik Fikret*. İstanbul: YKY.

German Bundestag (1989). *Questions On German History Ideas, Forces, Decisions From 1800 To The Present*.

Hasanov, İ. (2013). *SSSCB Dönemi Rus Milliyetçiliği (1917-1985)*. Yayınlanmamış ilt, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara

Hüseynzadə, M. (2007). *Müasir Azərbaycan Dili*. Bakı: Şərq-Qərb.

İsmayilov, H. & Ələkbərli, Ə. (2010). *Azərbaycan Folkloru Külliyyatı*. Bakı: Nurlan Nəşriyyatı.

Kaplan, M. (2013). *Tevfik Fikret Devir-Şahsiyet-Eser*. İstanbul: Dergah Yayınları.

Karahancı, İ. (2016). Üslup Belirleme Girişimlerine Dil Verileri Üzerinden Yaklaşmak. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (45), 154-161.

Karahancı, İ. (2017). Sözcük Birimlerin Üslup Oluşumuna Katkısı. *II. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 749-768.

Karayev, Y. & Akpınar, Y. (2010). *Şehriyar Mehmed Hüseyin*. İslam Ansiklopedisi, TDVY, cilt 38, s. 471-472.

Kaya, D. (2010) *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Maupassant. (2007) *Bir Mucizedir Yaşamak*. İstanbul: Arkhe Yayınları.

Memmedli, Ş. (2016). *Turan Sevdalı Şair Zelimhan Yakup Da Hakka Yürüdü*. Ankara: Kardeş Kalemler.

Mengi, M. (2010) *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Nebioğlu, M. (2015). *Sözün Zəlimxan Zirvesi*. Bakı: Vətən nəşriyyatı.

Nebioğlu, M. (2017). *Zəlimxan Özü Var Xatirələrdə* (I Kitab). Bakı: Elm və Təhsil Nəşriyyatı.

Nəbioğlu, M. (2017). *Zəlimxan Özü Var Xatirələrdə*(I Kitab). Bakı: Elm və Təhsil Nəşriyyatı.

Onk, N. (1988). *Aşık Alhas*. Ankara: Türk Kültürü.

Onk, N. (1997). *Azerbaycan Karabağ Tarihi*. İstanbul: Fatih Ofset.

- Pala, İ. (2004). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Parlatır, İ. & Çetin, N. (2004). *Bütün Şiirleri Tevfik Fikret*. Ankara: TDKY.
- Saraç, Y. (2000). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*. İstanbul: R Yayınları.
- Şahin, M. (2010). Nürnberg Mahkemeleri Üzerine Bir İnceleme. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*.
- Tarhan Gündâğ, Ö. (2009). *Guy De Maussapant Ve Saik Faik Abasıyanık Öykülerindeki Ortak ve Karşılaştırmalı İçerik Çözümlemeleri*. Yayınlanmamış ylt, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- Tekin, T. & Ölmez, M. (2003). *Türk Dilleri Giriş*. İstanbul: Sanat Kitabevi.
- Turan, A. (2009). Çev. *Ezel Ahir Dünya Türk'ün Dünyası* (Çev. N. ONK). Ankara:Uyum Ajans.
- Tutaş, N. (2006). *Yazınsal Metinlerde Biçimbilimsel İnceleme*. Littera Edebiyat Yazıları. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 19, 169-180.
- User, H.U. (2006). *Başlangıcından Günümüze Türk Yazı Sistemleri*. Ankara:Akçağ.
- Yakup, Z. (1999). *Bir Əli Torpaqda Bir Əli Haqda*. Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı.
- Yakup, Z. (2004). *Böyük Ömrün Dastanı*. Bakı .
- Yakup, Z. (2004). *Mən Sənin Qəlbinə Necə Yol Tapım*. Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı.
- Yakup, Z. (2005). *O Qızın Göz Yaşları*. Bakı: Gənclik.
- Yakup, Z. (2006). *Mən Bir Dağ Çayıyam*. Bakı: Pedagogika.
- Yakup, Z. (2009). *Pəyğəmbər*. Bakı: Pedagogika nəşriyyatı.

Yıldız, A.(2002). *Halk Şiirinde Tabiat*. Yayımlanmamış ylt, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.

Zahidov, O. (2018). *Ermenilerin Yaptıkları Mezalim Vahşet Boyutu (Mehmet Said Ordubadi Ve Mir Möhsün Nevvab'ın Eserleri Üzerine Notlar, 1905-1906)*. Journal of Social Sciences and Humanities.

Elektronik Kaynaklar

<http://kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=2&ayet=30>, 15.02.2019.

<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1041>, 14.07.2018.

<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1057>, 16.05.2018.

<http://zalimxanyaqub.com/index/main/menu/1059>, 20.06.2019.

https://www.watchyoutube.pro/video/_98YoErTJ2o/shaheddin-eyvazov.html, 20.07.2019.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Gülcan ARSLAN

Doğum Yeri ve Yılı: Bafra / 1992

Medeni Hali: Bekâr

Yabancı Dili: İngilizce(A1, A2, B1, B2)

E-posta: gulcanarslan@karabuk.edu.tr

Eğitim Durumu

Lise: Bafra Kızılırmak Lisesi

Lisans: Karabük Üniversitesi

Mesleki Deneyim

2015-2016 YTB Suriyeliler İçin İleri Düzey Türkçe Eğitim Programı (Öğretim Görevlisi)

2016-2017 YTB Suriyeliler İçin İleri Düzey Türkçe Eğitim Programı (Öğretim Görevlisi)

2017-2018 YTB Suriyeliler İçin İleri Düzey Türkçe Eğitim Programı (Öğretim Görevlisi)

2015-2016 Yunus Emre Enstitüsü Yaz Okulu Programı (Öğretim Görevlisi)

2016-2017 Yunus Emre Enstitüsü Yaz Okulu Programı (Öğretim Görevlisi)

2017-2018 Yunus Emre Enstitüsü Yaz Okulu Programı (Öğretim Görevlisi)

2015 – halen

Karabük Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve
Araştırma Merkezi

Uluslararası öğrencilere Türkçe öğretimi (Öğretim
Görevlisi)

Yayınları

Gülcan ARSLAN, *Bir Garip Yolcunun Gönlündeki Hancı*, 6. Bülten, KİLAM, Karabük

Gülcan ARSLAN, *Değişimin Öncüleri*, 10. Bülten, KİLAM, Karabük

Gülcan ARSLAN, *Şimdi Vuslat Zamanı*, 11. Bülten, KİLAM, Karabük

Gülcan ARSLAN, *Tasavvuf Deryasından Bir İnci*, 12. Bülten, KİLAM, Karabük

2016-2017, Türkçe Yaşamak A1/ A2, KBÜ Yayınları